

his, qui sunt sui uel alicuius. §. si. Item fallit in odium mentientis, ut ff. de act. emp. l. iul. §. si Titius. item fallit et in l. quamuis. ff. de pig. act. sed improprie. nam fallit, quia creditor ibi non cogitur uendere, sed ostendere pignus debitori, qui uult illud uendere. † Alia uero regula, ut quis non cogatur inuitus emere, fallit in casibus. spaliibus. Primo in l. iul. §. idem Celsus. ff. de act. emp. & l. coi diuidun do. §. si. ff. coi diui. & in l. cum in fundo. §. si fundus. de iu. do. Et in istis casibus est ratio fallendi ne quis inuitus in coione uiuat, §. l. si non sorte. §. si centum. ff. de p. d. ind. & l. fundus ille. cu gl. sua. ff. de p. h. emp. fallit et fauore ultimae uoluntatis in d. l. si equo. fm aliu intellegit. Insti. de leg. §. non solu. Fallit fauore ecclesiarum, in auth. de alic. emph. §. si uero fm p. dictum. Item fallit fauore fisci, ut l. cotē ferro. §. j. ff. de publ. q. no.

De seruis Reip. manumit. Rub.

LEX PRIMA.

In creatione syndici uniuersitatis, q. deat iteruenire auctoritas superioris. Ita. Lego hanc l. & l. ij. de decuri. in l. nulli. ff. q. cuiusque uniuersit. nomi. No. q. i creatione syndici uniuersitatis, debet iteruenire auctoritas superioris. Aliter dixi de hoc in l. actor. ff. rem ra. habe.

De usucap. pro emp. uel pro transacto. Rub.

LEX SECUNDA.

Res, qua non possunt ex dispositione legis alienari, uel dispositione defuncti, non possunt usucapi. Venditione prohibita per testatorem, uidetur prohibita donatio.

Contra. No. ex hac l. q. res, quae non pnt ex dispo. l. alienari, uel ex dispo. defuncti, non possunt usucapi. No. et primam gl. huius l. qua allegauit, q. prohibita uenditione per testatorem, uel prohibita donatio. Ita tenet gl. hic. Ita uel tenere tex. in l. uoluntas. de fideic. ut ibi dixi.

ADDITIO.

Alex. q. Si p. Vide q. habes in l. uoluntas. §. de fideic. & quae dixi in l. ubi lex. ff. de usuc. & ibi Bar. & hic no. in l. filius. §. diui. de leg. j. & uide hic, an appellatione uenditionis, ueniat ois p. ctus, adde Bal. in c. j. de p. r. inter do. & emph. ubi uide. & ad q. h. in l. uniuersos. j. ne rei do. uel tep. & in l. statulib. ceteris. de statulib. & glo. no. in si. supra de p. d. curia. li. x. & no. in l. si. & q. ibi dixi supra de reb. alie. no. alie. & in l. j. supra si aduer. tran. & in l. alienationis. de uer. sig. & que no. bar. i. l. filius. §. diui. de leg. i. & ibi Imo. consuluit bal. in consi. inci. in Christi noie, qda habuit uxore do. lo. q. si statutu uetat mulierem uel minorem alienare, uel mo aliquo uere, seu obligare, non haber locu in restitutione seu libertate. l. si. §. de p. d. cur. li. 10. quo casu stabimus iuri coi. Nec plus dicit Bal. Tu adde ad hanc quae dixi post Bar. in l. si unus. §. pact. ff. de pact. Et an prohibita alienatione, sit prohibita pignorat. uide in l. quoru. ff. de pig. Abb. Sicu. in c. j. de his quae sunt a p. r. l. sine consensu c. dicit no. q. uerbum uenditio, non comprehendit in se donatione neque permutationem per Bar. in d. l. si. §. de p. r. d. cur. lib. 10. §. l. statulib. & l. uoluntas. de fideic. concludit, q. ubi fit commemoratio pretii, uerificat tm in uenditio ne uulgariter, & stricte sumpta, ut l. si. de p. r. d. cur. Sed ubi fit mentio p. r. tunc capitur largo mo, nisi in materia odiosa. Sed propter com. usum loquendi, q. regulariter attendit, & p. p. r. uocabuli significatione. l. libelloru. §. q. tn Celsus & l. Labeo. de sup. leg. c. ex literis. de sp. capiet uerbu uenditio, p. specie distincta ab aliis p. r. ut caput ibi, & in d. c. Et istis adde bal. hic, & q. post eum scripsi. ad hoc, q. no. Bal. in l. j. §. de re. p. mu. Adde circa prin. apostil. dum alle. Bald. q. p. illa parte facit, q. p. sultit Ro. p. l. 280. & 393. q. stare statuto, q. mulier no pot sit alienare sine p. senu duoru p. p. in quoru, q. nihilominus poterit quietare maritu de fructib. bonoru paraphernaliu. Et adde, q. Bal. p. l. 345. q. l. ij. huius tit. 2. q. p. ceptu factu filijs minorib. ne diuidant, no est nudu, io non ualet diuisio, si p. fiat.

LEX IIII.

Venditioni. Hic No. primo, quod probo, non reprobo. Secundo nota, quod usucapio absorbet dominium. h. d.

LEX V.

Si partem. No. ex isto fine, q. res vi possessa, non pot usucapi, donec in potestatem domini reuertatur. h. d. Hoc tamen, quod dicit, domini, intelligo, id est, eius, qui est ex pulsus, ut probatur. ff. de p. r. ca. l. certe. §. penul.

LEX VII.

Cum sit. Istam legem intelligo, q. res est furtiua, secundum ius creditoris, & isto respectu non potest usucapi. Sed si extraneus surripisset, esset furtiua, etiam respectu domini. Ita probatur. ff. pro soc. l. si. & de usuc. l. sequitur. §. si rem.

LEX VIII.

Ex causa. Intellige secundum unam opinionem, de eo, qd datur ex causa transactionis, non de eo, quod ex causa transactionis retinetur, tunc in eo, non transfertur dominium nec usucapiendi conditio, ut l. si pro fundo. §. de transacti. quod tn intellige, ut perfecte dixi. §. eo. l. j.

De usucapione pro donato. Rub.

LEX TERTIA.

Ritam. De ista materia uide plene l. Celsus. ff. de usucap.

De usucapione pro dote. Rub.

LEX VNICA.

1 Maritus est dominus rei dotalis.

2 Maritus possidet rem dotalem.

Res. Ex hac lege apparet, qd maritus est dñs rei dotalis, quia si in cu no transfertur dominium, nec usucapiendi qdō fm r. am positā in l. clauibus. ff. de p. h. empt. l. Pomponius. §. si iussu. cum sua gl. de acq. posses. l. h. appa ret. q. quod maritus possidet rem dotalem. Si. n. non possideret, no usucaperet. Probatur in l. Pompo. §. si in dote. de acq. poss.

De usucapione pro hærede. Rub.

LEX II.

Nihil. in suis hrdibus, cessat usucapio pro hede. h. d. tex. & gl. Rōnem ponit gl. & no. glo. ibi itē hoc dicunt quidam & c. In hoc, uerum existentia sui haredis operet aliquid, qn habuit cohæredē. Dy. tangit in l. apud Iulia. §. idem Iulia. ff. ad Treb. in l. ij. §. de iu. de iube. plenius in l. si filius, qui patri. de vul. & pup. Quærit gl. an mala fides defuncti transeat ad haredē. Dy. de hoc plene in c. possessor. de reg. iu. lib. vj. Ego tetigi uobis, & gl. tangit in l. Pompo. §. cu qs de acq. poss.

ADDITIOES.

Alex. q. Nihil. Iste tex. est sing fm bald. & adde similem in l. 1. §. si. Paris. q. Nihil. Vide Alex. in l. si filius qui patri. ff. de uul. & pup. & in l. qui se patris. §. unde lib. l. as. in l. j. in prin. §. qui admit. Alex. q. Ad haredem. Vtrū mala fides authoris, noceat successoris, tu uide Bart. in l. cum hares. & quæ ibi dixi ff. de diuer. & temp. p. r. l. c.

Communia de usucapionibus. Rub.

LEX PRIMA.

1 Colonus an possideat.

Vi ex conducto. Gl. intrat mām hic, q. utru colonus possideat. Et constat quod non: sed nūquid amittatur possessio, si colonus deiciatur, uidebitis in l. fin. j. de acquiren. posses.

LEX II.

Iam pridem. Res fiscales, non possunt usucapi. h. d.

§. Si mala. Mala fides authoris, nocet successoris uniuersali. hoc dicit.

De usucapione transformanda. Rub.

LEX VNICA.

1 Ad prescriptionem, quando requiratur titulus, & bona fides, & possessio continuata, & quod idem fit in usucapion.

2 Mala fides superueniens, non interruptit prescriptionē: secus de iu. cano.

Vm nostri. Reiectis aliorum teporū curriculis, uel circulis, res mobiles usucapiantur triennio a possidente, titulo, & bona fide, nec superueniens mala fides eam interruptit: & sublata est dñia rerum l. italicarū, & prouincialium. h. d. Tene menti. Quod q. ad prescriptionem requiruntur titulus & bona fides, & possessio continuata. idem in usucapione. Item no. q. mala fides superueniens non interruptit prescriptionem. Secus de iure canonico, ut in c. ij. de reg. iur.

ADDITIOES.

Alex. q. Et bona fide. Et de ista bona fide, quo intelligatur, uide bart. in l. indebiti. §. sed si nummi. ff. de condi. inde. in l. si de eo. §. j. de acq. pos.

Bart. q. Mala fides. Et sic. uel, quod gl. in l. item si res. de alic. iud. mu. cau. fa. per quam solet limitari auth. male fidei, non procedat iure canonico, ut hic in glo. uide Insti. de actio. §. sed iste.

Paris. q. De iu. cano. Aduerte tamen, quod licet de iure cano. mala fides superueniens interruptat prescriptionem: secus est, si superueniat dubietas, uide Alex. & Aret. in l. ij. §. genera. ff. de acq. pos.

De acquir. & retinenda poss. Rub.

LEX PRIMA.

Per liberam. Per liberam personam, quæritur possessio ignorantis: usucapiendi conditio demum scienti. h. d. Gl. tua tractat quandam materiam, & essent duæ materiæ. Primo, qualiter debet hoc intelligi, an utroq; gerente in animo: an altero tm. Quod quæ ratur, domino habuistis tex. in l. si. §. si quis alteri uel sibi & probat in l. qui mihi donatum. ff. de don. Secundo gl. intrat hic mām, quo possessio quædā hēt multū facti, & parū iuris: quædā multū iuris, & parū facti, & c. plene examino in l. si is qui pro emptore. ff. de usu.

ADDITIO.

Alex. q. Per liberam. No. istum tex. qui uidetur requirere factum eius, cui per prescriptionem acquiri. De quo in c. accedens. in gl. de p. r. b. quod no. Io. And. in ti. de teste. §. nunc uidentum, uer. ad hoc opponitur. & quæ sit ratio, quod usucapiendi conditio hæc non acquiritur ignorantis, uide Raph. & Oldra. in l. i. §. per procuratorem. ff. eo. & per Imo. in l. possessio. §. si. ff. eo.

Bart. super secunda Cod. H a L E X

LEX II.

- 1 *Possidens sciente uenditore, praesumitur quod ei fuerit possessio tradita.*
- 2 *Si praecedat titulus, postea sequatur possessio, in dubio praesumitur possidere ex titulo precedenti.*
- 3 *Testis interrogatus de possessione, recte assignat rationem sui dicti per haec uerba dico Titium possidere, quia uidi eum locare, fructus recolligere, & alia, ut dominum facere.*
- 4 *Traditio possessionis, an possit probari per instrumentum.*

Minus. ^a Hæc est bona lex. In his, ad quæ quis tenet, patietia habetur pro consensu. h. d. Opp. de l. qui uas. §. uetate. ff. de fur. ubi in dubio quis praesumitur dicitur. Sol. hoc est uerum, nisi in his, quæ quis tenet facere. hic est casus hic. Nota ergo, quod t qui possidet sciente uenditore, praesumit qd ei fuerit possessio tradita, ut hic. Est istud, qd tex. dicit, dñ, denotat facti accidentias non iuris ministerium, fm gl. & bene. hodie tñ in instrō uenditionis ponuntur illa uerba: quam rem constituit se suo nomine possidere. Item quia dedit ei licentiam apprehendendi, &c. Item debes scire, qd t si praecedat titulus, & postea sequatur possessio, in dubio praesumitur possidere ex tit. praec. ut no. in l. quædā. ff. de rei uen. No. illa uerba, quæ dicit tex. omniaq; ut dñm gessisse. Et ex hoc habes, qd t testis interrogatus de possessione, recte assignat rationem sui dicti, per uerba, Dico Titium possidere, quia uidi eum locare, fructus recolligere, & alia, ut dñs facere solet. arg. huius. l. facit. ff. de de sol. l. Titia. Plus dicit gl. nostra hic, quia et si nō sit dñs, in dubio isti actus praesumuntur fieri, tanquā a dño. ^c Queritur hic, utrum possessio tradita possit probari per instrm. Hic tex. facit, qd sic. dñ dicit. licet enim instrō, &c. Tu dic, qd traditio possessionis civilis bene pōt approbari p instrm, dum dicit, qd constituit se suo nomine possidere. sed traditio possessionis naturalis, seu corporalis ita demū pōt probari per instrumentum, si instrumentū esset pfectum in conspectu fundi. Ita possit intelligi l. praedia. ff. co. & ibi dixi post lac. de Are. & doc. hoc tangunt. Ex illis ergo uerbis instrō, qd dicunt, uēdidit, nō pbat possessio tradita, nisi in conspectu fundi, tunc essent plata illa uerba, tradidit uendidit, vñ concedere autoritatē, seu licentiam accipiendi possessionem sua autoritate, ut d. l. praedia.

ADDITIONES.

- a Alex. q Minus. Et de hac. l. minus. uide quæ habentur in l. iij. in prin. ff. de acqui. poss. & hanc. l. limita. ut per Alex. consi. 94. lib. 5. **P V T E V S.**
- b Alex. q Tradita Quo ad pbandū traditionē possessionis, sufficit pbari me possidere, sciente uēditore. Adde Bal. in l. inducias. §. de rei uēd. ubi idē post Iaco. de Are. Secus si ab eo nō habuisset titulū, p no. p Bal. i. l. solēnib. de rei uēd. p Bari. l. Celsus. de usu & uide Bal. hic, & qd ibi dixi. Vide Bar. in l. pe. de exec. rei iu.
- c Alex. q Scire. Per bar. in l. cum solus. & in l. Celsus de usuc. Ita intellige, si possidens pro parte sua adimpleuit contractum, alias secus. Ita dixit bal. in l. super lō gi. i. de praeser. long. temp.
- d Alex. q Eum locare Nota pro teste, & hanc regulam intellige, ut per bar. in l. q. uniuersas. §. qui colonum. de acq. pos. & qd uoluit bar. in l. ad probationē. supra locati. & ad probandū dñum. dixi, saltē remissiue, in l. rē q nobis. post bar. ff. de acq. pos. & uide no. In l. de act. §. sic itaque. & dixit bal. in l. indicia. supra de rei uē. qd nō. tñ p pceptionē fructuū pbat possessio, sed et p bado, qd ego iui p locū possessionis agendo aliqd. l. postulatio. §. hoc quoq; de uer. ob. Itē dicit bal. per gl. ibi, qd si pbo, qd feci seminare, arare, & colere, qd probata est possessio in l. si qs. supra si. reg. licet non pbetur de recollectione fructuū. Dixit tñ bal. in l. post instram. sup. de sen. qd p ire in possessionem, non pbat possessio, sed per recollectionem fructuū. Adde qualiter pbetur possessio, bal. consi. 73. & consi. 377. Et qualiter receptio pensionis probet possessionem. consi. 270. omnia. 3. uol.
- e Paris. q An domino. Vide Alex. consi. 136.
- f Ale. q Possessio. Et adde, qd habes i l. creditorē. j. de pig. & in l. si ex stipula. §. e.

LEX III.

Donatarum. ^a Infanti qrit possessio rei sibi tradita. h. d. Op. de l. j. §. adipiscimus. in fi. ff. eo. Multe to. dan. finaliter Dy. dicit. Quædā sunt res, in qb. infantis cadit affectio, ut in aliquo iocali, & tunc ei qritur possessio, ut hic. Quædam sunt, in quibus non cadit eius affectio, & tunc statur qritatio.

ADDITIONES.

- a Ale. q Donatarū. Per. h. d. Lud. i. l. j. i prin. de uer. obl. qd in iocalib. infans p̄t stipulari, si dari p̄t, ex quo circa ea habet affectionē. uide bar. i. l. q. uis. §. infans. ff. e. ti.

LEX IIII.

Licet. Possessio nudo aō non qrit, sed nudo aō retinetur: & qui ad possessionē non accedit metu personæ, possessionem non p̄dit. h. d. Circa legem nostram, esset uidentū, quid sit possessio, & quotuplex, & qualiter acquiratur, & qualiter p̄datur, & quid sit possessionis effectus. Ista oīa examinant. ff. e. l. j. in prin. in illis. gl. mag. Qui uolūt repetere, trahūt hic, & ibi ego dixi plene.

LEX V.

- 1 *An emens a colono, qui rem tradat, praescribat.*
- 2 **Cum nemo.** ^a Nemo pōt sibi cām possessionis mutare, nulla cā superueniente legitima. h. d. Hæc lex legit in gl. nostra duob. modis, uel trib. Primo, qd colonus meus rem meam alteri uendidit, qd non placet, quia per hoc dñs priuaretur possessione, ut l. peregre. §. quibus. eo. tit. Secundo modo legitur, quod sibi primo uoluit possidere: postea alteri uendidit, & tradidit. Ista lex laborat eodem morbo, cum p̄cedenti. Alij dicunt,

q hic colonus emit ab eo, quem sciebat non dñm terræ, licet habeat titulum, non tñ habet possessionem: nō em̄ pōt mutare cām possessionis suæ. Hic est uerus casus no. in hac. l. Circa istam legem primo est qrendū, quot modis mutet cā possessionis. Dic ut in gl. Secundo t qrit, quid si aliquis emit a colono, & colonus sibi tradit, vtrū iste talis emptor poterit p̄scribere? Et determinat gio. tua qd sic per l. non solum. §. qd uulgo. ff. de usuca. Difficultas huius qōnis pendet ex hoc, quia ab uno habet titulum, ut a colono, ab alio habet possessionem, ut a domino, & tex. in l. eum qui. §. pe. ff. de pu bli. vñ requirere, qd quis habeat titulum & possessionem ab eo. Gl. tangit. ff. de usuca. l. cum solus. & ibi perfectissime examinaui.

ADDITIONES.

- a I. A. q Cum nemo. Adde, quod de iure cano, mutans sibi causam possessionis priuatur iure suo, uide Bar. in trac. differentiarum inter ius ciu. & cano.

LEX VI.

Si nulla. Qui occupat possessionem sine causa, tenetur eam restituere. h. d.

LEX VII.

Improba. Possessio uitiola non prodest ad usucapionem. hoc dicit.

LEX VIII.

Per procuratorem. Hanc legem habuistis. §. co. l. j. Dic ut ibi.

LEX IX.

Nec ex vera. Iustus titulus, & improba possessio ad usucapionē nō sufficiūt, ut l. si ex stipulone. ff. e.

LEX X.

Nemo. Possessio non prodest ad usucapionem. h. d.

LEX XI.

- a **Vitia.** ^a Vitia transeunt ad quemlibet successorem. h. d. Hoc est uerum in uitijs realibus, & quasi realibus: uitia uero personalia, ut est mala fides, transeunt cum uniuersali successore, non ad singularem. Videbitis. j. ti. j. l. j. de iure tamen canonico uidetur aliud, ut no. per Dy. in c. possessor. de reg. iu. lib. 6.

ADDITIONES.

- a Alex. q Vitia. De hoc uide, quod habes post Bar. in l. cum hæc res. de diuer. & tē po. praeser. Canonistas. in c. uigil. in c. fi. de praeser. ubi uide, & adde Imo. in l. si qua. §. tunc alias. & §. seq. ff. de usucap.

LEX XII.

- a **Ex libris.** ^a Ista est una de constitutionib. quas Ro. cōmendat. Opp. de l. iij. §. quod si seruus. ff. eo. & l. peregre §. quibus. eod. titu. Solu. quatuor sunt casus. Primus, qñ seruus, uel colonus deijcitur. Secundus, qñ seruus, uel colonus uendidit, & tradidit. Et istis casibus dñs possessione priuatur, ut legib. q̄rijs. Qñq; seruus, uel colonus derelinquit possessionem uel perdit, & istis casibus non priuatur dominus possessione. Ita loquitur hic, &c.

ADDITIONES.

- a Alex. q Ex libris. Ad hanc legem uide Gul. de Cu. in l. licet. §. eo. & Et quomodo procedat hæc. l. uide Rui. consi. 172. nu. 6. lib. 4. Quæ autem conueniant ut agi possit remedio huius. l. si. contra tertiu possessorem, uide Afflic. decif. 139. 383. & dic qd non requiritur excusio ubi adest constitutum, Rom. conf. 292. num. 2. Alex. consi. 80. nu. 2. lib. 6. Corn. consi. 228. iib. 2. Bal. in l. j. c. de his quæ in frau. cred. uer. i. di. quero quid si debitor Rip. in rub. ff. de interdi. nu. 73. Alex. in Lexitus. ff. de acq. pos. & ubi proceditur sola facti &c. Negus. de pig. par. 1. 8. membr. nu. 28. Soc. q. 2. 4. l. j. Bal. hic, ubi dixi. & no. doc. In auth. hodie. C. de pig. PVT. Paris. q Ex libris. An autem, & quando praescriptio contingens ex fratre coloni noceat domino, uide Ro. consi. 472. ad fi.

De longi temporis praescriptione. Rubrica.

LEX PRIMA.

- 1 *Vitium litigiosi purgatur transactione facta super re, seu super causa: secus si super instantia.*

Vm post. Perempta instantia, remanet vitium litigiosi, quod ad singularem successorem non transit, qui adminiculo authoris non uitur. h. d. Opp. uitia transeunt ad successores, ut §. tit. j. l. uitia. Sol. lbi de uitijs realibus, ut no. in d. l. uitia. Opp. §. de pac. l. postquam liti. Sol. & est no. Si quidem instantia perit triennio, uel consensu partium, quæ renuntiauerunt tñ instantia, durat uitium litigiosi, ut hic: secus si renuntiauerunt liti. Hic est casus in d. l. postquam liti. quia tunc res de finit esse litigiosa. Ita tenet ista gl. quam uide. & signa. No. ergo, t qd per transactionē super re, seu super cā, purgat uitium litigiosi: secus si tñ fiat super instantia. Facit ad hoc, qd habuistis no. §. de iud. in l. pperandum. §. si quidem. & qd habuistis no. j. de fruct. & lit. expen. l. ij. Opponitur. de auth. ut spon. largi. §. rursus. ubi vñ, quod uitium personale nocet singulari successori. Sol. Fateor, quod in hoc est illud immutatum, per dictum. §. Ideo uide auth.

ADDITIONES.

- a Alex. q Transeunt. Nota limitationem ad id qd dñ, qd uitium litigiosi durat perempta instantia, & est sentētia gl. hic. Et adde, qd licet duret uitium litigiosi, quo ad quædam perempta instantia, tñ res potest alienari. ut hic, & no. Bar. in l. si. j. delitig. & ibi uide melius per Ang. in §. j. in fi. ad Bar. in l. mota. §. de tranf.

AUTHEN.

Malæfidei. Hic est casus, in quo ad præscriptionem longi temporis requiritur scientia eius, contra quem præscribitur, quod est regulam 3. eo. l. si. Cætera dic, ut ibi, in glo.

ADDITIONO.

Alex. ¶ Malæfidei. Ad intellectum huius auth. uide Bal. in Lancilla. 3. cõia. de suc. & can. in c. si diligenti. de præscr. & Bar. in l. Pompo. in prin. de acq. pos. ubi uide. ¶ Adde huic auth. quinq; limitationes quas hic dat Pau. de Ca. & q uoluit Old. ¶ Et an præscriptio liberet scientiam, uide Bal. 2. 2. 9. cum duo. seq. 3. uol. Barb. ¶ Malæfidei. Et præista auth. uide Bar. in confi. 185. inci. quidam nomine Titius uendidit, utrum quis possit uti tempore sui authoris, in præscrip. Paris. ¶ Malæfidei. Vide Are. in §. iste. Insti. de act. ponentem plures limitationes, & Are. in confi. 54. ubi uult, q ista dispõ non habeat locum in debitore, qui hypothecauit alteri rem suam, & postea alteri eam uendit scienti & dolose, uide per eum. & circa istam materiam uide Bar. post Ale. in l. Pompo. §. cum quis. ff. de acq. pos. ubi ponit octo limitationes ad hanc auth. & ibi an procedat de iure cano. uide Alex. in l. rem quæ nobis. de acq. pos. Item q ista auth. non habeat locum in reb. mobilib. uide Alex. confi. 277. circa si. Fel. in c. si diligenti. de præscr. Item aliqua in materia. uide Are. in l. ancilla. 3. de fur. ¶ Adde quæ dixi ad l. male agit infra. de præscr. 30. Ann. & Dic. q non habet locum in rebus mobilibus ut per Ang. hic & Affic. decil. 13. Bar. in l. naturaliter. §. cum quis adminiculo. ff. de acq. pos. ubi Rom. limitat & declarat quando locum habeat, & uide Balb. de præscr. 2. par. 3. par. princ. q. 12. colum. 2. & 3. ubi hanc authen. limitat pluribus modis.

LEX IX.

An exceptio præscriptionis impediatis ingressum. Emptor. Hæc est bona lex. Exceptio præscriptionis, potest opponi in initio, sed post lit. contestata. probari. h. d. Hic uidetur casus, quod exceptio præscriptionis non impedit litem contestatam. In contrarium dicunt doc. quia præscriptio est inuenta, ut sit litium finis. ff. pro suo. l. si. ergo impedit lit. contestatam. ut 3. de transa. l. fratris. & ibi etigi. & ff. de uerb. sig. l. transacta finita. & per Gul. in l. eleganter. §. si quis post. ff. de condi. indeb. Non obstat hæc lex. quia non opponitur ad impediendum processum, sed ad iustitiam causæ. Postulabat. n. se absolui a petitione, non ab instantia. hoc dicit tex.

ADDITIONO.

Alex. ¶ Exceptio præscriptionis. An exceptio præscriptionis impediatis ingressum, & uide quæ dixi post Bar. in l. si. ff. pro suo. & uide bar. in l. non solum. §. morte. de ope. no. nun. & hic adde bar. in l. si. §. allegata.

LEX X.

Nec bona. Memento, quando facis articulos super probanda præscriptione, quod concludant tempus præscriptionis, ante litis contestatam. ut hic dicit text. & dixi plene de hoc, de usuca. l. Celsus. & per doct.

LEX XI.

Super. Illud quod dicit gl. nostra, uerum est. Bona fides probatur eo ipso, quod non probatur contrarium, sed possessio continuata. doct. dicunt hoc probatur ex præsumptionibus, nam si possederam iam sunt 20. anni. & possideo hodie, præsumor medio tempore possedisse, quia possessio solo animo retinetur. Dixi plene in d. l. Celsus. de usuca. & ibi per doct.

ADDITIONO.

Paris. ¶ Super. An autem in præscriptione incorporalium præsumatur bona fide poss. uide practica Pap. in forma libel. in act. confel.

LEX XII.

Cum in longi. Præsentibus dicuntur, qui sunt de eadem provincia: & debet inspicere, ubi partes habent domicilium, non ubi res est sita. Item ad præscriptionem, scientia eius, quem præscribitur, non requiritur. h. d. hæc lex, quæ est multum notabilis, & singularis. ¶ No. gl. super uerbo, id est, in una provincia: in provincijs uero, quæ adhuc reguntur hodie per præsidem, habet locum hæc lex. In locis uero, in quibus ciuitas habet sua regimina, habet locum quod dicit hic no. gl. quæ uide & signa. Ibi eodem obseruando, quantum ad tempus, non quantum ab instantiam, ut 3. de ferui. l. ij.

Alex. ¶ Cum in longi. Vide Alex. in l. cum filius. §. in hac. de uerb. obl. ¶ Et qui dicantur præsentibus & qui absentibus in hac materia, uide Balb. de præscr. 1. par. 4. par. prin. 1. & 3. q. & ibi quæ dicatur provincia & quæ diuersa provincia. & unde dicatur ibi. q. 4.

PVT.

Paris. ¶ Contra quem præscribitur. Verum est, quantum ad hoc, ut mero iure currat præscriptio, sed ignorantibus datur restitutio in integ. super quo, uide bar. in l. j. §. si quis autem propter inundationem. ff. de itin. actuque priua. Itæ quando istud, quod hic dicitur, q ignorantes currat præscriptio, uide Fel. in c. uigilanti. extra. de præscr. & multa quæ addi. ad bar. in l. j. si quis aut pro inundationem. de itin. act. pri. & adde circa illud, q dicit gl. in ista. l. si. q ciuitates Lombardiæ habent ius ad instar provinciarum, ut tenet et Cy. & Sal. hic adde bal. per gl. ibi in c. 1. in tit. hic finitur lex Corradi. bal. in c. j. §. ad hæc de pace iur. fir. in auth. & oio. §. te uxor pro mar. Item in quantum ista l. si. tangit de præscriptione usufructus, ponit in l. iij. §. ex contrario. de acq. pos. ubi uide Are. q dicit, q requiritur titulus in præscriptione usufructus licet secus sit in alijs seruitutibus. prædialibus. Item in quantum dicit q 10. ann. inter præsentibus & 20. inter absentibus, adde quod fundans se in præscriptione. 10. ann. debet probare possessionem, cum illa qualitate inter præsentibus, alias succumbit Vide Alex. confi. 92. in §. uol. ad si. & in confi. 118. contra rium tenet Bal. & Ang. in l. emptor. 3. eo.

Alex. ¶ No. glo. Et ad gl. quæ est hic, uide Bar. in l. infamem. in finalibus uerbis. ff. de pub. iur. & in l. j. §. si. circa si. de metrop. lib. x. & Ioan. de Imo. in l. si. hfs. §. uicis. de leg. 1. quod ibi scripsi. & dum dicit hic, de præscriptione, quod currat contra ignorantem, fallit in præscrip. anna. quæ non currat contra probabiliter ignorantem. l. cum ser. de edil. edic. & quia ubi: cunque lex notat culpam, annus non currit, nisi a die scientiæ, ut no. in nouella, in c. seruorũ. de seru. or. dixit Bal. in l. j. §. si quis pp. de itin. actuque pri. Adde no. in l. si. ff. si quis test. lib. else iusius sue. & Bal. in l. i. qui admit. Et hoc limita per tex. & ibi Barto. in l. i. §. si quis propter de itin. act. priua. Adde, an præscriptio currat ignorantibus Bal. l. confi. 455. 4. uol. lu. confi. 12. in. uol.

In quibus causis cessat longi temporis præscriptio. Rub.

LEX SECUNDA.

In seruorum. Vide gl. super uerbo, cũ casualiter, tunc innuit, q in rebus mobilibus non potest hñe locum præscriptio longi tempo. q habet locum usucapio. Si legitur tẽporaliter cũ p qñ, tunc dicit, quod non habet locum usucapio, sed habet locum præscriptio, & tunc secundum istam regulam non negatur, quin res mobilis possit præscribi long. temp. tamen non est necesse post usucapionem, ut hic uidistis, supra de seru. fug. l. j.

ADDITIONO.

In seruorum. Circa. l. j. huius ti. uide Are. in l. si. de eo. §. seruum de acq. pos.

LEX III.

Vnus. Hanc legẽ intellige, qñ possidebat totum fundum, tamen non habebat ritulum, nisi immediate. nam si titulum, & bonã fidẽ haberet in totũ præscriberet totũ, & p psequẽs repelleretur cõi diuidendo, non p̄scriptio, sed exceptione dominij.

LEX IIII.

Hæreditatem. Quæ sit ratio, quare petitio hæreditatis nõ datur cõtra tit. possidentem, dixi 3. de peti. hære. l. hæreditatis. Gl. hic ponit illam rationem.

ADDITIONO.

Alex. ¶ Hæreditatem. Ad hanc legem, Adde Ang. in si. & uide gl. ff. de leg. ubi tenet, quod petitio hæreditatis, quo ad rem mobilem tollatur triennio, quo ad rem immobilem, tollatur longo tempore.

Quibus non obijctur, longi temporis præscriptio. Rub.

LEX PRIMA.

Empus. Iste totus titulus ponit quasdam personas, quæ iuuantur præscriptione x. uel xx. ann. propter absentiam uel aliam causam, ut sunt minores, milites, medici, qui stant in prælio ad curandas plagas, & similes, & hæc sufficiant modo.

Si aduersus creditorem. Rub.

LEX PRIMA.

Diuturnum. Contra hypothecam, præscribitur longo tempo. a quolibet possidente, excepto debitore cum eius hærede. hoc dicit cum lege seq. Quærit glo. quæ est ratio, quod usucapio triennij non impedit hypothecam. l. iusto. §. non mutat. ff. usuc. de pig. noribus. l. usucapio. Rationem dicit, ut in gl. quæ est notabilis.

ADDITIONO.

Paris. Diuturnum. Vide Bal. confi. 188. uolum. iij. seq. Bart. in l. cum notissimi. in fin. princ. j. de præscriptio. xxx. anno. ubi uidetur uelle contrariũ. uide ibi. Itæ adde pro extensione. Comen. confi. 54. incip. Leonardus. circa medium, ubi uult quod ista præscriptio cõtra hypothecam habeat locum, si statim dicat, quod possit creditor petere rem sibi hypothecatam a quocunq; possessore, perinde, ac si alienata nõ esset: & sine aliqua excusatione principali: & sic tale statutũ ad hoc tribuit actionem personalem. ubi uide per eum, usque ad fin. & pondera Crem. de quo j contrarium, & uide cautel. ad faciendum, quod non currat ista decennalis præscriptio contra creditorem, quam ponit Cremona. sing. 72. Item, quod hodie attenda dispositione iuris nouissimi. secundũ quam, non potest agi p̄ tertios possessores, nisi prius excusso principali authen. hoc si debitor. de pigno. uide de Ale. confi. 58. in j. uol. circa istud, Mod. Bono. in repe. l. si quis pro emptore.

De quadriennij præscriptione. Rub.

LEX PRIMA.

Notum est. In quibus rebus fisco denũciat hñe locũ p̄scriptio quatuor annorũ. h. d.

LEX II.

Omnes. Qui emit a fisco aliquam rem tanquam fisci, non potest pro ea re conueniri, sed conueniendus est fiscus intra quadriennium, non postea.

ADDITIONO.

Paris. ¶ Omnes. Idem, si quis emit a uicario generali principis. uide Com. 26. 154. ad si. incip. ad primum responsum, quod sic. ¶ Adde q hæc l. oēs non habet locũ ubi fiscus uendit rem, non ut suam sed ut alienam lal. confi. 34. lib. j. et pro materia huius uide infra tit. ij. l. j. Balb. de præscr. 5. par. prin. in prin. §. fall. la cob. in uest. uer. princip. col. 2. §. 2. fall. Cur iun. confi. ult. lib. ii. Rui cõfi. 44. 166. lib. 4. confi. 3. lib. 5.

PVTEVS.

Bart. super secunda Cod. H 3 LEX

LEX III.

Bene a Zenone. Quod s. proxime statutum est in ijs, q. emerunt a fisco habet et locum in ijs, qui emunt, uel alio tit. receperunt ab Augusta, uel principe, uel eorum procuratorib. h. d. Arguitur, q. rescripta principis no. ua leant ante coronatione. Vide de hoc, p. Cy. & Spe. tit. de rescriptis, presentan. s. rone autem cause. uerfi. item quod obtentu. Sed hoc non est nostrum disputare, sed quod Imperator uelit, dicit.

ADDITIO.

Parif. ¶ Vel principe, uel eorum procuratoribus. Circa istam. l. Vide Fel. in c. ec clesiarum. extra de p. r. l. in auth. quas actiones. s. de fac. san. eccl. Barb. c. 27. uol. 4. Item an ista. l. habeat locum in re ecclesia, uide Can. in c. j. extra de reb. eccl. non alie. Ro. fin. 640. inci. lex bene a Zenone. Bar. in trac. dif. inter ius ciui. & can. Barb. in d. consi. 27. Item an ista. l. habeat locum in uicarijs Papae, uide Rom. consi. 310. faciunt que habes in Bertach. in uer. locu. tenens. seu in uer. uicarijs. Item q. in dubio princeps psumat rem putare sua esse, uide Ro. consi. 310. ad fi. Item q. ista lex non habeat locum in reb. dota. tenet. Bal. in c. 323 & 359. in 3. uol. inci. quemadmodum imperator. ad q. uide nquissimos in l. j. in 2. no. ff. sol. mat. Item adde pro restone, q. requiritur, q. princeps aliquid tradat dno in compensationem rei suae, uide Ang. c. 139. inci. uis omnib. statutis. ubi ista re fringit ista. l. alleg. aliquas defensiones, ut per eu, p. quas tu non v. bene probari eius deciuo. Imo. uide et pro limita. Ro. consi. 298. ubi dicit, q. non procedit in principe uel donante duob. faciunt que habes p. Mod. in l. quoties. s. de rei u. ut uoluit Bal. in pace p. in uer. detrimentum. & in c. j. s. ad huc, de pace iur. fir. Item q. requirit q. princeps possideat ipe alienationis, fm Cy. in l. oes in addi. huius tit. Bal. in l. j. s. de h. d. itate uel actione uendita. in l. j. s. de coium reru. alie. natione. & ibi et Ang. post Petrum, nisi princeps alienaret et de plenitudine po testatis fm Bal. in d. l. j. s. de co. j. reru. alienat. circa med. Adde, q. ista dispo. huius l. procedit et in ciuitate obtinente uim principis, fm Ro. consi. 310. in prin. & in fi. & in 753. inci. anno p. r. terito dedi tibi. in l. bene a Zenone. Item aduerte, q. ista dispo. non v. procedere, quando princeps donasset alicui primo propter be nemerita, fm Pau. de Ca. i. p. l. 5. inci. casus est iste. Fed. de Senis. in p. l. 7. q. tame non v. pcedere, ubi esset ca. p. cessa, ex certa scia, & de plenitudine ptatis, et ple na facti narratione, & hoc per notata per Alex. p. l. 45. i. in ca. q. uerit. It. aduerte q. requirit traditio, ad hoc, ut procedat ista dispo. fm Bald. in c. j. s. de noua. for. s. de quo tamen uide no. ad Bar. in l. Cesar. ff. de publ. Item uide Bar. in c. 2. de reb. eccl. non alie. ubi ponit, an habeat locum de iure can. in reb. donatis eccle sie, & an procedat de suprema ptate principis. It. quado habeat locum in Duce Mediolani donante ecclesie, & an procedat in suprema ptate principis, uide Ro. fin. 311. inci. bene a Zenone. It. in ista materia aduerte ad gl. in l. j. s. si aduer. si. q. solet allegari, ut non procedat ista lex in reb. minoru, sed illa gl. hoc non di cit, licet in alio p. stituat d. fiam inter res minoru, & maioru, i. uide ibi Bald. & Mod. & melius Cy. Item, an procedat, si donat res ecclesiastica: uel e. s. si donat ecclesie, uide Iaf. in auth. quas actiones. s. de fac. san. eccl. Item an procedat in reb. ecclesie, & quid in inferiorib. ab Imperatore, & quidam alia circa ista. l. uide per Barb. p. l. 27. uol. 4. Item q. no. procederet ista lex, qn princeps ex aliqua iusta ca. mouet ad dand. uel ad alienand. fm Cy. in addi. in hac l. & in l. omnes p. fiden. ad q. aduerte, quia in principe u. semper p. sumi iusta ca., & c. Item q. p. cedat in Duce Mediolani, uide Bal. p. l. 359. in 3. parte post prin. u. semper proce di iusta ca. & c. Item quod non procedat in principe sciente rem esse aliena., uide Abb. in c. 2. ad fixtra. de reb. ecclesiast. non alie. & an in p. iudicium dotis proce dat hac lex, tangit Bal. in d. p. l. 359. uide Iaf. in l. j. in 3. notab. ff. sol. mat. in d. c. 3. dicit etia. Bal. q. habeat locum in procuratore Cesaris alienantis. & Et plura ad declarationem huius. l. bene a Zenone uide per Soc. lun. consi. 69. li. 1. Dec. p. l. 357. ubi quando habeat locum in principe seu in inferiore a principe, & quado locum habeat hac. l. uide Iaf. in auth. quas actiones. s. de fac. san. eccl. limita, ut per Afflic. decil. 361.

PVT.

Ne rei dominice: uel templorum uenditio temporis excep tione submoqueatur. Rub.

LEX II.

Niuerfas. Ego dico: q. hic est casus expressus p. dium emphyteuticu. licet non possit uendi: possit do nari. Que gl. posito: q. alia esset uera: tam. in re emphy teutica ecclesie communitur non est uera, quia nullo titulo pot. alienari, ut hic uidebitis. & hic nullus tangit.

De p. r. scrip. 30. uel 40. anno. Rubrica.

ADDITIO.

Parif. ¶ De p. r. scrip. 30. uel 40. ann. uide Bal. de Vbal. in l. si filia. s. de p. r. scrip. l. 6g temp. & ibi Bar. Alex. in sua disp. inci. Sigismundus. in 1. & 2. dub. tangit an me ru. impe. possit p. scribi, & an ciuitates Italiae potuerunt p. scrib. meru. impe. cir ca materia p. r. maxime circa iura interposita, de q. b. iurib. maxime i. usufruct. uide que scripsi in l. si. s. de p. r. scrip. long. temp. ad Bar. circa fi. apostill. q. magnz.

LEX PRIMA.

Que requirantur, ut ualeat uenditio propter tributa.

Vm a seueras. Res uendita propter tri buta non soluta, no. obser uatis omnibus solemnitatibus, uendicatur, nisi 30. an. p. scr. iteruenerit. h. d. Quero quot sunt necessaria, ut ualeat uenditio pp. tributa no. soluta. Dicit gl. quinq. q. uide, & signa. Solu. ergo hic v. q. retractet uenditio b. ga facta est uili pretio. Contra, quia b. si res fuit subhastata, c. hic v. p. supponi, q. non pro uili pretio, quia fuit uendita pro eo, q. reperiri pot. sed non sequitur, subhastata est, ergo iusto pretio uendita, ut uidebitis casum in re mobili. in l. si quos. s. de r. scrip. uend. Item opp.

ADDITIO.

ille qui emit a fisco, est securus. ut s. tit. 2. l. ij. & l. bene. Sol. Illud est uerum in fisco uendente rem, ut propriam, hic uendit ut aliena. Item opp. de l. ij. s. quod metus causa. ubi oportet, quod ille, q. uen dicat, restituat pretium, Sol. Ibi pretium fuit conuersum in eius uri litatem, hic non, & eodem modo solue contrarium, j. si uend. pig. l. j. & l. emptor. ff. de rei uen. & l. utere. s. de p. r. di. mi.

ADDITIOES.

- a Alex. ¶ Cum asseueras. Et quomodo uendicatur, uide eum in l. a diuo Pio. s. in uendi. de re iud.
b Barb. ¶ Contra quia. Et no. quod sequitur, res subhastata, ergo iusto pretio ue dita, p. rium tenuit Ang. in l. sciendum. ff. de uer. obl. licet non alleget Bart. & Et quando res uenditur per subhastationem an possit allegari l. s. i. & an tunc ex cludatur quis a remedio rest. in integ. uide Bald. & doc. ad tex. in l. f. C. de fide iuss. minor.
c Alex. ¶ Res fuit subhastata. Hoc idem uoluit Imo, in l. pretia rerum. ff. ad l. falc. Lud. in l. si quis cum aliter. ff. de uer. obl. licet Ang. hic in l. pretia. & in l. sciendu. de uer. obl. aliter dixerit. Et uide ad materiam Bal. in consi. quod incipit quati tur, quod aliter debet z. limari.

LEX PRIMA.

- 1 Feudatarius, uel emphyteuticarius, licet proprio nomine possideant, tamen contemplatione alterius possident.
2 Possidens precario, quando possideat.
3 Colonus, si per 30. an. non soluit pensionem, non p. r. scribit.
4 Colonus, licet non p. r. scribat rem, p. r. scribit tamen actionem personalem.
5 Debitum annuu. una p. r. scriptione peti potest, pro presenti, & pro futuro.

Male agitur. h. d. Circa l. nostram q. r. itur, de hic p. r. cario possidentibus. de quibus intel. dicit gl. ego intelligo large, de oi eo qui possidet noie alieno, ut puta de colonu, emphyteuta, feuda tario, & similib. Dices t. tu, hoc non est uerum in emphyteuta, & feudatario, qui possident noie pprio, naturaliter tm. So. Fateor, q. licet noie pprio possideant, p. tem. platione tm. alterius possident, qa semper ali. in dnm recognoscit. Quero, qd in eo, q. p. r. cario pprie accepto possidet? Gl. distinguit, aut recipit precario, ut detineat, uel n. r. t. n. possideat: & id. aut ut possideat n. r. t. & c. l. iter, & tuc p. r. scri bit. Doc. n. r. dnt q. ista gl. Na licet p. r. cario possidens: utroq. iure pos sideat, tm. sp. dnm recognoscit, ut non p. r. scribat: sicut dicimus in em phyteuticario colono. Preterea, talis recognitio interruperet p. r. scri prione ia cepta: ut j. eo. l. cu. notissimi. s. pe. multo magis inchoari ca. impedit ab initio: & tunc dico t. q. si colonus p. 30. ann. nulla pe sione solueret non p. r. scriberet. licet Mar. antiquus gl. dixerit q. r. i. Hoc tenet hic gl. pe. q. est uerum: nisi colonus interuenterit possel sionem, non admittendo dnm uenientem: & incepti sibi possidere tunc. n. quia non recognoscit dnm: ista p. r. scriptione incipit currere: & hoc sentit gl. ult. huius legi. Quero, b. licet colonus non p. r. scri bat rem: t. an p. r. scribat actionem personalem: ne ab eo possit pe ti pensio, seu merces. Certe gl. dicit q. sic 30. an. a die qua peti po tuit: q. puto uerum: ut j. l. proxi. Vltimo not. istum text. quia non est conueniens: ut quis cogatur super iure suo singulis annis publi ce protestari: & sic facit: q. in debito annuo: una petitione potest pe ti, ut pro presenti: t. & futuro tempore condemnetur, ut uidebitis. s. de fidei. l. j. ubi feci te notare.

ADDITIOES.

- a Alex. ¶ Male agitur. Et an emphyteuta, feudatarius, & similes possideant, uide gl. & Bar. in l. ij. s. ex contrario de acq. pos. & an p. r. scribant, uide Bar. in l. com petit. j. eo. Adde an emphyteuta possideat. Bal. consi. 142. 2. lib. & Et ad hanc. l. q. emphyteuta uel alius dominus utilis non possit p. r. scribere dominium dire ctu. uide Bal. de p. r. scrip. 4. par. 4. par. prin. q. 11. & Id. de h. d. ipius emph. PVT.

LEX III.

- 1 Officium iudicis, tollitur spatio. 30. ann. sicut actio, & nu. 3.
2 P. r. scriptione quatuorplex sit.
3 Possidens bona fide, respectu dominij, seu in mala fide, quia credit rem obli gatam, an dicatur bone fidei, uel male fidei.
4 Hac p. r. scriptione currit contra adultum, & contra absentem, licet restituat.
5 P. r. scriptione. 30. ann. an requiratur possessionem respectu p. r. scribentis.

Sicut. Omnes actiones: que minori tempore non tollun tur: triginta annis tolluntur: que p. r. scriptione tempo re pupillar. etatis cessat & dormit. hoc dicit hec. l. Vide gloss. su per uerbo: persecutione. Ex qua no. t. quod officium iudicis: tollit b. spatio. 30. an. sicut actio. Opp. & v. quod per missionem executo ris, actio non perpetuetur. ut ff. de eo per que fac. erit l. si. in prin. & ff. ex quib. cau. maio. l. ait p. r. tor. in fi. & l. seq. Sol. Glo. dicit hic, aliud de iure antiquo, aliud de iure hodierno. Alij. soluunt alio mo nec ibi gl. soluit bene istud p. r. ium. Iac. de Arc. soluit optime, & Et d. Iaco.

ADDITIO.

- a Alex. ¶ Sicut. Et licet regulariter actio personalis duret spatio. 30. ann. l. j. s. de consi. pe. tamen fallit in actione personali scripta in rem. Ista est gl. & ibi bar. in l. j. s. quod mer. cau. Quid in prodigo, an ei currat p. r. scriptione. uide Io. And. in addi. Spe. super rub. ubi dicit, quod non,

2 d. Ia. But. ¶ Quædam præscriptio est odiosa, quæ currit solū ex negli- gentia non petentis, nullo attentio favore præscribentis: nam præ- scribit, siue sit bonæ fidei, siue sit malæ fidei, & ista interruptitur p- solam executoris missionem, ut hic, & l. cum notissimi. in prin. j. eo. R. d. quia cū sola negligentia currat cessante negligentia, debet cessare præscriptio. ista aut negligentia cessat p- solam executoris mis- sionē, ergo &c. Quædā est præscriptio meræ fauorabilis, vt præscriptio triennij, q̄ currit favore possidentis pp- titulū & bonā fidē, & ista nō interruptitur p- citationē, nec p- litis p- test. nisi in effectu, ut l. si post ac- ceptum. de rei uen. R. d. q̄a litis p- te. non tollit fauorem rei. Ita loqui- tur. l. si post acceptū. ff. de rei uen. Quædā est præscriptio mixta, q̄a cur- rit tam favore possidentis, q̄ odio negligentis, vt p- scri. 10. uel 20. an- no. & in ista eligitur q̄dam media via, vt non interruptatur p- solam executoris missionem, sed per lit. p- test. Ita loquuntur iura allegata in trium hic per gl. & l. moræ. s. de rei uen. & ff. pro emp. l. ij. §. fin.

ADDITIONES

a Alex. Sicut actio. Quod intelligo officio iudicis, quod comperit pro aliquo præ- terito, secus si pro aliquo futuro. ita limitat Bar. in l. prætor. §. hoc interdictum. ff. de no. oper. uunc.

b Alex. ¶ Opp. & uidetur. Vide per gl. & Imo. in c. j. de lib. obl. & dixi in l. cum no- tissimi. in prin. j. eo. Et ad hanc. l. sicut, uide Mod. in rub. de in ius uo.

c Paris. ¶ Missionem executoris. Vide post Bar. in l. ex edicto ff. de eo per quem fac. erit. ubi etiam habes an interruptio contra principalem, operetur etiam cō- tra fidei iorem. Quod autem hodie qualibet præscriptio interruptatur per so- lam interpellationem, uide ad Bar. in l. iij. §. si rem alie. ff. pro empt. ubi etiam ha- bes, quid si citatio esset nulla.

d Paris. ¶ Quæ sunt actiones. Actiones aut personales, in rescripto tolluntur eo tempore quo actiones mere reales, uide Com. conf. j. 4. & quæ scripti in Lomnes.

e Alex. ¶ Certe sic. Hic ergo habes, q̄ officium iudicis præscribitur. 30. anno. hoc fallit in officio iudicis, quod datur ad restituendum fructus, qm̄ spatium triū an- norum illi præscribitur officio. Hæc est glo. in l. sequitur. §. fructus. ff. de usuc. & adde q̄ quotiescunque uerba diriguntur ad iudicem, semper oritur officium iu- dicis. Glo. est in l. si foror. supra de colla. in l. si res obligata. in fi. de leg. j. Quere- la tamen quæ intentatur, ut no. gl. & Bar. in l. posthumos. §. si quis ex his. ff. de in offi. test. in fi. Item iuri inquirendi, licet fiat per officium iud. non præscribitur eo mō, quo r̄r̄ præscribit officio iud. ut no. dixit Bar. in l. querela. j. de sal. & no. gl. ibi limitat hanc regulā, q̄ offi iud. præscribitur. 30. ann. limita, ut per Bar. in l. præ- tor. §. si. de ope. no. nun. uidelicet, q̄ sibi non præscribat, qm̄ non habet eam de iure p- to. sed ex iure, q̄ semper instat, ut est uidere in nunciatione no. ope. fienda p- em- ptorē, & similes. Adde et casum, in quo, anno præscribit, ut si uolo petere carastū emendari, quia in eo sui lesus. Ita dixit Bar. in l. forma. ff. de censib. p- l. qui se gra- uatos. j. de cens. l. 11. Itē, vt q̄ finiat anno, a die, tñ sc̄i, & taciturnitatis, in ca- su, qm̄ consanguineus uult reuocare feudū alienatū a consanguineo per tex. no. in ca. Titius. si de feu sue. p- tro. Et idē per hoc vt dicendum in uicino uolente reuoca- re rem alienatam in uicinum remotiorem, ex forma iuris, uel statuti. Et idē est in emphyteusi uel re ecclesiastica incidente in commissum, q̄ ea finita per gñatio- nē extinctam possit, ut descendentes petere eā sibi p- firmari, intra annū tm̄. Et ita intelligitur, q̄ dixit Bar. in l. i. §. sumitur. ff. de aqua quotidiana & estiuā. & in l. i. in fi. ff. de priu. cred. & vt uelle. Bar. in d. l. prætor. §. si. de ope. no. nun. Adde, q̄ qm̄ officium iud. præscribit spatio decē dierū qm̄ succedit in loco apponis, ut in ca- su l. arbutio, fm̄ unam lec. ff. qui sacif. cog. & ibi uoluerunt aliqui, licet fm̄ opin. istā ibi relaxam in prin. per gl. Bar. vt, q̄ non præscribat spatio 10. dierū, prout in apponib. immo vt diuersificare, de quo ibi p- doc. ad q̄ bene facit, q̄ no. dicit Ang. & ibi p- doc. in l. i. §. si quis tutor. ff. qm̄ appellan sit & dicit Bar. in l. q̄ iussu. ff. de re iud. & intra quantū tēpus possit interlocutoria reuocari. & hanc glo. al- le. pro singulari bal. in l. etiam. j. de exec. rei iud. Quanto tempore præscribat iuri dicendi sententiam nullam, uide bal. hic, & latius in l. data opera.

¶ Adde in quantum Alex. hic q̄ in casu in quo consanguineus uult reuocare feu- dum a consanguineo alienato, q̄ taciturnitas unius anni ei præscribit, q̄ hic bal. non vt simpliciter fateri, sed esse considerandum, an agnati ueniant ex successio- ne, uel non. Ita dicit ipse eius conf. 116. in fi. j. uol. & q̄ officio iudicis, præscriba- tur spatio. 30. ann. tenuit bal. conf. 315. 2. uol.

1 Exceptio p̄scriptiois. xxx. uel xl. an. impedit lisis contestationē, & nu. 3.

2 Obligatio hodie tollitur tempore.

3 Omnes. ¶ Oēs actiones, q̄ 30. an. spatio, uel minori nō tol- lunt xl. ann. spatio tollunt. h. d. Hic vt expressus ca

2 sus, q̄ exceptio p̄scriptiois xxx. uel xl. an. impedit lit. p̄ test. ibi nu- lū ius priuatū, uel publicū, &c. qd̄ extinctū est moueat, & sic impe- dit moueri in iudicio litem, & super eo agit, & sic innuit tex. s. co. l. proxim. in fin. ibi nulli mouendi. Item per hanc legem dñt Vltra- ¶ qd̄ hodie obligatio tollit tpe. licet olim secus, ut l. obsonū fere. §. placet. ff. de actio. & obl. & hoc colligitur ex ista lege ibi, sit liber & ex p̄tis saluberrimę legis plenissima munitione securus. Pro hoc s. l. prox. circa prin. ibi, uiuendi ulterius non habent facultatem, quod die, ut plene dixi in l. si. ff. rem ra. hab. Cætera die, ut in gl. & c.

ADDTIO

a Alex. ¶ Omnes. Adde tñ, quod actio, quæ oritur ex uarijs figuris carum, tollat longo tempore Idem in actionib. realib. & in rescriptis. Idem in actione per- sonali inuicæ reali. l. ij. & ibi hoc Bal. quod met. causa.

Paris. ¶ Oēs. Circa hoc, qd̄ actio p̄sonalis in rescripto tollatur intra x. uel xx. an. sicut mere realis, & rōnē uide p- Com. in cōf. j. 4. inci. Leonar. Merzarius q̄d̄ aut iudicis præscribit xxx. an. uel tpe uitz. Iaf. in l. p̄tor. §. si qm̄. de ope. no. nun.

* Et ad hanc. l. oēs & res q̄ ex ea elicit uidelicet q̄ idem operat genus quo ad oīa quod species quo ad quædam uide Iaf. in l. sed et si §. quæstium. ff. si quis caut. et quid operetur cta quod contenta sub generalitate habeantur p- expressis in re- scripto statuto uel contrac. uide Iaf. in l. j. col. pe. & ff. si quis in ius uoc. nō ier. ubi quando habeat uim expressi & specifici. P V T.

LEX V. Præscriptionem. Curiales non præscribunt liberta- tem quadraginta ann. h. d.

LEX VI.

1 An emphyteuta p̄scribat tā liberationē, pensionis quā ius emphyteuticū.

a Comperit. ¶ Prælatio tributi, q̄ fit in recognitione v̄is dñij tpe non tollit. h. d. Est arg. q̄ p̄ stationē b decimarū nō possit p̄scribi. ¶ Quærit glo. an idē sit in emphyteuta. ¶ Dicit gl. qd̄ sic, ut j. e. l. cū nouissimi. i. n. ista q̄d̄ pōt intelligi duob. mo. Vno mō, an emphyteuta non soluendo pensionem, liberatio nē p̄scribat, & tunc si gl. diceret qd̄ nō male diceret, q̄a oīs actio, & oīs petitio, tollit tāto tpe, ut s. co. l. sicut. Nec obst. hæc lex. q̄a loq̄t de p̄scriptioe, q̄ fit in recognitionē utilis dñij. Itē posset intelligi hæc q̄d̄, an idē sit in emphyteuta soluente pensionē, ut nō p̄scribat dñiū. Hoc mō gl. diceret uerū. Itē posset intelligi, an idē sit in em- phyteuta, s. an soluendo canonē p- xxx. an. uel xl. p̄scribat ius emphy- teuticū, licet ab initio iura emphyteutica nō fuerūt ei p̄cessa, & tūc diceret uerū. sicut hac l. p̄mittit p̄scribere dñiū, salua p̄statione tri- buti: ita emphyteuta pōt p̄scribere ius emphyteuticū, salua cano- nis p̄statione. Hoc no. s. de iure emphyteuti. l. ij. in fi. magnę glossæ.

ADDITIONES

a Paris. ¶ Comperit. Quo ista l. intelligitur, uide Alex. conf. 30. uol. v. Perusi. in c. ad audientiam. de p̄scriptio. ubi etiam per Feli. ¶ Et qm̄ locum habeat hæc l. & in quo censu uide Iaf. conf. 208. et seq. lib. ij. P V T.

b Alex. ¶ Non possit præscribi. Sicut non præscribitur in trib. uide casum in c. cū non liceat de p̄scr. & 16. q. 3. cleric. per gl. & Inno. §. res filii. Insti. de usuc. & gl. in l. pe. j. de fundis limitro. li. 11. Et an emphyteuta præscribat uide in l. male. & quod ibi dixi post eum s. e. & Bal. in l. cum notissimi §. si. j. eo. & uide Bal. in l. neque. s. de usuc. & Bar. in l. iij. §. ex contrario. ff. de acq. poss.

¶ Adde post apostillā, an emphyteuta soluendo canonē p- re, q̄ uō erat emphyteu- tica, sibi p̄iudicet, uide Bald. p̄. 20. ij. uo. & ibi et an talis emphyteusis p̄scripta sit realis, sicut pactum, & quā naturā habeat, & an possidēs bona emphyteuti- ca ut in spatio quinquaginta annorum p̄scribat, uide eundē Bal. p̄. 340. ij. uol.

LEX VII.

1 Qm̄ p̄scriptio interruptat p- citationē, an actio p̄petuet in xl. annis & n. 2.

3 Creditor possidet pignus, præterquam, quo ad p̄scriptionem.

4 An iuri offerendi possit præscribi.

a Cum notissimi. ¶ Hæc reputatur bona l. ¶ Actioni hy- pothecariæ, ab extraneo possessore xxx. an. præscribit, nisi fuerit interrupta. A debitore, uel eius h̄de xl. ann. a secundo uero creditore, uiuo debitore similiter xl. ann. Idē mortuo, si eius adminiculo utat, alias xxx. Idē in iure offerēdi. h. d. usq; ad §. illud. Dñ hic in fi. q̄ p̄scriptio per solam p̄uentionē in- terrumpit. Contra, imo et per executoris missionē, ut s. eod. l. sicut sol. gl. Hoc uerbum solam, excludit lit. contest. nō executoris mis- sionē, & dicit bene, &c. Quærit gl. quādo p̄scriptio b ¶ interruptur p- citationem, utrū actio p̄petuet in xl. annos, an debeat inchoa- ri de nouo prima p̄scriptio? Gl. hic dicit diligētē aduertēdū, q̄a per solam lit. p̄ test. actio p̄petuat in longius, tps ut j. eo. l. si. nō p- ci- tationē, qd̄ est notandum, licet gl. de hoc dubitauerit. s. e. l. sicut in gl. quæ est super uerbo, per executorē, & istud qd̄ gl. dicit, est uerū, ex parte actoris, sed ex parte rei eo casu, quo exceptio est t̄p̄alis, ex- ceptio p̄petuat per solā p̄uentionē, ut l. si intra. s. de nō nu. pe. & hæc gl. tenuit dominus Richar. Malum. in quadam q̄nōe, quā disputa- uit. Et facit ad q̄nōem, quæ fuit in ciuitate ista, antequam ueni huc. ¶ Statuto hic cauetur qd̄ qui non petijt debitum per decēnium, nō audiat ulterius. Mō, quidam petijt debitum per solā citationem, & exinde sunt elapsi decem anni, an sufficiat? Certe non sufficit credi- tori, q̄a illa citatio interruptit p̄scriptionem primam, nō aut p̄pe- tuat. & uide gl. super uerbo, solam cōuentionē, quam not. & tene- menti. Quærit gl. quō pōt durare actio hypothecaria, cum p̄sonalis extingatur 40. annis. Dicit in l. intelligere. de lui. pigno. Quæro, Bart. super secunda Cod. H 4 3 ¶ vtrum

3 vtrū d creditor possideat pignus. Gl. hic disputat. Veritas est, q d possidet, pterquā quo ad p̄scriptionē, vt l. serui noīe. ff. de vsu. Que ro t vtrū e iuri offerendi possit p̄scribi. Tex. est hic, q sic. Gl. v̄ hic tenere p̄riū. & gl. in l. si rem. §. omnis. de pig. act. Doct. nostri cōiter dicunt, q est quoddam ius offerēdi, q competit per modum iuris: f puta secundus creditor habet ius offerēdi, f & p̄firmādi sibi pignus, hoc tollitur spatio. 30. uel 40. anno. ut hic. Quoddam est ius offerēdi, quod competit per modum cuiusdam facultatis. Verbi gratia, debitor potest quicunq; vult, offerre debitum creditori, & pignus reluere. Ista facultas nunquam pōt p̄scribi, sicut nec illa facultas eundi per uiam publicam, quia licet per mille annos non iuerit, semper poteris ire, vt ff. de via publ. l. uiam publicam.

ADDITIONES.

a Alex. ¶ Cum notissimi. Pro intellectu huius l. uide dictum in cle. 2. ut lit. pend. ubi d̄, q per citationem inducitur litis pendentia. Sed ibi quærunz doc. nūquid ēt citatio inducat pendentiam, licet nunciū citans non fecerit relationem iudici. Et concludunt, q non. Et hoc dicebat esse singulare. Pet. de Anch. p q argue bat illud, q hic d̄, interrupti p̄scriptionem per nunciū, est uerum, si de citatione fit relato iudici, & redigatur in scriptis. & dicit Bald. in repertorio super Inn. q p̄scriptiones, quæ sunt mere odiosæ interruptuntur per solam citationem. l. sicut. §. eo. nisi citatio secum non poterit trahere suum effectum, ut quia circumducatur pp contumaciam actoris, tunc. n. non est perfecta citatio, quia non constat ex suis partib. sed est in cā caduci. Alleg. Guli. in d. l. sicut. & facit q no. in l. pater. §. ne de statu defun. & in auth. offeratur. §. de lit. contest. & idē Bar. in l. ff. de eo per quem fac. erit & in l. post edictum. de iudi. Sed an propter exceptionem obiectam perpetuetur actio, uide Bar. in l. oēs. de reg. iur. Et de hac q. de qua hic, uide Ang. in l. sicut. in prin. §. eo. & q hic post Bal. circa interruptionem, quæ fit per litis conto. Item casum adde in quo quilibet interruptio, ēt extraiudicialiter perpetuat actionem, puta si tempus sit appositum causa limitandæ obligationis, & ex hoc conuenit pro tanto. Ita dicit Pau. de Cast. in l. eū qui ita. de uerb. obl. per tex. in l. si mandato. §. ille. ff. mand.

¶ Adde Bar. conf. 167. j. uol. inci. in Christi nomine, proponitur, ubi v̄ uelle, q sola citatio non sufficiat ad interruptendum p̄scriptionem, licet appareat de relatione, nisi statu-um diceret, q relationi nunciij stetur, tunc licet appareat de commissione iudicis, quia p̄sumitur pro officiali, dicit citationem interrumpere p̄scriptionem, licet etiam esset generalis, & indiscreta. Et an ex legato debiti, interruptatur p̄scriptio, uide Bal. conf. 125. 3. uol.

b Alex. ¶ Quærit gl. quando p̄scriptio. Vide Bar. & Moder. in l. edicto. ff. de eo per quem factum erit.

c Alex. ¶ Statuto cauetur per decennium &c. An si per solam citationem perpetuetur, an illud statutum ualeat? uide Bar. in l. sequitur. §. si uiam. ff. de usuc. & de quæstione per Bal. in q. statuto cauetur, quod fenerator. in fi. &c. & per Bar. in l. is qui repu. circa fi. ff. quib. ex cau. ma. & facit. l. si is qui pro emp. cum ibi no. per Bar. ff. de usu. & idem tenet quod hic Bar. in l. si. in prin. de eo. per quem fac. erit & Ang. & Imo. in l. si seruum. §. sequitur. de uerb. obl. & Sal. in l. infra. eo.

¶ Adde an stante p̄dicto statuto, si contra aliquem de restituendo grauatum ecclesiz sit p̄scriptum uigore talis statuti, an ecclesiz erit p̄iudicium, uide Pet. de Anch. conf. 259.

d Alex. ¶ Quæro utrum. Vtrum creditor possideat pignus. Adde per gl. & doc. in l. sciendum. §. creditor. ff. qui satisf. cog. Et uidetur quod si loquamur respectu ipsius pignoris, creditor possidet ciuilitate, & naturaliter, quod patet, quia ei competit seruiana, seu hypothecaria, quæ possessionem auocat, in l. cū uenditor de eue. secus si respectu dominij, l. si uēdidero. §. cum autem, de furtis. & l. si mulier, §. in possess. quod met. cau. sed representat imaginem debitoris, ut hic. & hic uide Bal. pro hoc uide. l. j. & ij. §. si aduersus creditorem.

e Ale. ¶ Quæro, utrum iuri offerēdi. An iuri offerēdi, uel facultati p̄scribi possit quod facit, an iuri adeundi, &c. sic cum sit quædam facultas, fm quosdam, ut Sa li. & Bal. in l. pignori. ff. de usu. Et adde, quod qn in pignoribus est appositum pactum legis commissoria. tunc odio creditoris, iuri offerēdi nō p̄scribitur. Ita no. tex. & Bal. in c. j. de feu. dato. in uicē. l. commissoria, licet aliqui, ut ipse refert, exponant illū tex. aliter, qui dicunt, q p̄scribitur iuri offerēdi 30. annis, si creditor est in pos. Sed si debitor est in possessione, & conueniatur hypothecaria, iuri offerēdi nunq̄ p̄scribitur. l. pure. §. si. ff. de doli exce. Alij dicunt aliter, ut ibi ēt p Bal. dicit ēt Inn. in c. non est p̄sue. in 6. q illa, q sunt in mera uoluntate, non sunt p̄scribitibilia. Dic, ut ibi per eū. Faciūt ad hęc, q no. gl. in l. si. de anna exce. ubi arbitrio nō p̄scribitur. fm Bal. in l. petens. §. de pac. ubi ēt dicit, q stipulationi non liquide nunquam p̄scribitur. Ad quæstionem Bar. hic uide per Mod. in §. actionum. Insti. de actio. ¶ Adde huic apostillę Bal. conf. 13. 1. uolu. Paris. ¶ Offerēdi. Vide Ang. conf. 55. inci. Guli. uide consilium Fran. post cōsi. Ang. inci. diligenter, & conf. seq. Bar. inci. In Christi Saluatoris nostri noīe uide Berta. in uerfi. p̄scriptio. uide Bal. in c. j. de feu. da. in 6. l. commissio. & in c. fi. eo. tit. & in c. j. §. porro. qualiter olim feu. ali. uide pro limitatione regulę, q facultati nunq̄ p̄scribitur. Ang. in d. conf. de quo habes ad Bar. in l. licet. §. de iure delib. Item an facultati seu iuri declarandi aliquid p̄scribatur, uide l. i. l. petens. §. de pac. Are. in l. ij. & iij. de acq. hær. Fel. in c. cum accessissent. de consti. uide, q iuri offerēdi non p̄scribatur. de quo per Bar. hic & in l. pignori. ff. de usuc. ubi assignat pulchram rōnem, uide ēt Are. in §. actionum. Insti. de act. uide Pet. Aluar. in repe. §. si pac. & in l. rescriptum. de pac. Item an iuri offerēdi, uel implendi conditionem potestatiū p̄scribatur, uide Are. in l. quandiu. ult. de acq. hær. & dum. §. dicitur de iure offerēdi in pacto de retrouendendo, de quo loquitur Ang. in conf. 55. etiam uide quæ habes ad Bar. in l. j. ff. de usuc.

f Paris. ¶ Habet ius. Vide de hoc ad Bar. in l. j. supra si aduer. cre.

§. Illud autem. In obligationibus in diem, uel sub conditione, incipit currere tēpus adueniente die, uel p̄dōne, & per possessionē rei obligatę, per secundam cautionem, uel debiti agnitionem, fit interruptio p̄scriptionis. h. d. Gl. hic q̄rit, quot sunt modi, & de effectu interruptionis, de qua feci tibi unā repetitionē in l. nāl. ff. de usuc. & ibi uide, & no. hęc gl.

ADDITIONES.

a Paris. ¶ Vel conditione. Vide Are. in l. quandiu. ult. de acq. hær.

1 In obligationibus annuis, uel mensuris, a quo tempore incipiat p̄scriptio currere. §. nu. 2.

§. In his etiam. In obligationibus annuis, uel mensuris, non initium obligationis, sed initium tēpis in quo obligatio cessat, inspicitur. h. d. Quæro, t̄ & reuoco in dubium, in obligationibus istis annuis, uel mensuris, a quo tēpe incipiat currere p̄scriptio. In hoc sunt tres uel quatuor opiniones, una est, q a die cessationis, incipiat currere pro illo anno, in quo est cessatum, In secundo, pro secundo, In tertio, pro tertio, & sic de singulis: & sic quot sunt p̄stationes, tot sunt tēpa, quia ab initio, quo cepit cessare, incipit currere pro toto tēpe, & sic pro sequentibus annis. Alia est q omnium annorum currat a tēpe quo est cessatum. Tertia q distinguatur, & ista est opinio lo. & gl. ēr, q ista opinio secunda sit uera in stipulatione, cum stipulatio annua sit una pro toto tēpe, in legatis uero sit uera p̄cedens opinio, quia quot sunt anni, tot legata. Doctor. Ultramontani reprehendunt hanc opinionem. Nam licet stipulatio annua sit una, tñ constat, q pro sequentibus annis est in diem, ergo ante diem non currit p̄scriptio pro annis sequentibus, ut supra eadem. l. §. illud. Ego uolens b sustinere opinio. glo. no. stre, dico, q licet pro annis sequentibus obligatio sit in diem, tñ, q a pro eo, quod est de presenti, potest agi ēt de futuro, ut l. j. §. de fidei cō. & dixi. §. eo. l. male agitur. in fi. q currit p̄scriptio pro toto tēpe, si cut pro toto tēpe pōt agere. Nec obstat. §. illud, quia ibi loquitur de obligatione in diem, q non poterit statim agi. In legatis uero dico idem, q gl. quia cum ante diē non sit nata actio, non pōt tolli. Sed si pones ante diē natā actionē, sed executionē esse dilatam, ut §. qñ di. le. ce. l. ex his. & ff. qñ dies le. ce. l. si cum p̄finitione, tñ dico idē in legatis, quod in stipulationibus, & ita potest intelligi hic.

ADDITIONES.

a Alex. ¶ In his etiam. Vide, Bar. in l. sicut in annos. quib. mod. usufruct. ami. in l. de pupillo. §. si plurib. post gl. ibi, de ope. no. nun. & q no. Bal. in c. si inter pares. §. j. de lege cō. uide per Spe. in ti. de loca. §. nunc aliqua. ter. 14 r. Ang. in l. Stichū §. stipulatio. de uerb. obl. ubi limitat ista procedere, nisi in promissione annua est adiectum distributiuum, quia tunc sunt plures. Et in legatis limita per Bar. in l. j. ad fi. in uer. modo quæro. j. de sen. quæ sine certa quanti. ¶ Et ad q. quam ponit gl. in hoc. §. de eo qui tenetur ad x. & per plures annos soluit tantum quinq; an & qualiter p̄scribat uide Balb. de p̄scr. 4. par. 4. par. prin. §. q. ubi discutit de opi. Bar. hic in obligationibus autem annuis quanto tempore p̄scribatur: uide l. as. conf. 7. in fi. lib. 1. Quid in obligatione ex contractu Annua uel ex ult. uolūtate quær & quo p̄cedat p̄scriptio Balb. de p̄scr. 4. par. 4. par. pri. q. PVT.

b Paris. ¶ Ego uolens. Vide Alexan. in l. de pupillo. §. de plurib. de ope. no. nun. & alios post Bar. ibi. Fel. in c. auditis. de p̄scr. post Abb. ibi Barb. conf. 9. uol. 3. in 1. dub. ubi loquitur in statuto inducente p̄scriptionem per decem annos, uel uiginti, & in 2. dub. ponit an per solutionem faciam alicui, annis p̄cedentibus sit perpetua actio ista, ut talis p̄scriptio locum habere non possit.

a §. Nulla scilicet danda. Emphyteuta, ut colonus nullo tempore p̄scribit. h. d. Idem dicit. l. male agitur. §. eo.

ADDITIONES.

a Ale. ¶ Nulla scilicet danda. Adde l. neq; & ibi Bal. §. de usuf. & Bar. l. i. p̄perit. §. e. LEX VIII.

1 Ius uendicandi queritur longi temporis p̄scriptione.

2 Violentus inuasor non potest referre quæstionem dominij.

a Si quis. ¶ Per p̄scriptionem longi temporis, quæritur ius uendicandi, idem per p̄scriptionem longissimi tēpis bona fide factam, sed male fidei possessor, solam exceptionē acquirat. ¶ Item uiolentus inuasor, non pōt referre quæstionem dñij. h. d. usq; ad §. sed & si quis. No. istum uer. sed hęc contra. super uerbo, iste, quia nescio alibi, & singularis est. Tene menti hac legem, quia tota ista lex est singularis, & notabilis, distingue, ut tex. dixit.

ADDITIONES.

a Barb. ¶ Si quis. Hoc procedit in uiolento, non in clandestino. Casus est in l. si de eo. §. si. ff. de acq. pos.

¶ Paris. ¶ Si quis. An acquirat directū uel utile dñium, uide Fel. i rub. extra de p̄scr. uide ēt quæ habes ad Bar. in l. si. §. de p̄scr. long. temp. & in auth. nisi triennale de bonis mat. Item, q dñium acquiratur, uide l. as. in l. traditionib. §. de pac. & in l. iij. §. 4. de uerb. obl. & ibi etiam an habeat locum, contra hæredem. ¶ Et adde q quandoque p̄scribens acquirat dominium utile quod est quando quis p̄scribit contra directum dominum feudi penes quem non est nisi directum. Balb. de p̄scr. 4. par. 4. par. prin. q. 4. 12. q. prin. PVT.

a §. Sed si quis. In reali, ille q quem est facta missio ex primo decreto, cam recuperat intra annum, post annum non auditur, nisi de prioritate. h. d.

ADDITIONES.

a Barb. ¶ Sed & si quis. Hoc uerum, nisi primo latitauit, secundum gl. coniunctā cum l. si priusquam. de ope. no. nun. ubi alia limitatio dat ad hūc. §. q non audiat intra annum ad reuocationem cautionis, sic missionis ex primo decreto, quæ est modici p̄iudicij.

Alex. ¶ Sed & si quis. De intellectu huius uerfi. uide quæ no. Bar. in l. sciendū. in prin. ff. lo. ma. & Inn. in c. ad aures. de p̄scr. & Bal. in l. si q; ad se. i. no. j. ad l. lul. de ui. uide q dixi in l. si. in prin. ff. de eo p que fac. erit & Bal. in l. ij. in uer. 2. qro. de serui. & aqua. & i. luis eius. §. d̄ pb. & q dixi l. nāliter. §. nihil cōc. de acq. pos.

LEX IX.

Sape. Per lris contestationem actio in xl. annis perpetuatur. hoc dicit.

De annali exceptione. Rubrica.

LEX PRIMA.

- 1 Si prescriptio fuerit interrupta per inundatione, cessante inundatione, bona fidei possessor prescribens, non restituitur in integrum. & m. 2.
3 Actio communi diuidundo, & fami. etc. nascitur ex quasi contractu.
4 An actionibus communi diuidundo, & fami. etc. prescribatur.
5 Quando nascatur actio, pro socio, pignoratitia, & deposti. nu. 6. & 7.

V per annali. Exceptione annali sublata oēs personales actiones xxx. anno. spatio tolluntur, nisi super his lis fuerit ptest. hypothecaria uero xl. ann. & illi, qui non potest agere, non currit prescriptio. h. d. Dñ hic, qd oēs actiones personales tolluntur xxx. an. excepta hypothecaria, q. s. titu. j. l. oēs. Sol. Fateor, q sunt aliqui casus, in quib. prescriptio xl. an. habeat locum, ut in l. tria. & qd no. in duab. legib. sequentib. ad illam. Circa hanc. l. d. format gl. multas qñes. qd si bona fidei possessor prescribens perdidit possessionem per inundationem, & sic fuerit interrupta prescriptio, an in integrum restituat, inundatione cessante, gl. determinat, q no. & bñ, qd non det qd restitui ad lucrū faciendū cū aliena iactura, ut l. sciendū. ff. ex qb. cau. ma. de fur. l. si is qui. Vñ, qd finis istius gl. quæ dicit, sed arguit q. & c. Istud est uerū. Quæro, vñ nascat actio coi diuidundo & fa. etc. Mar. dicebat, qd ex uolūtate. Gl. ex quasi q. tu. ista est uera. Quæro, tutrū illis actionibus prescribatur. Mar. dicit quod demum ei prescribitur, qui non possidet. Glo. vñ dicere q. & sic si ego fcti in coione tecū xxx. an. nō potero agere q. te, ut diuidamus fm gl. Doc. Mod. sunt in tria opi. Nā, donec stamus in comunione, & si simul possidemus, unus aliū recognoscit in socium, & sic cessat prescriptio. ut s. ti. pxi. l. cū notissimi. s. sed & si qs. Preterea actio communi diuidundo, & fa. etc. cōpetit etiam ratione doli uel culpæ, sed nō est dubiū, q ea die, qua tu uis diuidere committis dolum, ergo, eadem die nascet ista actio, & ei nō esset prescriptum; & istud doct. cōiter tenent. Quæro, qñ nascat actio pro socio. Gl. ponit hic. Dic ut l. corruptione. s. de usufr. & s. p. soc. l. tan. diu. quæro, qd de pignoratitia actione. Dic, ut in l. si rem. s. ois. ff. de pignor. actio. Quæro, quid de actione depositi dic ut in l. si stipulatus sum mihi. s. j. ff. de sol. & ibi plene per me.

ADDITIONES.

- a Ale. q Super annali. Qualiter intelligat hæc regu. non ualent agere, non currit prescriptio, uide Bar. in l. Senatus. de of. pñ. & Bal. in l. in reb. de iur. dotium.
b Paris. q Potest agere, Vide, quæ habes post Bar. & Ale. in l. Senatus consul. ff. de of. pñ. & Bar. ubi habes, quid si quis impeditus factio suo.
c Alex. q Prescriptio. Intellige si est impedimentum iuris, secus si factū, quia tūc currit prescriptio. Ita dicit Bal. in l. i. in 2. opp. s. qui admi. alle. iura, quæ uide per eum in 23. & 24. opp. Et primam limitationem sequitur Bart. in l. i. s. si quis autem. ff. de itin. actuque priua.
d Ale. q Circa hanc. l. Et an quis restituitur propter impedimentum facti, uide Bal. & Ang. in l. sicur. & quod ibi dixi. s. eo. & Bal. in l. reb. s. de iur. dot.
e Ale. q Nascat actio coi diui. Vide qd no. in l. si nō sortē. s. si certū. ff. de adi. inde. Et adde similit. gl. in l. si. s. coi diuidū. & Bal. in l. si. s. finium regun. tenent idē, qd Bar. hic, & uide per Mod. in s. quædam. insti. de act. & Io. An. in addi. Spe. in tit. de iudi. in 4. parte. in s. sequitur. in addit. one quæ incipit, in s. ad hæc, & c.
f Paris. q Actionibus prescribatur. Adde tñ q in casu, in quo prescribitur 30. anno. istud fallit in feudis. uide Ro. sing. 628. inci. in actione coi diui. & Et an q diuisionem prescribi possit, uide Balb. de prescri. 4. par. prin. q. 13. ubi qñ ambo socii possident nō hēt locū prescriptio. ut p hoc diuisio nō petita peti nō possit, secus si unus tm ex sociis possidet, quo casu pcedit iste tex. qui etiā hodie interueniētē bona fide locum habet per gñalem reg. c. si extra. de prescrip. PVT.

LEX II.

Vt perfectius. Si possessor prescribens est absens, uel furiosus, uel infans, uel in prate positus, potest ei fieri interruptio prescriptionis, per denunciationem factam preli di, uel epif. h. d. Aduerte, qd hæc tota lex loquitur in reali. Op. usuca pio triennii, & prescriptio longi tpsis, non interruptitur, nisi per lris contestationem, ut l. si post acceptum. ff. de rei uen. Sol. Corrigit in quatuor casibus hic expressis, in aliis remanent iura antiqua incorrecta. Quæritur, an per hæc. l. tollatur beneficium restitutionis, quod in istis quatuor casibus competit. Dic, ut in glo. quæ dicit, q non. idem no. in l. Iulianus. ex quib. cau. ma.

ADDITIONES.

- a Ale. q Vt perfectius. Vide doct. & Bar. in l. de pupillo. s. si quis ipfi. ff. de ope. no. nun. & in l. non solum. s. morte. eo. ti. Et hanc. l. limita per glo. & ibi Bar. in l. cū hzredi. ff. ad Treb. & Bal. & Ang. hic in pr. n.

LEX III.

- 1 Libellus procedit, si exprimat quantitas, licet non causa.
2 Item procedit, licet non exprimat, nec quantitas, nec causa, si tamen dicā simpliciter aduersarium mihi obnoxium.
3 Libellū gñaliter producēs in psonali, uidetur oēs ius suū in iudicio deduxisse.
4 Petitio generalis sufficit ad interrumpendū prescriptionē in omnibus, quæ sub illa generalitate comprehenduntur.
5 Faciens aliquem citari generaliter hoc modo, ut ueniat ei responsurus de iu-

re, non interruptit prescriptionem.

Si ex multis. Hæc est singula lex. Citatio facta, seu libellus, super una summa, uel super obligatione, non exprēsa cā, uel summa, sufficit ad interrumpendū oēm prescriptionem, q sub illius petitionis gñalitate potest comprehendī. h. d. notabilis, & singularis lex. No. q pcedit libellus si exprimat quantitas, licet non exprimat cā. Secundo no. procedere libellū, licet non exprimat quantitas neque cā, si tm simpfr dicam aduersarium mihi obnoxium. Tertio no. q, qui in personali libellū gñaliter producit, vñ oēs ius suum in iudicio deduxisse. Hodie multum clarē est declaratum per text. c. abbate sane. de re iudi. lib. vj. Vlt. no. tqd gñalis petitio sufficit ad interrumpendū prescriptionem in oib. quæ sub illa gñalitate comprehenduntur. Op. q talis libellus incertus nō debet admitti, quia per eū non redditur certus aduersarius, an uelit cedere, uel contendere. Solu. Fateor qd non debet procedere, donec declaretur, tm qd ad interrumpendam prescriptionem sufficit, ut hac. l. quærit gl. quid si quantitates essent diuersæ, ut puta ex vna cā x. ex alia xx. & ex alia xxx. & c. tūc dic, ut in gl. Quæro, t pone aliqs fecit aliquem citari gñaliter, ut ueniret ei rñsurus de iure, utrū sufficit hoc ad interrumpendam prescriptionem. Puto, q non qd necesse est, q dicat quantitatem sibi debitā, uel eū dicat sibi obligatū. Vñ de hoc saltē debet esse certus reus, utrū agatur personali, uel in rem: uel utrū agatur de quantitate, uel de specie. ut ex hac. l. colligit.

ADDITIONES.

- a Ale. q Gñalitate. Adde tñ, q non procedit libellus gñalis productus coram aliquo, cui attributa est iurisdicō, in certo & determinato casu, qd nō pcedit libellus corā eo pductus, nisi in eo fiat spalis mentio de illa qualitate iurisdicōnis. Et ita pfuluit Ang. in pñlio, data est snia, & tenet Io. An. in c. cū sit gñale. de fo. cōpe. & dixit Bal. in l. edita. & libellus gñalis pcludit iudici, dūmō pbariones sint specificæ. Et adde in materia, q dixi. ff. de rei uendicatione. l. i. s. armeta. & ē executio instri gñaliter petita ualeat, ut hic fm Bald. in l. age cum Geminiano. s. de trāfac. & qd dñ libellū defectiū nō pcedere, ubi opponat intellige lite nō pte. fm Bal. in l. exceptione. s. de pba. Et ista lex nō procedit in crialib. fm Bal. in l. i. de pñ. & uide no. p Ia. de Belui. in dispu. quā ponit in l. si. j. de requi. reis. & hac. l. no. in l. edita circa prin. s. de eden. & hr in c. 2. de lib. ob. Vide Bal. in l. per hanc. j. det. pib. appellationū. l. cū quidā. ubi est, post eum, de fideic. lib. Sed qd si libellus est incertus, p relationē ad aliud: ut puta, petit qd sibi debet ex testō. an debeat admitti. Pau. de Cast. q non, si est oppositū. Ita dicit ipse in l. s. si iudex. ff. de re iud. Sed qd si dico, peto oēs res meas, quas possides, uide Bar. i. l. rei appellatione. ff. de uer. sig. & Pau. de Ca. in d. s. si iudex. ubi dicit illud, q libellus incertus nō ualeat, si opponat. est uerū in re principat petita: secus i accessoriis, ut puta, peto domū cū massariis, uel fundū cum fructib. Alle. Bar. in l. 3. s. armamenta. de rei uend. & ibi p eū, & uide Cy & Bal. s. de sec. nup. l. i. seu auch. ibi posita. & ibi quærun, nungd procedit libellus, peto castrū cum suis pertinētis. Itē ualeat iste libellus, dico te esse meū panguineū, licet nō exprimat gradū panguinitatis. Est tex. in c. series. de testa. dicit tñ. Spe. in ti. de lib. pcep. s. si. uer. caueat. qd si qs opponit non esse procedendū in cā, qd libellus est obscurus, q tunc iudex debet libellū reicere. Probat in c. si. de lib. ob. Et istud ibi uoluit Ant. de But. secus, si petit declarari, qd tūc pot sup tali libello pcedi, & est declaradus. & ita intelligit ipse. Et utrū libellus incertus pcedat, qñ incertitudo pēdet a tertio. uide in l. ubi aut nō apparet. s. an illud. de uer. ob. Ad primū dictū, uide Ale. in l. i. ff. de eden. An iudex officio suo possit petere sibi declarari, uide post Bar. in l. 4. s. hoc autem. ff. de dam. inf. Et hanc limita, nō habere locum in criminalib. nā & si nō opponatur, non ualeat. Libellorū. in prin. iuncto uer. quod si libelli. & ibi Bart. ff. de accus. & Ale. in l. i. ff. de eden. Itē ualeat rescriptū incertum, in noie rei, ut uoluit Io. And. in addi. Spe. in ti. de cita. s. i. uer. qd si ego. Et in citatorio dēt post exprimi. uide Mod. in c. pfuluit. de of. dele. & istū tex. qui loquitur in actione generali, q non procedat ad exceptionem, uide Bar. in l. i. s. Labeo ff. de flu. q Adde de libello generali. Bal. confi. s. 4. 4. uol. De incerto ratione rei, & quantitatatis, quando a iudice sit lacerandus, uide etiam Bal. confi. r. i. r. uol.
b Paris. q Exprimat qritas. Ex tēde istā reg. q pcedit libellus incertus, pte nō opponētē, ut pcedat et si libellus nō excludat de iure coi, uel municipali, sed solū ali quo iure spali. Ita Pan. i. e. ex pte v. extra de fo. cōp. Itē duos casus i qb. nō pcedit libellus gñalis, et pte nō opponētē, uide p Ale. p. s. 2. r. an at i executiuis, & i qb. pcedit sine figura iudicii pcedat libellus incertus seu petitio seu pceptū, uide Bertach. uer. csa rescriptorū. & in uer. sine figura iudicii. Itē multos casus, in qb. procedit libellus gñalis, & de reg. huius. l. uide Iaf. in l. i. in prin. ff. de eden. Itē, q possit iudex etiā parte non petente cogere actorem declarare libellū suū, & fit reum declarare exceptiones, uide Iaf. in l. age. in 4. no. s. de transac. Item, q si opponatur partem non posse sequi sniam suam, licet declararet, secus si petatur de clarari, uide Soc. in l. edita. & Iaf. ibi i 2. no. uide ad reg. et pro limitatione Dec. in c. Dilecte. de iudi. uide Fel. in c. 2. de libel. obla. ubi etiā quid in criminalibus.
c Ale. q Incertus. An libellus incertus, pcedat, uide Bar. in l. edita. s. de edē. & ibi Bal. in pñio genere cumulationis, uide Bar. & ibi gl. in l. i. in pñ. ff. de ope. no. nū.
d Barb. q Quærit gl. An aut libellus sit nullus, licet gñalis, uide gl. no. ibi debet. in l. si rē. ff. de rei uendi. & ibi hoc tenet Ia. but. uidelicet, q sit nullus. & ibi uide Ang. & rñ. huic legi, quia hic loquitur de libello captatorio, ad interrumpendam prescrip. sed q, est uerum quod tenet Spe. in ti. de iurif. om. iudi. s. de serui. uer. quid si libellus est de elec. & in c. de ordi. cog. Inn. in c. i. de libel. oblatione.

Quomodo, & quando iudex sententiam proferre debeat. Rubr.

Hæc rubrica p̄tinatur per gl. uel aliter. Quædam sunt solennitates quæ pcedunt sententiam, quædam requiruntur in ipso actu sententiæ, quædam sequuntur, post sententiā. De primo loquitur iste ti. De secundo. j. ti. proxi. De tertio. j. de excep. rei iudi.

LEX PRIMA.

- 1 Negatio preposita signo uniuersali, facit equipollere contraditorio suo. & nume. 2.
- 2 Index, an, & quando cogatur pronuntiare contra absentem. & nu. 5. & 6.
- 3 Subscriptio principis, probat quado redacta est in corpore iuris, alias secus.
- 4 Index male indicans facit litem suam.
- 7 Verbum solere, in quot uicibus uerificetur, & an inducat necessitatem. & nume. 8.

Non semper. Quicquid iudicis prati committitur, necessitati non subijcit. h. d. uel afr. Verbū solere, in his, q̄ hnt rōnem difformē, nō inducit necessitatem. h. d. Diuide, q̄a primo ponit solutionē qōnis tacitē intellectū. Scdo ponit, vñ oriebat dubiū qōnis. Tertio ei rōdet, uel illud soluit. Secunda ibi, ppter subscriptionē. Tertia ibi, id enim. ¶ No. qd̄ dixi in sumario. cor. l. q̄ qd̄. ff. de iudi. Scdo no. qd̄ uerbū, solere, nō importat necessitatem. ¶ Tertio no. qd̄ dicit, nō semp, iuncto cū gl. t̄p negatio p̄posita signo vñ, facit equipollere p̄ditorio suo. Sise habes in l. legitimus. §. an ergo. ff. de leg. tuto. & l. in bello. §. j. de cap. & postli. reuer. Venio ad tria, & opp. t̄p iudex cogatur pronuntiare p̄ absentem, ut s. de iudi. l. p̄perandū. §. si aut ex gestis. Sol. dicit gl. hęc lex p̄t intelligi in reo absente, & tunc illud, qd̄ d̄ semp, ponit casualiter, uel t̄p afr. q. d. ali quo casu coget, puta si p̄ reū absentē liquet de cā, secus si nō liquet, & hic, & l. tria. P̄t ēt intelligi in actore absente, & tūc nō semper ponit casualr, uel t̄p afr. Casualr eo modo, quo. s. cōpellit eū qd̄ de cā liquet p̄ absentē: secus si non liquet. T̄p aliter, q̄a cōpellitur solū iuxta finē triennij, & nō ante, ut l. p̄perandū. §. j. s. de iudi. & ibi no. Op. de l. absentem. ff. de pe. Sol. gl. hic loquitur in ciuilib. ibi in crīalib. in quib. distinguitur, an p̄na sit maior relegatione, uel j. ut ibi, & l. seruū quoq; §. publicz. ff. de p̄cu. Opp. tertio t̄ & vñ, q̄ subscriptio principis nō prober, ut s. de leg. j. l. iij. Sol. Hic loquitur, qn̄ redacta est subscriptio in corpore iuris, q̄a tunc probat, als secus. Extra gl. recitabat dō. Ia. Bur. gl. l. sape. de offi. pr̄li. sed eam omitto. ¶ Venio ad quādam alia, d̄ h̄ict̄p iudex qn̄q; cōpellitur iudicare, quāro per quē cōpellitur iudicare. Rñ. quādā est cōpulsio propriā uerecundia: est eū sibi uerecundia si non facit, quod debet, & de hoc loquit. l. Quintus. ff. manda. & l. pecunie. ff. de alimen. & cib. lega. Quādam est cōpulsio uera, q̄ afficit p̄sonam, & sic dico, q̄ cōpellit p̄ superiorē, imposita p̄na, si neglexerit. De hoc habetis rub. specialē, ut disse. iudices. §. j. in prin. Quādā est alia cōpulsio cātiua, q̄ si eū iudex non iudicat, tenet parti ad interesse. ¶ Non dico, qd̄ faciat litē suā, quia illud hēt locū in iudice male iudicante, nō negligente. Itē loquitur insti. de obli. q̄ ex quasi delictis nascuntur. in prin. & l. ex maleficijs. §. si iudex. de actio. & oblig. & de uarijs, & extraor. cog. l. ulti. & de iud. l. si filius. Sed p̄ negligentem prodita sunt remedia in casib. sp̄alibus, ut uidebitis unū in l. mancipia. de ser. fug. aliud in l. si qn̄. s. de testi. & l. p̄perandū. §. si aut utraq; s. de iud. de magistratib. conue. & per totum tit. de dam. inf. & l. iij. §. in eum. ¶ Quāro t̄ secundo, dicitur hic solere. quot uicibus inducatur istud solere, nunq̄ fui bene clarus. De isto uerbo, p̄suetum est, uel usitarum, est determinatum in l. de quib. ff. de legib. & j. quz sit longa p̄suetudo. Sed istud solitum est, uel solere, est nomen uniuersale, qd̄ uerificat̄ ex uno actu t̄m. Tex. est in l. Mela. §. j. de alim. & cib. lega. qd̄ tene menti. ¶ Quāro, & reuoco in dubium futurum uerbū, solere, prolatum a lege inducat necessitatem, s̄ uel non. Breuiter, qn̄q; uerbū soleret, si induceret necessitatē a lege, incideremus in trietate, & tūc exponitur, solet, i. potest, ut l. post edictum. ff. de iud. Si uero in trietatem non incideremus, & tunc, aut illud, cui adiicitur, habet rationem uniformem in quolibet sui casu, & inducit necessitatē, ut not. ff. de ali. & cib. lega. l. j. & ne quid in loco publi. l. j. §. merito. Si uero habes difformē, tūc exponit, solet, i. potest. Hic est casus. nam in quolibet casu absentia, non est eadem rō, ut ex p̄dictis apparet.

ADDITIONES.

Alex. ¶ Nō semper. Vide cū Bar. in l. qd̄ iussit. de re iud. Bal. in l. Gallus. in princ. de lib. & posth. q̄ ubi. l. uel statutum procedit. dando formā, uel regulam importat necessitatem per illum tex. unde facit ad statuta disponentia, q̄ potestas possit inquirere de maleficijs, q̄ tenetur hic facere, alias puniatur, q̄ non uidetur uerum, ut l. non quicquid. ff. de iudi. & ibi expresse Ang. vñ tenere contrarium. Nō ob. iste tex. quia ibi non inducitur per illum tex. sed per alias leges. Paris. ¶ Non semper. Ista lex unum dicit sed triū dicit Bar. in p̄li. 7. incl. uiso cōpromisso, & refert Bal. ibi dicere triū. & ita ipse tenet, & uide ibi i subscriptione Fulg. ubi uult unū singulare p̄ limitatione in l. non qd̄ qd̄. & in hac. l. qd̄, qn̄ aliquid committit prati iudicis, uel arbitri, q̄ alias tenebat̄ facere, illa uerba iducit, ut intelligat̄ remissa necessitas: at̄, talia uerba nihil operantur: uide ibi p̄ eū, uide ēt eūdē Cō. in p̄li. 68. i. c. in p̄nti q̄st. an si. ubi uult allegādo ēt Bal. in d. l. Gallus. qd̄ qn̄ iudex ex p̄tate sibi attributa a lege, uel a principe nō arctat: tñ negari non p̄t ipm̄ errare si meutē statuti diligēter nō obseruaret. Supposita. n. p̄tate, sequit̄ necessitas dicendi. & c. ut ibi p̄ eū no. & uide eundē p̄li. 168. incip. uenerabilis uir. in s. dub. ubi allegat̄ ēt Bal. in d. l. Gallus. q̄a qn̄ lex uel statutū aliquid inducit p̄ forma inducit ēt necessitas, si utatur uerb. post tñ, postea arguit in p̄rium in illo casu uide per eum. Item, q̄ uerbum, post relatum ad iudicem, importat necessitatem, uide l. as. in l. ad egregias. ff. de iureiu. per eundem. l. Gallus. in princ. de lib. & posth. ubi etiam, quid in alia materia.

Alex. ¶ Quod dicit. Adde Bal. in l. si necessarias. §. si annua. de pigno. act. Alex. ¶ Quādam alia. Vide Bar. in l. in prin. ff. de iur. om. iu. Possit etiā cōpellit iudex p̄ sine instantia ferre sniam fm̄ Bar. in extra. ad reprimēdum. in uerbo procedatur, allegat̄ hic no. Facit, quod habetur in l. Seius, & Augerius ad l. Fal. & quod ibi dixi, & ad quod. s. dixi adde Bal. in l. quid ergo. §. p̄na grauior. ff. de infamibus, & uide Bal. hic & in auth. ei qui. de temp. appel. Alex. ¶ Cōpulsio cātiua. Vide Bal. in l. māci. s. de ser. fu. & in l. ff. de ua. & extra. cogn. & ibi dixi in l. quod iussit. s. de re iud. uide Io. An. in addi. Spe. in tit. de dispu. & alle. §. si. & uide Bal. in c. i. §. iudices. de pace iura. firmā. & hic, & in l. māci pia. s. de ser. fug. & uide bar. in l. si. s. de magi. p̄ue. & bar. ff. de fall. Pau. & bal. in l. iubemus. s. de test. & in l. q̄ accusare. de eden. & Inn. in c. sup. eo. quod me. cau. Alex. ¶ Solere. Et dicit Cy. in l. 2. s. de reb. cred. q̄ si quis bis, uel ter blasphemauit, non dicitur consuetudinarie blasphemare. Facit, q̄ habetur in l. capitalium. §. famulos. ff. de p̄nis. Alex. ¶ Poma Mela. Vide ibi per Alex. in apostil. quod etiam addidi ibi. Barb. ¶ Necessitatem. Adde ea quz no. bar. in l. creditores. j. de pig. in rep. Vide bal. in c. i. de milite uas. qui contr. est ubi dicit non habere locum in feudis.

LEX II.

- 1 Monitio facta a iudice, habet uim peremptorij, licet non exprimat̄. nu. 2.
 - 3 Sententia non ualet, nisi peremptorium uel peremptorio equipollens precedat. & nu. 1. 2. & 4.
 - 4 Quando fiunt tres citationes, que habent uim peremptorij, non est necesse q̄ in ultima dicatur, & peremptorie.
 - 5 Monitio a iudice, si non uenit, est uere contumax, nec auditur appellans.
 - 6 Dilationes, que dicantur peremptorie.
 - 7 Vna citatio tantum, non habet uim peremptorij, nisi dicatur, & peremptorie, uel equipollens.
 - 8 Peremptorium debet dari, ad petitionem partis.
- C**essante. ¶ Valet snia, licet peremptorium non precedat, si tñ p̄cedat alia monitio, tantūdem importat̄. h. d. hęc lex fm̄ eōdem lec. ¶ In gl. nostra, legit̄ ista lex, quatuor modis. Primo, fm̄ ultimam lec. quz est uerissima, nec scio cam alibi. & q̄ dicit admoniti, a iudice, fm̄ ultimā lec. magis no. ¶ No. q̄ monitio facta a iudice habet uim peremptorij, licet non exprimat̄. Facit optime extra. de offi. dele. c. p̄sultit. ¶ Venio ad apparatus. ¶ Opp. t̄ snia non ualet, nisi p̄cedat peremptorium, ut ff. de iudic. l. ad peremptorium. cum l. seq. hic d̄ triū, quare male. Huius timore, sunt hic in gl. quatuor lect. Vna, q̄ non p̄cessit peremptorium, per edictum positum in albo, sed fuit ei citatio peremptoria missa per nuncium: ista est bona solatio. ¶ Secunda, q̄ non fuit per edictum peremptorium, t̄ sed fuerunt factz tres monitiones, quz habent uim peremptorij, & ista est bona. Ex qua habes, q̄ qn̄ fiunt tres citationes, non est necesse, quod in ultima dicatur, & peremptorie. Tertia, qd̄ nō fuit p̄positū peremptorium. hoc est tres citationes, una post aliam, sed una p̄ oibus, & ista ēt est bona, ut ff. de iud. l. nō nunquam. ¶ Quarta, & ultima est illa, quā posui, q̄ non p̄cessit peremptorium, per modū peremptorij, uel citationis, t̄ sed monitus fuit a iudice, qd̄ habet uim peremptorij. Et dicit gl. qd̄ plus est, si non uenit, est uere p̄tmax, nec audit appellās, ut ff. ex qb. cau. in possessio. ea. l. Fulcinius. §. si. uide gl. ¶ Duo no. ex ista. l. unum, qd̄ in monitio ne q̄ sit a iudice, nō est necesse, qd̄ in actis describat̄, & peremptorie. Opp. q̄ etiam peremptorium non requiratur, ut l. si. ff. de feri. Sol. ¶ Quādā sunt dilationes, q̄ dantur ad p̄bandū, & ibi oīs dilatio est peremptoria, ut l. tria. ēt si nō dicat̄. Quādā est dilatio, q̄ datur ad allegandū, & ista non est peremptoria, nisi dicat̄, ut s. de iudi. auth. iubemus. Quādā est dilatio expectatoria ad ueniendū: & hic aduerte, & siquide ista dilatio datur a iudice, semp̄ intell̄t peremptoria, etiā si nō dicatur, ut hic fm̄ ult. lec. Si uero datur per nuncium, per epistolam uel p̄ edictū, tunc si quidem sunt tres monitiones, habet uim peremptorij, etiā si nō dicatur, ut j. e. l. tres. & hoc fm̄ unam lect. ¶ Si uero p̄cedit una citatio t̄m, nō hēt uim peremptorij, nisi dicatur, & perem-

ADDITIONES.

Alex. ¶ Monitio. De monitione iudicis, q̄ habet uim peremptorij, quod no. uide etiā quod notatur in c. si post p̄stitutum. de cōfessis. & de isto etiā est gl. cōiter approbata in c. consuluit. de of. dele. licet non alleget̄ istum text. idem dicit hic bal. esse, si nūcius citat partem p̄sente iudice apud acta, mādato ipsius iudicis, ipsa parte citata p̄sente, q̄ habet uim peremptorij, fm̄ id q̄ no. in d. c. consuluit. in l. si procurator. ff. de uer. ob. & quod ibi no. & adde qd̄ ibi no. bal. in c. i. de mil. uas. q̄ contn. est super. uer. terminat. & dicit Inn. in c. tua nos. de coh. cle. & mul. quod monitio iudicis, qua monet, q̄ satisfaciatur, non h̄t pro citatione. Dic, ut ibi p̄ eū & no. quod non solum iudex poterit citare, sed etiā notarius fm̄ bal. & Aug. in l. ut perfectius, de anna. exce. bar. in l. si finita. §. Iulianus. ff. de dā. inf. Adde, q̄ citatio peremptoria requiritur in trib. casib. uel quatuor fm̄ Pau. de Cast. cū peruenitur ad diffinitiuā. l. peremptorium. ff. de iud. Item cū ad interlocutoriā ab obseruatione iudicij, ut l. p̄perandum. §. & siquidem. s. de iud. Item cū ad missionem ex primo, uel secundo decreto, ut l. p̄senti. s. de his qui ad ecc. p̄su. In alijs autem actib. non requirit̄ peremptorium: imo unica citatio sufficit, ut in dilatio ne data ad probandū, & alios actus. Ita Imo. in c. ad petitionē. de acc. Item adde fm̄ Pau. quod bal. dicit in processu, qui fit corā principe, non est necessaria citatio, quod Sal. reprobat. Adde, quod melius loquutus est ipse bal. p̄li. 256. r. nolu. Et de uirtute peremptorij, & quoquomodo differat ab edicto. uide Old. cons. j. Alex. ¶ Peremptoria. Vtrum oīs dilatio sit peremptoria. Adde bar. & ibi est tex. in l. i. s. de dilatio, & qd̄ dixi post Lud. in l. si finita. §. Iulianus. in add. de dam. inf.

2 & peremptorie, uel expolles, ut hic, in ista gl. & ff. de iud. l. ad peremptoriu, cu l. seq. Aexpolles aut dictio est, ut dicat iudex, cito te hac uere citatione p oib. ut l. nonnunquam. ff. de iud. & hoc fm una lect. uel si iudex dicit in citatione. Alias pceda q te ad sniam, uel similia uerba, ex qb. pars certificata, q iudex no expectabit est, ut pbatur ex tex. in l. ad peremptoriu, cu l. seq. Sis ergo cautus, q i citationib. apponatur, peremptorie, qn expedit. Itē, aduerte & no obliuiscaris, q istud peremptoriu def ad petitione partis: as no ualet. ut pbatur tex. i. d. l. ad peremptoriu: & io memetote, qd scribas, talis iudex, ad petitione talis.

ADDITIONES.

a Ale. ¶ Vel expolles. Sed quid si dicat, alias procedemus quantum de iure poterimus, an habeat uim peremptorii. uide Bal. in rub. j. commina. uel epistolas. Et in simili adde Bal. in l. non ignoscat. in fi. s. de fru. & lic. expen. b Ale. ¶ Non ualet. No. Bar. in l. Iulianus. in prin. sui. & sequitur Pe. de Anc. in c. j. de fo. compe. & uide Bar. in auth. qui semel. j. eo. in prin.

LEX III.

- 1 Qui non appellat intra decem dies, uidetur consentire sententia.
2 Sententia lata contra eum, qui est citatus ad domum, ualet licet ad eius notitiam non peruenerit.
3 Absens, contra quem fuit pronuntiatum, quando restituatur ad appellandū, & quando ad totam causam.
4 An ex sententia condemnatoria, oriatur obligatio naturalis.
5 Qui non appellat, fide consentit.

Ab eo. Hæc lex est aliquantulum difficilis. Non pot infirmari snia ab eo, q pgruo tpe non cōquerit. h. d. ¶ No. q q non appellat intra decē dies, vī p̄sentire snia. ¶ No. etiam, q snia lata q̄ cum, qui est citatus ad domum, ualet, licet ad eius notitiā non puenerit, ut colligit ex hac. l. & dicā i solutione p̄riorū. In hac. l. ha betis dictionē, q̄relā. ¶ Quærela p̄t intelligi tribus modis. Vno mō p̄ modū nullitatis, ut dicēdo sniam nullā: & isto mō nō p̄t intelligi hic, q̄ snia nulla, taciturnitate nō p̄firmat, ut ff. de appel. l. si exp̄sim. Itē p̄t intelligi de q̄rela, q̄ p̄ponit p̄ modū restōnis in inte. Itē de q̄rela, q̄ opponit p̄ modū appellationis, & istos duos intellectus insequunt dux istæ gl. Primus, nō p̄cedit sine difficultate: secundus est clarus. ¶ Op. snia q̄ non citatū non ualet, ut j. c. l. ea q̄. & ff. de re iud. l. de unoquoq; Sol. intellige, q̄ hic fuit citatus. Lad domum, & nō fuit inuentus. Ita intelligit hic text. ¶ Scdō opp. q̄ absentē ante lit. p̄te. nō p̄t pronuntiarī diffinitiuē, ut l. si. §. illud. j. de temp. app. Sol. Intellige, qd hic se absentauit post lit. p̄test. Ita intelligit prima gl. & bene. & istæ oppo. factæ unā quāq; lec. respiciūt: sed ille q̄ fiet, respicient illam lec. put loq̄tur de quærela, quæ p̄ponitur p̄ modū restit. in integ. Ideo opp. absens nullo mō restituatur, ut ff. qn̄ appel lan. sit. l. j. §. si. ¶ Sol. ibi loquitur in absente, qui fuit defensus per p̄curatorem, & tunc si procurator non appellauerit nullo mō restituatur. hic loquitur in absente ex cā probabili, qui nullo mō fuit defensus. Et intellige, qui nō reliquit procuratorē, uel reliquit & non defendit. vñ de iure cōi non p̄t appellare, nisi defendatur. Possit intelligi in absente ex cā probabili & necessaria, qui ad totam cām restituitur. ista lect. non vī bona, quia absenti ad petendū restitutionē currit tps̄ finita absentia, non a tpe scientiæ, ut l. si. §. de temp. in inte. restit. Sed hic loquitur a tpe, quod currit a tpe scientiæ. ut ibi, cognouistis, &c. & sic de tpe, quod currit a tpe scientiæ. ergo nō est tps̄ restitui. in integ. quia illud currit a tpe absentia. Sed sustinendo istā lec. debemus dicere, cū primū cognouistis. l. & in reuersione fuistis. Melior ergo est alia lec. ut hic loquatur de quærela, quæ p̄ponit per modū appellationis. Et fm hoc opp. absens ex cā uoluntaria, & probabili, nō p̄t appellare, nisi restituatur, ut l. si. ff. de in inte. restit. ergo sibi non currit tps̄ ad appellandū a die notitiæ. Sol. intelligitur hic, de absente ex cā uoluntaria, qui p̄t appellare suo iure, statim cū scit, uel intellige de absente ex cā probabili, qui nō potuit relinquere procuratorē: alias si potuisset relinquere, & non reliquisset, haberet necesse petere restōnem ut plene no. in d. l. si. de in integ. restit.

¶ Extra gl. per doc. inducitur in argu. utrum ex snia p̄demnatoria oriatur obligatio naturalis. Et dicunt quidam, q̄ sic, per istū text. b quia qui non appellat a snia, p̄sentit, ut hic, & l. cū antea. s. de arbit. c sed p̄sensu oritur naturalis, ut l. j. ff. de pac. ergo, & c. Sol. dicebat do. Ia. Bur. q̄ qn̄ quis appellare p̄t, & non appellat, vī p̄sentire, & ideo oritur obligatio naturalis, ut hic, sed si appellat semel, & bis, & succumbit, non p̄t plns appellare, tunc non oritur naturalis, quia tacet inuitus. ita dicebat in l. Iulianus, de p̄di. indebi. Dñs Cy. in l. cum quis. s. de iur. & fac. igno. ibi alle. hanc. l. Ego credo, q̄ ex sententia, nunquam oriatur obligatio naturalis uera. Probo, snia nō tollit naturalem obligationem. ut l. Iulianus, de p̄di. inde. ergo cā non inducit, quia facilius tollitur, quā inducatur, ut l. si unus. §. pactus ne peteret. ff. de pac. ¶ Ad illud, quod dī qui non appellat, vī p̄sentire, rñ. & dico quod qui non appellat, vī p̄sentire fide, non tñ p̄sentit uere: quod apparet ex eo, quia non sponte facit. Non enim cōmode quis appellare potest, & appellationem profsequi iniustam. Iusta est enim causa, qua quis non appellauerit propter uexationem iudiciorum: seu quia quis uexationem iudiciorum timet. Hic est text. in l. item si res. in fin. de ali. iud. mut. cau. fa. Vnde p̄sumendum est, q̄

non appellauerit, propter uexationem iudiciorum. Facit ad hoc. s. de his quibus ut indig. l. minoribus.

CONTRARIETAS, ET CONCORDIA.

¶ Aduerte quod Bar. in hac. l. Ab eo, de contrarietate notatur. Sed pro saluādo eum: & in quo uideatur contrariari, uide concordiam positam, ad l. cum quis. s. de iur. & fac. igno.

ADDITIONES.

a Ale. ¶ Querelam. Quot modis dicatur q̄rela, uide q̄ habes in l. si arbitro. ff. q̄ factis. cog. ubi habes q̄onē de statuto dicente, q̄ querelæ bannitorū non audiantur. b Alex. ¶ Obligatio naturalis. An ex snia oriatur naturalis obligatio, adde Bart. & gl. in l. 2. ff. de iureiu. & Bar. in l. 1. ff. de condi. inde. & in l. cum quis. s. de iur. & fac. ign. sed contrarium ipse tenet in l. Iulianus uerum debitorem. & ibi dixi. ff. de condi. inde. & cum opi. Bar. tenet Bal. hic. c Paris. ¶ Consentit. Vide Aret. in l. i. s. de postul.

LEX IIII.

- 1 Sententia lata die feriatā est nulla. & nu. 2.
3 Sententia nulla extinguit iurisdictionem iudicis delegati, & an idem in ordinario.
5 Causa nullitatis deuoluit totam causam ad iudicem superiorem, ut possit sententiam reformare, sicut causa appellationis.
5 Iudex, cui causa committitur de nouo, an debeat iudicare ex eisdem.
6 An debeat pronuntiarī prima sententia nulla, uel saltem de eius nullitate cognosci, antequam sententietur super causa principali.

Si ut proponis. Hæc est no. l. Bī dicit. ¶ Snia nulla iudicis delegati iurisdictionē extinguit, & cā poterit delegari alteri. h. d. ¶ No. q̄ snia lata die feriatā, est nulla. ¶ No. secundo, q̄ snia nulla extinguit iurisdictionē iudicis delegati. ¶ Ad primum opp. de l. j. ff. de fer. intellige, qd hic fuit dies feriatā, ob honorē Dei, uel ob necessitatē hominū, cum pars non fuisset p̄sens, ibi utraq; pars p̄sensit. ¶ Opponitur, q̄ ipse primus iudex debeat iudicare, q̄ snia fuit nulla: & ideo debet haberi perinde ac si lata nō esset, ut l. quoties. ff. qui satisfda. cog. Sol. Fateor, q̄ snia est nulla, quantum ad partem, sed quantum ad extinguendū iurisdictionem iudicis, est aliqua. ¶ Contra hoc opp. quod ipse idem iudex dēt cognoscere, & iterum sententiarē, ut j. co. l. si p̄sēs. & j. ti. ij. l. j. in fi. ¶ Sol. Snia extinguit iurisdictionem iudicis delegati, ut hic, nō ordinarij, ut i. p̄ris legibus. Ad primū, qd dixi de iudice delegato, op. de l. qd tñ. circa prin. ff. de arbi. Rñdeo. hic iudex erat perfecte functus officio suo, q̄a iudicauerat super toto, quod erat ei p̄missum: vnde eius iurisdictione extinguitur, in p̄ris erat functus nō perfecte officio suo, quia non iudicauerat sup toto, idcirco potest iudicare. Ad aliud, qd gl. dicit, de iudice ordinario, opponitur. & vī quod debeat adiri iudex maior, nō ipse iudex ordinarius, & ut l. absentem. j. de accusatio. gl. in l. iij. j. de accu. dicit, q̄ potest adiri ipse idē iudex, uel superior. lac. de Aret. hic. & in l. iudex. ff. de re iud. & Cy. hic refert, dicit. Aut snia est nulla, propter iniquitatē iudicis, & debet adiri superior, ut d. l. absentem. Aut est nulla alias, & tunc ipse idem iudex debet adiri, ut legibus allegatis. do. faco. Butr. dicebat indistincte uerum, quod iudex superior potest adiri, ut l. Cornelia Pia. ff. de iure patron. & l. quædam mulier. famil. erescund. Sed tunc opponitur (dicebat ipse) nonne regnla est, quod ubi acceptum est semel iudicium, ibi finem accipere debet, ut l. ubi acceptum. de iudic. Quomodo ergo, cūm lis fuerit cœpta coram uno iudice ordinario, facit transitū ad maiorem iudicem? Ideo dicebat ipse, si uo-

ADDITIONES.

a Ale. ¶ Si ut proponis. Vide Bar. in l. properandum s. de iudicis. per istum text. post Cy. & Old. b Paris. ¶ Iudicis delegati. Istud p̄cedit etiam in delegato principis, licet Ang. reuerit contrarium. uide Ale. in ru. ff. de of. eius, cui mandata est iur. & quæ scripti in l. si exp̄sim. de ap. ad bar. c Paris. ¶ Ad primū opp. Adde ad hoc, qd iudex delegatus nō possit amplius iudicare, nec suā sniam dicere nullā: sed nec qd alius ordinarius admitti p̄t sup illa cā qn̄ princeps delegauit, sed hñe dēt recursum ad principē, ut alii deleget fm bal. hic in uer. q̄ro Papa, uide q̄ scripti in berra. in uer. delegatus a principe. ad fi. ubi uide quæ scripti de appel. ubi habes limitationem ad hoc, & alia in ista materia. ¶ Ad primū opp. Idē bar. arguit ex isto tex. in l. qd iussit. ff. de re iud. Sol. ut ibi. d Alex. ¶ Quod sententia. Vide bar. in l. si exp̄sim. ff. de app. e Ale. ¶ Extinguit. Hoc limita esse uerū, nisi delegatus sit ad uniuersitatē carū fm Ang. in l. iudex postq. ff. de re iud. & d. Ant. & Imo. i. c. quat. extra. de accu. & idē bal. hic licet Imo. uideat tenere p̄riū in d. l. si iudex, & ibi uide ad hęc materiam. f Ale. ¶ Fūctus. Ex hac rātionē collige, q̄ snia lata a delegato q̄ tūcūq; nulla, finit offiū iudicis delegati, nisi tulerint eā p̄ formā mādati delegatarij, tūc nō dī functus offō suo. Ita uoluit Old. & Ia. de Are. fm Ang. i. l. iudex. ff. de re iud. & ibi hoc ēt tenuit Imo. & idē tenet Sal. hoc idē uoluit Ia. but. Cy. & Sal. i. l. si accusatoribus. j. de accu. & Cy. & Ia. but. & bal. & Ang. hic, & bal. in l. arbiter. ff. de arbi. & Imo. in l. si exp̄sim. ff. de app. Pau. de Cast. in l. cū quærebatur. ff. de re iud. licet Io. Cal. in e. qualiter. extra. de accu. & Pe. de Anc. in cle. j. extra. de re iud. & Imo. in c. literis. de of. dele. p̄rium tenent, & minus bene. Adde an per sententiā nullam delegatus sit functus officio suo, bal. consi. 305. lib. 6. g Ale. ¶ Ordinarius. Sed in eo casu, quo ordinarius male iudicauit: puta: absoluen do, poterit iterū iudicare, p̄denādo. tex. est qd sic fm bal. ibi in l. j. de sen. q̄ sine ger. quan. & de materia ista p̄ doc. in c. j. de re iud. & ibi p̄ ab. p̄ bal. in addi. Spe. in ti. de sen. pla. p̄ Imo. hic in c. in literis. de of. dele. Sed utrum si delegatus nulliter iudicat interim possit sibi committere, gl. & ibi bal. in l. j. titu. j. tenet q̄ non, Vnde no. Ang. & Imo. in d. l. si exp̄sim. de app.

lo ire ad superiorē, ut pronuntietur snia nulla, tūc possem. Ita loquitur quod. s. dixi. Sed si uellem, quod pronuntietur snia nulla, & iterum iudicetur, debeo facere corā eodem iudice, ut d. l. si p̄ses, cū si. Quæ uerba quæque mihi placuerunt: mō cū diligenter inspexerim, non v̄t mihi forte uerū, & puto, quod indistinctē possit adiri superior, ut pronuntiet sniam nullam, & iterum iudicet. Hoc probat a tex. in l. j. §. j. ff. quæ sen. sine appel. re. Ex quo habes. a quod sicut cā
 4 appellationis deuoluit totam cām ad iudicem superiorē, ita quod poterit primam sniam reformare etiam ex cā noua ut l. j. in prin. ff. de appel. & ff. quod cum eo. l. si. j. de temp. appel. l. per hāc. ita etiam causa nullitatis deuoluet totā cām ad iudicem superiorē, ut possit sniam reformare. q̄ sentit Inn. in c. cū p̄tingat. extra. de of. dele. q̄
 5 no. & tene menti, q̄ a nunq̄ audiuit a me tale uerbū. † Quæro utrū
 b iudex, cui de nouo cā cōmittitur, debeat iudicare ex eisdē actis. b Gl. dicit hic q̄ sic, ut l. si expressim. de app. Contrarium no. in l. cū q̄re batur. de re iud. ueritas est ista. Q̄q; defectus, ex quo snia est nulla respicit uniformiter acta, sicut sniam, v. g. Si litigatum est. cum minore non habente curatorē, certē, tunc oīa acta debent reintegrari. ita potest intelligi. d. l. cum quærebatur. cum sua gl. q̄que causa nullitatis respicit solum sniam, ut hic, quia die feriata fuit snia lata, tunc iudicabitur ex eisdē actis, ut hac glo. q̄ no. in l. si expressim. Q̄que est talis defectus qui respicit sniam, & partem actorum, v. g. Decessit reus post lit. p̄te. & processum est p̄ mortuum usque ad sniam, certē snia est nulla, & oīa acta a die, qua mortuus est, ut l. pe. & si. ff. quæ sen. sine appel. re. Et ideo acta quæ sunt nulla, debent rescribi, seu recēseri. Ita pōt intelligi d. l. cum quærebatur. quærit als, utrum acta facta in uno iudicio, pbent in alio: dicemus in l. is apud. 3. de eden. † Quæro, utrum antequam sententietur super cā principali, secundo debeat pronuntiarī prima snia nulla, uel saltem de nullitate cognosci? v̄t, q̄ non, ut s. e. l. ij. & j. ti. ij. l. fin. in 3. rium v̄t. d. l. cum quærebatur. de re iud. hic aduerte. † Q̄que nullitas sniæ apparet manifestē, nullo probato extrinsecus. Exemplum quia lata die dñico, ut hic, uel quia lata p̄sente procuratore, & p̄demnatus est dñs: ut j. ti. ij. l. j. uel quia in snia non apparet quora, uel quantitas, & tunc iudex poterit de nouo iudicare, sine alia cognitione, quia notum est sibi ex dicta snia, ut dictis legibus. † Q̄ue nullitas sniæ nō apparet ex ipsa, nisi probetur extrinsecus, ut si esset lata p̄ minorē, uel mortuum, quod non apparet ex snia lata, uel si p̄ infirmum, aut laborantem morbo fontico, ut l. quæsitū. de re iud. tunc debet p̄cedere cognitio de nullitate, antequam sententietur. Iterum probō, primo, per tex. in d. l. cum quærebatur. de iudi. Secundo probō per rōnem. Iudici debet liquere de cā, antequam proferat sniam, vt ti. j. l. ij. Si quis hoc excipiat, non liquet sibi, ergo ista cognitio de necessitate debet p̄cedere. Pro hoc etiam. j. e. l. si p̄ses. & quod ibi uidebitis. Dixi, q̄ debet p̄cedere cognitio, sed an debeat p̄cedere re snia super nullitate? R̄ndeo, modus p̄cedendi potest esse duplex. Primo, q̄ petat sententiam principaliter pronuntiarī nullam esse, tunc super hoc debet primo pronuntiarī esse, uel non, ut l. de qua re. ff. de iudic. Si t̄erō hoc non peto principaliter, sed peto principaliter sententiā ferri de nouo, quia prima fuit nulla: tunc cognoscitur incidenter, & super hoc incidenti, non est necesse, q̄ pronuntietur nulla. ut l. j. §. de ordine cognitio. De materia nullitatis, dicā plenē in l. j. j. quando prouo. non est necesse.

ADDITIONES.

- a Barb. † Ex quo habes. Adde Bar. in l. si expressim. ff. de appel. & confi. 26.
- Ale. † Ex quo habes. In cā nullitatis, et tota cā deuoluit ad superiorē iudicem in cā apponit, & dicit hic Bar. q̄ nullus alibi dicit unū uerbū i. d. l. si expressim circa si. & in l. i. circa si. q̄ p̄no. nō est neces. & uide no. Ant. i. c. dilecti. de app. & ibi sequit hic Abb. in c. cū Io. eremita in fi. de fide instr. & limita p. Pe. de Anc. & Imo. in c. cum dilecti. de emp. & ued. in prin. Hoc dictū etiā reasumit Imol. in l. iudex postquam. de re iud. & hanc limitationem, quam ponit Imo. in d. c. cū dilecti. sen. fit etiam Bal. in l. ij. in 14 q. s. de rescin. uen. uide Mod. in d. l. iudex postquam.
- b Ale. † Iudica. e ex eisdem actis. Vide Bal. in d. Ledita. in 6. & 7. q. qui sequit hęc dicta Pe. de Anc. in cle. i. de re iud. & adde Spe. in ti. de sen. §. iuxta uer. si causa, & uide Bald. in l. j. §. de sen. ex peri. r̄ci. ibi quid si perempta erat instantia. Et uide: quæ no. in l. si expressim. ff. de app.
- c Ale. † De re iudi. Per Bar. & Spe. & Io. And. in tit. de sen. §. iuxta uer. sed si causa. Doc. post gl. in e. ad probandum. extra. de iud. d. Ant. & Imo. in ca. in literis. de of. dele. quod ibi omnino uide ad limitationem dictorum hic per Bar. & uide in l. iudex postquam. ff. de re iudi.
- d Ale. † Causa p̄ncipali. Vide Bar. in l. cum quærebatur. ff. de re iud. & Ia. But. in l. si accusatoribus. j. de accu. & Bal. in l. si p̄ses. j. eo. & Bal. in l. i. de sen. ex peri. r̄ci. & Bal. in l. si aduersus. §. si aduersus rem iudicatam.

LEX V.

1 An in citatione debeat inferi locus.
 Si ut proponis. Mutatio loci, excusat quæ a cōtumacia, obreptionem, quæro cui fit obreptio. Dū sunt opinionēs. Vna, q̄ obreptio fit iudici: fm istam posui casum, & ista est uera. Alia, q̄ obreptio fuerit facta parti, quia actor iuit ad res, & dixit, & c. & p̄ mendacium pars inde iuit ad locum, unde sententiā est nulla. Alleg. gl. l. arbiter. in fi. de arb. Et ista secūda lect. non placet, quia mendacium dictum a parte parti, non facit processum nullum, licet pariat

exceptionē, ut l. j. §. si reus. ff. de eo per quem facti erit. Sed mēdaciū dictum a parte iudici facit nullū processum contumacis. Hic est casus, quod no. in l. si p̄tor. §. Marcellus. ff. de iud. Non ob. l. arbi ter in fi. de arbi. quia ibi loquitur in arbitro, quod totū a partis uolū tate depēdet: secus in iudicio, arg. p̄ hoc in l. j. §. si. ff. de p̄cto. stipu. & ibi dixi. † Quæro, an in citatione debeat inferri locus. b R̄ndeo, quidam est iudex ordinarius, qui habet locum maiorum deputatū ad reddendum ius, tunc, non debet inferri locus, sed de illo inteltr, ut l. pen. de iustitia, & iure. Quidam sunt iudices, qui nō hnt locum maiorum, quales sunt iudices delegati: tunc si quidem ab initio deputatus est locus in citatione, nō debet inferri locus, quia de illo inteltr. Casus est hic, & ideo practica est, ut q̄ tibi delegatur q̄, uel assumeris arbiter, primo debes assumere locū, & deputare locū de terminatum, & tunc oēs citationes intelliguntur relatæ ad illū locum. Ita inteltr. tex. hic. Si uero locus nō esset deputatus, & tūc aut loqueris de loco uniuersali ciuitatis, & ille nō debet inferri, quia ibi intelligitur, ubi cōpromissum est factum, uel in quem facta est delegatio, ut l. si cum dies. §. si arbi. ff. de arb. locus uero particularis ci uiratis debet inferri. arg. l. ita stipulatus. in prin. ff. de uerb. obli.

ADDITIONES.

- a Ale. † Si ut proponis. Vide ad materiam huius legis, & intellectum Raph. in l. iudex postquam. de re iudi. & ibi do. Ang.
- b Ale. † Inferri locus. Et adde quod no. Bar. in l. j. de sen. ex peri. r̄ci. & hic adde gl. pen. iuncto tex. & no. extra. de rescri. Bal. & Ang. in l. ut perfectius. §. de ana. exce. Sed quid de iudicibus, qui non hnt determinatum locum, sed ubi inueniunt malefactorem, suspendunt. Dicit Inn. quod si per principem est eis determinatus locus, non possunt eum mutare, subde, nisi de partium uoluntate. Vide Inn. in c. cum p̄tingat. de fo. compe. & uide gl. no. de hereti. in 6. in c. cū per hoc. Et quid de arbitris iuris, qui succedunt in iurisdictione iudicis ordinarii, utrum debeant sedere pro tribunali in audiētia illius iudicis. dic quod non, sed p̄nt sibi eligere locum, sicut alii arbitri. Adde gl. no. j. de sen. in l. consentaneum, & aliam gl. no. in materia in l. a. j. de sen. quæ sine cer. quanti. & uide etiam in l. si quis duas. de excu. tu. Bal. in c. i. §. p̄terea. de prohi. feu. alien. per Fed. ibi latus per eundem, & habetur in l. p̄. de iusti. & in Bal. hic & gl. in l. cum sententia. j. de sen. Et ibi, quid de consensu partium. Adde, an arbiter possit prorogare cōpromissum in alio loco, ubi factum est, Bal. confi. 28. lib. j.

LEX VI.

1 Si p̄ses. B̄t dicit. Snia nulla non impedit ordinariū iterum super eodem cognoscere. h. d. Ad euentiā, p̄mitte tu iuuenis, q̄ q̄ aliquis est tutor, uel curator, & impeditur administrare aliqua de causa, sibi datur coadiutor, uel p̄stituitur actor. l. decre. ff. de admini. tut. & l. solet. ff. de tute. & insti. de cura. §. si. & habes ti. specialē. §. in quib. causis tut. hab. No. ex hac l. primo, q̄ dixi tibi in sumuario. No. sc̄do tex. qui dicit, repetitus notione suā exhibe. cum. n. nō p̄stet de nullitate sniæ, ex ipsa snia, quia in ea non apparet, minores non hnt curatores, apparet, q̄ iudex dēt cognoscere de nullitate, ut dixi in l. si ut proponis. §. e. Et hoc mō pōt intelligi hęc lex, p̄t et intelligi q̄ cognoscat de principali. † No. q̄ snia absolutoria ab obseruatione iudicij, p̄ quā pronuntiat appellationem esse desertam, non potest ferri contra minores indefensos, ut no. in l. cum, & minores. §. si aduer. rem iudi. illud est uerū, in interlocutoria, per quam peruenitur ad primū, uel ad fm decretum, secus in alia interlocutoria, ut hac l. q̄ hoc probat duob. mod. Nam snia absolutoria ab obseruatione iudicij ē interlocutoria, fm unum modū intelligendi, ut gl̄tangit in l. Titia. de accusatio. & ibi plenissime dixi. Itē hoc probat tex. ex generalitate, quia dicit, q̄ q̄ d eo tpe, & c. & sic ex generalitate patet. † Op. q̄ iste idē iudex, nō possit cognoscere, ut s. e. l. si ut proponis. Sol. Ibi in delegato, hic i ordinario, ut ibi plene dixi. † Quæro, q̄to contingit hoc, quod isti adulti non habeant curatorē? Dicit glo. pluribus modis, uel quia nunquā minori fuerunt dati, uel quia mortui. Dices tu. Si nunquā fuerunt dati, quādo fuit datus coadiutor, uel actor. R̄ndeo. Coadiutor

ADDITIONES.

- a Alex. † Si p̄ses. No. q̄ per istum tex. & per l. 2. ut intra certū tps, dicit Bar. in l. p̄perandum. §. illo. q̄ licet instantia sit perēpta, tñ officij iudicis durat, ut possit partem, per quā hoc p̄tingit in expensis cōdemnare, & no. & idem tenet in d. l. 2. & Bal. in h. d. singulare uerbum, in materia appellationis, de quo uide quod scripsi post Bar. in l. j. quando prouoc. non est necesse, & hanc legem limita, & declara, ut per Bal. in l. nostram. de test.
- b Parif. † Potest ferri. De hoc uide Barb. in confi. 31. uol. 3. in 1. dub.
- c Ale. † Minores indefensos. An snia lata p̄ minores indefensos ualeat, uide Bar. in l. j. pupillū. ff. de re iud. & ibi doc. si iudex pronuntiat appellationē esse desertā, an sit interlocutoria, uide Lud. in rub. de re iud. post Bald. hic, & Bald. in l. 2. §. de epi. aud. & ibi an ab ea possit appellari. Et no. hic, q̄ snia lata p̄ minores indefensos non ualeat. Fallit in cā, per quā pronuntiat quē mittēdū in possessionem. Itē ualeat snia diffinitiuā in cā appellationis p̄ minores indefensos. no. in l. alienam. §. de p̄cu. Adde an sententia lata p̄ minores indefensos sit nulla. Ang. confi. 255.
- d Ale. † Itē iudex. Adde q̄ in casu huius. l. et delegatus possit cognoscere super cā principali, q̄ snia lata ab obseruatione iudicij, uel rōne perēpta instātia, nō expirat iurisdictio et delegati, quominus possit sup negocio p̄ncipali cognoscere. Ita uoluit Spe. in ti. de of. iud. §. deseruit. uer. q̄ d si p̄ponēs, & Ang. & Imo. Pau. de Ca. in l. iudex. ff. de re iud. & Bar. in l. j. si a non competen. iud. Io. Andr. in c. examinata. de iud. & ibi per Ant. & Inno. in c. consuluit. in princ. de offi. deleg. & Pau. de Leaza. in cle. j. de re iudi. & do. de Rota in conclu. 66.

seu actor fuerunt dati tutorib. & tutela finita est. Hoc mo oportet intelligi, si dicas q curatores nunquam fuerunt dati. ¶ Quæro, utrū actor, possit prosequi post causam appellationis, si uult. Gl. dicit, q non, per l. si actor. j. de appel. & ibi dicam.

L E X V I I.

- 1 Sententia lata contra absentē, non legitime citatū, non ualet. & ibi quid sit pro absente, nu. 2.
- 3 Contumacia facta eius, qui ad domum citatus non uenit, sufficit, ut sententia lata contra absentem ualeat.
- 4 Sententia lata contra absentem infirmum, legitime citatum, quem iudex sciebat febricitare, est ipso iure nulla.

Ea quæ. ¶ Sententia lata contra absentē, nō solēniter citatū, ē nulla. h. d. ¶ Circa hāc. l. q̄runt tria. Prīo qd si est lata p absē. re. gl. dicit idē notabit, q nō ualet, ut l. furioso. ff. de re iudi. & uide gl. no. ibi. Idē no. in l. q̄sūtū. ff. de re iudi. Cōtra hoc vī. ff. de iudi. & l. post edictū. circa prin. s. de iud. l. pperādū. §. sinautē reus. Rñdeo, p absente nō līme citato nō ualet, ut ista gl. & pbat in l. furioso.

2 Sed p absente līme tñ citato, bñ ualet, q a rei absentia replet per Dei p̄sentia, ut s. de iud. l. pperādū. §. sinautē. ¶ Itē q̄ hoc facit, qd qd q̄s citat est in eius fauore: ergo nō debet retorqueri in eius lētionē, ut l. nō eo minus. de pcur. & l. qd fauore. de legi. Rñ. istud non est inuentū principat̄ in fauore absentis, sed ad rigorē iuris p̄seruādū, qd rigor est, ut p actus ciuiles alteri p alterū nō quærat, nisi sit p̄sens. Cū igitur non fuerit p̄ns pro eo id sibi non q̄ æritur. Facit ad hoc. l. quæsitum. ff. de re iud. dicam. j. ti. ij. l. j. & tene menti istā glo.

3 ¶ Quæro secūdo, quæ p̄tumacia requiratur ad hoc, ut ualeat sententia, an uera p̄tumacia, q̄ inuentus fuit, & non uenit, an ficta, q̄ non fuit inuentus. Hic, quæ dicitur uera p̄tumacia, & q̄ ficta, examinat gl. latius in l. si. de in inte. rest. & l. ex p̄sensu. §. si. de app. Doc. p̄nunt in l. pperādū. §. sinautē reus. s. de iud. & ibi dico. ¶ Quæro tertio, qd si absens erat infirmus, fuit tñ līme citatus? Gl. dicit, qd tunc snia est ipso iure nulla. Illud itelligit uerū, q̄ iudex sciebat absentē febricitare, sed si ignoraret, ualet tūc snia, ut no. in l. q̄sūtū. de re iud.

b idem in qualibet absentia necessaria, but dicam uobis, in l. pe. j. eo.

A D D I T I O N E S.

- a Ale. ¶ Furioso. Vide ibi dicta, & circa princ. huius legis, adde q si statutus esset terminus in quo debet ferri snia, nō requirit citatio, ut dicit Bal. in auth. ei. q. j. de tēp. app. & in c. i. §. sancimus. quo temp. mil. quod sequitur Pau. de Cast. in l. admonendi, de iureiu. Bene facit, qd dicit Bald. in l. admonendi. ubi dicit, q terminus p̄fixus dī perēptorius. An snia lata pro absente, uel febricitate ualeat, uide Bar. in l. & post. ff. de re iud. Bal. et tenet, q̄ et si nō est līme citatus, uon ualeat. Q̄n autē q̄s est p̄ns, non requiritur perēptoriū. fm Bal. in l. i. in fi. s. eo. adde auth. si oēs, & ibi per Bal. s. si ut se ab hære. absti. Ang. aut in l. i. s. de long. temp. p̄scri. tenet, qd snia interlocutoria, lata in fauore absentis, ēt non citati, teneat, q̄ no. alle. Inno. in c. audi. de p̄cu. Et q̄ ualeat snia lata pro absente nō citato, tenet Bal. in l. si accusatoribus, de accus. uide Bal. & Ang. in l. properandū. §. sinautē reus. fallit i sum mariis iudiciis, fm Bar. in extraua. ad reprimen. in uerf. figura. in fi. Adde Ant. in c. cam. de iudi. glo. in d. §. sinautē. in uerb. p̄dicturi, & in §. sinautē alterutra. in uer. uter. tenent p̄rium eius quod hic no. gl. in quantum opi. procedere possit in criminalibus, q̄a etiā in accusatore absente, possit pro eo non citato ferri snia. ¶ Quis indubitat. j. de adul. ita no. Ang. in d. §. sinautē reus. & Bal. in l. si accusatoribus, de accusa. Item limita cōem opi. per Ang. & Imo. in l. de uno. in prin. ff. de re iud. uide Cy. & Ia. But. in d. §. sinautē. in 3. q. & ibi Saly. & gl. hic ult. no. Fed. de Se. in confi. 80. & Old. in l. 4. §. hoc autem iudicium. de dam. infe. ff. adde quæ requirantur ad hoc, ut sententia ferri possit contra absentem, tanquam contra contumacem. Ant. confi. 8. & qualiter sententia lata contra absentem possit retractari. per eundem confi. 176.
- b Ale. ¶ Absentia necessaria. Vide Bal. in l. i. in fi. in i. q. j. de custo. reo. & Bart. in extrauag. ad reprimen. in uerbo neglexerit, &c.

L E X V I I I.

- 1 Absenti citato, debent statui tempora ad ueniendum decem dierum, pro quo libet termino, & nu. 4.
- 2 Citationes possunt fieri per literas ibi, & nu. 9.
- 3 In peremptorio fit comminatio, & si citatus peremptorie non ueniat, procedetur contra eum ad ulteriora secundum partis petitiones.
- 4 Iudex successor potest expedire, quod non est expeditum per primum iudicem. ibi, & nu. 11.
- 5 Lite non contestata, non potest ferri sententia diffinitiuā, nisi in casu. l. si. §. illud, infra, de temp. app.
- 6 Citationes, & peremptorium eo modo quo hic dicitur, etiam lite non contestata procedere debent, quando peruenitur ad interlocutoriam, hoc est ad primum, uel secundum decretum, & nu. 5.
- 7 Vel ad interlocutoriam, quæ quasi exhaurit uires totius negotij.
- 8 In interlocutorijs non ponderosis: uel, ubi fit citatio ad aliquem actum: puta ad uidendum iurare testes, non debet præcedere peremptorium.
- 10 Citandus amplius non est, qui semel citatus dixit, uolo uenire.
- 12 Delegatus non potest realiter citare, capiendo personam.
- 13 Iudex exceptis duobus casibus hic positus, quando uult, potest quem facere capi personaliter, sed non potest cogi a parte, nisi prius reus in contumacia constitutatur solenniter.
- 14 Actore presente, quomodo procedatur, contra reum absentem.
- 15 Reo reuerso, qualiter succurratur.
- 16 Citatus ad unum actum, non potest per suam contumaciam, in alijs grauari.
- 17 Actor si elegit mitti, & missus est in possessionē bonorū rei, contumaciter ab-

sentis sibi non preiudicat quin possit facere reum personaliter capi. 18 Absentia contumaciam inducens, quæ requiratur.

Consentaneum

Ista lex est difficilis iuuenibus in re. & in gl. & materia est quotidiana, & utilis. Bñ hoc itēdit fm uerā lec. Reus p̄uentus reali absens post litē p̄te. dēt in p̄tumaciā solēniter p̄stitui, & iūc q̄ eū poterit alterum de tribus remedijs exerceri, uel p̄sonæ captio, uel possessionis translatio, uel snia diffinitiuæ p̄latio. h. d. Diuidit in tres partes. Prīo, q̄n & quatr dēt in p̄tumaciā p̄stitui. Sc̄do p̄ q̄rē. Tertio qd sit iudicis officium p̄ absentē. Sc̄da ibi, qd uel successor. Tertia ibi, a quo ter citatus. ¶ Itē debetis scire, q̄ ista l. intellr p̄ quosdā in cōuento, actione reali p̄tumace post litē p̄te. & istā teneo. Quidā itelligūt in p̄ueto reali, uel p̄sonali. Quidā itelligūt in absente, an litē p̄stet. uel post. quidā alij itelligunt in reo absente, siue in actore. Istas lec. tāgam, primā p̄sequar, & aduerte casum in terminis. Egi q̄ aliquem reali, lit. p̄te. ille se absentauit, iudex post eius absentia semp tenuit me in uerbis: q̄ro a uobis dñe Imperator, quatr iudex dēt procedere. Rñ. Imperator, p̄sentaneū iuris fuit, hoc est p̄ueniēs iuri, ut ei absenti statuat tpa ad ueniēdū, & rñdēdū solēniter, qd fit ex p̄sse, eo citato, tribus lris, uel uno perēptorio p̄ oibus, in quo ponat q̄ ueniat, & sciat, qd si in eadē p̄tumacia p̄seuerauerit, iudex p̄cedet q̄ eū fm allegara, & petitiones pris p̄ntis. h. d. p̄ria pars. Initat q̄rēs, ille maledictus iudex, uel mortuus est, uel recessit, ut puto poterit ne hoc facere successor suus. Rñdet Imperator, q̄ uel ipse, uel successor suus hoc facere curabit, si hoc nō est factū. Seq̄t uera quo ter citatus. Instat q̄rēs, si erit reus iste in p̄tumaciā, quatr p̄uidebit mihi q̄ eū? Rñdet Imperator: iudex offm suū q̄ talē cōtumacē exercebit, qd est, ut faciat alterū de tribus, uel qd mittat familiā, & faciat eū p̄sonat̄ uenire, uel qd rei peritæ possessionē, quā reus habebat trāsferat i authore, & efficiatur de possessore petitor, uel iudex examinet oīa acta, & p̄ferat diffinitiuā sniam. h. d. ¶ No. qd debet absenti statui tpa ad ueniēdū x. dierū p̄ quolibet termino, ut hic tex. cū gl. de iud. l. non nunq̄. ¶ No. qd q̄s citat p̄ lras. ¶ Not. q̄ in perēptorio fit cōminatio, ut si nō ueniat p̄cedet q̄ eū ad ulteriora, fm partis petitionem.

¶ Not. qd nō est expeditū per primū iudicē, p̄t expediri p̄ eius successorē, ¶ No. uultio, tria remedia, q̄ p̄tumacem. ¶ Veniamus ad glo. opp. & vī, qd dilatio sit xxx. dierū, ut in auth. qui semel. j. e. gl. dicit, qd iura antiqua in hoc corriguntur, qd an sit uerū dicā tibi. ¶ Opp. secundo in fi. dicit, q̄ p̄t perueniri ad diffinitiuam sniam. Contra, ¶ lite non contestata nō p̄t ferri diffinitiuā snia, ut l. si. §. illud. de tēp. app. sed hic nō dī, qd fuerit p̄testata. ergo, & c. Sol. dicit gl. qd hic intellr post lit. p̄te. Alij dñt q̄ hic ante lit. p̄te. loq̄tur qd, & qd in fi. dī, loq̄tur de snia interlocutoria, p̄p quā puenit ad primum, uel ad fm decretū. Glo. tenet primū, fatet tñ, quod ante litē p̄te. debet fieri citatio, eodē mō, quo hic dī fieri post lit. p̄te. & uide gl. examinabimus incontinenti, & est secunda gl. quā notabitis. Pro examinanda ista gl. habemus uidere duo. Primo, an hęc lex possit itelligi in absente, ante litis p̄testationem? Rñ. non. Nam ante lit. p̄test. in reali fit missio, tñ reus absens auditur intra annum de possessione, ut l. si q̄s emptionis. §. p̄. s. de p̄scr. xxx. ann. Sed hic dicitur, q̄ transfertur possessio, & fit de possessore petitor, & sic nunq̄ auditur, nisi de p̄prietate, ex quo apparet, quod ante lit. p̄te. non loq̄tur. Secundo est uidere, an ante lit. p̄te. debeant p̄cedere citationes, & peremptorium eo mō, quo hic dī. Gl. hic tenet quod sic. do. Ia. But. dicebat, q̄ hoc non reperit lege cautū. oēs em̄ leges q̄ loquunt de perēptorio, loquuntur q̄n quis uult peruenire ad diffinitiuam sniam, nō q̄n ad interlocutoriā primī, uel secundi decreti, ut patet ex omnibus legibus huius tit. & ad l. peremptorium. ff. de iudic. & l. p̄tumacia, de re iud. Mihi vī, q̄ gl. dicat ueritatem. Pro hoc habemus tex. in l. p̄sentī. §. sed si hoc faceret. s. de his, qui ad eccle. confu. Hoc tenet in l. si finita. §. Iulianus. de dā. infe. gl. magna. hoc etiā obseruat consuetudo, & oēs tenent. ¶ Aduerte tñ, & notabitis, qd q̄nanc gl. intelligo q̄n fit citatio, ut perueniat ad diffinitiuam, uel ad interlocutoriam, hoc est ad primum, uel ad fm decretū. Sed q̄n quis citaret ad aliquā interlocutoriā super aliquo incidenti, uel emergēti, est aduertēdū, qd si quidem illa interlocutoria quasi exhaurit uires totius negotij, ut q̄a erat p̄ferēda snia absolutoria ab obseruatione iudicij, uel alia simili, puto q̄ debeat p̄cedere peremptoriū, arg. s. e. l. si p̄ses. & l. Titia. ff. de acc. ¶ In his aut̄ interlocutorijs nō ita p̄o derodis, uel q̄n q̄s citaretur ad aliquem actum, ut ad uidēdū iurare testes, uel publicatione testium, tunc nō debet p̄cedere peremptoriū. Sufficit em̄ q̄ fuit requisitus, ut s. de test. l. si q̄n. arg. ad hoc. j. tit. j. in auth. nisi breuiores. ff. de acc. l. leuia. & ita cōls p̄actica obseruat, qd tene menti perpetuo. Opp. ad aliud q̄ dicitur, q̄ citatio fit literis, q̄ in auth. de lit. §. oēm. & s. de iud. l. sancimus. in n. Rñdeo, quædā est citatio uerbalis, quæ fit per nuntium, uel epistolam, uel per seipsum iudicem admonētē, & ista potest fieri, a quolibet iudice ordinario uel delegato, ut hic. Quædam est citatio uerbalis, quæ fit p̄ edictum propositū in albo, & ista nō p̄t fieri p̄ delegatū, quia albū non hēt. Ita loquunt p̄ria. Citatio uerō realis nō p̄t fieri, nisi p̄ ordinariū, ut in auth. de exhib. re. §. si uerō quidam. Tangā. j. & hoc mō loq̄tur hic

10 hic, & hoc mō habetis aliā gl. super ver. literis. ¶ Vltimus opp. ¶ dī
 hic, qd̄ debeat ter citari, q̄q̄ a sufficit semel, ut l. Fulcinus. §. si. ff. qb,
 ex cau. in pos. ea. So. ibi dicit expressē, nolo uenire: vñ amplius non
 f debet citari hic nihil dixit. Et uide gl. super ver. p̄tumacia. ¶ Opp.
 11 ad scđam partē, ¶ dī hic, uel qd̄ successor eius facere curabit. Cōtra,
 imo successor debet nouū edictū pponere, & etiā nouā citationē
 facere, ut ff. de re iud. l. edictū. So. ista debet intelligi fm̄ illā, q̄ si pri-
 mus p̄fecit oīa edicta, successor dabit nouā citationē, als ipse p̄ficiet
 primas citationes, & uide gl. ¶ Sequitur tertia pars. dī hic, q̄ cogetur
 p̄sona uenire. Contra, in auth. de exh. reis. §. si uerō etiā quidam.
 12 Sol. tibi loq̄tur in delegato, q̄ non pōt realr citare, capiēdo p̄so-
 nam, hic loq̄tur i ordinario. ¶ Cōtra hoc opp. de l. j. & auth. ibi po-
 sita. §. de of. diuer. iud. ff. de in ius uoc. l. pleriq; de reg. i. l. nemo de
 13 domo. sol. ¶ Dicit gl. r̄r ordinarius pōt capere persona, q̄n uult. F. l.
 g lit, rōne p̄sona, ut si est mulier, q̄ non pōt capi p̄sona, ut d. l. i. de
 h offi. ciui. iud. & auth. ibi posita. Itē rōne loci, ut si est in domo, h ut
 in aliis legibus. §. alle. in p̄riū. Idē no. in d. l. pleriq; & sic innuit, ista
 gl. qd̄ iudex pōt semp quē facere capi p̄sona, nisi in duob. casibus
 hic positis. ¶ Istud vñ q̄ istū tex. in quo dī, qd̄ debet prius in p̄tina
 cia p̄stitui, & tūc pōt p̄sonaliter capi. Sol. hic loq̄tur, si de urbanita
 te uelit, qd̄ tene menti perpetuo. Ita est ueritas, q̄ semp q̄n iudex
 uult, pōt quē facere capi p̄sonaliter, sed nō pōt cogi a p̄te, nisi prius
 reus in p̄tumacia cōstituat solēniter. Hic est casus in hac. l. & iō si p̄
 petit a iudice familiā, & iudex denegat p̄ hoc nō p̄t iudex tpe sin-
 dicatus p̄ueniri de hoc, q̄ licet posset, tñ nō cogebat, sed postq̄ pars
 est p̄tumax, ut hic dī, tūc si iudex denegaret familiā, tunc posset cō-
 queri pars, tpe sindicatus, q̄ cogit tūc, qd̄ no. Alias aut q̄n posset fa-
 cere capi p̄sonaliter dixi. ff. ad l. iul. pec. l. sacrilegij, & ibi plenē dixi,
 & etiā q̄n q̄s possit facere detineri. Vltimus opp. dī hic qd̄ fm̄ reme-
 dium est trāsferre possessionē, cui reus incūbit in actore. Cōtra,
 si est absens, & non inuenit, quō possessionē incūbit? ¶ Huius timo-
 re gl. exponit duo. mo. Primo, incūbit aīo, q̄a retinet aīo, uel incū-
 bit p̄ familiā suā, & uide gl. Possēmus etiā dicere, q̄ incūbebat pos-
 sessioni corpore suo, & qd̄ hic dī, q̄ est absens, & p̄tumax, intellige
 a iudice: tñ in pos. reperiebatur. ¶ Venio ad gl. magnam, & opp. dī
 hic, q̄ hic loq̄tur reo absente, actore p̄te. Tex. vñ q̄, in eo, qd̄ dicit
 auditis defensionibus tuis, ex eo, qd̄ dicit defensionibus, innuit, q̄
 reus erat p̄ns. Sol. tenendo lec. quā teneo, expone defensionibus, i.
 intentionibus. Ponūtur em̄ ista, q̄nq; unū pro alio, ut l. j. §. de iur. &
 fact. ign. Alij, timore huius p̄rij dicit, q̄ hac. l. nra ponit tres casus,
 ut loquat, q̄n agit reali, put dicit possessionē trāsferri. Itē loq̄tur, q̄n
 agit p̄sonali, in eo, qd̄ dicit, auditis defensionibus. Itē prima duo re-
 media hnt locū ante lit. p̄te. Tertium, post lit. p̄test. Item prima duo
 remedia loquūtur, reo absente, Tertiu in actore absente, & ideo po-
 nitur hic, bñ. hac auth. q̄ semel. q̄ loq̄tur i actore absente. Dñi, licet
 ista lec. possint esse uera in se, tñ ad istā. l. nō adaptantur, Nam hic
 p̄tinuat unū r̄sum principis factū uni super una qōne, & ideo oīa
 ista remedia debēt adaptari ad unā & eandē cām. De alio interroga-
 bitur princeps, & ideo posui casum in p̄uento reali, actore absente
 post lit. p̄test. ¶ Procedo ulterius in gl. dī hic, q̄ fit de possessore pe-
 titor. Contra, imo vñ, qd̄ audiat de possessione intra annum, ut l. si
 qs. §. pe. de p̄cri. xxx. an. Huius timore gl. ponit unā suā distinc-
 tionem, & distinguit tres casus. Aut reus abest post lit. p̄te. aut quasi cō-
 te. aut ante lit. p̄test. uel quasi, ut patet in gl. quā signa & no. ¶ Circa
 primū mēbrū habemus aduertere duo, q̄n est absens post lit. con-
 14 test. ¶ Primo, qualiter succurrat p̄nti q̄ absentem. Scđo, qualiter suc-
 curratur absenti reo, q̄ p̄ntem. ¶ Venio, & assumo qd̄ reus p̄uētus
 reali est absens, isto casu p̄nti q̄ eū sunt p̄dita tria remedia alterna-
 tiuē, q̄ ponuntur in hac lege. Absenti aut reuerso, si qd̄ actor elegerit
 rit primū modū, q̄a fecit eū capi p̄sonaliter, remanēt integra oīa
 sua iura, q̄a est purgata p̄tumacia, tñ expensas reficere debet, ut l. san-
 cimus. de iudi. si actor elegit fm̄ modū. l. de translatione possessionis,
 reus non audiet, nisi de p̄prietate, ut hic, & l. j. ubi in re actio. &
 glo. dicit, hoc est uerū, nisi sit interpositū fm̄ decretum, per qd̄ sta-
 tuatur reo absenti certū tps, intra qd̄ de p̄prietate doceat, q̄a tūc ela-
 p̄so tpe nullo mō audit, ut l. a quo fundus. de dā. in fec. si uerō actor
 eligiit tertiū modū, l. quod p̄nunciatur, & p̄nunciatū est q̄ absentem,
 tunc eo reuerso, p̄ appellationē succurratur, uel p̄ restōnem in
 inte. fm̄ gl. q̄ hic est, & in l. si. ff. de in inte. resti. si uerō reus erat cō-
 uentus p̄sonali, tunc etiā actor habet tria remedia. Primo, q̄ capi-
 tur p̄sonaliter p̄ hac. l. & erit p̄ oīa idē, qd̄ in reali, si actor istū mo-
 dum elegerit. Itē habet fm̄ remediū. l. qd̄ mittatur in possessionem
 bonorum ex primo decreto, ut §. de iudic. l. p̄perandū. §. sin autē. &
 illud non est illud remediū, de quo ponitur hic, q̄a fit de possessore
 petitor. In casu uerō quē pono, nō efficitur possessor immissus,
 & reus reuersus semper auditur, refectis expensis, & recuperat pos-
 sessionem, ut in auth. ei qui. de bon. autho. iud. poss. Itē habet tertiū
 remediū, q̄ proferatur diffinitua snia, si liquet de cā, ut d. l. p̄peran-
 15 dum, & hic in fin. ¶ Reo aut reuerso, qualiter succurratur, est ad-
 uertendum. Si quidem reuersus uult petere q̄ sibi succurratur p̄tra
 ipsam sniam, non pōt, nisi p̄ appellationem, uel restōnem, ut no. in d.

l. si. de in inte. resti. Si uerō uult petere q̄ sibi succurrat q̄ missione
 factam ex uigore snia, hic est aduertendū: siquidē snia lata est q̄dem
 natoria in quantitate, & pro quantitate fuit facta missio in posses-
 sionem, & tunc semper auditur ad recuperandū possessionē ante
 interpositum fm̄ decretum, ut d. auth. ei qui. ita dicebat do. a. But.
 Ad quod aduerte. Est tñ dñia, quia q̄n missus est ante sniam, ueniēs
 paratus defendere recuperat possessionem. Ideo em̄ erat facta mis-
 sio, quia nō defendebat. d. auth. ei qui. Sed q̄n missio fit post sniam,
 non recuperat possessionē, nisi soluat. Ideo em̄ facta est missio, q̄a
 non soluit. Hic est tex. no. nec est alibi, ut l. si pecunia. m̄ in fi. ff. ut in
 pos. leg. qd̄ perpetuo tene mēti. Si uero lata esset snia q̄demnatoria
 super aliqua spē, si missio esset facta in alio, quā in ipsa specie, idē,
 quod §. Si uero missio esset facta in ipsa spē, tunc ipse nō posset re-
 cuperare possessionē, uel proprietatē, nisi faceret rescindi sniam p̄
 appellationem, uel restitutionē, fm̄ form. m. l. si. de in integr. resti.
 Secundus uerō casus est hic q̄n reus est absens, lite quasi p̄testata in
 cā. Dicam de hoc plenē in l. j. §. ubi in re actio. Tertius casus est, q̄n
 fuit absens ante litē cōtestatam, uel quasi, & ista est propria materia
 primi, uel secundi decreti, quā Cy. ponit in l. cum proponas. de bo.
 n. auth. iudi. poss. & ego latissimē tractaui in l. si finita. §. Iulianus. de
 n. dam. infē. Venio ad quādam, extra gl. ¶ Op. uno modo extra glo.
 16 & quero duas quāstio. ¶ Op. §. sic. Citatus ad unū actum, non pōt
 q̄ grauari in aliis, per suā contumaciam, ut l. aur qui aliter. in prin. &
 §. j. & §. seq. quod ui aut clam. Facit §. e. l. si ut proponis. la. ij. Sed hic
 in peremptorio fuit dictum, ut ueniat, & si non uenit iudex audiet
 allegationem p̄ntis. Vnde vñ, q̄ q̄ absentem non potest procedi ad
 aliquid, nisi ut audiantur allegationes partis, sed j. dī, qd̄ ad instātia
 istius iudicialiter proceditur, fm̄ ista tria remedia hic posita, ergo,
 & c. So. Dicō, q̄ hic, dī allegationes, intellige petitiones, seu positio-
 nes, & allegationes oēs, quā hoc uocabulo cōprehēduntur, & hoc
 de iure cōi. Sed cōis p̄suetudo iudiciorum se habet, q̄ hoc uocabu-
 lum allegationum, p̄ intelligatur tñ de allegationibus iudiciorum,
 q̄ ideo hodie peremptorium debet aliter proponi, ut dicat, si nō ue-
 niat, procedetur q̄ eum ad sniam, iustitia intercedente, uel procede-
 tur ad ulteriora, iustitia mediante, & c. ¶ Quero, hic ponūtur tria
 remedia, in cuius erit electione eligere. ¶ Rñdeo, in electione p̄n-
 tis actoris, ut l. q̄ in haredem. §. eligere. de trib. & l. ij. §. si quis. de eo,
 quod cer. loc. Hoc etiam apparet ex l. ad peremptoriū. ff. de iudi. q̄
 dicit, ut primo q̄s petat, ergo debet p̄cedere partis petitiō. ¶ Quero
 17 secundo, si aliquis unam ex istis uis elegit, utrū per hoc p̄iudicet
 f sibi, quin possit redire ad alias. Verbi gratia. Fuit in actore transla-
 ta possessio, nunc uult facere reū capi p̄sonaliter, poteritne? Text.
 t vñ uelle, q̄ sic, §. in l. j. §. qd̄ ergo. de uer. inspi. Facit. l. nemo carcerē.
 j. de exact. lib. x. & qd̄ no. dixit Archi. extra. de eo qui mit. in poss.
 v causa rei seru. an. c. j. libr. vi. ¶ Quero tertio, dī hic, a quo tpe cita-
 18 tus, si p̄tumaciter p̄ntiam sui facere neglexerit. ¶ Quero, quid re-
 x quiratur ad hoc, ut dicatur q̄s p̄tumaciter abesse? Rñdeo, requirūtur
 p̄mo tres citationes, uel una pro oibus, ut hic, Secundo requirit,
 ut pars, actor p̄sentet se in termino. Nam si actor se non p̄sentaret,
 & reus se non p̄sentaret, non esset p̄tumax, ut l. ij. in fi. si qs
 in ius uoca. & l. arbiter calendis. §. de arbi. & de iudi. l. properandū.
 y §. j. ibi parte instante, & eius absentiam inculante, §. c. Et ideo est
 practica: talis q̄ talem, qui se in termino p̄sentauit, & eius cōtuma-
 ciam accusauit. Itē requiritur aliud, qd̄ illicentiatus non recedat, &
 z ideo ponitur in practica, & licentiatus recessit, hoc idem, si em̄ me
 p̄sentarem, & non starem per totam horam, quā habet reus ad ue-
 niendū, & tunc non vñ uenisse, qui non sterit: unde debet stare tota
 hora, ut innuit. l. & post edictū. ff. de iudi. nec sufficit uenire, & rece-
 a ad ere statim, ut tex. innuit in l. q̄ sitū. ff. de re iudi. & Inn. plene dicit
 in c. calumniā. de pen. extra. Qd̄ no. & tene mēti, toto tpe uitae tuę.

ADDITIONES.

- a Ale. ¶ Cominatio. Adde il. perēptoriū. ff. de iud. & no. gl. & doc. i. c. cām q̄. extra.
 de resc. uide tñ Bar. i. l. si finita. §. Julia. de dā. ita. i. uerbo q̄ro utrū postq̄ est p̄tu-
 max perēptoric, & Bar. j. ea. l. ubi tenet p̄riū eius qd̄ ipse ponit in §. Julia. & idē
 in qualibet citatione nō perēptoria, q̄ sit q̄n p̄cedit ad sniam q̄ absentē, fm̄ glo.
 Bar. in l. si apparitor. §. de appar. li. xij. sed Bal. hic vñ tenere p̄riū. Cogita, & plu-
 res formas perēptorii. uide p̄ gl. in c. p̄stitutus. de sen. exc. in 6. in uerbo, una pro
 oibus. ¶ Et q̄a hic h̄ de citatione perēptoria. Adde q̄ ita citatus ad oēs actus:
 dēt tñ ad audiēdū sniam sp̄aliter citari. Imo. in c. p̄sultit. de off. dele. de citatione
 aut ad oēs actus: uide q̄ h̄ in auth. qui semel. j. eo. & in l. i. uerfi. ad causam. j. qui
 actus non pos. P. V. T.
- b Ale. ¶ Dicat ueritatē. Vides ergo q̄ in istis requiritur peremptoriū, fm̄ diffini-
 tiua missione in possessionē, & ex primo decreto, & snia ab obseruatione iudi-
 cii, sed ad alia merita causę, quolibet citatio dī perēptoria, ut hic p̄ Bart. hic ten-
 net Aegid. & post eū Io. And. in c. p̄sultit. de of. dele. & seq. Io. And. in c. ad peti-
 tionem. de accu. & Bar. in §. Iul. & in extrauag. ad repri. in uer. super dicto crimi-
 ne, & Ang. in l. i. §. stipulatio. ff. si cui plus quā per l. Falc. Sed Spe. in tit. de dilat.
 §. uidentum. post prin. in uerfi. termini, dicit, q̄ non meminit se legisse q̄ citatio
 ad merita dicatur peremptoria ad alios actus paris, uel uilioris p̄iudicii, illis
 qui §. primo sunt expressi, ut puta in snia de citatio. bono. l. i. ff. de requiren. reis.
 uel in snia, qua pronunciat iudex se iudicem incompetentem, uel libellum esse
 vñ referre Bar. in d. §. Iulianus. in prin. Sed q̄ in sentētia annotationis bonorum
 requiratur

requiritur peremptorium, tenet Inn. in c. ad petitionē. de accusa. qd̄ satis hic v̄ sequi Bar. & refert Io. in d. §. Julia. ibi, qn̄ duo iudices requirunt tertium, an requiratur tertia requisito. Bal. in l. si ff. de fer. in cle. j. de exce. quod sequitur. Inn. in c. cōsuluit. de offi. deleg. & Bal. in l. tres denuntiationes. s. e. & Bal. in l. properandum. §. siquidem. limita p̄ Bar. in auth. q̄ semel. Sed inquantū Bart. hic eam tenet etiā in qualibet interlocutoria grauis iudicii, Io. An. in d. §. Iulianus. v̄ tenere p̄riū. Tu uide Bald. in Leos. j. de app. ubi tenet idē in sn̄a super desertione, & v̄ uelle Bar. hic dum dicit aliz similes, per l. p̄zes. Et de absolutoria ab obseruatione iudicii, q̄ requiritur peremptorium, tenet Bal. p̄ illum tex. in l. properandum. §. & si quidem. Et istis adde Bal. no. in l. tres. j. e. Et p̄dictis adde Bal. j. cōmi. uel epistolas, in rub. & q̄ dicta sunt in l. si opus. de ope. no. nun. & p̄ Bal. in addi. Spe. in tit. de sen. in causis autem summaris non requiritur peremptorium ad audiendum sententiam. Ita dicit Abb. in c. cum olim. de testib. de quo uide tex. & glo. in cle. s̄pe. de uer. sig. in uer. peremptorie, quod no. in c. consuluit. de offi. deleg.

c Ale. ¶ Quis citare. Adde Bar. in l. si finita. §. Julia. & qd̄ ibi dixi, de dam. infect.

d Ale. ¶ Interlocutoris. No. an, i interlocutoria req̄rat perēptoriū, & uide Inn. in c. ad petitionem. de accu. & uide, qd̄ dixi post Bar. in l. si opus. de ope. no. nun.

e Ale. ¶ Vel delegato. An delegatus possit citare. Adde Bar. in l. plerique. post gl. ibi. cum seq. ff. de in ius uoc. & in d. c. ad reprimendam. in uer. si. per editū, & uide in auth. qui semel.

f Ale. ¶ Citari. Adde, qd̄ uoluit Bar. in l. si ff. de in inte. resti. & Spe. in tit. de leg. §. i. Inn. & Host. in c. ad petitionem. de accu. & Bar. in l. si finita. §. Iulianus. de dā. infe. & do. Ant. in c. si. de eo qui mittitur in pol. cau. rei seruandz. & Spe. in tit. de citatione. §. uiso. in uer. item potest testari. & in uer. si ergo peremptorium. Sed Pe. & Cy. in auth. qui semel. j. e. & Io. And. in addi. Spe. in ti. de procur. in §. i. tenet contrarium, & Ang. in l. ad peremptorium. ff. de iud. & do. Ant. in c. cōsuluit. de offi. dele. & Imo. in d. §. Iulianus. & adde Bal. Ang. & alios seq. Bart. opin. in l. tres. j. e. & etiam Imo. in l. ex consensu. §. eum qui. de appel.

g Ale. ¶ Mulier nō potest citari. Limita, ut per Bar. & ibi dixi in auth. ma. & auiz. s̄. quando tu. tu. offi. fungi potest.

h Ale. ¶ In domo. Sed Imo. v̄ tenere p̄riū in d. La diuo Pio. §. in uenditione de re iud. & idem no. in l. de act. & etiam hic Bald. tenet p̄ ipsum, p̄ illū tex. qd̄ etiā v̄ sequi Lud. in l. 4. §. p̄ztor. de dam. infe. licet. ut ipse refert ibi Fran. de Rāpo. tenuerit opi. Bal. allegando dictum. §. p̄ztor. a p̄rio sensu. Sed opi. Bald. forte est uerior, q̄ etiam tenuit Ia. But. ut ipse refert hic. Adde Bal. in l. i. §. de iuris, & fac. igno. & facit ad no. per Bar. in l. a diuo Mo. §. in uenditione, de re iud. dixit Bal. in l. pleriq. ff. de in ius uoc. q̄ ante capturam debet citari personaliter in ciuili. si eut uidemus, q̄ requiritur fm̄ eum arbitrio iudicis. in auth. ut nulli iudices. §. si q̄s uerō comprehensorum. Facit qd̄ no. Inn. in c. uerum est. de sen. exc. & uide Bald. hic in prima q̄nōe. & adde Bal. in l. si quis curialis. §. de epif. & cle. in prin. & in l. quod euitandi. ad fi. §. de adi. ob turpem causam, & ipse Bart. idē tenet, cum l. ca. §. e. & dicit Pau. de Cast. in d. l. plerique. in fi. q̄ iudex non debet per capturā cogere ad comparandum personaliter nisi ex cā. per l. si. cum ibi nor. de procu. Adde, qualiter iudex possit facere capi debitorem, & q̄ creditor propria auctoritate capere possit debitorem. Bal. p̄ fi. 12. libr. 1. & quz̄ requirantur ad hoc, ut quis dicatur legitime carceratus, per eundem lib. 1. consil. 11. & consil. 49. eo. lib.

i Parit. ¶ Capi personaliter. Contra istud consuluit Comea. consil. 157. incip. in causa Benedicti.

k Ale. ¶ Post litem p̄te. Et sic no. ex isto tex. q̄ potest perueniri ad primum decretum, lite conte. Et hoc firmat gl. in l. properandum. §. si autem reus. §. de iudi. in uerbo, absente. & Bar. in l. si finita. §. Iulianus. ff. de dam. infe. in uer. quz̄ero, dixi, q̄ regulariter, & uide concordantias per me inductas. in §. si autem reus.

l Ale. ¶ Tertium modum. Ex his no. q̄ in actionibus realibus, habet locū fm̄ decretum. Ad quod, uide bal. in l. 2. ff. de nox. cau. aga. & in auth. ea qui. de bon. z̄ ubi. ind. pol. & uide Ang. in l. 2. quo. ff. de dam. infe. licet in contrarium uideatur gl. in l. 3. §. genera. ff. de acqui. pos.

m Ale. ¶ Si pecuniz. Et ibi uide Bar. & idem tenet Bar. in l. properandū. §. si autē reus. §. de iudi. & l. si finita. §. Iulianus. de dam. infe. ubi uide. Quam sententiam limita, ut per Ang. & Mod. in l. si finita. §. item uideamus. ff. de dam. infe.

n Barb. ¶ Opp. uno. Et no. hic, q̄ contumacia in uno articulo, non nocet in alio. Idem tenet Bar. in l. si prius in j. oppo. secunda p̄rtis. de ope. no. nun. De quo est gl. no. in c. i. de do. & contu. in 6. Et facit, quod no. gl. in d. c. eo. ti. Io. And. in c. cōsuetud. el. ij. de elec. Quod limita, fm̄ Ange. nisi citatio sit generalis. l. qui ante. de uer. obli. ubi uide.

o Ale. ¶ Grauari. Ad hoc bene facit, qd̄ dixi post Bar. in l. de uno quoque. de re iud. Tu uide no. Bar. in l. statuliberos. §. sanus. de statulib. & quz̄ dixi in d. l. aut qui aliter, & quod no. Bar. in l. si prius in prin. secunda p̄rtis. de ope. no. nun.

p Ale. ¶ Allegationum. Quid contineatur in uer. allegationibus, tene, menti ad hoc, quod no. Ant. in c. pastoralis. de causa posses. & proprie. Ange. in auth. iubeamus. §. de iudi.

q Ale. ¶ Aliter proponi. Vide Bar. in ea. l. & Bar. in d. §. Iulianus. Sed hic loquitur Bar. quando erat trina citatio in uno uerbo, & peremptoria.

r Ale. ¶ Presentis actoris. Et istis adde bal. in l. 2. in prin. ff. si quis ius dicen. non obtempe. & ibi uide per bal. & omnes doc. in fi.

f Parit. ¶ Possit redire. Idē tenet hic bald. in l. q̄ legati per illum tex. s̄. ut in poss. leg. & in auth. q̄ supplicatio. §. de p̄ci. impa. offer. melius in l. q̄ restituerē. §. de rei uen. ubi limita. nisi pignora essent data in solutum, uide Ale. in l. si finita. §. Julia. ff. de dā. infe. in l. i. §. circa si ff. si quis ius dicen. non obtrēp. & p̄fi. §. uide Ange. & Ale. in 2. p̄til. in l. nemo carcerem. j. de exacto. lib. x. Ias. in l. i. in prin. ff. si q̄s ius dic. ubi allegat als p̄cord. ad doc. Bar. hic, & uide eundem limitantem in ea. l. i. in l. no. Item, in l. nulli in 2. fal. §. de iudi. ubi etiam ponit, q̄ possit coram diuersis iudicibus, in executionis agi.

t Ale. ¶ Velle q̄ sic. No. bñ. & adde, qd̄ dixi in l. ha. res. §. pe. ff. de fideiul. & no. bal. in l. ignorare. §. de test. in d. iud. in l. si creditor. ff. si cer. pe. q̄ h̄eres pignori nō p̄t ipezzare capturā, sed forte si p̄cedit in perēptorio sn̄a. Idē forte hac itelligēda sunt, qn̄ p̄cedit p̄ contumacē, ut uoluit bal. in l. sancimus. ff. de iudi. & idē dicit bal. in l. post gl. §. de phi. seq. q̄ p̄ contumacē q̄ si p̄t uti missione in possessionē, & seq̄strationē, & utrobq; uide bal. in auth. q̄ supplicatio. §. de p̄ci. Imper. offer. uide bal. in l. q̄ legati. §. ut poss. leg. & Ang. in l. nemo carcerē. de exact. trib. lib. x. adde, q̄ creditor, licet elegerit unam uiam, tamen possit debitorem facere detineri.

Rom. consil. 134.

u Barb. ¶ Quarto tertio. Adde Io. de Lig. in c. 2. de dolo & contu. & Io. Andr. ibi, ubi alleg. bar. hic.

x Ale. ¶ Contumaciter. Quid requiratur ad hoc, ut quis dicatur contumax, adde bar. & ibi dixi in l. qui ante Calendas. ff. de uer. ob. & in d. l. si finita. §. Julia.

y Parit. ¶ Absentiā inculante. Circa hoc, an necessarium sit, q̄ accusetur p̄tuma- cia non comparentis, uide Ias. in l. properandum. §. i. in §. no. §. de iudi.

z Parit. ¶ Licentiatu recessit. Vide Dec. in c. i. in §. notab. extra. de iudi.

aa Ale. ¶ Quz̄situm. ff. de re iudi. & ad hoc uide ibi dicta. Adde pro hoc dicto bar. quod uoluit Pe. de Anc. p̄fi. 16. q̄ stante statuto, q̄ reo non comparente intra ter- minum habeatur pro contumace, & exbannito, quo ad missionem in posses. & capturā. q̄ si actor non accusauerit contumaciam, quod non habeatur pro con- tumace.

AVTHEN.

- 1 Contra contumacem debet procedi ad petitionem presentis. & nu. 2.
- 3 Quodocunque potest perueniri ad diffinitiuam contra absentem, tunc potest iudex supplere de facto, & perquirere ueritatem inducendo testes, & alias probationes.
- 4 Contumax in primis dilationibus, licet ueniat intra terminum ultima dilationis, tenetur tamen expensas reficere.
- 5 An quis possit emendare, & mutare libellum, ante litem contestatam. & nu. 9.
- 6 Agere nemo cogitur ante porrectionem libelli, sed post porrectionem cogitur, nisi renuntiet.
- 7 Citatio per edita fieri non potest, nisi ab ordinario, & delegato principis.
- 8 Actori absenti post litem contestatam, & liquidato negotio, debet statui tē- pus decem dierum pro singula dilatione, & dari annus antequam perue- niatur ad diffinitiuam. & nu. 9. & 13.
- 10 An lite non contestata possit perueniri ad diffinitiuā, contra actorē absentē.
- 11 Lis cōpta, & lis contestata est idem.
- 12 Actor, qui iudicem delegatum impetrauit, quid debeat facere.
- 13 Practica contra actorem contumacem.
- 14 Dilationes triginta dierum, de quibus in hac auth. non possunt de iure abbre- uiari, sed de consuetudine.
- 15 Absens potest citari per nuncium, uel per literas personaliter, uel ad eius domum.
- 16 Differentia inter manifestum, & notorium.
- 17 Actore absente, hac auth. tria immutat.
- 18 Reo absente, non est aliquid immutatum.
- 19 Reus presens non potest cogi litem contestari, sed peruenitur ad missionem in possessionem, ex primo decreto, & quando possit pro motu iudicis puniri.
- 20 Actor in casu huius auth. cadit ab instantia, & omni actione, non ipso iure, sed per sententiam. nu. 21.
- 21 Quod tunc non requiratur nouus libellus, sed ex officio iudicis deseruiente prima actioni proposita, hoc fiet.

Qui semel. Dicitur est in l. Codicis de reo contumace, est uidentum de actore p̄tumace, qualiter reo succurratur contra eum, ideo posita est hic, hac auth. Et diuide eā sic. ¶ Primo ponit, quid debeat facere actor. Secundo, qualiter p̄stituitur actor in p̄tumacia. Tertio, per quem iudicem. Quarto, quo casu. Quinto, quod sit officium iudicis, actore p̄stituto in contuma- cia. Secunda ibi, qui si causam. Tertia ibi, quē citatio. Quarta ibi, qd̄ & locum. Quinta ibi, q̄ si uocatus. Ista quinta particula subdiuidit- tur in tres partes. Primo, q̄ sit officium iudicis, actore nullo modo ueniente. Secundo, quid sit officium iudicis, actore ueniente. Tertio quid sit officium iudicis actore ueniente admissio, & postea desiste- te. Secunda ibi, sed nec. Tertia ibi, his quoque. Et ista diuisio sufficit pro summario. ¶ ¶ No. qn̄cūq; p̄ceditur p̄ p̄tumacem, debet fieri

ADDITIONES.

a Ale. ¶ Qui semel. Hæc auth. allegat, q̄ iudex dēt iudicare ex uerisimilibus. Anc. in p̄fi. 318. qd̄ incipit in cā q̄ uerit. Et de materia huius auth. uide in c. prout. de do. & p̄u. & p̄ Inn. i. c. i. circa si. ut lit. nō p̄te. Et ad hanc auth. uide bar. in l. si prius. in 3. opp. tertiz p̄tis. de ope. no. nu. Hæc auth. limita, in q̄ r̄u necessitate imponit, q̄ fiat p̄secutio p̄ actorē su p̄ libello porrecto, q̄ a p̄cedit qn̄ actor est p̄tumax, ut patet in d. l. si prius. & ibi hoc uoluit bar. in 6. op. tertiz p̄tis, & clarius Imol. Itē limita auth. p̄ id qd̄ h̄e in c. pastoralis. de cau. posses. p̄p̄. & ibi p̄ Io. Andr. & Inn. q̄a fallit in casu illius c. qn̄ q̄s uult p̄ auctoritatē iudicis suspēdere petitoriū primo inchoatū, & uult transire ad possessoriū, qd̄ limita fm̄ Imo. in d. l. si prius, & uide bar. in l. 2. ff. de p̄ro. sup. & uide Imo. Spe. in tit. de petitorio. §. i. uer. pōt etiam agi petitorio, & bal. in l. 2. §. de fal. cau. & bar. & Imo in l. si q̄s stipulat. in prin. de uer. ob. & unum no. ad intellectum huius auth. q̄ qn̄ dat reo terminus ad deliberandum, qualiter debet comparere, uide bar. in l. i. in prin. ff. de eden.

b Parit. ¶ Reo succurrat. Vide, q̄ scripti in l. non ignorat. j. de fruc. & lit. expē. Itē aliquas limitationes ad istā auth. uide per Alex. in l. si prius. ff. de ope. no. nun. & in l. edita. §. de eden. Fel. in c. 2. de libel. obla. Itē an dispositio huius auth. p̄cedat de iure cano. uide Rom. p̄fi. 4. ro. inci. auth. qui semel. & inquantum dicitur in ista auth. limita, & declara, ut per Aret. consil. 110. Item, ad declarationem huius auth. inquantum uult, q̄ uno porrecto libello debeat in eo perseuerari, non autē in aliis dari, uide Pau. consil. 17. Item, an excommunicatus possit praticare dispo- sitionem huius auth. uide Fel. in c. cum inter priorem. extra. de except. Item non procedit ista reg. quando reus esset conuentus. uide Ale. in l. quamuis. ff. de eden. uide, & limita reg. huius auth. per Fel. in c. 2. de lib. oblar.

c Ale. ¶ Contumacem. Adde Bar. & Bal. in d. l. properandū. §. i. & hic. adde bar. no. in l. 2. j. de sen. ex breuic. re. & in d. l. si finita. §. Julia. & tex. & ibi bar. in auth. ei qui cum autem item si appellationem. de temp. apo. & bar. in l. i. in fi. eo.

Alex.

ad petitionē p̄ntis, ut hic, ibi, reo postulāte. Sise in l. properandum.
 3 §. j. s. de iudi. & l. ad peremptoriū. ff. c. ti. ¶ Secūdo no. q̄ncūq; p̄t
 perueniri ad diffinitiuā, q̄ aliquem absentem tunc index p̄t supple
 re de facto, & perquirere ueritatē inducēdo testes, & al̄s p̄bōnes. tex.
 est hic ibi, & perquisita ueritate, &c. Pro hoc facit, qd̄ uidebitis. j. de
 3 app. l. ampliorē. §. j. fm̄ uerū intellectū, & ibi dicā. No. tertio, q̄ p̄tu
 a max reuersus nō audit, nisi refectis exp̄tis, ut hic, & l. sancimus. s.
 de iudi. ¶ Et aduerte ad unū qd̄ hic no. qd̄ licet oēs dilationes non
 sint elap̄æ, sed forte uenit intra terminū ultimæ dilationis, tñ tenet
 b exp̄sas reficere, q̄a fuit p̄tmax in alijs primis dilationib. Text. est
 hic rotundus. Nā uenit intra terminū, q̄ est ultima dilatio. Tenetur
 em̄ reficere exp̄sas factas añ, al̄s nō audiat, ut hic patet in tex. Op.
 primū, & v̄r, q̄ q̄s possit mutare libellū, usq; ad litis p̄te. ut l. edita. s.
 de edē. hic d̄r̄ p̄riū, quare malē. gl. dicit, p̄ istā auth. derogat in hoc
 illi legi: cumlatio tñ p̄mittit hodie, sicut olim. Et uide gl. sup̄ uer
 5 bo, ad fi. Odo. dicit p̄riū. Pro huius declaratione scias q̄ si aliquis
 c uult em̄dare libellū, addēdo, uel detrahendo aliq̄ qualitatē, ex qua
 nō mutat actio, hoc est licitum oī iure, ut l. in deactis. §. si detracta.
 ff. de noxali. & d. l. edita. put dicit em̄dare. Qñque uult q̄s actionē
 mutare, hoc est, renūciare primæ actioni p̄p̄tē, & p̄ponere aliā,
 & istud etiā p̄ oī iure, ut l. edita, prout dicit mutare, & s. de pact. l.
 6 postq̄ liti. ¶ Qñque q̄s uult differre, nec prosequi, nec renūciare, &
 d istud nō p̄t p̄ istā auth. vñ in l. edita. nihil immutat, fm̄ eū, & bñ, &
 tenent Old. hic, & do. Ia. de Aret. & Ia. Bur. & oēs. ¶ Op. se. undo. s.
 ut nemo inuit. l. j. Sol. Non cogit q̄s agere ante porrectionē libelli,
 sed post libellū porrectū cogit, nisi renūciet, ut hic, & hoc dicit gl.
 7 ¶ Venio ad sc̄m̄ particulā. hic d̄r̄, q̄ uocet̄ tribus edictis. ¶ Cōtra,
 e v̄r qd̄ p̄ edicta, nō possit citari, ut l. sancimus. s. de iud. Sol. Ordina
 rius p̄ citare p̄ edicta, hoc p̄t etiā delegatus Principis, ut in hac au
 thē. alius autē delegatus hoc nō p̄t, ut lege p̄ria. Et hoc sentit gl. &
 bñ, q̄ est, sup̄ uerbo, delegatus. Fateor tñ, qd̄ hodie p̄ponere ista edi
 cta nō est sic in usu, sed magis est in usu citatio, q̄ fit p̄ l̄as, uel p̄ nū
 cium, ut audiuitis in l. p̄sentaneū. & hoc sentit hic gl. super uerbo,
 trib. ¶ Op. in eadē gl. ubi est semel scriptū, ibi, nō p̄t iterū scribi: si
 cut ubi sedeo, tu nō potes sedere, ut l. is certo §. si duobus uehicu
 lum. ff. cōmodati. Quo ergo i eodē dealbato describit, ut inuit hac
 auth. Rñdet glo. uel qd̄ p̄riā scriptura destruat, uel dealbatorū erat
 ita magnū, qd̄ poterāt describi tria edicta citatoria. Hodie autē, qñ
 f ista edicta p̄ponunt, affigit aliqua scriptura in aliqua colūna, uel in
 muro. & uide gl. ¶ Op. d̄r̄ hic, qd̄ p̄ interualla xxx. dierū. Contra,
 imo x. dierū, ut l. p̄sentaneū. s. e. & s. de iud. l. p̄perādū. §. j. dicit glo.
 q̄ ille leges in hoc corrigunt p̄ istā auth. qd̄ hodie statuuntur maio
 res dilationes. Alij, ut Odo. dicit, q̄ illæ leges loquunt̄ in reo p̄t
 max: hac in actore, qd̄ gl. nō placet, q̄a non debet esse melior qd̄
 actoris, quā rei, ut l. nō debet. ff. de re iud. uide glo. do. Ia. Bur. tenet
 opi. Odo. p̄ rōnes suas. Primo, qd̄ nō mutat, & c. ut l. p̄cipimus. in
 fi. j. de app. Secundo, ex identitate rōnis nunq̄ inducitur legū corre
 ctio, ut no. in auth. quas actiones. s. de fac. san. eccl. p̄batur in l. si ve
 ro. §. de uiro. ff. sol. ma. Præterea, non est eadem ratio in reo, q̄ est in
 actore. Nam q̄ actorē peruenitur ad diffinitiuā sn̄am, lite non p̄e
 stata, merito sibi dantur maiores dilationes. Sed q̄ reum non p̄e
 ditur ad diffinitiuam, lite nō p̄stata: ideo dantur minores dilatio
 nes. Et istud mihi placet, licet multi tenuerint opi. Io. Sed q̄ hoc v̄r
 d. l. properandum. §. & si quidē. ubi etiā authore absente, statuitur
 t̄ps x. dierū. Sol. Actore absente post lit. p̄te. & liquidatio negotio,
 8 habent locū dilationes positæ in l. p̄perandum. ¶ Sed actore absente
 negotio nō liquidato, ad hoc, ut liquidetur eo absente, debet dari
 9 dilationes, q̄ in auth. ponūtur, ut hic uides. Procedo ulterius, q̄ d̄r̄
 quod hoc locū habet, & si lis coepta nō sit. Cōtra, lite nō p̄stata n̄
 peruenitur ad diffinitiuā, ut l. si. §. il. ud. de tēp. appel. sed hic d̄r̄ q̄ locum
 habcat, s. talis citandi modus, licet ad diffinitiuā non possit perue
 niri, nisi lis esset p̄stata. Oēs alij nostri gl. & Mod. doc. dicunt, con
 trarium, q̄a hoc in odium actoris, et lite non contestata, peruenitur ad
 g diffinitiuam. Sicut in reo p̄tmax. Ita loquitur lex p̄ria. Et notes
 10 hic unum, q̄ idem est dicere lis coepta est & quod lis est p̄stata, &
 ideo in quibusdam partibus dicitur, q̄ lis est coepta p̄r negationē
 & c. ut fit Pisis. & probatur per istā auth. Procedo ulterius, & uenio
 ad quintam partē, dicitur hic, aliud anni spatium indulgetur, & sic
 innuit, q̄ alium annum habet, q̄ est q̄ istam auth. quia primo non
 habuit nisi tres menses. Gl. dicit q̄ hic non implicat, ut alibi, ut in
 l. non solum. §. quæritur. ff. de procu. Item opp. & v̄r, q̄ non debeat
 dari annus, sed x. dies, ut in auth. quod fieri. s. de dilationib. Sol. plu
 11 resdantur in gl. Vñ ibi in odium eius, q̄ qui impetrauit rescriptū
 ad iudicem extraordinariū. Hæc non est bona, quia hoc licite fuit
 impetratum ad iudicem extraordinarium. Alia est uera, ibi uole
 bat ab oīi ab obseruatione iudicij, hic diffinitiuē. & hæc uera. Itē
 opponi dicitur hic, q̄ auditis, & refectis exp̄tis. s. imo debet sa
 tit dare, ut in auth. ei qui iurat. j. de bon. autho. iudic. possid. Solu.
 Hæc lex suppletur per illam, q̄a debet reficere exp̄sas, & satisf
 dare, ut ibi dicitur.

12 Expeditis. Cōtrariis uenio ad q̄ōnes. Primo q̄ro, q̄ qd̄ dēt
 facere actor, qui impetrauit iudicē delegatum?
 h Rñde, dēt rescriptū p̄sentare iudici, ut hic, & hæc p̄sentationē
 facere debet intra annū, ut extra. de rescr. c. p̄erung. tūc iudex dēt
 citare reum, & t̄ citatione debet ei mittere copiā rescripti, ut hic
 patet in prin. ibi, & per eū aduersario cognitis. Et p̄ hoc dñt Cano:
 qd̄ si reus postea ueniēs pereret copiā rescripti, non dēt habere, q̄a
 eam habuit in citatione, ut extra. de dila. c. ij. ubi per Inno. & c. Vre
 13 rius, uenio ad secundam partē, q̄ qro, quæ est practica, a dōre cōtu
 mace? Et hic aduerte, reus ueniens qñque est cōtentus solum, q̄ cas
 setur citatio facta de eo, s. peremptoriū factum de eo, hoc obtine
 bit indubitanter, sine alia citatione, seu sine aliqua cognitione, eo
 ipso q̄ actor non reperitur in die termini. Hic est text. in l. & post
 edictum. §. j. ff. de iudi. Sed per istā cassationē nō plenē p̄sultum est
 reo, quia actor ueniens refectis exp̄tis possit facere iterū citari eū
 i super eodē libello, ut l. sancimus. s. de iud. & ideo, qñq; reus petit
 plus, qd̄ absoluat ab instantia, & istud nō p̄t fieri, nisi actor iterum
 citetur, intra talē terminū, al̄s reus nō absolueretur ab instātia iudi
 cii. Ita dicit Inn. in c. p̄suluit. extra. de of. dele. qd̄ est uerū, q̄a absolu
 toria ab obseruatione iudicij nō dēt fieri, nisi p̄cedētib. citationi
 bus, arg. l. si p̄ses. s. e. Hoc tñ intelligo fm̄ cōm̄ usum curiarū. Sed si
 k actor p̄m̄issit exercere litem, fm̄ formā illius auth. offerat. s. de
 litis p̄t. tunc non esset opus noua citatione, q̄a sufficeret expecta
 re eum actorē per x. dies, quibus elapsis, reus absolueretur ab instā
 tia iudicij. ut d. auth. qd̄ fieri. s. de dilat. Sed q̄aper hoc nō est plene
 p̄sultum reo, q̄a p̄t actor de nouo dare libellum, & incipere nouam
 instantiam, ideo reus qñq; petit plus, s. q̄ p̄nuntiet diffinitiuē: tunc
 habemus practicare istā auth. isto casu debent procedere tres dila
 tiones, & postea debet dari annus, & fm̄ formā huius auth. elapso
 anno nō debet plus citari actor, sed iudex debet ueritatē perquirere,
 ut hic d̄r̄. Istud autem q̄ō faciet? Dic, q̄ faciet requirēdo amicos, &
 notos rei absentis, quod hodie practicatur per proclama generale,
 uidelicet, quod quicumque uult aliquid dicere uel allegare pro tali,
 & c. ut l. hæc autem. §. j. ff. ex quibus causis in possess. eatur. Facit, si
 eo tempore. j. de remissione pignor. Et si iudex poterit liquidare
 negotium, quod inueniat actorem habere iustitiam, uel non habere
 pronunciat diffinitiuē, secundū quod inuenit, aliās, absoluet ab
 obseruatione

ADDITIONES.

a Alex. ¶ Expensis. Adde Bar. in l. contumacia. ff. de re iudi. & quod ibi dixi.
 b Alex. ¶ Expensas reficere. Adde, qd̄ idem Bar. in l. sancimus. s. de iud. l. con
 tumacia. ff. de re iudi. in l. i. §. is v̄r. ff. si quis ius dicen. non obtemp. & in l. qui ante
 te calendas. ff. de uer. ob. & Spe. in ti. de cita. §. n̄so. uer. quid si tres. & Ang. in l. i.
 s. de annali exceptione. & Ant. post Innoc. in c. fin. litibus. de do. & contu. & uide
 Imo. in l. si finita. §. si plures. ff. de dam. infe. & in l. qui ante calendas. ff. de uer. ob.
 c Ale. ¶ Emendare libellum. Vide de emendatione libelli, in d. l. edita. larius.
 d Alex. ¶ Differre Spe. in tit. de peti. & post. §. uer. potest etiam agi petitorio. &
 Bal. in l. 2. s. de fal. cau. dicunt, q̄ ista auth. procedit in contumace, in non profes
 quendo, & uide quæ dixi. s. ad contumacia. & ibi dicitur, qd̄ si quis ius dicen. non obtemp.
 e Ale. ¶ Edicta. Qui possunt citari per edicta, uide gl. & Bar. in l. plerique. cū seq.
 ff. de ius uoc. & an realiter citari possit, uide Bar. in l. 2. ff. de iur. om. iud. & Bar.
 in d. l. plerique. Adde, q̄ habes in l. contumacia. ff. de re iud. l. om. q̄ d̄r̄. d. iud. in
 f Ale. ¶ Dicitur hic. Vtrum auth. corrigat, ut reo dentur dilationes 30. dierum,
 uide Bar. in l. consentaneum. & quod no. Bar. in l. inter accusatorem. de pub. iud.
 & gl. in l. ad peremptoriū. & uide Sal. in l. properandum. §. si autē reus. in prin.
 & ibi Cy. in l. q. s. de iudi.
 g Ale. ¶ Diffinitiuā. Lite non p̄stata peruenitur ad diffinitiuam q̄ actorem, non o
 p̄renm. Adde gl. in l. qui absente. & ibi doc. §. p̄ p̄t. dixi post Bar. in l. rub. j. de
 in ius uocan. & assignat Bar. in l. naturaliter. s. nihil commune. multas rationes,
 he acqui. post. & uide Bar. s. de lit. contest. & ibi dicitur, qd̄ si quis ius dicen. non obtemp.
 h Ale. ¶ Rescriptum p̄sentare. Et hæc p̄sentatio rescripti, habet uim produ
 ctionis libelli, fm̄ Inn. in c. dudum. & tex. hic, & s. de dilationib. dixit, q̄ delega
 tio potest probari per sigillum delegantis. Et de eo quod dixi hic Bar. adde ip̄m
 in l. 2. §. si quis in ius uoc. non serit. Adde quod Pau. de Cast. dicit audiuisse semel
 do. Paulum fratrem Bal. allegare istum text. q̄ ex quo iudex in citatorio appo
 suit copiam rescripti, non est amplius clausus terminus part. ad dicendū contra.
 & Et qualiter delegatus in citando procedere debeat, uide doc. Castr. & Ia. in l. i.
 2. ff. si quis in ius uoc. non serit. ubi hoc dictum limitat maxime Ia. sibi Bar. in l. si
 ff. de iur. om. in ubi dixi. s. R. V. T. in l. i. de iur. om. iud. & ibi dicitur, qd̄ si quis ius dicen. non obtemp.
 Ale. ¶ Libello. Quid si reus fuit contumax in tota causa, an postea in sententia
 debeat citari? Dic, q̄ sic, fm̄ Inn. in c. cum olim in fi. de test. no. gl. in c. 2. de do. &
 contu. lib. 6. & uide gl. etiam in auth. iubemus. in uerbo, expectetur. s. de iud.
 Et, uide Inn. in c. ad petitionem. de accu. Si quis autem a principio cause sit cita
 tus ad totum processum, & postea feratur interlocutoria, quæ alias requirit cita
 tionem, ista casu non debet citari, fm̄ Inno. in c. consuluit. de offi. dele. Et p̄d̄
 etis adde gl. no. in l. si. de in integ. resti. & quod no. Bar. in l. 2. ff. de appel. reci. & p̄
 dictum Inno. in c. consuluit. & hoc sequitur Bart. hic & in l. statuli. §. Stichus.
 de statuli. & per Bar. in extranag. ad reprimen. in uerbo dicto crimine. & hic ad
 de Bart. in l. non ignorat. de fruct. & lit. expen. & in l. certa ratione. & per bald. j.
 quando prouo. non est neces.
 k Alex. ¶ Promissit. No. tex. in quo fertur sententia absolutoria, absque citatio
 ne, & sequitur Ant. in c. causam quæ. de do. & contu.

obseruatione iudicij, fm formā l. pperandū. §. & si qdē. Hæc hñr
 14 in gl. mag. ¶ Quæro, an istæ dilationes possint abbreviari? Iac. de
 Are. de hoc posuit unā suā distōnē. §. de dilat. l. j. & ibi eā refert Cy.
 quā posuit idē Iac. in l. 2. ff. de re iud. & ibi plene dixi. Quātū ad ppo-
 sitū dico, qd gl. dicit uerū, qd minui nō pōt de iure, qd tex. in corpo-
 re dicit nō min⁹ 30. dierū, qd intellige, cā cognita, ut l. 2. ff. de re iud.
 Ad cāz aut cognitionē puto sufficere illud, qd dī i gl. f. qd cōsuetu
 a do hoc obseruet, qd minuat istas dilationes. Debet. n. obseruari
 15 hie, qd dēt citari p edictū, nō p pconē, tan possit citari p nūciū, uel
 p lras? Puto, qd sic: qd cessat rō, qd ponit in hac auth. Nūcius. n. & lre
 destinant ad psonā ppiā. uel eius domū. Sed pco hoc clamādo dic-
 cit in platea uel in alijs publicis locis, & ita de facili nō uenit ad ei⁹
 notitiā. Et istud p̄suetudo obseruat, ut glo. vñ innuere. Ex hoc not.
 16 vnū. qd pōt hic colligi differētia b inter manifestum, & notoriū,
 b q tangit p gl. in l. ciues. §. de app. Nā in notoriū pprie transit illud,
 qd hēt cām manēre, ut edictū ppositū stet ibi, ut oēs trāseūtes pos-
 sint illud legere, ut hic, & l. sed & si pupillus. §. p̄scribere. ff. de insti-
 to. Manifestū pōt dici, qd hēt cām transeūte, licet fiat corā multū
 tudine gentiū, ut puta p̄conium. Et ita colligebat d. Iac. But. ex hac
 17 auth. Ego aut dicā i l. ciues. ubi gl. tāgit de hoc. ¶ Quæro, ista auth.
 quid immutat de iure antiquo? Rñdeo, a ctore absente, repimus tria
 iura. Primū ius sforū, fm qd p absentia aitoris, nō p̄hebat eremodi-
 ciū, nec poterat pueniri ad diffinitiuā sniam, & eo absente post litē
 cont. ut l. & post edictū. ff. de iud. Hoc fuit immutātū p l. pperandū,
 p quā eo absente post lit. cont. p̄hit eremodiciū, & pōt pueniri ad
 diffinitiuā sniam, si negotiū eo tpe fuerit lig datū, ut l. pperandū. §.
 & si qdē. sed pillā l. nihil disponebat a ctore absente an lit. p̄test. Itē,
 eo absente post lit. p̄t. si negotiū nō erat lig datū, illa lex nō p̄mitte-
 bat ligdari, a ctore absente, ideo superuenit illud ius tertiuū istius
 auth. Secundum, qd a ctore absente. an lit. p̄t. siue post, negotio li-
 quidaro, p̄mittitur ligdario eo absente, & p̄hit eremodiciū, ut pue-
 18 niat ad diffinitiuā sniam, ut hic hētis. Procedo ulterius, & qro, tñū-
 quid reo absente. an lit. p̄t. p istā auth. sit aliqd immutātū? Mart. dice-
 bat, qd lic. Oēs nri doct. & alij doct. Mod. tenēt p̄riū, qd in reo ni-
 hil est immutātū, sicut apparet p l. p̄sentancū. qd p istā auth. i nullo
 c corrigit, sed addit, qd illa loq̄bat in reo abñte, hic in a ctore abñte.
 19 ¶ Quæro, qd si re⁹ est p̄ns, & non uult p̄stari litē, an poterit p̄pel-
 d li⁹? Gl. dicit, qd nō, s; puenit ad missionē ex j. decreto. Vide istā glo.
 mag. post mediū ibi, & idē dico, si re⁹ est p̄ns, &c. Qd nō, valde bñ,
 qd iā feci uerecūdiā aduocatis multis iuuenib. Et iō si iudex p̄cipit
 partib. qd p̄testent litē, antequā recedant, si reus recedat, poterit p̄
 eū interponere primū decretū, sine alia citatione, qd eo ipso appa-
 ret, qd nō defendit, uelut in gl. & tex. no. in l. quoties. §. p̄tor. de no-
 xa. & l. nemo. ff. de reg. iur. Tene mētū p̄peruo. Dices tñ, quare sunt
 necessaria ista remedia? Nō ne sufficit remediū illius tit. si qd ius di-
 cen. nō obtēp. qd iudex pōt multare reū? Rñdeo, fateor, qd iudex
 pōt hoc facere, ut gl. hic subdit, tñ illud remediū nō tāgit negotiū,
 de quo agit. Si. n. mille florenos solueret ille p multa, tñ a ctore nō
 hñt suū, iō sunt pdita ista alia remedia, ut a ctore ad suū pueniat. Ve-
 nio ad ultimā partē. dī hic in si. post edictorū triū. & anni vnus ob-
 seruationē, &c. Quæro, utrū pponant noua edicta, & nouæ dilatio-
 nes? In gl. sūt opi. Odo tenet illā, qd pponant noua edicta, & no-
 20 uæ dilatiōes, & sic isto casu hēbit duos annos, & sex mēses. ¶ Vltio
 qro, dī hic, ab instātia cadet a ctore, an hoc fiat ipso iure, uel p sniā
 Doc. tenēt, qd p sniā, qd dicit, cadat in futuro, nō in p̄terito, vñ p̄-
 senti. Facit, qd no. in l. iubemus. 2. §. sanc. l. aconom⁹. de sacros. ecc.
 21 vbi tangā. Dixi plene. ff. de iur. iur. l. Imperator. ¶ Quæro, utrum ad
 hoc, vt p̄nūciat ipsum p̄dere a ctionē, req̄rat nou⁹ libellus, & noua
 instātia. Puto, qd nō, sed ex offō iudicis, deseruiētē primæ a ctioi p̄p
 positæ hoc fiet, arg. l. adiles. §. itē sciendū, de adil. edic. quod no. in
 l. si. de rei uend. & qd no. de trien. & semis. §. illud, quoq; vnde su-
 mitur auth. item possessor. j. qui pot. in pign. habe. & ibi dicam.

ADDITIONES.

a Alex. ¶ Consuetudo. De consuetudine dilationes expectatoriz diminuuntur,
 adde Bal. & Ang. in l. vt perfectius. de anna. excep. & hic latius.
 b Ale. ¶ Colligi dīa. Pro declaratione huius art. uide hic Bal. i uerbo, adde dicit
 But. &c. dīa inter notoriū & manifestū, qd et ponit in l. si uero. §. j. ff. q. satif. cog.
 c Alex. ¶ Immutatum. Per auth. nihil inducitur in reo, nec corrigitur. l. consentā
 neum. Vide quæ dixi post Sal. in l. properandum. §. j. ad fi. §. de iudi.
 d Alex. ¶ Poterit compelli? An quis possit compelli litem contestari? adde, quod
 dixi post Bar. in l. j. §. de lit. cont. Bar. in d. §. Julianus. & no. Cy. in l. j. & ibi Bar. §.
 de lit. cont. Tenet ergo ista gl. qd nō pōt qd cōpelli p̄cise ad p̄testandum litē, sed
 rōne cōtumaciæ possit aliquis mulctari. Et p hoc vñ, qd errant iudices, qui man-
 dāt partib. qd non discedant de palatio antequā lis p̄stetur. Et hoc et vñ fuisse
 de mente Bar. Sed p hoc facit, qd iudiciū reddidit in inuitū. Rñ. vt per Imo. in d. §.
 Julianus. & in c. si. in fi. de lit. cont. Et uide Bal. hic, ad fi. & Io. And. in c. exceptio,
 de reg. iur. in merc. & Bal. in c. si uasallus. si de feu. defun. sic. cōtr. dicit uasallū p̄ci
 se cōpelli ad p̄statiōē militis. Et uide Mod. post Bal. in c. p̄terea. de offi. deleg.
 ¶ Adde quod Pau. de Cast. in consi. 212. incip. in Christi noie Amen. in cā. quæ
 vertitur in curia domini Potestatis, uidelicet, quod quis possit p̄cise compelli
 li. adde rex. in l. j. §. quid ergo. de uen. inspic.
 ¶ Adde quod consi. Pau. de Cast. in no. est 214. & Alex. se alieno uellere induit,

dum addit tex. in l. j. de uen. inspi. quia in d. consi. Pau. de Cast. dicit Bart. dixisse
 contra casum illius. §. quid ergo. Opi. tamen Bar. tenet Io. And. in addi. Spe. tit.
 de lit. contest. §. j. uer. & no. in addi. incip. an iudex p̄cise.

LEX IX.

1 Post tres denunciations, que habent vim peremptorij, an debeat etiam se
 qui peremptorium.
 2 Si reus in una denunciatione dixit, nolo venire, nō citabit ulterius ad sniam.
 3 Quod de hoc credatur relationi nunciij.
 a Tres. ¶ Tres denunciations habent vim peremptorij, b h. d.
 1 Tres. Opp. & vñ, quod, post tres denunciations debet sequi
 b peremptorium, ut l. ad peremptorium, cum l. seq. ff. de iud. Gl. ibi
 dicit, qd iudex pōt hoc facere, non tñ habet hoc necesse. Sed istud
 cōiter obseruatur, & istud tenearis. Alij dicūt, quod hic loq̄tur, qñ
 citatus fuit inuentus. Sinaut non esset inuentus, tunc debet ultimū
 2 peremptorium proponi, ut l. tria. qd diuinare est. ¶ Quæro, quid si
 c reus inuentus dixit, nolo venire. Rñd. non citatur ulterius, ut l. Ful-
 cinius. §. si. quib. ex cau. in pos. ea. Ita tenet hic glo. & s. l. p̄xima. & l.
 3 si. de in inte. resti. ¶ Et puto, qd de hoc credatur relationi nunciij. d
 d Contra hoc rñ facit, §. de iud. l. iudices. & auth. iubemus. Gl. non sol-
 nit, sed dic, quod ibi citatus non dixit, se nolle venire, &c.

ADDITIONES.

a Paris. ¶ Tres. Dum dicitur hic quod potest fieri una pro omnib. vide Fel. in c.
 consuluit. de offi. deleg.
 b Alex. ¶ Peremptorij. Ad materiā huius. l. uidelicet quæ habeant vim perempto-
 rij, uide Bar. & doct. & qd ibi dixi in l. si finita. §. Julianus. de dam. infe. Quib. adde
 qd no. Inn. in c. ad petitionem. de accus. quod ubicunq; aliquis fuit citatus perfo-
 naliter, siue rñdit, nō ueniā, siue nihil rñdit, illa dī citatio perēptoria: qd dcm vi
 deni sequi dñi de Rota, & Franc. de Rāpo. hic, qd dicit se ita cōsuluisse. Sed istud
 detu cōiter solet reprobari in eo, qui nihil rñdit per istū tex. & in l. cōtumacia. §.
 j. de re iud. & c. cōsuluit. de offi. dele. & patet ex not. p Bar. in d. §. Julia nus. & per
 Io. And. in addi. Spe. in ti. de cōtu. §. j. sup. uer. & nō. In eo uero, qui dicit nuncio,
 se nolle uenire, cōiter tenet dcm Inn. qd ille amplius nō est citandus p illo actu,
 qui nō hēt vim perēptorij. Et cū Inn. tenet gl. 2. q. 3. de illicita. & lex cōsensu.
 §. si. ff. de app. & l. si. ff. de rest. in integ. & gl. Post hoc reperio Io. in d. §. Julianus. di-
 centē, qd pro dicto Inn. in j. parte facit in arg. l. cōtinuus. §. cū ita. ff. de uer. ob. ui
 delict. qd inuētus p̄sonaliter, nō debeat amplius citari. Et hoc ibi refert tenuif-
 se Fran. de Rāp. sed dicit, qd cōiter tenet p̄. & bñ, fm eū, qñ citatus nihil dixit, uel
 dixit se uenturū, ut patet per gl. & doct. in l. si. Et est rō, fm eū, quia in dubio nō
 debemus p̄sumere in deteriorē partē, sed in benigniorē. Cū ergo possit esse, qd
 ille non uenit, quia et sciebat se ulterius debere citari, & sic vltierus habere alia
 citationē, nō debet dici qd dicat fecisse eo aio, quia nullo modo uelit eōparere:
 imo, quia potius sciebat ius suū saluū ubique durare, arg. l. sicut. §. non aūr. & l. si
 debitor. §. j. qui pot. in pig. habea. & per p̄ns, cū alia cōiectura possit capi, nō de-
 bet capi p̄iectura p̄tumaciæ, arg. l. si cūm aūrū. & ibi no. ff. de sol. Et ita circa hoc
 transit Io. & uide ad s. dicta Mod. in l. cōsensu. §. si. de app. Adde et dīam esse in-
 ter citationē hoīs, & legis. Primo, qd nunquā citatio hoīs arctat citatū ad diffi-
 nituā audiendā, nisi sp̄aliter de ea snia in citatione fiat mētio, in c. cōsuluit. de of-
 fi. dele. de iud. l. ad perēptorij. & ibi Bar. est tex. in cle. s̄pe in uerbo, ad id §. si. de
 uerb. sig. & ibi no. & iō citatio ad audiendū iudicis uoluntatē, &c. cū uerbo per-
 emptorio, non ualet ad hoc ut ferri possit diffinitiuā, & hoc et tenent do. de Ro-
 ta in concl. 33. Sed citatio legis peremptoria non sufficit ad omnia acta usque
 ad diffinitiuam inclusiue. Probatur in c. s̄pe. de appel. & ibi per Anto. in c. j. de
 elect. in 6. iuncto eo, quod ibi no. per Io. And. in nouella. in uerbo, procedat, &
 in c. cordi. de appe. in c. in 6. iuncto eo, quod ibi hñ per Inno. in fi. apparatus.
 ¶ Itē secūdo, differt citatio hoīs & legis, qd prima uel secūda citatio iudicis, cū
 hac cōminatione, qd si nō p̄pauerit, procedet quantū de iure poterit, nō hēt vim
 perēptoria citationis, ita qd sufficiat ad missionē in possessionē, ex primo decre-
 to, in d. §. Julianus. & Spec. in §. uiso uer. quærit an clausula de citatione. Sed ci-
 tatio iuris, cū tali cōminatione hēt vim perēptorij, licet in citatione non dicat,
 & peremptorie, uel aequipollēs, ut probat in d. c. cordi. iuncto eo, qd no. per Inn.
 in fi. in c. j. de elec. in 6. Sed hoc nō vñ, quia mitius agit cū l. quā cū hoīe. l. Celsus.
 de arbi. Sed hoc dico qd citatio l. fit solū in certis casib. specialib. ex magna cā, &
 cū magna deliberatione, qd no. facit quod dicit Ang. & doc. in l. ex consensu. §.
 eū qui. ff. de app. Et an quodlibet tps statutū a iure, habeat vim perēptorij, uide
 in d. c. s̄pe. & in d. c. accedens. ut lite non contest. ubi dī, qd sic. & Bar. no. in auth.
 iubemus. §. de iud. Facit, quod dicit in l. magna. de p̄hen. & p̄mit. s̄p. Et hoc no.
 gl. in cle. j. de dolo & p̄tu. & unū dicit Io. And. in nouella. in d. c. de cetero. de re
 iud. qd citatio gnālis noiatorū, non noiatorū, &c. Sequit Bal. in c. j. de mili. ua-
 sal. qui cont. est. qd no. Itē ad p̄dicta uide Ant. in c. qm frequenter. §. quia uo-
 ro. ut lite non conte. & dum allegauī s. in clem. s̄pe. in uerf. ad id. Adde qd idem
 uoluit Lud. in suis not. 326. Allegat pro hoc l. aut qui aliter. §. si quis. quod ui aut
 clam. & dictam decisionē Rotæ p̄allegatā. 355. & facit tex. in c. cum olim. de
 testib. in uerbo, ad audiendam sniam, & in c. 2. de dolo & contu. lib. 1. & Ant. in
 c. s̄pe. de appel. & Dominicus in c. cum contuma. de hære. in 6.
 Adde qd citatus, qui dicit se nolle uenire, non est amplius citandus. Old. conf. 66.
 inc. hic de duob. ¶ Pro quo uide Beltran. consil. 128. lib. 3. PVT.
 c Alex. Dixit nolo uenire. Vide qd scripsi circa hūc art. s. eo. & in l. cōsentāneum.
 d Alex. ¶ Credatur relationi nunciij. No. quod creditur relationi nunciij, probatur
 in l. 1. §. cura carnis. §. de offi. p̄rfe. urb.
 ¶ Adde. an credatur relationi nunciij. Ro. consi. 497. & Pau. de Ca. consi. 274.
 ¶ Et adde, qd Saly. hic tenet p̄ Bar. qd nō credat, Iaf. uero in l. pperandū. §. sinaut.
 C. de iudi. refert opi. uide Abb. in c. accedēs. el. 1. in prin. ex ut lit. nō cont. & qd
 credat nūrio qd citat⁹ dixit nolle uenire & qd citat⁹ ulterius, si sit citad⁹. no. Mar.
 Soc. ti. de cita. art. 12. nu. 12. de eo aut qd dixit nolle uenire: uide Arc. in l. qui Ro-
 mæ. in prin. de uer. ob. ubi qd hæc. q. nō est bñ expedita ut nō sit ulterius citandus.
 Quid qñ citat⁹ dixit nolo uenire, uel nolo amplius p̄parere: an sit ulterius citad⁹?
 uide Fel. in c. cōsuluit. col. 4. de off. dele. & an tunc dicatur p̄tumax. ut nō sit ulte-
 rius citandus? Abb. in c. ult. ubi Imol. de dolo & contum. PVT E VS.
 Bar. super secunda Cod. I LEX

LEX X.

1 Sententia lata contra eum, quem iudex sciebat abesse ex causa necessaria, est ipso iure nulla. & nu. 2.

2 Cum non. 1. Sententia lata p̄ absentem ex causa probabili, & necessaria, non debet ei nocere. h. d. ¶ Opponit & v̄, q̄ sibi noceat ipso iure, sed restituat, vt l. fin. ff. de integ. restituro. Sol. Gl. fatet p̄ rium. ¶ Tu dic, si iudex ignorauit absentiam necessariam, verū dicit gl. Sed si iudex sciebat absentiam suam, sententia esset ipso iure nulla, sicut dicimus de sententia lata p̄ infirmum, vt no. gl. s. eo. l. ea que. & l. quæ sitū. ff. de re iudic. Et ideo est consilium, vt vadat ad iudicē aliquis, & ei notificet istā causam absentie, quā iudex debet audire & sententiam retardare, vt l. pen. §. ad crimen. ff. de public. iudi. & ille est excusatus. De quo facit mentionem gloss. in l. seruum quoque. §. publicæ. de procur. & c.

ADDITIONES.

a Ale. ¶ Cū nō. Vide q̄ dixi i l. g. data opera. ff. ex quib. cau. maio. Nā dico q̄ id, q̄ hic dī, & ibi i l. uniuersū. C. d. leg. lib. xj. fm unā lec. uidelicet, q̄ absens cā Reipublicæ ex affectata causa, nō gaudet priuilegio concessō ambasiatorib. & aliis absentib. tñ scias, q̄ ille, q̄ abest cā Reipublicæ i officiis, per uia ualoris, p̄sumit affectasse cām absentie. Tex. est i l. spadonē. §. si. ff. de excusa. tut. Idē tenuit Bar. in l. si. de in integ. resti. & Bal. hic in si. & d. Ant. in c. quærelā. ex. de procur. b Alex. ¶ Consiliū. Vide Bar. i l. q̄ sitū. ff. de re iud. & in extrauag. ad reprimendū. in uer. neglexerit. & uide Imo. in l. inter accusatorē. in si. de pub. iud. & uide Bar. & Ang. in l. 2. ff. si quis cautioni & uide Ant. in c. querelam. de procur.

LEX XI.

1 Non potest venire contra sententiam, qui de pronuntiato legitimo tempore non conquestus est.

2 Cum presentibus. Hæc lex dicit, idē qd̄ l. ab eo. §. cod. ¶ Non potest venire cōtra sententiam, qui de pronuntiato legitimo tempore, non conquestus est. h. d. Examinaui hanc legem, & dixi s. eo. l. ab eo. ergo, & c.

a De senten. ex breuiculo a recitand. Rub.

ADDITIONES.

a Adde. Breuiculo. legendū nō periculo. Bud. ad l. q̄ leuādē ff. ad l. Rhod. de Iac. eo q̄ a snia priusq̄ de a iudice notario, soleat eius manu i breui scribi, ut tenet, & refert Alciat. disp. lib. j. c. 16. & ad hoc facit const. quæ dā leon. 45.

Continua, vt in glossa.

LEX PRIMA.

- 1 Non sufficit sententiam edi in scriptis, sed debet recitari in scriptis.
2 Sententia nulla, non impedit, quin sententietur.
3 Snia lata a iudice nō sedente, & in qua non dicitur, sedente, non ualet.
4 Iudex timens partes, & qui non habet locū maiorum deputatū, & ab initio certum locum non determinauit, nec ei determinatur, potest sedendo pro tribunali super curru vel equo pronuntiare.
5 Iudex si propter aliquam infirmitatem sedere non potest, sedeat, prout potest, & pronuntiet.

Arbitri. 1. Sententia debet scribi, & in scriptis recitari, & per iudicē proferri, nisi sit de maioribus, qui poterit proferre per alium: Si aut fiat, snia est ipso iure nulla. h. d. totus tit. ¶ Not. q̄ nō sufficit sententia edi in scriptis, sed dēt recitari in scriptis. No. secūdo q̄ quod sententia nulla nō impedit, quin sententiet. Vide plene, in l. si vt proponis. & l. p̄ses. §. tit. j. Modo. aduerte hic pro declaratione rex. hic dī, arbitri. quæro de quo iudice loquat. Glo. dat tres r̄siones. Vna, qd̄ dicit arbitri, id est, iudicis ordinarij. Simile in l. q̄ quis. §. de postu. Et fm hanc uides casum, q̄ qn̄ snia iudicis ordinarij est nulla, pōt adiri superior, vt iterū pronuntiet, & uide glo. dixi in l. si vt p̄ponis. §. tit. j. & ibi plene. Scd̄o, pōt intelligi de iudice delegato, tūc hæc l. p̄cedit sine scrupulo, vt d. l. si vt p̄ponis. §. tit. j. Tertio, pōt intelligi de arbitro p̄promissario, & fm hoc, frustra dicit omifsa puocatio nis mora, q̄a et si teneret snia, nō posset appellari ab arbitro, vt l. de arbit. l. j. Opp. de l. q̄ quis. i. §. de postu. & in authent. vt ab illust. & q̄ super eā sunt digni. §. j. ¶ vbi requirit, q̄ iudex dēt sedere. als nō ualet. Sol. Dicit gl. qd̄ hæc l. supplet p̄ illas, q̄a iudex debet sedere. Alij dicūt, qd̄ iudex dēt sedere i cognoscēdo, nō in pronuntiendo. Et in hac opi. v̄ inclinare Pet. cōiter tenet p̄ rium, l. qd̄ debeat sedere in pnuntiato. Nā quiescēdo, & sedendo, homo sit prudēs, & c. Itē, q̄a hoc pertinet ad iudicis honorē, vt l. quisquis. §. de postu. & s. vbi sena. vel cla. l. si. & iō sis cautus, qn̄ p̄fert snia, q̄ fa cias scribi, iudice p̄ tribunali sedēte. Si. n. nō dī, sedēte, nō ualet, vt a procedēte. §. de dila. & hac gl. qd̄ tene mēti. ¶ Quæro, qd̄ si iudex timens partes ascēdit curru, vel equum, & ibi sedens p̄ tribunali pronuntiat, an ualet? Gl. dicit, qd̄ sic, super verbo, recitauit, & illud dictū intelligo verū i iudicē, q̄ nō hēt locū maiorū deputatū, quē debet tenere, als illū dēt seruare, vt l. pen. de iusti. & iu. Itē itelligo in iudice, q̄ ab initio certū locū nō determinauit ad hoc, nec ei de terminat, an als deberet illū seruare, vt l. si vt proponis. la. j. §. tit. j. ¶ Quæro, qd̄ si iudex pp̄ aliquā infirmitatē, non potest sedere. Rū. sedeat prout pōt. Ita no. Ioan. And. in c. si. de re iudic. lib. vj.

ADDITIONES.

a Paris. ¶ Arbitri. No. tñ. q̄ oportet notariū in presentia iudicis tanq̄ ministrum suū legere sniam, & dicere lecta fuit per iudicē. arg. l. si. p̄cu. p̄sentis. de uerb. obl. & ita obseruat p̄suetudo fm Bal. & adde quod istud et procedit i snia principis gl. i. auth. ne i medio. & i c. iusio. nō fieri. i uer. dectōne. Itē aduerte, q̄ super incidenti pōt ferri snia per aliū, puta notariū. uide Alex. & Moder. i l. hac p̄lultissi ma. §. q̄ testa. facere. pos. Io. de Dama. cōfi. 43. Itē in eo, quod dixi §. de principe, ur̄ in p̄rium gl. & ibi Panor. i c. cū nos. ex. de his, q̄ sūt a plz. sine p̄sensu capi. Itē, q̄ ista regul. nō p̄cedat de iure cano. in causa m̄rimonii, uide Bar. i tract. differē. iter ius ciui. & cano. Itē q̄ hæc solēnitas de p̄sensu partiū pōt remitti, dicit Bal. in l. quoties. j. de priuilegio. lib. 1. i. uide et i materia Ang. cōfi. 283. ubi ponit de eo q̄ dixi, pronuntio, prout i cōsilio cōtinetur, an ualet. sequit Iaf. i l. nec quicquā. §. ubi decretū i prin. ff. de of. procōsul. & ibi p̄cedēti ponit de snia interlocutoria, an debeat proferri i scriptis. de quo, uide ad Bar. i l. j. eo. tit. ubi ponit et aliqua i materia diffinitiuæ, q̄ dēat p̄ferri i scriptis, nisi a p̄sentiat partes, q̄ aut snia & laudū arbitrato. proferri possit sine scriptis: secus tñ in snia arbitri, uide Iaf. in l. morte. in ij. no. §. de tract. an de iure, snia possit legi per alium, dūmodo iudex dicat, ita pronuntio, uide Fel. in c. sup̄ q̄onem. i prin. de offō de lega. an aut snia possit proferri i sermone uulgarī, an uero i latino, uide Ioā. de Imo. i l. j. §. si. ad si. de uerb. oblig. Item, quod si notarius legat sniam & iudex solū dicat, ita pronuntiamus, an ualet, uide Barb. in cōfi. 48. in 2. dub. b Alex. ¶ In scriptis. Et fallit hæc lex in snia lata super re m̄rimoniali, i qua nō requirit scriptura sed sufficiunt testes, fm Inn. i c. Alberi. de testi. Idē in sniam sup̄ incidēti, uel emergenti fm Bal. i l. si defendere. de auth. tuto. Et de primo, uide Abb. in c. dilectus. Sed an cōsensu partiū possit ferri snia, sine scriptura. Bar. qd̄ sic post gl. i l. quor. de priu. scho. lib. 1. i. Et adde authē. gn̄str. in fi. de epis. & cle. & quod ibi Bal. & uide p̄ Abb. i c. j. de libel. obla. i q̄ b. nō dēt snia i scriptis recitari, & intelligit dū dicit, q̄ snia debet i scriptis recitari, nō tñ requirit, q̄ illa scriptura sit publica. Et ita dicit Io. And. & refert & sequitur Abb. ibi uide c. Albericus. de testa. Et si sit sententia principis, debet in scriptis recitari. Text. est & ibi glo. in auth. in medio litis. coll. viij. c Alex. ¶ No. Scd̄o, qd̄ i snia lata sup̄ notorio, uide Io. And. i c. ex parte. de uerb. sig. & Ant. i c. p̄. de cohabi. cle. & mulie. & Bal. et i l. presbyteri. de epis. & cle. d Alex. ¶ Vel equū. An iudex possit super equo sedere p̄ tribunali, & similib. Et his, adde q̄ dixi post Bar. i l. de pupillo. §. si q̄ ipsi p̄torī. in 16. q. de oper. no. nun. Sed qd̄ si nō sedet super tribunali, sed itinerat, uide Spec. in tit. de ser. ad fi. Et no. in c. si. de re iudi. lib. 6. Adde Spe. in tit. de senten. prola. §. iuxta. uer. hæc sunt i arg. ubi dicit Ianuz fuisse sniatum sup̄ equo. Et determinare ur̄, quod sedere debeat iudex, & idē. Io. An. ibi, in addi. sed stans super equo dī baiulari.

LEX II.

- 1 Nō debet quis esse subitus in respondendo, pronuntiando, vel dicendo. An iudex possit sententiam emendare, aut interpretari ibidem. & nu. 4.
2 Maiores iudices possunt per alios sententias recitare.
3 Sententia, in qua libelli tenor non inseritur, non uitiatur.
5 Interlocutoria etiam sine scriptis ualet.
6 Si interlocutoria requirit causa cognitionem, debet fieri iudice pro tribunali sedente.

a Hac lege. 1. Summaui eā tibi i p̄cedēti l. Et primo ponit, qualiter sentētia debet proferri. Secūdo ea lata prohibet eā corrigi. Tertio, a p̄dicto dicto excipit maiores iudices. Secunda ibi, sed nec. Tertia ibi, exceptis. ¶ Not. q̄ quis nō debet esse subitus in respōdendo, pronuntiendo, vel dicēdo. Not. secūdo q̄ sententiam latam, siue datam, non licet corrigere. Tertio no. ¶ qd̄ maiores iudices possunt per alios sententias recitare.

Opponitur. ad primū, & v̄, q̄ debeat dari snia subito, vt l. prima. ff. de dam. infec. Solu. Dicit glo. ibi est speciale. Tu dic, qd̄ nec sententia datur subito, sed acceleraf cognitio. Circa istam primā partem quæro, quid est dictū hoc, ex libello partibus legerent. Glo. dicit propter duo. Primo, quia hæc tabellio scribit in libello suo. Secūdo, q̄a libellus datus in cā, ponit in sentētia. Dicunt. n. iudices, talis cognitor, & c. uiso in infra scripto libello, cuius tenor talis est, & c. ¶ ¶ Qd̄ libellus inserat in snia, licet obseruet cōiter, tñ si omittat, vt puto, nō uitiat snia. Nā hic nō loquit de libello dato a partibus, sed de libello ipsius sniæ. Itē debet scire, qd̄ pp̄ istud, qd̄ snia. dēt ferri sup̄ eo, qd̄ petiū est i libello, vt l. vt fundus. commu. diui. & l. Pomp. scribit, in negotiis. in si. ff. de neg. ge. Dicimus, qd̄ i causis summarijs, vbi nō est necessaria libelli oblatio, q̄libet petitiō dēt procedere, vt hodie habemus expressum in c. sape. cōtingit. de uer. sig. i cle. Sciatis et, q̄ si nō apparet ex actis, qd̄ iudex primo sniam sibi scripserit, & eā emēdauerit, si tñ apparet, qd̄ i scriptis est lata, sufficit. hoc. n. approbat p̄suetudo. Et ista uerba, q̄ hic sunt, q̄ iudex debeat sibi ante formare, est magis consiliū datū iudici, q̄ sit p̄ceptū. qd̄ uero sequit, q̄ ipse debent legere, istud est p̄ceptū, & ita obseruat. Venio ad secūdā partē, b dicitur

ADDITIONES.

a Ale. ¶ Hac lege. Adde, q̄ dicit no. i l. si. ff. de testa. q̄ si i actorū camera reperit snia, nec sunt ibi uerba ista, lecta, & publicata, q̄ nō ualet. Ad idem, quod ipse no. hic in l. j. ¶ Et ad tex. hic, uer. nō subitus. Adde tex. in c. ex literis. §. nos igit. de in integ. rest. Barb. cōfi. j. col. 3. 4. & seq. cōfi. 40. uer. & dicatur. lib. j. & uide tex. in l. si finita. §. si forte. ibi nō debere p̄torē festinare ff. de dam. infec. & dic. q̄ pōt de cōsensu partiū fieri ut snia ferat sine scriptis. Bart. in l. fin. C. de priuileg. schol. Abb. tñ in c. qm̄ cōtra. in prin. de proba, ur̄ tenere. Cōtrariū qn̄ sumus coram habēti. iurisdictionem a superiore, secus coram arbitro. PVT. b Paris. ¶ Secundam partem. Vide Alex. cōfi. 9. in prin. uol. j.

dicitur hic, qd non pot corrigere. Contra. ff. de re iud. l. actorum. Sol. Veru est. qd pot corrigere quo ad latinatam, & verba, non quo ad substantia, ita loquitur, hic. ¶ Opp. de l. ab exco. ff. de app. Solue, vt in gl. ¶ Itē opp. de l. illicit. s. ff. de off. prati. Dicit gl. fallit in multa. Tu die, qd snia ibi non mutatur, sed multa remittitur a praeide autoritate legis, sicut quilibet ho posset remittere quantitate, in qua quis sibi esset obligatus, & hoc forte uoluit sentire gl. ¶ Opp. de l. Pau. ff. de re iud. Solue, ut in gl. Item opp. de l. diuus. ff. de integ. resti. Solu. Dicit gl. fallit ibi. Veritas est, qd ibi non fallit, non n. corrigit iudex ex officio suo, sed petita rest. in integ. Et ideo pro declaratione istorum debes scire. ¶ Aut iudex uult sua sniam emendare aut interpretari. Si emendare, aut circa uerba tm, & pot, vt l. actorum. ff. de re iud. Aut circa substantiam, ut puta addendo, vel detrahendo, & ruc. aut circa accessoria, & pot eadem die adde, ut l. Pau. ff. de re iud. Aut circa alia, & ruc regula est quod non pot, ut hic, nisi per via rest. in integ. vt ff. de integ. resti. l. diuus. & per totu illu ti. & s. de aduer. rem iud. p totu. Itē p via supplicationis, ut in auth. quae supplicatio. s. de praec. imper. offe. & s. ti. 2. l. j. Itē per uiam ppositae exceptionis, in casib. in quib. exceptiones pnt opponi post sniam, ut no. plene in l. j. s. de iur. & fac. ign. Si uero quæris, an possit interpretari: distingue, aut est iudex, qui het meru imperiu, & pot, alias no, ut l. ab exco. ff. de appel. Venio ad tertiam partē, dē hic, exceptis tam uiris, & c. Quæro, a quo fiet hec exceptio. Dicunt quidā a proximo, q. d. isti maiores iudices pnt ista suam sniam corrigere. Hoc non est uerum, no. n. permittitur, nisi principi, ut l. j. s. de qua. de postu. & l. j. in fi. ff. de quaestio. Dicendū est ergo, qd hic intelligitur, qd fiat exceptio a primo dicto, qd no legant per se, sed per suos ministros, hic loquitur de snia diffinitua. Quæro, ¶ Quid in snia interlocutoria, dēt ne recitari in scriptis? Breuiter puto, quod no, nā solū in diffinitua est positus iste ordo: in alijs ergo remanet regula, qd tatum ualeat, si fiat sine scriptis, quārum in scriptis, ut s. de pac. l. pactum. An autem iudex debeat sedere pro tribunali, qm interlocutoria fertur, est distinguendum. aut ¶ illa interlocutoria requirit causae cognitionem, & dēt fieri a iudice sedente p tribunali, alias non, ut l. a pcedente. s. de dila. & ff. quis ord. in bon. poss. ser. l. 3. §. dies. & no. p Dy. in l. qd iusit. ff. de re iud.

ADDITIONES.

- a Alex. ¶ Pro declaratione. Qm iudex possit emendare uel interpretari sniam iam latam, uide in l. dicere. de arb. uide et ad hoc Bal. in l. error. de iur. & fact. ign. in l. quia arbitri. ff. de arb. & in l. j. de senten. rescin. non poss. & uide tex. in c. qua liter. el. j. de accu. & ibi gl. uide Ang. & Imo. in l. iudex. de re iud.
- b Alex. ¶ Regula est. Limita hoc esse uerum, nisi pro quo lata est snia confiteatur sniam esse iniquam, quia tunc ipsemet iudex poterit ipsam retractare, ut uoluit Inn. in c. quia plerique. de immu. eccl. & Bal. in auth. ad huc. de usur. Item limita, nisi post sniam, que in rem iudicatam transfuit, admittat essent probationes in contrarium, parte non opponente, quia tunc iudex poterit sniam retractare. Ita uoluit Inn. in c. cum dilecti. de resc. in c. cum Bertol. de re iud. & in c. fraternita. de frig. & malef. Item limita, nisi in sententia excommunicationis. ut in c. sacro. extra. de senten. excom. Adde quando iudex possit suam sententiam corrigere. Spe. & Io. And. in titu. de senten. §. qualiter. uer. hoc quoque.
- c Paris. ¶ Snia interlocutoria. ¶ Circa istud an snia interlocutoria debeat pferri in scriptis, uide Ias. in l. nec quicquam. s. ubi decretum. de offi. procon. ubi ponit quid de sententia condemnationis expensarum, an requiratur, ut referatur in scriptis, ut dicit Alex. hic in apost. quod tm limitat, qm fit condemnatio expensarum iudicis officio: secus, si principaliter peterentur iure actionis, ut ibi per eum. Et interlocutoria, qd non fit necessario ferenda in scriptis, uide Io. de Dama. in cons. 93.
- Alex. ¶ Interlocutoria. Vide Bar. in l. nec quicquam. §. ubi decretum, & ibi dixi. ff. de offi. procon. & uide Bald. in l. a terminato. j. de fruct. & lit. expen. & Bal. & Ang. in l. patris & filij. ff. de nul. & pu. & uide gl. in c. fi. in uer. inanes. de elec. lib. vj. Bal. s. l. proximi. & Bar. in l. 3. ff. de appel. recip. Bal. in l. j. s. eo. Imol. in d. l. patris & filij. ubi dicit, quod si condemnatoria expensarum non requirit scripturam, in ea non requiritur iudicem sedere pro tribunali, & ponit Bart. hic etiam in fi. in taxatione expensarum, idem secundum Bal. in l. 3. de fruct. & li. exp. ¶ Vide Ale. in l. iuste. ff. de acq. pos. & uide in l. fi. de priuile. scho. lib. 12. & uide quæ habes in l. P. u. ff. de re iud.

LEX III.

- 1 Sententia debet ferri, & recitari in scriptis. Sententia nulla non habet nomen, neque effectum sententiae.
 - 2 Interlocutoria, quæ non requirit causae cognitionem, potest ferri per alium iudicem.
 - 3 An laici illiterati, possint esse iudices.
 - 4 Si in sententia non dicatur, in his scriptis, an presumatur in scriptis lata.
 - 5 Sententia in qua non apparet aliquod uerbum, ex quo colligatur quod fuerit lecta, est nulla.
 - 6 Promulgare, est sententialiter legere, ex scripti recitatione.
- 1 Statutis. Summaui in precedenti. Primo recitat legem praecedentem. Secundo illi addit, ¶ Nota, qd snia debet ferri, & in scriptis recitari. ¶ Secundo no. qd qm snia est nulla, non het nomen, neq; effectum snis. Et ideo dicunt aduocati, ¶ talē sententiam, si sententia dici pot, quod tm negatur, uel ¶ tale instm, si instm dici pot. Circa ¶ hanc legē, quærit gl. utrū snia interlocutoria possit ferri per alium. ¶ Gl. dicit, qd sic, ut l. diē. in princ. ff. de arb. & l. sed & si interpellatur. §. j. e. ti. quod intellige, qm snia no requirit

causae cognitionē, alias secus, ut no. in l. nec quicquam. §. ubi decretum. de off. procon. & leg. & l. oia qd cunq; ff. de reg. iur. Scdo qrit gl. ¶ utrū laici illiterati possint esse iudices. Vt qd no, cum n. ipsi habeat ferre sniam ex scripti recitatione, si nesciūt lras, no poterūt legere, nec iudicare. Gl. determinat ¶ triū, ut uideamus tota die, qd pates terrarū sunt milites illiterati: & hoc uerū est in his, qd vnr esse de maiorib. iudicib. qd recitat p alios, ut l. pxi. in fi. Præterea, ciuitas eligēdo talē illiteratū, vnr uelle, qd p aliū legat, ut l. qdā p fulebat. ff. de re iud. Et pp predicta dicebā ¶ semel in ciuitate ista, in snia erat scriptū, data lata snia p dcm iudicē iustitiæ, & lecta p me notariū, de mādato dicti iudicis, & c. an ualeat? Dico qd sic. Nā iudex iustitiæ huius ciuitatis, iudex est apponis, & a prate appellat ad eū, ergo ipse est superior prate, sed ptes hr de maiorib. iudicib. ut hic in gl. ergo & c. Sed Quæro, ¶ qd si in snia no dicat in his scriptis, an psumat in scriptis lata. Spe. ponit istā qōnem in ti. de sent. §. iuxta. uer. no ualeat, ubi distinguit, an plata est snia in prima psona, an in tertia? & dicit ibi. ¶ Quæro, qd si no dē lecta, sed dē solū, data fuit dicta snia p dictū iudicē. Breuiter puto quod nisi appareat aliquod uerbu, ex quo colligitur, qd snia fuit lecta, erit nulla, ut supra eo. l. j. & alias, uidi quandā sententiam, ubi non erat appositū nomen, lecta, sed erat ibi dictum sententialiter promulgata. ¶ Promulgare. n. est sententialiter legere ex scripti recitatione, ut hic uideatis. vnde uerba sic prolata hoc important, ut in l. sciendum. ff. de uerb. obl. & ibi plenissime scripti.

ADDITIONES.

- a Alex. ¶ Scriptis recitari. Idem tenet in l. j. ff. de iudi.
- b Alex. ¶ Per alium. Et uide hic, an possit comitti alteri, ut legat sententiam, uide Bal. s. eo. in l. ad fi. & in interlocutoria, uide Bar. & Bal. hic.
- c Alex. ¶ Illiterati. Verum illiterati possint esse iudices & potestates. adde, tex. & ibi Bar. in Lex parte. j. de detu. lib. x. & an per notarium possint pronuntiare, adde Bar. in l. j. s. i. de postu. & per Cy. in l. certi iuris. s. de iud. & ibi gl. auct. de iud. §. j. & aliquid per Ang. & Imol. in l. quidam consulebant. ff. de re iudic. adde Spe. in tit. de iud. deleg. §. excipitur. uer. item, quod est illiteratus.
- d Alex. ¶ Dicebam. Vide Iac. But. & Bal. in l. hac consultiissima. & ibi uide p me.
- e Alex. ¶ Non dē lecta. Quid si non dē lecta, sed solū data fuit, uel snia literis promulgata. Idem dicit Bar. in d. l. sciendum. in fi. de uerb. obl. uide et Bal. in l. j. s. eo. & Bald. in l. is qui. §. de testa. per Spec. in d. §. iuxta. uer. non ualeat. glo. in c. fin. in prin. in uerbo, iniustam. de reg. iur. in 6. & uide Bal. in l. fideicom. §. i. de leg. 3. & & doct. in c. fi. de re iud. & Ang. in repe. l. sciendum. in fi. de uerb. obl.

AVTHENTICA.

- 1 Causa dicuntur breuiores, arbitrio iudicis.
- 2 Processus in casu huius auth. potest fieri sine scriptis. ¶ nu. 4.
- 3 Et in qualibet graui causa, excepto libello, & sententia proceditur sine scriptis, licet postea in scriptis redigatur.
- 4 Processus, quando fit sine scriptis, creditur simplici informationi iudicis.

1 Nisi breuiores. ¶ Primo, quæro quæ sunt istæ causæ breuiores? ¶ Gl. ponit multas opi. Illa est uera, qd inspecta qualitate personarū, hoc committat arbitrio iudicis, arg. ad hoc in l. sed & si susceperit. §. 2. ff. de iud. Quæro, dē hic, b & maxime uiliū. qd est hoc dcm? Quidā exponunt uiliū, s. personarū. Alij uiliū, s. rerū. Alij, s. carum. Tene, quā uis. Quæro utrū sint aliæ cæz, in quib. debeat pcedi, & cognosci sine scripto. Gl. dicit, qd sic, ut in auth. ut iud. sine quodquo suffra. §. necessitatē. coll. 2. Tu adde casum in l. leuia. ff. de accu. & quod ibi not. ¶ Quæro, hic dē, qd snia dēt ferri sine scriptis, qd de pcessu? tex. vnr dicere idē, quod sine processu scripto cognoscat, ut in d. §. necessitatē. & i auth. ut cler. apud propr. epif. §. j. Quod pot intelligi duob. mo. Vno mō sine scripto, hoc est, qd non dēt libellus in scriptis, sm quod alias requiritur, ut in auth. offerat. s. de lit. conte. tm bene redigat in scriptis per notariū. Sed hic in intellectus no placet, ¶ quia excepto libello, & snia, in qualibet graui cā proceditur sine scriptis, licet postea in scriptis redigatur, ut c. qm ¶ extra. de proba. & l. scire oportet. §. oportet. ff. de de excu. tu. Et iō intelligo sine scriptis, qd inde nulla fiat scriptura. ¶ Creditur ergo simplici informationi iudicis, et inspectis causis breuiorib. Nec est mirū, c qa alias creditur soli relationi nūtij, sm ea, quæ no. in l. quidam. j. de accu. & l. magis puto. §. non tm. de reb. eo.

breues

ADDITIONES.

- a Alex. ¶ Breuiores. Secundum Bal. in l. 1. s. de peda. iud. Intellige de causis a centum aureis j. Vide Bar. in l. diuus. ff. de bo. dam. & fama in istis causis habet vim plenz probationis, ut per Bar. habes post eum, in l. de minore. §. tormenta. ff. de qō. & ad hanc auth. adde Marth. no. primo & secundo, & Bal. in l. Imperium. ff. de iur. om. iud. post Bar. in l. iubemus. §. sane. in fi. s. de sacrosan. eccl. ¶ Adde Ias. in l. non dubium. col. 4. s. de legib. ubi qd lex non permissiua non cefetur annullare, secus in l. prohibitiua, & quæ dicatur causa magna uel parua, uide Ias. cōf. 43. lib. 1. ubi qd a centum aureis infra dicuntur parue, & ab inde s. magne. PVT.
- b Alex. ¶ Dicitur hic. Adde, quod no. gl. mag. in §. fancimus. in auth. de exhib. re. & no. gl. in c. fi. de reg. iur. in 6. adde quod no. Bar. in l. mediteranez. i. de anno. & trib. lib. x. & quod no. glo. & doct. in c. appellationib. extra. de appel.
- c Alex. ¶ Nec est mirum. Et adde, quod hoc dictum refert Bald. in consil. incip. citatio cum sit facti iusti. Et per hoc uide quæ dixit Bald. in l. iubemus. s. de sacrosanct. eccl. adde, quod de partium consensu sententia potest ferri sine scriptis, ut uoluit Ioan. And. post Specu. in titu. de senten. §. iuxta. uer. sic, non ualeat etiam, quod alleg. Gul. de Suz. ita tenere per l. iudicem. ff. de commu. diui. & l. si infra. de temp. appel.

Bar. super secunda Cod.

eo multo magis creditur ipsi iudici, in istis leuioribus & hec not. pro compromissis, quae fiunt, in quibus datur potestas redigendi, seu cognoscendi in scriptis, uel sine scriptis, quae per hoc uidentur partes uelle, quod ei simpliciter informati, & relationi credat. quod tene meti perpetuo.

ADDITIONES.

a Alex. ¶ Pro compromissis. Et istud dictum Bar. alle. Lud. no. 61. Not. mirabile dictum, quod quoniam datur potestas arbitratori procedendi in scriptis, & sine, statum eius simpliciter relationi de gestis coram eo, & sic poterit esse testis. Et uide Ant. in c. cum ad sedem, de resti. spol. & in c. quinquauallis. quod tene menti. Sed an ista potestas dari possit arbitris. Vide Bar. in auth. offeratur. in fi. de lit. contest. Sed aduerte, quia si illud notabile dictum Bar. tenuit hic Lud. in l. sciendum. de uerb. ob. & dixit Bal. in l. fi. de contrahen. empt. quod arbitrator non tenetur pronuntiare in scriptis. Contra istud dictum Bar. tenet Ang. hic, quia propter hanc daretur modus, quod quis nunquam obtineret in causa reductionis.

Alex. ¶ Item, quia ubi acta requirunt scripturam, non possunt probari per testes, nisi probentur acta facta & deperdita, in c. cum olim. de priui. in c. Albe. de testi. & Bar. tenet Ant. in c. quinquauallis. de iurem. & Lud. in l. sciendum. de uerb. ob. & Ang. ibi in rep. sequitur deum Bar. hic uide per me. in d. l. sciendum. & uide Petr. de Anc. in c. cum a nobis. de test. ubi dicit Ant. & Abb. in c. ex lris. de pbat. & Imol. in c. de iudic. ¶ Adde an acta presumantur intercessisse. Pau. de Castr. confi. 53. & an per testes probari possit. confi. 2.

b Paris. ¶ Simpliciter informationi. Adde circa istam defensionem Bar. quod credatur arbitratori sequitur Com. in confi. 7. inci. uiso promisso. & id si dicat in laudo, quod partes saepe, & saepius audiuerunt ex decisione negotij, sibi creditur. Et ibi postea dicit aliud notabile, quod est positum, quod non credatur arbitratori, tamen opus quod apponat hoc per pactum reductionis. alias succumbit, & ibi habes, quod credatur per Flor. de S. Gem. in subscriptione sua. Quod tamen credatur arbitratori, intellige, quantum ad ea quae exiguntur, & quantum, admodum procedendi ad solennitatem: secus quantum ad continentiam meriti & instantiam causae, quia non creditur sibi, nec presumitur, nisi appareat, puta si dicat, uisus testibus. & habitis informationibus. & tali re, &c. Vi de Com. confi. 50. inci. stante statuto ciuitatis Vincentiae. Ant. de But. confi. 24. & de hoc, an & quoniam credatur arbitratori, uide in l. ne in arbitris. de arbi. ubi etiam scripsi de ueritate istius singularis decisionis. Bar. hic, an credatur simpliciter dicto arbitratoris, & c. uide no. Fel. in c. quoniam contra falsam. extra. de proba. post Abb. ibi, qui dicit, quod coiter non tenet istud deum & ponit unam saluationem ad ipsum, ut ibi per eum, & ibi et in prin. ponit, quod in causis breuioribus. de quibus hic, non requiritur solennitas, & quod dicitur causae breuioribus & leues, ut per eum ibi. Secundo dicit, quod in istis causis requiritur saltem qualis qualis fides actorum, & quod relinquatur arbitrio iudicis quae dicantur causae breuioribus. Vide Barb. in c. si. de don. Fel. in c. de libel. oblatio. & Ant. confi. 32. r. qui sequitur simpliciter deum Bar. hic. & uide ad Bar. in §. arbitrorum. Item istud, quod dicitur hic, quod iudici, intellige in actis ordinarijs: secus in probatorijs. uide Franc. confi. 164. Fel. in c. 2. de lib. obla. ubi etiam dicit, quod in istis iudex notarius, potest esse rogatus de actis coram se.

De sententijs, & interlocutionibus omnium iudicum. Rub.

Continua, ut in glossa.

LEX PRIMA.

- 1 Sententia, in qua procurator non condemnatur, sed dominus, qui non interfuit in iudicio, est nulla. & nu. 9.
- 2 Sententia nulla debet iterato cognosci, & an ex eisdem actis, & nu. 3.
- 4 Procurator si fuit semper in iudicio, uerba sententiae debent referri ad eum, si tenor sententiae patitur. Et quid si non semper fuit in iudicio.
- 5 Si dominus litem contestatus sit, postea iudicium agit per procuratorem, an ipse debeat condemnari, uel procurator.
- 6 Litigium, si agitur per procuratorem, & dominus est praesens, tempore sententiae, in quem debeant proferri uerba sententiae.
- 7 Si dominus praesens sententiae tempore, uult ut iure instantia utili sibi competenti ipso iure, poterit in eum ferri sententia, & nu. 10.
- 8 Quid si dominus tempore sententiae, mittit nouum procuratorem.
- 10 Si lis est agitata per procuratorem, & tempore sententiae non fuit citatus procurator: sed dominus, qui fuit contumax, sententia non ualet.
- 11 Si lis agitata per procuratorem actoris, debet reus condemnari ipsi procuratori, ad dandum & soluendum domino, & non procuratori.
- 12 Quid in defensore rei, an ipse condemnetur.
- 13 Iudicium si agitur per tutorem pupilli, uel syndicum ecclesiae, debent uerba sententiae referri ad ipsum pupillum, & ecclesiam.

Non uidetur. Hae est bona lex & singularis ualde breuiter dicit. In sententia, in qua non condemnatur procurator, sed dominus, qui in iudicio non interfuit, est ipso iure nulla. h. d. ¶ No. primo quod si sententia est nulla, datur iterato cognosci. Secundo not. quod debet condemnari procurator qui litigauit, non dominus. Ad primum opp. ¶ dicitur hic, quod re integra datur cognosci. Contra, imo ex eisdem actis, ut s. tit. 2. l. si ut proponis. la. j. So. Fateor, & intellige, ut ibi dixi. Ad finem op. j. de iniur. l. fin. Sol. Ibi tenor sententiae non patitur, ut uerba referantur ad procuratorem, & id referuntur ad dominum, licet absentem, ut no. l. nihil. s. de pecu. & bñ. Ex praedictis sumas aliquos casus indubitabiles. ¶ Si tenor sententiae non patitur, uerba non referuntur ad procuratorem, si tenor sententiae patitur, & procurator fuit semper in iudicio, uerba sententiae debent referri ad eum, ut hic: alias sententia est nulla. Si autem non sit fuit in iudicio uerba sententiae debent referri ad dominum, & hoc est non est dubium. Sed si in iudicio partem fuit dominus, & partem procurator, tunc est dubium. Pro cuius declaratione ¶ quod, ¶ quod si dominus contestatus est litem per se, postea iudicium agitur per procuratorem, utrum ipse uel procura-

tor, deat condemnari? Et ut, quod dominus, ut l. furti. §. si quis alieno. ff. de his qui non tan. infra. & hac l. §. rario sensu. Bulgar. & Io. ¶ quia siue dominus fuit contestatus litem, siue non datur condemnari procurator, quod est praesens tempore sententiae. Et al. legat. ff. de neg. gest. l. liberto. §. si licet. §. si plures. ff. de procur. & l. nihil. s. e. Et istae allegationes sunt hic in gl. allegatur et. ff. de pecu. l. si quis cum procuratore. in prin. & l. q. proprio. in prin. eo. ti. & in qualibet eorum, No. non ob. l. furti. §. si quis alieno. quia ibi subaudi. maxime, Non ob. haec lex, quae hic notatur facti accidentia, quod dominus nunquam fuit in iudicio. Vel expone, non fuit in iudicio, saliquam. Subdit glo. quod de consuetudine uterque condemnatur, ut opi. omnium seruetur. Sed de iure communi teneo opi. Io. & Bul. quae est uera, sicut Deus est in caelis, & ostendo rationem. Regula generalis est, quod quaecumque gerimus, nisi in nostra persona in initium sumat, et inutilem actum efficiunt, ut l. quaecumque. ff. de act. & obl. & id in §. tribus, si procurator esset praesens, & tu promittis domino, procuratori praesenti, §. stus est nullus, ut no. in l. stipulatio ista. §. si quis insula. ff. de uer. obl. & de stip. ser. l. j. Tex. est in l. cum qui. §. Iulianus. 3. de consti. pec. Ita in proposito est iste quasi contractus, qui celebratur per sententiam, ut l. 3. §. idem scribit. ff. de pecu. & ibi no. Ideo si agatur per ipsum procuratorem, requiritur, quod in eius persona in initium sumat, alias, actus est inutilis & ista est ueritas. Mo intelligitis hanc legem, & per hoc dico in quolibet actu, qui celebratur in ipso iudicio, idem dicendum est. Nam si fiat litis contestatio, in qua lit. contest. et quasi peritur, ut no. in l. 2. §. si. de praet. stip. uerba litis contest. debent referri ad personas ipsorum praesentium litem, & sic in quolibet alio actu, & hoc fundamentum istius materiae. Modo quaero, quid econuerso, ¶ pone, quod litigium est agitur per procuratorem, tamen dominus est praesens tempore sententiae, in quem debent proferri uerba sententiae? ¶ Vt, quod in dominum, ut hic ut sentire glo. rñ. ad hanc legem, in secunda responsione. In §. rium facit l. procuratoribus. §. de procur. ff. de procurator. l. mutari. ubi dicitur gl. quod dominus superueniens omnia ex integro datur agere, ut in eum transferatur iudicium, ad idem. ff. de procur. l. in causa. §. si ex parte, ubi dicitur gl. quod procurator debet cedere domino, ius instantiae, ut ipse possit litigare. Breuiter, pro huius declaratione, debitis scire, quod ad hoc, ut sententia ualeat requiritur, quod uerba sententiae referantur ad eum, qui tunc est praesens, ut s. dixi. Item requiritur, quod ille in quem fertur sententia, habeat ius instantiae, alias reperiretur sententia lata, sine instantia, quae esset ipso iure nulla, ut l. prolata. j. eo. Hoc promisso, scias, quod dominus superueniens, quandoque uult habere ius directum instantiae nomine suo, & tunc oportet, quod omnia de nouo fiant, sicut gl. quae est in d. l. mutari. quod fit unico actu dicendo do libellum prout dedit procurator, litem contestor, ut fecit ipse, & similia, & sic unico actu omnia repetuntur. Quoniam dominus, directum ius instantiae uult habere ex persona procuratoris, & tunc oportet, quod fiat cessio, sicut quod no. in d. l. in causa. ff. de proc. §. si ex parte. ¶ ¶ Quoniam dominus uult ut iure instantiae utili, sibi competenti ipso iure. nam scias, quod omnium, quae in iudicio agitantur, queritur domino utilis sine cessione, ut l. in causa. in fi. de procu. & in l. in omnibus. de praet. stip. Facit optime ad praedicta, quod no. in l. 3. §. si ex coeuntione, in ult. gl. ff. de re iur. tunc si dominus uult ex uigore istius utilis instantiae, poterit in eum ferri sententia, & ualebit. & sic uerba sententiae in eius persona debebunt proferri, per rationes praedictas. Non ob. l. procuratoribus. §. de proc. quia fateor, quod inuito procuratore, non potest dominus assumere iudicium, sed eo uolente & tacente sic, ut l. quae omnia in prin. & ibi. no. ff. de proc. Item non ob. mutatio, quae fit de directo iure instantiae ad utile, ut l. quamquam. §. Iulia. de aqua plu. arc. & quod ibi no. ¶ per Dy. iuxta praedicta quaero, retento eo themate. Procurator persecutus est

ADDITIONES.

- a Alex. ¶ Non ut. De materia uide Alex. in l. j. ff. de re iud. & in l. i. ff. de uer. obl. Barba. ¶ Non uidetur. Vide Bar. in confi. 147. inci. procurator in iudicio litigauit. ubi disputat de casu huius. l. 1.
- Paris. ¶ Non uidetur. Circa materiam huius. l. adde primo, quod ista reg. non procedit de iure canonico, quia non considerat istam subtilem distinctionem, an condemnetur dominus uel procurator sicut meram ueritatem & effectum ipsum, text. est in c. querela. de elect. ubi Pan. uide Ang. confi. 92. inci. in Dei nomine procurator litigauit. secundo adde, quod ista lex non procedit et in foro civili, quoniam proceditur, sine figura iudicii, sicut Io. de Imo. in d. c. saepe. de uer. ob. quod exclamat Ro. sing. 21. inci. quod lex j. C. de sent. uide quod dicit Alex. in l. furioso ff. de re iud. Quid autem in iudicio uniuersali uel in tutore, uide Pau. confi. 320. An autem in sententia absolutoria debeat praeferi particularis persona uide Ro. concludentem, quod sic, sing. 454. inci. tex. in l. 1.
- b Alex. ¶ Declaratione. Sed si in iudicio partem fuit dominus, & partem procurator, tunc est dubium. Vide Bal. & Sal. in l. procurator. Adde, quod Io. And. in addit. ad Spe. in ti. de sententia. §. quare. uer. porro. dicit, Tutius est sententiam accipere, in persona utriusque.
- c Alex. ¶ In proposito. Item fallit hic in summarijs. & no. Bar. in extrauagati ad reprimendum. in uerbo, figura iudicii. ad fin. Sed utrum ista lex procedat de iure canonico, quod non, ut legitur, & no. in c. quarelam. de elect. & quod dixit gl. in c. cum causam. de dol. & contu. & Bar. in l. stipulatio ista §. pen. de uer. obl.
- d Alex. ¶ Agitatum. Si iudicium est agitur per procuratorem, & dominus est praesens tempore sententiae, uide Bar. in l. si furioso. ff. de re iud.
- e Alex. ¶ Ibi no. Vide Bar. in l. si procuratori praesentis. ff. de uer. obl.
- f Alex. ¶ Iuxta praedicta. Vide Bar. in l. liberto. ff. de neg. gest. & in l. furti. §. si quis alieno. ff. de his qui non tan. infra. & in l. q. proprio. & in l. si quis cum procuratore. ff. de procur.

est litem, dñs tpe snia militi nouū p̄curatorē: quid iuris? Certe idē in ipso p̄curatore nouo, quod dixi in ipso dño p̄ eadē rōnes; q̄a ille erit in iudicio p̄curatorio n̄ p̄ dñi, pro illo iure utili in-
 9 stantia, q̄d p̄perit dño. ¶ Itē quæro, rērento ¶ eodē them ite, Lis est
 a agitata p̄ p̄curatorē tpe snia: fuit citatus dñs, ad audiendā sniam,
 nō p̄curator, & dñs fuit p̄tumax, an valeat snia? Vt, q̄ sic, q̄a con-
 tumax pro p̄nti h̄r, ut l. properandū. §. si aut̄ reus §. de iudi. Sed in
 p̄ntem valeret, ut dixi, ergo, &c. Contrarium in p̄sulendo determi-
 nat dñs Lamb. de Rampon. antiquus aduocatus Bono. & egregius
 doct̄ per l. p̄curatorib. §. de procu. Hoc ostendo per rōne. Q̄n q̄s
 mittit p̄curatorem ab initio, v̄ dicere, q̄ ipse non vult litigare per
 se, ut l. i. circa fi. ff. de proc. Item quis non p̄t cogi personaliter ue-
 nire, ut l. h. §. de procu. Dñs igitur, q̄ ab initio misit p̄curatorem,
 v̄ dixisse, q̄d non vult litigare per se, ergo non debet citari ipse, im-
 mo p̄curator, sed p̄curator, qui erat dñs litis, non fuit citatus.
 apparet ergo, q̄ talis citatio non fecit dñm p̄tumacē, merito snia in
 10 eum lata, est ipso iure nulla. ¶ Quod igitur dixi, q̄ snia p̄t ferri in
 dñm p̄ntem, ex vigore utilis instantiæ, est verū, si ipse vult uti illo
 iure utilis instantiæ, non n̄ p̄t p̄pelli, vt est dñm. Et iō in q̄one præ-
 cedēti oportet intelligi, q̄ dñs erat ibi p̄ns ad sniam audiendā, alias
 esset necesse, q̄ ex alijs actis colligatur, q̄d ipse utebatur illa instan-
 tia, alias simplex p̄ntia non sufficeret, per ea quæ sunt dicta §. b. Ve-
 11 nio ad illud, quod dictū est §. in gl. ut oīum seruetur opi. uterque
 p̄demnet: utrū hoc sit bñ dñm d. Ray. dicit, q̄, immo ex hoc oīno
 destruitur opi. q̄a per hoc tollit reo bñficiū. l. furti. §. si quis alieno.
 ff. de his qui. not. in sa. ubi d̄r, q̄ q̄dēnatur per p̄curatorē, non
 est infamis. Hic igitur infamaret dñs, quanquā litigauerit per p̄cura-
 12 rē. Et in hoc residet d. Cy. Pro eis induco 4 æquiparando sniam ad
 p̄nti. Si aliq̄s stipularet Titio abñti, & sibi ualeret stiplo p̄ parte, &
 pro parte nō ut l. si mihi & Titio. de verb. obli. ergo, q̄n p̄curator
 p̄dēnat, & dñs, ualeat p̄ parte p̄ntē, & p̄ parte absente nō. Cōsuetudo
 obseruat opin. gl. & ego eā sustineo de iure, & dico, q̄d verba ista
 debēt sic intelligi, q̄n p̄curator est p̄ns, p̄dēno p̄curatorē, & dñm,
 hoc est, p̄curatorē & dñm in p̄sona p̄curatoris. Pro hoc intelle-
 13 ctu facit l. aduersus. & l. si duo. ff. de arb. & per hoc cessant obiectio-
 nes factæ in Trium. ¶ Quæro, quid sit eī in p̄curatore actoris.
 Procurator actoris est in iudicio, reus p̄demnat, in cuius p̄sonā de-
 bent referri uerba p̄dēnationis? Rñ. in p̄sonā p̄curatoris, q̄a reus
 debet p̄dēnari ip̄i p̄curatori, ut l. licet. §. si plures. ff. de proc. & l.
 accipientis. de anth. tu. & hoc p̄ rōnem p̄dictā, quæcunq; gerimus,
 &c. Aduerte, q̄ hoc, quod dico, est verū i verbis p̄dēnatorijs. uerba
 aut̄ executoria debent referri ad dñm, non ad p̄curatorem. v. g.
 p̄demno Titium tali p̄curatori actoris ad dandū, & soluendū dño, nō
 14 centum, petita ip̄i dño, non p̄curatori, nisi haberet ad hoc spe-
 ciale mandatum, ut l. hoc iure. ff. de so. & l. sed si tñ. ff. de pact. Et
 idē dico in cōiuncta p̄sona, quæ agit pro p̄iuncta q̄a uerba p̄dem-
 natoria referuntur ad ipsū: uerba executoria p̄dēnationis debēt
 referri ad dñm, q̄n ipsa p̄iuncta p̄sona nō p̄t solonē recipere, ut l.
 3. §. i. iudi. sol. & l. uero p̄curatori. de sol. & l. 3. ff. sol. mat. Ex hoc
 hēs qualiter tu p̄curator actoris, formes libellū: q̄a debes petere
 15 p̄dēnari reū tibi p̄curatorio noīe, ad dandū, & soluendū dño, nō
 tibi, nisi de hoc habeas sp̄ale mandatū. ¶ Quæro, quid in defensore
 f rei. Bñ. quidā est defensor, qui uenit ad allegandū cās absentis, & il-
 le nō p̄dēnat, vt l. liberto. in fi. ff. de neg. gest. Quidā defensor uenit
 ad plenā defensionē, & tūc, aut uenit ad defendendū aīo nouandi,
 & tūc, sine dubio ille p̄demnat, vt l. delegare. de noua. & de nego.
 gest. l. soluēdo. de sol. l. solonem. Q̄nq; uero uenit nō aīo nouādi, &
 tūc si liquidē, dño p̄ntē, & patiente, v̄ h̄rē mādātū, ut l. q̄ patitur. ff.
 manda. & idē est idem quod §. dixi in p̄curatore. Si dñs est igno-
 16 rans, ita q̄ non habet mandatū tacitū uel expressū, tūc p̄dem-
 natur ipse defensor, & in eū fiet executio, ut l. Plautius. ff. de p̄c. &
 p̄demnat ipse defensor noīe Titij. lra no. Inn. in c. cām. qui filij sunt
 17 leg. ¶ Quæro, quid in tutore, & curatore, & similib. Bñ. expedio di-
 cimus, q̄ uerba p̄ntis celebrati, debent referri ad pupillum. l. eū. §. si
 g actori. de p̄t. pec. Ex hoc p̄cludo, q̄d si uerba sniæ referant ad ip-
 sum pupillū, licet iudiciū agitet per ipsū tutorem, q̄ ualeat eadē
 h rōne. Et p̄ hoc idē dico et̄ in syndico h ecclesiæ, q̄ si uerba sniæ re-
 ferant ad ipsam ecclesiā, licet litigium agitetur per p̄curatorē,
 quod ualeat, & hoc de iure ciuili: nec in hoc est discordia inter ius
 canonicum, & ciuile, per rātionem prædictā. quod plene exami-
 nauī in l. stipulatio ista. §. si quis insulam. ff. de uerb. oblig.

ADDITIONES.

a Alex. ¶ Themate. Quid si agitatū fuit iudicium cum p̄curatore postea cita-
 tur dominus ad sententiam audiendam, an valeat talis sententia. Hanc q̄, tetigit
 idē Bar. ff. de re iud. l. furto. & hanc l. limita ut per Bal. in l. cil. §. de proc. vide q̄
 not. Bar. in l. mutari. in fi. ff. de procu. & quod dixi in l. meminerint. j. unde ui. &
 adde Bar. in l. stipulatio ista. §. si stipuler. de uer. ob. & uide gl. & Bar. in d. l. nil. &
 no. Bar. in l. mutari. ff. de procu. adde Pet. de Anch. in cons. 191.
 b Alex. ¶ Dicta s. Vn p̄ in. est u. huius. l. uide Bar. in l. furti. ff. de re iu. & Bal. hic.
 c Alex. ¶ Venio ad illud. Hanc legem limita, non procedere in criminalibus ca-
 sus est no. in l. si. j. de iniu. Sed de illius intellectu, uide Bar. in prin. huius. l. quid

in criminalibus, & in delictis, uide Bal. hic.
 d Alex. ¶ Induco. Et illud quo d̄ tener gl. hic tener etiam gl. in c. querelam. in gl. 3.
 de elect. secundum quod uterque debeat condemnari.
 c Alex. ¶ L. hoc iure. Adde q̄ unus casus est specialis, in quo p̄curator p̄t age-
 re iudicari, ut est tex & ibi Bar. in l. actor. ff. de procu. & uide Lud. in l. 4. in prin.
 ff. de re iud. ut ibi habes per Mod.
 f Alex. ¶ In defensore rei. Q̄n quis uenit, ut defensor, sine mandato, quis debeat
 condemnari, adde Bar. in l. libe. in fi. ff. de neg. gest. Adde, an ualeat snia lata con-
 tra syndicum, qui litem contestatus non est. Pau. de Cast. cons. 318.
 g Alex. ¶ Si actori. Adde q̄ d. §. si actori. non v̄ bene pbare hanc opi. q̄a ille tex.
 loquitur in stipulando pro pupillo, uel adulto. Sed melior est, secundum Bald.
 hic tex. in l. si ideo. §. i. ff. de euct.
 h Alex. ¶ Syndico. utrum uerba sententiæ referantur in p̄sonam tutoris, cura-
 toris, & syndici ecclesiæ. uide in d. l. stipulatio. §. pen. & ibi Ang. & communiter
 docto. tenent contra Bart. & uide, quæ dixi post Imol. in l. ex contractu. ff. de re
 iud. & d. §. pen.

L E X I I

1 Si iudex est excommunicatus, uel infamis, & reputabatur contrarium, eius
 sententia ualeat, & n̄. 2.
 3 In defectibus nō publicis, ex quib. detegitur aliquem non esse iudicem,
 sufficit eū esse, in quasi possessione illius iurisdictionis, ut sententia ualeat.
 4 Exceptio contra iudicem, qualiter debeat formari.
 2 Si arbiter. Ita lex h̄t duas lect. Secundū primā. h. d. ¶ Cōis-
 rtor excusat. l. m. secundā. h. d. Casus supueniēs
 in p̄sonā iudicis, sniam nō extinguit. h. d. Opp. & v̄ q̄ ex hac ele-
 ctione effectus sit liber, ut l. Barbarius. ff. de off. præto. Sol. l. ibi pp
 publicā utilitatē, q̄a multa gelsit, & multa fecit. hic solū unā sniam
 2 dedit. Iuxta h̄c lēgē ¶ quæro, quid in iudice excōicato, an eius
 snia ualeat? Rñ. debemus distinguere, ut ex hac l. colligīt. Aut pu-
 blice. Primo casu, ualeat snia. Secundo casu nō, ut extra. de re iu. c. ad
 pbandū. Et idē possemus q̄rere in iudice infami, an eius snia ualeat.
 Et distingue, aut erat publice infamis, aut habebat ab oib. hoībus
 bonæ famæ. Primo casu, non ualeat secundo sic, p̄ hanc. l. Et q̄d no.
 3 p̄ gl. ff. de test. l. cū lege. in fi. extra. de rescrip. c. sciscitatus. ¶ idē in
 alijs defectibus ex quib. detegitur aliquem non esse iudicem, sufficit,
 quē esse in quasi possessione iurisdōnis, & illum defectum non esse
 4 publice notum, ut hac. l. cū l. §. alle. ¶ Et ex his apprehende, b̄ qualiter
 b debeat formari exceptio contra iudicem. Non enim sufficit dice-
 re, dico te non esse iudicem meum, sed debeo adijcere, & te non ef-
 se in possessione iurisdōnis, uel te ab omnib. reputari non iudicē,
 ut hac lege probatur, & de testa. l. 1. & quod ibi notatur.

ADDITIONES.

a Ale. ¶ Reputabatur. An ualeat sententia iudicis infamis, & excōicati, adde, q̄
 Bar. in l. quidam consulebant. de re iud. allegando istam. l. uidetur fortius dicere,
 quod ualeat snia, & q̄ istud de infamia intelligitur de delegato, non in ordinario,
 ut per doc. in c. cū super. de off. dele. Vide gl. r. q. r. in sum. & in q. 8. uidentur di-
 cere, q̄ istæ sententiæ latæ ab excōicato ualeant, donec detegatur infamia post
 non. Vide tex. in c. ad probandum. de re iud. in uer. publicæ. Et cum opi. Bar. hic
 uidetur transire Io. And. An. & Abb. in c. fraternit. de test.

L E X I I I

1 Quando sententia sit ipso iure nulla.
 1 Præses. ¶ Snia quæ non p̄tinet 2 absolutionē, uel p̄dēnationē,
 a vel æquipollēs, est ipso iure nulla. h. d. Opp. de l. in sū
 ma. ff. de re iu. & de arb. l. quid tñ. §. j. Sol. l. ibi p̄tinebat æq̄pollēs ad
 p̄dēnationē, uel absolutionē. Opp. de l. eos. j. de app. Sol. l. ibi eodem
 modo continetur æquipollens. Nam cum iudex cōfirmat primā
 sniam, si primus condemnauit, v̄ damnare. si primus absoluit, v̄
 b absoluere. Et per hoc uidi in ciuitate ista b̄ quandam sniam huius
 tenoris, talem reum absoluiimus, uictum uictori in expēsis, sed ibi
 non fuit adiectum, condemnamus. Certe illa sententia est nulla,
 quantum ad condemnationem expensarum, per hanc legem. In
 c Triū facit p̄ supra de fideic. l. uerbū, uolo. Sed aliud in ultimis uolun-
 tatibus, q̄ fuit a testatorib. mortis cogitatione turbatis. ut l. hac cō-
 sultissima. q̄ testa. fac. pol. Sed snia debet fieri deliberate, & scribi, &
 eme ndari

ADDITIONES.

b Alex. ¶ Apprehēde. Adde Bar. in l. r. §. de testi. & dic, q̄ exceptio hic posita nō
 esset cōgrua, nisi deponeret cā, quare est infamis, ut extra. de testi. c. p̄nti iū. in 6.
 & q̄d no. Bar. in l. 3. ff. de testi. & in l. ad testium. §. quod dictum. ff. de testi. b̄.
 a Alex. ¶ Continet. Imo, hic non d̄bt. dicimus, q̄ ualeat snia lata simp̄r super fa-
 cto, seu simp̄r facti declaratoria nō cōtinens. cōdēno, uel absoluo, & hoc in cri-
 minalib. criminaliter intentatis. l. 1. §. r. ff. ad Turp. Idē et̄ in criminalib. ciuilit̄
 intentatis. l. uiro, & ibi Bar. ff. sol. ma. Idē et̄ in actione p̄sonali ex p̄tu. l. quid
 tñ. §. r. ff. de arb. & l. si p̄tor. in prin. ff. de iud. Idē in reali. l. & ex diuerso. §. r. de rei
 uen. l. Pomp. §. sed & is q̄ ff. de proc. q̄ no. ad intellectū huius. l. Q̄n aut̄ snia sustē-
 tet, si nō est uerbū p̄dēno, uel absoluo, uide Bal. hic, & dixi in l. in summa. ff. de re
 iud. Adde fm Io. And. in addi. ad Spē. in tit. de senten. §. qualiter. uer. quid si iu-
 dex. q̄ ualeat snia, si iudex dicat. pronuntio, prout talis iudex pronūtia uit in tali
 causa. De eo qui dixit, pronuntio fm consilium sapientis, uide Ang. cō n̄. 229.
 b Alex. ¶ Ciuitate ista. Vide Inno. no. in l. iudex postquam. de re iudi. & uide Bal.
 in l. etror supra. de iur. & fact. ign.
 c Alex. ¶ In contrarium non facit adeo quod idem tenet Bal. & Ang. in l. r. in fi. ff. de
 h̄r. insti. Bar. ibi tenet contrarium, & uide Lud. in l. r. ff. de re iu. & Bald. hic, &
 per Mod. in §. curare, insti. de act. & per Imo. in l. iudex de re iudi.
 Bar. super secunda Cod.

no doct. in c. ecc. S. Mariae de consti. & reprobat in gl. in prium. & vide Abb. in c. afferte. de presump. & Bal. in l. iudicis. s. de iud. An citatio sit de solennitate iudicij, & in cuius fauorem sit inducitur citatio, uide Bar. in ea que. C. quo. & qn iu.

Alex. ¶ Instructus. No. ex breuitate tps, presumitur non interuenisse caz cognitio. Istud dictum sequitur Ant. & Mod. in d. c. de re iud. & in c. electione. de concess. przb. & in c. vestra. post mediū. de coh. cle. & mul. & in c. e. cl. S. Mar. de consti. per Pet. de Anc. in c. j. de re iud. in 6. & uide in simili in c. si pro debilitate. de off. dele. per Mod. in l. eum qui. ff. de iur. om. iud. uide Bal. in consti. inci. do minationibus magnificis; & illustribus. circa fi.

¶ Adde Bal. consti. 404. uol. inci. longum thema. vbi dicit q snia lata breui tempore in confessum, et nullis dilationib. precedentibus tenet. Pet. de Anch. consti. 256. & de sententia lata breui spatio, uide Pau. de Cast. consti. 198.

¶ Paris. ¶ Latam subito. Vide Alex. consti. 361. In l. in l. properandum. s. j. in 9. no. ubi limitat non procedere in actis probatorijs, & iudiciarijs.

Ale. ¶ De hoc plene. Pro hoc et facit. Bal. in l. captatorias. s. de test. mi. q si executor testatoris, uel legis, festinanter exequat, retrahetur. Io dicit Io. An. in c. si debilitate. de off. dele. q si cōsultor repete cōsultat, consiliū est nullum ipso iure. Limita tñ, nisi p̄dicta fierent in confessum, qm̄, tunc nullz sunt partes iudicis, ut no. in l. proinde. ad l. Aqu. 2. q. 1. nos in quenquā. His adde, q gl. in c. ecc. S. M. in gl. si. de cōst. dicit, q snia lata non precedere p̄bōne est nulla, quā ibi tenet Ant.

Et si ferat p iudice, non uis actia, p c. cum Bert. de re iud. uel si expresse sit denegata defensio. Facit 2. q. 1. primates. Idē dicit, si reiciat exceptio perceptoria, nō subsistit p̄sumptioe p̄ opponens, uel si subsistat, offerat p̄bō in continētē per no. in c. post electionē. & p Inn. de concess. p̄b. Sed alias ut tenere p̄ dcm̄ gl. qd̄ ex p̄dictis casus, snia sine p̄bōne tenet, & imputet sibi pars, q nō appellauit, & q a et p̄bō, nō ut de substantialib. iudicij. Pro hoc facit, qd̄ actore nō p̄bāte ferri debet diffinitio. l. q. accusare. s. de eden. & qd̄ no. in c. cam. & in c. prout. de do lo & contr. & in c. ut nrm̄. ut ecc. benefi. Sed Io. And. in d. c. e. cl. S. M. tenet, qd̄ in p̄dictis casib. in quib. tenet, Ant. esse sniam nullā, nisi p̄cedente p̄bōne, qd̄ sit salum. p Bar. hic. Et rōdit ad primū casum, in quo alle. c. cū Bert. quia ibi nō dr̄ snia nulla, sed incepta. Itē ad s̄m casum, in d. c. primates, ibi dr̄, sniam iniustā. Et pro hoc et, q iudex p̄t in ordiū denegare iusticiā, seu audientiā. l. sed & si p̄ p̄torē. s. sed & si. dñi decreto. ff. ex qui. cau. ma. Et ideo, non ut, q ex illo reddatur snia nulla, sed potius ut imputandū parti, q a nō appellauit. Vide Ang. in l. iudicis. de iud. & p hoc et patet r̄sum ad ultimū casum, qn̄ expresse apparet, q nō uis actis, p̄nuntiauerit, q a tūc p̄t dici, qd̄ ab in experto, & nō p̄cedente delib. ratione debita, prout debuit, ut r̄ l. j. & u. s. de sen. ex breuic. reci. vnde satis tūc, dr̄ apparere ea lata, sine caz cognitione, & tunc esset nulla. Et possumus expone re tūc verbū, irritandū. i. irritū nuntiandū. d. c. cū Bert. sicut qn̄q; sit, ut patet ex his, quz hñr̄ in c. auditis. de elec. in l. j. in uer. infirmare. ff. de ferijs. fm̄ Io. in d. c. e. cl. S. M. Et ad no. p Bar. & hic uide Ant. in c. uestra. de coh. cle. & mul. & in d. c. post electionē. de concess. p̄b. & Inn. in c. ad audientiā. de appe. & doc. in c. 2. de re iud. & Bal. in l. cū & minor. s. si aduer. re iud. & in l. pen. s. de rēp. in integ. rest. & in l. 2. s. de iud. & in l. p̄perandū. s. & si qd̄. in l. est. & in l. i. s. de iud. & in l. cū nō ois. s. de dila. & in l. 2. de eden. & Bal. hic, & ad Bar. hic adde glo. in l. sed si p̄torē. s. quoties. ff. ex qui. cau. ma. & no. Cy arg. illius rex. & ibi Bal. in p̄p. dig. in secūdo uerō anno, in fi. & est rex. in c. cū ex lris. de in integ. rest. Facit 30. q. vi. iudicandum, & l. dist. ponderet. & uide no. in c. si de elect. in 6. Et cum Bar. trāsit hic. Ant. de But. in c. iur. de iurei. Idē tenet. Pe. de Anc. in c. cum aterni. de re iud. in 6. & per Ant. & Imo. in d. c. e. cl. S. M. & in c. cū ex lris. & seq. tur An. de Bu. in c. uia. post mediū. uide Imo. in d. c. post electionē. & Ang. il. iudicis. ff. de iud. ubi dicit, q snia est iniqua. Pro hoc facit rex. in l. si finita. s. notandū. ff. de dā. infe. Et ista faciunt ad id, qd̄ dicit Cy. & Sal. in l. supra. si aduer. re iud. De quo per Mod. Insti. de act. s. tripli. Itē ad hoc bñ facit qd̄ no. Inno. in c. 1. in fin. & no. Ang. in l. 2. s. sed si dubitet. p̄ illū tex. ff. de iud. & Bar. in l. ex stip. j. e. & hic hac l. q̄ quādā est snia diffinitua, qdā interlocutoria, & qdā p̄ceptiua, & q̄libet istarū req̄rit iuris ordiū, q si fuerint lata om̄lso ordine, dic. ut no. glo. 2. q. 1. in princ. qd̄ autem nullus. Et de materia huius l. i. dicit Host. in sum. de sent. & re iud. s. qualiter proferri debeat. uel uel potes distinguere, q̄ ordo iudicialis substantialis est, q̄ partes citantur; q̄ libellus offeratur; q̄ lis contestet; iurent de calūnia; q̄ snia sit absolutoria, uel p̄dēnatoria; lata cōgruo loco & tpe, & cōpetenti iudice sedente, in scriptis, & gratis, r̄te. i. non expresse p̄ iura pronuntiet, alias, snia est nulla. Ordo uero iudiciarius, & iudicialis ut cōsistere in his, quz agunt inter iur̄m calūniā, & sniam. l. q̄ hant positiones & et r̄siones, item restiū & instrorum productiones, publicationes, renuntiationes. cōclusiones, & allegationes. Et si quis iudex non seruauerit hęc mero iure, ut snia tenere potius p̄ litigantis ius, q̄ ius cōe. Nā, si nihil est probatum, uel semiplene, iudex, ex quo, lis est cōtestata, & iurātū de calūnia, condemnare p̄t, sed appellandum est j. qn̄ puo. non est necesse. l. 2. in fi. Nā & non appellare facit ius inter partes. Et subdit Host. q̄ mixtum. siue anomalum, p̄t dici id quod dr̄, q̄ in p̄sēntia partium procedatur, quz no. Et de dicto Host. facit mentionem Bar. hic. An datio dilatoris, sit de solennitate, uide Bal. quod non, in l. petendz. sup. de temp. in integ. resti.

¶ Cum eorum. ¶ Valet snia lata sub mō, nisi per appellationē rescindat. h. d. Opp. snia non debet ferri sub p̄dōne, ut l. j. s. biduum. ff. qn̄ ap. fit. Gl. soluit. Hic fuit data sub mō, uel cā, ibi, sub p̄dōne. Quæro, vtrū iste iudex bñ p̄nuntiauerit. Gl. dicit q sic q a sic debuit facere. Vide gl. sup. ver. p̄tarēt. si est verū dcm̄ gl. hac snia nō possit rescindi p̄ appellationē, ut hic tex. vñ inuere, & fm̄ hoc, ista lex, nullū hēt dubiū. Pro huius sol. debes scire, q̄ hac lex, p̄t h̄re duplicem lec. Prima q̄ qd̄ fuit inter duos priuatos. Nā pcurator Cæsaris primò p̄dēnauit fideiussorē fisco in prima instantia. Secūdo, q̄ cū ipse fideiussor peteret, q̄ pignora de bitoris sibi traderent ab ipso creditore, ipse pcurator hoc p̄nuntia uerit. Et si tu opponis, quō pcurator fisci erit iudex inter duos priuatos; imo dēt esse p̄ses puinciz, ut l. 2. s. si aduer. ff. Rñdeo, si qd̄ priuatorū depēda cā fiscali, pcurator Cæsaris est iudex, ut l. cum

¶ Cum eorum. ¶ Valet snia lata sub mō, nisi per appellationē rescindat. h. d. Opp. snia non debet ferri sub p̄dōne, ut l. j. s. biduum. ff. qn̄ ap. fit. Gl. soluit. Hic fuit data sub mō, uel cā, ibi, sub p̄dōne. Quæro, vtrū iste iudex bñ p̄nuntiauerit. Gl. dicit q sic q a sic debuit facere. Vide gl. sup. ver. p̄tarēt. si est verū dcm̄ gl. hac snia nō possit rescindi p̄ appellationē, ut hic tex. vñ inuere, & fm̄ hoc, ista lex, nullū hēt dubiū. Pro huius sol. debes scire, q̄ hac lex, p̄t h̄re duplicem lec. Prima q̄ qd̄ fuit inter duos priuatos. Nā pcurator Cæsaris primò p̄dēnauit fideiussorē fisco in prima instantia. Secūdo, q̄ cū ipse fideiussor peteret, q̄ pignora de bitoris sibi traderent ab ipso creditore, ipse pcurator hoc p̄nuntia uerit. Et si tu opponis, quō pcurator fisci erit iudex inter duos priuatos; imo dēt esse p̄ses puinciz, ut l. 2. s. si aduer. ff. Rñdeo, si qd̄ priuatorū depēda cā fiscali, pcurator Cæsaris est iudex, ut l. cum

¶ Cum eorum. ¶ Valet snia lata sub mō, nisi per appellationē rescindat. h. d. Opp. snia non debet ferri sub p̄dōne, ut l. j. s. biduum. ff. qn̄ ap. fit. Gl. soluit. Hic fuit data sub mō, uel cā, ibi, sub p̄dōne. Quæro, vtrū iste iudex bñ p̄nuntiauerit. Gl. dicit q sic q a sic debuit facere. Vide gl. sup. ver. p̄tarēt. si est verū dcm̄ gl. hac snia nō possit rescindi p̄ appellationē, ut hic tex. vñ inuere, & fm̄ hoc, ista lex, nullū hēt dubiū. Pro huius sol. debes scire, q̄ hac lex, p̄t h̄re duplicem lec. Prima q̄ qd̄ fuit inter duos priuatos. Nā pcurator Cæsaris primò p̄dēnauit fideiussorē fisco in prima instantia. Secūdo, q̄ cū ipse fideiussor peteret, q̄ pignora de bitoris sibi traderent ab ipso creditore, ipse pcurator hoc p̄nuntia uerit. Et si tu opponis, quō pcurator fisci erit iudex inter duos priuatos; imo dēt esse p̄ses puinciz, ut l. 2. s. si aduer. ff. Rñdeo, si qd̄ priuatorū depēda cā fiscali, pcurator Cæsaris est iudex, ut l. cum

¶ Cum eorum. ¶ Valet snia lata sub mō, nisi per appellationē rescindat. h. d. Opp. snia non debet ferri sub p̄dōne, ut l. j. s. biduum. ff. qn̄ ap. fit. Gl. soluit. Hic fuit data sub mō, uel cā, ibi, sub p̄dōne. Quæro, vtrū iste iudex bñ p̄nuntiauerit. Gl. dicit q sic q a sic debuit facere. Vide gl. sup. ver. p̄tarēt. si est verū dcm̄ gl. hac snia nō possit rescindi p̄ appellationē, ut hic tex. vñ inuere, & fm̄ hoc, ista lex, nullū hēt dubiū. Pro huius sol. debes scire, q̄ hac lex, p̄t h̄re duplicem lec. Prima q̄ qd̄ fuit inter duos priuatos. Nā pcurator Cæsaris primò p̄dēnauit fideiussorē fisco in prima instantia. Secūdo, q̄ cū ipse fideiussor peteret, q̄ pignora de bitoris sibi traderent ab ipso creditore, ipse pcurator hoc p̄nuntia uerit. Et si tu opponis, quō pcurator fisci erit iudex inter duos priuatos; imo dēt esse p̄ses puinciz, ut l. 2. s. si aduer. ff. Rñdeo, si qd̄ priuatorū depēda cā fiscali, pcurator Cæsaris est iudex, ut l. cum

¶ Cum eorum. ¶ Valet snia lata sub mō, nisi per appellationē rescindat. h. d. Opp. snia non debet ferri sub p̄dōne, ut l. j. s. biduum. ff. qn̄ ap. fit. Gl. soluit. Hic fuit data sub mō, uel cā, ibi, sub p̄dōne. Quæro, vtrū iste iudex bñ p̄nuntiauerit. Gl. dicit q sic q a sic debuit facere. Vide gl. sup. ver. p̄tarēt. si est verū dcm̄ gl. hac snia nō possit rescindi p̄ appellationē, ut hic tex. vñ inuere, & fm̄ hoc, ista lex, nullū hēt dubiū. Pro huius sol. debes scire, q̄ hac lex, p̄t h̄re duplicem lec. Prima q̄ qd̄ fuit inter duos priuatos. Nā pcurator Cæsaris primò p̄dēnauit fideiussorē fisco in prima instantia. Secūdo, q̄ cū ipse fideiussor peteret, q̄ pignora de bitoris sibi traderent ab ipso creditore, ipse pcurator hoc p̄nuntia uerit. Et si tu opponis, quō pcurator fisci erit iudex inter duos priuatos; imo dēt esse p̄ses puinciz, ut l. 2. s. si aduer. ff. Rñdeo, si qd̄ priuatorū depēda cā fiscali, pcurator Cæsaris est iudex, ut l. cum

¶ Cum eorum. ¶ Valet snia lata sub mō, nisi per appellationē rescindat. h. d. Opp. snia non debet ferri sub p̄dōne, ut l. j. s. biduum. ff. qn̄ ap. fit. Gl. soluit. Hic fuit data sub mō, uel cā, ibi, sub p̄dōne. Quæro, vtrū iste iudex bñ p̄nuntiauerit. Gl. dicit q sic q a sic debuit facere. Vide gl. sup. ver. p̄tarēt. si est verū dcm̄ gl. hac snia nō possit rescindi p̄ appellationē, ut hic tex. vñ inuere, & fm̄ hoc, ista lex, nullū hēt dubiū. Pro huius sol. debes scire, q̄ hac lex, p̄t h̄re duplicem lec. Prima q̄ qd̄ fuit inter duos priuatos. Nā pcurator Cæsaris primò p̄dēnauit fideiussorē fisco in prima instantia. Secūdo, q̄ cū ipse fideiussor peteret, q̄ pignora de bitoris sibi traderent ab ipso creditore, ipse pcurator hoc p̄nuntia uerit. Et si tu opponis, quō pcurator fisci erit iudex inter duos priuatos; imo dēt esse p̄ses puinciz, ut l. 2. s. si aduer. ff. Rñdeo, si qd̄ priuatorū depēda cā fiscali, pcurator Cæsaris est iudex, ut l. cum

¶ Cum eorum. ¶ Valet snia lata sub mō, nisi per appellationē rescindat. h. d. Opp. snia non debet ferri sub p̄dōne, ut l. j. s. biduum. ff. qn̄ ap. fit. Gl. soluit. Hic fuit data sub mō, uel cā, ibi, sub p̄dōne. Quæro, vtrū iste iudex bñ p̄nuntiauerit. Gl. dicit q sic q a sic debuit facere. Vide gl. sup. ver. p̄tarēt. si est verū dcm̄ gl. hac snia nō possit rescindi p̄ appellationē, ut hic tex. vñ inuere, & fm̄ hoc, ista lex, nullū hēt dubiū. Pro huius sol. debes scire, q̄ hac lex, p̄t h̄re duplicem lec. Prima q̄ qd̄ fuit inter duos priuatos. Nā pcurator Cæsaris primò p̄dēnauit fideiussorē fisco in prima instantia. Secūdo, q̄ cū ipse fideiussor peteret, q̄ pignora de bitoris sibi traderent ab ipso creditore, ipse pcurator hoc p̄nuntia uerit. Et si tu opponis, quō pcurator fisci erit iudex inter duos priuatos; imo dēt esse p̄ses puinciz, ut l. 2. s. si aduer. ff. Rñdeo, si qd̄ priuatorū depēda cā fiscali, pcurator Cæsaris est iudex, ut l. cum

¶ Cum eorum. ¶ Valet snia lata sub mō, nisi per appellationē rescindat. h. d. Opp. snia non debet ferri sub p̄dōne, ut l. j. s. biduum. ff. qn̄ ap. fit. Gl. soluit. Hic fuit data sub mō, uel cā, ibi, sub p̄dōne. Quæro, vtrū iste iudex bñ p̄nuntiauerit. Gl. dicit q sic q a sic debuit facere. Vide gl. sup. ver. p̄tarēt. si est verū dcm̄ gl. hac snia nō possit rescindi p̄ appellationē, ut hic tex. vñ inuere, & fm̄ hoc, ista lex, nullū hēt dubiū. Pro huius sol. debes scire, q̄ hac lex, p̄t h̄re duplicem lec. Prima q̄ qd̄ fuit inter duos priuatos. Nā pcurator Cæsaris primò p̄dēnauit fideiussorē fisco in prima instantia. Secūdo, q̄ cū ipse fideiussor peteret, q̄ pignora de bitoris sibi traderent ab ipso creditore, ipse pcurator hoc p̄nuntia uerit. Et si tu opponis, quō pcurator fisci erit iudex inter duos priuatos; imo dēt esse p̄ses puinciz, ut l. 2. s. si aduer. ff. Rñdeo, si qd̄ priuatorū depēda cā fiscali, pcurator Cæsaris est iudex, ut l. cum

¶ Cum eorum. ¶ Valet snia lata sub mō, nisi per appellationē rescindat. h. d. Opp. snia non debet ferri sub p̄dōne, ut l. j. s. biduum. ff. qn̄ ap. fit. Gl. soluit. Hic fuit data sub mō, uel cā, ibi, sub p̄dōne. Quæro, vtrū iste iudex bñ p̄nuntiauerit. Gl. dicit q sic q a sic debuit facere. Vide gl. sup. ver. p̄tarēt. si est verū dcm̄ gl. hac snia nō possit rescindi p̄ appellationē, ut hic tex. vñ inuere, & fm̄ hoc, ista lex, nullū hēt dubiū. Pro huius sol. debes scire, q̄ hac lex, p̄t h̄re duplicem lec. Prima q̄ qd̄ fuit inter duos priuatos. Nā pcurator Cæsaris primò p̄dēnauit fideiussorē fisco in prima instantia. Secūdo, q̄ cū ipse fideiussor peteret, q̄ pignora de bitoris sibi traderent ab ipso creditore, ipse pcurator hoc p̄nuntia uerit. Et si tu opponis, quō pcurator fisci erit iudex inter duos priuatos; imo dēt esse p̄ses puinciz, ut l. 2. s. si aduer. ff. Rñdeo, si qd̄ priuatorū depēda cā fiscali, pcurator Cæsaris est iudex, ut l. cum

¶ Cum eorum. ¶ Valet snia lata sub mō, nisi per appellationē rescindat. h. d. Opp. snia non debet ferri sub p̄dōne, ut l. j. s. biduum. ff. qn̄ ap. fit. Gl. soluit. Hic fuit data sub mō, uel cā, ibi, sub p̄dōne. Quæro, vtrū iste iudex bñ p̄nuntiauerit. Gl. dicit q sic q a sic debuit facere. Vide gl. sup. ver. p̄tarēt. si est verū dcm̄ gl. hac snia nō possit rescindi p̄ appellationē, ut hic tex. vñ inuere, & fm̄ hoc, ista lex, nullū hēt dubiū. Pro huius sol. debes scire, q̄ hac lex, p̄t h̄re duplicem lec. Prima q̄ qd̄ fuit inter duos priuatos. Nā pcurator Cæsaris primò p̄dēnauit fideiussorē fisco in prima instantia. Secūdo, q̄ cū ipse fideiussor peteret, q̄ pignora de bitoris sibi traderent ab ipso creditore, ipse pcurator hoc p̄nuntia uerit. Et si tu opponis, quō pcurator fisci erit iudex inter duos priuatos; imo dēt esse p̄ses puinciz, ut l. 2. s. si aduer. ff. Rñdeo, si qd̄ priuatorū depēda cā fiscali, pcurator Cæsaris est iudex, ut l. cum

¶ Cum eorum. ¶ Valet snia lata sub mō, nisi per appellationē rescindat. h. d. Opp. snia non debet ferri sub p̄dōne, ut l. j. s. biduum. ff. qn̄ ap. fit. Gl. soluit. Hic fuit data sub mō, uel cā, ibi, sub p̄dōne. Quæro, vtrū iste iudex bñ p̄nuntiauerit. Gl. dicit q sic q a sic debuit facere. Vide gl. sup. ver. p̄tarēt. si est verū dcm̄ gl. hac snia nō possit rescindi p̄ appellationē, ut hic tex. vñ inuere, & fm̄ hoc, ista lex, nullū hēt dubiū. Pro huius sol. debes scire, q̄ hac lex, p̄t h̄re duplicem lec. Prima q̄ qd̄ fuit inter duos priuatos. Nā pcurator Cæsaris primò p̄dēnauit fideiussorē fisco in prima instantia. Secūdo, q̄ cū ipse fideiussor peteret, q̄ pignora de bitoris sibi traderent ab ipso creditore, ipse pcurator hoc p̄nuntia uerit. Et si tu opponis, quō pcurator fisci erit iudex inter duos priuatos; imo dēt esse p̄ses puinciz, ut l. 2. s. si aduer. ff. Rñdeo, si qd̄ priuatorū depēda cā fiscali, pcurator Cæsaris est iudex, ut l. cum

¶ Cum eorum. ¶ Valet snia lata sub mō, nisi per appellationē rescindat. h. d. Opp. snia non debet ferri sub p̄dōne, ut l. j. s. biduum. ff. qn̄ ap. fit. Gl. soluit. Hic fuit data sub mō, uel cā, ibi, sub p̄dōne. Quæro, vtrū iste iudex bñ p̄nuntiauerit. Gl. dicit q sic q a sic debuit facere. Vide gl. sup. ver. p̄tarēt. si est verū dcm̄ gl. hac snia nō possit rescindi p̄ appellationē, ut hic tex. vñ inuere, & fm̄ hoc, ista lex, nullū hēt dubiū. Pro huius sol. debes scire, q̄ hac lex, p̄t h̄re duplicem lec. Prima q̄ qd̄ fuit inter duos priuatos. Nā pcurator Cæsaris primò p̄dēnauit fideiussorē fisco in prima instantia. Secūdo, q̄ cū ipse fideiussor peteret, q̄ pignora de bitoris sibi traderent ab ipso creditore, ipse pcurator hoc p̄nuntia uerit. Et si tu opponis, quō pcurator fisci erit iudex inter duos priuatos; imo dēt esse p̄ses puinciz, ut l. 2. s. si aduer. ff. Rñdeo, si qd̄ priuatorū depēda cā fiscali, pcurator Cæsaris est iudex, ut l. cum

¶ Cum eorum. ¶ Valet snia lata sub mō, nisi per appellationē rescindat. h. d. Opp. snia non debet ferri sub p̄dōne, ut l. j. s. biduum. ff. qn̄ ap. fit. Gl. soluit. Hic fuit data sub mō, uel cā, ibi, sub p̄dōne. Quæro, vtrū iste iudex bñ p̄nuntiauerit. Gl. dicit q sic q a sic debuit facere. Vide gl. sup. ver. p̄tarēt. si est verū dcm̄ gl. hac snia nō possit rescindi p̄ appellationē, ut hic tex. vñ inuere, & fm̄ hoc, ista lex, nullū hēt dubiū. Pro huius sol. debes scire, q̄ hac lex, p̄t h̄re duplicem lec. Prima q̄ qd̄ fuit inter duos priuatos. Nā pcurator Cæsaris primò p̄dēnauit fideiussorē fisco in prima instantia. Secūdo, q̄ cū ipse fideiussor peteret, q̄ pignora de bitoris sibi traderent ab ipso creditore, ipse pcurator hoc p̄nuntia uerit. Et si tu opponis, quō pcurator fisci erit iudex inter duos priuatos; imo dēt esse p̄ses puinciz, ut l. 2. s. si aduer. ff. Rñdeo, si qd̄ priuatorū depēda cā fiscali, pcurator Cæsaris est iudex, ut l. cum

¶ Cum eorum. ¶ Valet snia lata sub mō, nisi per appellationē rescindat. h. d. Opp. snia non debet ferri sub p̄dōne, ut l. j. s. biduum. ff. qn̄ ap. fit. Gl. soluit. Hic fuit data sub mō, uel cā, ibi, sub p̄dōne. Quæro, vtrū iste iudex bñ p̄nuntiauerit. Gl. dicit q sic q a sic debuit facere. Vide gl. sup. ver. p̄tarēt. si est verū dcm̄ gl. hac snia nō possit rescindi p̄ appellationē, ut hic tex. vñ inuere, & fm̄ hoc, ista lex, nullū hēt dubiū. Pro huius sol. debes scire, q̄ hac lex, p̄t h̄re duplicem lec. Prima q̄ qd̄ fuit inter duos priuatos. Nā pcurator Cæsaris primò p̄dēnauit fideiussorē fisco in prima instantia. Secūdo, q̄ cū ipse fideiussor peteret, q̄ pignora de bitoris sibi traderent ab ipso creditore, ipse pcurator hoc p̄nuntia uerit. Et si tu opponis, quō pcurator fisci erit iudex inter duos priuatos; imo dēt esse p̄ses puinciz, ut l. 2. s. si aduer. ff. Rñdeo, si qd̄ priuatorū depēda cā fiscali, pcurator Cæsaris est iudex, ut l. cum

¶ Cum eorum. ¶ Valet snia lata sub mō, nisi per appellationē rescindat. h. d. Opp. snia non debet ferri sub p̄dōne, ut l. j. s. biduum. ff. qn̄ ap. fit. Gl. soluit. Hic fuit data sub mō, uel cā, ibi, sub p̄dōne. Quæro, vtrū iste iudex bñ p̄nuntiauerit. Gl. dicit q sic q a sic debuit facere. Vide gl. sup. ver. p̄tarēt. si est verū dcm̄ gl. hac snia nō possit rescindi p̄ appellationē, ut hic tex. vñ inuere, & fm̄ hoc, ista lex, nullū hēt dubiū. Pro huius sol. debes scire, q̄ hac lex, p̄t h̄re duplicem lec. Prima q̄ qd̄ fuit inter duos priuatos. Nā pcurator Cæsaris primò p̄dēnauit fideiussorē fisco in prima instantia. Secūdo, q̄ cū ipse fideiussor peteret, q̄ pignora de bitoris sibi traderent ab ipso creditore, ipse pcurator hoc p̄nuntia uerit. Et si tu opponis, quō pcurator fisci erit iudex inter duos priuatos; imo dēt esse p̄ses puinciz, ut l. 2. s. si aduer. ff. Rñdeo, si qd̄ priuatorū depēda cā fiscali, pcurator Cæsaris est iudex, ut l. cum

¶ Cum eorum. ¶ Valet snia lata sub mō, nisi per appellationē rescindat. h. d. Opp. snia non debet ferri sub p̄dōne, ut l. j. s. biduum. ff. qn̄ ap. fit. Gl. soluit. Hic fuit data sub mō, uel cā, ibi, sub p̄dōne. Quæro, vtrū iste iudex bñ p̄nuntiauerit. Gl. dicit q sic q a sic debuit facere. Vide gl. sup. ver. p̄tarēt. si est verū dcm̄ gl. hac snia nō possit rescindi p̄ appellationē, ut hic tex. vñ inuere, & fm̄ hoc, ista lex, nullū hēt dubiū. Pro huius sol. debes scire, q̄ hac lex, p̄t h̄re duplicem lec. Prima q̄ qd̄ fuit inter duos priuatos. Nā pcurator Cæsaris primò p̄dēnauit fideiussorē fisco in prima instantia. Secūdo, q̄ cū ipse fideiussor peteret, q̄ pignora de bitoris sibi traderent ab ipso creditore, ipse pcurator hoc p̄nuntia uerit. Et si tu opponis, quō pcurator fisci erit iudex inter duos priuatos; imo dēt esse p̄ses puinciz, ut l. 2. s. si aduer. ff. Rñdeo, si qd̄ priuatorū depēda cā fiscali, pcurator Cæsaris est iudex, ut l. cum

¶ Cum eorum. ¶ Valet snia lata sub mō, nisi per appellationē rescindat. h. d. Opp. snia non debet ferri sub p̄dōne, ut l. j. s. biduum. ff. qn̄ ap. fit. Gl. soluit. Hic fuit data sub mō, uel cā, ibi, sub p̄dōne. Quæro, vtrū iste iudex bñ p̄nuntiauerit. Gl. dicit q sic q a sic debuit facere. Vide gl. sup. ver. p̄tarēt. si est verū dcm̄ gl. hac snia nō possit rescindi p̄ appellationē, ut hic tex. vñ inuere, & fm̄ hoc, ista lex, nullū hēt dubiū. Pro huius sol. debes scire, q̄ hac lex, p̄t h̄re duplicem lec. Prima q̄ qd̄ fuit inter duos priuatos. Nā pcurator Cæsaris primò p̄dēnauit fideiussorē fisco in prima instantia. Secūdo, q̄ cū ipse fideiussor peteret, q̄ pignora de bitoris sibi traderent ab ipso creditore, ipse pcurator hoc p̄nuntia uerit. Et si tu opponis, quō pcurator fisci erit iudex inter duos priuatos; imo dēt esse p̄ses puinciz, ut l. 2. s. si aduer. ff. Rñdeo, si qd̄ priuatorū depēda cā fiscali, pcurator Cæsaris est iudex, ut l. cum

¶ Cum eorum. ¶ Valet snia lata sub mō, nisi per appellationē rescindat. h. d. Opp. snia non debet ferri sub p̄dōne, ut l. j. s. biduum. ff. qn̄ ap. fit. Gl. soluit. Hic fuit data sub mō, uel cā, ibi, sub p̄dōne. Quæro, vtrū iste iudex bñ p̄nuntiauerit. Gl. dicit q sic q a sic debuit facere. Vide gl. sup. ver. p̄tarēt. si est verū dcm̄ gl. hac snia nō possit rescindi p̄ appellationē, ut hic tex. vñ inuere, & fm̄ hoc, ista lex, nullū hēt dubiū. Pro huius sol. debes scire, q̄ hac lex, p̄t h̄re duplicem lec. Prima q̄ qd̄ fuit inter duos priuatos. Nā pcurator Cæsaris primò p̄dēnauit fideiussorē fisco in prima instantia. Secūdo, q̄ cū ipse fideiussor peteret, q̄ pignora de bitoris sibi traderent ab ipso creditore, ipse pcurator hoc p̄nuntia uerit. Et si tu opponis, quō pcurator fisci erit iudex inter duos priuatos; imo dēt esse p̄ses puinciz, ut l. 2. s. si aduer. ff. Rñdeo, si qd̄ priuatorū depēda cā fiscali, pcurator Cæsaris est iudex, ut l. cum

¶ Cum eorum. ¶ Valet snia lata sub mō, nisi per appellationē rescindat. h. d. Opp. snia non debet ferri sub p̄dōne, ut l. j. s. biduum. ff. qn̄ ap. fit. Gl. soluit. Hic fuit data sub mō, uel cā, ibi, sub p̄dōne. Quæro, vtrū iste iudex bñ p̄nuntiauerit. Gl. dicit q sic q a sic debuit facere. Vide gl. sup. ver. p̄tarēt. si est verū dcm̄ gl. hac snia nō possit rescindi p̄ appellationē, ut hic tex. vñ inuere, & fm̄ hoc, ista lex, nullū hēt dubiū. Pro huius sol. debes scire, q̄ hac lex, p̄t h̄re duplicem lec. Prima q̄ qd̄ fuit inter duos priuatos. Nā pcurator Cæsaris primò p̄dēnauit fideiussorē fisco in prima instantia. Secūdo, q̄ cū ipse fideiussor peteret, q̄ pignora de bitoris sibi traderent ab ipso creditore, ipse pcurator hoc p̄nuntia uerit. Et si tu opponis, quō pcurator fisci erit iudex inter duos priuatos; imo dēt esse p̄ses puinciz, ut l. 2. s. si aduer. ff. Rñdeo, si qd̄ priuatorū depēda cā fiscali, pcurator Cæsaris est iudex, ut l. cum

¶ Cum eorum. ¶ Valet snia lata sub mō, nisi per appellationē rescindat. h. d. Opp. snia non debet ferri sub p̄dōne, ut l. j. s. biduum. ff. qn̄ ap. fit. Gl. soluit. Hic fuit data sub mō, uel cā, ibi, sub p̄dōne. Quæro, vtrū iste iudex bñ p̄nuntiauerit. Gl. dicit q sic q a sic debuit facere. Vide gl. sup. ver. p̄tarēt. si est verū dcm̄ gl. hac snia nō possit rescindi p̄ appellationē, ut hic tex. vñ inuere, & fm̄ hoc, ista lex, nullū hēt dubiū. Pro huius sol. debes scire, q̄ hac lex, p̄t h̄re duplicem lec. Prima q̄ qd̄ fuit inter duos priuatos. Nā pcurator Cæsaris primò p̄dēnauit fideiussorē fisco in prima instantia. Secūdo, q̄ cū ipse fideiussor peteret, q̄ pignora de bitoris sibi traderent ab ipso creditore, ipse pcurator hoc p̄nuntia uerit. Et si tu opponis, quō pcurator fisci erit iudex inter duos priuatos; imo dēt esse p̄ses puinciz, ut l. 2. s. si aduer. ff. Rñdeo, si qd̄ priuatorū depēda cā fiscali, pcurator Cæsaris est iudex, ut l. cum

¶ Cum eorum. ¶ Valet snia lata sub mō, nisi per appellationē rescindat. h. d. Opp. snia non debet ferri sub p̄dōne, ut l. j. s. biduum. ff. qn̄ ap. fit. Gl. soluit. Hic fuit data sub mō, uel cā, ibi, sub p̄dōne. Quæro, vtrū iste iudex bñ p̄nuntiauerit. Gl. dicit q sic q a sic debuit facere. Vide gl. sup. ver. p̄tarēt. si est verū dcm̄ gl. hac snia nō possit rescindi p̄ appellationē, ut hic tex. vñ inuere, & fm̄ hoc, ista lex, nullū hēt dubiū. Pro huius sol. debes scire, q̄ hac lex, p̄t h̄re duplicem lec. Prima q̄ qd̄ fuit inter duos priuatos. Nā pcurator Cæsaris primò p̄dēnauit fideiussorē fisco in prima instantia. Secūdo, q̄ cū ipse fideiussor peteret, q̄ pignora de bitoris sibi traderent ab ipso creditore, ipse pcurator hoc p̄nuntia uerit. Et si tu

omnia, & vide hanc so. ¶ Sed contra hoc opp. extra. gl. quod etiā ubi datur res pro pecunia, durat actio prima, vt l. si rem. ff. de sol. Solue vt ibi. plene tractauit istam materiā in l. si quis aliam. ff. de solu.

L E X I X.

- 1 *Sententia lata in causa momentanea possessionis, est diffinitiuā.*
- 2 *Interlocutoria, per quam causa principalis nō deciditur, potest reuocari: secus, si tota causa per eam deciditur.*

Post sententiam. Gl. ponit casum in terminis, & breuiter. h. d. Sntia diffinitiuā nō p̄t re tractari: secus in interlocutoria. h. d. Primo ponit dictū. Secūdo r̄ndet duab⁹ obiectionib⁹. Secūda ibi, nam nec oppositiones duę sunt in tex. & soluunt, vt vidistis, iō nō insisto. ¶ Quęro, vtrū snia lata in cā momentaneā possessionis, sit lata diffinitiuē, an interlocutorie? R̄ndeo, diffinitiuā est, ut tāgit gl. & l. j. si de mo. pos. fu. app. Quęro, quare d̄f hic plerūq; Dicit gl. h. d. p̄ iudiciū momentaneę possessionis, qđ nō placet, qđ tūc est diffinitiuā, ut s̄ dixi, uel aliter v̄ dice re glo. Quędā est snia interlocutoria, qđ nullā cām decidit, ut si daf alicui dilatio. si testes publicant, & similia. Quędam sunt interlocutoria, per quas aliqua cā decidit, ut p̄ra aliqua emergēs. Exēplum. Actor producit vnū testē, reus dicit nō admittēdum, uel reus petit dilatioem: dicit actor cā non esse dandam, tūc interlocutoria, quę super hoc fertur, dec. dit illā cām, hoc est illā incidentē, seu emergentē qōnē. Ita v̄ uelle gl. ult. l. hic posita. Videte, nō p̄ccdo, qđ fuerit de mēte literę, sed credo, qđ fuerit, b̄ ista est veritas, sicut Deus est. ¶ Sntia interlocutoria p̄ quā cā principalis nō decidit, illa potest reuocari: sed interlocutoria, per quam causa ipsa tota deciditur, nō p̄t reuocari, sicut nec ipsa diffinitiuā. hic est tex. Hoc ē p̄batur in l. dicere. ff. de arb. & plene dixi in l. qđ iussit. de re iud. & iō snia iudicis, per quā absoluit aliquē ab obseruatione iudicij, uel pronuntiat non esse procedendū, uel se nō esse iudicē, istā nō p̄t reuocare, qđ perimit cām principalē, cuius est lis. Sed si perimeret quādam cām incidentē, seu emergentē, optime posset reuocari, quia adhuc durat iudicis officiū in illa cā. vt d. l. dicere. & de p̄cto. (stip. l. j. in fin.

A D D I T I O N E S.

- a Alex. Momentanea. Per Moder. in rub. ff. de re iud.
- b Ale. ¶ Quod si fuerit. Quę interlocutoria possit reuocari, adde Bal. in l. dicere. ff. de arb. & uide Bal. in l. si p̄ses. s̄. quo. & qđ iud. & adde de m̄ Bart. in l. i. s̄. de p̄cto. stip. & uide Bar. in l. terminato. i. uer. quociens. in gl. i. de fruct. & lit. expē.

L E X I I I.

Nulli. No. qđ qui non habet merum uel mixtum imperium, non potest aliquem relegare.

A D D I T I O.

- a Alex. ¶ Nulli. Vide Alex. in l. i. ff. de iur. om. iudi.

L E X X I I.

- 1 *Sententia, quando sit ipso iure nulla.*
- 2 *Sententia potest ferri sub conditione intrinseca, qua tangit ipsum negotium.*
- 3 *Sententia per quam iudex condemnat reum alicui, si probauerit intentionem suam, an valeat, & nu. 5.*
- 4 *Sententia lata sub conditione extrinseca, qua continet in se certum valet, nisi rescindatur per appellationem.*
- 5 *Ad sniam sufficit partem fuisse presentem, ut dicatur factū causa cognita.*
- 6 *Si iudex dixerit, si uiceris sententiam pro te dabo, valet sententia, sed est interlocutoria.*

Cum iudex. ¶ Sntia qđ nō p̄tinet absolutionē, vel ægpol lēs, est ipso iure nulla. h. d. Opp. s̄. de rebus cred. l. ḡnalter. §. i. Sol. dicit gl. ista l. corrigi p̄ illā legē. Vel aliter, si iur̄m est p̄stitū, statim post diffinitiuā sniam ualet, vt l. p̄ra. Secus, si ex interuallo sit p̄stitū, ut hic. Dñi, mens istius legis fuit dicere, qđ snia sit nulla, qđ uō p̄tinet absolutionē uel p̄dēnationē, nō iō, qđ iur̄m p̄cedat sniam, b̄ uel sequat. Istud tñ, quātū ad hoc de iur̄o, debes scire. Aut p̄cedit snia interlocutoria, p̄ quā iudex m̄dat iurari, & p̄stea sequit iur̄m, ut ualet, ut l. ḡnalter. s̄. de iureiur. Aut p̄cedit diffinitiuā snia, & tunc, aut iudex nihil declarat, qđ agat, secuto iur̄o, & sententia non ualet ut hic. Aut declarat, & tunc, aut iur̄m sequitur statim post, & ualet, ut d. l. generaliter §. i. ex interuallo non ualet. ut hic. fm gl. hic positam, & bene. Itē oppo. snia non debet ferri sub p̄ditione, vt l. i. §. biduum. qđ appellā. sit. Solu. ¶ Sententia non dēt ferri sub p̄ditione extrinseca, sed sub p̄dōne intrinseca, qđ tangit ipsum negotiū, b̄n p̄t ferri, ut hic, & vide gl. not. quā menti tenebis, & no. bñ. ¶ hoc opp. de l. a diuo Pio. §. in uenditione. de re iud. ubi profertur snia sub p̄dōne, ut primo capiantur mobilia: & si mobilia nō appareant. deueniatur ad immobilia, ergo & c. Gl. ponit hic multas sol. jnter als ponit vnā, qđ ista est p̄dō de p̄nti, qđ non suspēdit. vt l. cū ad p̄ns. ff. si cer. pet. Induco in arg. ad qōnē. Iudex dicit sic. p̄dēno reum, si actor probauerit intentionē suā, si non probauit, absoluo reū, ualet ne ista snia? Certe ualet, quia condō est de p̄nti, ut d. l. a diuo Pio. Itē tangit negotium, de quo agitur, ut in hac gl. Secūdo qđ quęro, ¶ pronūciat iudex: condēno reū actori, si probauerit intentionē suā, ualet ne ista snia? v̄, qđ sic, qđ tāgit negotium de quo agitur, ut hic. In p̄riū v̄, qđ ista p̄dō non uenit uerificanda statim post sniam, qđ regitur in hac lege, fm gl. Dices, qđ hoc nō est uerū. ¶ nā snia lata sub p̄dōne, ualet, nisi rescindat p̄ apponem.

f R̄nd. uerum est, qđ p̄tinet in se certum, & est p̄dō extrinseca, vt si nauis ex Asia uenerit. ¶ Sed si cōtineret quādam p̄dōnē int̄insecā, nō ualeret, nisi impleat statim, post sniam, ut s̄ dixi. & gl. hic tenet. Itē ex hac lege patet, qđ ad sniam sufficit partē fuisse p̄ntem, ut dicatur factū cā cognita, qđ apparet, & hoc, qđ primo iudex fert sniam per iur̄m, postea ligatur, an sit dēbitū, ¶ Vltimo quęro, quid si iudex dixerit p̄ uerba futuri t̄pis, si uiceris, sniam pro te dabo, uel aduersariū tibi condēnabo, an ualeat? Gl. hic, v̄ innuere qđ sic, quā uide in eo, qđ dicit, absoluā. Videtis, ista snia est interlocutoria, nō diffinitiuā, quia uerba prolata de futuro, dispositionē non inducunt, vt l. Titia cum testamento in princ. de lega. ij. & l. si quis stipularus fuerit Stichum aut Pamphilum, utrum ipse uolet. ff. de uerb. obli.

A D D I T I O N E S.

- a Paris. Cum iudex. An aut, & qđ snia lata sub conditione ualeat, uide Fel. in c. 2. quod ad consultationē. in prin. extra. de re iud. & qđ habes ad Bar. in l. j. §. biduum. ff. qđ app. sit. secus aut est in laudo arbitratoris, quia proferri potest sub p̄dōne tex. est in c. quinta uallis. & ibi Abb. in 4. not. extra. de iure. de quo ē uide Bar. cō. si. 2. 9. Itē qđ p̄t iudex in sua snia referuare ius p̄dēnato, casu quo; apparet de iure suo in futurum, per aliquod instrumentum, uide Dec. consil. 42. in uic. dub.
- b Alex. ¶ Sntiam. Istud tñ an iur̄m possit p̄stari post sniam, uide Bar. in l. ḡnalter. in princ. & in l. admonendi. ad ff. de iureiur. & ibi per Eud.
- c Alex. ¶ Sub conditione. Vide eundem. in l. ait p̄tor. §. j. ff. de re iud.
- d Paris. ¶ Actor probauerit. Vide Alex. consil. 440. Fel. in c. quod ad consultationem. extra. de re iud. Ant. consil. 50. vt etiam p̄supponit, quod possit iudex appell. pronuntiare sententiam nullam, & si sit aliqua iniusta.
- e Alex. ¶ Secundo. Cum uer. seq. p̄riū uidelicet hac snia, p̄dēno si actor probauerit, tenet, & uoluit Spe. in tit. de exe. sen. §. iuxta uer. sed ē. & in §. species. uer. qđ si iudex. ubi Io. An. in addi. & hic alle. tex. in c. uenissent de inst. & uoluit Ang. in l. iudex. ff. de re iud. Bal. in l. non dubiū. s̄. de leg. Et qđ ualeat snia sub condōne intrinseca, uide Inn. in c. G. perpetuus. de si. inst. & reassumpit Bald. in l. a. s̄. ut lit. pen. & vtrū ualeat ista snia condēno ad centū, qđ non soluerit iuxta t̄pis, mand. qđ patiaris talē poenam. Bal. tenet, qđ sic, in l. j. s̄. de infra. Dixi in l. j. ff. si qđ ius dicit non obtem. Adde quz no. Imo. in l. iudex. ff. de re iud. Et cum dicto Bart. hic, qđ nō ualeat snia sub condōne, si probaueris, sec. tranfit Pau. de Ca. in l. con. tinuus. in prin. de uer. ob. & Imo. in l. ḡ Rome. §. Augerius. de uer. ob. licet Ang. ibi contra. & Imo. & adde ad materiā, quę habet post Bar. in prin. de fru. & lit. expen. & adde ad Bar. hic qđ hēs per Mod. in l. ait p̄tor. §. iudex. ff. de re iud.
- f ¶ Adde inquantū Ale. dicit, quod Io. An. alle. tex. in c. uenissent. dic. uerū, sed Io. An. ibi dicit, quod non facit, quia loquitur de interlocutoria, & tali, quę continet dari uel fieri. & de apost. uide per ipsam consil. 73. in fin. §. lib. qđ non ualeat sententia, si reus fuerit absolutus: saluo, quod si actor probauerit, tunc sit condēnatus. tenuit Bal. eius consil. 375. §. h. & Io. An. in loco p̄all. dicit, quod titulus est differre sententiam, & an ualeat sententia lata sub conditione, uide Pau. de Cast. consil. 15. & Abb. consil. 73. lib. j. Sed quid si iudex absoluit reum: si iuret se non debere. Vide Io. An. in addi. ad Spec. in d. s̄. iuxta uer. sed ecce iudex. & inquantum Alex. tangit an ualeat sententia, nisi tale quid feceris, incurras in talem poenam. Adde Spec. in tit. de sent. prola. §. j. uer. sed non quid iudex.
- f Alex. ¶ Respon. uerum est. Adde, quod idem tenuit Bar. in l. j. §. biduum. qđ appell. sit. & Sal. hic. & Cy. in l. non dubium. s̄. de legib. & Ang. in l. a diuo Pio. §. in uen. ff. de re iud. contrarium tenuit hic Bal. & Pet. & Bar. in l. non dubium. de legib. & Bal. in addi. Spec. in tit. de sent. prola.

L E X X I I I.

Judices. Sntia inter uulgares debet ferri in uulgari, tñ seruādus est mos iudiciorum. Non eget sumuario. Debes intellige gl. Latinā inter Latinos. Grecā inter Grecos, ita qđ intelligatur. Sed quęro, ¶ an inter Grecos debeat ferri snia in uulgari? uidetur, qđ sic, quia debet proferri uerbis intelligibilib. vt hic in gl. Facit ad hoc in l. decreta. de re iud. Puto tamen in p̄dictis seruandum morem iudiciorum, arg. ff. de testi. l. j. circa fi.

A D D I T I O.

- a Alex. ¶ Latinos. Sed an snia inter uulgares debeat proferri uulgariter, adde doct. in l. j. §. si. de uer. ob. & Bar. in l. decreta. ff. de re iud.

L E X X I I I I.

- 1 *Non exemplis est iudicandum sed legibus.*
- 2 *Non debemus sequi cōsiliū Imperatorū, si uideat nobis, qđ nō sit bene latū.*
- 3 *Sententia diffinitiuā an faciat ius.*

Nemo iudex. ¶ Non exemplis sed legib. est iudicandum. h. d. Diuidit. in duas partes. Primo loquit de exemplis Imperatorū. Secūdo de exēplis aliorū iudicū. Secūda ibi, nec cognitionales. ¶ Not. quod nō debemus seq̄ cōsiliū Imperatorum, si v̄ nobis qđ non sit bene latū, & hoc est qđ eos, qđ iudicāt fm dicta n̄rarū gl. Vnde non est mirū, si recedat a dictis gl. si ueritas est in p̄riū, aut rō, uel lex. Opp. de l. 2. s̄. de legib. & s̄. ti. 2. l. j. ubi rescriptis. Imperatorū est credendū. Sol. ibi crāt inserta in corpore iuris, hic nō. Op. secundo & v̄, qđ hic tex. habeat sup̄flūū. Nā primo dicit snias eminentissimorū p̄fectorū. In secundo, in fin. repetit illud idē. sed in isto Codice nō debet esse superflūū, vt i prima

A D D I T I O.

- a Alex. ¶ Non exemplis. Intellige, nisi sint exempla principis approbata. Text. est quem ibi not. Abb. in c. afferte. de p̄supp. & adde glo. 30. distin. c. fin. & uide Abb. in d. c. afferte. qui dicit, quod exemplis ueteris testamenti recte iudicamus, maxime si sint diuina. alleg. c. qualiter. & quando. el. 2. de accu. & 2. q. j. dominus omnipotens. ¶ Adde, quod no. Bal. in l. j. quando prouo. non est necess. & no. Mod. in l. si exp̄sim. ff. de appellat.

ma p̄stōne. s. q. b. Sol. Primo loq̄t in sn̄ijs principis latis ad p̄sulta-
tionē p̄fectōrū p̄torio. Secūdo loquit in sn̄ijs ip̄sōrū p̄fectōrū. Itē
op. & v̄t, q̄ sit iudicandū exemplis, vt ff. de postu. l. j. s. casum, ver-
nūgd ergo & magistratus. Gl. non soluit. Dic quod ibi nō indu-
cunt exēpla, vt exēplis iudicē, sed vt ex eis veritas p̄obet. Op. ad
a sn̄. huius l. & v̄t q̄ sn̄ia diffinitua faciat ius. vt s. de legib. l. fi. Sol.
3 ibi est sn̄ia diffinitua principis, hic in fi. alterius iudicis, & prin. hu-
ius l. loquit de r̄no, seu consultatione principis, nō de diffinitua
b sn̄ia. Opp. de l. minime. b. & l. fi. de interpretatione. ff. de leg. Sol. Ibi
iudicatur ex p̄suetudine inducta p̄ exempla, non exemplis ip̄sis.

ADDITIONES.

- a Alex. ¶ Opp. ad fi. No. q̄ iudicari oportet fm̄ sn̄iam diffinituam Principis, se-
cus in alio actu principis. Vide Bal. & doct. in l. i. s. de leg. Bar. & Imo. i. l. apud
Iul. s. vtrum. ff. ad Treb. in c. in causis. de re iud.
- b Alex. ¶ Op. de l. minime. Vide Bal. in l. i. in ver. extra. quzro. J. q̄n̄ prouoc. nō
est necess. & gl. & Bal. in rub. quz sit long. confue.

LEX XIII.

1 Index non potest pronuciare de eo, quod non est petitum.

Cum Papinianus. In causa reconuentionis nō ha-
bet locū exceptio iudicis incom-
petentis. h. d. Primo ponit dictum Papiniani. Secundo illud exten-
dit. Tertio rōnem annectit. Secūda ibi, hm̄ōi sn̄iam. Tertia ibi, cu-
ius. n. in agendo. No. quod dixi in sumario. No. secūdo r̄lam po-
sitam in fi. ibi, cuius. n. in agēdo. Op. & v̄t, q̄ quod iudex nō possit
a pronuciare de eo, q̄ non est petitū, vt l. ediles. s. itē sciendum. ff.
de edil. edic. Sol. Fateor q̄ r̄iū, & intellige hic, q̄ reus petebat. Quz-
ro in quo auget dictū Papiniani. r̄ndet gl. Pap. permittebat recōuen-
tionem ex eadē cā tm̄, vt tutelā, vel neg. gest. sed Iustinianus hic p-
mittit reconuentionē ex alia cā praterea rōnem annectit. Exami-
nemus, primo dicit gl. q̄ Papi. solum in eodē negotio permittebat
reconuentionē, sed q̄ ff. d. iud. om. iud. l. idē cū eo. s. q̄ si mutuz. d. iud.
l. ij. s. sed & si agant. & l. si non cogitur, vbi ēt in alia cā permittebat
recōuentio de iure antiquo. Sed possumus dicere, quod ibi fuerūt
alij Iurisc. a q. b. fuit inuentū, vt in alio negotio fiat reconuētio, nō
a Papi. verius est quod ēt & Papi. pmittebat recōuentio in alio
negotio. ar. dictarū legū. Sed in quo iudice addit Iustinia. & extēdit
dictū Papi. R̄n̄. gl. i. eo quod dicit nulla opponenda exceptione. In
q̄rium facit hic tex. in fi. q̄ dicit in eodē negotio, & sic v̄t, quod nō
in oī negotio p̄misit Iustinianus sed solū rōnē addit q̄ non placet,
q̄ vt dixi p̄ iura antiqua, erat recōuentio p̄missa in aliis casib. Nec
ob. tex. q̄ dicit hic in eodē negotio, q̄ idē negotiū d̄, ex quo sunt
eodē partes, & idē iudex fm̄ q̄ gl. tua no. hoc dicit, quid ergo Iusti-
nianus addidit Papiniano? R̄nd. iure antiquo p̄mittebat reconuē-
tio corā iudice reconuēti in totum vel in partem declaro. Cōue-
nio te coram iudice, qui habet cognitionē cārum vsque ad centū
libras nō vitra. Tu corā eodem potes me recōuenire ad ducentū,
quia in centū erat meus iudex, vt d. l. si idē. s. quod si mutuz. & sic
erat iudex reconuēti in partē, nō in totum. Verbi gr̄a. ego q̄ sum
legatus conuenio te Romz, tu potes me ibi recōuenire. ideo quia
est meus iudex, licet ego haberem exceptionē p̄ priuilegiū lega-
tionis. Sed q̄n̄ erat iudex penitus nō ius, hoc non reperit permis-
sum de iure antiquo, vt possit reconuēni in alio negotio. Istud ad-
dit hic Iustinia. vt corā iudice penitus nō suo possit recōueniri, dū
dicit nulla opponenda exceptione. Ita debetis intelligere hanc ma-
teriā. Op. & v̄t, q̄ istud statutum non fuerit necessariū, q̄ pōt reus
obijcere comp̄sationem, vt Inst. de actio. s. j. in bonē fidei. & s. de
comp̄sa. l. fi. Sol. hoc est verum, q̄n̄ hincinde debebatur q̄ritas, sed
ēt tunc est vtile h̄re plura remedia p̄ viam actionis, ista est recōuen-
tio, & p̄ viam exceptionis, & ista est comp̄satio. Vlt. esset vidēdū,
quō aut. & consequenter. habeat se ad hanc legē, quod dicam sup̄
ea, licet glo. vlt. hoc tangat.

ADDITIONES.

a Alex. ¶ Non possit. Vide in l. est receptum. & ibi Ange. ff. de iurif. om. iud.

LEX VNICA.

- 1 Conuentionio, & reconuentionio quando fiunt super eodem negotio, & sub eadem
re debent fieri coram eodem iudice.
- 2 Quid si fiunt super diuersis.
- 3 Actor q̄ reū reconuēniē nō pōt opponere exceptionē declinatoriā iudicij.
Et quid si actor ex natura causę, ad aliū iudicem de necessitate iuiset.
- 4 Quz sit natura conuentionis, & reconuentionis. & num. 2.
- 5 Reus non potest reconuēni actorē, de causa p̄iudiciali, de qua aliis. ideo
iudex cognoscere non posset, etiam vtraq; parte volente: secus si partibus
volentibus aliis posset. num. 6.
- 7 Actor, an possit reconuēni de causa criminali.
- 8 Actor reconuēns non potest reū per modum reconuentionis reconuēni.
- 9 Actor in causa reconuentionis, priuilegio causa potest recusare iudicem,
non priuilegio, q̄ eximat personam actoris ab illa iurisdictione.
- 10 Accusans criminaliter, q̄ interim non possit reconuēni. & num. 7.
- 11 Pradicta in causa conuentionis, & reconuentionis, habent locum, tam in iu-
dice ordinario, quā delegato.
- 12 Iudex ordinarius, licet recusari non possit, petitur tñ q̄ alius ei associetur.
- 13 In causis sumarijs locus est reconuentioni, licet eadē sn̄ia terminari nō possit.

- 14 Quando agitur officio iudicis, habet etiam locum reconuentionio.
- 15 Quid in causa appellationis.
- 16 Reus si conuenit actorem coram alio iudice, contra formam huius auth. &
sit delegatus, processus est ipso iure nullus.
- 17 Si coram iudice ordinario, processus est aliquis, nisi opponatur.
- 18 Vtroque tamen casu siue processus est nullus: siue, quando opponitur ex-
ceptio, reus condemnatur in expensis.
- 19 Clericus agens contra laicum, coram iudice laico, potest reconuēni.
- 20 Coram arbitris, non est locus reconuentioni.
- 21 Et an idem sit in delegato, de consensu vtriusque partis.

Et consequenter. Ista authen. sumit in authen. de
executoribus, & de his qui cōue-
niuntur

ADDITIONES.

a Alex. ¶ Et consequenter. Istam auth. extendit Gul. h̄re locum, si solū rescriptū
impetratum est, ut quis possit cōueniri corā iudice aliquo, puta delega. Nā tūc
ēt antequā cōueniat impetrans poterit recōueniri. Ita dicit ipse in l. iij. in prin.
p̄ illū tex. ff. q̄ quisq; iur. uide ibi per me. & quid si conuentionio nō tenuit aliqua
de cā, an quis possit reconuēni? Gl. q̄ non. in c. j. de rescri. in vj. Ad materiam
huius auth. vide in l. si idem cū eodē s. q̄ si mutuz. ff. de iur. om. iud. uide Bald.
in c. j. de controuer. seu. apud pares termi. & in c. i. praterea. vlti. de prohi. seu.
alie. per Fede. ubi q̄ sicut, an corā parib. habeat locum reconuentionio, super re non
feudali. Et ad intellectū huius auth. uide c. dispēdia. de rescri. lib. 6. & no. in c.
fin. eod. tit. in antiquis. & in cap. 2. de mutu. pet. Et ad intellectū huius ma-
teriz, uide Bald. in l. edita. in uersic. 11. queritur, an possit cumulari, & c. quan-
do reus possit super exceptione reconuēni actorem & q̄ ēt petitionē porri-
gere. Et no. q̄ reconuentionio est species exceptionis, & recōpensatio est spēs re-
conuentionis, ut no. Bal. in l. si cōstat. de cōpen. & vide eū. in l. ius. eo. tit. uide tñ
in l. in reb. s. fi. & ibi Bar. ff. cōmo. & in quo differat exceptio cōpensationis a re-
cōuentio. Dicit Bal. i. l. cū Papi. in fi. s. eo. q̄ cōpensatio deducit per modū ex-
ceptionis, reconuentionio per modū actionis. Et q̄ cōpensatio sit species recon-
uentionis, est gl. in l. neq; s. de cōpen. no. Bal. i. l. s. de arbit. & Bal. hic. & i. l. cū
Papi. ver. q̄ro nūquid exceptio. s. eo. Et an coram iudice, cuius iurisdō progata
est, h̄eat locū recōuentio, uide gl. & Bar. in l. est receptū. ff. de iur. om. iud. Bal. in
l. nā postea. s. fin. aut. ff. de iureiur. & q̄ cōpensatio sit species reconuentionis, po-
nit Bal. i. l. si cū dies. s. sed si forte de arbi. & dñt doct. in c. 2. de mu. peti. q̄ si im-
petrauit iudicē, cū hac qualitate, q̄ cognoscat summarie, de plano, q̄ ego pos-
sum reconuēni eo mō. Vide gl. i. cle. sepe. de uer. sig. & idē si aliq; ipetrauerit iu-
dicē, appellatioē remota, q̄ eo modo pōt recōueniri, ut ē tex. i. c. 2. d. mut. peti.
¶ Quid si p̄nitet, quē cōuenisse aliq̄ corā iudice, & d̄stiat a lite, an locū h̄eat
h̄ec aut. vide Cy. hic. in pen. q. & Io. And. i. add. Spe. in tit. de reconu. s. fi. i. fi.
cū concordantijs quas habet per Alex. in l. iij. in fi. prin. ff. q̄ quisq; iur. & ibi ui-
de. Sed dubitatio est si p̄ viā reconuentionis aliquis conueniri possit q̄ alias nō
possit, an possit ab oib. cōueniri, an a conueno uide gl. in l. iij. s. sed si agat. ff. de
iudi. tenet q̄ ab oib. per l. q̄ non cogit. eo. ti. & per suā rōnē, hanc oppo. sequit
Inno. i. c. fi. de foro cōp. alia fuit opi. Gul. i. d. s. si agat. quā seq̄t Cy. Iaco. But. &
Dy. q̄ solū fiat recōuentio a cōueno per tex. in s. reuer. alle i. gl. p̄dicta. Pro eis
bñ facit l. Fulcinus. s. q̄ si aduersus ff. ex qui cau. in pos. ea. Sed Aug. in d. s. sed
si agant. tenet primā opi. gl. & Inn. p. l. non distingue. s. si q̄ & ibi exp̄sist gl.
de arb. nisi talis recōuentio fuerit corā arbitro, vt no. ibi gl. Nō ob. fm̄ eū. d. s. re-
ueren. q̄ r̄ndeo ut dicit gl. in d. s. sed si agat. Itē non ob. d. s. q̄ si aduersus, quia
ibi tractat de confernādo iure cōi, sed in casu n̄o loquimur i priuilegio cōcesso
cōtra ius cōe & i casu. d. s. sed si agat. iō p̄ abusum tale priuilegiū p̄dit in totum,
& ad hanc sol. uide Bar. in l. si. ff. de cōst. prin. & adde q̄ Iac. de Arc. in d. s. sed si
agant. dicebat q̄ op. pro Ia. But. faciebat, q̄ pena nō debet excedere delictum,
l. rescriptū. ff. de his qui. vt indig. & facit l. loci corpus. s. cōpetit. ff. si serui. vendi.
Sed pro opi. gl. & Inn. facit l. iij. s. illud. ff. quod quisq; iur. nec plus dicit. Adde q̄
p̄ opi. gl. & Inn. Ang. & sic p̄ opi. Ia. But. & sequaciū, v̄t q̄ certe cōsiderādus sit
tex. iuncta gl. in ver. exp̄it. & ibi no. i. l. si q̄ s. h̄ec p̄na. ff. q̄ q̄q; iuris. De quo
no. gl. i. d. s. illud. e. ti. & hic nō bñ video r̄nsū, cogita. & h̄ec opi. Iac. Bu. ē q̄ or
& forte verior. Et ad materiā q̄rit. Aliq; ipetrauit iudicē sup̄ recōuentio, post
ipetrationi renūciauit, v̄trū renūciatio talis sufficiat ad faciēdū cessare recōue-
tionē corā eodē iudice. Est tex. i. l. iij. i. prin. vbi sufficit ipetrasse, licet nō utat. ff.
q̄ q̄q; iuris. v̄t facere q̄ nō possit recōueniri. Ad q̄ p̄bādū iūcto d. text. facit l.
si q̄q; posthumus. s. i. & q̄ ibi p̄ Bar. ff. d. lib. & posth. Raph. i. d. l. iij. tenet cōtra-
riū, q̄ nō possit recōueniri, & dicit nō esse discedēdū a verbis loquētib. d̄ recōue-
tioē. ibi aut̄ & quētio, nō aut̄ recōuentio. igit̄, & c. Et dicit q̄ nō obstat ille tex. q̄ a
loq̄ i rescripto iniquitatis, & iniustitiz. & sic i casu speciali, rōne cuius h̄et lo-
cū recōuentio. Quzstio aut̄ nostra loquit i rescripto iustitiz. q̄ ergo opin. sit ue-
rior, ibi uide doc. Et Flor. i. d. l. iij. & latius & melius in l. arbitriū. fam. l. erc. ut
ap̄ pbare primā opin. ut ueriorē: maxime q̄n̄ talis ipetratio fuerit i iuris formā
facta tūc si fuerit apposta illa cā, q̄ solet apponi, l. nō obstatē, & c. Sed ubi sit i-
petratio fm̄ formā iuris, tūc sit uera opi. Rayne. fm̄ Ang. in d. l. iij. & uide gl. in
d. c. iij. & Imo. hic, & c. Inno. in d. c. ex conuentione de resti. spo. Bal. in l. iij. s. pri-
mo. quz nota. Anto. in cap. primo. de rescriptis. in vj. in nouel. Item ad materia
no. fm̄ Cy. in auth. habita. quod si conuenio scholarem coram rectore, ex neces-
sitate, ego nō possum ibi recōueniri. Qd̄ seq̄t. Io. i. c. i. ad fi. d̄ mut. pet. Quid aut̄
q̄n̄ artifex p̄uenit sub suo massario p̄ aliū q̄ nō est de sua sorte. Et dixit. Io. i. c. i.
secus esse, Imo arguit ēt q̄ d̄m̄ Cy. de quo ēt uide Bal. in d. aut. habita. i. uersic. q̄
ro, ubi hoc limita. nisi recōuentio fieret ex eodē negotio. ita q̄ uelatio sit p̄ne-
xa p̄ l. i. de q. reb. ad eūdē iudicē eaf. quo casu, dicit ēt q̄ clericus poterit corā
laico recōueniri. Et ait. ibi Bal. q̄ talis actor spōte nō eligit iudicē secularē, sed
non trahitur ex necessitate. quz non est generalis. Et uide. Bal. in l. quod Papi.
in fi. s. eo. utrum petitiō in cā reconuentionis habeat uim exceptionis in prin-
cipali, uide no. Bal. in l. uiro. in fi. ff. sol. mar. & ibi Pau. de Cast. s. Ad materiam
aut̄ recōuentio, Adde q̄ locū h̄et ēt ubi superior uel equalis se submittit iur-
isdictioni alicuius Bar. & doc. in l. est. Rescriptū. ff. de iur. om. iud. q̄ tñ recōuen-
tio locū non habet coram arbitro, ut per Iaf. post Bar. & alios ibi, PVT.
Parif. ¶ Et p̄n̄. Circa istā materiā, inq̄rū d̄ i ea, qd̄ corā iudice delegato h̄et lo-
cū recōuentio, an ille q̄ ipetrauit, possit renūciā. uide Ale. i. l. 3. cir. si. ff. q̄ q̄q; iur.

niunt & reconueniunt. §. si. colla. vij. Et diuidit in tres partes. Nam primo sicut p legē Codicis aufert actori exceptio declinatoria iudicis si reconueniat, ita p hanc aut. pferat actori priuilegiū, ne possit corā alio iudice interim cōueniri a reo. Secūdo pmittit reo ab initio recusare iudicē. Tertio dicit qd iuris, qm nō vult recusare, nec reconuenire corā eo, & istud sit p declaratione tex. Secūda ibi, qui si displiceat. Tertia ibi, alioquin. Casum in terminis pone p te, notabilia sunt clara. Pro declaratione huius māx, est videndum, quō hēat se ista aut. ad iura antiqua, & doc. nostri minus pfecte tradiderunt.

1 Sciendum est igitur, qd qm cōuentio, & reconuentio fiunt super eodē negotio vel sup eadē re, & tunc oī iure est idē, qd corā eodē dēt fieri nec dēt causā cōtinētia diuidi, vt ff. ex qb. cau. ad cū. iud. ea

2 l. j. de iudi. l. nulli. ¶ Qm; quētio & reconuētio fit super diuersis rebus, vel causis, & tūc aut actor cōuenit reū corā iudice ipsius actoris in certa quātitate, & tūc idē oī iure, qd reus poterit reconuenire actorē corā eo iudice, de illa quātitate vel maiori, nō aut p̄t coram alio, vt l. si idē cū eodē. §. q. si mutue. ff. de iur. omn. iud. Qm; actor conuenit reū corā iudice ipsius actoris, alias rei, quē tñ re' p̄t aliquo priuilegio declinare, tūc idē est oī iure, qd apud eundē p̄t fieri reconuētio. ut l. ij. §. sed & si agat. & l. qui nō cogit. ff. de iudic. Qm; actor cōuenit reū corā iudice penitus nō suo, sed ipsi' actoris, tūc de iure antiquo nō p̄mtebat reconuētio sed per legē Codicis. per l. cū Pap. s. eo. p̄mtebat reo reconuenire volēti. nō aut imponebat ei necessitas, nec phibeat ire ad aliū iudicē. Hodie p iura Authenticorū imponit ipsi reo necessitas vt corā eodē iudice reconueniat, si velit agere lite pēdēte, vt hic vides. Secūdo quæro, q̄ est rō istarū p̄stitutionū. Rñ. vna est rō p reo q̄ actorē quæ ponit i l. cū Papinia nus. ¶ vt actor q̄ reū reconuenientē, nō possit opponere exceptionē declinatoriā iudicij, qd ipse actor cum in agēdo eligit, ergo nō dēt dedignari hñc eū iudicē q̄ se, vt manifeste dicit tex. l. cū Papi. Est ergo hoc q̄ actorē, qd ipse iudicē eligit. Vbi ergo ipse actor n̄ elegisset, sed de necessitate ad aliū iudicē fuisset, tunc cessaret istā rō. Idē si d̄ uolūtate utriusq; p̄tis, ut j. dicā. quā rōne not. bñ. & pōdera. Solū em̄ actori tollit exceptionē, qd nō sit p̄tēs iudex agentis, & vult qd ipsius actoris p̄sona ipsū iudicē nō dedignet. Sed si natura causę, sup qua reconuenit, dedignaret talē hñc iudicē, hñc exceptio per tex. nō tolleret, ut j. dicā. Secūda rō est q̄ reū reconuenientē p actorē reconuēto, videlicet ne re' possit trahere actorē ad alia iudicia, & sic eū p̄turbare, nec corā primo iudice agat, & litē p̄sequat. Hñc rōnē ponit tex. l. i. si idē. §. q. si mutue. ff. de iur. omn. iud. & in corpore vñ sumit hęc aut. Istę sunt rōnes finales huius materię reconuentionis & cōuentionis. Tertio est vidēdū, q̄ quæ sit natura cōuentionis, & reconuētiōis. Ad hoc resp. natura eius est, ut qd prior appellat, prior agat. Et sic prius rñdebit libello actoris, quā libello rei in cā reconuētiōis, & eodē mō lis pri' p̄testabit. Et idē in quolibet actu simili p̄probat, hoc est eodē tpe facto vno actu, statim deuenit ad aliū. Itē dicitur causę eadē sn̄ia terminabunt. hoc ē, primo vna sn̄ia, & statim alia, vt ff. q. sen. sine app. re. l. j. §. si. de p̄. l. neq; s. rerum amo. l. j. no. ff. de iud. l. q. prior. notat ēt i hac aut. tex. est ex. d̄ mu. pe. c. j. d̄ or. cog. c. cū dilectus. Hui' rō est, fauor rei, ne prius condemnatur actori, q̄ actor sibi, vt l. neq; s. de cōpē. & l. j. s. rer. amo. Huic ergo fauori possit ipse reus renūciare expresse, vel ēt tacite: qd apparet, qd si iste ordo nō fuerit obseruatus, non est sn̄ia nulla, sed venit annullāda per appellationē vt d. l. i. si. quæ sent. sine app. re. Non tñ possit reus facere, quin priuilegiū, qd hēt actor: vt qd prior appellat prior agat. illud perderet i causa reconuentionis, per l. qui prior. ff. de iud. Potest enim reus p̄iudicare priuilegio suo, nō priuilegio partis aduersę, vt j. videbitis.

HIS. Præmissis p fundamento, & substantia totius materię veniamus ad qōnes, quę tanguntur hic per gl. & doc. Primo quæro, vtrū reus possit reconuenire actorē d̄ cā p̄iudiciali, de qua als idē iudex cognoscere nō possit vt l. ij. §. si. de p̄. iu. Gl. dicit qd sic, vt s. d̄ iud. l. quoties. vid̄ gl. sup versu. eūdē. Inno. Hosti. & Bert. & alij Mod. ex. de mut. pet. c. j. tenēt q̄riū. Itē Spe. in titu. de conuē. & reconuē. & dñt qd reconuētio nunquā p̄t fieri in cā, de qua als iudex cognoscere nō p̄t. Et sic quētus corā iudice laico d̄ cā pecuniaria, nō possit reconuenire actorē i cā spiritali. Allegat ex qd si, sint lo gi. c. lator. d̄ ordi. cogni. c. tuā. cū sim. Ad l. quoties. rñ. Spe. qd iudex incidēter cognoscit, nō aut de hoc p̄nunciat. Pro. glo. nostra vñ casus. ff. de iur. omn. iu. l. si idē. §. q. si mutue. vbi p̄t reconueniri actor i maiori sūma q̄ als sit iudicis iurisdō. Itē vñ p hoc tex. i cor. vñ hñc sumit qd ibi lex eū p̄tētē facit iudicē in vtraq; cā. Quid dicemus? Rñdeo. Qm; reus reconuenit actorē sup eodē, de quo iudex nō poterat als cognoscere, nisi partib. volētib. p rogare iurisdōnē, tūc reconuētio p̄t fieri, vt d. §. q. si mutue. & l. ij. §. sed si agat. d̄ iu. Rō, qd p electionē actor sibi p̄iudicat, dēt igit pati eū eē iudicē q̄ se, vt dicit tex. i l. Cod. Sed hoc casu pati p̄t, ergo & c. ¶ Si vero reconuenit actor sup re, vel cā, d̄ qua iudex nō possit cognoscere, ēt vtraq; parte volētē: tūc nō est locus reconuētiōis. Et ita loq̄t opin'o Canonistarū q̄ est vera. Nam tūc cessat rō quētionis & reconuētiōis. Vult em̄ lex, qd actor patiat ipsū esse iudicē q̄ se. Sed hic licet actor patiat, non

patit nā causę, & sic cessat rō posita i l. cū Papi. & s. dixi. & p hoc i qōne p̄posita, de cā p̄iudiciali, statim nō poterit fieri reconuētio corā iudice p̄iudice, qd priuilegiū cāz est, vt cognoscat a maiorib. iudicib. nō priuilegiū p̄sonę. tex. vt in l. nō distinguem'. §. de liberali. ff. de arbi. Nō ob. tex. in corpore vñ sumit ista aut. vbi facit eundē iudicē vtriusq; cāz. qd intelligo, s. remouēdo exceptionē, qd nō sit iudex actoris. Secus si nā cāz nō patiat fm qd dicit. l. cū Papi. nō em̄ est verisimile qd ex illo Princeps voluisset, qd pp nām reconuētiōis iudices cognoscerēt de causis maximis: hñc. n. eēt res magni p̄iudicij. Possent em̄ partes inuicē p̄ponere, & hñc sup cā stat', vel monachus, vel matrimonij, vñ iudicē minimū, q̄ sn̄iaret fm corū volūtate: qd esset absurdū: vt d. §. d̄ liberali. Præterea nā quētio nis, & reconuētiōis est, vt simul tractent. & eodē tēpore finiant. Si intelligentes de actiōe p̄iudiciali p quā impediret exercitiū aliarū actiōnū interim, vt in qōnē seruitutis & libertatis, vt l. ordinata. ff. de lib. cau. nō possit hñc locū reconuētiōis, qd simul tractari nō p̄t.

7 Istius aut. rō melius. j. declarabit. Secūdo quæro, vtrū possit actor reconueniri de cā criminali? Dicit gl. qd sic, eadē rōne, qua s. dixi d̄ p̄iudiciali. vide gl. sup versu. eūdē. Pro declaratione istius q̄ est vidēdū qd aut actor accusauit criminaliter, & tūc an reus possit ipsum reaccusare, ē mā. Lis q̄ re' d̄ pub. iud. & j. q. accu. nō poss. l. negāda. Ad vñ tñ aduerte, qd tota illa mā loq̄t, qd qd accusatorē reaccusaret corā iudice suo. S; si p̄mō reconuētiōis vellet accusatorē suū accusare corā iudice nō suo, hoc nō possit. Rō, qd actor illū iudicē non elegit, nec spōte iuit ad eū, imo quadā necessitate, s; p̄ maleficiū, vel iniuriā sibi factā, vt l. ij. §. sed si agat. ff. de iudi. Vñ nō est queniens vt malignitas aduersarij mei, pp quā cogor eū accusare faciat, vt ego possim reaccusari corā iudicē nō p̄tētē, vt d. §. sed si agat. Quę rō cessat i eo qd agit q̄ aliquē ex aliquo q̄tū celebrato ab ipso agēte, vñ ipsi' facto: sic eo casu quo acculat, cessat rō l. cū Papi. qd ipse accusator iudicē nō eligit spōte. Si vero agat actiōe ciuili descēdēte ex aliquo maleficio, vñ facto quēti absq; sciētia vñ p̄sentū accusatoris, tūc idē eadē rōne, vt d. §. sed si agat. Quę dicta sūt tā i ciuili, q̄ i criminali, itelligo qd actor queniens reū corā iudice ordinario. Si em̄ q̄ cū iudicē delegatū ipetraret, tūc crederē qd possit fieri reconuētio, p hanc aut. i cor. vñ sumit, & qd subest rō, qd ipse eum elegit, & cessat rō ipedimēti, de qualoq̄ §. sed si agat. Si vero agat actor actiōe ciuili descēdēte ex suo facto, vñ q̄tū, tūc si re' vult eū reconueniri ciuili, siue actiō descēdat ex crimine siue nō, p̄t idē iudicē p

ADDITIONES.

- a Alex. ¶ Contra actorē. No. an reus habeat necesse reconuenire actorē, coram eodem iudice. Et vide Bal. in l. cum Papi. s. e. & limita p Bar. J. eadē & quod ibi dem dixi tenet tamen processus in ordinario. si non opponatur.
- b Alex. ¶ Terminabuntur. Adde qd dicit Bal. in l. viro. sol. mat. qd qd cā conuentionis, & reconuentionis, semper vniunt in casu d. l. viro. fm intellectu. Tac. de Are. & Bar. ibi tūc reconuētio habet vim exceptionis, & est necesse simul p̄nunciari sup vtraq; secus si non vniunt. sed sunt separate ita qd ex vna non inducatur exceptio in alia, nam tunc fm̄tum non est necesse, qd una sn̄ia dirimatur. De quo p Imo. in l. j. in fi. quæ sen. sine appe. rescin. Et adde quod licet debitū tūc sit liquidū, non tñ p̄cedet incōtinēti ad exactionē, si reconuenio te, sed debet. expe ctari finis utriusq; cāz p sn̄iam quod est verū, si de facili, & cito reconuētiō p̄t li quidari, alias secus, fm Bal. no. in l. neq; s. de compen. & tenet Inn. i c. ij. de ord. cog. in gl. uicisim. Ad qd ēt uide qd no. Bar. l. i. fi. j. q. ad li. procla. nō li. Adde qd no. Bar. in l. naturaliter. §. nihil cōe. in ulti. q. de acq. poss. & Bal. in l. cū Papi. s. e.
- c Paris. ¶ Primo quæro. Circa istam materiā, reconuentionio nō habet locum in cā, q̄ desiderat celeritatem, ut p Ro. sing. 8 15. inci. reconuentionio. Item qd reconuentionio non habet locū corā arbitris iuris, uide Specu. titu. de reconuentionio. §. effectus. uer. sed nunq d corā istis. Ro. sing. 7 17. inci. reconuentionio. Itē si per statutum sint deputati aliq iudices, qui habeant cognoscere de causis pauperū agentū, an si pauperes agant in ipsos iudices p̄t reconueniri, uide Bald. i c. j. de cōtro. seu. & ibi ēt qd n̄n̄n̄l̄ iniuriatus agens de iniuria uel de furto, uel de alio malo p̄t reconueniri corā alio nō suo iudice. Nūquid aut corā partib. curiæ habeat locū reconuentionio in materia seu. uide Bal. in c. j. §. si. de prohib. seu. alie. per Fed. & ibi ēt ponit iudex, qd est reconuētiō quædā p̄iudicialis & ostentatiua, qdā secunda ria & simplex ut ibi p eū. Itē, quod reconuentionio habeat locū corā iudice progato, uel cui maior uel æqualis se submisit, & quod corā arbitro, & de rōne diuersi tatis, & pro limita, eius qd d̄ de arbitris. uide Iaf. in l. est receptū. in gl. fi. de iur. om. iud. Itē si princeps dedisset iudicē alicui, motu pprio. an tūc possit fieri reconuētiō corā eo, uide Iaf. der illū tex. ponderantē qd nō, in l. si qd iniquum. prope fi. ff. quod quisq; iur. Item quod cā reconuentionis eadē instantia terminari debeat. qua cā cōuentiois, & eisdē priuilegiis & rogatiuis gaudeat, uide Joā. de Dama. p̄n. 93. & ibi ēt per Bolog. in addi. qd si clericus cōueniat laicū coram iudice seculari, poterit corā eodē ipse clericus reconueniri, uide Are. in c. si clerici extra. de iudi. & ibi Deciū. Itē, qd si quis petit imponi p̄petuū silentiū alicui super aliqua re, qd procedat solū super reconuentione. uide Aret. in c. in p̄ntia. de proba. & ibi ēt Fel. Itē, uide in materia reconuentionis Maria. Soci. in ti. de mut. pet. ubi corā quo. & inter quos, & de quib. causis locū habeat, & multa alia. Itē, an p̄cedat reconuētiō corā arbitro uel arbitratore, & quō, uide Bar. p̄. 3. uol. 4. ¶ Equat̄ p̄cedat in cā dotis. uide Abb. in c. j. col. x. & seq. ex. de mut. pet. Alexā. consi. 100. nu. 4. lib. 4. & uide qd dixi in clem. dispendiofam. de iud. PVT.
- d Alex. ¶ Dicit gl. Et hic p Bal. in l. i. in prin. qd accu. p Bar. & Imo. in l. i. qd reus. ff. de pub. iud. ¶ Et an actor possit reconueniri de cā criminali, adde, qd secus eēt si qd esset cōuentus ciuili, qd tunc possit cōueniri criminali Alex. in l. i. §. i. ff. de edē. q. ita declarat dicta Bar. i l. q. Repertoriū. i fi. prin. ff. de adm. tur. PVT.

17 iudice laico possit reconueniri? Gl. f. c. at si clerici. ex. de iud. tenet qd sic. Quidā doc. iuris civilis, vt Pet. & Iac. But. tenēt qd nō, qd hoc nō p̄t fieri p̄ modū prouocationis in c. si diligētī, extra. de fo. p̄pet. & s. de epif. & cleri. aut. statutum. B̄ p̄to q̄riū. l. q̄ possit reconueniri. Nec ob. qd non potest fieri prorogatio; qd fateor. s. ab homine, s. a lege hoc fit, vt omne priuilegiū, p̄ p̄sona subducit a iurisdōne, tollatur in causa reconuentionis; vt l. cū Papi. & in corpore vnde sumitur hęc authen. Nec obst. si dicas, ille est fauor totius cleri quia fateor, eo modo priuilegium, ne legati conueniantur, est fauore publicę utilitatis, & tamen cessat in causa reconuentionis, vt d. s. sed si agant. ¶ Quæro, vtrum coram arbitris sit locus reconuentionis? Text. est qd nō. extra. de arb. c. cū dilectus. qd est verum, qd tunc cessat. rō. l. cū Papi. Nō em̄ actor illū arbitrum elegit magis quā reus. 21 imo vterq; simul. Et iō p̄puto, quod si aliquis esset delegatus de cōsensu vtriusq; patris, coram illo delegato non esset locus reconuentioni eadem ratione, qua de arbitro. s. dixi.

CONTRARIETAS, ET CONCORDIA.

¶ Pro concordia. Aduerte quod in reconuentione debet procedi secundum formam conuentionis, & vna sententia terminari, quando agitur petitorio, & reconuenitur possessorio: vel p̄ eadē re intellige in illis casib; vbi i possessoriis requirit lit. contest. ita h̄t per Bar. in l. naturaliter. s. nihil. cō. ff. acq. pos. Cōtrariū tamē allega. i. aut. & p̄r. iūcto eo, qd voluit ipse Bar. i. l. i. j. quo. bo. & i. l. f. s. vbi in rem act. vbi voluit qd omnia iudicia possessoria sine summaria, & in extrauag. ad reprimendum. in verbo, summarie. tu dic. Bar. non negat in dictis suis. In hac auth. si bene videatur, tenet affirmatiuam, verfic. sciendum est igitur. & verfic. iuxta hoc quæro. Et sic non meretur argui de contrarietate.

LEX XV.

- 1 Ante litem contestatā p̄t i. aliqb; casib; appellari: & q̄ sint isti casus nu. 2.
- 3 Recusatio iudicis p̄t fieri, q̄nq; post litē contestatā, si noua causa supuenit.
- 4 Nemo nisi princeps, potest committere causam remota appellatione a diffinitiuā, sed bene ab interlocutoria.
- 5 Appellatio & recusatio iudicis, q̄n simul ponunt, hinc appellatione remota ante litem contestatam, etiam recusatio remoueri videtur.
- 6 Si in literis delegationis remouetur solum appellatio, non intelligitur remota recusatio.

Cum solitum.

Ista est singularis lex, nec scio esse eā alibi. B̄t dicit. ¶ Q̄n̄ duo veniunt ad determinationē eiusdē verbi, debēt intelligi vt vniformiter operent. h. d. Primo imperator repetit illud, sup quo dubitat. Secūdo quorūdā ponit opi. Tertio dat p̄siliū. Secūda ibi qdā putabāt. Tertia ibi, caueant. Not. qd dixi in summano. Idē habes in l. testō. s. de testa. mil. & de impu. & ali. sub. l. h̄ditatē. & l. quāuis. de vulga. & pu. l. iā hoc iure. D̄t hic, caueat itaq; Quæro qua distinctione debent vti iudices? Gl. dicit qd debēt verbū app̄sonis accommodare post sn̄iam, & verbū refutationis: seu recusationis an̄ lit. p̄test. Vide gl. sup uer. sine certa. Vult ergo gl. ad hoc vt ista c̄a aliqd operet, qd apponatur eo tempore, quo inducit aliquid ius cōe; sed de iure cōi post sn̄iam potest appellari, ergo post sn̄iam remoueat appellatione an̄ lit. p̄test. potest recusari, ergo an̄ lit. contest. remoueat recusatio ista opi. nō est vera. quia nullus iudex p̄ter principem, p̄test appellationem post sn̄iam remouere, vt l. j. s. ff. a q̄ app. nō li. Do. Ric. Malum. intelligit totū e. ut iudices remoueat appellationem an̄ sn̄iam, & recusationē post lit. p̄test. Et est hęc distinctio, quam tenere debēt iudices, s̄m eū hic, & hoc placet. Sed q̄ hoc opp. expressio eius, qd tacite inc̄t nihil operat, vt j. de fideiuss. l. non recte. & ff. de le. j. l. iij. sed istud est etiam tacite de iure cōi. ergo & c. Solu, dicit Rich. fateor q̄riū qd nihil operat, sed fit cā dubitationis tollēde, vt l. g. mutuā. ff. mā. & l. q̄ dubitationis. ff. de reg. iur. Hoc nō placet, qd uanum esset p̄siliū Principis hic. ¶ & iō dico qd an̄ sn̄iam & et an̄ lit. p̄test. q̄nq; p̄t appellari. ut puta si iudex p̄nūciauerit se esse, vel nō esse iudicem, ut no. in aut. habita. s. ne fil. pro pa. & i. casu. l. arbitro. ff. qui satis. cog. & de mino. l. intra vile. Itē recusatio p̄t fieri q̄nq; post lit. p̄test. si noua cā supuenit, vt l. nō distinguem. s. cū qdā. ff. de arb. Vñ cū iudex remouet app̄sonē an̄ sn̄iam. & ista remotio operat illis casib; i. q̄b. poterat appellari: & cū remoueret recusatio nē post lit. p̄testa. operabit s̄m qd dicem. p̄ ordinario, vt s. de iudi. aut. si vero p̄tigerit. Et s̄m hoc sic oppo. nemo p̄t p̄mittere cām app̄sonē remota, nisi p̄tinceps, vt l. j. s. ff. a q̄b. appella. nō licet. Rñ. verū est remota app̄sonē a diffinitiuā, sed b̄n p̄t remoueri app̄to ab interlocutoria. Et hic est casus no. hic, & hoc sentit gl. tua. in si. multū no. quā vidē. Secūdo q̄ro. ¶ q̄n̄ ista verba simul. ponūt, quātr intelligant. put in prin. l. p̄supponitur. In hoc sunt opi. Quidā d̄nt qd an̄ lit. p̄test. nō poterit recusari. Et qd hic d̄t in tex. qd minime vetitū est. s. a lege, & hoc tenuit. lo. Alij d̄nt q̄, & d̄nt qd dictis verbis nō obstātib; poterit recusari, p̄ hūc tex. dū dicis. qd minime vetitū. & c. Ego tenco opi. lo. p̄ rōnē quā dixi in summano. s. q̄n̄ duo vocabula veniūt ad terminationē vnus verbi debēt intelligi, vt vniformiter operent. Sicut ergo app̄to est remota: an̄ lit. p̄test. vt dixi. ita eodē mō recusatio. ¶ Quæro. qd si i. literis b̄ delegationis remoueat solū app̄to, an ex hoc videat remota recusatio? Gl. hic tenet qd sic. al. legat. ex. de appel. c. sup ea. In q̄riū facit j. ne lic. i. vna ea. cau. j. i. li.

Gl. sol. Ibi loq̄t qd remouet a iure, hic qd ab hose. Cōtrariū huius determinat gl. in d. l. j. s. fin. ff. a quib. appel. nō licet. Et istam opin. sequuntur communiter doc. quia quando sunt duo iura separata, remoto vno, nō seq̄t remotio alterius, vt l. si vni. ff. de ser. vrb. p̄d.

ADDITIONES.

- a Paris. Q̄n̄ ¶ Vide l. in l. contra maiores. post prin. ff. de inoff. test.
- b Paris. ¶ Quod si literis. No. qd imo remota appellatione non intelligit remota nullitas, quia sunt diuerse. Vide Com. cons. 17. & an remota appellatione & cōtradi. dicat sublata nullitas, vide Com. cōsi. 60. inci. in Chri. noie. ubi et ponit an intelligat remota reductio in laudo. Et qd et si remouet appellatione, & q̄re supplicatio possit dici de nullitate, vide pra. Pap. i. forma exec. s̄iū diffin. itē qd remota appe. nō censet remota app̄to rōne euidentissime iniquitatis, & qd nō videat remota nullitas, vide Abb. cōsi. 55. i. ii. parte. Itē qd remota appella. nō censet remota q̄rela vel supplicatio, vide Barb. i. c. i. d̄ offi. deleg. l. in aut. q̄ supplicatio. de scib. impe. offe. & qdā alia vide per Are. cōsi. 75. & i. c. dilecto. in ix. q. de app. Itē an statutū remouens appe. in aliqua cā, an censet solū a diffinitiuā nō ab interlocutoria vel grauamine, vide Pau. qd sic, in c. pastoralis. in prin. in 6. q. de appel. Item an remota appellatione dicat remota q̄rela apud eundem iudicem, vide de Alex. in l. si. s. de edicto diui Adri. tol. post Pau. de Ca. ibi.

De sententijs quæ sine certa quantitate prolatae sunt. Rub.

LEX PRIMA.

- 1 Ius mere de futuro non potest deduci in iudicium.
- 2 Si ius est de presenti habens dependentiam de futuro, venit in iudicio, quādo actori nihil potest imputari.
- 3 Quid si ius est de presenti propter interesse, quod speratur de futuro.
- 4 Quid si aliquid ius de presenti speratur recedere in futuro.

Vm iudicem.

Valeat sententia de futuro, si dependeat a iure, quod est de p̄nti, h. d. secundum vlti. lect. hic positam in gl. quæ est vera. Op. & videtur, quod cursus futuri t̄pis nō spectat ad iudicem, vt ff. de vsuc. l. j. s. j. Huius timore sunt in gl. quinque lec. quatuor primæ tendunt ad hoc, vt ostendant iudicem pronūciauere de futuris. Vltima ad hoc tendit, vt index pronūciauerit de futuris. Primæ quatuor lec. non habent dubitationem ideo non prosequor eas. Vide gl. Ad quintam lec. quam possit imputari creditori: vt puta repeto sorte, & facio quantum possū i. ea exigēda, tunc tract. futuri t̄pis, in quo currunt vsuræ inuito actore, spectat ad iudicē, vt hic. Q̄nq; a aliqd qd p̄t imputari creditori, vt puta, nō curat sorte h̄re, sed vult qd debitor p̄dēnet sibi de futuro ad vsuras. & hoc non spectat ad iudicē, vt l. q̄ria. Op. de l. nō quēadmodū ff. de iud. Sol. Ea q̄ sunt mere de futuro, nō spectat ad iudicē, vt l. q̄ria. s. ea, q̄ sūt d̄ futuro, & h̄nt depēdētā a iure d̄ p̄nti, sic, & ita loq̄t hic. Nā fors petebat per p̄nti, & ab isto debito sortis h̄nt depēdētā vsure, & hoc spectat ad iudicē, & ita loq̄t hęc l. Cōtra hoc op. de l. in l. Aquil. si deletū. ff. ad l. Aquil. Hui. timore d̄s scire b̄t qd q̄nq; ē ius mere de futuro, & hoc nō p̄t deduci i iudiciū vt d. l. nō quēadmodū. ¶ Q̄nq; est ius de p̄nti, qd h̄t depēdētā d̄ futuro, & tunc distinguit vt dixi. Aut p̄t actori aliqd imputari, & nō venit i iudicio, vt l. j. s. j. ff. d̄ vsur. Aut nihil p̄t ei imputari, & veniri iudicio, vt hic, & l. j. de fidei cōmis. & l. male agit. d̄ p̄scrip. xxx. ann. ¶ Q̄nq; est ius de p̄nti, & pp̄ interesse, qd sperat de futuro, & tūc aut illud interesse sperat pp̄ culpā, & loq̄t l. i. l. Aquil. si deletū. ff. ad leg. ¶ Qui. Aut pp̄ doli, & loq̄t l. locū. s. p̄dēnato. d̄ tab. exhi. Q̄nq; test aliqd ius de p̄nti, qd sperat recedere in futuro, & isto casu loq̄t l. si seruus. in prin. de p̄di. fur. Istam materiā terigi in d. l. locum. s. con demnatio. plenius in l. si finita. s. ff. cum l. seq. ff. de dam. infec.

ADDITIONES.

- a Alex. ¶ Futuri temporis. Quādo tractatus futuri t̄pis spectat ad iudicē, vide p̄ Bar. & doct. in l. ubi autem. s. qui sortem. ff. de uer. ob. quid in fructib; futuris, ul de Bal. in l. si se. nup. mu. s.

LEX II.

- 1 Quando proponitur actio vniuersalis, vel generalis, tunc procedit petitio incerta, & sententia incerta, sed in executione certificatur. & nu. 2.
- 3 In obligatione alternatiua, si electio est creditoris, debet dari libellus certus, & sententia certa sequi.
- 4 In simplici obligatione, quando procedat petitio incerta, & sententia certa, & quando etiam sententia incerta.
- 5 Sententia incerta habebit executionem paratam, facta liquidatione.
- 6 Et quō fiet liquidatio, et i. instrumentis nō liquidis, q̄ merēt executionē, & nu. 5.

¶ Quamquam pecuniæ. ¶ Vbi petit incertū, valet sn̄ia incerta. h. d. Vi des ergo qd sn̄ia incerta valet. Contrarium vides in l. proxi. & l. si. Sol. gl. Q̄nq; petitur incertū, & tunc valet sn̄ia incerta, vt hic. Sed si petitur

ADDITIONES.

- a Paris. ¶ Quamquam. Vide quæ habes ad Bar. in l. i. in ff. de leg. 2. & in l. proin. de ff. ad legem Aquil.
- b Alex. ¶ Sententia incerta. Q̄n̄ valeat sn̄ia, & libellus incertus, vide etiā. Inn. in c. si. in gl. in uer. omni. de exec. p̄zla. vide Inno. in c. iii. de lib. obla. ¶ Et dic. qd sententia de & super, interesse iure actionis: ante sententiā liquidari debet, non in executione ipsius sententiæ. Rui. cons. 29. lib. 1. cons. 87. lib. 4. P. V. T.

petit certū, & tūc dēt ferri snia certa p se, vī p relationē ad acta, vt l. seq. 3 istud opp. In st. de act. §. curare. Huius timore gl. intrat hāc ma-
a teria veterē. Qñq; pponit actio vtilis, vt petitiō hēditatis. Qñq;
2 actio gñalis, vt petitiō tutelę, vel neg. gest. & i istis pcedit petitiō in
certa, & snia incerta, sed in executione certificā. Ita tenet hic gl. ma.
& plenius in l. j. in gl. mag. ff. de edend. & plene p Inn. i. c. queren-
te. in gl. pen. d. offi. ord. Qñq; pponit actio singularis, & ista, pprie
est mā nra. & tunc aut oblo erat alternatiua, aut simplex. Si est alter
natiua pcedit libellus, & petitiō alternatiua & incerta. vt d. §. cura-
re. & de verb. ob. l. eū g certatū in fi. Quod intellige, qñ erat electio
3 debitoris. Si n. eēt electio creditoris, cū sit in eius piāte, dēt dare li-
bellū certū, & snia sequit certa, ut l. vbi. §. q illud aut illud. de verb.
4 obli. t. Qñq; oblo est simplex. Et hic aduerte: aliqñ in libello nō pōt
declarari certa quāritas, sed pōt declarari i snia, vt cum petit inter-
esse, q̄ interesse stat in estimatiōe iudicis, vt j. tit. j. l. j. tunc pcedit
b libellus incertus, fm verā opin. & tūc snia erit certa, fm verā opi. nō.
p gl. in l. certi. qdō. in princip. ff. si cer. pet. dicam. j. tit. j. l. j. Qñq;
nō pōt declarari, nec i petitiōe, nec in snia, & tūc pcedit libellus
incertus & snia incerta. Hic est casus in l. nra. Nā debes hic intellige
c re. q̄ aliq; pmisserat indēnitātē, & ip̄ fiscus incurrerat aliqd dānū,
& māi dānū poterat incurrere i futuro vñ cū possit certificari id q̄
depēdet ex futuro, iudex pñciabit d indēnitātē sup futuro tpe, &
5 hic p pterito condēnabit, vt l. pxi. ¶ Sed q̄ro, q̄s est effectus istius
snie incertę? Respon. q̄ habebit paratā executionē scā liquidatiōe,
quæ fiet hoc mō: q̄ actor petet sniam executioni mādari, i qua ta-
lis est pdenatus ad indēnitātē pstandā. Ad pbandū q̄ sit damni-
catus, faciet incōtinenti articulos, nec est necessaria libelli oblatio,
nec lit. ptest. & sic pcedet summarie fm formā l. a diuo pio. §. si sup
reb. de re iud. Sicut dicimus in l. si, in snia lata i iudicio vñ, in qua ē
pdenatus ad restituēdū hēditātē simplr. q̄ aūt sit in hēditate, in
6 executiōe declarabit. Et nō. clare gl. i d. l. j. de edē. ¶ Et ista ē practi-
ca hodie d in partib. istis qd̄ in sta, q̄ sunt guarentigionata, vel con-
fessionata merent executionem, sicut snia diffinitiuā. Si ergo est
aliquod instrū non liquidū, pero executionē summarie, & facio
articulos ad probandū id secundum ea, quæ dicta sunt s. & c.

CONTRACTIETAS, ET CONCORDIA.

Pro solutiōe. Bart. in hac l. ii. & in quo uideatur inuolutus, uitio contradi-
ctionis, uide concordiam, quam posui in l. i. ff. de eden.

ADDITIONES.

- a Alex. ¶ Veterem. Idem tenet in l. ait p̄tor. §. i. ff. de re iudi.
- b Alex. ¶ Interesse. Iudex debet in sententijs taxare interesse. adde l. eū proprio.
& ibi Bal. si quis alie. uel sibi. idem dicit in fructib.
- c Alex. Intelligere. In his, & uniuersalib. uide ēt nō. Bal. i. l. fili. uer. ulterius q̄rit
3 fami. erci. p gl. & de dō. in c. r. de re iud. & Inn. in c. si. & Bal. i. l. 3. de re iud. & Inn.
in c. si. de excef. p̄t. Et adde, q̄ ualeat condēnatio expensarū ēt incerta, sine re-
seruatione taxationis, fm Bar. in l. terminato. uer. uenit ad quartū. j. de fru &
d ibi p Bar. q̄ tenet hoc esse uerū, in omnib. accessorijs, & idē dicit in arbitratore.
- d Alex. ¶ Practica hodie. Vide Bar. in l. i. ff. de eden.

L E X III.

- 1 Sententia quādo fertur per relationem ad aliqua acta, ualeat si in illis cōti-
netur certa quantitas, non distinguendo quę sint illa acta. & nu. 2.
- 3 Sententia simpliciter prolata, ut condēno te ad id, quod debes, ualeat, si
certa quantitas reperitur in actis reprobatorijs.

Hæc sententia. Sententia, q̄ non p̄inet certū per se
1 nulla. h. d. No. istum b si huius legis p declōne glossarū hic posita-
rum. Quæ rō i q̄b. actis debeat cōtineri certa quantitas, vt snia ual-
2 leat. dicit gl. in attestatiōibus, vel p̄fessionib. In q̄rium vt, q̄ suffi-
ciat cōtineri i libello, vt l. qd̄ th. de arb. & de re iud. l. ait p̄tor. §. j. Sol.
3 Bt qñq; snia fert p relationē ad aliqua acta, tūc ualeat snia, si in illis
actis ad q̄ snia refert, p̄tinet certa quāritas, nō habita distīctiōne, q̄
sint illa acta, vt l. 3. r. i. ¶ Qñq; snia p̄fert simplr. l. p̄dēno te ad id,
qd̄ debes, tūc est necesse, qd̄ certa quāritas reperiat in actis p̄batorijs,
vt in dictis testiū, p̄fessionibus, vel instrumētis, nec sufficeret cōti-
neri in actis assertorijs, vt in libello, & positionibus. ita loq̄t hic gl.

ADDITIONES.

- a Paris. Hæc sentētia. Quod snia incerta nō ualebit, nisi certificet p relationē ad
aliud, uide Com. consi. 7. nō dicit, q̄ ubi snia est incerta super eo de quo princi-
pālī nō disputat nō uitiat. Vide p eū, & ibi ēt ponit q̄ recipit declōnem partis,
et quo ad ipsos expresse se nō refert, & uide Com. consi. 23. in prin. Itē uide ēt
q̄ in snia incerta q̄ declarat p relationē ad acta non ualeat, licet secus sit, si de-
clarat ex certificatiōe, nisi in certis casib. quos ad Bar. habes in l. Pau. la. j. ff. de
re iud. & qñ incertitudo uitiet sniam, uide Fel. in c. uenerabilis. c. x. de except.
b Alex. ¶ No. istū. Idē, q̄ hic dī, q̄ snia lata per uerba obscura, debet declarari p
uerba probatoria, etiā si ad alia nō fiat relatiō, expresse debet intelligi, qñ snia
esset nulla, propter obscuritātē, nisi declarēt per ipsa acta probatoria. Sed ubi
snia potest in se ualere, uerba eius tunc debent strictē intelligi per acta proba-
toriā, est cog. in l. i. j. si plu una sen. & l. Pau. la. ii. ff. de re iud. quod tene mēti. &
uide Bar. in l. ait p̄tor. §. r. de re iud. & in l. i. j. si plures una sen. Et an incertitu-
do i pis uitiet, ut puta si iudex dicit relego te ad tps, & nō dicit, quātū tempus.
Tex. est. q̄ nō in l. si sine p̄finito tpe. ff. de pe. ubi uide quō intelligat ad sēpus.
Et aduerte, quia ille rex, loquitur in criminalib. Adde q̄ Bal. in consi. 34. dixit in
l. si sine p̄finito. esse unicum in iure, & facere, q̄ si iudex simpliciter banoiat
aliquem, quōd intelligatur bannitus usque ad decennium.

L E X IIII.

- 1 Etiam in dōte non ualeat sententia incerta, & nu. 4.
- 2 Potest ferri alia sentētia etiā antequam pronuncietur de nullitate prima.
- 3 Qui non appellat confirmat sententiam.

Hæc sententia. Snia nulla, rōne incertitudinis, nō im-
1 pedit aliā ferri sniam. h. d. ¶ Not. qd̄
2 ēt in dote nō ualeat snia incerta. ¶ Secūdo not. qd̄ p̄ ferri alia snia,
ēt anquā p̄nunciet de nullitate primæ, ut hic, in fi. ¶ Et de hoc dixi
3 in l. si ut pponis. s. quō & qñ iud. ¶ Tertio no. quod q̄ non appel-
lat, p̄firmat sniam. uidistis in l. ab. eo. s. quō & qñ iudex. ¶ Not. qd̄
dixi in sumario, q̄a alibi nō reperies, iō tene menti. ¶ Opp. p̄tra
b hoc, iudiciū de dote b est iudiciū vñ, sicut in petitiōe hēditatis, &
similib. Ita probatur in l. quod dī. in prin. ff. de impen. ergo proce-
dit libellus in certus, & snia incerta, sicut in petitiōe hēditatis, &
ita determinauit uobis sol. mat. super rub. Hic vñ casus in q̄rium. So-
4 lu. Hic fuit snia omnino incerta. ¶ Nam pronunciauit iudex, quod
bona fide accepisti, solue. Si enim pronunciaisset hoc mō, p̄demno
te ad restitutionem dotis, quia p̄stat eā te habuisse, licet nō declare-
tur quantitas, uel qualis esset dos, ualere snia, sicut in petitiōe hē-
reditatis. Et quod hoc sit uerū, vñ uelle hic rex. in eo, quod dicit, qd̄
petitiō incerta procedit super dote. Et intelligo hanc legem.

ADDITIONES.

- a Alex. Hæc snia. Not. ex isto rex. fm Bald. quōd iudex pōt in sua diffinitiuā esse
sibi contrarius, si prima snia, per eū lata erat nulla, quod est notan fm eum.
- b Alex. ¶ Iudicium de dote. Procedit libellus generalis in dote, uide Bart. etiam
in l. r. de eden. post gl. uide s. eo. l. 3. & Bald. hic tenet contra Bar. quando res par-
ticulatis est data in dotem.

De sent. quæ pro eo, quod interest, proferuntur. Rub.

¶ Cōtinua Rubricā ad p̄cedentē hoc mō, s. dictū est de sentētijs, q̄
sine certa quantitate p̄ferunt. uerū, q̄a sup interesse, p̄ferunt qñq;
snie incertę. iō subiicit rubrica de sentētijs q̄ p eo, qd̄ interest, & c.
Ista p̄tinuatio nō est uera, quia super interesse debet p̄ferri senten-
tia certa, ut in st. de actio. §. curare & dicemus j. in p̄cessu materię.
Dēt ergo aliter cōtinuari, & sic dictum est s. de sentētijs in genere,
& in specie de sentētijs, quę sine certa quāritate. uerum, q̄a in feren-
dis sententijs super interesse, p̄sueuerunt d̄riri plura dubia, ideo po-
nit hic in rubrica de sententijs quę pro eo quod interest, p̄ferunt.

L E X V N I C A.

- 1 Interesse, in quibus casibus habeat locum.
- 2 Interesse singulare in casibus q̄ habent certā quantitātē, uel naturā nō po-
test excedere duplum communis uel interesse conuenti ubi non reperi-
tur commune, & nu. 6. 7. & 20.
- 3 Qui sint isti casus certi, & qui incerti.
- 4 Contractus illi dicuntur certi, qui habent certam quantitatem, uel natu-
ram respectu sui uel adiuncti.
- 5 Incerti dicuntur, qui non habent certam quantitatem, uel naturam respē-
ctū sui, uel adiuncti.
- 6 Interesse quid sit. uide plures opi. & diuisiones.
- 9 Interesse strictę sumptū prout i materia huius legis, & fm Bart. est estima-
tio alicuius utilitatis non habitę. propter alicuius factum iniustum, uel
cessionem iniustam.
- 10 Interesse est triplex. s. singulare, commune, & conuentum, & nu. 11.
- 12 Interesse singulare quando sit affectionis tantum, & quādo sit affectionis
continentis utilitatem.
- 13 Interesse intrinsecum debet dici illud, quod est ipsa res seu eius estimatio:
& illud quod est immediate ex ipsa re.
- 14 Ea uero quę ueniunt occasione rei non ex ipsa re debent dici extrinsecū.
- 15 Interesse intrinsecum, hoc est ipsius rei estimatio semper uenit in iudicio.
- 16 Quid si interesse est ex ipsa re, ut fructus & partus.
- 17 Interesse extrinsecum quando agitur propter non factum, si sequitur rem
penes quemcunque uadat, habetur ratio eius in iudicio.
- 18 Quid si non sequitur rem penes quemcunque uadat.
- 19 Interesse extrinsecum, quando agitur propter malefactum scienter, uenit
in iudicio & quid si ignoranter.
- 20 Pœna legalis non potest excedere quadruplum, & quid in pœna conuen-
tionali. et n. 21.
- 22 In interesse habetur ratio lucri, quod contingit circa ipsam rem, ut frumē-
tum modo ualeat, & c.
- 23 Idem in lucro quod uenit extra rem, quando percipitur sine alterius iniu-
ria, & sequatur rem penes quemcunque uadat.
- 24 Si uero non sequitur rem penes quemcunque uadat, & in eo lucro natura
rei plus operatur, quam hominis industria, eius ratio habetur.
- 25 Et si in eo lucro, ut plurimum operatur industria, & ille cui debebatur nō
consueuit mercari, non habetur ratio istius lucri.
- 26 Illud quod dicitur quod interesse non potest excedere duplum, habet etiā
locum in maleficijs.
- 27 Interesse vsque ad quam quantitatem possit ascendere.
- 28 Qualiter interesse in iudicium deducatur.
- 29 Interesse conuentum probatur per instrumēta, uel per testes.
- 30 Interesse commune probatur per testes qui dicunt, quod res communiter
tantū ualeat, & q̄ communiter cuiusq; interest tantū dictam rē habere.

- 31 *Articulus precij, & interesse communis temporis præteriti non dēt referri ad unum dī, vel duos, sed ad quamplures i loco publico, & consueto,*
 32 *Interesse singulare qualiter probetur.*
 33 *Quomodo firmetur articulus super interesse singulari.*

Vm pro eo. Domini, hæc lex est vna de difficilioribus totius Codicis, & habet materiam b profundissimam, & longissimam, Diuiditur in partes quinque. ¶ Primo ponit proemium suum. ¶ Secundo ponit statutum suum. ¶ Tertio illud probat per reductionem ad absurdum. Quarto illud pbat a simili. ¶ Quinto ponit duo alia dicta generalia ad alia præcedētia. ¶ Secunda ibi, sancimus itaque. ¶ Tertia ibi, nedum. ¶ Quarta ibi cum scimus. Quinta ibi, & hoc non solū. Breuiter hoc intendit. ¶ Prolixitates antiquæ circa interesse cessant per hanc legem, in casibus certis venit interesse singulare vsque ad duplum interesse commune. In casibus vero incertis, venit in totum quod interest, & hī ratio lucri, & damni. h. d. tota lex. ¶ Venio ad casum in terminis, & advertant iuuenes, quia hæc lex. in prin. videtur facilis, sed postea videtur difficilis, & expedire nō possem hoc mane, expediam hoc fero totam legem, ideo incipio per particulas. Et primo opp. qd infinitas tolleretur. de dol. excepti. l. plures. §. si. Sol. Ibi loquitur seu tractatur de obligatione tollenda, quo casu tolleratur in finita, hic vero de obliōne iducēda. Istud Brocardū recitat hic Cy. & Dy. In l. g. bona. §. fin. ff. de dam. infect. & ibi ego plenius examinaui, iō hic non insisto. ¶ Venio ad secundam partem, & ex ea habes notare, quod in casib. qui hnt certam quantitatem, uel naturam, interesse non pōt excedere duplum. In casibus vero incertis, præstatur totum interesse. ¶ Venio ad tertia. Antequam faciā aliqua, videamus q sunt casus certi, & q incerti GL. dicit. Dnt certi sm quod ponuntur in l. certum. ff. si cert. pet. vt puta si est in obliōne certa quātitas vel certa species: qn certa quātitas dī habere certam quantitatem: quando certa species dicitur habere certam naturam. Istud non videtur uerum gl. nostræ. Nam appellatione certe quantitatis, continetur certa species, vt l. quisquis. ff. de lega. iij. & l. cum stipulamur. de verb. obli. ideo gl. intelligit aliter, vt illi casus dicantur continere certam quantitatem, in quibus venit certa quantitas, vel certa species, Vbi vero promittitur aliquid in gñe. vt homo, vt equus, tunc dicatur habere certam naturam. Et hoc est quod textus dicit, certam quantitatem, uel naturam, vt hic. Et vide glossam. nō. in ver. certam quantitatem, uel nām. Incerti vero casus sunt, dicit gl. quando in obliōne venit factum, uel non factum, que sunt incerta, vt ff. de verb. obli. l. vbi autem. §. quid id quod. & ita dicit gl. in verbo, in alijs autem casibus. Ita etiam dicit Inno. in tit. de senten. excōica. in c. sacro. vbi tractat mām interesse. Dy. idem tenet, q ista gl. in c. mora. de regu. iuris lib. vj. Quidam. vt d. Francif. Accur. cum semel fuisset aduocatus pro rege Angliæ in studio Tholosano, repetijt istam legem, & recitauit, & tenuit opi. patris sui, put iacet. D. Iaco. de Rauenna, q erat ibi magnus doctor in forma discipuli surrexit eum, & oppos. sic. Istud dictum gl. vī q tex. huius l. Nam text. dicit q tētus emptionis, & venditionis, hēt certā quantitatem, uel naturam. Sed in actione empti uenit factum, vt l. ex empto. in princi. de act. emp. & l. si stipularus. de vsur. ergo falsum est dicere, quod obligatio facti dicatur incerta, q hæc l. Et istud retulit. Pet. de Bellapert. dum in anno Iubilei ueniret Romam ad indulgentiam, tanquam peregrinus, & Bono. repetijt istam l. do. Cyn. etiam refert hic. vnde Iac. de Rauen. in expositione istorum verborum recedit ab opin. glo. & dicit quod illi dicunt casus certi, qui habent interesse cōe, vt scribere mihi librum, facere mihi domum, & similia. Et illi dnt casus incerti, qui non habent interesse commune, vel cōem æstimationem, vt ire pro me Romam. Nam nō potest mea interesse. ita quod non alterius, sed liber iste, apud quemcunque esset ualere tū. Pet. de Bellapert. non stat in eius opinione, quia dicit quod loquitur sine lege. Præterea ego reprobo quod ipse non dicit uerum aliter, nam possibile est quod in tētus locationis, & pductionis, ex parte conducentis, nō reperiatur æstimatio communis, v. g. conduco operas tuas, vt vadas pro me Romam pro centum, licet ex parte eius, qui locat operas, sit certum, quod debet habere centum, si istud interesse habet certam quantitatem ex parte conducentis, non est certum, quia forte alterius nihil interest, vnde non reperitur æstimatio communis, & sic iste tētus esset incertus sm cum quod est q istum textum. quare Pet. de Bellapertica exponit ista uerba, vt dicamus sic. Illi tētus dnt habere quantitatem certam, uel naturā in quibus hincinde oritur obligatio, & sic tētentes obligātur pp mutuam relationē, vt in emptione, venditione, & in alijs tētibus. Cōtractus incerti dnt, in quibus tētentes obligantur absque mutua relatione, vt promitto tibi p stipulationem ire Romam, licet iste proprie non dicatur ttractus, vt l. Iabeo. §. ttractus. de ver. fig. & ideo Imperator nō repetit i tētibus, sed dicit i alijs sit casibus, &c. quia ille proprie non est tētus. Sed ista opi. Pet. nō vī vera. quid. n. si ex utraq; parte promittatur mutue, ut puta, promitto pro te ire Romā, & tunc tu promittis q-

me ire Parisios? hic obligātur tētentes pp mutuam relationē, tñ certū est q iste tētus ex utraq; parte tñnet incertū. Iac. de Aret. reprehēdit gl. nostrā p aliā rōnē i prin. vbi dicit, q certa quātitas uī incerta tñnet, qn pmittit hō in genere. quō pōt hæc esse uera, cū hic tractet de singulari interesse, q nō pōt excedere duplū interesse cōis. & in hōie debito in gñe, interesse single nō pōt cadere, q nō ē res ad quā habeā affectionē. Nā dicit Iac. de Aret. in eo, q dicit gl. in tētibus. incertis, sto cū ea. Cū ergo dī certū quātitate, uel nā, dicit ipse, intelligo ut dicamus certā quantitatem, s. factu hominis, ut domus, fundus, & similia, vt l. q in rerū. §. ij. ff. de leg. j. Certā nām, ut qn debet aliqua species q hēt certitudinē a nā, vt homo, & equus, & similia, q hnt certā speciē. Certē ab ista obiectiōe pōt defendi gl. nostrā. Nā qn debet homo in genere, vt deberi homo mediocri, vt ff. de leg. j. l. legato gñaliter. Nā nō est aliquod imaginatū, i quo nō cadat affectio. Præterea, interesse singulare nō est affectiōis tñ, sed utilitatis tñ, vt j. dicā. Vñ i homine debito i genere nō soluto, pōt cadere interesse singulare, hoc ē aliqua utilitas singularis deficiēs, vt videbitis. j. Alia fuit opinio do. Nicol. de Mat. q dicit sic. Illi dicunt casus certi, qn ab initio nō uenit i obliōne interesse sed ex postfacto uenit in obliōne, vt p dēnatiōe, pp moram, uel pp aliud, vt apparet i oib. tētibus. ut hic. Vbi uero interesse ab initio debet. Exēplū. in delictis, dedisti mihi dānū, tēneris statim mihi ad interesse. Vel intulisti mihi iniuriā, uel vim, & similia, & tūc illi casus dnt tñnere incertū, & sunt incerti, dicebat ipse. Ista sua opi. nō est uera: nā duplū nō pōt dici vbi nō reperit simplū, vt l. in testō. ff. de p dōnib. & demōstratio. l. qdā. §. si tibi. ff. de l. j. sed vbi debet factū nō est illud simplex, certū, ergo duplū nō pōt eē certū. Do. Ia. But. tenebat opi. Petr. do. Cy. tenet opi. gl. nræ. Ad rōnē Iac. de Rauē. rñdet sic. In tētus emptionis & uendōnis, uenit factū, dicit ipse, uerū est, sed nō est merum factum, est em tale factū, q uno momēto expedit, s. tradere. Gl. in l. nostra loquitur de factis, & q hnt cām successiuā, ut ire pro me Romam, & similia. Ista solo posito qd cōcludat in tētus emptionis, & uendōnis, tñ in tētus locationis, & p dōnis nō pcludit. Nam in eo q locasset operas suas, ille debet factū q hēt causam successiuā. ¶ Item ille, qui locauit fundum debet factum, s. patientiam, id est pati, s. uti frui, ut l. ex p dōcto. ff. loca. & sic hēt causam successiuam. Quid dicemus? Dico, q in tētus emptionis, & uendōnis, defendendo gl. nostram aliter quā Cy. & sic. Dicit Iac. de Aretio i tētus emptionis & uendōnis uenit factum. Dico q nō est uerū simplū. Nā uenditor tenet ad tradēdū, & ad faciendū emptorē dominū, & sic est datio, si ipse est dominus. Si est nō dnt, dēt transferre usucapiē di p ditionē, ut l. in p dōnialib. in fi. ff. de uerbo. obli. ibi, cām bonorum, &c. Et hoc ē ut tenere gl. mag. in l. certū p dō. in prin. ff. si cert. pet. idem dicit q in uenditione, & emptione, non est factum merum: tamen ista defensio non sufficit ad euadendum de tētus locationis, & pductionis, ubi uenit merum factū. Et iō dico sic, Gl. nostra dicit uerum, p iuncta tñ opi. Pet. hoc mō, tñ illi tētus dnt certi, q hnt certā quātitatem, uel nām respectu sui, uel adiūcti. & alij dnt incerti, q non hnt certam quātitatem, uel nām respectu sui uel respū adiūcti. Declaro istud. Respectu sui, continet certam quātitatē uel naturā, ut in exemplo gl. qn pmittitur certa quātitas uel certa species in genere, uel i specie respectu adiūcti, ut in tētibus. respectiuis, uel correlatiuis. V. gra in locatione & conductione, in emptione, & uendōne: licet. n. factū, q uenit in tētus, sit incertū, tñ p tium seu merces est certa, & iō tātū uident illud factū ttractantes æstimare, uñ rōne adiūcti, dicunt tñnere certū. ¶ Incerti dicunt, q nō habent certā quātitatē, uel nām respectu sui, uel adiūcti, ut qn pmittit simpliciter factū, ut ire pro me Romam. Vel si pmittat simpliciter ex utraq; parte, ut promittis pro me ire Romā, ego pmitto pro te ire Parisios, quia nullum est adiūctum, cuius respectu certificentur, & ideo isti contractus dicuntur incerti. Modo habes expeditum istum textum. ¶ Vltius quæro pro declaratione textus dicitur hic, dupli quantitatem minime excedere, &c. ¶ Quæro, quod est istud simplum, cuius nō pōt excedere duplum? Gl. j. hic dicit quod hic debet intelligi duplum, s. interesse commune, & uide gloss. primam, hic, sed alibi i glossa super uerfic. dupli. glossa ponit opinio. Quidam, ut Plac. dicunt, quod non potest excedere duplum pretij conuenti. Alij dicunt, non potest excedere duplū pretij communis,

ADDITIONES.

- a Paris. ¶ Cum pro eo. Circa materiam interesse mercatoris quod iuste petat de statuto possit illud æstimare, uide Com. in confi. 139. inci. Laicus circa si. Irē no. quod interesse lucri cessantis debet iudex æstimare ex suo officio, sm Bar. in l. j. de colle. Illic. lib. xj. ad quod uide Iac. in l. j. §. si. de eo quod certo loco, ubi ē dicit quod tale interesse probatur per coniecturas & uerisimilitudines.
 b Alex. ¶ Materiam. Et de materia huius. l. uide Inn. i c. sacro. de senten. excōi. & hoc statim alle. Bar. in uer. exemplū, dedisti mihi damnū. ibi, ad rōnem. Iaco. de Aret. tunc concludit, an in contractu emptionis, & uenditionis ueniat factū, p Bar. in l. stipulationes nō diuidun. de uer. ob. q in l. i. de actio. emp. & in l. certi conditio. in prin. si cer. pet. & uide no. per Bal. hic.
 c Alex. Dico sic. Opponit Bart. in præmissis ad istum tex. Quid tamen de hoc sentit. Bal. uide per ipsum.

nis, ut dicitur est. Finaliter gl. determinat quod non potest excedere, nec unum nec aliud, neque duplici praei conuenti, neque communi. Et vide glossam, ut intelligas quid ista glo. dicat, dicas, quod loquitur in diuersis casibus. Nam ubi reperitur interesse commune, non potest excedere duplici huiusmodi interesse. de Interesse vero uento non curatur eo casu, quia illud potest excedere. Sed ubi non reperitur interesse commune, sed conuentum, tunc non potest excedere duplici in interesse uenti. Et ita debet intelligi ista glossa, si diceret, male, ut in contrariis dicam. ¶ His expeditis ueniamus ad aliqua tria pro declaratione l. postea intrabimus materiam. ¶ Opponitur, de hic in casibus qui habent certam quantitatem uenit interesse. Contra, imo nunquam succedit obligatio ad interesse, sed semper ipsa quantitas, uel species debita debet peti, ut l. si seruus. §. fina. de uerbo. oblig. & l. ubi aut. §. fina. eodem titulo. Istud tangitur in glossa super uersiculis tractibus, circa finem. Dicit glossa, quod debet intelligi, quia in obligatione est res tradita, secus in contractibus rem dari, quo casu, non succedit obligatio ad interesse, sed in contractibus scilicet innominatis, sic. Reassumam infra. tamen quantum ad propositum dico est, ubi est rem dari in obligatione, uenit interesse non iure actionis, uel oblationis sed officio iudicis. ut l. uinum. ff. si certum pet. & l. in hac. de tritica. Tangam. j. in illa questione, qualiter interesse in iudicio deducatur. ¶ Secundo opponit, & hic aduerte, & ista opposit. quas formabo, tanguntur in gl. super uer. dupli. post princ. ¶ Opponit igitur de l. ro. §. si per uenditorem. de actio. emp. ubi quod tenetur quanti plurimi res fuerit. Dux solutionem dant in gl. Prima quod ubi, subaudiatur, dum tamen excludat duplicem. Alij dicunt, quod ubi loquitur de interesse communi, quod totum est simpliciter & id potest excedere primum rei in multum, & ista est uera. Ex qua solone illud habes quod dixi tibi in secunda questione. ¶ Interest singulare non potest excedere duplicem interesse conuenti. l. quando non reperitur commune interesse, sed conuentum tamen. nam ipsum commune interesse potest excedere interesse conuentum. ¶ Op. tertio del. Iulianus. in princ. ff. de actio. emp. Dicunt quidam, quod ubi loquitur de interesse extra rem, quia potest excedere duplicem, hic loquitur de interesse circa rem. Illud non placet gl. nostrae. nam si interesse circa rem, non potest excedere, multo minus extra rem, quia tardius uenit, & in minori quantitate. & ideo gl. b. soluit eodem modo quo praecedens trium, quia ubi loquitur de communi interesse, licet extra rem, quod totum est simpliciter. & ideo pretium potest excedere in multam quantitatem. & vide gl. super uer. dupli. & ibi. l. te in eo, & c. Dices tu, quomodo in casu l. Iulianus. loquitur de communi interesse, imo in singulari. pone exemplum. Emi a te tignum uitiosum, posui in domo, domus propter vitium tigni cecidit. Certe reagam contra te ad totum interesse meum domus destruxit, quod excedit pretium tigni uenditi in multam quantitatem. Illud est interesse singulare, quia alius, qui non emisit tignum, non fuisse passus: uel si emisit, non habebat domum istam uel fuisse usus ad alium usum. & sic uidetur quod ubi loquitur de interesse singulari. Radeo, gl. ubi hic intelligere interesse singulare illud, quod uenit per aliquam qualitatem inherentem persone, tanquam ad aliam transire non possit. Verbi gratia, habui librum in quo habui memoriam meam, & posui additiones de manu mea, & audiui in illo libro: per hoc liber iste est mihi carior singulari aestime, quae non possit transire ad alium, non enim mea memoria potest esse alterius, & studium meum factum in hoc libro, non possit esse alterius, ut l. j. §. ne autem. §. de cadu. toll. & de duobus reis. l. nemo est qui nesciat. Sed illud quod potest ad alium transire, de interesse commune, ut in exemplo proposito. Si enim domus. in qua illud tignum apposui, non erat mea illud idem damnum possit esse alterius, & ille alius, qui habuisset, fuisse passus idem damnum, ideo quia est transibile, dicitur commune interesse, & non singulare. ¶ Utrius opponitur ad illud, quod dixi, quod uenit interesse extra rem. ¶ Contra de l. si sterilis. §. cum per uenditorem. ff. de actio. empt. Solutio, aut interesse petitur propter malefactum, & uenit interesse extra rem, ut dictum est. §. quia tradidisti mihi tignum uitiosum. Aut per non factum, & tunc non uenit interesse extra rem, ut d. §. cum per uenditorem. ¶ Itē opponit dixi. §. quod non debet excedere duplicem. Interesse commune, potest tamen excedere duplicem, si interesse uenti. ¶ In l. cum fundus uenit optimus. ff. de euctio. Solu. Dicebat Placem. quod ubi interesse commune erat minus, quam interesse uentum, uel melius secundum gl. ubi non agit actione ex empto ad interesse, sed agit de euctio ex stipulatione duplicem, quod refert ad duplicem primum uenti, ut ibi. ¶ Idem opponit de l. Titius §. fin. cum l. sequen. de actio. empt. ubi dicitur quod interesse non potest excedere duplicem primum uenti. Sol. Dicunt quidam, quod illa lex corrigitur per legem sequentem, quae incipit idemque; & Iulianus. quod placet mihi, quia traditio facta est a sciēte. Sed quia est facta ab ignorante, non corrigitur, ut d. l. idemque; & Iulianus. §. in omnibus. Dicendum est ergo, quod illa lex eo casu continet unum casum singularem, & mirabile, ut j. dicam in distinctione. Sumus expediti de prima parte circa tria, modo uenio ad quodones, & intro istam materiam, quae expeditio per quinque; quod uel j. patebit. Primo quod, quod sit interesse. Secundo qualiter interesse diuidatur. Tertio, usque; ad quod quantitatem possit interesse ascendere. ¶ Quarto, qualiter interesse in iudicio, deducatur. ¶ Quarto, & ueluti. qualiter interesse probetur. ¶ Ad

primū quid sit interesse. Gl. dicit, quod interesse singulare, rei primum est secundum quosdam. Non est bona definitio, quia non comprehendit nisi interesse singulare. Vn gl. dicit, interesse, damnum est emergens, & lucrum cessans, ex eo, quod aliquid fieri cessat, & vide Inn. i. d. c. sacro. d. sent. excō. ut §. dixi. Sed ista est definitio ponit gl. i. uerb. possibile. lac. de Rau. insurgit in ista definitione sic. Tu dicis quod interesse est datum, ergo, quod petit interesse, petit damnum, ego dabo damnum quantum uoles. Praeterea dū gl. dicit, ex eo quod fieri cessat, male dicit, quia uenit interesse quicquid; ex eo quod fit, quod fieri non debet. Vn lac. de Rau. ipse definit aliter, & sic dicendum est quod interesse secundum lac. de Rau. est aestimatio damni emergentis, & lucrum cessantis ex eo, quod non fit, quod fieri debet, uel fit, quod fieri non debet, uel non dat, quod dari debet, uel dat, quod dari non debet. Ista est definitio sua. Doct. nri cōiter dicunt, quod definitio est bona, & lac. de Rau. bene dicit, tamen est gl. bñ sentit, & reprehensio Iacobi est uerbalis magis quam effectualis. Quod n. gl. dicit, interesse est damnum emergens, ita locuta est secundum cōem usum, & modum loquendi. Dicunt n. hoies, emēda, uel restitue damnum meum, & intelligit de aestimatione damni. ¶ Itē ex eo quod gl. dicit, quod fieri cessat, comprehendit est illud qui facit, quod facere non debet, quia faciēdo quod non debet, cessat facere quod debet. Et ita tenet Cy. opi. gl. nra declarata per lac. de Rau. Et ita lac. But. tenet. Mihi uel, quod nullus tetigit, quod sit interesse. Pro huius ergo declaratione debes scire, quod ipsi dicit, interesse est aestimatio, & c. Contra ego reperio quoddam interesse inestimabile, ut ff. sol. mat. l. j. & ibi no. per gl. & l. non est singulis. de reg. iur. & l. libertas. Vn ista definitio non congruit cuilibet parti sui definiti. Praeterea, ipsi dicunt quod interesse est aestimatio damni emergentis, & lucrum cessantis. Ego reperio totum euerso, quod damnum cessans, & lucrum emergens, dicitur interesse. Exemplum, hostis uel alius mihi dat damnum in fundo meo, & interest mea damnum non fuisse datum, est interesse, ut in l. de his qui sunt sui, uel alie. iur. §. si. l. j. ff. eo. tit. & legatum tibi relictum dicitur interesse, quia interest tua habere, ut l. si creditori. ff. de leg. j. & l. si fideius. & ff. de leg. j. si cui fundus. Pro huius declaratione scias, quod est quoddam interesse in genere generalissimo, quod diuidit in suas species, uel in genere subalterno. In genere generalissimo interesse est iusta alicuius utilitas, & hoc probant omnes leges §. alle. §. doct. & glo. & istud interesse subdividit, nam quoddam est interesse inestimabile, quoddam aestimabile. In aestimabile interesse, est alicuius iusta utilitas inestimabilis, ut ff. de his qui deie. uel effude. l. j. §. sed cum liber. sol. ma. l. j. de reg. iur. l. non est singulis. in fi. & l. libertas. Interesse etiam aestimabile subdividitur. Nam quoddam est non petibile, & quoddam est aestimabile petibile. Interesse non petibile, aestimabile definitur sic. Est iusta alicuius utilitas aestimabilis, non petibilis, habita, uel non habita, sine alicuius facto iniusto, uel cessatione iusta. Quare dixi, alicuius utilitas iusta, quia si habes iniusta, non dicitur propria continere alicuius interesse. ut l. itaq; fullo. ff. de fur. Quare dixi aestimabilis? Ad differentiam interesse inestimabilis, de quo dixi. §. Non petibilis, dixi ad differentiam petibilis, de quo j. dicam. Habita, dixi, ut comprehendam omnes illos casus in quibus aliquis habet aliquod aestimabile, quod habere sua interest. Vel non habita, dixi per l. Proculus. ff. de da. infe. ubi obscurantur lumina domus, uel auferuntur aqua putei mei, & sic danificor, & prodo quod mea interest habere. tamen hoc petere non possum: quia prouenit mihi absque; alicuius facto, uel cessatione iniusta, id non est interesse petibile, & de istis non loquitur ista. Est quoddam aliud interesse aestimabile, & istud potest accipi duobus modis. Vno modo large, & tunc est ista alicuius utilitas petibilis aestimabilis, non habita per alicuius factum iniustum, uel cessationem iniustam. Ista definitio omnia comprehendit, ut euidenter patet. Hic tamen aduerte, quia aliquando sumit interesse large, ut si peto quicquid; rem mihi debitam, peto interesse meum. Nam dicit l. quod stipulationes sunt facti, ut quisque; stipuletur quod sua interest ut l. stip. ista & inst. eod. tit. §. alteri. de uerbo. oblig. §. ult. Vnde si stipulor librum. stipulor quod mea interest, ut, est ille liber. ille ergo liber est interesse meum largo modo. ¶ Itē si stipulor factum, istud factum est interesse meum, & hoc modo hic non sumit. Secundo modo sumit illud interesse stricte, & propriae in nostra materia, & illud sic definit. Interesse est aestimatio alicuius utilitatis non habitae per alicuius factum iniustum, uel cessationem iniustam. Ideo dico aestimatio, ut differat a praecedenti interesse esse, quod respicit ipsam rem debitam, seu factum debitum. Nam de interesse prout in quantitate deducit, loquitur ista tota materia. Istud est utile scire ad definitionem. Ideo dixi aestimatio utilitas non habite.

ADDITIONES.

- a Alex. Oppo. tertio. Vide Bal. in uer. iij. oppo.
- b Alex. ¶ Glo. Sol. in teresse singulare, non potest excedere duplicem conuenti interesse, idem nec interesse conuentum, interesse conuenti. & j. prox. in uer. itē opp. dixi et latius. j. ea. l. in iij. q. prin. & per Bal. hic in uer. quare, utrum ista ratio, & c. cum uer. seq. interesse non tantum intra rem, sed extra rem non potest excedere duplicem, Bal. hic in uer. opp. & uide Bal. hic in uer. quanto.
- c Alex. ¶ Extra rem. An ueniat in consideratione interesse extra rem, uide latius per istum. j. ea. l. Et an isto casu quando res male traditur, interesse possit excedere, uide Bald. in uer. opp.
- d Alex. ¶ Titius. Vide j. & dicit, ut ille tex. intelligere Bal. hic in uer. vj. opp.

bita, vt comprehendam damnū emergens, & lucrū cessans. His ex
 10 go visis, venio ad secundā q̄. † & q̄ro quotuplex sit interesse? Glo.
 a tua dicit, quod triplex est, s. singulare, cōe, & p̄uentū. Et appellat sin
 gulare interesse, singulare p̄iū rei. Cōe interesse cōe p̄iū rei, p̄uentū i
 teresse p̄iū p̄uentū circa rē ex partiū p̄uentiōe. & hoc tenet gl. j. &
 gl. alia super verbo, dupli. Idē tenet gl. ff. de act. emp. l. j. circa prin.
 & fundat se per illū tex. do. lac. de Rau. tener p̄riū, quod nō sit nisi
 vnicū interesse, & istud ēt tenebat d. lac. de Bu. & do. Dy. disputauit
 istam q. solenniter, & posuit cū multis solennib. rōnib. illā disputa
 tionē in c. mora. de re. iur. lib. vj. Qd̄ sit vnicū interesse tm̄, pbat
 primo ex hac l. Excedēs, & excessum, non sunt idem, sed interesse nō
 pōt excedere duplum aestimationis cōis: ergo aestimatio cōis nō ē
 interesse. vt hic. Inducitur eod. mō d̄ act. emp. l. j. Dy. tenet p̄ glo. i
 vno, quod d̄ per gl. q̄ p̄iū rei cōe, est cōe interesse, & p̄iū p̄uen
 tum est p̄uentū interesse, singulare interesse est, q̄ singulariter in
 b tere est. Sed falsum dicit Dy. Nā p̄iū rei nō est interesse, hoc pro
 bat in l. hęc verba quāti eā rē. ff. de verb. sig. & l. j. § p̄siderandū. de
 tut. & ra. dist. & ff. de fur. l. i. furi actiōe. Sed Dy. dicit q̄ triplex est
 interesse estimatū singulariter, est singulare interesse, vt l. libertus q.
 circa fi. de bo. lib. Interesse estimatū cōiter est cōe interesse, vt l. j. de
 act. empt. Interesse estimatū p̄uentiōe partiū, vt q̄n partes p̄uentiū
 i certa quāritate p̄ interesse, est p̄uentū interesse. vt l. n. de p̄to. (lip. &
 l. p̄curator ad exhib. §. fi. rē ra. habe. Ita dicit Dy. lac. But. vt dixi. te
 nebat opinio. Ultramonta. q̄ vnicū sit interesse. Nā interesse semp
 refert ad p̄onā actoris, vt d̄ act. emp. l. j. ibi emptoris rē h̄re interest,
 nō v̄ditoris. & sic de singulare interesse loq̄t de reg. iur. l. quatenus
 ibi, cuiusq; & c. No. ibi, cuiusq; nā in p̄sona cuiusq; est singulare in
 teresse, & illud q̄ dixit Dy. q̄ q̄n p̄mittit certa quāritas p̄ interes
 se est interesse p̄uentū, nō est verū; p̄bo reducēdo i practicā, p̄missi
 sti p̄ interesse centū, si petā illa centū, q̄ mea interest, succūbā, q̄ ill
 lud instm̄ p̄missionis nō pbat q̄ mea interest sed qd̄ p̄ interesse
 promissum est vt l. stipulo ista. §. alteri. de verb. obligat. Institut. de
 iurili. stipu. §. alteri. vbi dicitur quod quando promittitur certa
 quantitas, non inspicitur, an interest. Vñ quantitas promissa pro in
 teresse non est interesse, sed promissa pro interesse. ¶ Ego dico qd̄
 do. Dy. dicit veritatē & purā, si bā intellexistis distinctionē quā. §.
 dixi. Quoddam est interesse largo modo sumptum, q̄ p̄prehendit
 illud q̄ debet: & hoc mō nō loq̄t nostrā mā. nec dictū Dy. Aliud
 est interesse, hoc est aestimatio eius q̄ interest, & hoc modo hic su
 mitur interesse pro aestimatione eius quod interest, ḡnātr sumen
 11 do. † Nunc ad p̄positū illud q̄ interest, pōt estimari singulariter, &
 est singulare interesse, & potest estimari cōiter, & est cōmune in
 teresse. Et de hoc est casus l. j. ff. de act. emp. recte intelligēdo. dicit
 tex. si res vendita non tradatur ad id quod interest, agi potest. Sed
 dicit aliquis, ergo petetur ipsa res, quia ipsa res est illud quod inter
 est. R̄ndet ibi Iurisc. hoc est quanti emptoris rem h̄rede interest
 singlr, qd̄ excedit quandoq; p̄tium cōe quanti res valet, p̄tium
 p̄uentū, vel quāti res emptā est. Nūc ad rōnes do. lac. de Rau. Dicit
 ipse, interesse semp refert ad p̄sonā actoris. Concedo, sed persona
 pōt p̄siderari cōiter, tanq̄ q̄libet, & pōt p̄siderari singlr p̄ ali quā
 singularē qualitatē inhaerentem sibi: tūc si p̄sideret communiter,
 erit interesse cōe: vel singulare, si singulariter. Ad illud q̄ d̄ de pe
 cunia i §. alteri, vbi pecunia p̄missa p̄ interesse nō est interesse, dico
 qd̄ pecunia p̄missa p̄ interesse non est interesse ḡnātr sumptū, q̄
 est aliquid distans ab eo q̄ erat p̄missum sed est estimatio illius in
 teresse prout hic sumitur in mā nostra. Iō si illā quāritatē tanq̄ in
 12 teresse petere; ego vincerem. vidimus §. q̄ triplex est interesse. l. sin
 gulare, cōe, & p̄uentū. † Iuxta hoc q̄ro, vtrū interesse, singulare sit af
 fectionis, vel utilitatis. Et v̄ q̄ affectionis tm̄, vt l. libertus. in fi. de
 bo. lib. In p̄riū, q̄ sit utilitatis, seu affectionis, cōtinētis utilitatē, vt l.
 videamus. §. j. de in lit. u. Et iō circa hęc dicas, si q̄ris de interesse af
 fectionis, & nō utilitatis. Aut q̄ris, vtrū ex eo p̄demnatio augeat, &
 dic, quod non, vt l. si seruum. ff. ad l. Aquil. & l. pretia rerum. ad leg.
 Falc. Aut quæris, vtrum actio detur, quæ als non daretur, & tunc
 in contractibus bonæ fidei datur, vt l. cum seruus. ff. mand. In p̄ti
 bus vero stricti iuris, regula est quod non datur, vt l. fideiussores.
 ff. de pac. & ibi no. in quadā gl. Fallit, si minor ætas interueniat, vt
 l. si in emp. ff. de mi. Si vero q̄ris de interesse affectionis, quod cō
 tinet utilitatē, & tūc actio dat, & p̄demnatio augeat, vt l. videamus.
 ff. de in lit. iur. & hac l. p̄ rotam l. D̄t ergo hac l. intelligi de interes
 se singulari, q̄ p̄inet utilitatē pecuniariā. Item q̄ro iuxta p̄dicta,
 vtrum interesse diuidat in intrinsecū & extrinsecū, seu intra rem,
 & extra rē, & certū est q̄ sic, vt l. si sterilis. §. cū p̄ v̄ditorē. de act.
 emp. & gl. i multis partib. hoc dicit, & maxime hic in gl. sup verb.
 13 dupli. Circa hoc est videndū, qd̄ sit interesse inter rē & extra rē
 c Ultramon. dicit q̄ illud d̄ esse intra rē, q̄ sequit rem penes quem
 cunq; vadat. Et iō si seruus est h̄rs institutus, tota h̄rditas v̄ interes
 se intrinsecū, vt l. v̄ditor. ff. de euic. & l. de Neratius. i princ. ad l.
 Aquil. Sed nō seq̄t rē penes quemcūq; vadat, vt in tigno vitioso, cu
 ius vitio domus emptoris perijt, & tūc dicit interesse extrinsecū, vt
 l. Iul. in princ. de act. emp. Idem in lucro, qd̄ aliq; facit tanquā mer

cator, vt d. l. si sterilis. §. cū per venditorē. de actionib. emp. Sed do
 mini, illud interesse de seruo h̄re de instituto, p̄ gl. vocat extra rē, seu
 extrinsecū, vt ff. d̄ euic. l. v̄ditor. & hic i gl. super verb. dupli. Di
 co q̄ gl. nostrā melius loquatur. Cuius gratia debetis scire, sicut di
 cimus i dictione, ex, quæ denotat cām p̄ximā: dicitio vero, pp, & d̄
 tio ob cām remotā, & l. nō dubiū. §. d̄ leg. & l. j. §. si seru' extero se
 emi mādaue. & l. eo tpe. circa. ff. de pecul. ita i p̄posito. intrinse
 cū interesse d̄t dici illud, q̄ est ipsa res, seu eius estimatio, put acci
 piē i hoc tit. Itē illud: q̄ est immediate ex ipsa re, vt fructus, & par
 14 tus, & similia. Ea vero t̄q̄ veniūt occasione rei, nō ex ipsa re debēt
 dici extrinsecū, ad similitudinē eius q̄ dixi in dictione ob, & de di
 ctione pp. & iō verū dicit gl. quod h̄rditas ex qua seruus est h̄res
 institutus, est interesse extrinsecū, q̄ nō ex ea re, sed occasione rei
 cōtingit. Nec est verum, quod dicunt Ultramontani, q̄ ideo dicat
 extrinsecum, q̄ sequit rē penes quemcūq; vadat. Nam seruitu
 tes sequūtur rem, penes quemcūq; vadant, tū nō dicunt i bonis, vt
 l. j. ff. de usufructu legato. l. rem in bonis. de acquiren. rerum domi.
 Hoc p̄missio, vidēdum est vtrū debeat haberi ratio i iudicio hu
 d ius interesse extrinsecū. Glo. quam modo legi i bi, dicit duo verba
 tantum. Aut agit propter non factū, aut propter male factum, ut
 vidistis, Doctores hoc minus perfecte examināt. & est meū uide
 15 re passus valde difficiles. ¶ Ideo dic, quoddā est interesse intrinsecū,
 hoc est ipsius rei estimatio, & ista semper venit, vt l. ratio. §. si p̄ v̄
 ditorē. de act. emp. & l. vinum. si certum petat, & l. in hac. de p̄t.
 16 ¶ Quoddā est interesse ex ipsa re, vt fructus, & partus, & d̄ hoc
 dic, vt l. stipulatus. & l. videamus, per totam legē. ff. de v̄sur & l. si fi
 17 lius. §. j. d̄ verb. ob. vbi dixi. & l. si fundū certo die. eo. tit. ¶ Quod
 e dam est interesse extrinsecum, & in hoc dic, aut agitur pp nō fa
 ctum, aut pp malefactum. Primo casu, aut est tale interesse, quod
 sequitur rem, penes quemcūque vadat, & eius habetur ratio, vt
 in l. pen. s. de his quib. ut indig. & facit d. l. venditor. ff. de euic. & l.
 18 inde Neratius. §. ff. ad l. Aquil. † Aut non sequitur rem, penes
 quemcūque vadat, & tunc aut petitur talis res, in qua non potest
 cadere affectio, & tunc venit interesse extrinsecum, vt l. nummis.
 de in lit. iurand. & l. ij. §. fin. de eo quod certo loco. l. si p̄enam. de
 verbo. obligatio. l. liber homo. §. fin. eod. titu. Aut petitur res, in
 qua potest cadere interesse intrinsecum, & tunc non habetur
 ratio Interesse extrinseci, vt d. l. si sterilis. §. cum per vendito
 rem, de act. empt. quod tamen intellige secundum distinctio
 nem, quam infra ponam in v̄tima parte, an in interesse habeat
 19 ratio lucri, vel non. † Si vero agitur propter malefactum, & tunc
 aut fuit malefactum scienter, aut ignoranter. Si scienter, venit in
 teresse extrinsecum, vt l. Iul. circa prin. & l. idemq; §. in omnibus.
 de actio. emp. Si vero ignoranter, & tunc aut agitur contra aliquē,
 q̄ res est euicta, & isto casu venit interesse extrinsecū, non tamen
 in totum, sed vsq; ad duplum pretij conuenti, vt l. Titius. in fi. & l.
 seq. de actio. empt. & ē singularis casus: aut agit propter aliud dam
 num, ex ipsa re emergens, & tunc aut loquimur in contractib. ex
 quorum natura conuenit transferri dominiū, vel vsucapiēdi cō
 ditio, & tūc non venit interesse p̄ ignoratē, sed agit q̄ minoris vt
 l. Iul. in princ. de actio. emp. & ibi gl. dicit. Fallit in vase vitioso ven
 dire. sed in l. tenetur. §. sed si vas. eod. tit. dicit quod debet fetuari ea
 dem distinctio. Et illam tenebat domi. Iacob. Butrigarius. Si veto
 loquimur in contractibus, ex quorum natura nō transfertur do
 20 minum, & tunc aut ille cōtractus celebrat gratia vtriusq; ut loca
 tio, & tunc si tradat res inanimata distinguit. Aut est res cuius cō
 ditionē quis non poterat probabiliter ignorare, vt conditionē ua
 sis,

ADDITIONES.

- a Alex. ¶ Quæro quotuplex. Quotuplex est interesse, concludit sequendo opin.
 Dyn. triplex, s. singulare, cōe & cōuentū. Quō aut distinguat interesse singulare
 ab interesse cōi, vide Bar. §. ea. l. Et quotuplex sit interesse, vide hic i princ. p̄ Bal.
 l. traditio. in iiii. q. 5. de actio empti. & ibi de quo interesse intelligatur, si in libel
 lo peto interesse.
- b Alex. ¶ Pretium rei, Bal. hic saluando gl. dicit, quod largo modo dicitur in
 teresse per eundem in l. i. §. de his qui a non do. item an expense dicantur p̄t
 tium, vide Bar. & ibi scripsi in l. quidam. §. quib. de p̄di. & dem. in §. quidam ita.
 & Bal. in l. terminato. j. de fruct. & lit. expen.
- c Alex. ¶ Extra rem. No. quō cognoscat interesse intra rē, seu intrinsecū ab ex
 trinsecū, & Bal. hic in ver. 3. oppo. & ibi ponit, quid differt interesse intrinsecū a
 qualitate intrinseca, ponit ēt ibi in uer. quæro igitur quid dicatur interesse ex
 trinsecum, quod no. & vide.
- d Alex. ¶ Extrinseci. Vtrum debeat haberi ratio in iudicio interesse extrinseci,
 adde quod no. ea. l. & per Bal. hic.
- e Alex. ¶ Quoddam est. Ex his quæ hic Bar. dicit, colligunt quidā Moderni duo
 no. quod l. liber homo. §. si hic alle. nō habet locū in specie debita, sed solum in
 quantitate. Secundo d. l. ii. §. si. de co. & q̄ rotus ille titulus non habet locū, q̄
 certa species esset certo loco reddēda, sed solum, q̄ quāritas: & sic interesse rōne
 loci, non habet locū in interesse extrinsecū in specie, sed solum in quantitate.
- f Alex. ¶ Non factum. Adde l. nummis. de i. lit. iur. & hic adde Barto. i l. si pena.
 de uer. ob. & no. ēt Bal. in l. cū alle. §. de uer. vide Bal. hic in uer. quæro quæ
 gl. & Bar. in l. Iulianus. de act. emp.
- g Alex. ¶ Transfertur dominiū. Vide plene Bar. in l. rebus. §. item qui. ff. commo.

sis, & tenetur et ignorans ad interesse extrinsecum. Aut probabili-
 ter poterat ignorare, & tunc secus, ut l. sed & addes. §. j. ff. loca. Aut
 locat res aïata, ut puta seruus, & non tenet ad interesse extrinsecu,
 nisi fuerit sciens. ut l. cum in plures. §. seruus. ff. locati. Rõ est in pro-
 ptu, q̄a rei animata vitium pot̄ pbabiliter ignorari magis, q̄ alterius
 rei. Si uerò q̄ctus celebrat gra alterius tantu, s̄ gra recipientis, ut in
 comodato, tunc si tradat re inanimata, non tenet, nisi fuerit sciens,
 ut l. in reb. §. item qui sciens. ff. commodati. Si uerò tradat res aïata,
 ignorans tenet quatenus, ut dñu emendet, uel seruum p̄ noxa di-
 mittat, ut l. pen. ff. comodati. Si uerò q̄hif gra dantis tm̄, ut in depofi
 to, & in mandato, & tunc in deposito, dico teneri dante, siue fuerit
 sciens, siue ignoras, ad istud interesse extrinsecum, a ut l. i. seruus.
 a §. quod uerò. ff. de fur. In mandato uerò distingue, ut l. inter cas. §.
 si cum seruus. ff. mand. Iuxta prædicta q̄ro, utrū istud interesse dicat̄
 singulare, uel cõe. circa hoc dic. ut dixi s̄. circa q̄ria. Sumus expedi-
 ti de ista secunda parte, uenio ad tertiam particulam. Ex qua not.
 20 t̄ interesse, non pot̄ ascendere in infinitu. Contra, de in litē iurand. l.
 uideamus. §. j. ubi d̄, quod in infinitu iurat. Sol. Fateor, qd̄ in infi-
 nitu iurat, sed iudex taxat ita, quod duplu nõ excedat, p̄ hanc legē.
 ¶ Venio ad quartã particulã, ex qua nõ qd̄ penæ sunt in iure limita-
 tæ. Contra Inst. de inut. stip. §. alteri. & l. stipulo ista. §. alteri. de uerb.
 ob. Solue. Huius timore est hic posita gl. in uerf. p̄ferunt, q̄ ponit
 21 opi. Finaliter gl. distinguit, qd̄ pena legalis non pot̄ excedere qua-
 druplu. Pena uerò p̄ventionalis, aut ponitur p̄ uerba multiplicati-
 ua, ut duplu, triplu, quadruplu, & similla, & idē. Aut p̄ noia simpli-
 cia, & tunc illa in tm̄ pot̄ ascendere, inquantu q̄hentes uoluerūt. ui
 de gl. q̄ h. d. & est clara. Ultram. reprobãt istã gl. q̄ facit d̄riam, utrū
 pena apponat p̄ noia multiplicatiua, aut p̄ noia simplicia, q̄a dñt,
 qd̄ est imponere legē uerbis. Ego dico sic b̄. Aut ista noia duplu,
 triplu, & similla, referunt ad certã, & taxatã quantitã, & tunc pot̄ ascē-
 dere pena, in q̄tu uoluerint q̄hentes, q̄a eadē est rō, sicut q̄n p̄ferē p̄
 noia simplicia, tm̄. n. est dicere sub pena mille, q̄tum si dicerem, sub
 pena quintupli, cū duceta sint p̄missa. Si uerò ista uerba referuntur
 ad q̄ritatē incertã, sub pœna dupli, uel quadrupli, tunc interesse non
 excederet quadruplu, s̄m qd̄ gl. dicit, imo forte quod plus est, n̄ pot̄
 excedere duplu, arg. huius l. quia forte multu ultra ascēderet, q̄ sen-
 serint q̄hentes, arg. huius Libi, ne dū in infinitu &c. Hunc artic. ple-
 nius examinavi i l. stipulo ista. §. alteri. de uerb. ob. ¶ Venio ad ultimã
 b partē d̄f hic, qd̄ interesse h̄ loco lucri, b̄ q̄ l. si sterilis. §. cū p̄ uendito
 rem. ff. de act. emp. Gl. dicit, q̄ olim non habebat rō lucri, nisi in q̄-
 busdã casib. sp̄alib. qui hic per gl. enumerant. Ultram. reprehendūt
 istã gl. p̄ tex. ibi, quia ex eo veteres, quod interest, statuerūt. q. d. qd̄
 antiquitus in interesse habebat rō lucri. So. gl. poterat r̄ndere. Istud
 olim in q̄busdã casib. hodie ḡnaliter. Doc. nri tenent cõiter circa
 hoc, qd̄ p̄ hanc l. non sit immutatū de iure antiq. Ideo Cyn. posuit
 olim dictum Pet. in ista m̄. s̄m quod ipse inuenit. Postea supuenit
 Gul. de Cun. q̄ de hoc. posuit vnã distinctionē in l. ij. §. ult. ff. de eo,
 qd̄ cer. lo. postea illam addidit Cyn. de uerbo ad uerbū, licet de eo
 mentionem non faciat. Iac. de Are. et̄ circa hoc ponit unã suam di-
 stinctionem. Ego aut̄ uisus omnibus, in ista m̄. dico sic. ¶ Quoddã
 22 test lucrum. quod contingit circa ipsam rem: ut modo ualet cor-
 bis frumenti decem, hinc ad quinq; menses ualebit xx. & istud lu-
 crū de iure antiquo & de iure hodierno semp uenit in æstimatione
 interesse, ut l. uinum. ff. si cer. pet. & l. in hac. de trit. & d. l. rō. §. si per
 uenditorē. de act. emp. Quoddã est lucrum q̄tingens ex re ipsã,
 ut partus & fructus, & hoc non pertinet ad n̄ram m̄am. Dic ut l. si
 stipulatus. & l. uideamus. de usu. & l. si filius. §. j. & quod ibi no. ff. de
 23 uer. ob. Quoddã test lucru, quod uenit extra rē, & tūc, q̄nq; illud
 lucru uenit cū alterius iniuria, ut lucru vsurarū uel usucapionis, &
 non h̄ rō huius, nec de iure antiquo, nec de iure hodierno, ut l. si
 is qui rē. §. si. ff. de fur. & l. si qs uxori. §. pe. e. titu. & ibi no. Aut non
 percipitur cum alterius iniuria: & tunc, aut illud lucru comitur
 rem penes quēcunque uadat, & h̄ rō eius, tã de iure antiquo, quã
 de iure nouo, siue sit iudiciū bonæ fidei, siue stricti iuris, ut d. l. uen-
 ditor. de euic. & l. si quis uxori. §. pe. de fur. & l. inde Neratius. i pri.
 24 ad l. A qui, & l. pen. de his quib. ut indig. ¶ Quoddã est lucrum, qd̄
 non sequitur rē penes quēcunque uadat, ut lucru, qd̄ pcipif ex mer-
 cantia, uel ex alterius hois industria. Et hic aduerte, nã quoddã est
 lucrum, in quo natura rei plus operatur, quã hominis industria,
 ut in lucro, quod percipitur ex fundo, si colatur, & eius ratio h̄, ut
 25 l. si fundus. §. j. ff. loc. & l. si in lege. §. colonus. e. ti. ¶ Quoddã est lu-
 crum, in quo industria, ut plurimū operat̄, tunc q̄nq; illud lucrum
 est incertū, q̄a ille cui debebat, non p̄sueuit mercari, & tunc, non h̄
 rō istius lucri, ut l. si sterilis. §. si cū per uenditorē. de act. emp. Si
 uerò p̄sueuit mercari, & ex eo, qd̄ ex alia sua pecunia p̄sueuit mer-
 cari, appareat quasi pro certo, quod ex ea lucratus fuisset, tūc h̄ rō
 lucri eius, ut d. l. ij. §. ult. de eo quod cer. lo. & sic uñ, quod iura anti-
 26 qua ab ist o iure in aliquo non discordant. ¶ ¶ Quæro iuxta prædi-
 cta, utrū illud, quod hac l. d̄, quod interesse nõ potest excedere du-
 c plū, habeat locū in maleficiis. Gl. hic tenet, q̄ sic. Vnã est gl. paruu
 la, super uerf. casius in prin. l. Alia gl. dicit idem super uerbo q̄ctib.

circa med. Contra istud vñ. l. inficiando. §. j. ff. de furt. pp quam le-
 gem aliqui recedunt ab ista gl. Tu dic istam gl. bene dicere. per ge-
 neralitatem istius literæ. Non ob. l. inficiando. §. j. ff. de furt. q̄a ibi.
 non petitur interesse, sed petit pœna, quæ est, ut ipsum interesse et̄
 extra rem duplicetur, & et̄, si est singulare, dum tm̄ utilitatem conti-
 neat, ut l. in furto. in prin. & quod ibi no. de fur. Nunc uenio ad ter-
 27 tiam quæst. prin. ¶ & quæro, usque ad quã quantitã interesse po-
 test ascendere. Istam q̄o. tangit gl. hic sup uer. dupii. Tu uerò dicas
 latius. Aut quæris de interesse quæto, & uenit in quantum est puen-
 tū, ut l. si. de præ. stipu. & de uer. ob. l. stipulatio ista. §. alteri. Aut q̄-
 ris de cõi, & tunc r̄f totum uenit, ut l. Julia. in prin. ff. de act. em. Fal-
 lit in casu singulari. ut l. Titius. in fi. cum l. seq. eo. t. t. ubi non pot̄ ul-
 tra dupium pretii conuenti. Aut quæris de interesse singulari, &
 tunc aut illud, quod debet p̄inet certam quantitatem, uel naturam
 respectu sui uel adiuncti, & non ascendit ultra duplum interesse cõ-
 munis, uel interesse conuenti. intelligendo in diuersis casib. ut dixi
 s̄. circa prin. secundæ partis. Aut non continet certam quantitã,
 uel nam, respectu sui, nec respectu adiuncti, & uenit intantum, in-
 quantum illud fuerit, ut hac lege, in uerf. sancimus. ¶ Quæro cir-
 ca hoc, quæ est ratio differentiæ? Gl. tangit hic, super uer. damnū.
 e & ponit duas rationes. Prima est, quia in q̄ctibus, qui habent certã
 quantitatem uel naturam, facilius pot̄ apparere simplum, q̄ in q̄cti-
 bus, qui continet incertum, & ista rō placet. Alia ratio ponit, q̄a fa-
 cilis est alicui facere q̄ dare, & ideo plus grauatur, arg. l. h̄e operã.
 de oper. liber. Vide gl. super uer. damnum. Ista rō secūda, reproba-
 tur per doc. quia non procedit, nisi in hominibus auaris, qui facili⁹
 sustinerent omnem laborem, q̄ darent aliquid de pecunia, nã de iu-
 re cõi & de natura, facilius est dare: quia omnis labor corporalis
 quantumcunque paruu, maior est aliqua datione pecuniaria, arg.
 l. in seruorum. in fi. ff. de pœn. ¶ Venio ad quartã. quæst. princ. l.
 28 t̄ qualiter interesse in iudicium deducatur. Cy. tangit hic, & in mul-
 tis errat. Aduerte ergo, & primo est uidendum, an deducatur in iu-
 f dicium per uiam actionis, an per officium iud. ¶ Et per hoc appare-
 bit declarata gl. tua, quæ ponit hic super uerf. q̄ctib. circa fi. Et quæ-
 dam gl. dicunt, quod per officium iudicis, ut l. si quis ab alio. in fi. ff.
 de re iud. & l. cum stipulatus sim. §. si. ff. de uerbo. oblig. Dy. repro-
 bat illam glo. in l. stipulationes non diuiduntur. ff. de uerbo. oblig. ex
 tra. de reg. iur. lib. 6. in c. mora. Ideo glo. hic uidetur dicere. Aut in
 obligatione, est fieri, & interesse uenit iure actionis, ut l. stipulatio-
 nes non diuiduntur. §. Celsus. de uerb. obliga. l. si quis stipulatus sit
 Stichum. §. si. & l. quoties per alium. eod. titu. & l. si. ff. si quis in ius
 uoca. non ierit. Aut in obligatione, uenit dari, & tunc si quidem
 in contractibus nominatis, interesse uenit officio iudicis, ut l.
 promissor. de constitu. pecunia l. uinum. si certum petat. & l. si ser-
 uum. in fin. de uerbo. obligation. Si ex contractibus innominatis,
 tunc uenit interesse per uiam actionis, ut hic in gloss. per l. pri-
 mam. §. fin. ff. de rerum permutatio. Assignat Cyn. rationem, quia
 sicut illi contractus innominati, non sunt faciles in obligatione
 contrahenda, quia requiritur, quod impleantur ab aliqua par-
 tium, nec implentur solo consensu, & ita de facili non contrahi-
 tur obligatio, ita nec de facili sustinetur. Pet. contra, ut refert Cy. s̄.
 de rerum

ADDITIONES.

- a Paris. ¶ Extrinsecum. Et q̄ non habeatur ratio interest: extrinseci, nisi in pecu-
 nia, non in frumento, uino & similibus, uide l. in l. nummis. de in lit. iur. & per
 decidit qd̄ de eo, qui erat debitor alicuius, in corbes centum frumēti certo die:
 & quia non soluit creditor ideo cecidit de iur. emphy. quia non potuit eos solus
 re domino, ut tenebatur, non potest tale interesse peti.
- b Alex. ¶ Lucri. Vtrum in interesse habeatur ratio lucri, uide Bald. in l. si. in fi. in
 prin. s̄. de fur. & per Bar. hic uerf. sequitur gl. super uer. ueteres. Bart. in l. numis.
 de in lit. iur. & hoc et̄ Bal. in xij. opp. adde quod Pe. de Anc. in cle. j. de usur. §. fa-
 cie, refert quod Lu. ibi quærit, si quis tenetur mihi dare centum in termino, & nõ
 soluit, damnus emergens possum petere, ratione morz. non autem lucrum ces-
 sans. Subdit etiam Pet. q̄ imo etiam credit de lucro cessante, si talis erat merca-
 tor, qui cum pecuniis consueuit negotiari, aliàs secus si persona esset talis, quæ
 retinisset in arca. alleg. no. per Cy. in auth. ad hæc. s̄. de usur. & quando habeant
 tur rationes lucri cessantis, adeo q̄ agi possit, uide per Barto. in l. si constante. §.
 quoties. sol. ma. & uide in l. socium qui in eo. j. pro so. secundum Imol. in l. insu-
 lam. §. usuras. ff. solu. mat. Io. Cal. in repe. c. nauiganti. de usur. Et adde hic, quæ
 habes in l. ij. §. labeo. de acq. pol. & uide l. si is. §. si. ubi h̄zres. ff. de usur. ¶ Adde
 Rom. consi. 101.
- c Alex. ¶ In maleficiis. Vtrum in criminalib. & maleficiis, interesse possit excede-
 re duplum. facit quod no. bal. hic in uer. restat quæzere.
- d Alex. ¶ Quantitatem. Usque ad quam quantitatem interesse possit ascendere,
 supra, in ea. l. ad hoc, uide bald. hic, & in uerf. quod si promitto. & uer. quæ-
 ro si centum.
- e Alex. ¶ Rõ d̄riæ. Rõnem d̄riæ, quare interesse non possit ascendere duplum in
 gl. ibi, continentibus certã quantitã, uel scientiã, de quib. hic in tex. sed in q̄ct.
 continentib. certam quantitã & naturam potest excedere.
- f Alex. ¶ Officium iudicis. An interesse petatur per actionem, uel officium iudi-
 ade quod no. bar. in l. stipulationes non diuiduntur. in x. & xj. op. de uer. obli. &
 uide omnino in l. j. ff. de ac. emp. & quæ ibi ba. & doc. ponunt.

de rerum permutatio. l. cū precib. Sed ueritas est illud, quod dicit Cy. probatur in l. naturaliter. §. j. ff. de præscr. uerb. Sed prædicta opp. et in obfione dandi ex 3. tit. no. iatis. succedit obfo ad interese. ut l. liber hō. in fi. ff. de uer. ob. glo. in l. Iulianus. in magna glo. de act. emp. dicit. Aut quis stipulat dari sibi, & nō succedit obfo ad interese. Aut stipulat alteri, & succedit obfo ad interese. Petrus aliter dicit, cuius opi. recitauit in d. l. liber hō. in fi. ff. de uer. ob. Et Cy. ibi refert in illa q. circa fi. de interese intrinseco, & extrinseco. Ego dico quod gl. tua dicit ueritatem, cuius occasione debes uide re rōnē. Quæ est rō, quod in obfione facti succedit obfo ad interese: in obligatione dandi, non. Dico tibi, stipiones sunt inuentæ, ut unusquisque stipulet sibi pro eo, quod sua interest, modo, in obfione dandi, si promitto equum, interest tua hñe equū simplr, quātum ualet, & ideo illud sine dubio est in obfione: sed si promisi tibi ali quid facere, forte non interest tua, quātū illud factū ualeat, nisi cō stare, & ideo, nō potes me p̄cisē cōpellere ad factū, q̄a sic cōpelle res me ultra quā interesset tua, ideo succedit obfo ad interese, quare dādo tibi interese, liberor. Nunc ad propositum, si ego reperio obfionē dandi talem rē, in qua sit eadē rō, quæ in facto, succedit ibi obfo ab interese, sicut in obfione faciēdi. Exemplū, ut si stipulatus sum alii dare, non interest mea forte in totum, forte, q̄a nō sum debitor illius, nisi in modica ḡtitate, iō succedit obfo ad interese, ut l. liber hō. in fi. Itē, si stipulatus sum pecuniā mutuari, & nō mutue tur, Nam licet mutuari, sit dare, q̄a mutuū est, q̄d de meo fit tuū, ut l. 2. §. appellata. ff. si cer. pet. nō tñ interest mea simplr, & in totum, iō succedit obfo ad interese, ut l. si p̄nam. de uer. ob. Et circa ista dic plenē, ut dixi in l. stipiones nō diuidunt. de uer. ob. Veniamus ad 3. r̄ia secundę partis. Iuxta p̄dicta, est uidēdū, q̄n succedit obfo ad interese, an succedat statim post morā, an expectet iteritus rei. Dic v̄t in d. l. stipiones nō diuidunt. in 5. & 6. q. ¶ Itē esset uidēdū, utrū succedat obfo ad interese, ita q̄d prima tollat, uel duret utraq; Et si duret, utrū alternatiuē, uel copulatiuē, uel quō. Dic, ut d. l. stipiones non diuidunt. de uer. ob. in 7. q. ¶ Itē esset uidēdū, utrū quis p̄cisē possit cōpelli ad factū. Istā q̄nē tāgit hic gl. super uerū. in aliis, & malē loquit. Dic, ut d. l. stipiones non diuidunt, in 8. q. Itē esset uidē dū, qualiter sup interese formeet libellus. Istā q̄ ponit glo. ff. de act. emp. l. j. in prin. & ibi ponit gl. tripticem formā libelli, & hoc ponit et in l. j. §. item si in facto. de uer. obl. Ego plenissimē examinaui in l. stipulationes non diuidunt in ix. q. Mō restat uidere de v. & vl. q. b. l. quare interese, p̄bet. b. Circa q̄d b̄t dic. ¶ Quoddā est interese cō uentū, & istud p̄bat p̄ instra, uel p̄ testes. ut l. h. de p̄. stip. ¶ Quoddā est interese cōe, & istud probat p̄ testes, qui dñt, q̄d res cōiter tñ ualet, & q̄d cōiter cuiusque interest, tñ dictam rē hñe, ut l. i. j. §. de re scin. uen. & quod ibi no. Aduerte tñ ad duo, q̄a posito, q̄d nō face res, nisi articū de cōi ualore rei, p̄ hoc nō probares interese dire cto, sed probares rei ualore seu p̄riū. nam p̄riū rei, nō est interese, ut dixi. Tñ ex hoc sequit probatio interese, q̄a si res cōiter tñ ua let, ergo cuiusque cōiter tantū interest eā habere. ¶ Itē aduerte ad c. vnū, & v̄t, q̄ si uis probare pretiū, uel interese t̄pis p̄teriti nō des te referre ad unū diem, uel duos dies, sed ad 3. plures. Et iō si face res articū, quod frumentū ualuit isto anno, die primo Ianuarii tā tum, non est probata intentio. Non. n. dēt probari ex momento, sed debes ponere in articulo, & ante, & post, & p̄ plures dies, uel añ diē tñ. ¶ Ita probant in l. p̄tia rerū. §. nonnunq̄. aliās, §. nonnullā. ff. ad l. Fal. & ibi plenissimē. Itē aduerte, q̄d in articulo ponas et de lo co publico, ubi talia cōsueuerunt uendi, ut plenē dixi in d. l. p̄tia re g. 2. r̄ū. in prin. & in fi. ¶ Est et fm interese singulare. Et hic est aduerten dum, quod quidam sunt casus, in quib. iurat in litem, ut in actioni bus arbitrariis, & in bonæ fidei p̄ dolosum, & tunc probat p̄ iur̄m in litē, ut l. in actionib. de in lit. iur. p̄ non dolosum, dic ut dicā. j. in c. aliis. Qñq; sunt actiones neq; arbitrariæ, neq; bonæ fidei, & tunc qñq; uenit ad petitionē interese p̄ p̄tēptā iudicis autoritatē, & idē, q̄a probat interese p̄ iur̄m in litē, ut ff. ne qs eū, qui in ius uoc. l. pe. §. j. & l. q̄ restituerē. in fi. de rei uen. Qñq; uerō nō uenit p̄ eam iusta cā, & tunc p̄ dolosum probat p̄ iur̄m, ut l. super. §. in hoc inter dicto. ff. q̄d ui aut clā. & l. si qñ. j. v̄t ui. Si uerō agit p̄ nō dolosum, tunc oportet, q̄d interese uerē probeet, ut hac l. Sed qualiter proba tur: gl. quæ est hic, hoc nos docet in gl. sup uerū. subtilitatē, & uide gl. istam. Gl. uult, q̄ dictū testis referat ad hoīes, q̄ essent eiusdē con ditionis, cuius est ille, qui petit interese, & sic sunt p̄testes & opti mē dicit gl. Et habemus p̄ ea rōnē no. in l. p̄tinuus. §. cū ita. de uer. ob. Sed si qlibet testis interrogatus, quō scis? Rñ. q̄a tñ mea interese set, si essem illius p̄dōnis, tunc quilibet testis, esset singularis in dicto suo, & quilibet deponeret de seipso. Debet ergo deponere in gñe, de quolibet hoīe qui esset illius p̄dōnis, cuius ipse est, lac. tñ de Arc. v̄t dicere, quod si quilibet testis deponeret de seipso, probatus esset articulus. Nam p̄ identitatē artis v̄t deponere de eodem argu. l. nemo est qui nesciat. de duo. re. Sed certē hoc nō placet mihi, quia illa lex, q̄ dicit, quod identitas artis facit uideri idem factum, nō hēt locum, nisi qñ inter p̄hētes, sic est inter eos actum, aliās eiusdē hoīs factum, quantuncunq; simile, non v̄t idē, ut l. si non fortem. §. li-

bertus. ff. de p̄d. ind. ¶ Ideo aduerte, in ista mā ad duo q̄n formas ar ticolū de interese singulari tunc referas ad utilitatē, nō ad affectio nem tantum hoc modo. q̄ p̄siderata qualitate tui actoris, tibi utile est habere dictum librum plusquam habere centum. Nō. n. proce deret articulus, qui diceret quod nollet carere dicto lib. pro cen tum, quia illud concludit in affectione, non in utilitate. Et istud in terese singulare, ad hoc ut deducat in p̄demnationē dēt p̄tinere uti litatē, ut s. dixi. ¶ Itē aduerte, q̄n tu facis artic. sup interese singula ri, q̄ tu facias arti. de interese cōi, ut sic liqueat iudici quod interese singulare, quod petis, non excedat duplum interese cōis, ut hac l. ¶ Vltimo debes scire, q̄d et si de interese, nil esset probatum di recto, sed tñ ex aliquibus p̄iecturis, ex officio suo iudex perp̄deret illud interese, posset in isto interese facere condemnationē. hoc tenet Cy. & hoc probat hic in tex. in uerū. in alijs aut casib. Hoc pro batur j. de fruct. & lit. expen. l. non ignoret. & in fi. expressissimē in l. super. §. in hoc interdico. ff. quod ui aut clam.

ADDITIONES.

- a Alex. ¶ Obligatio dandi. An in obligatione dandi succedat obligatio ad interese, per bar. in l. stipulationes non diuidunt, in xj. & xij. opp. cum seq. de uer. ob. per bal. hic, in uerū. 2. quæritur. uer. sed opp.
- b Alex. ¶ Probetur. Vide bal. hic uer. quæro, quō probetur interese. & adde i hac materia, q̄ aliud est interese, q̄d et p̄ non dolosum probatur p̄ iur̄m, ut no. Bar. in l. j. in prin. in 5. q. ff. quemad. test. ape. uide. quod ibi scripsi. & per Bar. hic.
- c Alex. ¶ Temporis p̄teriti. Ad probandum ualorem frumenti in p̄teritum. Adde Bar. in l. j. §. de rescin. uen.
- d Alexan. Vel ante diem tantum. Hæc uerba in omnibus exemplaribus. habentur, tamen meo iudicio ex b̄rt. in legib. quæ hic adducuntur, ab radi debent.
- e Alex. ¶ Actiones. Qualiter autem probetur lucrum cessans, uide Bal. hic i uer. 6. quæritur qualiter probetur, &c.
- f Ale. ¶ Sed qualiter. No. de interese singulari p̄bādo p̄ testes, adde bar. i l. nemo. in fi. de duo. re. & uide q̄d no. post bar. in l. in hac. ff. de dā. inf. & dicit hic bal. q̄d reddere dēt testis cām sui dñti, et nō interrogatus. Facit q̄d no. Bar. i d. §. cū ita.
- g Ale. ¶ Identitatē. Adde Bar. in l. j. §. de rescin. uen. & sequit hic et Bal. in uer. 6. quæritur qualiter probeet singulare interese. Vide tñ eūdē Bal. in 6. q. in uer. pone.
- h Alex. Ad duo. Et tenet Bar. hic, quod licet interese sit probatum per unū teste, non poterit deferri iuramentum in supplementum probationis.
- i Ale. ¶ Procederet. Cōtrariū ūt sentire Bar. in l. nemo est q̄ nesciat, ff. d. duo. reis.
- k Alex. ¶ Scire. No. q̄ licet non probeet directo, tñ iudex ex officio. p̄t adēnare, & sic no. quod ubi difficilis est probatio, sufficit per coniecturas. Et ita alle. bal. in auth. quas act. §. de sacros. ecc. & Imo. & dicit bal. in l. si quis in hoc genus. de epis. & cle. q̄ tortura facta in camera, probatur, per indicia & coniecturas. Imo alibi v̄t dicere bal. q̄ ubi est magna difficultas probationis, stat iur̄o, maxime si est parui p̄iudicij, fm eū in l. qui accusare, de eden. Et ad dictū bar. bene facit, l. si id quod ex Paphila. §. fi. de leg. ij. & ibi bar. & idē bal. in l. tradō. §. de act. em. ubi uide. & et probat interese p̄ p̄iecturas, ut no. bal. in l. sup. per Bal. hic in uer. 6. qualiter. uide tñ q̄d dicit bal. hic, in fi. in ultimis uerbis, & dixit bal. in l. fi. ad fi. de fru. & lit. expen. q̄ interese et fructuū, probat per coniecturas p̄dictas. Adde per Fed. in consi. 119. adde no. per bar. per illū tex. in l. non ignorat, de fruc. & lit. expen. & tex. & bar. in l. si traditio. §. de act. emp. & bal. ibi aliter loquitur. ¶ Adde, quod per unum testem de uisu & plures de auditu, probatur metus seu impressio, fm bal. consi. 49. lib. 4.

Si a non compet. iudice iudic. esse dicatur. Rub.

LEX PRIMA.

- 1 Sententia a non competenti iudice lata, est nulla.
- 2 Sententia lata a iudice, non super eo, quod est sibi commissum, sed super alio, quod perinet ad causam incidenter, ualet.
- 3 Si uerō res est prorsus extranea, tunc iudex non potest cognoscere, nisi per modum reconuentionis, uel prorogata iurisdictionis.

Iudex. ¶ Continua Rub. quia quandoque snia est nulla, p̄ defectum iudicis incompetētis, ideo de hoc ponit. Dñi, totus iste titulus istud intendit. ¶ Sententia a non suo iudice lata, est ipso iure nulla. h. d. Opp. de l. x. diles. §. item sciendum. de x. d. edic. & s. de ord. iudi. l. j. de iud. l. quoties. Huius timore gl. dicit hic. quando iudex iudicat super alio, quā super eo, quod est sibi commissum, est aduerten dum, quia quandoque illud pertinet ad causam cōmissam inciden ter, uel per modum antecedentis, uel per modū consequētis, & tūc iudex de istis potest pronunciare, ut l. 3. r̄ia. & hoc est, quod uult hic tex. dicere ibi, quā quod ad eam rem pertinet, sufficit enim, ut p̄ tineat ad rem sibi commissam. ¶ Si uerō est res prorsus extranea, tunc iudex non p̄t cognoscere, nisi in duob. casib. p̄ modū recō uentionis, ut l. cū Papinianus. auth. & p̄ter. s. it. 3. Itē p̄ modū pro gatæ iurisdictionis, ut l. 2. §. sed si iudex. §. de iud. & l. de qua re. §. j.

ADDITIONES.

- a Alex. Iudex. Limita istum titulum, nisi captus suspectus esset de fuga. Ita dixi. in l. cui iurisdictione de iu. om. iud. Adde fm Pau. de Cast. q̄ si delegatur causa appel. censetur delegata causa nullitatis sententiæ, ut dicit Archid. in c. j. de app. lib. 6. super uerbo, partium. non sic econuerso. Et p̄dicta habent locum in sententia diffinitiuā. Sed si appelleretur ab interlocutoria, & committatur alicui cā app. nō censetur commissum negotium principale, nisi dicatur expresse, & ita dicit se ui disse seruari in Romana curia.

LEX II.

1 Delegatus super proprietate, non potest cognoscere super poss. nisi aliter de proprietate pronuntiare non possit.

Si militaris. Sub pcedē. sūmario p̄tinetur, & reuoco in dubiū. An iudex delegatus, super p̄prietate, possit cognoscere super possessione. Inter gl. nostros fuit p̄tentio. Finaliter gl. determinat, & benē, dic ut in gl. no.

LEX II.

1 Litigantes coram non suo iudice, credentes ipsum esse suum iudicē efficiunt, ut prorogatio iurisdictionis impediatur.

2 Confessio facta coram non suo iudice, an ualeat.

3 Excōicatus ab aliquo iudice, si appellauit, an desinat esse excōmunicatus.

Et in priuatorum. Sub eodē sūmario p̄tinet. Op. litigādo corā non suo iudice, v̄ prorogari iurisdiō, ut l. 2. circa prin. ff. de iud. ergo ualeat scia. Sol. in

1 intellige qd̄ hic litigabant credētes ipsum esse suū iudicē, & sic error

2 impedit prorogationē, ut d. l. 2. ¶ Quāro qd̄ in p̄fessione facta corā

3 iud. & dicit, qd̄ non gl. inducit hanc. l. in arg. ad q. ¶ qd̄ ille, q̄ est excōicatus ab aliquo iudice, & appellauit, desinat esse excōicatus, q̄ p̄

4 appellonē definit esse suus iudex, sn̄a ergo eū non adstringit, ut l.

5 1. in fi. ad Turpi. Nec ob. qd̄ dicit gl. qd̄ quidā dnt, qd̄ sn̄a excōicatio

6 tionis, trahit secū executionē, & in p̄t appellari, & extinguit effe

7 ctus sn̄a. s. quo ad statū, ut l. q. ultimo. ff. de pe. Et ff. de iniust. tel. l. si

8 qs filio ex h̄dato. s. irritū. de testa. l. 1. Ista gl. dicit q̄ casum. c. pasto

9 ralis. d̄. de app. No. ob. qd̄ dicit gl. de sn̄a ultimi supplicii, q̄ tra

10 hit secū executionē, sicut sn̄a excōicationis, q̄ nā eorū ē diuersa,

11 q̄ sn̄a excōicationis non est p̄p̄tua, sed d̄ p̄donalis seu medicina

12 lis, donec qs purget p̄tumaciā, uel emendet offensam, ut in c. cum

13 medicinalis. de sent. excom. lib. 6. Sed sententia ultimi supplicii, est

14 perpetua, & mortalis, ideo facilius permittitur appellatio.

ADDITIONES.

a Barb. ¶ Et in priuatorū. Inn. i. c. p̄ in q̄stionē, de ele. limitat, qd̄ tenet illi stare, nisi p̄ errore. Io. And. limitat, si iurisdiō illius iudicis erat talis, q̄ nō poterat p̄rogari, aliās secus, in tit. de cō. u. s. sequitur. uer. s. credo de ista confessione.

b Ale. ¶ Confessione facta. Probat in l. diuus. de cust. reo.

c Ale. ¶ Dicit gl. Vide Bar. in l. cum stipulatus sim mihi a proculo. de uer. obli. la. tius per Bar. in l. qui ult. de pen. & adde. c. si cui. de sent. excom. lib. 6.

d Ale. ¶ Pastoralis. Et ibi per Inn. & Io. And. in c. p̄t̄rea. eo.

De p̄na iudicis, qui malē iudicauit. Rubrica.

¶ Continua, ut in gl. Sicur Rub. hēt duas ptes, ita ī tex. ponunt̄ duae leges. De secūda parte rub. loq̄t̄ l. 1. & l. 2. loq̄t̄ de prima pte Rub. sed auth. nouo iure, loquitur de utraque, ideo legimus eam in fi.

LEX PRIMA.

1 P̄na corrupentis iudicem, uel aduersarium non principalem, qualis.

2 Aduersario principali, potest dari pecunia, ut patiat̄ contra se ferri sententiam, si litiget per calumniam.

3 Reus corrupens iudicem, uel procuratorem actoris, amittit causam, sicut econtra in actore.

4 Quando eam omittat ipso iure, & per sententiam, & nu. 6.

5 Sententia lata a iudice, pecunia corrupto, non ualet: si uerō precibus, ualet.

7 Aduocatus uel procurator si fuerit corruptus, qualiter succuratur ei cuius est aduocatus, uel procurator.

8 Quae erit p̄ctica, quando aduersarius non principalis, uel iudex fuit corruptus.

9 Si corrupens, decessit ante latam sn̄am, non transit hac p̄na in ha. sedes.

Constitit. Hāc ē lex subtilis & utilis. B̄ dicit.

¶ Qui corrupit iudicē, uel aduersariū nō principalē, p̄dit actionē. h. d. ¶ No. qd̄ q̄ corrupit iudicē uel aduersariū non principalē, amittit cām. Opp. qd̄ idē sit cā publica, & fiscalis. Ergo hoc est sup̄fluū. ¶ s. qb. in 2. p̄t. huius lib. Huius timore,

exponit gl. publica ciuitatis alicuius. Ista expositio v̄ q̄ l. eū q̄ uerū gal. aduer. sig. ubi publica ponit̄ improprie. Vel d̄nt qd̄a, publica ciuitatis Ro. q̄ differt a fiscali, postq̄ fuit trāslata p̄t̄as ī principē. aliud est Respub. Ro. s. Ciuitatis, aliud est res fiscalis, s. totius Imperii. Vel hic ponit̄ publica, i. criminalis, tene q̄ uis. V̄terius op. ¶ & v̄, qd̄ licet dare aduersario meo pecuniā, ut l. fratris. s. de tran. Duae sunt sol. in gl. Vna, q̄ ibi loquit̄ de aduersario principali, hic uerō nō loquit̄ de aduersario principali, sed de p̄cu. uel aduoc. quem nō licet corrūpere, & ista est uerissima. Alia ponit̄ ī fi. ut distinguamus. A ut dat̄ aduersario, ut a lite recedat, & desistat, & licet, ut in q̄rio. Aut, ut patiat̄ se succūbere, & nō licet, ut hic, & uide gl. Est ne uera ista sol. Azo. in tit. de collu. detegē. tenet, qd̄ r̄t̄ l. 3. corrūpere aduersariū principalē. fallit in cā libertatis ut in illo titulo, & t̄ ad l. uiscel. Itē fallit in causis popularib. ut l. eū q̄. s. in popularib. de iureiu. Itē, fallit in causis sp̄ualib. ut extra. in ti. de collu. dete. In aliis aut̄ casib. licet aduersariū corrūpere, ut patiat̄ q̄ se ferri sn̄am, imo dēt̄ iudex ferre sn̄am, s̄m quod partes uolūt. Tex. est in l. si p̄uenerit. ff. de re iu. & p̄dicta uera in ciuilib. in criminalib. j. tāgā. Redeo ad ordinē. gl. op. quod aduersario principali, nō licet dare, ut l. in sūma. ff. de q̄di

inde. Sol. illud, qd̄ dixi, est uerū s̄m gl. nisi aduersarius litiget per calūniā, q̄a tūc sibi licet dare, & uide gl. ista sol. & q̄riū nihil ad hāc le gē. Nā si quidē, q̄ritur utrū aduersario liceat dare, ita qd̄ dās incidat in p̄nā istius legis uel nō, ista lex nihil ad factū, q̄a si aduersarius liti get per calūniā, ego possum sibi dare, nec habeo p̄ p̄uictō. Sed si q̄ rat̄ quo ad effectū repetitionis, utrū possit datū repeti uel nō, loq̄ tur l. in sūma. & iō nihil ad p̄positū. Op. de l. trāsigere. s. de trā. ic. Sol. gl. ibi loquitur in causis crialib. in qb. an dās habeatur pro cōui cto, dic, ut ibi dicemus, quia nūc nō est n̄a mā. Et mō habetis expe ditā primā gl. ¶ ¶ Venio ad aliā gl. difficilē, & q̄ro, hāc lex loquitur in cto reo corrūpente iudicē, uel p̄curatorē rei, qd̄ in reo corrūpente iu dice uel p̄curatorē actoris? Gl. dicit idē, q̄a eadē est rō, licet qd̄ dā q̄. Et uide gl. q̄riā. gl. habetis in l. & elegāter. s. pe. ff. de dolo. dūs Iaco. Butri. me audiēte, qn̄ legebat istā legē, tenebat istā gl. dū legebat il lā legē, tenebat illā gl. Ego dico, qd̄ ista gl. est uera, & illa est falsā. Rō est rex. in l. eius delatorē. ff. de iu. fil. Et si dicis, ibi loquit̄ in cā, fiscali. fareor, q̄a idē est in fiscali, q̄ in priuata, ut hic, in rex. & l. senatus. eo. tit. Itē p̄ hoc tex. in l. 2. in n̄. ff. de q̄di. ob turp. caus. ubi simplr̄ d̄ q̄cunq; dederit pecuniā iudici, amittat litē, nec distinguit, an sit a ctor uel reus. ¶ Scd̄o q̄ro d̄ hic, amittat actionē, q̄ro an perdat ipso iure, uel per sn̄am? dicit gl. qn̄ pecunia est data iudici, amittit actio nē ipso iure, per l. uenales. j. qn̄ puo. nō est neces. qn̄ est data aduer sario, dubitat. ut j. dīcā. Ista gl. dicit q̄ casum. l. in d. l. eius q̄ delatorē. ff. de iur. fil. & s. de iura. cal. auth. principales. ī fi. Itē dicit q̄ rōnē, qn̄ lex loquit̄ per uerba futuri t̄pis, amittat actionē, perdat cām, priuēt iure suo, & si fia, semper intelligit̄ per sn̄am. Dixi uobis in auth. q̄ semel. in fi. q̄o & qn̄ iudex. Tāgit gl. in liubemus. s. q̄onomus. de sacros. ecc. & dixi in l. Imperator. de iur. fil. hic rex. loquit̄ in uerbo futuri t̄pis, amittat actionē, ergo, &c. Nō ob. l. uenales, q̄ gl. alleg. ibi. n. q̄rit̄ de uirib. sn̄a, an ualeat uel nō, hic uerō q̄rit̄ de uirib. to tius cāe, & ita tota distinctio, q̄ hic ponit̄ in gl. nō facit aliqd̄ ad qō nē p̄positam. Quāro ergo, ¶ q̄a gl. hic tangit, an si sn̄a est lata per corruptelā, an ualeat uel non. Gl. r̄ndet multū b̄n̄. Aut iudex ē cor ruptus pecunia, & nō ualet, ut l. uenalis. Aut p̄cib. & ualet, ut l. ser uo inuito. s. cū p̄tor. ad Treb. Si uerō est corruptus p̄curator, uel aduocatus, tunc, an sn̄a ualeat? gl. hic se nō firmat. Sed in l. j. de ad uo. diuer. iudi. distinguit idē, quod ī iudice: aut corruptus pecunia, aut p̄cib. ut ibi dicemus. ¶ Quāro, qn̄ dat̄ pecunia p̄curatori, an qs amittat actionē ipso iure, uel per sn̄am? R̄n̄. idē qd̄ qn̄ dat̄ iudici, ut hic in rex. & d. l. eius q̄ delatorē. de iur. fil. ¶ Quāro qualiter s̄ suc curritur ei, cuius aduocatus, uel p̄curator est corruptus? Gl. hic di stinguit, & b̄n̄, aut est corruptus p̄curator rei ita quod passus est se uinci, & tunc hēt̄ doli exceptionē, si p̄ueniatur iudicati & habet re gressum q̄ procuratorem. Si uerō est procurator actoris, q̄ est cor ruptus, & passus est aduersarium absolui, tūc actor p̄t̄ agere actione prima. Et si excipietur de sn̄a, replicabitur de corruptione. habet etiā exceptionem de dolo propter expensas, ut l. eleganter. s. pe. ff. de dolo. & ibi posui plenius, & proprius istam mām, quam hic, & ulterius dixi, q̄ actionem amittat per sn̄am. ¶ ¶ Quāro, q̄ erit p̄ctica huius legis? Respon. pōt̄ esse duplex. Vno modo, per mo dum exceptionis, quia si actor agit actione iudicati, uel petit execu tionem sententiā, reus poterit excipere de corruptela, & tunc secu ta hac sententia, quod actor est corruptor, tunc statim sequitur p̄e na lege imposita, quod amittit actionem, ut l. 1. s. r̄. ad Turpil. hic est tex. in d. l. eius qui delatorem. Iudex tñ super crimine pronun ciat, ut ibi dixi. Secundus modus est per modum actionis. & hic est

ADDITIONES.

a Barb. ¶ Cōstitit. Adde bal. post Bar. in l. 1. s. de iusti. Cod. q̄fir. q̄ ualet sn̄a lata q̄ uerū intellectū legis, uel statuti, & p̄ eius obscuritatē, uel uarietatē, & qn̄ sunt opi. hinc inde, uide bal. in l. m̄cipia. s. de ser. sug. & in l. p̄cib. s. de impu. ubi dicit, qd̄ nō audet recedere ab auth. doc. Et an opinio doc. excuset iudicē, uide Bal. in c. 1. s. iudices. de pace iur. fir. Et q̄ mens consulentis nō dēt̄ attēdi, uide Fed. s̄fi. 229. in fi. Qd̄ plus sit seruādo opi doc. antiquorū, quā Mod. uide c. de qb. 20. dif. ita Ant. & uide qd̄ ibi dicit Abb. post Ant. in c. tua. de usuf. & in c. 1. de const.

b Ale. ¶ Iudicē. Sed utrū ista lex puniēs corrupentē, hēt̄ locū in corrupto p̄tio, nō. s̄m Bal. in l. p̄xi. & quid si corrupat notariū actorū, dic idē s̄m Bal. i. l. fi. j. eo.

c Ale. ¶ Et fiscalia. No. q̄ differt respub. a fisco. uide Bal. in l. fi. & Ia. Bur. & Sali. in l. properādū. de iud. & uide Bar. in rub. j. de iur. fil. lib. 10. in princ. & ibi scripti post eū sup. qui pro sua iur. l. 1. & Bal. hic in l. fi. & quod no. Cy. in l. 1.

d Ale. ¶ V̄terius opp. An in ciuilib. liceat corrūpere aduersariū, ut patiat̄ contra se ferri sententiam. Adde Bar. in l. 1. s. sed & constitutio. ff. de cal.

e Ale. ¶ Reo corrūpente. De p̄na rei hic corrupentis iudicē uel p̄curatorē ad uersarii, uide Bar. in l. ḡn̄aliter. & in l. 1. s. sed & constitutio. ff. de calū. & p̄ Imo. in l. diuus. ff. de re iud. ¶ Et dic, q̄ corrupens iudicē tenet̄ et̄ p̄na falsi. l. q. duob. ff. de fals. & uictoria cāz pollicit̄ punit̄. l. qui applicandi. j. de accus. Qualiter at̄ punit̄ iudicans cōf. uide l. 1. cum gl. j. ad l. Iul. maieft. Quid in eo qui dat̄ pe cuniā iudici, & q̄ p̄na fit in utroq; uide l. antepe. s. fi. ff. ad l. Iul. repet. l. 3. & 4. C. eo. tit. ad l. Iul. repet.

f Ale. ¶ Ipso iure. Vtū corrupens iudicem uel procuratorem, perdat cām ipso iure, uel per sententiam, adde Bar. in l. eius qui delatorem. in prin. & in l. 1. s. sed & constitutio. ff. de calū. Imo, in l. diuus. de re iud.

g Ale. ¶ Quāro qualiter. Adde no. in l. 1. s. de aduo. diuer. iudic. Bar. super secund. Cod.

est duplex. Vno modo, quod ego principaliter petam pronunciari, et ipse actionem amittat eo quod corruptus advocatus, vel iudicem. Secundo modo in actore, in cuius principem iudex, vel advocatus erat corruptus. Nam agat prima actione sua, et ad probandum, et reus debeat haberi pro convicto, faciat probationem de corruptela. Ita debetis intelligere hanc materiam. Quod si, qui corrupens decessit ante latam sententiam, utrum hac poena transibit ad heredes? Textus est non, in d. l. eius qui delatorem. ff. de iur. fisci.

LEX II.

- 1 *Quantum ad penam iudicis, non fit distinctio, an sit corruptus pecunia, uel precibus.*
- 2 *Si iudex male iudicat, propter dolum tenetur in totum.*
- 3 *Si propter imperitiam, tenebitur, quantum religioni iudicantis uidebitur.*
- 4 *Si iudicauit expresse contra eam legis difficilis, et obscura, punietur minus. Si facilis, et aperta, punietur plus. ibi.*
- 5 *Si errauit in eo, in quo sunt opin. ita fortes, et quandoque seruatur una, et quandoque alia, tunc iudex excusatur.*

a De eo qui pretio. Hanc lex loquitur de prima parte rubricae. Op. de l. seruo inuito. §. cum pro. ff. ad Treb. et quod ibi dixi. §. l. proxi. quia dicitur est, utrum pretio uel precibus aliquid corruptus, sed hic dicitur, quod idem est, quare male. Sol. b. §. tunc ad hoc ut sententia ualeat, bene distinguit, utrum sit corruptus pecunia uel precibus. Quod tunc uero ad penam iudicis, non habet distinctio, utrum sit corruptus pretio uel precibus. dico, quod sic. nam, quod corruptus iudicem precibus non reperit, et actionem amittat, imo, §. l. furti. §. pactus. ff. de his qui non in facta. Item oppo. et uel, quod iudex aut puniatur. ut ff. ad l. lul. repetun. p. totum. Huius timore, dicitur gl. quod iudicem corruptum dantur plura remedia, quae ponuntur hic, et l. j. ff. de cal. Opp. et uel quod iudex quod male iudicauit, tenetur in quantum religioni iudicantis uidebitur, non in tota aestimatione litis, ut in l. de obli. §. ex quali deli. in pri. et l. ex maleficijs. §. si iudex. de act. et ob. l. si. ff. de uar. et extraor. cog. §. Sol. Q. iudex iudicat male, propter dolum, tunc tenetur in totum, ut hac l. et l. si filius. ff. de iud. §. Q. iudex iudicat male propter imperitiam, tunc tenebitur quantum religioni iudicantis uidebitur, ut in §. r. Ista autem impitiam potest esse duo modis. Vno modo, si iudicat expresse contra casum legis, et in hoc casu distinguitur: aut errauit in l. difficili, et obscura, et mitius punietur: aut in facili et aperta, punietur plus, ut in no. Inst. de obli. §. ex quali deli. in prin. §. Q. iudex; errauit in eo, in quo fuerunt oppo. quia elegit malam opinionem, et tunc, quod iudex; inter omnes opinionem, quae ab omnibus coniter approbat et coniter obseruat, et tunc, si elegit aliam opinionem non bonam, punietur eo modo quo dictum est §. quia minime sunt immutanda, et c. ut l. minime. ff. de leg. et l. si de interpretatione, ff. e. ti. si uero sunt opin. ita fortes, quod quod; obseruat una, et quod; seruatur alia, ut in opin. quod est in materia pendiosa facta per uerbum comite, tunc iudicem putare excusandum, quia errauit errore probabili, imo pro opin. lex dicitur incerta, ut habuistis no. in j. Consti. C. §. quibus. Et pro hoc tunc facit, quod no. in l. j. §. de iur. et fac. igno. Ultimo quod gl. an istud, quod datum est iudici, possit repeti, dicam statim super ista authentica, quae sequitur.

ADDITIONES.

- a *Ale. §. De eo qui pretio. Et adde, quod error ex causa probabili, facit, quod iudex non tenetur in aliquo parti lege. gl. est not. x. q. iij. c. temerarium.*
- b *Ale. Op. Et uel No. quod si iudex interponat decretum ad ius, ipso iure, nullo modo facit litis suam, fm Bal. in l. j. de tu. et ra. dif. uide tunc bal. in l. exigendi. de procur.*
- c *Alex. §. Religioni iudicantis. Hoc est uerum, nisi illius sententia fuerit executio, quo casu tenebitur et in toto interesse, et in tota aestimatione litis, p. id quod no. Bal. l. i. obseruare. §. p. fisci, in 2. i. q. quod dixi in l. j. ff. de app. bal. in l. pe. §. de pact. quod iudex teneatur, si eius sententia est nulla, et uide §. et ibi ita no. et uide bal. et bar. si iudex exceptionem admittat debite, uel indebitum pronunciat se iudicem petentem, an teneatur ad interesse totius cause. Prædictis adde, quod dicitur bar. in col. inci. in quodone pnti cõfideradũ, et p. interlocutoria ipso iure nulla, dicitur pars grauari, saltim de facto, et per apponem ab ea, ea deuoluit ad superiorē, alleg. Inn. et Io. And. in c. dilecto. de app. et dixi §. quod sententia est nulla. uide bal. in l. si ut pponis, quod et quod iudex. Et ad hoc, quod ubi sunt opin. non est recedendum ab opi. gl. saltim in cõsulēdo et in iudicando, et ob. h. d. bal. in l. j. de uul. et pup. et ibi Imo. sepius cõsuluisse pro glo. et no. Iac. But. in l. j. §. qui pro sua iurisd. et bal. hic in l. si. et quod no. Cyn. in l. j. §. de act. et ob. in j. opp. in si. et Ang. in l. 2. ff. de accu. et bar. in col. inci. Andreolus. et Io. And. in c. i. ex. de p. et Inn. in c. ne innitatis. e. ti. Et dicit bal. in l. 2. in prin. §. de sent. §. sine cer. q. et in dubiis ordinaria opinio est tenenda. Et de materia uide Abb. in c. i. de re iud. bal. in c. i. §. iudices. de pa. iur. fir. adde, quod in dubiis comitis opin. est sequenda, nisi notorie male dicat, uel rōnabiliter conuincit possit, quod iudex aestimabit, fm Io. And. in c. j. de cõst. p. c. capellanus. de fer. et ibi ad hoc. Abb. Mod. alle. l. i. §. de uete. iu. enucl. et quod no. Inn. in c. cõspali. de app. quae parte tenere debet iudex, quod sunt opi. hinc inde. quod dicitur bar. in l. q. Nerua. ff. de positi. et in l. cõplatis. ff. de re iud. et latius in quodone sua iudex p. imperitiã. Adde quod dixit bar. quod sententia lata iter opiniones dubias, ualeat, sed p. appellationem rescindit, si priã cõsciam iudex apponens heat. ita dicitur bar. in l. 4. §. hoc aut iudiciũ in ult. uerf. ff. de dam. iud. facit. l. si. et ibi gl. bar. et bal. ff. quod cõ eo. et adde quod dicitur in l. cõ prolatis. post Inn. in c. ne innitatis. de cõst. et no. Mod. in l. si expressim. de app. Adde Abb. in c. i. de re iud. Io. And. in c. capellanus. de ferijs. per tex. tñ tenet ibi gl. quod ille, qui facit p. legis pceptũ, in cuius intellectu sunt opi. non peccat, imo excusat ab omni culpa. quod no. et hic adde bald. in l. mancipia. §. de fer. fug. Et id quod dixi §. quod sententia lata iter opi. dubias, tenet. Dic, quod et tenet, et si post pntionem fuerit declaratum tale opin. mala esse. Ita dicitur bal. in l. si. ff. de iust. et iu. Et dũ dixi comitem opi. sequenda, allego primo illud Canonis. Iudicium populi, nunquam pceptis unus. l. i. ff. de estõ q. to. in uer. si crebrior apud ueteres opi. est. et in l. i. ff. de na. et l. ath-*

letas. §. i. ff. de his qui non in facta. c. in charitatis. 26. dif. c. quod dicitur de penit. et remis. et Inn. in c. ne innitatis. de p. gl. in c. i. de postu. pla. in 6. Bal. in l. obseruare. §. proficisci. ff. de off. procon. et in d. l. athletas. et Ang. in l. cõ prolatis. ff. de re iud. Et in dubio est tenenda opi. p. quae oē euitat pcuti. de exiui. de uer. sig. c. iuuenis. de spõ. c. unico. de scruti. Et dũ §. dictũ est, quod tenenda est opi. gl. adde, quod de accu. dixit. Bar. in l. i. ff. de cõcuf. et ibi dixi post eũ. et uide de cõi opi. col. 366. Et adde, quod licet dicat Bar. in l. ambiguo. ff. de re dub. quod quia una lex hēt plures lec. nõ licet sumere arg. ab ea. nisi ab alia l. uel opi. firmet. tñ dixit Bar. in j. cõsti. Codi. et c. in uerf. ite opp. dicitur hic, ceteras, quod iudex sententiando fm communem opi. non dicitur continere expressum iuris errorem.

d *Parif. §. Cõiter approbat. Qualiter istud procedat, uide Bert. in uer. commune. et Et Dic. quod ita iudicari debet secundum comitem opi. quod si esset opi. singularis etiã bar. non esset tenenda teste Iaf. cõst. 26. lib. i.*

AUTHEN.

- 1 *In delictis, non est locus penitentiae, nisi sint occulta, ut facilius manifestentur.*
- 2 *Periurium non potest argui, nisi iuramentum fuerit necessarium.*
- 3 *Qui dedit pecuniam iudici, ut iudicaret pro se, uel ut eum secundum iustitiam expediret, non potest eam de iure nouo repetere.*
- 4 *Quid si quis promisit seruare iudicem indemnem tempore syndicatus, et nõ dedit, nec promisit pecuniam.*

a Nouo iure. Diuiditur in duas partes principales. In prima loquitur, quod aliquis arguit iudicem de corruptela et pbat. Secundo, quod arguit, et non pbat. Secunda ibi, sed si datum. Prima subdiuiditur in duas partes, quia primo dat modum arguendi. Secunda punit corruptum. Secunda ibi, sed quod accepit. Secunda pars subdiuiditur in tres partes. Primo, ponit, qualiter puniatur ille, qui non pbat. Secundo, quod puniatur ille, qui factum purgationis subire noluit. Tertio, permittit partes post factum de nouo pueniri. Partes uidebitis in lra. Secunda ibi. Sed si persona tertia, ibi, sed si quis litigantiũ. Primo op. quod in delictis, non sit locus penitentiae, ut de fur. l. qui ea mente. So. Fallit in casu huius authenticae. ut ista delicta ita occulta manifestentur facilius. Itē opp. dicitur hic, quod pntificatis bonis. §. de bo. dam. auth. bona dānatorũ, et i. auth. uel sumitur. uel dicitur gl. fallit hic. Tu dic, quod ibi loquitur in his, qui post sententiam moriuntur, hic in alijs, qui superuuiunt post sententiam, ut j. dicitur, et dixi in l. i. §. de bo. dā. Itē opp. dicitur hic, quod ille, qui probare non potuit, puniatur. §. ff. ad Tur. l. i. §. i. So. ut in gl. Ultimo gl. op. et uel quod periurium nõ possit argui. ut l. i. §. de reb. cre. So. hic fallit in isto iure necessario. b *Si in l. admonedi. ff. de iure iud. §. Ultimo quod, utrum pecunia data iudici possit repeti. Hoc examinat gl. in l. 2. in fi. ff. de p. di. ob turp. cau. Tu dic tria uerba, si loqueris de iure antiquo, aut quod dedit pecuniam iudici, ut iudicaret pro se, et non potest repetere, quia est ex parte sua uersa turpitudine, ut l. 2. Si pecuniam dedit iudici, ut eum fm iustitiam expediret, tunc turpitudine uersatur ex parte iudicis, sed ex parte dantis non merito repeti potest, ut l. pe. ff. de p. di. ob turp. cau. Sed si quis de nouo iure, tunc nullo casu hēt iudici dare, ut in auth. ut litigantes iurent. circa prin. tunc non liceret repetere. dicitur et ex parte sua uersa turpitudine. Hic dicitur, dedit, uel promisit, quod si nõ dedi uel promisi pecuniam, sed promisi eum seruare indemnem tpe syndicatus? Cogita tu, de Digesto nouo, quia hoc anno dixi, et forte in l. si quis uxori. §. si fugitiuũ. de furtis. dixi in l. si a reo. §. illud. quod uulgo. ff. de fideiuf.*

ADDITIONES.

- a *Ale. §. Nouo iure. Vide Bar. in l. trans. de trans. et per illum tex. dicit Bart. in l. 3. §. si. ff. de cond. ob turp. cau. et in l. non oēs. §. si. ff. de re iud. et quod potest fieri statutum, uidelicet quod pena remittatur consociis.*
- b *Necessario. Adde quod per hoc iurim quis satisfacit de conscientia sua, sic in l. si. j. de iur. dom. Impet. §. sinautem dubitatio, et ibi gl. et doc. P V T.*
- c *Alex. §. Possit repeti, Et quid in testõ, uide bar. no. in l. j. in prin. ff. de sal. adde gl. in l. 2. §. eodem.*
- d *Parif. §. Nõ liceret repetere. In §. rium uide Iaf. in l. i. ff. de p. di. ob turp. cau. ubi est ponit de eo, quod dicitur bar. in fi. de promissione constet iudicem iudicem.*
- e *Alex. §. Seruare indemnem. nota dictum quo iudex potest petere sibi cauere de indemnitate propter syndicatum. uide bal. in l. i. sup. de p. di. ob turp. cau. et ibi habes post bar. remissiuẽ. ff. de cond. ob turp. cau. in l. i.*

Sententiam rescindi non posse. Rubrica.

LEX PRIMA.

1 *Nemo potest proprio motu sententiam suam reuocare, nisi sit interlocutoria, et nu. 2.*

Eque suam. Sententia, per quam rescinditur propria sententia uel predecessoris, est ipso iure nulla. h. d. §. Opp. §. si aduer. re iud. p. totum. de p. c. Imp. off. auth. §. supplicatio. Dic quod quod quis uult reuocare sententiam proprio motu, et tunc non potest. Et ita loquitur hic, nisi sit sententia interlocutoria, ut l. post sententiam. §. de tent. et ff. de re iud. quod iussit. §. si uult omnia reuocare remedijs perditis a iur. pnt. Sũt autem illa remedia, i. integrũ restõ, supplicõ, et appõ, et nullitas, et exceptionis obiectio. Et uide gl. quod hic ponit notabitur.

ADDITIONES.

- a *Alex. §. Neque suam. Istum titulum limita fm Inn. in c. sacro. de sent. excõ. et dixi post Bar. in l. quod iussit. ff. de re iud. et limita quod sententia. quae est lata ex priuilegijs probationib. nunquam transit in rem iud. Ita dicit Ang. hic alleg. Inno. in c. tua nos. de cohabitatio. cle. et mulie. Idẽ si lata ex psumptione. l. si quis adulterii. j. de adult. Rom. põderat esse casum in l. admonendi. ff. de iure iud. Idẽ si fit talis quae si seruaretur, uerteret in periculum animarũ. Gl. est in c. inter monasteriũ. de re iud. et Rom. ubi supra.*

LEX II.

- 1 Exceptio peremptoria potest opponi usque ad sententiam, & nu. 2.
- 3 Si omittatur non propter hoc sententia est nulla, nisi rescindatur per appellationem, uel restitutionem, & nu. 1.
- 4 Si opposui exceptionem, & in ea succubui, an illud idem possim post in iudicio deducere, per modum actionis.

Peremptorias. † Exceptio peremptoria, si non admittit, snia, nō rescindit, nisi restōnis, vel ap-
 2 psonis remedio. h. d. ista lex. ¶ No. qd̄ exceptio peremptoria, p̄t op
 3 poni usq; ad sniam. ¶ No. qd̄ t̄si omittat, pp hoc snia nō est nulla,
 nisi rescindat p̄ appel. uel restōnē. No. qd̄ dixi in summario. Opp. d̄
 l. si. j. de excep. de l. Pōponius. §. rati. ff. de pc. Sol. Aliud in exceptio
 ne dilatoria, ut ibi, aliud in peremptoria, ut hic, qd̄ dic, ut plenē dixi i
 b l. exceptionē. §. de pba. ¶ Sc̄do op. b̄ & v̄, qd̄ post didicita testifica-
 ta, nō possit opponi exceptione, ut in auth. at q̄ semel. §. de testi. Gl. fa
 ret, & hoc est uerū in exceptione, q̄ pbat in instro. sed si deberet p
 bari p̄ testes, nō admitteret. post didicita testificata: uide gl. H̄c gl.
 nō dicit uerū, q̄a exceptio siue d̄at p̄bati p̄ testes, siue p̄ instra,
 p̄t opponi post didicita testificata. Nec ob̄st. auth. at q̄ semel: quia
 uerū est, q̄ post didicita testificata nō admittunt testes sup̄ eisdē ar-
 4 ticularis, sed in alijs sic, quia non est ibi timor subornationis, ut dicā
 c & in ea succubui, an illud idē possim post in iudicio deducere, per
 modum actionis: glo. & Cyn. tangunt hic. ego dixi plenius in l. qui
 Romā. §. duo fratres. ff. de uerb. obl.

ADDITIONES.

- a Ale. ¶ Rescinditur. An sententia possit rescindi, uide in l. quod iussit. ff. de re iu. in prin. & in l. elegant. §. si post. de condi. indeb.
- b Ale. ¶ Secūdo op. An exceptio peremptoria possit opponi post sniam, uide bar. ibi dixi in l. si duo. §. si quis iurauerit. de iure iu. Spec. in tit. de exceptio. & repli. §. dicto. uer. post sniam. cū seq. & ad hūc p̄t opponi de l. si q̄ramus. ff. de testa. & qn̄ d̄t̄ opponi exceptio peremptoria, ibi uide. & Bar. in l. p̄scriptio. de excep. Ad de Pet. de Anch. p̄. 6. ubi de exceptione inuentarii. & Pau. de Cast. consi. 162. ¶ Et quā exceptio impedit executionē iudicati. uide j. in l. fal. C. com. uel epif. q̄ autē possint instra p̄duci post didicita testificata: non Sal. in Auth. at qui semel. §. de p̄b. ubi Bal. & Alber. Sal. In l. per hanc. C. de temp. appel.
- c Ale. ¶ Opposui exceptionem. Vide bar. in simili, per istum tex. in l. properādū. in prin. §. de iudic. & adde bar. in l. officium. de rei uendi.

LEX III.

Impetrata. † No. qd̄ p̄ rescripta non p̄nt rescindi sniā la-
 te, si se habetis in l. cas. §. de transac. Et per hoc
 uico, qd̄ est notandū, qd̄ q̄a sunt statuta in ciuitate, & postea addit
 in si. qd̄ habet locū in p̄teritis, p̄sentib. & futuris, illud non extendit
 ad ea, quā per sententiam sunt determinata, per hanc l. & per simi-
 les. Pone dixi in l. omnes populi. ff. de iust. & iur.

ADDITIONES.

- a Paris. ¶ Impetrata. An aut si lata snia, q̄ trāsiuit in rē iudicatā perat̄ remissio, & princeps p̄cedat, sine tñ clausula nō ob̄stante, ualeat remissio, qd̄ in supplica-
 tione sit significatum principi eam trāsiuisse in rem iudicatam, uide omnino q̄
 scripsi ad Bar. in l. idem Vlpianus. §. si. ff. de excusa tuto.

De fructibus, & litiu expensis. Rubrica.
 Continua, ut in glo.

LEX PRIMA.

- 1 Colonus, qui pro fundo ei locato, promissit reddere medietatem, non deducit expensas.

Hoc fructuum. No. q̄ fructus intelligunt, de-
 ductis expensis. ¶ Quid dicā?
 Aliquis locauit fundū colono, & ille p̄misit reddere
 medietatē fructuū, an colonus añ oīa deducat expēsas?
 Hic v̄ casus, q̄ sic. Cōtrariū est ueritas. Nā hoc v̄ actū, ut illā me-
 dietatē fructuū h̄at p̄ opere, & labore suo, ut l. cū duob. §. si i coeū
 da. ff. p̄ soc. & tangit hic p̄ lac. de Aret. & in l. fructus. ff. de rei uēd.

ADDITIONES.

- a A. e. ¶ Colono. De colono, adde bar. & bal. in l. fructus. ff. sol. ma. & Spe. idē seq̄
 tur in ti. de loc. §. postq̄. uerū. qd̄ si tibi locauit, alle. b. l. in d. l. fructus. in fi. & adde
 Bal. in l. si adeunda. in repor. antiquis. & in l. si a domino. §. si. de pet. h̄er. & Cyn.
 in l. i. §. p̄ so. in fi. & quod ibi Bal. in iij. q. & Inn. in c. tua nos. de deci.

LEX II.

- 1 Possessor, post litem contestatam tenetur ad fructus.
- 2 Heres uniuersalis, succedit in mala fide defuncti.
- 3 Lite contestata, si perempta est prima instantia, & initietur de nouo iudicio, possessor habetur tanquam in mala fide et in nouo iudicio, & nu. 4.
- 5 Per litem contestationem, an quis efficiatur mala fidei, quod ad omnia.

Litigator. H̄c est no. l. b̄i dicit, † Post litē p̄tel. possessor te-
 net de fructib. perceptis, & percipiendis. Idem
 in h̄de eius. h. d. No. ex hac. l. qd̄ dixi tibi in summario. ¶ Sc̄do no.
 2 † qd̄ h̄s v̄s succedit in malā fidē defuncti. h̄s in l. cū h̄s. de diuer.
 & t̄p. p̄scr. & no. §. de p̄scr. long. t̄p. l. j. Opp. de l. fruct. ff. de rei
 uē. Sol. ibi loquit̄ in eo, q̄ semp fuit malæ fidei, hic in eo, q̄ ab initio
 fuit bonæ fidei, vñ post p̄testationē. efficit malæ fidei. Sc̄do opponit̄
 d̄ hic. tenet de fructib. quos ipse p̄cipere potuisset. Cōtra, imo de
 fructib. quos p̄cipere potuisset actor, ut l. si nauis. de rei uēdic. hu-

a ius timore gl. exponit. hic p̄cipere potuisset. actor, † ut cōcordet
 cū p̄rio: put h̄s in litera. potuisses, p̄cedit h̄c gl. Sed si habes i tex.
 potuisset, de necessitate intelligit de reo. nec gl. posset. p̄cedere. quid
 dicemus? B̄i possumus dicere, qd̄ qn̄q; aliquis est malæ fidei posses-
 sor uerē, & tūc loquit̄ l. si nauis. Qn̄q; est possessor malæ fidei fictē
 p̄lit. p̄tel. tunc loquit̄ h̄c lex, qd̄ satis placet. Facit ad p̄dicta. l. do-
 mū. §. de rei uen. Mihi ut q̄ debeat inspici, qd̄ potuisset p̄cipere re?
 sed ibi dicā. Itē op. de l. in fideic. in prin. de usur. Sol. dicit gl. fateor:
 quod intra quadrimestre t̄ps nō tenet de fructib. & sic p̄cordat cū
 p̄rio. uide gl. Hoc qd̄ dicit de quadrimestri t̄pe, nō h̄t locū i actio-
 ne reali, de qua loquit̄ ista lex. tunc n. h̄t t̄ps, officio iudicis, ut inst.
 de offi. iud. in prin. no. j. ti. ij. l. fi. Et iō illud, qd̄ glo. dicit excepto t̄pe
 quadrimestri, intelligas excepto eo t̄pe, quod ei dat̄ offiō iudicis,
 post sniam. Ita debetis hoc intelligere. Opp. q̄ p̄testationē nō effi-
 cit malæ fidei. ut l. si post acceptū. ff. de rei uen. Sol. q̄rū ad fructus
 restituēdos, efficit malæ fidei, ut hic, quantū ad usuras, & alia, nō effi-
 b citur malæ fidei sine distinctione, quā dicā uobis in cōtinēti, una
 3 q̄one p̄missa. ¶ Quāro igit̄ prius, & hic aduerte multū, p̄tē p̄testa-
 perēpta est instātia prima, post demū de nouo iudicat̄ sup̄ eadē re,
 utrū h̄at tanq̄ malæ fidei possessor i nouo iudicio? Gl. dicit, q̄ nō.
 & uide gl. ualde no. & sing. & est prima. B̄i p̄tē gl. facit. ff. iu. sol. l.
 cū lite mortua. In p̄rio facit l. fiscus. in q. ff. de iur. fis. fm̄ aliā non fa-
 cit. Itē i istā gl. facit quod alibi determinat, q̄ perēpta instātia, ad-
 c huc durat uitiū litigiosi inductū p̄testationē. Idē no. gl. in l. pro-
 d perandū. de iud. §. si quidē. in gl. super uerū iudici. Idē tenet Inn. ex.
 4 de test. c. cām q; & istā partē ego puto uerā. † Pro huius declōne de-
 betis scire, quod p̄testationis qd̄a sunt effectus iā p̄sumati & perfe-
 cti. Quidā sunt consumandi in futurū. Effectus perfecti qd̄a sunt,
 qui respiciunt ipsam cām, qd̄a respiciunt instātia. Cām respiciūt,
 f puta q̄ efficiat malæ fidei, & sic tenet de fructib. q̄ res sit litigiosa,
 quod p̄scriptio sit interrupta: & tunc ēt perēpta instātia, durat ef-
 fectus iā p̄summat̄, per iura. §. alleg. & §. de p̄scr. xxx. ann. l. cū no-
 tissimi. p̄ totā legē, maxime in §. sed & si qs. & in l. si. co. titu. Nam
 in alia cā, uel iter alias p̄sonas illa p̄testatio suū effectū nō p̄duceret,
 ut d. l. cū notissimi. §. sed & si qs. & est casus i d. l. fiscus in q. de iu. fis.
 & fm̄ uerā lec. quā ibi tenui. qd̄ pbat rōne, q̄a sicut snia diffinitiuā
 non h̄t effectū, si agat ex alia cā, uel inter alias p̄sonas, & ita p̄testa-
 tio facta ex una cā, uel ex una p̄sona, ut l. cū q̄rit. ff. de exe. rei iu. Qui
 dā sunt effectus, q̄ respiciunt instātia, ut nō petant cautiones post
 p̄test. q̄ non p̄cedat dilatio, cū si. ut l. Pōponius. §. rati. ff. de p̄cu. &
 de p̄b. l. exceptio. Et istū effectus quāq̄ p̄sumati, iā extinguunt perē-
 pta instātia, ut l. hos accusare. §. hoc b̄nicio. ff. de accu. Nec ob̄. §. de
 p̄cu. l. ita demū: q̄a ibi non fuit perēpta instātia, sed fuit iudicatū, &
 appellatū. ut ibi paret. Quidā sunt effectus p̄sumati in futurū: ut qd̄
 ex uigore p̄testationis perueniat ad diffinitiuā. Isti effectus perimū-
 5 tur, perēpta instātia. ut l. cū lite. ff. iud. sol. ¶ Quāro utrū p̄ p̄testa-
 g tionē, qs̄ efficiat malæ fidei, quo ad oīa? Distingue, aut q̄ris quo ad
 fructus, aut quo ad piculū interitus, aut quo ad usucapionē, uel p̄-
 scriptionē. Primo casu, aut quo ad fructus faciēdos suos, & nōn v̄
 malæ fidei, q̄a eodē mō facit suos post lit. p̄tel. sicut prius, ut l. q̄ scit.
 §. j. & si. de vsu. & de acq. rer. do. l. q̄ sitū. Aut quo ad hoc, an teneat
 ad restōnē fructuū. & c. mō tenet post lit. p̄tel. ac si fuisset ab initio ma-
 læ fidei, ut hic, cū si. habita in p̄cipiēdis illa distinctione, an potuerit
 p̄cipere reus, uel actor, ut §. dixi. Secūdo casu, de piculo interitū, dic
 aut habuit iustā cām litigadi, vñ nō, dic, ut l. illud. de peti. h̄ere. & de
 rei uen. l. itē si uerberatū. §. si. cū l. seq. ubi no. Tertio casu, de vsu-
 capione, & p̄scriptione, dic q̄ p̄scriptionē lōgi t̄poris interrūpit,
 ut l. more. §. de rei uen. usucapionē uero triennii interrūpit, quo
 ad effectum, non ipso iure, ut l. si post acceptum. de rei uendi.

ADDITIONES.

- a Alex. ¶ Scilicet actor. In hac materia, uide Bart. in repet. lex diuerso. de rei uē:
 & Bar. in Lapud Iul. §. fructus. de leg. 1.
- b Alex. ¶ Non efficitur. limita, & intellige, ut per Bar. in l. cū mota. j. de transac.
- c Paris. ¶ Instantia, adhuc durat. Vide Aret. in l. 2. ff. de duo. reis. l. as. in l. 2. §. de
 eden. declara. ut per Alex. in d. l. 2. & per Bar. in l. si. j. de litig.
- d Alex. ¶ Vitium litigiosi. Intellige tamen, ut no. per gl. & Bar. in l. 1. ff. de p̄scr.
 longi temporis.
- e Alex. ¶ Quidam sunt. Vide bar. in l. 2. & ibi no. §. de eden. & limita h̄c dicta, ut
 per bar. in l. cum mota. §. de transa.
- f Paris. ¶ Efficiatur malæ fidei. sequitur Aret. in consi. 109.
- g Alex. ¶ Quāro utrū. Et uide gl. in d. l. qui scit. §. si. ff. de usur. per Bar. in l. lex di-
 uerso, ff. de rei uen. ubi quo ad fructus.

LEX III.

- 1 Reservatio expensarum fit in snia, si index condemnet in expensis, licet non taxet quantitatem.
- 2 Vel si pronunciat posse peti expensas in futurum, & nu. 3.
- 4 Index si de aliquo casu non cognouit, potest de illo non pronuntiare, & nu. 6.
- 5 Post sniam interlocutoriā, quā totā litē dirimit, nō durat petitio expensarū.
- 6 Index si dicat, condemnatus in expensis, reservata nobis taxatione, poterit eius successor taxare.
- 7 Si talis declaratio reservatur iudici, ut priuat a persona, non poterit eius suc-
 cessor taxare, & nu. 6.

BUAH

Bar. Ad septimum lib. Codicis.

8 *Delegatus, qui potest exequi sententiam, potest in sententia sibi reservare taxationem expensarum.*

9 *Et mortuo legato, poterit delegans taxare.*

1 **Terminato.** Post diffinitivam sententiam, non est de expensis tractandum, nisi iudex hoc in sententia reservaverit,

h. d. Primo ponit dictum. Secundo exceptio. Tertio rationem. partes patient in lra. No. qd dixi in sumario. op. j. q. puo. no est necesse. l. si. di. cit gl. dico. qd no pt peti p actione. ut hic, sed offd iudicis sic, ut in 3rio. Ista est falsa p. l. iij. s. de positi, ga officiu iudicis, no durat post sniam. Vel dic qd ibi negotiu no, erat finitu, ga erat appellatu, & est hac vera. Op. de l. Paulus. ff. de re iud. Sol. hac intelligit fm illa, ga pot pnuicare eo, die de sumptib. ut ibi: non pt, ut hic. Op. de l. qd i. die. s. si rone. ff. de ppe. R. h. deo. pt oriri p sniam noua lis, q attinet primaz, ut in 3rio: hic uero phibet oriri ex na prima litis. Venio ad qones b. q. r. o. qualr fiat ista reservatio. gl. ponit duos modos. Pri-

2 mus modus est, qd dēnet in expēsis, licet nō taxet qritatē. Scdo qd pnuiciet posse peti expēsas i futurū. Primus, qd dēnet in expēsis, licet qritatē nō taxet, est indubitabilis. Nā cū expēsas certē in iudicio nō sunt petite, pot ferri snia incerta in expēsis, ut s. de sent. q. sine cert. q. tit. l. ij. & licet iudex nō reservauerit sibi taxationē, postea pt

c taxare, ut ibi dixi. cōis tñ practica est. qd referret sibi taxationē. 1 Se-

3 cundus modus est, qd nō dēnat, sed referuat petitionē expēsarū. Iste est dubitabilis: p gl. ista facit l. modestinus. quā alle. Facit et lidē

d labeo. s. j. fa. er. & qd ibi no. in gl. parua. 1 In 3riu facit, ga iudicis officiu post sniam extinguit, ut l. iij. s. de po. ergo nō pt sibi reservare petōnē, cū nulla superfit actio. Præterea, iudex nō pt sniare pro par-

e te, & p parte nō, ut in l. in hoc iudicio. fa. er. Sed hic, p parte, snia sup sumptib. nō diffinit negotiu: ergo & c. Ista opi. tenet d. Cy. & In nō. in c. sine lib. ex. de dolo & p. Dēt ergo fm eū in expēsis cō-

dēnare, & seruire sibi taxationē. Sed si referret sibi petitionē, uel cōdēnationē, hoc nō ualet fm eū. Ego puto, qd glo. dicat ueritatē. Primo p tex. huius l. ubi est casus ibi, nisi iudex. Præterea hoc esse

uerū apparebit in rōdendo ad 3ria. Mō nō ob. qd dī iudicis officiu nō durat lata snia, ga illud qd erat in officio, post iudicis pnuiciatio-

nē, incipit posse peti iure actionis. Tex. est in l. si finita. s. eleg. inter. de dā. inf. & hic est casus in hac l. 1 Nō ob. qd iudex p parte pnuiciat,

4 & p parte nō, ga illud est uerū, qd iudex cognouit de oib. dēt pnuiciare de oib. sed si de aliquo casu nō cognouit, pt de illo nō pronun-

tiare, ut l. licet. s. de iu. ita hic planē nō cognouit de expēsis. Fateor qd prima practica est cōior & seruetis eā. Quero extra gl. utrū post

f sniam interlocutoriā duret petitiō expēnarū. Rōde, si post illā sperat diffinitiuā, & sic durat officiu iudicis, sup illa re, vel cā, semp poterit de expēsis pronuntiare, & nō est dubiu. Sed si esset talis inter-

locutoria, qd dirimeret totā litē, esset idē qd i diffinitiuā, ut l. post sniam. s. de sent. & inter l. de hoc uide p Inn. in c. sepe. extra. de ap.

6 Quero quid s. si iudex dicat dēnamus in expēsis reservata nobis taxatione. Quero an poterit taxare successor eius. Dico qd sic arg. ff. de iud. l. pponerat. Sed qd hoc facit. ff. de rei uen. l. idē pōpo. scri-

bit frāmētū in si. ubi dicit, qd declaratio uoluntaria nō trāsit ad hīdē, ut l. inter stipulantē. s. si Stichū. & quod ibi no. de uer. ob. Sol. Hac declaratio reservat iudici, nō ut priuatē psonz, iō reservat h. l. ga

h idē iudex, & eadē dignitas, ut l. proponerat. 1 Ibi uerō nō ut iudici, sed ut priuatē psonz. Nec distingue. utrū reservauerit expēso pprio

7 noīe, uel nō expresso, uel utrū pcedat ppriū nomē, uel sequat, ga l. si cōis seruus. de stip. ser. loquit, qd di pō pcedit sup aliqua re, super qua pot hēri respect' ad psonā, & ad officiu. Sed si nō pt hēri respectus nisi ad officiu tñ, tunc illa distinctio nō hēt locū, ut l. cū post. s. j. de adm. tut. 1 Quero, iudex delegatus reservauit sibi taxatio-

8 nē: utrū possit referuare. Itē an qd mortuo, possit taxare delegans. Ad primū dico, qd qdā est delegatus, qd pt exeq sniam, & ille pt sibi reservare taxationē, cū hoc ueniat in executiōe, ut dixi s. in l. ij. de sent. q. sine cer. q. ti. Sed si ei nō ppetit executio, nō ualet reservatio,

& sic illa uerba debēt intelligi reservata sibi taxatione. hoc est iuris dōni suz. Sua. n. iuris dō est una, & eadē cū iuris dōne delegatis, ut l. j. s. qui mādātā. ff. de offi. eius cui man. est iuris. & iō delegas poterit taxare postea. Sed si delegatus taxaret, illa taxatio nihil ualeret, cū taxatio expensarū ppetat ei, ad quē ppetit executio, de iure cōi. Qd

i aut delegatus possit exequi, & qd non, no. in l. ad iuo pio. in prin. in gl. mag. it. de re iud. 1 Circa illud, an eo mortuo delegans possit taxare? Ista qōnē disputauit d. Ia. de Bur. tñ ex p dicitis credo, qd hēt modicū dubiū. Nā eadē est iuris dō delegantis & delegati, ut s. dixi, & no. in l. ubi cepit. ff. de iud. Facit s. de iud. auth. ad hac. Præterea, ut dixi, posito qd nulla esset facta reservatio, ad eum competit.

CONTRARIETAS, ET CONCORDIA.

Pro concordia, Aduerte ius declarandi sententiam obscurā, non tranfit ad successorem in officio. Bar. & Alex. in l. inter stipulantem. s. si Stichū. ff. de uer. ob. allegat Ang. in l. ex facto. ff. de uul. & pup. Bert. in suo repertorio alle. Bar. tenere 3rium in hac l. r. minato. & in l. ab executore. ff. de app. alle. Bal. in l. si. ff. de leg. Ang. in d. s. si Stichum. ubi Io. de Imo. & R. aph. & do. Alex. p cordat opi. & And. & Imo. in d. l. ab executore. ut prima opi. procedat in interpretatione sententiarum: latz ex mera uoluntate iudicis, ut si dēnat in amputatione manus: ga

non pot declarare successor, de qua manu sentit iudex, quo casu dēt intelligi de manu minus utili. Alia aut opi. procedit quādo declaratio est fienda in actis.

ADDITIONES.

a Alex. 1 Terminato. Vide bar. in l. nā postea. in s. si damnet. ff. de iureiur. & in l. properandum. s. finat. s. de iud. & limita no. p Ang. & Imo. in l. Paulus. la. ij. ff. de re iud. Vide bar. in l. j. s. si quis ius dicen. non obtē. Et de quib. expēsis, ista lex intelligat. uide Bar. in l. i. s. si. prope si. de alie. iud. mu. cau. fac. post gl. uide in l. j. s. si quis ius dicen. nō obtē. & uide gl. & bar. in l. properandū. s. si de iud. Barb. 1 Terminato. uide doc. in c. j. de plus pet. ubi dixi ad limitationē huius l. si statutum dixit, qd uictus cōdēnet uictori in expēsis, qd poterit peti condēnatio expensarū post latā sniam sup principali cōdēnatione statuti, uide Bar. in l. 3. s. si rē. de leg. 3. Ang. in auth. de exhib. reis. in prin. & uide Abb. in c. j. de seq. p eo quod h. d. Bart.

b Alex. 1 Venio ad qōnes. Adde, qd licet expensz, qd debent rōe uictoriaz, nō pnt peti, nisi lite finita, ut hic, ga debent iudicis offiō: secus tñ, in his, qd debent rōne contumaciæ, quia illz petunt actione in factū. Ita tenent doc. p ea, qd hnt in l. r. ff. si quis ius dicen. Facit quod no. in l. 3. s. si rem. de leg. 3. ubi idē in expēsis conuentionalib. & statutarijs.

c Alex. 1 Practica est. Et de referuatiōe taxationis expensarū, uide bar. i. Lab. ex cutore. in pri. de app. & p Ant. i. c. j. de seq. pos. & fruc. & uide bal. hic i. pri. & idē, qd in primo mō, expse tenet Inn. in c. si. de do. & cōt. & Bal. in addi. Spec. in tit. de sent. & Ang. in l. si hō. ff. de re iud. & qd dixi post. Im. i. l. Paulus. la. j. ff. de re iud.

d Alex. 1 In gl. parua. Quz uoluit tenere si iudex in snia dicat, pronūtio sic, saluo eo qd. j. dicā. Itē dicit Spe. & Io. And. in tit. de sent. s. species. uerū. quid si iudex pcepit, qd tenet snia, condēno te in centū, nisi intra decē dies pbaueris te soluisse, licet tutius sit expectare, per c. suborta. de iu. p hoc quod no. dixit Bar. in l. qd tñ. s. idē si arbiter, & qd dixi post. Bar. in Lille a quo. s. si de testō. ad Treb. & in l. ait p. r. s. si iudex. ff. de re iud. Et ad p dicitā q. Spec. & Io. And. facit qd no. gl. & ibi bar. in l. obligationū ferē. s. condi. ff. de act. & obl. Idē ad no. p Bar. in l. iudex postq. ppe. si. de re iud. & qd no. in s. curare. Inst. de act. in fi. & quid in referuatiōe potēnz, uide quod no. in auth. interdicimus. p bal. ad si. s. de epis. & cler. & hic p eū, quid in referuatiōe fructuum? Adde an ualeat snia lata sub condōne. Paul. de Ca. conf. 15. bal. conf. 375. lib. 3. Abb. 83. lib. j.

e Alex. 1 Sententia pro parte. Ego puto qd gl. p. tenet ipsemet bar. in l. Paulus la. j. ff. de re iud. & bal. in auth. generaliter & hic in prin. in fructib. limitat tñ nisi nō liqueret. adde Imo. in c. si. de do. & p. Et uide bal. in l. 3. s. de sen. q. sine cert. q. r. & hic adde an iudex possit addere, uel mutare sniam, respectu expensarum. Ro. conf. 361. & Pe. de Anc. 181. Et an iudex possit sibi aliquā referuatiōe fa cere, uide Pau. de Ca. conf. 370. & an possit sibi reservare declarationem, seu in terpretationem suz sententiaz, uide eum. in conf. 318.

f Ale. 1 Duret petitiō. adde bar. in l. sancimus. s. de iud. Et no. qd licet iudex iterlocutoria nō dēnet, tñ sp pot an diffinitiuā sniam, & uide, Bar. in alia q. in l. si. in prin. ff. de pig. act. & ad hoc, qd no. Abb. in c. ex parte. in si. extra. de rescrip. & bal. in l. i. in si. ff. si quis ius di. non ob. bñ facit qd no. uoluit Cy. in l. pperandū, circa si. s. de iud. & cū bar. hic post Inn. cōcor. spe. de exce. s. uiso. uer. aliud quoq; & p Arch. q. i. certū, & latius p doc. in l. eū que temere. de iud. Et cū Inn. tran sit bal. in l. pperandū. s. finat. alterutra. s. de iud. & ibi uide no. an in expēsis in terlocutoriaz, habeatur rō, nunquid habeat iustam cām uel nō, & de expēsis in terlocutoriaz, & de condēnatione, uide bar. & bal. in l. sancimus. s. de iud.

g Barb. 1 Quero quid. Istud dictum est p Host. & Io. And. in c. nouit. de offi. le. & Abb. ibi allegauit hoc contra eos.

h Alex. 1 Ideo referuatur. Vide bar. in d. l. ab executore. & Ang. & Imo. in l. inter stipulantem. s. i. de uerb. obl.

i Ale. 1 Taxatio expensarū. An aut arbitri, possint reservare sibi taxationem expensarum, uide gl. in l. quia arbiter. ff. de arb.

LEX III.

1 Proponens aliquam exceptionē, uel replicationē dilatoriā, ut differatur iudiciū, debet condēnari in expēsis, & damnis, quz probantur iudici.

3 In his uerō, quz non probantur iudici, ut in expēsis factis in hospitio, uel ad uocatis, seu notarijs, iudex ex officio suo condēnat, considerata quantitate postulatorum, & temporis prolixitate, & nu. 2.

4 In causa criminali, uictus uictori condēnatur in expēsis.

5 Succumbens in interlocutoria condēnatur uictori in expēsis.

6 Actor contumax, quando condēnatur in expēsis, qd debeat citari ad audiendum sententiam expensarum.

a Non ignoret. Breuiter dicit qd actorē nō prosequente, uel differentem, uel perdentē, pferitur snia calūniarū dānorū, & expēsarū. h. d. No. qd habuistis in summario: quz dā alia notabilia colligā prosequendo. Opp. s. de dila. auth.

b quod fieri. Sol. Ista dēt intelligi fm illā. Opp. & vrō quod ille, qui nō probat, cō ipso uideatur calumniari. ut l. i. s. i. ad Turp. So. Hoc debet intelligi, prout ibi no. Pro declaratione tex. quero, quid uult dicere hic, considerata quantitate postulatorum, uel medio tēporis

2 interuallo. 1 Respondeo, nam quzdam sunt expensz, quzdam sunt

ADDITIONES.

a Ale. 1 Non ignoret. Vide Cy. in l. i. s. post prin. ut quz defunt aduo. Paris. 1 Non ignoret. Contra actorē non prosequente adhibita instātia iudet et statutu, hēs in 18. statuto ubi et disponit, qd cōdēnat in dānis, interestē & expēsis reo fatigato, & qd de iure cōi debere produceret aliquod instrumentū, uel aliquas exceptiones teneatur in expēsis, uide Ias. in l. properandum. s. finat. tem alterutra. uer. quz. o. s. de iud. loquentem de productione instrumenti, de qua loquit et bal. in c. excep. in prin. de excep. de non opponente exceptionem, loquitur tex. in d. excep. & ibi Abb. & alii uide, quz dicit Fel. ibi in prin. de clerico differente opponere uide excep. clericatus.

b Ale. 1 Et ut. Er uide Bar. in l. edita. s. de acti. & uide Bart. in l. properandum. s. & si quidem. s. de iudi.

3 sunt dāna, q̄ pbant iudici, & in illis sine dubio iudex p̄denat. ¶ Quz-
 a dā sunt q̄ nō pbant iudici, vt de qualibet minima expēsa, quā facie
 bat in hospilio ille, q̄ litigabat, nō poterat docere. Itē de qualibet pe-
 cunia, quā dat aduocatis, uel notarijs, tñ iudex ex officio suo p̄side-
 rata q̄titate postulatorū, poterit p̄siderare q̄titate, quātū potuit ex
 b p̄dere i aduocatis. Ita p̄siderata p̄lixitate p̄tis, poterit p̄siderare
 quātū potuerit exp̄dere i expēsis, & tūc tūc p̄denabit. Et uide tex.
 q̄ dicit, & tene mēri, q̄a notabilis casus est multū, & p̄petuo nō. Cū
 4 dñs lac. But. disputauit unā q̄, tūtrū in cā criminali uictus uictori
 c p̄denet in expēsis, determinauit qd nō. Inter alia inducēbat hāc. l.
 p̄ casu, ubi in criali p̄denat q̄s de calūnia, nō aut p̄denat q̄s ad expē-
 sas, & uide tex. q̄ dicit. Ego istā suā determinationē nō teneo, ut
 plenē dixi ad Turp. l. j. §. j. Et est casus i p̄ris j. l. pxi. fm unā lec. Nō
 ob hāc lex, q̄a licet dicat p̄denari de calūnia nō tñ denegat p̄dena-
 5 tionē expēsarū. ¶ Quero qñ aliq̄s in interlocutoria succūbit, utrū
 d debeat p̄denari in expēsis. Vt qd nō, q̄a uictus uictori p̄denat i ex-
 e pēsis, ut l. p̄perādū. §. si qd. de iud. q̄ loq̄t de ultima uictoria, quz fit
 post diffinitiuā sniam. Cōtrariū dico, casus est hic, qd si aliquis est
 p̄ns, & opponat unā exceptionē, p̄ quā lis differat, si illa exceptio-
 ne succūbit, cōdenat in expēsis. Casus est hic. Vt qro. qñ actor cō-
 6 sumax cōdenat in expēsis utrū p̄deat citari ad audiendā sniam ex-
 f p̄sarū. Ego tetigi de hoc i si. i. auth. q̄ semel. quō & qñ iudex. Doc-
 bñ tñ sic. Aut prima citatio, in qua q̄s futuit in cōtumacia, ema-
 nauit simplr, ut ueniat ad defendendū, & tūc dēt iterū citari, q̄a illa
 prima citatio nō habuit suū effectū, nisi ad illud, ad qd fuit citatus,
 ut Laut. q̄ ait. ff. qd̄ tñ aut cā. Sed si in citatione fuit dictū, aliās p̄ce-
 derē ad ulteriora, tūc nō est necesse q̄ citet postq̄ est admonitus,
 tex. est in l. consentaneum. fm illū modum eligendi, quem tibi di-
 xā si. quō & qñ iudex. De hoc p̄ Inn. in c. finem lib. de do. & cōtu.
 & hoc etiam Spec. tenet in tractatu de expēsis.

ADDITIONES.

- a Alex. ¶ Probanur iudici. Adde q̄ nō bar. post gl. in l. j. §. si circa si. ff. q̄s ius di-
 cō. & clarior in l. j. de alieiu. m. cau. fact. & l. leu. q̄t̄ remere. ff. de iud. & ad hoc
 qd̄ nō bar. l. j. in fi. §. de sent. q̄ p̄ eo qd̄ interest in l. cum ferus. de uer. ob. cū cō-
 cord. & de materia expēsarū uide gl. q̄. j. in prin. & adde bar. in l. ab executore.
 in ult. uer. p̄. ff. de app.
- b Alex. ¶ Prolixitate. Per Fed. in cons. i. r. inc. nulli dabitur, per Bar. in l. i. §. si.
 circa si. ff. si quis ius dica. non obtineat.
- c Alex. ¶ Criminali. Et uide Ang. in l. i. uacatiz. in ubi. q̄. j. de bo. uā. lib. x. Et scias
 q̄ cōdenatur in cōtumacia in cā criminali p̄nē p̄tē p̄tē ad interesse, ex tali
 snia. l. cunctos populos. post mediū. §. de summa trinitate. Et q̄. In crimine. l. i. u-
 ctus Condemnet in expēsis nō. l. a. conf. i. lib. i. ubi q̄ debent oīo iudicis mer-
 cenario non nobili.
- d Paris. ¶ Quzro qñ. Vide Fel. in c. ad audiendā uer. cogit. ab. ex. de rescri. ubi p̄
 lex notabilia dicta cōprobat istā decisionē, q̄ ubi alius in aliquo articulo succū-
 bit, dēt statim in expēsis cōdenari nō expēsas snia diffinitiuā, & minor si non
 allegauerit, ut p̄ Bar. hic. uide bal. in l. sancimus in 4. opp. §. de iud. & uide et quod
 dicit ibi in 7. q̄ uide Fel. in c. de libel. obl.
- e Alex. ¶ Interlocutoria. Utrū, q̄ succūbit in interlocutoria, deat p̄denari i expē-
 sis, uide bar. & bal. in l. sciendū. ff. de re iud. & q̄ dixi. §. epil. terminato. & in l. q̄ in
 alterius. ff. de re iur. p̄. Ant. in c. h. de do. & cōtu. & Sal. in l. p̄perādū. §. sinaut̄ alre
 rutra. An qñ actor cōtumax cōdenat in expēsis, deat citari ad audiendā sniam ex-
 pēsarū, uide qd̄ dixi in l. sancimus. §. de iud. & ibi p̄ Cy. in 1. q̄. §. c. Quid aut̄ de
 alia multa uide Bar. no. in l. i. circa si. ff. q̄s in ius uoc. non le. & in l. j. in fi. p̄. ff.
 si q̄s ius dic. nō obtē. & p̄ Bar. l. 4. §. si ad die. ff. de re mil. & facit qd̄ nō. Io. And.
 in c. qm̄. §. porro. sup. prin. magna gl. ut lite nō cōte. in p̄na aut̄ excoicationis
 dicit, q̄ p̄ fieri p̄tra cōtumacē, ex antiqua cōtumacia sine noua citatione. Tex.
 & ibi p̄ doc. i. c. j. de iud. & dixi an̄ post Bar. i. d. §. si ad die. p̄ Inn. in c. si calūnia. de
 p̄. p̄. lo. An. i. c. h. lib. de dolo & cōtu. Bal. l. i. p̄. & et tex. i. c. cōstitutus. & in c. q̄
 relā. §. p̄. & uide ad hoc, q̄ hēs p̄ bar. i. l. statulib. §. Strichus annua. ff. de statulib.
 & Et succumbens in interloq. cōdenet in expen. l. a. conf. i. 4. §. post alios in l. pro-
 perādum. §. sinautem. §. de iud.
- f Barb. ¶ Utrū deat. Vide Cy. & bal. in l. sancimus §. de iud. ubi tenet, qd̄ nō, & uide
 do. Ant. in c. j. de iud. ubi tenet q̄ sic. uide qd̄ nō in c. relā. & c. cōstitutus. de p̄.
 uide do. Abb. i. d. c. j. d. iud. ubi allegauit bar. hic. Io. de Imo. reducit ad p̄cordiam.

LEX V.

- 1 Restituito minore in integram, restituitur aduersarius.
- 3 Prilegium respiciens lris ordinationem concessum uni, transit ad aduersa-
 rium. c. nu. 2.
- 4 Quid si respiciat lris decisionem.
- 5 Hares, qui ex prilegio non potest intra tempora confessionis inuentarij cō-
 nemiri a creditoribus, an possit petere salarium.
- 6 In criminalibus, uictus uictori condemnatur in expensis.
- 7 Aduocatus qui uicit in causa propria, an possit petere salarium, quod ha-
 buisset in simili causa.

a Cum quidam. ¶ Secundū primā lect. bñ. h. d. ¶ Priuile-
 1 giū concessum, sup. lris expēsis, porrigit
 ad aduersariū, p̄ equalitatē seruādā in iudicijs. h. d. fm scdam lect.
 hoc intēdit. Victus uictori p̄denat in expēsis, quas fecit nō in his, q̄
 ex prilegio remittunt. h. d. hāc singularis. l. nec hēt p̄riū, fm pri-
 mā lec. cōcordat j. de pxi. §. scri. lin. sacris. l. xij. Circa hoc op. q̄a
 ex hoc sequit, q̄ labor iudiciorū nō remunerabit, quod est iniquū.
 ¶ Gl. dicit, fateor, qd̄ est iniquū, qd̄ nō remuneraret labor iudicio-
 rū, tñ maior iniquitas est facere p̄riū, & iō de duob. malis eligit minus

malū, ut l. quoties. de re iur. itē ob. Insti. de iur. nat. gen. & ciui. §. qd̄
 principi. ubi prilegiū nō egredit p̄sonā. Tres sol. dant in gl. & q̄l
 bet mala. Prima, qd̄ hic prilegiū fuit concessum ad partis postula-
 tionē, in p̄rio secus, ista est hanc legē, q̄ loquit de prilegio con-
 cesso p̄ legē, qd̄ cōstat nō esse ad postulationē partis. Scda est, qd̄ nō
 egredit p̄sonā, ut in p̄ris, nisi ad aduersariū, ut hic. l. ista sol. est falsa p̄
 l. 3. §. hāc p̄na. ff. quod quisq̄ iur. ubi trāsit ad quālibet p̄sonā, ne-
 dū ad aduersariū. Tertia est, q̄ prilegiū nō trāsit ad aliū, uerū ē
 in p̄iudiciū eius, cui cōcedit, sed in p̄iudiciū alterius, ut puta iudicis
 uel notarij, q̄b. debet solui istz sportulz sic, ut hic. l. ista sol. est §. l.
 p̄cedz. in fi. de rē. in integ. rest. ubi trāsit ad aduersariū meū in p̄i-
 diciū eius, cui cōcedit, & sic nulla est bona. Quid dicemus? Sol. ergo
 q̄ p̄ria loquunt in prilegijs, q̄ respiciūt lris decisionē, hic uerū li-
 tis ordinationē, uel ei executionē. do. Cy. reprobat istā sol. p̄ l. i. iu-
 2 ij. & si aduer. transa. l. j. & ij. ubi prilegiū datū b̄ minori, circa lris
 b decisionē, dat aduersario q̄a restituito minore, restituit aduersarius.
 Sed puto hāc solonē esse uerā. Ad hoc rūdeo, q̄ ibi loq̄t q̄a uerba
 prilegij hoc sonāt, & hoc uolūt, ut trāseat ad aduersariū. Cū. n. cō-
 cedant ubi restōnē in integrū, restō nihil aliud est q̄ in pristinū sta-
 3 tū repositio, ut l. q̄ si minor. §. restō. de mino. merito trāsit ad ad-
 uersariū, q̄a uerba hoc uolunt. Reasumo ergo bñ. ¶ Si q̄ris, an prui-
 legiū uni cōcessum, trāseat ad aliū. dicas sic. Aut prilegiū respicit
 lris ordinationē, seu executionē, & trāsit ad aduersariū, ut hic, & l.
 4 p̄cedz. de in integ. rest. ¶ Aut respicit lris decisionē, & tūc aut uer-
 ba, rescripti hoc sonāt, q̄ ad aliū trāseat, & tūc ad aliū trāsibit, ut
 in l. j. & l. ij. §. si aduer. trāsa. & l. j. §. de re. q̄ fūr in iud. in inte. rest. &
 l. qd̄ si minor. §. restō. ff. de mino. & hac l. in fi. pur loq̄t, qñ est exp̄-
 sum. Si uerū uerba hoc nō sonāt, tūc aut prilegiū p̄turbat ius ini-
 quū, & tūc distingue. Aut prilegiū fuit accessum absq̄ postulatio-
 ne & ad aliū nō trāsibit, ut l. iij. in prin. ff. qd̄ q̄sq̄ iur. Aut ad postula-
 d tionē eius, & tūc aut tu q̄ris, utrū trāseat ad aliū in eadē cā, & non
 trāsibit, nisi ad aduersariū, ut d. l. iij. §. j. ff. qd̄ q̄sq̄ iur. Aut in alia cā,
 & ē trāsibit ad aliū. d. l. iij. §. hāc p̄na. Si uerū nō cōtinet ius ini-
 quū, tūc nō trāsibit ad aliū, nec egredit p̄sonā, ut d. §. qd̄ principi,
 ut l. iij. §. hāc p̄na. q̄ quisq̄ iur. Et hoc facit ad q̄. ¶ Cōcessum est pri-
 5 nilegiū h̄di, ut intra p̄a inuentarij p̄fectionis nō cōueniat a cre-
 ditorib. an ipse possit alios p̄uenire, hāc lex est in arg. qd̄ nō. Dixi-
 mus in l. scimus. §. illo. de iud. deli. Tñ, ut ista p̄tra cessent, gl. legit istā
 legē scdo mō, fm quā posui casum, q̄ est multū notabilis, & uide gl.
 6 ista lex est notabilis. Primo fm hanc lec. est casus p̄ lac. But. qd̄ i cri-
 minalib. uictus uictori p̄denet in expēsis, quas fecit, q̄a tex. loq̄t de
 7 ¶ Aduocatus habuit cām propriā, & uicit, reus est p̄denatus in ex-
 pensis, utrum deat cōputare in expēsis salariū suū p̄priū, quod ha-
 buisset in si si cā. l. h. et. facit q̄ nō. Dic, ut dixi in l. si stipulatus est.
 ff. de fideiul. Itē facit ad q̄. q̄ si habui aduocatum uel notariū gra-
 tis, q̄ istas expensas nō possum recuperare ab aduersario meo. De
 his dic, ut ponit Spec. in tit. de expensis.

ADDITIONES.

- a Alex. ¶ Cū quidā. Et iste tex. ibi, qm̄ nō est ibi seruandū &c. & qualitas quat̄ ser-
 uanda. facit ad nō. q̄ de qua dixi post bar. in l. p̄p. scribit, si de meis. in prin. ff. de
 arb. & adde l. die sabbathi. & qd̄ ibi bar. & doc. §. de iudicis. & extra. c. 2. de mu-
 tu. peti. & facit ad nō. p̄ bal. in l. ea q̄ de. de accu. in uer. itē q̄ro. dicit statutū. Item
 fm unam lect. facit ad q̄nē de qua p̄ Bal. & Cy. in l. neque. & seq. §. de h̄r. inst.
 & de materia huius l. uide Bar. & bal. in l. properandum. §. j. §. de ind.
- Paris. ¶ Cum quidā. Rtam huius l. q̄ & qualitas sic seruanda in iudicijs, limita-
 ut procedat, quo ad p̄sonā actoris, & rei, secus in testib. & gl. & Io. And. in de. j.
 in uer. in cōtrariū de testi. de quo uide Fel. in c. nra. extra. de test. Itē amplia, ut
 non solū p̄cedat in iudicib. sed ēt in arbitratorib. uide Pau. de Ca. cons. 226.
- b Alex. ¶ Prilegiū datū. Utrū prilegiū cōcessum uni ex litigatorib. trāseat ad
 aliū, & quid si ille cui concessum est a l. nollet eo uti, dic idem, ut per bal. in l. 1. §.
 in quib. de cōsu. rec. seu. & uide Dyn. in r̄a, in iudicijs nō est de reg. iur. in 6. & c.
- c Alex. ¶ Merito. Vide bar. in l. die sabbati. §. de iude. & in l. fi. §. donec. §. de iur. de-
 li. & uide Bal. in c. sacramentum §. in quib. de consue. rec. seu. uide Dy. in regu-
 la, quod ob gratiam. de reg. iur. lib. 6.
- d Alex. ¶ Eadem causa. Contrarium nō. doc. in c. ij. de mu. pe. de quo per gl. etiam
 ibi. Sed certe ibi non loquitur in decisorije.
- e Alex. ¶ Inuentarij confessionis. Vide Bar. in l. fi. §. donec. §. de iur. delib. & tex.
 et ibi bar. in l. die sabbati. §. de iudicis.
- f Alex. ¶ Aduocatus. Utrum aduocatus in causa propria recuperet salarium suū
 aduocationis, per bal. in addi. Spe. in tit. de sent. prolat.
- g Alex. ¶ Aduocatum. Vide Gul. in l. si uerū non remunerandi. in fi. ff. mand.

De re iudicata. Rubrica.

- 1 Sententia proprie dicitur res iudicans.
- 2 Illud quod est determinatū in sententia, & ille effectus, dicitur res iudicata.
- ¶ Dicitur est. §. de sententijs, sequit uidere, qñ dicitur res iudicata,
 1 & de eius autho. Ita dicit gl. p̄ declone huius rubricz. hēmus uide
 a re in q̄b. snia differat a re iudi. Cano. dñt q̄ res iudic. dñ, postquā
 trāsiiuit

ADDITIONES.

- e Differat. Quo modo differt sententia a re iudicata, uide Bar. in l. j. ff. eo.
 Bar. super secunda Cod. K 4

transiit tps dari ad appellandū, ante dñi snia. Gl. tangit ff. c. l. j. & l. b. rigatoribus. j. de app. Veritas est ista. snia dñi res iudicans proprie. illud aut. qd est determinatū in snia. & effectus ille dñi res iudicata. ideo ponit hic rubr. de re iud. quia dictū est s. de sententia. & modis sententiandi. hic de effectu ipsius sententia qui continetur in ea.

LEX PRIMA.

REbus. Contra sniam pot opponi exceptio. q. pe. tis intus hēs. h. d. No. quod dixi in summa. rio. Querit gl. quid si antefoluisse, & post solone, res peruenit ad dñm? Gl. rādit, & bñ dicit, hic est casus in l. in commodato. §. si. ff. cōmo. Habes de hoc per Dyn. in c. possessor. in q. v. de reg. iur. lib. 6. glo. tua tangit satis bene in l. si fillo. ff. de conditio. sine causa.

LEX II.

Res iudicata. ¹ Si in uno capitula sententia est expressus error, ualeat snia in alijs capitulis. ² Si uero sententia continet unum capitulum tantum, tunc in totum est nulla. ³ Opp. de l. j. §. j. ff. q. sentent. sine appell. re. So. lbi loquit qñ fuit error in snia. hic nō. ¹ Sed tunc qro qñ test expressus error, an ualeat snia in eo, i quo nō est erratū? Et gl. nō hic dicere q sic. ar. j. de don. l. sancimus. Pro hac gl. facit, qā snia pot ualere in uno cap. & in alio nō ualere, ut l. Carmelia Pia. de iure pat. & l. qdā mulier. fa. ercif. Contrariū huius gl. habemus in l. si. ff. de iur. om. iud. Pro illa gl. facit j. qñ prouo. nō est neces. l. certa. Quid dicemus? Veritas est ista. Qñq; snia pñnet plura capitula, & tunc pot in uno cap. ualere, & in alio non ualere, ut l. qdā mulier. & l. Carmelia Pia. & hoc mō pot intelligi hęc gl. ² Aut cōtinet unū capitulū tñ, & tunc in totū est nulla, qā non pot ualere pro parte, ut d. l. certa. j. qñ prouo. non est neces. & l. i hoc iudicio. fa. ercif. Ita intelligit gl. l. si. ff. de iur. om. iud. nō ob. l. sacim. quā gl. hic alleg. nā loqñ in his, q diuidua sunt, sed snia licet pñnet quānta rē diuiduā, ipsa tñ in se dñi diuidua, ut l. in hoc iudicio. fami. ercif.

ADDITIO.

^a Alex. ¶ Res iudicata. An possit snia pro parte ualere, & pro parte nō ualere, l. qua est erratū, adde bar. in l. j. §. si aduer. rem iudi. & in l. si tutor uel curator, & bal. in l. i. §. de erro. cal. ubi uide Alex. Adde Spe. & Io. And. in add. in ti. de sen. §. iusti. uer. item est nulla rāione quantitat. Fed. de Senis cons. 128.

LEX III.

Si pecuniam. ¹ Etiam si sententia continet poenam, standum est ei, nisi appelletur. h. d.

ADDITIO.

^a Alex. ¶ Si pecuniā. Hanc l. cū gl. intellige, quod per istos actus, uidet appellatio nō renuntiatum, est uerū, si iudex a quo istos casus acceptauit, alias sacus. glo. cū perpetuo notanda, & ibi An. in c. gratum. de offi. del.

LEX IIII.

Sub specie. ¹ Opp. de l. imperatores. ff. c. Dicit glo. fallit in republica, & in ecclesia, & in pupillo. ut in gl. habes. Op. de l. admonedi. ² de iure iur. Sol. Fallit ibi, qñ snia est lata p̄textu iuri delati, seu quod debet fieri in defectū probationū. Facit ad hoc, quod habuistis in auth. nouo iure. in fi. §. de pe. iud. qui ma. ju. & tenē menti hanc sol. licet gl. ponit aliam, quā non est uera.

ADDITIONES.

^a Paris. ¶ Sub specie. No. tñ, q licet snia non possit retractari per instā nouiter reperta, poterit tñ peti restitutio ex clausula generali aduersus eam. uide Alex. in cons. 84. & cons. 436. & cons. 69. not. 4. uol. 3. ^b Alex. ¶ Admonedi. Intellige, nisi per confessionē partis, quia tūc probat contra sniam. Ita uē tenere & sentire Inn. in c. quia plerique. de immunita. ecclē.

LEX V.

Ad solutionem. ¹ Qui petit dilationē ad soluendum, uē approbare sententiam. h. d.

ADDITIONES.

^a Alex. ¶ Ad solutionē. Limita istā l. p̄ Imo. in l. 4. §. si quis cōdēnatus. ff. de re iud. q tñ limitō est § gl. hic. & contra Ang. & magis cōiter oēs in c. qd ad cōsultatio nem. p̄ illū tex. de re iud. de quo uide no. p̄ do. in c. significauerūt. de tel. & in c. lo licitudinē. & qd̄ ibi Inn. de appel. & Ant. in c. qrenri. de off. deleg. & do. de Rota. decisi. 371. & circa istā legē. adde q si q̄s uē renuntiare, appellationi p̄ talē peti tionē dilationis ad soluendū, sed an istud sit uerū, qd̄ uideat p̄ talē pactū renun tiare appellationi, & interponendē, & nondū interpositā. Tenet hic, qd̄ sic. fm Inn. in c. sollicitudinē. de app. & in c. qd̄ ad cōsultationē. de re iud. & in c. significa uerunt. de test. & ibi Io. And. tenet, q̄ solū hēat locū in appellatione interposita. Sed p̄rium tenuit Pet. in l. cū ex ea. ff. de app. Itē intellige hęc l. si hęc dilatio pe tita fuisset ex certa scia: scus si p̄ errore, ut l. sed si q̄s. cū ibi no. ff. si quis cau. Et idē in similib. casib. fm Bal. & Sal. hic, & adde q̄ dixi post bart. in l. si q̄s separa tim. in fi. ff. de app. idē limita hanc l. qñ terminus ad soluendū fuisset petitus post apponem interpositā. scus si intra decē dies appellandi, qā tūc poterit bene ap pellari, fm Inn. in d. c. quod ad cōsultationē. Qd̄ dictū no. est fm Ant. in c. gra tū. ad fi. de off. deleg. & not. Imo. in l. 4. §. si q̄s cōdēnatus. ff. de re iud. Et an p̄ obli gationē cautionis de stando iuri, uideat appellationi renuntiatū, dic qd̄ nō. in c. cū uenissent. de eo qui mit. in pos cā rei seruau. & uide aliquos casus cumula tos p̄ Ant. in d. c. gratū. p̄ quos quis uē appellationi renuntiare, & p̄ Inn. in d. §. si quis cōdēnatus. Et p̄ gl. hic facit, quia ubique facio aliqd̄ q̄ est incōpatibile cū actu sequenti uel p̄cedēti, uideor renuntiare illi actui, qui se nō cōpatit, cum primo, c. de multa. de p̄bendis, facit quod no. Bar. in l. naturaliter. §. nihil cōe. ff.

de acq. pos. Sed hic iste terminus. so. non se cōpatit cū appellatione, uel iura ap pellandi, ergo uideor illi renuntiare. & uide Host. in c. significauerunt. de res. qui dicit, qd̄ si pendente appellatione intra tps decē dierū, iudex dat mihi terminū, & ego accepto, quod uideor renuntiare facultati appellandi, & sic cōcordat. de quo se remittit Abb. ad no. p̄ Io. An. in c. si. de re iud. in 6. & adde do. de Rota. de cū. 47. Adde, & limita fm Inn. ut refert Pau. de Ca. hic, nō habere ēt locū in eo q̄ obtēperat snia excoicationis late post appellationē, qā non censet appella tioni renuntiasse, sed censet fecisse ex scrupulo conscientia, & ad cautelā magis, quā aio renutiādi. Vide, qd̄ hī p̄ Io. An. in c. significauerūt. de testib. de illo, qui intra terminū appellandi a grauamine recipit aliq̄ terminū a iudice, ad aliqd̄ aliud faciendū, an uideat ac quieuisse. uide ēt quod no. in c. gratum. de off. deleg. p̄ Mod. An. soluens uideat sententiam approbare uide Ang. cons. 314. Paris. ¶ Ad solutionem. Pro declaratione & limitatione huius l. uide Ale. in l. 4. §. si q̄s cōdēnatus. ff. de re iud. & nunq̄ ēt in hoc renuntiare nullitati. uide Ale. in d. l. 4. §. cōdēnatus. uer. §. limi. ff. de re iud. Irē de materia huius l. uide Fel. in c. qd̄ ad cōsultationē. de re iud. Per. in c. sollicitudinē. in uer. sed p̄ declaratio. de app.

LEX VI.

¹ Acta publicata, faciunt fidem etiam mortuo iudice. ² Acta, qua sunt in occulto, & secreto, non faciunt fidem, nisi facta publica tione per pronuntiationem iudicis. c. nu. 3. ³ Diffa testium non publicata coram iudice, quos examinauit, poterunt pu blicari ab eius successore, non ab alio. ⁴ Acta scripta a notario coram iudice, licet non sint publicata per notariū, faciunt fidem coram eodem iudice. ⁵ Coram alio iudice non faciunt fidem, nisi habeant subscriptionem, uel testi monium alicuius officialis positi ad acta publica custodienda. ⁶ Publicatio actorum debet fieri parte presente, uel legitime citata. ⁷ In actis scriptis per notarium in curia, non requiritur presentia testium.

Gesta. ¹ Acta publicata faciunt fidem, et mortuo iudice. h. d. ² Pro declaratione huius l. querit, qñ ista acta publi centur, seu in publica documēta redigant, qd̄ idē est. In gl. dicit sunt opi. 3. r. Est & tertia, q̄ casu reducitur ad diffinitionē. Hic aduerte, qā est effectus unius opi. q̄ acta dicatur publica eo ipso, q̄ sunt scripta a tabellione corā iudice, & uide gl. in prin. Alij dñt, q̄ ita demū dñt publica, si iudex madat ipsa esse publica, dicendo sic, uisus omnib. di ctis actis, pñtiamus ipsa esse publica, uel madat notario, ut publi cet, & uide gl. j. Tertia opi. est, q̄ eo ipso, q̄ scripta sunt a notario, non facta illa noua publicatione p̄ sniam in iudicio, posita fidē cō rā eodē iudice, uel eius successore, ut in prima opi. posita in gl. non coram alio, ut in secunda opi. & sic reducunt ad 3. cordiā. Pro hu ius declaratione, debes scire q̄ qdā sunt acta q̄ sunt corā iudice publice, & palā, & ista non requirunt nouā publicationē, sufficit. n. quod sunt scripta p̄ notariū ad hoc deputatū. Ita loquit prima opi. hic posita. ¶ Probat in c. qm̄ 3. falsam. c. de pba. & j. de dona. l. in donationib. ¶ Quaedam sunt acta, q̄ sunt in occulto, & in secreto, ut examinationes testium, q̄ in secreto recipiunt a iudice, & a nota rio scribunt, & ista nō faciunt fidē, nisi facta publicatione p̄ pronu tiationē iudicis. Ita loquit hic, fm secunda lec. facit s. de prob. auth. q̄ semel. & qd̄ no. p̄ Inn. extra. de test. Albericus. & in c. 3. stitutus, & ita obseruat p̄stetudo. Mō hēs vnū modū legendi, p̄puto tñ, q̄ p̄si dicta testū non sunt publicata corā iudice qui examinauit eos, po terunt publicari ab eius successore, nō aut ab alio. ut s. in tertia opi. gl. & extra. de testib. in c. constitutus. Et hoc prout tu intelligis hic publicationem, de illa iudicis pronuntiatione, de qua s. dixi: possēt ēt intelligi de publicatione, hoc est de subscriptione notarij, qñ suū signū apponit, & scribit se publicasse. si illo mō intelligimus, p̄ce dit tertia lec. hic posita in gl. Nā facta facta corā iudice, licet nō sint publica p̄ notariū, faciunt fidē corā eo, corā quo facta sunt, p̄ cō rā alio non facerēt fidē, nisi haberēt subscriptionē, uel testimoniū alicuius officialis, q̄ positus est ad acta publica custodienda, ut s. de fi. instr. auth. ad hęc. & oia ista procedunt, prout loquit de actis fa ctis in iudicio. Possēt ēt intelligi hęc lex, put loquit de actis factis ex iudiciū publicatis in iudicio, ut uē sentire gl. dñ alle. l. publicati. s. de test. tunc qualiter fiat illa publicatio, nō dico hic, sed dicā in d. l. publicati. & dicā in l. ij. ff. quē admo. testa. aper. Inn. ex. de testi. in d. c. Albericus. ¶ Quāto de duob. Primo, qñ sit publicatio, utrū reg rat partis pñtia. ¶ Gl. hic uē dicere, parte p̄te, uel legitime citata, ut l. si qñ. s. de testi. & l. nā ita diuus. ff. de adop. Item querit gl. ¶ utrū in actis scriptis per notarium in curia requiratur presentia testium? ^c Dicit gl. & bene, q̄ nō, ut in donationibus. j. de donationibus.

ADDITIONES.

^a Alex. ¶ Sunt acta. Vide Bar. in l. 3. s. de eden. & not. Bal. in l. in bonz fidei. uer. dubitat de exemplo. de reb. cred. & adde gl. & Bar. in l. solam. de testib. & Bar. & quz ibi dixi. s. de senten. l. prolatam. ^b Alex. ¶ Legendi. Sed Bar. uē tenere, q̄ a quocunq; iudice possint publicari, ut ipse no. in l. ij. ff. indi. sol. & illud est tenendum fm Imo. in c. cam. de test. ne probā di facultas angustetur. l. qm̄ s. de hzre. ^c Alex. ¶ Intelligimus. Adde tamen, qd̄ in casu fidem faciunt attestations, etiā sine publicatione. De quo uide Bar. in auth. si quis ab aliquo. de testib. ^d Alex. ¶ Partis presentia. In publicatione testū, requiritur presentia partis, ui de gl. in l. solam. s. de testib. & Bal. in l. si quando. hic allegat. & Bal. hic. ^e Alex. ¶ Quod non. Sed gl. in l. solā. s. de testi. uult, q̄ in publicatione testium co rā iudice, requiratur presentia aliquorum testium. Sequitur Bal. in d. l. iuradi. in fi. s. de test. & bal. hic, & uide Abb. in c. coram. de test.

De executione rei iudicatz. Rubrica.

ADDITIO.

Parif. ¶ De executione rei iudicatz. De publico modo, quomodo peti pot executione sententia, vide Bar. in l. pe. de auth. tut. vide Alex. in apostil.

Continuatio patet de, ut in gl.

LEX PRIMA.

- Ab executione non est inchoandum.
Exceptio nullitatis potest opponi post sententiam.
Preceptum iudicis cum clausula si senseris te grauatum compareas, &c. est nullum, & quod habeat vim cuiusdam citationis.
Libellus in quo petitur cogi, & compelli, non procedit, nisi etiam petatur ad predicta condemnari.

Imis. Exceptio nullitatis potest opponi in executione. h. d. uel aliter, non est inchoandum ab executione. h. d. ¶ No. q. exceptio nullitatis potest opponi post sententiam. Simile in l. si cu nulla. ff. de re iud. & ibi dixi. No. secundo q. non est inchoandum ab executione. Simile in d. l. si cum nulla. ff. de re iud. & j. communi. uel epistolas per totum. ¶ Sed facit q. lras, quz sunt fape in istis curijs Romanz eccliaz, in terris Marchie & Ducatus, in quib. prius pcepit solue re, anteq snia det, tn addunt unu uerbu. si senseris te grauat, co pareas cora nobis. Vn illa lra hnt vim cuiusdam citationis, & pceptum, q ita p tinct, est nullu. Et istam formam citandi tangit gl. in l. de pupillo. §. meminit. ff. de no. ope. nun. & ibi dixi. ¶ Itē no. q. eos, qui formāt libellu, & pcludit aliquē cogi, & pelli ad soluendū. nā iste libellus nō pcedit. Anteq. n. cogat, det pdenari, & iō libell' det pcludere, peto cū pdenari ad dandū, & soluendū, & cogi, & pel li. Nā si peteres tū cogi & pelli. & non peteres pdenari, istud non pcederet. Puto et, q si q in libello uteret istis uerbis, peto cū cogi & pelli, & ad pdicta pdenari, credo, q libellus sustineret, nō obsta te p pposteratione. arg. ff. de hze. insti. l. talem. & l. nec. n. de fo.

CONTRARIETAS. ET CONCORDIA.

Adverte, q Do. l. i. §. qum. insti. de act. arguit Bar. de contrarietate in hie l. de execu. rei iud. Sed pro soluendo Bar. & in quo uideatur contrariari, uide concordiam quam posuit ad l. ex diuerso. §. j. ff. de rei uendi.

ADDITIO.

Alex. ¶ Exceptio nullitatis. Vide eum in l. iij. §. condemnatum. de re in az. exco ptio nullitatis impedit executionem sententia. Item no. q. si peto plures res, & unus confiteretur aliquas, & negat aliquas, q de coactis statim debet fieri ex ecutio. Bal. in l. si. §. qui ad si. proca. non licet.

Parif. ¶ No. scdo. Circa ista reg. qd ab executione seu pcepto executino non fit rē inchoandū, quatuor limitationes uide per Ias in l. i. c. q. ubi decretū in l. ij. ff. de offi. pcon. Ale. in l. de pupillo. §. meminit. de ope. no. in un. uide Pon i in c. 2. ex. de li. p. r. l. c. no. quod ubi pcedit sine figura iudicij, pcedente cogno tione, super petitione quali quali porrecta, pot iudex omnia snia incipere ab executione, uide Bal. in ex. ad reprimen. in uer. sine figura. ad si. sequit. Nax. in d. c. fape. in 2. r. q. de uer. fig. referens ita tenere alios relatos per eū. Felin. c. fa ne. ad si. de offi. dele. Itē, p. de cōte. & litatione. ad reg. uide Ale. c. 2. in 4. uol. ubi uult rām et pcedere, si hūs cōmissiones diceret, illico psequat ius suum. p l. si q. ubi Bar. de poss. sed aduerte q a Bar. in d. l. si q. que est iug. uult p. r. in l. scdo dicto. in primo dicto v. dicere, ut dicit Ale. Itē aduerte, q p. l. Ale. dicit q limitationē, q dixi allegādo Bar. in uerbo sine figura. & uult lex idē esse estū sis summarijs, si in petitione incipiat ab executione, q a petat actor cogi, & de pelli. Itē, an si q actor petat simplr cogi aduersariū, possit sustineri petitiō, uo de Fel. in c. examinata. ex. de iud. tenentem, q sic, post Ant. de But. & Bal. per eum relatos, & est et decisio Pan. in c. olim. per illu tex. ex. de censu. uide Alex. in l. si nulla. ff. de re iud. in rub. §. qui admitt. & est cōs ista opi. Bar. hic fm doc. in c. 2. de offi. dele. Itē, quod ubi procedit sine figura iudicij, ubi est cō. ius & iustitā ministrari, non noceat incipere ab executione, uide Are. in l. ij. §. si prius, ad si. de uul. & pup. et qd est cō. s. uide Ale. post Imo. in l. si cu nulla. ff. de re iud. ubi et alia. Itē, q et si puentū sit inter partes, ut procedat executio, non possit, uide Ale. in l. alia. §. eleganter. ff. sol. mat. ubi rñdit ad ea q no. in l. ij. j. de p. & ad idē uide Cur. in tra. l. seq. 2. Mod. bo. in l. nemo pot. de leg. 1. uide, q dicit Fel. in c. qm. secus esse in arbitro & arbitratore. ¶ Et plura in materia executionis, & an q possit recurrere, ad diuersos indices: & intētare diuersas executiones, & ubi non pot opponi exceptio litis pēdentia: neq. ibi est strepitus iudiciorū, uide Ias. c. 1. l. i. j. & dic. q ipedit executio sniz ob exceptionē nullitatis qn qd esset captiuandus, Ale. c. 17. lib. 1. q a carcer dr afferre p iudicij irreparabile, & an & qn executor possit cognoscere, uide Abb. & Fel. in c. dudū. de p. sm. Put. Ale. ¶ Grauatū. No. de cō. si senseris te grauatū &c. p Mod. Inst. de act. in §. cur rare. i. fi. Adde, qd Bal. no. p illū tex. i. l. defendete. ff. de auth. tut. tenet, qd possit i appone, & pcepto de soluēdo simplr facto, & hoc in exequendo sniam lata. Alex. ¶ Formant libellum. Vide Bal. in simili in l. si pacto. §. de pac. & ibi no. uide l. de act. §. j. sed Ant. in c. examinata. dicit, q talis libellus sustinetur, quia tacitū intelligitur condemnari ex quo alias non potest peti. cogi. de pet. hze. quod etiam, ibi v. sequi Imo. Adde Bar. in l. si cu nulla. ff. de re iud. & ibi dixi Bal. in l. conuenticula. §. de epif. & cleri. & Bal. in consi. Codi. §. quib. & in l. edita. & hic, & in auth. dos data. in fi. de dona. ante nup. Et de clausula, peto cogi, uide in addi. Spe. in tit. de sen. uide Bal. in 1. consi. Copi. in uerū. uicarius nota.

LEX II.

- Sententia habet paratam executionem, nisi sit nouata.
Stipulatio nouans sententiam, non habet paratam executionem.
Pro executione sententia, competit officium iudicis.

Sicausam. ¶ Snia hēt paratam executionē, nisi sit nouata. h. d. ¶ No. quod stiplo nouans sniam, nō hēt pa

ratā executionē. ¶ No. q snia hēt paratam executionem. ¶ Quz ro, qd est illud, quod hēt paratā executionem. utrū sit actio iudica ri, q descendit ex snia, an sit offm iudicis, qd ppetit p executione? Gl. in l. minor. 25. ann. cui fidei cōmissum. ff. de mino. v. tenere, q sic. Idē in l. qui de inofficio ff. de inof. test. in p. r. i. v. l. j. in prin. ff. de eden. ibi, qua qd actione agere uult, eā prius edere det, & de pet. har. litē ueniunt. §. idē recte. ubi gl. tangit. vñ deberet dari libellus, si intentaret actio iudicari. Sed qn implorat officij iudicis, tunc non est necessarius libellus, nec ordo iudicarius, ut l. qui restitue redere rei uen. ita loquit hic, & ita dicit Spe. in tit. de exce. rei iudic.

ADDITIO.

Alex. ¶ Executionem. Sententia habet executionem paratam, quomodo intel ligatur, & in materia adde tex. no. & ibi Bar. fm unam lec. & in tale pactum. §. qui prouocauit. ff. de pac. & quod ibi not. Bar. in l. j. ff. iudic. sol.

Alex. ¶ Quando imploratur. Adde quod no. Bal. in l. j. quando fiscus uel priua

LEX III.

Ordorei. Si non reperitur emptor pignoris, dabitur cre ditori in solutum. h. d. An autem ista datio deat in solutum fieri pro toto debito, an fm rei ualorem? Glo. hic tan git, & plenius in l. a diuo Pio. §. si pignora. ff. de re iudi.

LEX IIII.

Stipendia. Simile habes in l. commodis. ff. de re iud. Quz ro, an idē sit in prabēdis clericorū. ¶ Gl. dicit, q sic, non allegat aliquid. Dic de hoc, ut extra. de fidei u. c. 2. & 3.

ADDITIO.

Alex. ¶ Prabendis clericorum. Prabende clericorum non possunt adiudicari in solutum. uide l. commodis. ff. de re iudi. Sed contra hanc. l. est casus in l. per hanc. si de erga. m. lib. 12. sed intellige illam, secundum istam.

LEX V.

Etiā nomen. De nomine debitoris dic. ut l. a Diuo Pio. §. sic quoque. de re iudic. & s. quā do fisc. uel priua. l. j. ij. & 3.

LEX VI.

Si ut proponas. Pronuntiatio executoris, non infr mat sententiam. hoc dicit. Opp. s. si cō tra ius uai utilitatem publicam. l. si non cognitio. ubi dicit rex. si nō cognitio, sed executio mandatur, oportet inquirere de ueritate p cum, &c. Et sic v. q de omni negotio potest cognosci. Breuiter de intellectu illius literz. & si non cognitio, tangit gl. in d. l. a diuo. Pio. in prin. gl. mag. de re iudi. Et uide de hoc extra. de off. & po. iud. dele. c. significa. & melius in c. pastoralis. §. qd uero. ubi habes. an iudex datus ad exequendum, possit de uirib. inia pronuciare.

LEX VII.

Quando non potest fieri executio in re, sit in estimatio. & nu. 2. Silongis. ¶ Mortua specie debita, sit executio in estimatio ne. hoc dicit. ¶ Not. q, quando non potest fieri executio in re, sit executio in estimatio, &c.

LEX VIII.

- Si executores ultimarum uoluntatum cessant in executione per annum, tunc executio ex constitutione episcopi deuoluitur ad episcopum.
Si testor relinquit centū danda illis pauperib. quos elegerit Titius que fece rit executorē suū, et Titius cessauit p annū, poterit post annū eos cogere.

Executorem. Ego allegaui istam. l. semel in una q. ual de difficili. Dicit constitutio episcopi, qd

¶ si executores ultimarū uoluntatum cessant in executione per an num executio deuoluitur ad episcopum. ¶ contingit, q testator re liquit centum danda pauperib. quos elegerit Titius, quem fecerit suum executorem. Titius cessauit per annum, queritur, an post an num possit eligere pauperes. ¶ Videtur, q non, per constitutionē. Ego dicebam, q aliud est officium exequendi, aliud est officij eli gendi pauperes. Officium exequendi bene auferatur ei post annū, electio uero non. quianon est de executione, quia alius est iudi cans, alius est exequens, ut hic dicit tex. clarē. Quzro, an sit de iure communi, ei interdictum post annum? Videtur casus s. commu nia de leg. l. fin. §. sed, & si quis. Contrarium tamen determinat tex. in l. cum quidam. de leg. 2. ubi facultas eligendi personas non peri mitur, donec, quis non sit constitutus in mora, per contestationē. & de hac q. est ibi textus.

ADDITIO.

Alex. ¶ Eligere pauperes. Adde Bal. in l. captatorias. §. de testa. milit.

LEX IX.

- Tempore lapsō, iudicatis dato, capiuntur pignora.
Qn agitur ad pecuniā, aut ad speciē actione mere personali, & actione rea li, & personali in rem scripta, & actione quod metus causa, & mixta, q tempus condemnato ad soluendum praestatur, & nu. 3. 4. 5. 6. 7. 8.
Venditio pignoris, intra quantum tempus fiat.

Eos quos. ¶ Post lapsum tēporis, quod datur iudicatis, de bent capi pignora. & distrahi. h. d. Opp. & v. q p. fessas debeat pdenari, ut j. de p. fel. l. j. Sol. Dicit condemnati refe ras ad iunctam personam. Dicam in d. l. j. Circa ista. l. qrunf duo quz expediunt in gl. ¶ Quzro primo, quantum tps hēt pdenatus ad soluendum?

a solvendū. Scdo, quanto tpe debeat differri uendō pignoris. Gl. q̄ est hic, mirabiliter loquit. Circa primū dic, aut agit ad pecuniā, aut ad speciē. Ad pecuniā, hēt quadrimestre tps, ut j. tit. l. iij. nisi per iudicē, cā cognita abbreviet. † non. n. pōt, nisi cā cognita, ut l. ij. ff. de re iud. & l. iij. §. si q̄s p̄demnatus. † Si uero agit ad speciē, tunc, aut agit a cōtione reali, aut personali, si reali, hēt tps arbitrio iudicis, ut in b. sū. de offi. iud. b. in prin. Si psonali, hēt quadrimestre tps, ut l. in fideicommissi. in prin. ff. de usur. & qd̄ met. cau. l. si cū exce. §. qd̄ si hō. Hoc dicit prin. gl. iuncto sine, ibi, hoc in simplici psonali, & c. Cōtra riū huius v̄f notari in d. §. qd̄ si hō. Vñ quidā doc. c̄ dicebant, quod ubiq; agit ad speciē, pōt fieri executio incontinētī. Sed hoc est c̄ l. fideicommissi. i. prin. de usur. Et iō, q̄ agit ad speciē, dic, aut agit a cōtione reali, & tene, qd̄ dictū est s̄. per gl. Aut agit mere psonali, & hēt quadrimestre tps, ut d. l. in fideicommissi. † Aut agit personali d̄ scripta in rē, ut a cōtione ad exhibendū. q̄ est personali in rē scripta, ut l. de co. in fi. melius in l. iij. §. est aut personali. ff. ad exhibendū tūc idē qd̄ in reali, ut in l. de offi. iud. §. j. † Et idē dico, i. in a cōtione qd̄ met. cā. nā & ipsa est i. rē scripta, ut l. metū. §. si. ff. qd̄ me. cau. tūc hēt tps officio iudicis, sicut in reali, ut d. l. si cū exceptionē. §. qd̄ si hō. & qd̄ ibi no. in gl. c̄ melius, quā hic. † Si uero agit a cōtione mista, ut in c̄ petitione h̄ditatis, tunc, prout in ea uenit uendicatio rerum, sapit nām realiū, put in ea uenit psonales p̄tationes, sapit nām psona- liū, ut l. h̄ditatis. §. de per. h̄r. ¶ Quarto, intra quantū tps pignoris fit uendō. Gl. dicit, q̄ statim post quadrimestre tps. Et uide gl. q̄ p̄ gnus p̄torū uendit ex diffinitua, post lapsū quatuor mēsiū, dēt expectari duo alij mēses, ut l. de iudicib. ff. de re iud. q̄ dicit, qd̄ dantur duo mēses post lapsū primi termini, licet gl. dicat eam corrigi. j. tit. l. iij. sed non est uerum, ut ibi dicā Quando uero uenditio fit ex interlocutoria, dicam in l. cum proponas de ho. auth. iud. pos.

CONTRARIETAS.

¶ Aduerte incontinētī dēt fieri executio, sicut in a cōtione reali, in a cōtione personali in rē scripta, ut est actio, quod me. cā. Ita Bar. allo. in hac. l. si. Contrarius tamē inuuitur in l. si cum exceptione uer. quod si homo. ff. quod met. cau.

CONCORDIA.

Pro p̄cordia. Tu dic q̄ Bar. in d. uer. qd̄ si hō. loquit in a cōtione mere personali. prima autem opi. loquitur de personali in rē scripta. & hanc solū. uoluit de rē recto ipse Bart. in hac. l. si. ideo recte ponderari debent uerba ipsius Bar.

ADDITIONES.

- a Alex. ¶ Differri uenditio. Quantū tps habeat p̄demnatus ad solvendū, adde qd̄ h̄. j. tit. l. iij. & qd̄ ibi dixi. & per Bal. hic q̄ ponit et q̄ in cralib. & ob̄o. ad faciendū. Spe. in tit. de dila. §. j. in uer. executore. gl. & Inn. in c. q̄renti. de offi. dele. Cyn. in l. j. §. de dila. in uer. s̄. quod si q̄s fideiussor in c̄ criminali p̄ Titio, & c̄ demnatus soluit incontinētī, q̄ in criminalib. non hēt locū quadrimestre, postea agit p̄ Titio, & obtinuit, an Titius habeat quadrimestre, uide Bal. i. additō. Spe. in tit. de sen. x. Et dic, q̄ regulariter datur quadrimestre ad parendū iudicē, quoz concl. fallit in casib. not. per Fely. in c. q̄renti. de offi. deleg. P. V. T.
b Ale. ¶ De off. iud. Sed p̄riū tenuit gl. l. iij. §. de fru. & lit. exp. de quo ibi uide Bar.
c Alex. ¶ Quidam doc. Et no. q̄ si rē p̄ executionis reus p̄demnatus in aliquo, ultra id, quod uenit in j. snia, pro illa hēt nouam dilationem, quz datur iudicatis. uide Bar. in l. si cum exceptione. §. quatenus. ff. quod met. cau. quod nor.
d Alex. ¶ Scripta. Contrarium tenet Bart. in l. cum except. §. qd̄ si homo. uide Bal. in l. defensionis facultas. j. de iure fisci.
e Ale. ¶ In gl. Et ad limitationē hic dictorā, uide qd̄ hēs in l. de iudicib. de re iud.
f Alex. ¶ Venditio. Vide Bald. in Lordo. L. eod. & ibi dixi. q̄ hic adde Bal. in additō. Spe. in tit. de senten.

De usuris rei iudicatz. Rub.

¶ Gl. tua continuat, & ideo continua, ut habes in ea, dictum est s̄ de excep. rei iudic. sequitur uidere de pena imponenda moroso, qui non soluit. Poena. n. libi imponitur, quia tenetur ad usuras rei iudicatz, ideo ponitur hic iste titulus.

LEX PRIMA.

1 Sententia non parens, penam incurrit centesimam.

S, qui bona. Breuiter dicit, qui † nō parēt sniā intra tempus, tenetur ad usuras centesimas. hoc dicit. ista lex b̄ cuiuslīta.

LEX II.

1 Tempus quod currat, condemnato ad soluendum.

Eos qui. a † Condemnatus ad soluendū, hēt quatuor mēses a die sniā primā, si nō fuerit appellatū, uel a die confirmationis, si fuerit appellatum. h. d. Opp. de l. de iudicib. ff. de iudi. Sol. Illa corrigitur per istam. dicit gl. Non placet, ut dixi s̄. tit. l. in l. si. Nam quoddam est tempus, quod datur ad soluendum p̄demnato, & de isto loquitur hic. Quoddam est datum ad uendendum pignora capta post primam dilationem, & de illo loquitur lex q̄ria. Op. ff. de app. l. negotium. de usur. l. tutor. Dicit gl. ibi loquitur, q̄ frustratorie appellauit. Tu dic q̄ quod ibi loquit de usuris primāe actionis, quaz usuraz currunt pendētē iudicio primo, nec extinguuntur per sniā, a qua est appellatum. Fateor tñ q̄ illud qd̄ gl. dicit, qd̄ si fuerit appellatū frustratoriaz, d̄ currunt usuraz c̄tesimaz, lapsis quatuor mensib. a die primāe sententiā: & intellige frustratorie, quādo euidenter calumniose appellauit per dictam regulam.

ADDITIONES.

- a Alex. Eos qui. No. istū tex. dum d̄r qd̄ dat quadrimestre, limitat Bal. in l. qm̄ nō nulli. j. de app. quē sequitur Ro. in l. j. §. qui p̄s. de uerb. obl. & ibi uide per me. Ista iura dicentia, q̄ datur quadrimestre fallunt in agentib. a cōtione in rem. gl. est fin. in l. in fideicommissi. in gl. ij. in ff. de usu. & dixi in l. de iudicib. post Bar. ff. de re iud. ad id qd̄ dixi uide no. Inn. in c. q̄renti. de offi. de lega. Ad materiam huius quadrimestris temporis, ponit et gl. Bar. & doc. in l. si. tit. proxi.
b Alex. ¶ Frustratorie. Per hoc Bal. in l. ij. §. titu. r. dicit, quod si in snia apponitur terminus, & interim appelleretur, quod non currit terminus appellanti, licet desistat, nisi appareat frustratorie appellatum, & in mora.
c Alex. ¶ Tu dic. Vide Bal. hic, qui dicit, q̄ talis usura potest peti etiam hodie de iure diuino. adde Bar. & Ioan. de Imo. in l. si infula. §. usuras. sol. mat.
d Paris. ¶ Si fuerit appellatum frustratorie. Vide Alex. consi. 95. in 4. uol. & consi. 93. eo. uol. 1. & consi. 428. ubi et hēs de opposi. Item no. quod istud quadrimestre nō datur, nisi p̄sita satisfactio. uide Fran. consi. 132. & de materia quadrimestris, & an & q̄ competat, uide Fel. in c. quod ad consultationē. extra. de re iud. ponit, an iudex possit arctare uel prorogare, & uide limitationes ad praedictam reg. de quadrimestri per Ia. in l. si arrogator. ff. de adop. & ibi et in fideiussorē ponit, quid si iudex quadrimestre statuerit, an diceret terminus & dilatio legalis, an uero iudicialis, & effectus est magnus, ut ibi per eum. Itē sex fallen. uide per Fel. in c. q̄renti. extra. de offi. deleg. An aut hoc quadrimestre habeat locū, qd̄ agitur ad aliquam speciem, uide Aret. in l. continuus. §. illud. de uerb. obl.

LEX II.

- 1 Dilatio data reo, prodest fideiussori.
2 Illud a quo remouetur genus, & qualibet eius species.
3 Sententia nonat primam actionem, & interruptit cursum usurarum.
4 Negatio tribus modis sumitur, & qui sint.
5 Exceptio competens principali, porrigitur ad fideiussorem contra principalem, nisi persona coherens.
6 Sententia lata contra principalem, mandat executionem contra fideiussorem.
7 Fideiussor iudicatum solui, qui exactus est pro domino, habet executionem in paratam contra dominum.

Sancimus.

- 1 Et dilatio, q̄ dat reo, p̄dest fideiussori. h. d. Diuidit̄ in duas partes principales. In prima dicit usuras currere sub sorte tñ. In scda, dilatio porrigit ad fideiussorē. Scda ibi, & cū antioq̄as. Itē prima subdiuidit. q̄a primo ponit dictū. Scdo, p̄bat p̄ rōnē a remotione gn̄is. ¶ Tertio, p̄buenā a remotione abusuū. Quarto, p̄ rōnē a maiori. Quinto, p̄ rōnē a nouatione. Partes uidebitis in tex. Scda ibi, cū. n. Tertia, ibi si. n. sine. Quarta, ibi si. n. ex iudicatu. Quinta, ibi si. n. no. uat. ¶ Not. ex prima particula, q̄ currit usurae sortis tñ, nō usurae tñ. Scdo no. illud a quo remouet̄ genus, & q̄libet eius species. Tercio no. ex ḡta particula. q̄ tñ snia nouat primā actionē & interruptit cursum usurarū. Venio ad primū dictū. Op. de l. cū ḡdā. §. in tacito. ff. de usu. Sol. ut in gl. Vherius opp. d̄ hic, q̄ p̄ sniā nouat primā actio. Cōtra ff. de pig. l. grege. §. et ueritas est, quam ponit Dy. in l. alia. ff. de noua. & gl. & Cy. tagunt. s̄. de iud. l. j. q̄ nouatio assumit̄ trib. mo. Vno mō, primā actionis in scdam trāsmissio, & de ista loquitur ff. de noua. l. j. Scdo mō accipit nouatio, hoc est, noue qualitatis additio, & ista fit per lit. cōtest. ut l. aliam. ff. de noua. fir. n. actio prima, p̄petua, & trāsitoria in h̄des, sed nō erit noua. Tertio, mō accipit nouatio, hoc est noue formae adiectio, & ista fit p̄ sniā mā adijcit noua actio per sniā. Itē impedit primas usuras p̄ c̄tesimas, nō tñ, q̄ prima actio tollat. Ita loquit̄ hic. Venio ad secundā partē, ex qua no. duo. Primo, q̄ exceptio cōpetēs principali, † porrigitur ad fideiussorē. Scdo no. qd̄ snia larā † principālē, mandat executioni † fideiussorē. Ad primū opp. ff. de exce. l. exce. Sol. qd̄ hic d̄. Fallit in executionib. coherētib. psonaz, ut l. q̄ria. Ad sm̄ op. & v̄ q̄ si fideiussorē, nō possit fieri executio, b̄ q̄ nulla p̄cessit instātia, nec snia, ut j. qui res iud. nō no. p̄ totū tit. & s̄. tit. j. de pig. l. grege. §. si cū defensore. Sol. Odo. intelligit ista in fideiussore de iudicato soluendo, licet gl. loquat̄ simplr. Leges q̄ria loquuntur in fideiussore q̄. Quis, licet gl. pen. loquat̄ hic simplr. Ista mā, utrū executio fiat † fideiussorē, est ualde longa, quā plenissimē tractauit in l. j. & in rub. ff. iud. solui. Tñ quantū ad p̄positū doc. d̄r. Aut loquimur in fideiussore q̄tus, & loquunt̄ q̄ria. Aut loquimur in fideiussore iudicatu solui, & loquit̄ hic. Et q̄ iste tex. loquat̄ de executione, q̄ fiebat in fideiussore, patet ex eo, q̄ dicit statim. ut ibi dixi. Itē inducēbā hanc. l. ad aliud. q̄ fideiussor iudicatu solui, qui exactus est p̄ dño, hēt executionē paratā † dñm, nec hēt necesse † eū dari libellum in a cōtione mādati, nec p̄cedere ordinatē, ut hoc tex. ibi statī pecunias & c̄. Plenē uide in l. j. iud. sol. Gu. tagit hoc in l. ij. §. si cum l. seq. ff. q̄ facti. l. eod.

ADDITIONES.

- a Ale. ¶ Opp. de l. cum quidam. An per sententiam fiat nouatio, uide in l. j. de iud.
b Ale. ¶ Fieri executio. An snia executioni mandet̄ † fideiussorē, sine nouo p̄cessu et oia ista intellige, nisi snia feratur † principalem contumacem, ex ficta confessione, quia nocet fideiussori, per no. per Bar. in l. si cum filius. de uerb. oblig.
c Alex. ¶ Item inducēbam. Vide gl. in l. fideiussor. ff. de re iud.

Si plures una sententia condemnati sunt. Rubrica.

LEX PRIMA.

- 1 Libellus, in quo conueniuntur plures simul, & quilibet in solidum, procedit, si adijcitur, q̄ una solutio sufficiat.

Istud.

illud, quod dicitur, & debet pronuntiare super toto, intelligitur super toto quod petitur, licet in sententia omittatur aliqua qualitas.

Si non singuli. Plures simpliciter condemnari, intelliguntur in partes aequales, nisi aliud sit expressum. h. d. totus iste tit. No. qd' dixi in sumuario. Op. aut tu dicitur q' libellus sic p'cessit. q' petebantur centu' simpliciter ab oibus, & tunc non est uerbu' q' s'nta det' p'formari libello, ut in l. ut fundus. coi di. & id' nullu' dubium het' lex. q' sic peiebatur. t' Aut tu dicitur, q' dabat libellus in solidu' q' plures, & v' q' libellus non pcedat, & per p'ns. nec s'nta, ut s. de fideius. tur. l. i. ubi d'f' expresse, q' no' pcedit libellus, q'n' pueniunt fideiussores & tutores pupilli in solidu'. Sed posito pcedat libellus adhuc v' q' non ualeat s'nta, q' pro parte tm' iudicauit, & p' parte non, na' cu' petebat a quo liber in solidu', p'denauit quelibet pro parte, ergo s'nta est nulla, ut no. s. si aduer. re iudi. l. j. Dic, qd' pot' intelligi duob. modis hac l. Vno mo', q' peteba' simpliciter centu'. & dubiu' facit in l. q' ubi obfo' copetebat in solidu': & ita & petitio, & s'nta uidebant in solidu' debere intelligi, qd' hac l. re mouet. Scdo' b' pot' intelligi, qd' puenieb' plures simul, & quelibet in solidu', hoc adiecto, q' una solo sufficiat. Iste libellus pcedit, ut j. de duo. reis. auri. hoc ita. & in l. in executione. s. in solidu'. ff. de uer. obli. H' in gl. q' dicit in l. si mandato Tirij. s. Paulus rndit. ff. ma. & tunc dubiu' facit hic, q' uidebat, qd' uerba s'nta' d'ent intelligi s'm uerba petitionis, q' hic remouet. Na' uerba s'nta', d'ent intelligi s'm se, & s'm qd' ip'a important. no' p' relatione ad libellu', nisi ad libellu' expresse se referat, ut uidistis in l. si. s. de sen. q' sine cer. quati. No' ob. l. j. de fideius. tur. q' fateor, q' no' pnt' pueniri in solidu' si exigant. Ita loquit' ibi. Ita sentit ibi gl. paruula. Sed si adijcit in petitione, q' uni' solo sufficiat, b'n' pcedit, ut dictu' est s. No' ob. q' p' parte p'nu'atur, p' parte non, quia imo pronuntiauit super toto in eo qd' est peritum, licet illa qualitate. an in solidu', uel p' parte omiserit, qd' no. t' q' illud qd' d'f' q' d'et' p'nu'ari sup' toto, intelligatis super toto, qd' petitur, nec uitiatur s'nta, si omitteretur p'nu'atio, super aliqua qualitate, qd' tene m'eti. ¶ His p'missis uenio ac gl. Op. & u'f. q' s'nta p'de natoria p'nt' p'denato. t' l. euidenter. ff. de exce. rei iudi. Dicit gl. hic, v' p'denatus in parte, & in parte absolutus. Ista est falsa, ut not. in l. j. s. si aduer. rem iudi. Vel dic, q' non p'dest ei, quia adhuc prima actio durat in solidu', ideo sententia non tenet, nisi pro parte, si est uera.

ADDITIONES.

- a Ale. ¶ Non procedat. Hic adde, quae habes in l. Paulus. la. ij. ff. de re iud.
- b Ale. ¶ Secundo. Per Bar. latus. l. iij. s. j. ff. de duob. reis.
- c Ale. ¶ Verba s'nta. Vide Bar. in l. j. de erro. cal. & Bar. in l. Paulus. la. ij. ff. de re iud. Verba s'nta debent intelligi s'm sequentia uide t'n Bal. in l. si. s. coi diui. Paris. ¶ Verba s'nta. Vide q' h' in Bert. in uer. interempta. & adde q' si iudex p'denet aliquē, s'nta intelligit sine die v' p'done, licet illu' in uigore cui' p'fert s'nta, p'tineat die v' p'done. uide Are. in l. j. s. si ad libe. & ibi et u' Sal. a'f' distinguētē, uide ad doct'ina' Bar. hic eudē i' l. Paulus. la. ij. ff. de re iud. uide Ale. l. miles. s. decē. e. ti. ¶ re iud. ista t'n reg. n' pcedit in s'nta adiudicatoria iuris regalis, q' intelligit p' rata d'ni p'p'teris. l. iij. s. si a'f' ff. reg. ubi Bal. & Fl. no. & Are. il. si sperati. s. quoties. ff. de acq. pos. lo. de Imo. & alios in p. ¶ Et ad dicta Bar. hic, uide Are. in l. qui ante calendas. ff. de uerb. obli. Ang. in l. Imperator. ff. de postu. Barto. in l. Iulianus uerum col. j. in prin. ff. de cond. indeb. P V T E V S.
- d Ale. ¶ Super toto. Facit quod no. Bal. in l. pe. de sen. quz sine cert. quant. & expresse Bal. in l. ij. de re iud.
- e Alex. ¶ His p'missis. De intelligentia huius l. uide doct. in l. repetita. & quod ibi Bar. de fide instr. & uide Ale. in l. j. de iudi. Afflic. Decif. 215.

LEX II.

Quoties. Opi. si unus ex plurib. app. l. j. Sol. unius appellatio prodest alijs, ut ibi no. tamen non nocet uni, nisi alter non sit soluendo.

Quibus res iudicata non nocet. Rubrica.

LEX PRIMA.

- 1 Res iudicata contra unum, alijs non p' iudicat.
 - 2 Frater admittitur ad defensionem rei fratris, siue mandato.
 - 3 S'nta lata contra fratrem, p' iudicat eadem fratri, si non uult habere ratum.
 - 4 Quod tunc frater q' litigat, teneat ex cautione de rato, si eam interposuit.
- Ineque.** t' B' dicit totus iste titu. Res iudicata q' unu', non nocet alijs, siue sit p' iudicata per sona, siue no', siue in ca' ciuili, siue i' criminali, siue sit in eadē ca', siue in sumili. h. d. totus iste ti. ¶ t' Op. q' frater b' eit persona, quz admittitur sine mandato, ut l. sed & har. ff. de pro cu. t' Sol. Ex hoc non sequitur, q' s'nta lata contra eum, p' iudicet, si non uult hoc ratum habere. Fareor tamen, q' t' ipse frater, qui liti gaur, teneatur ex cautione de rato, si eam interposuit

ADDITIONES.

- a Ale. ¶ Si neque. Vide Bar. in l. neque. ff. de cri. expil. har.
- b Ale. ¶ Op. qd' fr. Idē tenet Bar. in l. se. pe. in l. ff. de re iud. & uide. l. ij. i. ff. de edē.

LEX II.

Res inter alios. ¶ Opp. de l. Papinia. s. si. de inof. test. Glo. quz est hic, dicit, qd' est regula, quz fallit in casibus, quos gl. ponit hic, quos uide do. Cy. omnes casus speciales inducit per modu' cuiusda' distinctionis ualde longe, quam omi'no pro mo', licet ista distinctio egeret multis sup' lectionibus.

ADDITIONES.

- a Ale. ¶ Res inter alios. Per Inn. in c. quamuis. de re iudi. Comminationes, epistolas, programmata. Rub.
- ¶ Ista rub. ponit summariu' totius tituli. continua, ut in gl.

LEX VNICA.

Vdex. Not. qd' mandatum demittendo aliquē in possessionem, non p'cedente cause cognitione, non ualeat ut hic, qd' not. Dicemus in l. memirint. j. unde uel. quod tene menti. Hic non sunt alia.

ADDITIONES.

- a Alex. ¶ Non ualeat. Idem de mandato de discutendo de possessione secundum Bal. qui dicit hanc esse singularem.
- a Si ex falsis testimonijs, & instrumentis iudicatum sit. Rub.

ADDITIONES.

- a Paris. ¶ Si ex falsis. No. quod licet testes producti in ea p'barentur falsi, non t'n retractaretur s'nta, nisi constaret q' iudex motus fuisset propter illos, & qualiter istud procedat, uide Fel. in c. inter cetera. extra. de re iudi. uide latus de materia. quo post sententia possit opponi exceptio falsitatis, & quid debeat probari, uide Fel. in c. licet cam. extra. de proba. Item an sufficiat probare testem fuisse corruptum, uide Fel. in c. sicut extra. de test. Item, quod pendente cognitione talis falsitatis obseruari debet s'nta, uide Fel. in c. acceptamus. extra. de h'ed. instr.

LEX PRIMA.

Si tabulas. ¶ Hic totus tit. b' hoc intedit. S'nta, p'tex tu falsoru' instroru', lata, rescindit reib. p'currētib. seu pueniētib. Si falso sunt p'ducta, & de falso non sit cognitū. Et p' p'illa falsa sit iudicatu' : qd' p'dest ad tria. ad s'ntam rescindēdā, ad executionē impediendā, & ad solutu' repetēdū. h. d. totus tit. Postea examinabimus inde l. ad l. ¶ Opp. b' de fid. instr. l. ult. Sol. l. bi fuit de falso cognitū in primo iudicio, hic no'. Si ergo in primo iudicio est cognitū de falso, no' nocet in alio. qd' intellige, si ad eudē finē q'zrat de falso in eo iudicio, iuxta ea, q' notant p' Cy. in l. peremptorias. s. senten. rescin. no' poss. Habentus in l. qui Romaz. s. duo fratres. ff. de uerb. obli. Item oppo. Insti. qui ma. non poss. s. semel. Sol. ibi exponitur causa falsa, id est, non uera.

ADDITIONES.

- a Ale. ¶ Si tabulas. Adde Bar. in l. diuus. ff. de re iud. ¶ Et q'n s'nta lata ex falsis testib. uel instris ualeat uel non, uide gl. in c. licet cam ubi Abb. Fel. & Dec. de p'ba. & ibi Fel. licet q'n no' h'eat ibi col. 16. Dec. co. 14. & an iste ti. loquat' i ca' ciuili v' ci' i' iud. uide Are. ibi col. 12. q' non h'et locū ubi ciuilit' exciperet de falso. Put.
- b ¶ Alex. ¶ Opp. Idem dicit in l. diuus. ff. de re iud. adde Bal. in d. l. ulti. & per hoc in l. ij. cum ibi no. j. de falsis.

LEX II.

- 1 Sententia lata p' pretextu falsorum instrumentorum, & sic rescindenda, no' firmatur per appellationem.
 - 2 Probato falso, s'nta rescinditur per restitutionē in integrum, & q'n id' fallat.
- Et qui.** Dicitur hic, qui non puocauerunt. Quzro, quid t' si appellassent, an sententia firmaretur? Videtur, qd' sic. ff. rem ra. hab. l. cum minor. s. falsus. Contrarium est uerum, per l. expressim. ff. ad app. Non obit. s. falsus. q' ibi sententia solum deficiebat, p' defectum consensus. hic uero propter falsitatem instrumentorum. ¶ t' Quzro, p'bato falso, qualiter sententia rescindatur glo. hic dic t' per restitutionē in intre. ut l. diuus de re iudi. Fallit in casu. s. si ex fal. alle. l. j. Hoc, quod gl. dicit' est uerum, quādo sententia propter falsa instrumenta, est lata, contra p'asentem. Sed si esset lata q' absentem, esset ipso iure nulla, ut l. si p'ator. s. Marcellus. ff. de iud. & ibi no. Ista mām plenē examinatu' id. l. diuus. ff. de re iud.

ADDITIONES.

- a Barb. ¶ Gl. dicit. Adde Bar. l. nā postea. s. si minor. ff. de iureiu. & hic adde Bal. ¶ e. in l. si. & d. s. Marcel. & in l. j. de aduo. di. iudi. Adde, qd' iuris si testis corruptus dixerit uerū Inn. in c. sicut. de test. c. cum dile. de do. dicit, q' sententia no' tenet, sed in c. cum causam. de proba. tenet contra. Adde gl. in l. j. s. j. ff. de fal. cui cō iunge. in l. damus. j. de fal. ponit quid iuris, in d. casu.

LEX III.

- 1 Non sufficit probare, testes dixisse falsum, & illis attestationibus iudicem motum, ut sententia rescindatur, si quis in positionibus, uel in libello dixit testes falsum dixisse, pecunia corruptos.
- 2 Quando committens falsitatem in iudicio, perdat causam.

Falsam. Circa ista. l. est examinādū unū, de quo ē opi. t' utrū sufficiat p'bare testes dixisse falsum, & illis attestatio nib. iudicē motū, ad hoc, ut rescindat s'nta. Hic v' q' sic. In t'riū v' q' d'ant p'bari duo, l. qd' dixit falsū, & qd' corruptus pecunia, ut l. diuus. ff. de re iud. at' nō rescindat s'nta, & hoc tenuit Pla. Gl. v' tenere t'rium, qd' nō requirat, qd' iudex sit corruptus pecunia, q' idem est iuris in test. & in instris: sed in instris, non adhibet illa distinctio, an sit corruptus uel nō, ergo, &c. Veritas est ista. q'n aliqs se astrinxit in positionib. suis, v' in libello, q' dicit testes falsum dixisse corruptos pecunia. Certē, si ad hoc se astringit, debet utrunq; probare. Secus, si ad hoc, se nō astringit. Istud p'batur extra. de proba. c. licet. Et ibi uide

ADDITIONES.

- a Ale. ¶ In t'riū. Aut ut s'nta rescindat, sufficit p'bare, testes falsū dixisse, an req'rat ēt qd' p'bei, eos fuisse corruptos, p' Bal. l. si. j. e. Adde Spe. & Io. An. i. tit. de sen. s. quazr. uer. itē op. & an tunc s'nta retractet uide in uer. sequenti. Et an si post t'riū testes non possunt reprobari, an iudex possit inquirere uide Bar. cōfi. 99.

a uide de hoc per Bar. & Inn. Ego plenius in d.l. diuus. Opp. qd qui...

ADDITIO.

a Ale. ¶ Opp. qd qui. Et scripti post Imo. in d.l. de re iudi.

LEX IIII.

1 Exceptiones opposita post sententiam, contra actione primam, & alie, que...

a Iudicati. Vides hic, qd ista exceptio impedit executione. Cōtra. s. de ordi. co. l. fi. Sol. Bf. ¶ quādā exceptio...

ADDITIONES.

a Ale. ¶ Exceptio. An ista exceptio falsi impediatur executionem, uide etiam Bald. in l. ij. cum ibi no. j. de fal. & Bal. in addi. Spe. de exec. sen. ¶

De confessis. Rubrica.

¶ Cōtinua ut i gl. Dicitur est. s. de uere pdenatis. seqtur uidere de qua si pdenatis, q dnr p fessi. Quærit gl. quō differt hic titulus a titulo de interro. act. Dicit gl. qd hic titulus hēt locū post lit. ptest. Et uide gl. de hoc no. de interro. actio. sup rub. de pecu. l. nō solū in prin. Veritas est ista, qd hic titulus hēt locū, an li. pre. & post, q a et nullo pcedente libello, uel litis ptesta. fiunt p fessiones, ut j. uidebitis, & differt ab illo: qd ibi de interrog. quæ fiunt in iudicio ad litis ordinationē hic, de his, quæ fiunt ad litis decisionem. dixi. ff. cod. super rubrica.

LEX VNICA.

- 1 Confessus in iudicio, pro condemnato habetur, & contra cum sit executio. 2 A confessione sua facta in iudicio, non potest quis recedere. 3 Confessio facta in iudicio, habet executionem paratam, & nu. 7. 8. & 9. 4 Quando dicatur confessio in iure, & nu. 7. 5 Quæ pertinet ad iurisdictione uoluntaria iudicis, pnt in quolibet loco expediri. 6 Quid in his, quæ pertinent ad iurisdictionem contentiosam. 10 Positioni iuris non tenetur quis respondere, & in causa capitali confessio spontanea præiudicat. 11 In criminalibus, quando quis habetur pro iudicato, per confessionem debet sequi sententia diffinitiuā. 12 Idem in causa ciuili, quando confessio emanauit post litem contestatam. 13 Confessio facta in iudicio, in quibus equiparetur sententia, & nu. 8. Confessio adulti tenet, sed restituitur. 14 Confessio tutoris, quando præiudicat pupillo. 15 Confessio facta in iudicio, debet poni in actis. 16 Quod confessio ualeat, sine interrogatione. 17 Ad tales responsiones compellitur aduersarius, officio iudicis. 18 Confessio facta coram iudice, an mandetur executioni per alium. 19 Si fiat coram iudice incompetenti, executionem non meretur. 20 Si fiat coram arbitro, ita præiudicat, sicut coram iudice.

Confessos. Hæc est no. lex, & hēt notabilem gl. Bf hoc in rēdit. ¶ Confessus in iure. hēt pdenato, & j cum pōt fieri executio. h. d. l. iste tex. hēt duas partes, ut patet in summa. No. qd p fessus in iure hēt pro pdenato. Sise in l. j. ff. e. j. No. qd a p fessione sua, q s non pōt rece...

3 dere. qd dieā in l. error. de iur. & fac. igno. & dixi. ff. e. l. ij. ¶ Tertio no. qd p fessio hēt executionē paratā. Ita dicit hic tex. & l. post rem. ff. de re iud. & l. debitorib. e. tit. qd no. & tene menti. Et pp hoc in ci uitate ista in ista p fessione b mandatur executioni. sicut snia diffi nitiaz, qd per statutū si sit p fessio facta corā notario, uideatur facta corā iudice. in Tuscia uocantur in ista guarentigionata. qd not. Venio ad gl. q est magna. Vides, qd gl. ponit rām & multas limitationes ad eā. Ego pro declarōne gl. formabo p qualibet limitatione unā oppositionē. ¶ Opp. quod p fessio, nō p iudicet, ut l. si ex cau tione. & l. ex p tibus. s. de nō nu. pe. ubi dī, qd in tra bienniū pōt obij cere exceptionē non nu. pec. licet fuerit p fessus. Huius timore di cit gl. quod hic dēt intelligi p fessus. in iudicio. Nā ibi loquitur de cō fessione extra iudiciū, quæ non pdest ad obligandū, sed ad deliberā dum, dicit gl. Sed de hac p fessione extra iudiciū, nil dicā hic, sed ma teriacius est in l. gnā. de non nu. pe. & ibi dicā. Tetigi in l. non fo lum. s. si liberationis uerba. de li. leg. iuxta hoc est uidendū, ¶ qd di catur fieri p fessio in iure. d Gl. hic dicit, in iur e ubi quq; sit iudex, ut ff. de interro. actio. l. uoluit. s. & ait. In t rium vī, q iudex dēat ser uare locū maiorum, ut l. cum sniam, s. de sen. & l. pen. s. ff. de iust. & iu. Propter quod dic. qd ¶ quādā sunt, quæ pertinent ad iurisdō nem uoluntariam, & ista pnt expediri in quolibet loco. ut l. ij. ff. de offi. procon. & leg. & sic seruatur in emancipationib. & similib. ca sib. ¶ Quædam pertinet ad iurisdōnem p tentiosam, & tunc si qui dem debent expediri summarie, & de plano, pnt expediri in quoli bet loco ut l. nec quicquā. s. de plano. ff. de offi. procō. & l. ij. s. dies. ¶ q s ordo in bon. pos. & ibi gl. ¶ Quādā uero requirunt plenariā c cāz cognitionē: tunc si quidē, qd agit ueruo ad litis ordinationē, pōt expediri in quolibet loco, ut d. l. uoluit. s. qd ita de interro. act. Si pnt ad litis decisionē, dēt seruari locus maiorū, ut d. l. cū snia. s. de sent. cum si. seruata distinctione, quā dixi in l. si ut pponis. la. 2. qūo. & qū iudex. & l. j. de sent. ex breui. reci. ¶ Istæ ergo p fessiones quæ pertinent ad litis decisionē, debent fieri in loco maiorū. Fallit ex cā qd p p qualitatem personæ. pōt mitti ad eā, ut rñdeat. ff. de iu re iur. l. ad egregias. mō habetis primum. ¶ Opp. de l. zate. s. j. ff. de interro. act. & s. de pba. l. exemplo. Dicit gl. intellige hoc. qd p fessus est j se: secus si p se, ut in t rīs. Hoc, qd p fessio facta p se non profit, fallit in casib. qnq; pp delictum aduersarij, ut l. si qū. j. vñ ui. ¶ Item, qd defertur iurē in litem, in casib. qui ponūtur in l. in actionib. s. de in lit. iurā. ¶ Item, ubi defertur iurē in defectum probationis, ut l. admonendi. ff. de iure iu. & l. in bonafidei. s. de iure iu. ¶ Circa p dicit, est uidendū, quid si p fessio p teneat aliquid p se, & aliquid pro se, utrum in eis quæ sunt p se, stetur, & in alijs nō? Istum passum examinaui in l. Aurelius. s. idem quæ s. ff. de lib. lega. gl. tangit in l. si quidem. j. de exce. & ibi dicemus. Opp. tertio de l. certum. ff. e. Soluit gl. ¶ quod hoc dēt intelligi, qd certum p fessus est, aliās, si in certum, cogitur ad certificandum, ut in t rīo, Ego intelligo, qd in omnib. casib. in quibus ualeat snia incerta, ut l. ij. de senten. quæ si ne certa quantita. in illis ualeat confessio in certa, quia æquiparantur confessio & snia, ut hic uidetis: & eo modo meretur executionem confessio incerta, sicut snia incerta, & in executione declarabitur. Quid. n. si esses confessus te esse hæredē Titij, & me possidere hēdi tatem, quare nō ualeat ista confessio, uel me gessisse negotia tua, per decem annos, & simi. ¶ Vterius oppo. de l. p fessionib. & l. si is. ff. de interro. actio. Soluit glo. ¶ qd hic dēt intelligi, qd sit p fessus id quod ius, uel natura, non respuit: alias non ualere ut in t rīo. ¶ Ex qua gl. not.

ADDITIONES.

a Ale. ¶ Confessos. De dña inter hunc tit. & tit. de interrog. act. uide Bar. in rub. ff. eo. Et an p fessio unius noceat alij, uide Bar. in l. ij. s. de edē. & doc. Quæ dñā sit inter p fessum, & conuictum, uide Abb. in c. at si clerici. de iud. & statutū faciens mentionē de p fesso, inteltr de sponte cōfesso. Ita dicit Bal. in l. ij. j. quo. ap. ubi dicit, quod esset uerū in materia actorū. Er statutū faciens mentionē de p fesso, s. milititer inteltr de uero, non de ficto. Ita no. Ant. & alij, in c. at si clerici. de iud. & facit tex. in l. qm. Bal. ff. de his qui nor. infra. ubi dicit, qd bānitus, qui ex forma sta tuti hī pro p fesso, efficit infamis. ¶ Et uide Spe. de p fess. s. nunc uidendū. cū cō cor. quas hēs p Ale. in l. ij. s. pe. de edē. ubi dixit qd qūis p fessio facta in uno iudicio, faciat p bōnē in alio: nunq tū hoc est uerū, si sit facta p pcuratorē. Recipit tū dñū statutū interpretationē passiuā, ut hī post Bar. in l. ij. j. quo. ap. Qū aut statutū dicit: habeas aliquē p p fesso, dēs intelligere de p fessione iudiciali, & solēni, s. m Bal. in l. qm. in prin. cōmenti ff. de his q no. infra. & ille, q pntē vī pro mittere dare, Bar. il. ex scō. de hær. inst. uide post Bar. in l. pub. s. ff. de po. Barb. ¶ Cōfessos. Et de p fessione erronea, uide Bar. i p s. i. 22. inc. in cā. Io. Patrochij. b Ale. ¶ Instrumenta confessionata. Quæ est ratio, qd hodie instrumentum confessionatum habet executionem paratam de iure communi, uide Bal. in l. j. s. de excu. rei iud. per Pau. de Elea. in commento. c. ex parte. de confess. & ibi ēt ali quid per Ant. Adde Pau. de Cast. consi. 73. c Paris. ¶ Diffinitiuaz. Vide Bar. in l. cum huius. in fi. prin. ff. de bon. auth. iud. poss. d Ale. ¶ Confessio in iure. Et quid si fiat coram notario, uide gl. in l. iubemus. s. de lib. cau. & quod not. Bar. in l. possessio. s. & si poss. ff. de acq. poss. Sed quid si est facta coram arbitro? Per. & Cyu. hic concludunt, qd non dicatur facta in iudicio Sed tu uide Bar. j. ead. l. in fin. qui uidetur tenere contrarium, per Paul. de Eleza. in c. ex parte. de confess. e Ale. ¶ Plenariam. Tu dic melius per Bart. in l. iij. s. hoc autem. in 3. & v. oppo. de damn. iniecto.

no. qd' positionib. iuris n̄ tenet q's r̄ndet: q'a t̄co r̄nsio nihil releuat. Si. n. ego r̄nderē q' ius, nil ualere: fm ius, nō releuat ponentē. Notaf de hoc i. l. ij. ff. e. & ibi dixi. & ē tex. i. l. ornamentoꝝ. ff. de au. & arg. le ga. ¶ Op. ff. ad legē Aquil. l. inde Nerarius. §. fi. cū l. seq. & l. q' stichū. ff. e. Huius timore, limitat ista r̄ta, qd' hoc dēt intelligi de eo, q' p̄fitef factū, cu' noīe, cū alio possit esse actio. Nā si ego essem p̄fessus, me occidisse hoīem uiuētē, nō ualere, q'a h' noīe, nō pōt esse actio cū alio. Sed si esē p̄fessus me occidisse Titū, quē occidit Seius, ego tenerer, q'a h' noīe, cū alio possit esse actio. ¶ Op. ff. de qōnib. l. j. §. di uis. & §. si q's ultro. Huius timore, dicit gl. qd' ibi dēt intelligi p̄fessus i cā pecuniaria, nā in cā capitali p̄fessio simplex nō p̄iudicat. nisi p̄fueret. Ita uult gl. thic. Videte dñi: qd' hic dicit gl. qd' in c̄iali nō itaf p̄fessione stati, eēt uerū, si p̄fessio esset extorta, metu tormētorū, ut i p̄rio. Nā si p̄fessio eēt spōtanea, stati ei statet, ut j. de penis. l. cū reis. & tāgīt p̄ gl. ubi dixi. ff. de custo. r̄corū. l. j. & ibi uide. Verūtū si cet p̄fessione eius stet, nō tñ p̄iudicato habebitur, nisi reqrat sn̄a, ut a stati uidebitis. j. dū loquar i c̄ialib. ¶ Op. dñi hic, p̄ iudicato hēbit. a & sic innuit, qd' nō dēt ferri alia sn̄a. ff. e. l. certū. §. si. & l. Julia. Gl. l. j. q' est hic dicit optimē. quā mēti tenebitis. ¶ ¶ Qñq; q's p̄fitef i c̄ialib. & tūc sine dubio dēt seq sn̄a diffinitiuā: a' nō h' p̄ iudicato, uel 12 p̄dēnato, ut l. si p̄fessus. ff. de custo. reo. ¶ ¶ Aut in cā ciuili, & tūc, aut p̄fessio emanauit a' litis p̄testōnem, q'a nullo dato libello, & tūc h' p̄dēnato. Et ita loq' hic. Aut post lit. p̄te. tūc dēt seq sn̄a, ut l. p̄ria. l. se dicit gl. tua hic, & bñ. Cōtra hoc v̄. l. si debitor. de iud. So. illud p̄ ceptū, qd' ibi sit, n̄ est sn̄a diffinitiuā, sed magis ad executionē p̄inet q' ad p̄dēnationē. Op. & v̄, qd' p̄fessus nō hēatur p̄dēnato. ut ff. e. l. certū. §. sed an. So. Intelligē, qñ p̄fessus erat maior, secus si minor. ut 13 j. Et hoc intellige in minore, s. in pupillo. ¶ ¶ Nā p̄fessio adulti, tenet, sed restituēret, ut d. l. certū. §. minorē. Et est hic unus de casib. in q' differt sn̄a a p̄fessione, q'a sn̄a lata p̄ minorē indefensū, est ipso iu re nulla, secus i p̄fessione minoris. Rōnē assignat Dy. q'a sn̄a fertur in inuitū, p̄fessio in uolētē. Circa hoc tñ, qdā sūt in p̄ria opi. ut Mar. Sil. Cy. refert hic opi. Dy. & in l. clarū. de auth. p̄st. & dixi ia d. §. sed an. Op. iterū de ipso. §. sed an. Sol. l. bi loq' tur i p̄fessione tutoris, hic i 14 p̄fessione principalis. ¶ ¶ Istud hēt magnū dubiū, qñ p̄fessio tutoris, & curatoris, p̄iudicat dño. Bñ doc. v̄n̄r incidere in hāc sn̄am. Si q' dē p̄fessio ista emanauit p̄ modū uolūtariā iurisdōnis, q'a iuit corā iudi. ce tutor, curator, uel p̄curator, & spōte p̄fessus est, tūc nō p̄iudicat dño, ut in §. sed an. Aut p̄ modū p̄tētiōse iurisdōnis, q'a hēat neces. se r̄ndere positionib. uel interrogationib. tūc talis p̄fessio p̄iudicat dño, ut l. nō solū in prin. ff. de p̄cu. Ita dēt intelligi. l. j. dixi latius in d. §. sed an. gl. dicit late. Opp. de l. j. §. diuus. & §. si q' ultro. de qō. Sed in tellige, q' hic fuit p̄fessus spōte, secus si coactē. ut in p̄rio. Itē op. de l. error. de iur. & fac. ign. & l. nō fatē. ff. e. Sol. Dicit gl. hic, qñ p̄fessus fuit sciēter, sec' si p̄ errorē, ut in p̄rio. dicit gl. Ad hoc opp. q'a error facti nō p̄t reuocari post sn̄am, ut d. l. error. si p̄fessus h' p̄ iudicato icōtinēt: ergo v̄, q' talis p̄fessio reuocari n̄ possit. So. ut dicā i d. l. er 15 ror. Op. d. l. certū. §. si q's absēte. ff. e. Sol. intellige hic d' p̄fessione facta i iudicio p̄te p̄nte, a' n̄ ualere. ¶ ¶ Iō sis memor facer poni sp̄ p̄fessio nē i actis. Idē hēs i l. si. de interr. act. ¶ ¶ Op. s. de li. cau. l. interrogatā. & l. parētes. So. Intelligē ibi, qñ p̄fessio sit circa id, circa qd' q's n̄ p̄t sibi p̄iudicaf. Op. d. l. ij. ff. d' his q' i frau. cre. Dicit gl. q' r̄ta ē uera, nisi fiat i fraudē. Certe ista l̄tatio nō ē necessaria, q'a ē tūc v3 sed reuocat p̄ Paulianā, v̄ Caluisianā actionē. ¶ ¶ Vl. gl. ponit quosdā uers' q'a oīa 16 p̄dcā p̄prehēdūt. ¶ ¶ Quærit gl. utrū p̄fessio ualeat sine interrogatiōe 17 Dic ut i ea. Cas' ē i l. si sine. de interro. act. ¶ ¶ Quærit gl. b' q' iuf pos b sit p̄pelli r̄ndet? Gl. dicit, officio iudicis, & bñ. Et d' hoc dicem' i l. ij. §. qd' obseruari. d' iur. cal. & uid' gl. & ll. quas gl. alle. ¶ ¶ Circa hoc, qd' 18 d' hic, qd' p̄fessio meref executionē, ¶ ¶ q'ro, utrū p̄fessio scā, corā iu dice mādēt executioni p̄ aliū. Bñ idē, qd' i sn̄a dico, ut l. a diuo Pio. 19 §. j. ff. d' de re iu. & ibi d' hoc. ¶ ¶ Quæro, iutrū p̄fessio scā corā iudice c icōpetēti, mereat executionē. Rñ. qd' nō, sicut nec sn̄a, ut s. si a nō 20 p̄p. iud. p̄ torū. & c̄. de iud. c. at si clerici. ¶ ¶ Quæro, tan p̄fessio scā corā arbitro p̄iudicet, sicut scā corā iudice, Per. de Bel. pri. tenet, qd' nō, q'a sn̄a arbitri nō hēt uim sn̄a, ut l. j. s. de arb. ergo, nec p̄fessio. ¶ ¶ p̄riū hodie puto. Cū. n. hodie ē data uis sn̄a, arbit. qñ ē emologata: iō oīb. actis corā eo credit, ut l. cū antea. s. de arb. ergo & p̄fessioni.

Res inter alios acta. Rubrica. ADDITIO.

a Paris. ¶ Res inter alios acta. Limita istā reg. non p̄cedere in sn̄a declaratoria ius. f. alicui cōpetere, uide Ro. cōfi. 347. ad si. Itē, q' sn̄a inter alios lata p̄bet inter oēs, q' sic fuit lata. uide Pau. cōfi. 380. in prin. Itē, q' sn̄a lata inter alios sufficiat in possessorio ad colonū expellēdū, uide Fel. in c. q' uis. & Iaf. limitantē reg. plurib. modis. in l. j. s. de eden. Itē, q' testes recepti inter alios si sunt recepti, inter alios si sunt mortui semiplenā probationem faciunt inter alios. uide Iaf. in l. ad monendi. de iureiu. in lec. & in rep. uide Soci. in l. Modestinus. ff. de exec. rei iudi. Dec. cōfi. 44. in 6. dub. ad si. Item, quō sn̄a p̄iudicet tertio, quādo ipse fuit c̄tatus, uide Alex. in l. s̄pe. ff. de re iud. quando alteri p̄iudicet.

LEX PRIMA.

Inter alios. Nō eget summatōrū t̄. l̄stū text. habuistis. s. qui. res iudi. nō nocet. Differt tñ hic titulus ab illo, quia ille loquitur de sententia tantum, hic de omnibus actis.

ADDITIO.

a Ale. ¶ Inter alios. Vide limitationē p̄ Inn. in c. q' uis. de re iu. & in l. s̄pe. per doc. ff. eo. tit. Glo. in l. ij. s. de eden. dubitauit, an acta in uno iudicio ualeat in alio, & p̄ eadē p̄sonas, & p̄ diuersas. Et cōcludit, quo ad quale quale p̄iudiciū, faciunt fidē in alio, nō ad plenā p̄bationē. Et qd' quale quale p̄iudiciū fiat, est casus in l. si duo p̄roni. in prin. ff. de iureiu. maxime, si p̄sona in hoc secundo iudicio interueniēs, fuit in primo. Idē si sit rō cōnexitatis p̄sonarū, ut i res hereditarias. ff. de cri. expil. h̄redi. Pone ergo r̄tam in actis, & dic, q' res inter alios acta, aliis non p̄dest, neq; nocet. & l. j. s. q' b. res iud. nō nocet in isto tit. qd' tñ intelligo in actis, post quā nulla est secuta sn̄a, q' regulat ius dispositū, siue actionē, & si ex actis nō oriāt actio, ut est gl. in l. & si possessori. §. pen. ff. de iureiu. p̄terq' in cōfessione & iuro: ut de cōfessione est tex. in l. p̄inde. §. j. ff. ad l. Aquil. & de iuro. in toto tit. de iureiu. Vnde non h̄bit locutus Inn. in d. c. cām quā. de test. dum uoluit, qd' qñ nocet sn̄a, noceant acta. q'a intelligo in actis, de quib. s. nō quiparado acta ipsi sn̄a, sed referendo singula singulis, q' lita nō h̄re locū in l. s̄pe. de re iud. ubi prior creditor patiens debitorē experiri. p̄dit iura sua ex actis p̄ posteriorē. sc̄do lita, nisi sn̄a faciat ius. l. ingenuū. ff. de statu hominū: quatuor inueniētib. Primo, qd' sit legitimus defensor, & hoc ab initio. l. cū iusta. ff. collu. de tegē. Sc̄do in p̄cessu, qd' cām defendat. l. q' repudiātis. in si. ff. de inoff. test. Tertio in sentētijs, quæ ferant uerbis affirmatiuis. l. diui fratres. ff. de li. cau. Quarto, post sn̄am, qd' nō appareat collusio. Quinto limita in casib. in quib. quis dēt cām ab eo, p̄ quo sn̄a lata fuit, q'a sn̄a talis p̄dest. l. h̄des. §. idē scriblt. ff. famil. erci. & uide in l. si superatus. ff. de pig. Sexto limita, si tractemus, q' sn̄a noceat illi, q' ex trāuerso in iudicio cōparat p̄ interesse suo. ut l. a diuo Pio. §. si sup reb. ff. de re iu. in l. si suspecta. ff. de inoff. test. Septimo fallit in casu gl. in l. ij. s. h̄c p̄na. ff. qd' quisq; iu. ubi qui impetrat ius iniquū p̄ unū, patiet̄ retorquitionē ab oī. Octauo, limi ta, in materia feudali, in qua ex facto uasalli, dūmō fraudē nō cōmittit p̄iudicaf dño sciētē v̄ ignorātē, ut i c. j. uasallus. ult. si de feu. su. p̄tro. iter do. & agn. Sed & hoc fallit i casu. l. j. s. de pac. Nono fallit i casu, quē ponit Cy. i l. desiderū. s. de pos. ubi instrū iter Titū & stichū p̄bat, ēt p̄ Mar. Fallit decimo, i p̄cessu facto p̄ reū principale. nā ex isto ap̄t̄ uia p̄ fideiussorē. i §. j. & in §. sed neq; in auth. de fidei. l. s̄acim'. §. p̄e. s. ad Treb. i gl. Debitū āt principale debet p̄bare p̄ fideiussorē. At r. n. potuisset fideiussor p̄dēnari, nisi fuisset fideiussor iudici. l. si. j. si aduer. rē iu. v̄ nisi i p̄e p̄dēnato i filio, i quē patrē sit executio i peculio, ut l. si p̄dēnatus. ff. de noxa. l. si filio. ff. lo. ma. latē p̄ Dy. & Bar. i l. cū filius. de uerb. ob. Vncimo fal lit i casib. i qb. acta sunt scā cū p̄curatore, & p̄curator ex aliqua iusta cā remot' ē a iudicio. nā ista acta fidē faciūt p̄ dñm. l. i cāz. §. si ex p̄te d' p̄c. Qd' singr̄ lito, nisi remot' eēt p̄curator ab istātia, rōne suspitionis, q'a tūc oporteret oīa de no uo acitari. l. q' oīa. de p̄c. Duodecimo fallit, ubi iquisitō p̄fitef furtū, nā ex hac cōfessione tenebit' ēt p̄ti, cui' interest. dicit Inn. i c. cū oporteat. de act. Bal. i l. ij. s. de edē. & uide Ang. ff. de iurif. om. iu. in l. iperū. Tertiodecimo fallit i casu, quo resultat cōfessio uera p̄ defunctū: nā ista nocet h̄di, p̄ casū. ff. de iur. fil. l. eius. q' delatorē, & p̄ Bar. & p̄ eū i l. manifeste. s. de iureiu. & limita h̄re locū in cōfessio ne resultatē i uita cōfētis. Si āt resultaret ficta p̄fessio p̄ eū, q' seipsū interfecit, & ficta cōfessio noceret h̄dib. l. ij. & ibi p̄ Bar. q' testa. fa. poss. & uide Bal. in l. j. ne ex deli. defun. Itē fallit in casib. i qb. prima cā, & acta ide facta, h̄nt se ad secū dā cām, & sc̄da acta: & qñ absolutoria lata in prima parit exceptionē rei iudicatæ in alia, & iudicia sūt eiudē nature, scilicet, q'a ciuilia oīa, p̄iudicabitur. l. fundi. & l. fundum. ff. de excep. secus ubi causæ sunt diuersi generis, puta una ciu ilis, & alia criminalis. fallit in casibus, quos ponit Bar. in d. l. ij. de eden.

ADDITIONES.

a Ale. ¶ Habebit. An p̄fessus habeat p̄dēnato, p̄ Bar. in l. j. ff. e. Idē tenet Inn. in c. q̄renti. de offi. dele. l. qd' in c̄ialib. licet q's p̄fiteat, nō mādāt executioni, nisi ferat sn̄a. Alleg. l. si cōfessus. hic alleg. & 2. q. c. nos in quemquā. & c. sicut. Secus in ciuili, ubi v̄f uelle, ibi dū dicit currit ēt cōfessio a die p̄fessionis. ff. de confes. l. certū. Et dicit Inn. in c. quatr. el. ij. de accu. q' si aliq's cōfitef crimē in iudicio sine alio p̄cessu, ferit sn̄a diffinitiuā q̄tūcunq; pena grauior iponi possit. Allegat. s. ad l. Aquil. p̄inde. d' p̄c. l. 2. & 2. q. j. c. j. & 2. & uid' gl. c. nos i quemq'. ¶ Ad mate riā h' add' Bar. s. p̄x. & an p̄fessus possit appellare. uid' post Bar. i l. ij. j. quo. ap. n̄ rec. Add' an p̄fessus hēat p̄dēnato, & qd' si metu tormētorū. Pe. de Anc. p̄. 23. b Ale. ¶ Quærit gl. Vide Bar. i l. diuis. de cust. reo. d' Pau. de Eleaz. i c. ex pre. e. c. Alex. ¶ Vtrū cōfessio. Vtrū p̄fessio facta corā iudice. mādēt executioni per aliū. Idē tenet Inn. i c. p̄ inquisitionē. de ele. & Io. And. in ti. de p̄f. §. sequit uer. v. nō ualere in addi. Idē tenet. Fed. de Scalis disputado, & cōcludit. c' d' ubicunq; iurisdō iudicis incōpetētis, nō pōt progari p̄ cōfitef, ibi p̄fessio scā est nulla. Sed ubi iu

Bar. Ad septimum lib. Codicis.

De relationibus. Rubrica.

LEX PRIMA.

- 1 Relatio, facit iudicis officium conuiescere.
- 2 Index post confessionem consilio sapientis, ex forma statuti, parte petente facta si an habuit consilium pronuntiet, snia tenet, licet possit p appellationem rescindi.
- 3 Sapiens cui committit ca consulenda, non potest recipere nouas probationes.
- 4 Causa, quando committitur consilio sapientis, debet formari punctus de consensu partium, & hoc debet apud acta apparere.
- 5 Sententia continens litis contestationem, & alia acta, si lata est partib. pte sententibus, & non reclamantibus, probat acta sic processisse.
- 6 Index, quando facit aliquid parte presente, cui displicet, debet contradicere & facere poni in actis, parte presente, & contradicente.
- 7 A relatione iudicis non appellatur, sed est contradictio quedam.

Iquis. ^a Iste tit. est satis bonus, & hēt quādam bon. Gl. p̄tinuat ut hēs in ea. Diuidit. Pri

mo ponit, quale sit offiū iudi. b facta relatione. Scđo qualesit offiū iudi. in ipsa relatione faciēda. Scđa ibi sed nec ad nos. Bf hoc intēdit. † Facta relatoine, dēt offi. iudi. quiescere, aliās appellabit. Itē relatio dēt fieri plenē, & examinatione eius facta cū partib. h. d. no. hunc casū.

Scđo no. gl. postā sup uerbo, sniam. † Dicit statutū, qđ iudex dēt cōmittere cām p̄silio sapiētis, parte petente. qđ si post p̄missionē factā, an habitū p̄siliū, uult iudex p̄nunciare? Rñ. snia tenet, licet possit p appellationē rescindi. Casus est hic, fm intellm huius. l. qđ ppe tuo tene menti. † No. ex hac. l. qđ sapiēs, cui cā cōmittit p̄sulēda, non pōt recipere nouas p̄bationes. Nā ei dēt mitti cā plenē instrūta, q̄ alia dilatione non egeat. Hic est casus, & in l. cū a nobis. s. de dil. † No. qđ cōmittit cā p̄silio sapientis, & formatur punctus, dēt hoc fieri de p̄sensu partiū, & hoc dēt apparere apud acta. Sed si partes discordant in puncto, uidebis j. l. pxi. Vlt. no. ad id, qđ ego dixi plures, qđ † qđ in snia p̄tinet lit. pte. receptis p̄fessionib. partiū, facta publicatione testiū & iurō de calumnia, & similia, siquidē snia est lata partib. p̄tib. & non reclamantib. dico, qđ snia ista p̄bat acta sic p̄cessisse. Hic est tex. nisi pars p̄dicat, qđ si displicet sibi, dēt p̄dicere, alias p̄sentire v̄t, ut hic, & de hoc uide Cy. in auth. si qs in aliquo. s. de eden. & qđ relatio fiat, ita summarie narrando. uidebitis. j. e. l. fi. De hoc per Inn. extra. de offi. dele. c. cū in iure. & per eundē. in c. qm̄ p̄ falsam. & no. in c. cū lo. extra de fi. instr. & p Cy. de nō nu. pe. l. si ex cautione. & l. cū aliqs de iur. deli. & l. p̄dijs. ff. de leg. 3. & c. cū olim. extra. de censu. Dixi de hoc re iud. l. acta. in prin. tangit per Cy. in auth. si qs in aliquo. s. de eden. & melius in l. emancipatione. de fi. instr. Dixi de hoc. ff. de re iud. l. acta. in prin. † Vlt. no. s. qđ † qđ iudex facit aliqd parte p̄te h cui displicet, dēt p̄dicere. Ideo facias poni in actis, parte p̄te & p̄dicente, aliās innuit hic, qđ uideat p̄sentire. qđ perpetuo tene menti. Attamen, in sententijs cārum diffinitiuis, & interlocutorijs, ubi appellationi locus est, non v̄t p̄sentire, nisi taceat per x. dies, uel aliū actū exprimat, ut l. labeo. s. q̄o. & qđ iud. & s. de re iud. l. ad solonem. Venio ad apparatus opp. qđ relatio non possit fieri, ut s. de peda. iudi. l. placet. Dicit gl. qđ ibi loquitur in iudice delegato, hic in ordinario. tu dic, qđ ibi erat certū de iure, hic non. Et circa istam materiā, an relatio, permittatur fieri, distingue, ut hic in gl. j. clara. † Quæro, utrū a relatione i possit appellari? Gl. hic v̄t dicere, qđ sic, & ista frustratorix dicuntur appellationes. Alij dicunt qđ, non est appellatio, sed p̄dictio quedam. Et istam tenēt do. laco. de Are. & alij not. in l. j. s. quæsitum. ff. de appella.

ADDITIONES.

- a Alex. † Si quis. Quo casu licet contradicat, & licet non appellet, non sufficit. not. Inn. in c. quod ad consultationem. in uerbo, incipit. de re iud.
- b Alex. Officium iudi. Vide quod scripsi in l. apertissimi. s. de re iud.
- c Alex. † Positā. Adde Bar. in l. j. ff. nil noua. & uide qđ no. in l. q̄a poterat. ad Treb. & in l. ad principē. ff. de app. Et aduerte, inquantū hic d̄r, qđ iudex ferens sniam, postq̄ cā est cōmissa p̄silio sapiētis, ualet, per id, qđ no. Barto. in l. j. s. si p̄s. ff. de exerc. Et in materia huius. l. uide tex. & Bar. in Lex illo. j. de app. & Bar. in l. j. de app. ubi, quid in iudice, an possit recipere nouas p̄bōnes? Adde quod dcm̄ Bar. hic dicentis, qđ snia lata pendente cōmissione cōsiliij ualet, limitat nisi statutū d̄ceret, qđ iudex d̄eret sequi cōsiliū, fm Bal. cōf. 154. 3. uol. qui alle. Bar. ita uoluit se in l. si cōuenit. ff. de re iud. & uide in d. cōf. qđ si consultor intra certum terminum dēt dare cōsiliū, & tñ non facit, sed elapso termino mittit iudici & iudex p̄nunciat, an ualet snia, intellige etiam dictū Bar. ut hic per Pau. de Cast.
- d Ale. † Punctus. Quando partes dissentiunt in puncto, quid faciendum est, uide in l. iurandū, & ad pecunias. s. si de qualitate. ff. de iureiu. & in l. in uenditione. s. si de bo. auth. ind. pof. & Bar. in l. j. s. de uen. in spi.
- e Paris. † Partib. p̄tib. Vide Frā. cōf. 68. quod limita, ut per eū. Bar. cōf. 96. Spe. in ti. de sen. ad fi. cano. i. c. in p̄ntia. ex. de renun. qđ aut de snia lata a p̄batissimis uiris. uide Ro. p̄f. 334. ad fi. Itē quot regant ad hoc, ut acta p̄sumat, uide Pau. d. Ca. cōf. 3. Itē ibi snia est lata iter p̄tes, qđ p̄sumat iudex habuisse iurisd. uide Pā. cōf. 5. i. qđ dicat factū antiquū, qđ tū ad impugnādū sniam de nullitate uel respectu ordinis, & qđ qn̄ antiquas nō releuat ubi defectus exp̄sse p̄bat, ad qđ uide qđ hēs ad Bar. in l. de uno quoq. ff. de re iud. & p̄ p̄dicta litatione, qđ in snia de antiquo p̄sumant oia acta solēnter, nisi p̄bet defectus, uide Pau. cōf. 50. Fr. de Are. cōf. 62. ad fi. Bar. in l. is q. j. de app. uide Cep. cau. 148. uide et q̄o, & qđ p̄sumat citatio, & qđ in snia ab antiquo, & qđ post lapsa ipsa tpa data ad app. qđ hēs ad Bar. in l. iurioso. & in l. de unoquoq. ff. de re iud. & qđ d̄r snia de antiquo uide Iaf.

in l. cū aliqs. s. de iur. deli. ubi ḡnatr ponit, qđ aliqd dicat de antiquo: Ang. Aret. in l. si qn̄ app. ff. Itē, qđ post biēniū p̄sumat p ea, uide Cald. in c. 1. de mil. uafal. q. cōtu. et. Itē, qđ si snia est lata p̄tib. partib. p ea p̄sumat, ut dicit hic Bart. uide Ant. cōf. 32. Itē circa illud qđ dictū est de snia de antiquo, uide Barb. cōf. 18. in parte. Itē, quō credat iudici dicenti, uisus actis. & qđ si partes essent p̄sentes, & plura alia, uide per Fel. in c. qm̄ contra falsam. uerfi. quinta conclusio. de prob.

- f Alex. † C. cum Io. Et uide Bar. in l. fi. ff. quando appel. ff.
- g Ale. † Vlt. no. Quid operetur practica, parte p̄sente, nō p̄dicente, limita, ut per Bar. in l. Pōponius. s. rati. de procu. adde l. ne in arbitris. & ibi in fi. Bald. de arbi. post Bar. & uide Bar. in l. separatum. ff. de app. & quod ibi dixi. Adde, quādo p̄sumitur pro processu & sententia Io. An. in addi. ad Spe. in tit. de sen. s. fi. uer. in summa. & sententia lata p̄sentib. partibus, & non contradicentib. p̄sumitur lata a iudice habente iurisdictionem, fm Ang. cōf. 198. Et an relatores debeant iurare, & an eorum relationi sit standum, uide Bal. cōf. 428. 3. lib.
- h Paris. † Parte p̄sente. Vide Iaf. in repe. l. admonendi. de iureiur.
- i Alex. † A relatione. Vide quæ dicit Bar. in l. j. s. j. de app. l. fi. in fi. j. eo.

LEX II.

1 Terminus ad allegandū, assignat parti, q̄ super p̄cto formato uult p̄dicere.

Super delictis. ^a † Qn̄ pars p̄dicat p̄cto formato, iudex dēt ei dare terminū ad allegandū, q̄quid uult p̄ illū punctū, & si iudex p̄nunciauerit, nō obstantib. allegationib. partis. & habendum esse consilium super hoc puncto perinde est ac si pars consentiret. Vel ergo pars debet consentire, uel iudex super hoc pronuntiare, & uide rex. qui dicit, qđ no. pro practicis.

ADDITIONES.

- a Ale. † Super delictis. Vide Bar. in auth. si quis in aliquo. s. de eden. Et qđ & qui bus casib. possit referre cām ad superiorē, fm naturā huius ti. uide no. per Petrū & Bal. in l. ex legato. sup. de legatis. & quod notat gl. & ibi Bal. in l. iudice. sup. de iudicijs. * Et dic, qđ princeps cui sit relatio non dat nouam dilationem, nec coram eo fiunt noue probationes, teste Rui. cōf. 30. lib. 4. PVTEVS.

LEX III.

1 Relatio iudicis, debet continere breuiter totam seriem actorum.

Si quando. ^a Adde ibi rō, id est rationabilis metus, quia in iure dubitat. Ibi, aut necessitas, quia sibi erat cōmissa causæ cognitio, sine snia gl. tua intelligit istam. l. qđ debet mitti copia actorum, & etiam originalia. † Tu intellige, qđ relatio debet continere breuiter totam seriem actorum. postea mittant acta. facit ad hoc. l. ulti. s. de precib. impe. offe.

ADDITIONES.

- a Alex. † Si qn̄. Vide quæ no. Bar. in l. acta. ff. de re iud. * Et relatio quid continere debeat uide rex. in l. si sup. de off. uicar. ubi Imperator dicit se libeter audire relationes iudicum. PVTEVS.

De appella. & consulta. Rubr.

LEX PRIMA.

1 Ordo si peruertitur unius causæ ad aliam, ualet sententia, & si per appellationem possit rescindi.

Rius. Bf dicit. † Qn̄ peruertitur ordo unius causæ ad aliā, snia tenet: licet possit per appellationē rescindi. h. d. Opp. q̄a imō v̄t, qđ snia sit ipso iure nulla, ut l. prolatem. s. de sentē. Sol. hic peruertitur ordo unius causæ ad aliam, ibi unius causæ ad seipsam. quod dic, ut ibi, & huius. l. ca. sum. ponit gl. quatuor modis. Tene tertiam lec.

ADDITIONES.

- a Alex. † Peruertit ordo, Qn̄ ordo peruertit, an turbet iudiciū, uide qđ no. s. cōi diui. & qđ no. Bar. in l. edita. sup. de edē. in q. an si nō opponat de cumulatione p̄hibita, & c. & licet hac lege dicat, qđ p̄uersio ordinis possessorij ad petitoriū, non reddit p̄cessū nullū, sed iniustū, istud est uerum, nisi talis ordo sit trāsmissus in for mā mēdaciū hoīs, nā tūc uiciat p̄cessū. c. cū dilecti. ad fi. iuncta gl. in uerbo, iuris ordi. Et hic uult. Ant. & sequunt doc. ibi post eū. & tenet hic Bal. per istam l. Et hoc no. alleg. Bart. in l. fi. ff. cert. pet. * Et ad hanc l. dum dicit qđ prius de possessio ne quam de crimine. Adde l. ordinarij. sup. de rei uend. l. pen. j. de interdic. PVT.

LEX II.

1 Appellari potest a sententia lata, secundum principis consilium.

Nouum. † A snia lata fm p̄siliū principis, pōt appellari. h. d. Hoc quātr̄ intelligat gl. examinat hic. Ego exa mino plenius in l. j. s. quæsitum. ff. de app. Bf dicas, aut pars nō p̄sentit relationi, & pōt appellari, ut s. eo. tit. l. j. Aut p̄sentit relationi, & tunc uult appellare, quasi male imperator consuluerit & non pōt, ut l. j. quis a quo. Aut quia dicit se habere aliquid de nouo, quod intendit probare, & potest. ut l. eos. s. eo. & l. per hanc. j. tit. 1.

LEX III.

1 Appellatione interposita, iudicis officium conuiescit.

Appellatione. ^a † Appellone interposita, iudicis offiū cō quiescit. h. d. Op. l. Imperator. s. fi. ff. eo. Sol. Qđ hic d̄r, fallit in casib. qui ponunt in gl. q̄ uide, quia clara est.

ADDITIONES.

- a Alex. † Appellatione. Vide quod hic Bal. dicit per istum tex. qđ nil potest noua ri, donec declaretur, an appellatio sit admittenda, sicut appellatione pendente. Adde l. constitutiones. & ibi doctores. ff. eod.

LEX IIII.

1 Cum quis nominatur ad officium publicum auctoritate, & utilitate, nominatio ualet, & potest appellari.

Si ad scribatum. Op. ff. qn appe. si. l. j. §. solent. Sol. bñ. ¶ Quæque, quis nominatur ad officia publica, auctoritate, & utilitate, & tunc, si nominatio est facta fm ordinē, dēt appellari, ut hic, alias nominatio esset ipso iure nulla ut j. c. l. nominationes. & ff. e. l. si qstat. Sed si nominatur ad officium publicum auctoritate tm, sed utilitate priuatū, ut tutela, & tūc dēt se prius excusare, & a snia reprobatoria excusationis dēt appellare, ut l. 3. ria.

L E X V.

- 1 Appellatio, si nō fuit pducta in termino absq; culpa, appellati succurritur.
- 2 Casus emergens in persona nuntij, excusat dominum mittentem.
- 3 Iudex, a quo appellatur, debet statuere terminum appellanti, intra quem compareat coram iudice appellationis, uel intra quem iter arripiat.
- 4 Quod non possit ei statuere terminum ad prosequendam appellationem.
- 5 Terminus datus a iudice, sup eo, qd spectat ad iurisdōnē alterius, non ualet.
- 6 Minor, si nō est psecutus appellationē, corā quo dēt petere restōnē i integrū.

Præses.

Bñ dicit, ¶ Si appello nō fuit pducta in termino absq; culpa appellatis, appellati succurrit. h. d. hęc no. l. ¶ Ex lista habetis primo notare fm gl. ¶ qd casus emergens in psona nuntij, excusat dñm mittētē. Sife hētis in l. cū matrib. 3. q perāt tut. & tene mēri. Sed ¶ hoc opp. de l. si pcuratorē. §. si tutores. ff. m. §. Solu. ibi, in psona nuntij, nō ¶ tingit casus, imo ex culpa sua hoc accidit. vñ. n. dñs ipse negligere, qn negligit nūtius eius, hic uero fuit casus fortuitus. Et aduerte ad unū uerbū, qd ad hoc, qd iste casus nō noceat, oportet, qd pbet, qd isti nūtiō successit tatr, qd cōparuisset in termino, nisi fuisset pp casum, als casus nō excusaret eū. Habetis no. ff. de remil. l. pe. Quæro scdo, de q tpe loquit hic in ista lege: Quidā dñt, qd loquit de tpe 30. dierū, qd dat ad petendū apostolos, ut j. c. l. iudicib. Alij dñt, qd hic loquit de tpe, qd dat parti ad cōparēdū, corā iudice appellationis, & ista est uera. ¶ Debes, n. scire, qd iudex a quo appellat, dēt statuere terminū b appellanti, intra quē cōpareat corā iudice appellationis, uel intra quē iter arripiat. extra. eo. c. psonas, & c. seq. & c. oblati ¶ nō aut possit statuere ad psequendā appllonem, ut pbat in d. c. psonas. & c. seq. qd pbat per rōnem, q statim dicā. Po ne ergo, qd qn pponit aliqua exceptio corā iudice seculari, quæ dēt remitti ad epm, iudex corā quo opponit, statuit terminū parti. c. ad cōparendū corā epō, & ad habendū pbatā illā exceptionē intra x. dies, ualet ne talis ¶ tō terminū? Certe inquantū d statuit terminū ad cōparendū corā eo, ualet, ut hic, & dicitis iurib. In quantū statuit terminū ad habendū pbatam illam exceptionē, non ualet, qa statuit id, qd pertinet ad alterius iurisdōnē, ¶ Et sicut dispō de re, quæ pfer tur pro tpe, quo res non erat in bonis disponentis nō ualet, ut l. stichus feruus meus. de manu. testa. ita terminus datus super eo, quod spectat ad iurisdōnē alterius, non ualet. Cū igit pbo dēat fieri corā epō, ad eū spectat dare terminū ad pbandū, & limitare tps, intra quē fiat pbatio, sicut est dcm s. de termino ad psequendā appllonē, qd tenebitis mēti. ¶ ¶ Vlti. lac. de Are. inducit istam legē ad qōnē. Minor est læsus i eo, in quo est psecutus appellationē, corā quo dēt petere in integrū restōnem, an coram iudice ad quem, an coram iudice a quo? Respon. siquidem minor appellauit, & nō est psecutus, ista læsio contingit corā iudice ad quē, corā quo debet psequutio fieri, ideo ipse restituet. Casus est in hac lege. Sed si minor non appellasset, & uellet restitui ad appellandum, tunc ista læsio contingit coram iudice a quo: quia coram eo deberet appellari. ideo, coram ipso restōnem in integ. petet. Ego puto, qd etiam coram superiore possit peti restitutio, hoc casu, ut s. si sapius in integ. resti. postu. l. j. ubi ille tex. uidetur hoc directo probare. Teneatis menti.

ADDITIONES.

- a Alex. ¶ Nuntij. Adde casum in c. significante. de pig. ita alle. Bart. in l. cum filios, §. in hac. ff. de uerb. obl. & in l. j. §. si procurator. & §. tutor. ff. de manumif.
- b Ale. ¶ Terminū. Istud est uerū, qd p statuere terminū, si iudex appellationis defert. Si aut defert, nō pōt pficere, & si proficit, nulliter agit. Dicitur est Inn. in c. ff. de accus. & ita seruat curia. Spe. in tit. de app. in 2. par. in forma q incipit reuertē do. uer. sanctissimo, tenet p riuū, nō tñ allegat Inn. & tenet Dñic. de app. in 6. e. 1. Sed, qd si iudex, a quo defert app. & statuit terminū, ad se pntandū corā iudice ad quē, & iudex ad quē statuat aliū, intra quē faceret sibi fidē, quæ se pntaret corā iudice ad quē: qd si intra fm terminū, nō fiat fides de pntatione, an uideatur appellatio deserta? Bal. hic tangit, & dixit, qd non poterit in tali casu iudex a quo, statim post terminū, sniam executioni mandare, non obstante pēdētā appellationis, adeo qd illa executio nō reuocaf per tit. nil no. app. pen. Fede. de sen. pñ. 27. refert, An. in c. ex insinuatione. Puto tñ, qd si ipse iudex a quo, distulerit lapsū termino exeg, pars nō obstante lapsu termini. poterit fidē facere de introductio ne appllonis, & poterit impedire executionē, p no. per Bal. in l. si quis instituat. de har. lit. Et circa id, qd hic dicit Bar. de iudicē statuēte terminū appellati, ut ppareat coram iudice ad quem, & etiam dum subdit de iudice seculari. & Bar. in l. ij. ff. de reg. iur. Adde Ang. in l. ij. §. sed si dubitetur. ff. de iudi. & per hoc not. habes cautelam, si appellatur a snia tua, quod ita de facili poteris facere, quod applo remaneat deserta. Alia est, quod aplos petitos non tradas incontinenti, licet rñ deas te traditurū die penultima termini iuridici, hōrā puta xii. tunc si appellans dicta hora non cōparet pro apostolis accipiendis, qd appellatio est deserta, ut quis. de app. & Bal. in l. iudicib. j. eo. Item, quod pznat appellanti terminum, intra quē habeat se pntare iudici, ad quē, apostolos delatorios, uel refutatorios obtinuit: quod si non fecerit, appellatio est deserta. tex. est hic no. iuncta gl. si tñ iudex a quo statuisset appellanti, simpliciter terminū, puta mēsem integrū ad inchoandū, tñ non sufficit intra terminū arripere iter, sed oportet, qd se pntet iu-

dici ad quem appellat. c. cū sit. Romana. & ibi no. ex eo. per d. Ant. in c. ex insinuatione. ex. eo. qd sit officio iudi. ad quem appellat, & uide in Spe. de sen. §. nū tractemus. uer. si iudice auctore, cū uer. seq. & in ti. de app. §. de offi. uer. 1. & uer. dēs sniam, & adde Bar. hic. & Bal. in l. appellat. §. eo. & in l. ij. ff. de re iu. Et ad p dicta uide Abb. in c. psonas. ex. eo. ¶ Adde ut per Alex. in d. c. psonas. & Old. pñ. 2. ¶ Et adde qd pñio termini facta per iudicē a quo: non opatur desertionē appllonis sed qd possit ipse iudex suā sniam exequi & q executio difert usq; ad sniam ferendā a cuius exitu dependet ut per Bal. hic, Abb. & Dec. in c. 4. de app. & tunc possit id facere qd iudex detulit appellationi, & inde terminum statuit, ac qn appellans non contradixit tali pñio termini seu non appellauit, ut per Castr. hic, Abb. & Dec. ubi sup. P V T E V S.

- c Paris. ¶ Parti. Vide Fel. in c. cum sit Romana. extra. de appel.
- d Alex. ¶ Inquantum. Idem tenet Bar. in l. ij. ff. de re iud. & ibi uide Imo. & Ang. post Paul. de Cast. in l. Titia. fol. mar.

L E X V I.

- 1 Modus sentiendi in causa appellationis, & nu. 2.
- 3 Sententia lata in quibus casibus, primus iudex etiam cognoscat.
- 4 Si appelletur ab interlocutoria, non potest princeps remittere causam ad iudicem a quo, nisi dicat, non obstante tali lege.
- 5 Si appellans ab interlocutoria, in illa succubuerit, tunc cognitio causa principalis remittitur ad iudicem a quo.
- 6 Iudex a quo, si successit in locum iudicis ad quem fuit appellatum, ipse non debet cognoscere, sed eam cognoscendam de legare.
- 7 Iudex appellationis, licet nō habeat necesse addere in sententia, & ideo cō demno, uel absoluo, tamen potest addere.
- 8 Si appellatio est deserta, debet pronunciare appellationem fuisse desertam, & sic absoluere ab obseruatione iudicij.
- 9 Si actor in causa adpellationis probauit illud, quod nō potuit probare in prima causa, potest iudex pronunciare primam sententiam iniustam respectu iuris partis, licet nulla fuerit iniquitas iudicis.
- 10 Si prima snia cōfirmatur expresse, agit ex secunda cōfirmatione. et nu. 11.
- 12 Iudex appellationis, mandabit executioni sententiam appellationis.

Eos qui.

Hęc lex hēt quinq; uel sex partes, & per particulas legā. ¶ Prima pars bñ dicit. ¶ Iudex ad quē appellat, dēt de cā cognoscere, & iudicare, non aut eā ad primū iudicē remittere. h. d. ¶ No. qd dixi in sumario. Itē ¶ no. modū sniandū in cā appellationis. ¶ Opp. s. de iu. in auth. ad hęc. Sol. ibi iudex delegatus remittit ad delegantē. nō aut iudex ad quē remittit ad iudicē a quo. Itē opp. & vñ. qd ipse iudex q iudicauit, dēt de cā appllonis cognoscere, ut l. pfecti. ff. de mino. Sol. ibi loquit in cā restōnis in inte. hic in cā appllonis. Rō, qa in cā appllonis pars pquerit de iniquitate sniē, ut l. j. in prin. ff. eo. in cā restō. in inte. de sua facilitate pquerit. Opp. de l. si pñes. §. qno & qn iudex. Sol. ibi loquit de nullitate, hic uero de iniquitate sniē per appllonem. ¶ Et sic uidetis qd hēt tres casus, qa qnq; qs de iniquitate sniē pquerit per appllonem, & tuuc primus iudex non cognoscat, ut hic. Qnq; pquerit de nullitate sniē, tunc dic, ut l. si pñes, & l. si ut pponis. §. qno & qn iud. Qnq; pquerit de sui facilitate, & tūc ipse idē iudex cognoscat, ut l. pfecti. de min. ¶ Quæ ro, hic loquit, qn appellat a diffinitua, ¶ qd si ab interlocutoria appellat, utrū possit remitti cā ad iudicē a quo? Gl. q est hic, dicit, qd possit fieri per Papā b uel principē. tum qa hoc facit de certa scientia: qa hęc. l. non loquit, nisi de appllone a diffinitua, & uide glo. Alij dñt, qd et si Papa uel imperator faceret, nō ualeret, nisi diceret, nō obstāte tali lege. arg. extra. de rescri. c. dilectus filius. el. ij. qd placet satis per ea q dixi uobis. s. si ¶ ius uel utili. pub. l. si. Et fm hoc pcludit manifestē, qd de iure nō ē in illis casib. in quib. pōt appellari ab interlocutoria, iudex inferior a principe non pōt illam cām remittere ad iudicē primū. Quod intellige uerū, s. qd cognitio illius cāe appellationis, non pōt remitti ad iudicē a quo. ¶ Sed si pars appellans ab interlocutoria succubuit in illa, tūc cognitio cāe principalis remittit ad illū iudicem a quo fuit appellatum, ut extra. eod. c. ut debitis. & e. tit. c. cum appellatio. & c. non solū. lib. 6. Et colligit si bñ aduertat de iure nō, ex l. intra utile. ff. de mino. ¶ ¶ Scdo qro, qd si iudex a quo fuit appellatū, successit in locū iudicis ad quē fuit appellatum? Certē, ipse non dēt cognoscere, sed eam cognoscendā de legare, ut l. ptor. ff. de iurif. omp. iudi. §. de offic. affel. l. si. Ita dicit gl. & bñ. Quæro, & intro gl. magna ¶ utrum iudex ad quē appellatur tpe quo fert snia, dēt addere i snia, & iō p dēno uel absoluo. Quidā dicunt

ADDITIONES.

- a Paris. ¶ Item no. Vide Fel. in c. cum Ioannes heremita. extra. de si. instru.
- b Alex. ¶ Per papā. Vtrum Papa possit cām appellationis ab interlocutoria lata cōmittere iudici a quo, & uide hic, q dixi post Bal. & tenet Bal. hoc idē in diffinitua. In interlocutoria uero, posset alius, quā ē princeps eidem committere.
- c Alex. ¶ Iudex inferior. Adde Bar. in l. ij. in fi. de appel. recipien.
- d Alex. Aduertatur. Vide Bal. adde Bar. in l. j. §. pen. ff. eo. in uer. quæro, qd si compromisit. & per Bal. hic.
- e Barb. ¶ Quæro & intro gl. Et uide Bar. in d. l. j. §. libelli. ff. eo. & in l. cum apud. ff. uel. solui. ubi tenet p riuū, quod dicit, an iudex debet addere uerbum, absoluo uel condemno. uide Host. & Io. An. & ibi dixi in c. Ray. de test. ¶ Intro gl. adde quod no. Bal. per illū tex. in l. cū apud iudi. fol. Et ad istud facit, qa semper snia super cā appellationis necessario refert ad primā sniam, & not. Bar. in l. j. §. de erro. calcu. & adde quod dicit Bar. s. in auth. si quis episcopus. de de epi. aud. & ad confirmationem sententia non debet sibi uendicare locum.

dāt qđ sic, & ar. l. qui ex liberis. §. testō, de bon. pos. fm tab. ff. de pac. l. tale p. m. §. qui puo cavit. Alij dnt, qđ nihil dēt addi. Ita tenet glo. hic per l. chirographis. §. j. de admi. tut. Alij dnt, qđ aut iudex pnunciavit, qđ firmando sniam primā, & tunc nō est necesse, qđ aliquid ad dat. Aut pnunciavit qđ primā sniam, & tunc, siquidē prima snia fuit pdemnatoria, & ipse pnunciavit eā esse iniustā, satis est. Si vero fuit absolutoria, & eā pnunciat esse iniustā, dēt addere, & iō p dēno reū, als, ista snia non pūneret absolutiōnē, uel p demnationē, & nō uale- ret, ut s. de sen. l. p. ses. ¶ Istam opi. ponit gl. in l. Offidius. ff. de leg. 3.

a Quid dicemus? Cōiter tenent doct. qđ ēt si nihil addatur, snia ua- let, qđ sufficit, qđ in ea sit uerbū p demno, uel absoluo, uel equipollēs, ut d. l. p. ses. de sen. & l. j. ff. de re iu. & l. i. summa. e. tit. Vñ qñ sniam absolutoriā pnunciat iniustam, idē est, ac si pnunciaret reū p dēnan dū, esse, & eū p demnaret. Declarat. n. ipsum debitorē esse, ut l. si p- tor. in prin. ff. de iud. & l. q. ro. in prin. ff. de xdil. edic. & s. ex qb. cau. inf. irrog. l. si te explicasse, & l. in rōne. §. cū qđā. ad l. fal. Istas leges allegant doc. Pro hoc facit optimē. s. de iureiu. l. g. n. ff. §. iudex. & l. qui Romæ. §. pe. de uerb. ob. & d. l. Offidius. ff. de leg. 3. Pro hoc vñ castis hic, ibi, cū super omni cā, & c. Ex eo. n. qđ dicit oī, apparet, qđ quæcūq; snia pcesserit, sufficit iudicē appellatiōnis pnunciare pri- mā sniam uel iniustā. ¶ Quæro, an iudex appellatiōnis, possit adde- re in snia, & ideo p demno, uel absoluo. Rñdeo sic. Tex. est expref- sus i. l. cū apud Semproniu. ff. iud. sol. & l. creditor. §. j. de sol. Et hoc ēt est, qđ gl. tua dicit p sultius tñ fecerit, & c. ¶ Quæro, quid si tpa

b appellatiōnis cucurrerūt, b ita qđ appellatiō est deserta, c an iudex

c appellatiōnis hēat pnunciare. Gl. dicit qđ nō, imo est periude, ac si nō fuerit appellatū. Videte, gl. dicit uerū, quod non est pnunciandum diffinitiuē, s. absoluo uel p demno, sed dēt pnunciare appellatiōnē fuisse desertam, & sic absolue ab obseruatione iudicij. Tex. habui

9 stis. s. qūo & qñ iudex. l. si p. ses. ¶ Quæro quid si actor in prima cā

d non pbauit, d & sic qđ eū bñ fuit iudicatū. In cā appellatiōnis pbauit, qualiter sniam feret iudex. Non. n. pōt dicere primā sniam iniustā imo fuit iusta. Rñdeo, imo pōt pronuciare primam sniam iniu- stā respectu iuris partis, licet nulla fuerit iniquitas iudicis. ¶ Quæ- ro quid si iudex appellatiōnis cōfirmat c primā sniam, ex qua oriet actio, an ex pfirmante uel ex pfirmata; Dnt quidā, qđ ex prima, qđ iu- dex secundus nō iudicat, sed primā pfirmat, ar. ff. de uerb. sig. l. lege obuenire. vñ no. distinctionē, an prima snia pfirmet expresse, & tūc

11 agat ex secunda. ¶ uel tacite, per lapsum tps, & tunc agatur ex pri- ma. Ita dicit gl. tua. & alleg. leges su. s. & ista gl. dicit optime. Nā, qñ pfirmatur per lapsum tps, vñ non appellatum, ut l. si. in fi. de temp. app. Sed qñ pfirmatur per sniam, tunc dēt agi ex pfirmante, non ex pfirmato quod probō. Qñq; illud quod pfirmatur. nō pōt pfirmari, ut ipsum, agitur ex pfirmante, non ex pfirmato. ff. ad Treb. l. si qs priore. Inst. qb. mod. re infir. §. sed & si qs priore. ubi primū testm non pōt pfirmari per fm, qđ quis non pōt decedere cū duob. testa- mentis: ita in proposito, & eodem modo ferri non pnt duæ sniæ diffinitiuæ, ut qñ prouo. non est neces. l. j. merito agetur ex secunda pfirmante, non ex cōfirmata. Distinctionē pleniorē, utrum agatur ex confirmato uel ex pfirmante, dicemus. ff. de pact. l. legitima. & in

12 l. tale pactum. §. qui prouocauit. ¶ Quæro, quis mandabit b senten- tiam appellatiōnis executioni, an iudex appellatiōnis pfirmans, an iudex primus? Respon. iudex appellatiōnis, ut gl. l. p. cipimus. uer. in his aut oibus. & uer. officijs. & ibi dicam uobis plenius. j. cod.

ADDITIONES.

- a Paris. ¶ Tenent doc. Vide Fel. in c. cū Io. de fi. instru. Alex. in l. in sententia. ff. de re iud. circa fi. Fely. in c. cū cā. de re iud. ¶ Et Dec. in rub. ex eo. col. antepen. ubi in snia absolutoria an sufficiat iudicē app. dicere appellatiōnē ipsam iniustā seu male iudicatū, & an sufficiat pnunciare bñ uel male appellatū uide ibi, p eū. Pur.
- b Alex. ¶ Cucurrerunt. Sed quid si decursis fatalib. a die appellatiōnis introducte apparet snia lata p primam, nunquid prima mandabitur executioni. Host. quod nō, in c. relata. ex. e. sed Inn. tenet ibi, qđ sic. & Bal. in c. statuimus. quo tpe mil. & gl. alleg. Bal. in l. i. j. ut lit. pen. qđ per desertiōnē appellatiōnis ipso iure transit snia in rem iudicatā. & ad Bal. in ea. l. §. fi. adde, qđ iudex qui pnunciavit appella- tiōnē esse desertam, non habet pronuciare, super prima snia, uidelicet bene iudicatum, fm Bal. in l. ante in fi. s. quo. ap. Et Bal. in l. furti in uer. uenio ad tertiū, ff. de infra. ¶ Adde, an appelletur super desertiōne appellatiōnis, Bal. p. s. o. li. v.
- c Paris. ¶ Est deserta Vide Alex. conf. 104. uol. v. in prin.
- d Alex. ¶ Non probauit. Vide Bal. in l. j. in prin. j. c. & per Mod. in l. j. de re iu. & ibi Lud. & l. in summa. eo. tit. & Bal. hic & est gl. hic.
- e Alex. ¶ Confirmat. An agatur ex snia confirmante, an ex confirmata, Bal. in lex placito. sup. de re. per. adde Bar. & doct. in l. j. §. j. de re iud. Barto. in l. j. in §. fin. in princip. ad Turp.
- f Paris. ¶ Non ex confirmato. Vide Alex. in l. si quis priore. ff. ad Trebel. ¶ Et an executio fiat ex snia confirmante uel ex confirmata, adde Bar. & doc. in l. a diuo Pio. in prin. ff. de re iud. & limita, ut per Alex. ibi. P V T E V S.
- g Alex. Quis mandabit. Vide Bar. in l. a diuo Pio. & ibi doct. de re iud. & Cy. hic ad de Spe. & Io. An. in addi. in tit. de execu. sent. §. nunc dicendū, uer. sed pone, qđ iu- dex. ¶ Adde doc. infra ea. l. in §. super his. ubi qđ potest iudex appell. si uult mit- tere eum. exequendum coram iudice primo. P V T E V S.

a **§. Si quid autem.** In cā appellatiōnis, nō probatū pro- babo. nō allegatū allegabo. h. d. Se- cundo hic, vñ, qđ post didicita testificata, pnt fieri pbōnes, qđ auth. q

semel. s. de pba. Sol. dnt qđā hāc legē in hoc corrigi. Alij dicunt ali- ter, quod plene examinabo in l. per hāc. j. tit. proxi. Scias tñ unū, qđ hāc lex non hēt locū, qñ appellatur ab interlocutoria, quia tunc debet probari ex eisdem actis, ut in cappelanti. de appel. in cle.

ADDITIONES.

- a Ale. ¶ Allegabo. Intelligas in his, qđ sunt post litē ptestatā, secus in his qđ an, u- de Bar. i. l. ita demū. s. de p. cu. Et intellige istā legē, qñ habuit iustā cām ignoratiē, secus si fuit i culpa, & si opposuit. Ant. de Bu. i. c. ad audiētiā de resc. alle. Io. An.
- b Alex. ¶ Scias tamen. Vide Bar. in l. i. j. ff. de ap. reci. & in l. per hanc. in princip. j. tit. i. & Bar. in l. societatem. §. arbitratorum, & c. in uerū. quæro utrum arbitramen- tum possit. ff. pro socio.

§. Si quis autem. Qui testes facit ad iudicem euocari, eis debet expensas facere. hoc dicit. De hoc uidebitis in l. si quando. s. de testib.

- 1 Fideiussor in criminalib. dēt dari per reum: alias detinetur in carceribus.
- 2 Iudex non debet dare originaliter acta; sed eorum exempla.
- 3 Actis exemplatis autoritate iudicis, corā quo facta sunt, debet dari fides.
- 4 Actorum, & instrumentorum productio, potest fieri corā notarijs banchi.

§. Super his. ¶ In causis capitalib. qui idoneos fideiussores non dat pendēte appellatiōne, detinet in car- cere. h. d. ¶ Not. qđ in causis capitalib. qđ non pōt hñ idoneus fi- deiussor, qs detinetur i carcere. Et intellige hoc, qđ detinetur in car- cere ad petitiōnē iudicis, ad quē est appellatum. Qđ apparet, qđ cā appellatiōnis in istis causis capitalib. nō pōt agitari per aliū. ut ff. an per aliū cau. ap. re. l. j. Item apparet ex eo, qđ iudex appellatiōnis dēt mandare sniam executioni, ut dixi in prin. istius legis. Item not. ex hac. l. cum gl. b sua, quæ est super uerbo, & exempla. ¶ qđ originalia acta non dēt dare iudex: sed dēt dare exempla. Ex quo not. qđ actis exemplatis, dēt dari fides, dum tñ sint exēplata, autoritate iudicis, corā quo facta sunt. & eis fidem sua autoritate imponat. Facit. s. de fide inst. auth. ad hāc. Itē no. ex hac. l. cum gl. quæ est super uer- bo. scriinia. ¶ qđ productio actorum, & instrumentorum potest fie- ri coram notarijs banchi. Facit, quod habuistis. s. de precib. Impe- offe. auth. quæ supplicatio. j. tit. i. auth. appellatiōne.

ADDITIONES.

- a Paris. ¶ In carcere. Et si nō esset, dēt poni pendente eppellatiōne, uide Io. de Dā ma. p. i. in prin. dicens non adiri fideiussores, ēt si tractaret solū de pōna per- petui carceris in alijs aut corporalis. non est dubiū, ut hic. & uide Bolog. in 7. ad- di. & qñ appellat ab interlocutoria super captura carceris, & qñ dēt detineri per iudicē ad quē, uel a quo, & qđ possit interuenire fideiussor, ēt ubi esset impo- nenda pōna mortis, & deberet relaxari. & ibi ēt qđ ille qui semel aufugit de car- cere, nunquā uenit relaxandus, datis ēt fideiussorib. licet aliās uenisset, eis datis. ¶ Adde Bar. in l. j. ff. de cust. reor. Gui. Pap. q. 237. Bal. in l. i. j. de epis. aud. in l. ne minem j. hoc & Capel. Tolof. q. 100. q. 273. 374. P V T E V S.
- b Alex. ¶ Cum gl. adde gl. in c. cum cām. in gl. j. de proba. & Ang. in auth. si quis in aliquo. ubi dicit, quod archiui publici fidem faciunt ad hāc, qđ acta ex archiuis publicis notorium inducunt, fm Inn. in c. ex insinuatione. de appe. & Bal. in l. i. j. sup. quo. & quando iudex. & ipse in l. gesta. s. de rei iud.
- c Alex. ¶ Notarijs. Bar. in l. si finita. §. Jul. in d. auth. qđ supplicatio. sed Bal. in d. l. i. j. s. de eden. & in auth. qđ supplicatio. vñ tenere p per l. instar. j. de iur. fil. lib. x. & qđ no. in c. qñ. de pb. ubi Host. dicit scripturā factā a notario, nō hñ uires, nisi sit pducta corā iudice. Itē, qđ pbō est fiēda iudici, nō notario. l. iubemus. de lib. ca. cū si. adde gl. in l. hac p sultissima. §. pe. s. de test. Ang. in d. §. Julia. tenet p Bar. sed Imo. qđ relatio termini seruāt de p suetudine, qđ sit notario. & in hoc sit uera opi. Bar. & Bal. in l. p. cipimus. j. de app. ubi Bar. Sed pductio instrorum fit corā iudi- ce. Forte tñ fm eum pōt saluari dictū Bar. si pductio esset facta ab aduersario, ad uerā parte pñte & p sentione, aliās forte nō sufficeret pductionē notario fieri. Facit qđ no. in Spe. de istr. ed. §. restat. Et similiter forte sufficeret pducere acta primæ causæ, corā notario iudicis apphōnis, ex quo aliās sunt actitata inter par- tes, qđ non facerent fidē, nisi uocata fuisset pars in exhibitione actorū, iuxta l. j. & i. s. de rela. tex. de quo uide latius ibi per eū, post Ang. Et adde Bar. in l. i. j. cir- ca fi. j. de iur. fil. lib. x. Bar. in l. multrū. de p. di. & de. & Bal. in l. antea. §. finatū. per illū tex. s. de arbi. qđ sufficit p dōnem notificari iudici, uel parti, & Bal. in l. i. j. in prin. ff. de iureiu. & in l. p. cipimus. j. e. & Bar. in §. i. j. Sed p Bart. hic uidetur te- nere Bal. in l. si ea. in 2. no. in fi. de acc. per tex. in l. Sēpronia. ff. de fur. Bar. & Bal. in l. si quis se infra. de acc. & Bal. in l. hac consultissima. §. si quis aut. de test. in fi. Bal. tñ hic in fi. transit cum Bar. concor. qđ productio testium, & probarionum, quæ nec potest fieri, nisi cā cognita & parte citata. l. iudices. s. de fi. instr. l. si quā- do. s. de testi. non possunt produci notario, per alleg. pro ista parte, sed relatio pntij & alia, quæ non requirunt causæ cognitionem, sit per allegata in contra- rium. Vide per me in l. i. j. sup. de eden.

1 Appellans frustratorie, punitur extra ordinem.

§. Ne autem temere. ¶ Qui frustratorie appellauit, extra ordinem punitur. h. dicit. Quæro. quam poenam sustinebit. Dic, ut in gl. Bar.

- 1 Termus bidui in causa propria: tridui, in aliena assignatur.
- 2 Appellatio illo die, & iudice sedēte pro tribunali pōt interponi uia uoce.
- 3 Post autem non appellatur, nisi in scriptis, & quid in interlocutoria.

§. Si autem in iudicio. Bñ dicit, ¶ ad appellādū in ppria cā dat biduū, in aliena triduū. h. d. No. qđ tps appellādū i ppria cā, est biduū, i alia tri- duū. l. hodie corrigat. ut statū dicā. Itē no. qđ app. dēt iterponi i scri- ptis, qđ appet ex isto tex. qđ ēt, appellatorios libellos. Op. p hoc. ff. e. l. j. §. si. & l. si. & l. sc. Sol. l. bi pmittit, qđ appellet uia uoce, illo die. iu- dice

3 dice sedente pro tribunali. † post aut non licet appellare, nisi in scriptis. Ab interlocutoria autem semper debet appellari in scriptis. ut in c. j. extra. co. tit. lib. 6.

A V T H E N.

1 Absens condemnatus, qui non est vere contumax, potest appellare, & tempus appellandi currit a tempore scientie.

2 Hodie. Hæc auth. corrigit. Opp. ff. qñ app. sit. l. j. §. dies. Dicit gl. qñ ibi dicitur a tpe sciētiæ, subaudi, & a tpe scientiæ. † Vñ absens & dēnatus, qñ nō est vere contumax, pot appellare, & tps appellandi currit a tpe sciētiæ, ut hic, & dixi i. lab. co. §. quō & qñ iudex.

A D D I T I O N E S.

1 Alex. ¶ Hodie. An iudex possit istud tempus. l. decem dierum datorū ad appellandum abbreviare, uide eum in l. ij. ff. de re iud. & ibi doc. an possit reuocare, & intra quantum tps, uide eum, & doc. in l. quamuis. ff. eo. Intellige legē hodie. qñ appello ab actu momentaneo. secus si ab actu successiuo, uide Bar. in l. inficiando. ff. de fur. Et an istud tempus possit consensu partium prorogari. Bar. hic qñ non. & in auth. ei qui. §. de temp. app. & Pau. de Lez. & alii, in cle. qñ diu. extra. e. & sequit Ro. & Pau. de Ca. in l. ij. ff. de re iud. uide post Bar. in auth. ei qui. §. tit. r. Paris. ¶ Hodie. De materia decendū dati ad app. uide Fel. in c. quod ad consultationem. extra. de re iud. doc. in auth. ei qui appella. J. de tēp. app. Item quod tps app. currat de momento ad momentum, & idem de tempore compromissi, uide Bal. in l. §. 2. ad fi. §. comm. deleg. quomodo autem fiat ista computatio de momento ad momentum, uide Io. de Dama. confi. 93. Item quod licet de uoluntate currat de momento ad momentum, tñ secus est anno dato ad prosequendū: iura dicunt in annum a die interpositæ appellationis, qñ dicitur, & excludit illā diē: secus in decennio dato ad appellationem. quia iura dñt, qñ currit a recitatione sciētiæ, ut est tēx. in corpore, uide Inn. in c. qñ ad consultationem. de re iud. Pro qua diuersitate, uide Abb. in c. super eo. el. 2. de app. & sequitur ibi Perus. ¶ Istam diuersitatem, vñ tēx. in l. §. biduum ff. qñ appellā. sit. ubi dicit esse appellandum intra biduum a die sciētiæ, & tñ intelligitur de momento ad momentum, fm gl. in §. dies. & ibi Ang. Aret. ponit uerum esse, qñ Ang. de Peru. in d. §. biduum. & in d. §. dies. tenuit, qñ de iure forum non currat tps appellationis de momento ad momentum, p̄ illum tēx. secus in decennio dato de iure nouo, quia iura aliter loquuntur, ut dixi. Sed Ang. Aret. in d. §. biduum. & in d. §. dies illum reprehendit post Raph. Cuna. sed opinio Ang. Aret. vñ uerior, & Alex. in d. l. j. §. si quis cautio. reprobatur Bar. in d. §. dies, & a ueritate illius dicti pendet ueritas prædictæ opinio nis, alias nō esset data rō diuersitatis, inter tps interponendæ appellationis, & tps prosequendi, & generaliter male diceret gl. in d. l. sicut. de app. qñ tñ approbatur, ut dixi, & per ista in foro, qñ in terminis decreti de ordine causæ civilis, fm qñ debet appellari intra quatuor dies, non currit tempus de momento ad momentum, ex quo dicitur in ipso decreto a die latæ sententiæ.

1 Apostoli etiam parti non petenti, per iudicem dari debent. 2 Si pars nō petit apostolos, intra tps debitū, appellatio habetur pro deserta. 3 Apostolos. Iudex debet dare apostolos, et nō petenti, & cautio de rato, de exercenda appellatione, non interponit. h. d. † Hoc est uerū, qñ apostoli debent dari a iudice, et parte non petente: tñ si pars nō peteret intra tps debitū, appellatio haberet̄ p̄ deserta. ff. de lib. dimiss. l. j. & j. co. l. iudicibus. & ibi uidebitis.

A D D I T I O.

1 Ale. ¶ Nō petenti. Sed ut qñ hodie apostoli debeant peti, in cle. qñ uis. de app. & dixit. Io. An. in nouel. in c. primo. de app. in 6. fm Host. qñ iudex si admittit appellationem debet dare apostolos et non petenti, alias nō dēt dare. Et an p̄ dationē, eorū uideat̄ appellationi deferre. Bal. no. in l. ii. J. eo. ¶ Et adde quæ ibi dixi & an apostoli sint pars appellationis. Rota decif. 366. in no. PVT.

L E X V I I.

1 Appellare debent electi ad munera publica auctoritate, uel utilitate, & suam appellationem iustam ostendere, alias uidentur consentire. 2 Qui non appellat, uidetur consentire. 3 Qui appellat debet probare se iuste appellare. 4 Quis probabit de instantia prima causæ. 5 Appellatione interposita oīa manēt in eo statu, i quo erāt ante latā sciētiā.

1 Hi qui ad ciuilia. Bñ dicit. ¶ Electi ad munera publica auctoritate uel utilitate, debēt appellare, & suā appellationem iustā ostēdere, aliās vñr̄ consentire. h. d. No. qñ ab istis electionib. b̄ ad officia dēt appellari. uidistis §. eo. l. si ad scribatū. † Secundo no. qñ nō appellat, vñr̄ consentire. Simile, quō & qñ iudex. l. ab eo. §. de postulādo. l. j. † Tertio no. qñ ille qui appellat, dēt pbare se iuste appellasse, ut hic in fi. Opp. j. eo. l. nominationes. Sol. ut in gl. qñ ibi noīatio peccari: in forma, hic non. Opp. secundo, in auth. de defen. ciui. §. interim. Sol. ut in gl. Itē opp. de l. j. §. si quis tutor. ff. qñ app. sit. Sol. Hic loquitur in munere publico auctoritate, & utilitate, & ibi loquitur in eo, quod est publicum auctoritate tñ, ut tute a, & cura. Reuoco in dubiū qñ dēt pbare c̄ in cā appellationis: Hic inter gl. nostros fuit dissensio. Tu uero bñ di cas sic. Qñq; qñ r̄, qñ debet probare se iuste appellasse, hoc est appellationē rite interpositā esse, qñ ruo loco & tpe, & apostolos petitos esse, & similia, & tunc, sine dubio d̄ ille qui appellat, debet probare. ut l. litigatorib. & l. si qñ. j. eo. in l. eos. i. prin. & §. pe. † Qñq; qñ r̄, qñ dēt pbare de iustitia cāz, & tūc, aut altera pars tñr̄ psequitur apponē, alio existente contumace, & ille dēt pbare iustitiā p̄ se, qñ psequit̄ app. & uult in iustam, ut i auth. de his qñ ingre. ad ap. §. illud quoque, & l. ampliorē. j. e. r. Qñq; utraq; pars psequit̄. Et hic aduerte, qñ dā est pbō, qñ sit p̄ modū abnegationis. V. g. dico latā sciētiā, me nō citato, nō p̄cedente cāz cognitione: hoc uolo pbare p̄ inspec-

tionē actorū, qñ in eis nō p̄tinet citatio, neq; terminus ad pbādū, & si. ar. l. si. §. de re. cre. Et isto mō, ei qñ appellat incūbit pbō. iudex. n. hēt inspiciere acta. Et sic nō. qñ licet p̄sumat̄ p̄ rectitudine p̄cessus nō apparētib. actis in scriptis si tñr̄ appareant acta, & reperiat̄ ibi aliquid quod solēne defecisse, tūc ex actis p̄bat̄ defectus c̄ solēnitatis qñ illā p̄sumptionē, quæ erat p̄ actis in scriptis, de hoc h̄ extra. i. c. j. de lit. p̄te. & p̄ his qñ no. Io. And. in c. cū ad sedē. de rest. spo. & in c. qñ qñ de pb. j. e. l. ne cās. & §. de edē. l. is apud quē. Si uero quærit̄ de pbatione, qñ sit directo p̄ testes, & instra, tūc ille hēt pbare in cā appellationis qñ habeat pbare in prima, ut hac l. & §. eo. l. eos. §. j. tit. j. p̄ hanc. † Nam interposita appellatione, omnia manent in eo, statu, in quo erant ante latam sententiam, ut §. eo. l. appellatione.

A D D I T I O N E S.

1 Alex. ¶ Hi qui ad ciuilia. Et ad hanc legem, uide quæ dixi, post Bar. in l. Imperatores. ff. de publ. & per Inn. in c. l. de his quæ si a maio. parte capitu. Barb. ¶ Hi qui ad ciuilia. Vide Old. in confi. 18. ubi decidit p̄ istā legē, qñ si ep̄s reprobatur aliquem, ne admittat̄ ad beneficium, non d̄ sciētia diffinitiuā, sed est certum reprobatorium. Allegauit hanc legem limita. in c. constitutis. in gl. de app. b̄ Alex. ¶ Electionib. Vide Bar. in d. l. ab eo. & in l. ii. ff. de iureiran. c̄ Alex. ¶ Probare. Cui incumbat onus probandi, in cā appellationis, Bar. in l. si. ff. si tu. uel cur. app. & gl. & Bar. in l. si. si aduer. cred. & Inn. in c. bonz. el. 1. in gl. 1. in uerbo, sumitur. de elect. Et sem p̄ appellās nō sustinere actoris uices. in c. significauerunt. & ibi no. de exce. in c. p̄stitutus. uer. sup. de elec. & no. in l. de pupillo. §. si procurator. ff. de ope. no. nun. Vide gl. in c. p̄ntia. de renun. & in c. qñ qñ. in uerbo p̄sumat̄. & But. post gl. in c. cum sp̄ali. §. j. de app. & qñ ibi in appellante ab interlocutoria, & hic adde Bal. in l. p̄ hanc. ad fi. de tēp. app. Adde tñ, qñ si in arbitriis appellatur, incumbit onus probandi appellati, ut colligit ex no. p̄ Inn. in c. ad petitionē. & ibi doct. de accu. ad quē se remittit Bar. in l. ii. de re iud. & no. Abb. in c. qñ ad p̄sultationē. de re iud. Adde, quid si appellatum sit, nec appareat, qñ iudex appellationi detulerit, qñ p̄sumendū, si notarius attestet, uide Pet. de Ancha. confi. 215. ¶ Quis teneat̄ probare & acta producere Guid. pap. q. 20. & qñ teneat̄ sciētiā exhibere uide Bal. hic & in l. ij. ut lit. pend. non lic. appel. Dec. & Perus. in c. cum in ecclesia. de app. & qñ appellans teneat̄ probare vñr̄ tēx. in c. cū super. de re iud. ubi Abb. Io. de Imo. & Fel. notant ad hoc. PVT.

1 Paris. ¶ Sine dubio. Vide Can. in c. in p̄sentia. de renun. Spe. in ti. de sen. ad fin. c̄ Paris. ¶ Probat̄ defectus. Vide qñ hēs ad Bar. in l. de uno quoq; ff. de re iud. qñ licet in sciētia de antiquo p̄sumat̄ citatio, si tñr̄ ex inspectione actorū appareat p̄riū, tollit illā p̄sumptio, & seruat̄ decisio Pau. de Ca. p̄. §. 50. & uide Fran. confi. 62. ad fi. & qñ habes ad Bar. in l. i. §. de rela. uide Fel. in c. qñ qñ. uerfi. limita uno modo. f̄ Alex. ¶ Quæritur. Adde Bal. in l. proxi. & Io. And. in c. qñ qñ. de prob. sup. gl. fi.

L E X V I I I.

1 Si contra. Breuiter dicit. Si appellatio debito mō nō est prosecuta, p̄cedente appone sciētia executioni mā datur. h. d. No. qñ nisi quis ostendat prosecutam appellationē, debito tempore, sententia a primo iudice potest mandari executioni.

A D D I T I O.

1 Alex. ¶ Si contra. Adde Ang. confi. 130.

L E X I X.

1 Dominus. Breuiter dicit. Dominus potest prosequi appellationem, a procuratore interpositam. hoc dicit. An ipse procurator possit causam appellationis prosequi, uide bitis plene in l. inuitus. §. de procu. ubi est materia.

L E X X.

1 Appellationem interpositam ab actore curatoris, curator exequitur, uel minor factus legitimus. 2 Actor datus ad litem, non potest prosequi causam appellationis in eadem lite interpositam. & quid si uelit prosequi. nu. 5. 3 Actor constituitur a tutore seu curatore, iudice auctorizante, nu. 1. 4 Vel a iudice, curator postulante.

1 Si actor. Bñ dicit. ¶ Appellationem interpositā ab actore curatoris, curator psequit̄, uel minor factus legitimus etatis. h. d. hæc bona l. No. qñ actor datur a curatore. Secundo no. qñ actor datus ad litē, nō pot psequi cām apponē interpositā in eadē lite: & eodē mō in p̄curatore. Qñ dic, ut dicemus plene de p̄cū. l. inuitus. Opp. ad primū, & vñ, qñ actor datur a iudice, nō a curatore, ut insti. de cura. §. si & ff. de his qñ no. in fa. l. furri. §. mandati. Glo. fatet̄ p̄riū, & qñ hic d̄ a curatore. i. a iudice, postulante curatore, & uide gl. qñ no. p̄petuo p̄ formā, qua p̄stituit̄ actor. Tñ qñ qñ gl. dicit̄ qñ ueritas est, qñ duplex ē forma p̄stituedi actorē. Vna, qñ p̄stituat̄ a tutore seu curatore iudice auctorizante, ita loq̄t̄ hic, & ff. de tut. l. solēt. & l. neq; §. de p̄c. ¶ Alia forma ē qñ p̄stituat̄ a iudice, curatore postulante, & ita loq̄t̄ Inst. d̄ cura. i. fi. cū fi. Effectū at̄ istarū formarū & mām de isto actore, dic plene i. l. actor. ff. rē ra. ha. & hēmusrubri cāspālē. §. de tu. & cur. ad lit. dā. l. j. qñ no. i. gl. n̄ra. Has formas tetigit §. d̄ p̄c. l. neq; ¶ Quæro, vtrū actor possit cām apponē psequi, si uelit

A D D I T I O N E S.

1 Alex. ¶ Si actor. Et adde cautelā, quā dat Ant. de But. in c. dilecti. el. 2. de rescri. ubi dicit, qñ si lapsus est terminus decem dierum a die latæ interlocutoriæ, qñ tu habes petere eam reuocare, si iudex non reuocat appellare ab hoc grauamine, quæ cautela uidetur esse contra mentem Bar. in l. j. §. s̄. r̄. r̄. r̄. non pos. b̄ Alex. ¶ Actor Et de actore. adde tēx. no. in litem eorum. §. si ita. ff. quod cuiusque uni. no. Adde, an actor possit ad unam litem dari ab uniuersitate & a tutore uel curatore, Io. And. in tit. de actore. §. illico. uer. actor ergo. An autem, pro minore admittatur coniuncta persona ad agendum, uide per Io. post. Spe. in tit. de coniuncta persona. §. j. uer. item is, pro quo agit.

Gl. dicit qd pt, no ut actor, sed ut quilibet ex neus, & uide gl. ult. ista gl. dicit ueritate, sed ad eius intellectum aduerte, aut hic minor sustinebat partes rei, & pcedit sine dubio, qa quilibet est idoneus defensor sine mandato cu satisfactione. ut ff. de proc. l. minor. Sed si sustinebat iste minor partes actoris, oportet, qd intelligamus qd iste actor erat iuncta psona, qd poterat admitti sine mandato, alias no pcederet. Et fm hoc habes hic solutionem illius qonis, de qua dubitari consuevit, an p minore admittat iuncta persona ad agendum. v. n. qd no cu ipse minor non sit legitima persona, ergo nec ille q agit noie eius, cu non sit legitimus administrator. gl. th. v. tenere qd hoc in l. tutor qui post. circa princ. de admin. tut. & ibi glossella. lac. de Ar. & Cy. tangunt in l. exigendis. s. de procu. & ibi dicam.

LEX XI.

1 Manifesta que sunt non indigent probatione.
2 Differentia inter manifestum, & notorium.
1 Ciues. Quae manifesta sunt, pbone no indigent. h. d. Opponit. de l. nominationes. j. co. Sol. Ibi non tenuit electio
a Opp. de l. ueteranus. j. qn puo. no est necess. Sol. Ibi speciale. Opp. de l. ca qdem. j. de accu. aduertatis. Dicit gl. qd est dria inter manifestu, & notoriu. Na ea q sunt notoria, pbatione no indiget, ur l. j. rra. Et q sunt manifesta, indigent pbone, ut hic. & uide gl. qua tene meti, & no. Ad praedicta facit, qd no. in l. si uero p adenato. S. qui p rei. ff. qui fati. d. cog. th. ego b pro declaratioe qro, q dria sit inter notoriu & manifestum. De hoc in Spe. de notor. crimi. S. j. & ia de manifesto. Alij Canonistae ponut ex. de coha. cleric. & mul. c. v. ra. Do.
c Cy. aliqd tagit in d. l. ca qde. de acc. d. la. But. dicebat bf, & hoc sufficit uobis, qd dria iter notoriu & manifestu, colligit ex his, q dnr i auth. q semel, quo & qn iud. Na ea, q nunq habuerunt actu pmanet, n pnt trahere in notoriu, ut puta, uox praconis, Ea uero, q habuerit actu pmanente, ut edicta in albo pposita traescunt i notoriu: & q in platea sit for, & sifia. Sed q sit pconizatu, no trahit i notoriu. In mo at pbadi differut hae. na i notorio no e necesse, q pbe no toriu ee. In manifesto debeo pbare ipm scm, q dico manifestu, ut hic

ADDITIONES.

a Alex. Indigent. Notoria, probatione non indigent, debent tamen allegari, ut no. gl. in cle. appellanti. de app. & dixi post Bar. in l. i. j. ut quae defunt aduo. & uoluit no. Bar. in l. i. ff. de excep. & Imo. & Ant. in c. ii. ut lit. non pte. & quid sit manifestum & notorium, adde bar. in l. haeres palam, in prin. ff. de test. & d. s. qui pro rei. & uide auth. qui semel. s. quomodo. & quando iud. Adde tamen, si exceptio est notoria iudici, nunquam est necesse, ut opponatur, sed equitate suadete iudex potest absolvere ex suo officio. l. si. ff. de iu. no. gl. in l. ubi pactum. s. de tran. sa. & s. de iud. l. properand. s. in autem. Si tamen iudex non uult, non arctatur, alias, si non esset notoriu, ut iudici debet opponi, ut l. ii. in prin. si quis cautio. ubi est tex. Facit l. i. s. ut quae defunt aduo. secundu Alleg. in d. l. i. quomodo & quando iudex, q notoriu non requirit oppositione, sed allegatione. Potest tn in notoriis ipse iudex supplere, ut no. bal. in l. ea quide de accu. & in l. i. in fi. s. qui & aduer. quos Adde tn, q in notoriis requiritur citatio, partis ii. q. i. Deus omnipotens, ut habes, post Bar. in l. j. s. nuntiatio. in apost. quae incipit, q glo. uult. & c. de op. no. nun. & post. Bal. in l. emptore. ff. de actione emp. Adde, ut per Old. consi. 18.
b Barb. Tn ego. Vide. Ant. in contra. in c. in nostra. de coha. cle. & mulie.
c Alex. Breuiter. Adde l. ab accusatione. s. nuntiatores. ff. ad Turp. & ibi habes post eum. & Bar. in l. de minore. s. tormenta. ff. de quzstionibus.

LEX XII.

1 Fideiussor in civilibus, si non detur per reum, non det in carcere detineri.
a Minime. Condennatus in civili, no det in carcere detineri
1 secus in criminali, si fideiussores non habeat. h. d. Pro euidencia debes scire, qd in causis civilibus seu pecuniariis, condennatus no potest detineri in carcerib. pro debito. j. qui bo. ce. po. l. j. No. tex. facit et istud principium qd retores terrarum, qui faciunt appellanti. iniuriam, ex eo quia appellant. Videbitis in l. & in maioribus. j. co. & quod ibi no. nota hanc legem.

ADDITIONES.

a Paris. Minime. Vide ad Bar. in l. eos. s. super his. s. eo. tit.

LEX XIII.

1 Appellatione pendente, nihil est innovandum, etia ex principis rescripto.
2 Postquam causa est commissa consilio sapientis, iudex non debet admittere nouas probationes.

1 Ex illo tempore. Lite pendente per appellationem uel consultatione, no debet aliquid innovari, etia ex rescripto Principis. h. d. Habes hic nouum calum secundu lec. gl. ista lex posset intelligi et alio modo, & magis nota biliter, breuiter dicit secundu ista. Lite pendente per appellatione, uel consultationem, non debet iudex admittere instrumenta, uel alia quae cora eo producentur, sed iudici appellationis uel consultori acta prima remittet. h. d. Et fm hoc habes notare, qd postquam causa est commissa consilio sapientis, iudex non debet admittere nouas probationes, qd tenebis menti perpetuo. Sed quaero, quid si amiserit, & processerit. ualebit ne? Vidistis s. titu. l. j. dic. ut ibi.

ADDITIONES.

a Alex. Consilio sapientis. Qn ca est commissa consilio sapientis, iudex no admittit nouas probationes, uide per Moder. & post bar. in l. ad princip. ff. e. & Bar. in l. in offe. rendis. j. e. idem in grauamine, secundum Bar. in l. per hanc. in prin. j. ti. i. Paris. Sapientis. Vide Bar. in l. i. s. quz situm. s. de appel.

LEX XIII.

1 Sententia lata, statim potest uia uoce appellari.
2 Res iudicata dicitur intra decem dies, quos potest appellari in his, in quibus fit executio ipso iure, sine facto hominis. & nu. 4. & 5.
3 Donec iudex sedet pro tribunali, potest appellari uia uoce.
4 Differentia inter sententiam, & rem iudicatam.

1 Litigatoribus. Statim lata snia potest uia uoce appellari. h. d. No. istu tex. & sic innuit, qd res iudicata dicitur intra decem dies, intra quos potest appellari. h. d. j. Op. dicitur hic illico. Contra, imo uidetur, qd possit appellari uia uoce, donec iudex sedet pro tribunali, licet ad actus ex neos diuerit, ut ff. de in integ. rest. l. diuus. Solu. fm opi. Hug. quae comuniter tenetur, ista lex suppletur per rrium. ut hic dicitur, qd illico. s. iudice sedente & p tribunali, & hoc tenet gl. in l. ij. ff. eo. Quaero, an dicit res iudicata intra illos decem dies, q dantur ad appelland. Hic uidet tex. qd sic. Idem uidetur uelle gl. ff. de re iud. l. j. Canonistae vnt dicere rrium extra. de re iud. c. qd ad consultatione. dicunt. n. sniam transire in re iudicatam, qn appellari non potest. Pro hoc uidetur text. in l. si fundus. s. si plures. ff. de pig. Ego dixi uobis. s. de re iud. super rub. j. qd dria est inter sniam & rem iudicatam, nam snia, dicitur ille actus sententiandi. Res iudicata dicitur effectus sniae, ut in toto tit. de re iud. j. Si ergo quaeratur, an sententia habeat effectum intra decem dies, qui dantur ad appelland. Rndetur. Quada est executio quae fit a iure, sine facto hominis, ut qd demnatus furti sit infamis, & similia, & tunc habet effectum incontinenti, ut l. furti, in princ. ff. de his qui no. infa. ff. de pe. l. qd ad statu. & l. qui ult. & ff. de iniust. rest. si quis filio exhaeredato s. irritum. Quaedam sunt, quae requirunt executione hominis & quo ad illa, non dicitur res iudicata, quia interim executioni madari non pot, ut ff. nil no. app. pden. l. j. & ibi nota.

ADDITIONES.

a Alex. Vna uoce. Vide bar. in l. i. ff. de procu. Sed quid si quis appellauit uia uoce, post appellauit in scriptis, quae appellatio teneat? uide Bart. in l. cum procu. s. si dominus. ff. de ope. no. nun. qui tenet, q prima tenet. Secunda fuit Ange. ibi contraria, qd secunda teneat, & non prima, dummodo utraque fuerit facta intra tempus appellandi. Mouetur: quia re integra licitum fuerit recedere a prima, & per secundam intelligitur recessum a prima, alle. l. si quis libellos. s. eo. hae dicitur, uera quando una sola sententia emanauit, sed iudex primo tulit interlocutoriam a qua ego appello, & sic per eam fui exemptus a iurisdictione sua sed demum fert sententiam diffinitiuam, non propterea intelligor renunciaisse appellationi ab interlocutoria. alle. not. per. Ioan. And. post Inn. in c. dilecto. ad fi. De hac, & pro hac opi. Ang. & posset allegari secundum Imo. ibi, qd no. Bar. in d. s. si dominus. in uer. sed an personam appellantem. Et adde, qd hanc opi. tenet Ant. in c. dilecto de app. Alia fuit opi. Abb. antiqui, cum quo transit Io. And. in c. bonz. de app. sequuntur Ro. in antiquis decisi. 463. qd utraque appellatio teneat, & esset in potestate partis, quam profequi uellet. Et hae opi. secundum Inn. in foro Canonico forte seruaretur in practica propter opi. doc. cano. & decisi. Rot. in foro autem ciuili non libenter discedunt assessores a Bar. tamen de iure etiam forte uerior est opi. Bar. per rationem suam, & uide no. in c. bonz. a 1. q. 2. c. Lotharius. & per Io. in d. s. si dominus. & ibi scripsi post Bar. & uide gl. in cle. si ante. de app. & hae uera, quancumque appellationes interponuntur ex interuallo, secus si eodem tempore, quia tunc appellatio no esset, nisi una, per no. per gl. & ibi dixi in l. si conuenerit ff. de pig. act. Et ita uidetur transire Imo. Adde tamen, qd cum opi. Io. And. & lequacium uidetur transire Bal. in c. j. quo tep. mil. & in l. appellationes. j. e. Et uide Lud. in d. s. si dominus. & in d. l. si quis libellos. & uide quz dixi post Bar. in d. s. si dominus. maxime ad fi. adde Pa. de Ca. consi. 25. qui tenet opi. Bar. in d. l. cum procurator. & uide bal. consi. 108.

LEX XV.

Ne causas. Breuiter dicit. Quae retractationi non subiacet diligenter sunt agenda, & iudex qui consultori omnia acta non miserit, infamatur. h. d.

LEX XVI.

Eos etiam. Breuiter dicit. A legato principis, potest appellari. h. d.

LEX XVII.

Si apud. Breuiter dicit. A pratore, appellatur ad praefectum, hoc dicit.

LEX XVIII.

1 Qui non petit apostolos, tempore debito, uel eos non praesentat iudici ad quem, uidetur, appellationem deferere. & nu. 2. Item si non ueniat ad prosequendam appellationem.

3 Quae dicantur refutatoria praeces.
a Quoniam. Bf dicit. Si applo est deferta pp aplos no peti tos, uel no psentatos, uel pp psecutione omifam, snia executioni mandat. h. d. j. No. qd q no perit aplos debito tpe, uel eos no psentat iudici ad que, v. appsonne deferere. idem si no uenit ad psequeda applonne, tpe debito, & c. Vidistis. s. co. l. ptes. d. hic refutatoriae praeces, & c. j. Quae ro, qd nr refutatoriae pces. Quid dicunt, qd intelligitur de ipsis apostolis. Alij dicunt, qd intelligitur de libello, qui datur super prosecutione appellationis. Alij intelligunt de ipsa appellatione. Tene quamuis, quia non curo.

ADDITIONES.

a Alex. Quoniam. Ad intellectum huius l. uide bar. in l. i. ff. de lib. dimif. & bar. in l. eos. s. super eodem. tit.

LEX XIX.

- 1 Appellatur a quolibet iudice, excepto praefecto pratorio.
- 2 Licet episcopus esset privilegiatus, ut a sententia sua non appelletur, tamen potest appellari a sententia sui vicarii.
- 3 Idem in potestate, & capitaneo, si ex forma statuti ab eius sententia, non possit appellari.
- 4 Pana frustratorie appellantis.

A proconsulibus. A quolibet iudice, excepto praefecto pratorio potest appellari, & si appellatio non recipitur, appellans potest persequi, ac si recepta fuisset, si succubuit, puniatur, si obtinuerit, iudex multabitur. h. d. ista no. lex.

1 No. q. licet episcopus esset privilegiatus, ut a sua sententia non appelletur, tamen potest appellari a sententia sui vicarii. Et videtur ibi, & his quibus vice praefectorum, & c. Et videtur gl. Idem dico in Pratore & Capitaneo, si diceretur in statu ro. q. a sententia eius non possit appellari, tamen a sententia vicarii poterit appellari. Op. ff. de app. non licet l. j. Sol. Licet regula sit, quod a quolibet iudice possit appellari, tamen fallit, in casibus quod ponuntur in hac glo. quae videtur & no. Op. & v. q. ille, qui frustratorie appellavit, puniatur alia poena, ut s. e. l. eos. §. ne temere. Sol. Quandoque quis appellavit frustratorie, & appellatio non recipitur, & tunc habet locum poena huiusmodi. Quandoque quis frustratorie appellat, & appellatio recipitur, & tunc habet locum poena quae ponitur in l. ab executione. §. quo app. non recipitur.

ADDITIONES.

- a Ale. ¶ Potest persequi. No. appellationem esse deferendam. limita in casibus. no. per gl. in auth. de iud. in §. nostros. & intellige, ut per anno. in c. pastor. de off. dele. & vide §. quo. ap. l. j. vide in l. sciendum. de app. rec.
- b Paris. ¶ Licet episcopus. Adde simile, quod in actis auctoritas episcopi non sufficeret, auctoritas vicarii illo absente sufficeret. Ang. in l. adoptio non iure facta. ff. de adoptio. & licet episcopus extra diocesim possit instituire potestatem. c. patronus. non istud possit vicarius. Bal. in l. 2. ff. de off. procon.
- c Alex. ¶ Sui vicarii. Si vero non possit appellari a sententia potestatis, potest tamen appellari a sententia sui vicarii. Adde, Bar. in l. j. ff. qui & a quibus, & ibi dixi.

LEX XX.

Et in maioribus. A sententia lata in qualibet summa & in quacunque causa, potest appellari. h. d.

LEX XXI.

- 1 Index, si appellationem non admittit, punitur in syndicato.
 - 2 Appellatio quando interponitur a diffinitiva, iudex debet ei deferre.
 - 3 Officiales, quod deant resistere rectori, quam malefacit, sic & subditus praelato.
- Quoniam.** Si iudex appellationem a diffinitiva non recipit, ipse punitur a tempore sui syndicati, & eius officia
- 1 lis. h. d. ¶ No. quod appellatio interponitur a diffinitiva, iudex debet ei deferre, & iam practice qui. ¶ No. quod officiales debent resistere rectori, quam male facit, sicut & subditus praelato. Gl. signat quodammodo arg. tria. & videtur de ea ibi. l. si quis id. §. doli. ff. de iur. om. iu. Sol. non punitur illo edito, quod regit doli, sed alias multabitur. arg. ubi bo. rap. l. ij. §. hac actio ne de penis. l. absente. in fi. Sed hanc constitutionem non regit doli. Sed §. in auth. de sanc. episc. §. j. Sol. bene debet eligi doctus, ita quod non debeat doceri. ut ibi, sed si eligit indoctus, vel alias male doctus, potest sibi resisti, ut hic. Sequitur in gl. ut in l. q. Sol. no. per gl. in l. non v. §. qui iussu. de reg. iu. & per Dy. in c. quod quis. extra. de reg. iu. lib. vj.

ADDITIONES.

- a Ale. ¶ Ipse punitur. No. quod tantum punitur principalis rector, quantum omnes alii, quos secum habet, & hoc verum, nisi officiales resistent praelato. De hoc per Bal. in l. pen. §. de procur. & per ea quae habentur in c. de his quae si a maiore par. ca. & vide Bar. in transc. repraes. in vi. q. & quae dixi in l. j. quo app. non recipitur. in fi. & Bar. in auth. sed omnino. §. ne uxore. pro marito.
- b Paris. ¶ A diffinitiva. Adde, quod idem est si ab interlocutoria, vide Ro. cons. 501. circa principi.
- c Paris. ¶ Officiales. Vide Ale. in cons. in. 3. uol. Ia. in l. ad fi. ff. de offi. asse. ubi dicit opus esse, ut assessores protestentur, quod ipsi non consentiant, nec fatissent in actis non apparere, quod ipsi consenserint.

LEX XXIIII.

Iudicibus. Iudices debent appellationem recipere, & apostolos tradere, alias multabuntur. h. d.

ADDITIONES.

- a Alex. ¶ Multabuntur. Et dicit Io. And. in c. i. de app. in vi. in non. quod ista multa fuerit arbitraria, cum non sit determinata, a iure. & vide s. eo. l. quoniam iudices & hoc in l. a pro consulibus. §. eo. & per Arc. 2. q. vi. Decium, super gl. fi. tex. & ibi Bar. in l. Iulian. ff. ad l. Iulian. de vi publ.

LEX XXV.

- 1 Appellari potest ab iniquitate iudicis, ex eo, quod nimis magna multa imposuit.
- Et in multis.** Opponit. de l. si qua poena. ff. de uer. sign. Sol. ¶ Aut quis uult appellare ab iniquitate iudicis, quia nimis magna multa imposuit, & potest, ut iusta. Aut ab iniquitate sententiae, quod non potest, ut l. contraria.

LEX XXVI.

- a Cum post. Breuitas causa, & itineris longitas, facit, ut iudex appellationis, cum in patria litigantium delegare cogatur. h. d. No. hac legem, quia notabilis ualde, nec minus utilis.

ADDITIONES.

- a Paris. ¶ Cum post. Vide etiam Bar. dicentem, quod licet istud dicatur esse nouum

dictum, Pet. de Anch. tamen est etiam dictum alio loco.

- b Ale. ¶ In patria litigantium. Et per hanc l. dicit Pet. de Anch. in c. nonnulli. de re scri. q. licet ordinarius possit reddere ius in qualibet parte suae diocesis. c. cum episcopus. de offic. or. lib. 6. tamen si de causa nimis parua uellet cognoscere in loco nimis remoto a litigatoribus, possunt petere partes, ut causa committatur in loco magis propinquo eis, ad hoc, ut laboribus & expensis parcatur. Et per hunc no. tex. & 3. q. vi. ad hanc. & per d. c. nonnulli. Et istud dicit esse nouum dictum, & equum, & idem ipse uoluit in l. canonum statuta. & in c. finem litib. de do. & r. & Bar. in l. Mediterraneae. §. de anno. & tri. li. x. & in l. de re iud. & audiui q. Pet. de Anch. indistincte dicit iudicem debere committere causam, siue sit magna siue parua, & fuit originale dictum Inn. in c. sane. de fo. compe. & ibi reprehenditur. Adde etiam Pet. de Anch. in c. cum te consulente. de off. deleg. & in ca. i. de off. iud. & in c. cum causam de testi.

LEX XXVII.

Nominationes. Breuiter dicit. Ab electione inualida non est necesse appellare. h. d.

LEX XXVIII.

- 1 Appellans, non potest penitere, in quantum illa appellatio facit pro aduersario.
- 2 Appellatio interposita facit pro appellato in eo, quod potest ea uici, ut rescindatur sententia, si in aliquo eum laesit.
- 3 Et pro appellato etiam facit, quod eo inuito, appellans ab interlocutoria non possit reuerti ad iudicem primum.

Si quis libellos. Qui appellat, potest poenitere. h. d. Duobus modis. iurelligit gl. hanc legem. Primo. quod

- a uult poenitere se totaliter appellasse. Secundo, quod uult poenitere se a tali iudice appellasse, & uult ad aliud reuerti. quolibet loc. est bona. Ad hanc loc. opp. ex. c. j. lib. vj. Sol. Appellans potest poenitere, in quantum appellatio facit pro se. ita loquitur hic. ¶ Sed in quantum ita appellatio facit pro aduersario, ista poenitentia non admittitur. Hic est casus in contrario. & §. quod prou. non est necess. l. fin. ¶ Appellatio autem facit pro aduersa parte, in duobus. Primo, quod ille qui appellatio est interposita, potest ea appellatione uti, ut rescindatur sententia. si in aliquo eum laesit, ut §. e. l. amplior. in prin. & d. l. fi. §. quod prou. non est necess. ¶ Item potest in alio, quod appellatur ab interlocutoria, regit, quod totum ad iudicem deuoluat ad quem est appellatum, & sic renunciando appellationi, appellans non possit reuerti ad iudicem primum, inuito aduersario, ut d. c. j. eo. tit. lib. vj. ¶ Ultimo. Gul. de Cug. inducit ad q. si emphyteuta uendit rem in scio domino, & eam reemit, ut rui incidat in l. fi. §. de iure emph. Videte quendam tex. in l. sequitur. §. idem Labeo. de usufructu. & dic. ut ibi dixi.

ADDITIONES.

- a Ale. ¶ Poenitere. Vide Bar. in l. inuitus. de procur. §. in uerfi. ad hanc lect. ibi, sed in quantum ista appellatio. Sic ergo, quando appellatis interest, non admittitur renunciatio appellationis. Idem in alio casu, quando appellationem non detulit, si consensit appellare. Ita uidetur limitare hanc l. Inn. in c. ex parte ex. de rescrip. & ibi uide modum per quem quis uidetur renunciare appellationi. & ibi no. glo. 2. & dixi in l. si separatim. ff. e. q. dixi. & quando etiam possit renunciare appellationi, uide in l. si. fin. autem §. titu. i. & in auth. ei qui. e. ti. & no. Bal. in l. edita in uerfi. Opp. sexto. §. de ed. & no. q. potest renunciare iudicio appellationis, extra autem non, nisi per pactum, secundum Bal. no. in l. §. de pa. & istis adde Bal. in l. postquam §. de pac. qui alleg. istud deum Inn. in c. ex parte. el. j. de res. & ibi etiam uide bal. an quis possit renunciare protestationi suae inuito aduersario, & ibi de multis similibus. & no. q. appellationi causa criminali, quis non potest renunciare. l. non tamen. & ibi doc. ff. eo. No. Bal. in l. fi. ff. de pe. & q. in ciuili non possit renunciare inuito appellato. cui ex appellatione ius est quiritum, tenet Pet. de Anch. in clem. i. de cau. pos. & proprie & bar. uide bal. in l. per hanc. in fi. §. tit. i. & Ang. in l. i. ff. de app. non li. An autem possit renunciare appellationi, in prauiudicium aliorum, qui iuri possunt adherere, uide bar. in l. ad fi. §. si unus ex pluribus. & de materia, p. Ant. in c. interposita. §. ille deniq. de appel. & circa ult. uerfi. hic adde tex. in l. §. si re. & ibi bar. ff. de pe. & q. ibi bal. l. si infula. in 6. q. de uerb. ob. Adde, an recusans iudicem, post appellationem uideatur renunciare appellationi. Old. cons. 303.
- b Paris. ¶ In duobus. Vide Panorm. in c. ex parte. extra. de rescriptis.

LEX XXIX.

Causa capitales, debent diligentius examinari.

- 1 Addictos. ¶ Danatos ad mortem, nemo potest uicem eximere, sed per eis permittit appellare & iudicem petentem. h. d. Ista l. habes de uerbo ad uerbum in l. addictos. §. de episc. aud. & per hanc l. & per l. non tamen. ff. e. tenet quodammodo quod potest mandari executioni intra decem dies sententia capitalis. quod apparet, quod isti ad iustitiam ducebantur intra tempora appellandi. gl. tenet quodammodo in l. q. ult. ff. de pen. Item in ciuilibus, hoc tenet expresse in l. j. in prin. nil no. app. pen. Sed in ciuilibus, non potest mandari executioni intra decem dies, multo magis in criminalibus, ubi causae diligentius sunt examinandae, ut hic. & hoc tenet Spec. in titu. de execu. sen. Non obstat istae leges, quod uel est dicendum, quod iudex faciebat male, faciendo executionem, ita repete. Vel est dicendum, quod hic renunciauerat appellationi, quod renunciatio non nocet, quo ad extraneos, ut di. l. non tamen. De quo dic. ut dixi, in d. l. qui ultimo. ff. de pen. Item no. quod causae capitales debent diligentius examinari, quam aliae.

LEX XXX.

- 1 Appellari potest ab iniqua sententia. Item propter iniuriam facti.

- 1 Si quis. Breuiter dicitur sic legem. quae intendit tenere. ¶ Ab iniqua sententia potest appellari. Item, propter iniuriam facti, potest appellari, & in totum iudicis iurisdictio recusari. h. d. in leg. Pla. q. est magis notabilis. In quantum haec lex dicit, quod ab iniuriosa sententia potest appellari non habet dubonem. In quantum dicit, quod ab iniuria facti potest appellari. Oppo. Bar. super secunda Cod. L. 2 iniuria

iniuria illata, uel tortura habita non potest appellatione tolli, ut l. uerū. ff. de re iud. & l. bello. §. facta. de ca. & postli. reuer. Frustra ergo interponitur appellatio, quae interposita non releuat. Huius timore dicebat lo. lec. Pla. non esse uerā, & ideo legebat istā l. alio modo. ut primo, dicat quod licitū est appellari a sententia, & subdit, quod appellabatur ab iniuria sibi illata, & facta in executione, ut j. quo. app. non recipi. ab executione. Certe opi. lo. est uera in se, tamen non congruit bene literę ideo Pla. defendit opi. suā sic. Fateor, quod uerbera & contumeliarum non possunt tolli per appellationem, nec interponitur appellatio, ut uerbera tollantur, sed per istā iniuriam tota iurisdictio deuoluitur ad iudicem appellationis. Et ista eius lectura est uera. probatur per l. j. §. si qua. pd. po. Et istam tenet Gul. de Cug. in l. arbitrio. ff. quae satis. cog. Tene ergo menti hanc lecturam, & uide glo. tuam notabilem.

L E X X X X I.

- 1 Si iudex denegat dare copiam actorum, potest lite pendente, adiri superior.
- 2 Si quis petit rescindi sententiam uel instrumentum, & aduersarius non uult exhibere, iudex debet pronunciare, quod si aliquo tempore appareat sententia uel instrumentum, non possit eo uti.

Si appellationem. Si appellatio non recipitur, uel apostoli non dantur ad interponendam querimoniam, de hoc, secundum diuersitatem iudicium, diuersa tempora statuuntur. h. d. ¶ Op. j. ti. j. auth. ei quae app. Sol. hic non loquimur de tempore exercendae app. sed de tempore exponendae querimoniae, quae apostoli non dant & exempla non exhibentur, & sic accusare iudicem, ut puniat. secundum ea quae ponuntur in l. quoniam iudices. & l. iudicibus. j. e. potest fieri de mui intra tempora limitata. Quae ro, de hic, ad ueniendum aduersarium. quis est aduersarius? Dicit gl. j. q. iudex, qui denegat dare copiam actorum, quo casu, lite pendente, potest adiri superior, ut lite pendente. l. ij. Inn. de fi. instr. c. G. perpetuus. ponit istam practicam. ¶ Si aliquis petit rescindi sententiam, uel aliquod instrumentum, quod aduersarius habeat, & aduersarius non uult exhibere, sibi statuto termino a iudice, quod iudex potest pronunciare, quod si quo tempore illud instrumentum, uel illa appareat sententia, non possit illo uti, & ibi Inn. & de hoc uide. §. de eden. l. as apud quem.

L E X X X X I I.

- 1 Appellatur ad delegantem, & a delegati sententia, & nu. 2.
- 2 Sententia uicarij lata, appellatur ad eum, ad quem appellaretur, si ipse principalis ordinarius iudicasset.

Præcipimus. Hæc est lex satis fastidiosa, quia non est in usu. Breuiter dicit. ¶ Si app. ad principem a sententia spectabili, cognoscit præfectus, & quæstor: & si a sententia clarissimorum, præfectus tamen, & a delegato appellat ad delegatē. Et si princeps delegauerit non illustri, & a tali delegato appellat, cognoscit præfectus, & quæstor. Si uero ab illustri sententia appellet, per consultationem principis terminabit, in quo tamen tempus inspicit. Et idem, si illustri non illustri adiungat. h. d. Diuiditur in partes, & per partes legat. Primo, loquitur, quod appellata sententia spectabilium, usque ibi, quod a duce, quod primo legat. Ex hoc habes notare primo, quod dixi in sumario. Secundo no. quod licet a sententia delegati appellat ad delegatē, ut j. uidebitis, tamen a sententia uicarij non appellat ad eum, cuius est uicarius, sed ad eum, ad quem appellaret, si ipse principalis ordinarius iudicasset, hic est tex. hic, & gl. ponit, putat dicit, uicariis eorum, & hoc modo posset intelligi illa lex difficilis. ff. de app. c. Ro. li. vj. & de solu. ca. non puramus. lib. vj. quod tene menti perpetuo, quia est notandum.

A D D I T I O.

- 1 Ale. ¶ Vicarij. A sententia uicarij, non appellatur ad uicariū ipsum constituentem, facit c. cū sit Ro. de appel. & in l. a proconsulib. & ibi Bal. §. eo. Adde Cy. & quod ibi bal. in l. si. & in auth. si quis. de epil. aud. Et adde, quod si alicui singulariter appetit ex consuetudine iurisdictio in uno loco, ille dicitur iudex magis principalis, quā superior secundum Bal. ita referentem Arch. in c. i. §. ad hæc. de pac. iur. fir. in uer. quod ro, quomodo iurisdictio sit in territorio, & in eo. & no. lo. mo. in c. si episcopus. de offi. or. & uide, quæ dixi in l. iudicium soluitur. ff. de iudi.

- 1 Auditores principis, & summi pontificis, dicuntur habere iurisditionem ordinariam.
- 2 Idem de assessore Potestatis & capitanei, secundum statuta terrarum, licet de iure communi aliud esset.

Quod si a duce. Hic loquitur, quod appellat a sententia clarissimorum iudicium, quales sunt præfides per uinciarum, & duces. ¶ No. quod hic dicit de iure ordinario. Ex quo nota quod si auditores principis & summi pontificis, dicitur habere iurisditionem ordinariam. ¶ Idem de assessore Potestatis, & capitanei, secundum statuta terrarum, licet de iure communi aliud esset, ut habes in l. de assess. C. & ff.

A D D I T I O N E S.

- 1 Alex. ¶ Quod si a duce. Auditores. Assessores, & auditores debent habere iurisditionem ordinariam, quod no. Adde Bar. in l. i. in ff. de offi. assel. & uide bal. hic. quod autem in uice gerente, uide tex. no. & ibi Bar. in l. ii. §. de off. eius qui uic. alter. Et dicit, quod uicarius potest suam sententiam exequi, dum habeat ordinariam, ut not. de off. uic. c. licet. in vi. & doc. in c. si quis. de fo. compet. & est ordinarius secundum gl. no. in c. Rom. in uerbo generaliter. extra. eo. in c. facit ad no. per Canonistas in c. pe. de off. uic. & dicit bal. in auth. sed omnino. ne uxor prin. marit. quod uicarius potest omnes causas meri imperii expedire, excepta causa sanguinis.
- 2 Paris. ¶ Summi pontificis. uide Fel. in Rub. de of. dele. Bal. in l. si. ubi tena. uel cla.
 - 1 Productio iurium, potest fieri coram notarijs, qui scribunt in causa.
 - 2 Ipsi autem notarij, debent dare copiam partibus.

§. In his autem. Hic disponit, qui debet scribere in istis causis. ¶ Not. ex isto §. quod productio iurium potest fieri coram notarijs, qui scribunt in causa, ut dixi §. e. l. eos. & auth. quæ supplicatio. de prec. Imper. off. ¶ Not. quod ipsi notarij, debent dare copiam partibus.

- 1 Iudicibus duobus sententiantibus in una causa maior exequi debet.
- 2 Quis mandat executioni sententiam a qua appellatur.

§. Officijs. ¶ No. ex isto uerbo duo notabilia, quod quæ de eadem causa cognoscunt duo iudices, quod mandare debet sententiam executioni, qui eorum est maior. Secundo no. quod iudex ad quem appellatur, sententiam mandat executioni, non iudex primus. Hic est tex. hic Cy. tangit hoc in l. eos. §. e. gl. & Gul. tangunt in l. tale pactum. §. quod prouocauit. ff. de pac. ¶ ¶ Breuiter, quoniam sententia prima confirmatur, quia appellatio est deserta propter cursum temporis & tunc iudex primus mandat sententiam executioni, ut §. e. l. j. maior. & l. quoniam nonnulli. & j. ti. i. l. si. §. pen. Quandoque sententia confirmatur per sententiam iudicis, quod tunc iudex appellationis exequitur. Hic est casus hic & in auth. si quis litigantium. §. de epil. aud. & de iud. l. fin. hoc tenent omnes doc. Quandoque, sententia confirmatur per consensum partium, & iudex appellationis exequitur, ut d. l. tale pactum. §. quod prouocauit. secundum Gul. de Cug. gl. & lac. But. dicebant, se non uidere rationem, quare iudex primus non debeat exequi sententiam, quoniam consensus partium ab appellatione receditur, sicut, quando per cursum fatalium appellatio confirmatur, arg. §. eo. l. si quis libellos. Non ob. §. qui prouocauit, quia intelligitur ibi quando fuit appellatum a delegato ad delegantem, quo casu, etiam si appellatum non esset, delegatus sententiam executioni mandaret, ut de re iud. l. a diuo Pio. & ibi no. & hæc satis placet. Ad unum tamen aduerte, quod quoniam iudex appellōnis licet sit maior in iurisditione, tamen quoniam est minor in potentia, sicut uidet hic in ciuitate ista, iudex iustitiarum est minor in ciuitate, quoniam sit potestas & capitaneus, & tamen sententia mandabitur executioni, per officiales primi iudicis ad requisitionem iudicis appellōnis, ut §. de epil. aud. l. epale.

A D D I T I O N E S.

- 1 barb. ¶ Secundo no. Vide doc. in locis. hic alleg. Sed quid de causa criminali? Dicunt quidam in auth. si quis litigantium. quod iudex a quo, quia reum debet retinere in eius custodia per Leos. §. super his. de app. sed in contrarium est casus in l. addictos. in h. §. eo. qui probat expresse, quod iudex ad quem.
- 2 Alex. ¶ Mandat executioni. Qui mandat sententiam executioni, an iudex principalis causæ, an appellationis, uide eum in l. a diuo Pio. de re iud. adde bar. in d. §. qui prouocauit. & ibi plene bal. in repet. maxime per Cano. in c. pastoralis. de off. deleg. & bal. in d. auth. si quis litigantium. in fi. & facit, quod no. in d. l. a diuo Pio. in §. sententiam. & ibi doc. & adde bal. in l. a. §. de usu. rei iud. & in l. contra. §. eo. Quid in causa criminali, uide bal. in l. addictos. §. e. uide auth. si quis litigantium. Et de materia, per gl. Inn. in c. pastoris. de off. dele. §. præterea. per bal. in d. §. qui prouocauit, & ibi etiam quid in criminali. Et dicunt do. de Rot. in suis de ci. 107. quod iudex datus in appellatione, elapsis fatalibus, potest primam sententiam confirmare. Et dicunt hoc tenere Inn. in c. i. de cōces. præben. ut innuit, quod est no. si est uerum, uide bal. §. ea. l.

§. Hæc si. Hic loquitur, quando a delegato appellatur.

§. Huic saluberrimæ. Hic loquitur, quod Imperator eam delegauit non illustri.

- 1 Si doctori occasione salarij consilij debet dari aureus pro centenarij, non doctori uero florenus Rhemenis: & si causa commissæ sit non doctori, qui consuluit factus doctor, an debeat habere aureum uel florenum, uide j.

§. Sane si illustrium. Supra dictum est de spectabilibus, & clarissimis, hic loquitur, quod a sententia illustriū appellat. No. hunc tex. ualde ibi, licet ante & c. Fuit disputata semel quædam quæ Bononiæ. ¶ Cauet statuto, quod salariū consulutorum quod si sit doctor quod habeat xij. denarios per libra, si non sit doctor, habeat octo denarios pro libra. Contingit, quod causa fuit commissæ non doctori, qui consuluit factus doctor. Quæro, quale salarium debeat habere. Et ut, quod debeat inspicere tempus consilij ut hic. Breuiter aduerte ad me. Dic adiectiuum quod regit a uerbo, signat secundum tempus uerbi, ut l. in delictis. §. si de trac. ff. de noxa. de testa. mil. Titius. In proposito, dico diligenter inspicenda uerba statuti. Aut n. dicit, si doctor consuluerit, sit eius salariū tamen, tunc, quia istud substantiuum doctor regit ab illo uerbo consuluerit, sufficit, quod de tempore consilij sit doctor, hic est casus hic. Si uero statutu dicit, si causa consulenda committat doctori sit eius salariū tamen, tunc, quia dictio doctori, regit ab illo uerbo committat, tunc dicit esse doctor, tempus commissionis, quia significat secundum tempus uerbi, ut §. in legib. alleg. Si uero uerba essent ambigua, tunc interpretat pro eis in benigniore partem, ut habeat tanquam doctor. arg. huius l. & l. iij. §. Scio. ff. de minor.

A D D I T I O N E S.

- 1 Paris. ¶ Cauetur statuto. Vide Fel. in c. quoniam. Abb. de off. dele. bal. in l. fin. §. ubi tena. uel clari.
- 2 Alex. ¶ Doctor. Notabilis questio facti de causa commissæ non doctori, qui consuluit factus doctor, & adde no. hic quod tempus debeat inspicere. uide bal. in l. generaliter. de epil. & cle. de causa committenda canonico, qui post commissionem renunciat canonicatu, an possit procedere. Et uide quod no. bal. hic. & bald. in l. humanitatis. §. de impu. in uerbo. ulti. oppo.
- 1 Si tibi est obligatus clericus, & laicus tali causa qua debet coram iudice laico examinari, tunc occasione clericus laicus coram episcopo conuenietur.

§. Eodem

§. Eodem obseruando. No. hunc §. ex quo not. q. qui cōiunctus est ma iori in indiuiduis, gaudet privilegio maiorum. Facit ad hoc ff. quē adm. ser. ami. l. si cōmunes. Et pro hoc dico q. si tibi esset obliga tus clericus, & laicus tali causa, quz debet coram iudice laico exam inari, occasione clerici, laicus coram episcopo conueniretur.

ADDITIONES.

- a Paris. ¶ Coniunctus est majori. Vide Bar. in l. solent. ff. de ali. & cib. leg. ¶ Et Adde Fel. in c. col. ij. de prescrip. ubi distinguit Ias. in l. si emancipati §. de colla. soc. consi. 1. lib. 1. & dixi in l. si communem, ff. quemad. ser. amit. PVT.
b Alex. ¶ Hoc dico. Adde Bal. in l. Gallus. §. ille casus. de lib. & posth. contrarium tenuit Bar. in l. solent. ff. de alimen. lega. Sed istud hic est uerum, quia magis di gnam trahit ad se minus dignum, ut hic, & in c. q. in dubiis. de conse. eccl. uel al. ta. Quid, si quando conueniatur collegium licitum, in quo sunt clerici & laici, ui de Bar. in l. si. ff. de coll. il. Sed quid si duo sunt clerici, unus clericus, alter laicus, & discordant, an episcopus uel clericus eligit tertium. Dicit Guido de Su. q. al ter ipsorum sufficit alias, de exc. tut. in l. iuris peritos. Ita dicit ipse in l. provide dum. §. de post. Ita dicit ipse Card. in c. Ioannes. de test. quod si clericus & laicus sint constituti executores testamenti, iudex eorum erit iudex ecclesiasticus. Itē uide Bar. in l. j. §. si in appellatione. ff. de appel. Et ad materiam, quid opere tur mixtura uide tex. l. si impubes. §. si pupillus. & in l. de bonis. circa. princ. ff. ad Carb. Facit l. quazitur. eo. ti. facit tex. in c. per tuas. de arbi. Facit gl. in l. quz do eis. in uer. expensas sol. ma. quam Imola reputat sing. ibi facit casus no. & ibi gl. in l. si. ff. de mun. & hon. non priuua. lib. 1. Facit, q. dicit Bar. in l. si emancipati. §. de colla. de duob. quorum unus, & c. Facit, q. dixit Bal. in c. j. quib. mod. seu. ami. facit q. dixit idem Ang. in l. Imperat. ff. de itat. ho. Facit q. dixit idem Ang. in l. si quis ex argentariis. ff. de eden. & Lud. Ro. consi. 130. ubi dixit, q. testi reproba to, & uili adhibebitur plena fides, propter adiunctionem alterius boni, & fide di gui. Facit q. dixit Lud. Ro. in l. arbitro. ff. qui satif. cog. Facit q. dixit Inn. in c. j. de resc. & Inn. in c. fi. Et uide quod uoluit. Abb. in q. sua inci. Gandulph. & Ma thes. not. 237. Pet. de Anch. in rep. c. ea quz. de regu. iu. in vj. & in prima parte q. princ. facit, q. ibidem dixit Pet. de Anch. ubi dicit de ueritate scholariu, ubi sint permitti clerici alleg. Bar. in l. j. §. de colle. illic. & Bal. in auth. habita. j. ne fil. pro pat. facit, quod dixit Bal. in l. pr. ci. pimus. in hoc ti. Facit, quod dixit dñ. Car. in d. c. cum lo. de testa. Facit, quod dixit Bart. in l. si is qui duos. de lib. leg. & Bal. in l. j. j. pro soc. & uide in rub. de succes. edi. per Mod. qui ponunt multos ca sus, & facit, quod dicit Bar. in l. cum fenatus. ff. de reb. dub.
¶ Adde quod dictum testis uilis, suppleatur per alium. Bal. consi. 137. 3. lib.

1 Quod non mutatur: quare stare prohibetur?
2 Ex identitate rationis, nunquam inducitur correctio legis.
§. Quicquid ¶ No. quod nō mutat, teste stare phibeat ut hic. & l. sancimus. de test. Aduerte, q. a hic dicit rex. q. nō mutatur specialiter, & sic regit, q. specialiter & spe cifice mutetur, anteq̄ dicat, hoc esse correctū. Secundū hoc, vī ca sus expressus eius, q. dixi in auth. quas actiones. §. de sacrosan. eccl. ubi dixi, q. ex indentitate rationis, nunquā inducit correctio l. ut dixi, in l. si uero. §. de uiro. sol. mat. quod perpetuo tene menti.

LEX XXXIII.

Eo casu. Hic dicitur, quando appellatur a sentētia lata super statu curialium, magister militum debet esse iudex. Et hoc sit tibi pro sumario.

LEX XXXIIII.

- 1 Appellatio non datur, super consultatione Principis.
2 Quando iudex committit causam consulendam, est in arbitrio suo ponere in puncto opinionem suam uel non.
3 Consultor, quando examinat acta causa commissæ, non est necessaria presen tia partis aduersæ.

1 Iubemus. ¶ Quando princeps super aliqua causa consultitur ab eius consiliariis partibus presentibus, uel ab sentibus causa examinatur, nec ab eorū consultationibus appellat. h. d. No. duo ex hac l. Primo, quod est in arbitrio iudicis, quando causam consulendam committit, ponere in puncto opi. suam, uel non. ¶ Secundo no. q. quando consultor examinat acta causæ cō missæ, non est necessaria presentia partis aduersæ. Siue ergo pars fuerit citata, siue non, nihil ad propositū, siue sit præsens, siue non.

LEX XXXV.

- 1 Iudex unus, usque ad quam summam possit cognoscere.
2 Cum queritur, quanta sit quantitas, inspicitur tenor sententiæ, non autem eius effectus, nec illud quod potest exigi.
3 Quando duo iudices ordinarij discordant, debent eligere tertium, & quid si proferant sententiæ dissonantes.
4 Quando causa examinatur in consistorio principis, dantur nouæ dilationes nisi examinentur per modum consultationis.

1 In offerendis. ¶ Bñ dicit. ¶ In causis q̄ sunt usq; ad decem libras auri, solū unus iudex cognoscit. In cau sis q̄ sunt ultra xx. lib. l. præcipimus. nō mutatur. In cau sibus q̄ sunt ultra xx. lib. totum auditorium Principis expectatur, & ad appellationē introducendā est bienniu p̄stitutū, & nouæ p bōnes recipiunt. h. d. ¶ No. hic q. q̄ta sit q̄ritas, inspicit sm tenorē sentētiæ a qua appellat. hoc facit, imo determinat ad statuta huius ciuitatis & aliarū. Dicit statutū q. q. hēt instrū a decē lib. §. debeat insinuare. mō aliquis habet instrū centū lib. nō insinuat, opponit sibi, q. non ualet. Responder ipse, licet instrumētū sit de cētum lib. forte in matrimonio debitoris, nō sunt decē, & sic in effectu nō est

centū lib. ut l. nam his. ff. de dolo. Certe p̄ hanc legē n̄ dētur. q. de bemus tenorē instrū inspicere, nō aut effectum ex actionis. Hoc ēt facit ad statutū, qd̄ dicit, qd̄ soluat decimū, seu soluant capita sō lidorū sex denariorū pro lib. qd̄ in æstimatione inspicit tenor in strū, seu tenor libelli, nō inspecto effectu. Hoc est uerū, qn̄ illud qd̄ petit est certū, sed qn̄ æstimatio esset incerta, dicā statim. j. co. l. fin. in fi. ¶ Secundo no. qd̄ qn̄ duo iudices ordinarij discordant, debent eligere tertiu, ut hic. Sed si, p̄ferret sn̄ias dissonates, qd̄ iuris sit, hēs in l. inter pares. ff. de re iud. ¶ Vlt. no. quod, qn̄ cā examinatur in cō sistorio Principis, dant nouæ dilationes, ut hic in fi. quod est uerū, si examinatur per modū appellatio nis: secus si per modū cōsultatio nis, ut de dilatio. l. cum a nobis. Ita debet intelligi, quod gl. not. §. e. l. ne causas. ¶ Opp. & vī, q. alia tempora statuuntur, ut j. tit. 1. l. ij. & iij. Sol. Hic loquit de tempore appellationis introducendæ seu in timandæ, ibi loquitur de temporib. statutis ad alia, ut ibi dicemus.

ADDITIONES.

- a Alex. ¶ In offerendis. Vide per me. in l. cum quardam puella. ff. de iur. om. iu.
b Alex. ¶ In causis. Adde Bar. in l. qui tabulas. circa prin. ff. de fur. in uer. opp. q. non ualet ibi, non aut effectū exactionis. Hoc ēt facit ad statutum, & sic nota, q. si debentur centum pro libra consultori, inspicitur quod petitur, non qd̄ exigi p̄t per inopiam, & facit tex. in auth. de litig. §. ad excludenda. & no. Bar. istū tex. in l. pen. §. si. ff. de iur. om. iu. licet litigans sit pauperior petitore, ut hic, Tu uideas per te Iaco. de Belui. hic.
c Paris. ¶ Tenorē sn̄ie. Sed qd̄ si sn̄ia contineat aliqd̄ factū & nō quantitatē, qd̄ debeat attendi. uide in l. ampliorem. §. si. & quod ibi scripsi post Alex. j. co.
d Paris. ¶ Tenorem instrumenti. Vide Math. notabili 145.
e Paris. ¶ Effectū exactionis. Adde Ias. in §. tripl. in 1. no. Inst. de ac. & in §. actio num. in gl. in uer. cōi diuidun. & tex. in l. ampliorem. j. co. & quæ ubique dicit Bart. ad reprobandū, qd̄ debeamus metiri ius ex p̄sona & petitione actoris.
f ¶ Consistorio principis. Adde Ias. in l. si. ff. de ser. ēt in ijs in quibus p̄ceditur de æquitate, Fel. in c. licet causam. col. 10. de proba. exemplifica in casu de quo per Bar. in l. si fideiusor. §. j. ff. mand. PVT. LEX XXXVI.

1 Si Rex iudicat, ut dux uel comes, appellatur ad superiorem sibi in ducatu, uel comitatu.
2 Episcopus uel clericus habens iurisdictionē a principe, si iudicat, vigore il lius iurisdictionis, an ab eo appelletur ad principem, & non ad Papam.
a Si quando. ¶ Si appellat a duce, siue sit illustris, siue specta bilis solū magister officiorū cognoscit, & in hoc corrigit. l. p̄cipimus. h. d. ¶ No. hanc legem b ex qua no. quod si rex iudicat, ut dux, uel comes, appellat ad superiorem sibi in ducatu, uel comitatu, non inspecta regia dignitate, & vī hic tex. illius qd̄ nis. Si aliquis ¶ eps, uel alius clericus habeat feudum uel iurisdic tio nem a principe, & iudicat uigore illius iurisdictionis, quod ab eo appellatur ad principem, non ad Papam. Hic est casus. Et hoc ēt te nent Canonistæ in c. 1. de feud. Gl. dicit aliter in c. fi. extra. de deli. puer. & uide in c. Rom. extra. de app. lib. 6. in uer. debet, & hic est casus. Et ex hoc uideo, quod, qn̄ cōmittuntur uni plures puinciz, in eo q. iudicat, ut rector unius puinciz appellatur superior illius puinciz, & eodē mō in alia prouincia. Qd̄ intellige uerū qn̄ unus gerit duorū officiu: secus si unum officiu uniretur alteri, uel cōfun deretur in altero, quia tunc illud q. extinguitur, non debet inspicī Et ita hēs tex. in auth. ut iud. sine quo. sup. §. illud. & l. j. de metrop. Bery. l. j. & ibi no. & extra. ne sede uac. c. 1. & ista sunt notabilia ad multa, & tene menti, quia quotidie hec fiunt.

ADDITIONES.

- a Ale. ¶ Si qn̄. Quid si res uel dux uel comes iudicat, an appellabit ab eius sn̄ia, tanq̄ lata a rege uel a comite, & idē q. tenet hic Bar. tenet in l. j. §. 2. in fi. ff. eo.
b Ale. ¶ No. hanc legem. Quod ab eo appellatur ad principē, & idē Bar. in l. i. §. 2. ad fi. ff. de app. in ul. q. in fi. & uide Bar. in l. si conuenerit. §. nulla de pig. ac.

LEX XXXVII.

- 1 Appellationem potest exercere, tam appellans, quam appellatus.
2 Iudex potest pro parte absente supplere de facto.
a Ampliore. ¶ Appellationē pōt exercere tā appellās quā appellatus. h. d. No. qd̄ dixi in sumario. ¶ No. ēt q. p̄ parte absēte iudex, pōt supplere de facto ibi, adimplere, & c. Et uide gl. quā no. & tene menti. Ego dico q. in cā appōnis non est speciale, imo est regula, ubi cūq; ¶ absēte pōt perueniri ad dif finitiuā sentētiā, iudex pro eo pōt supplere de facto. Hic est tex. & §. quomodo, & qn̄ iudex auth. qui semel. ibi p̄quisita ueritate.

ADDITIONES.

- a Ale. ¶ Ampliore. Hic est casus. in prin. huius legis q. si aliquis est cōdēnatus, in quinq; & in alijs quinq; absolutus, si iste talis appellat, q. iudex appellationis pōt in alijs quinq; cōdēnare, in quib. fuit absolutus in ipsius appellatis p̄iudi ciū; & hoc dicit bal. hic in prin. ad q. bñfacit q. notat inn. in c. inter monasteriu de re iud. & refert Bal. in l. qn̄ prou. nō est necel. & ibi Bar. in l. fi. & clarius ibi Bal. ad fi. q. ad hoc alle. istum tex. Adde q. Io. An. in addi. ad Spe. in ti. de app. §. in qb. uer. quid si uictus, dicit Guid. de Suz. hic quzrere, an bñficiū huius l. cō petat appellato, quando appellatē peniteat, ab appellatione recedit. Paris. ¶ Ampliore. Quid aut si lapsus est tēpus ap. p̄le. an ap. possit prosequi, uide no. Ab. in c. ex parte. de p̄sb. Itē lita fin. ut p̄ Alb. hic, nisi appellās acceptaf set sn̄iam, quantū facit p̄ se, & inquantū est p̄ se, appellare licet p̄t solet cōiter feri. uide per eū. Itē de materia huius Luide Fely. in c. significauerunt. extra de exco. ubi ponit etiam de prædicta limitatione. uide Bart. in consi. 130. uide etiā Phil. in c. si duob. extra de app. Barb. in c. Ray. de testa.

§. Inrefutatoris Gaudet breuitate moderni. h. d. Habuistis s. de precib. Imper. off. l. fi.

- 1 Ratione dubij, non impeditur iudex, ultra ordinariam iurisdictionem cognoscere & pronunciare.
- 2 Estimatio facta in principio litis, pro soluenda decima, non facit fidem in processu.

§. Sed cum scimus Breuiter dicit. Si tēpote sententia summa reperiat maior, quā prima facie uidebat. nō impedit iudex, super toto pronunciare. h. d. notabilissimus §. quē bene nō. Tota die uides, q̄ in ciuitatibus sunt iudices, qui pnt de causis cognoscere usque ad certas summas, q̄ si illa cā prima facie, nō uideat excedere iurisdictionem iudicis, si postea reperiat maior, p̄t sup toto p̄nunciare; & sic v̄, q̄ ille iudex possit tunc cognoscere de illa summa, licet tpe sn̄x in processu, & post appareat maior s̄ma, & nō possit cognoscere, q̄ nihilo minus p̄t cognoscere. Casum habes hic nō. Secūdo nō. casum ex hac lege, q̄ licet i prim. litis sint estimatores ad estimādū q̄ritatē litis pp̄ soluendā decimā, q̄ illa estimatio nō facit fidē in p̄cessu, sed debet examinari ueritas, Casus est hic, quod perpetuo tene menti.

- 1 Alex. ¶ Tota die uides. Hanc questionem decidit bart. in l. fi. id. in princip. ff. de iur. om. iu. & uide tu bar. in l. in offerendis. in i. q. j. eo. quid e contra, uide quz dixi post bar. in l. i. §. i. ff. de iur. om. iu. Quid autem, si questio est super interesse aliquo, quod a principio est inestimabile quis cognoscat, & nō. Barto. hic & dicit bar. in l. 4. §. p̄tor. in fi. de dam. inf. & ibi Lud. in fi.

ADDITIO

- 1 Alex. ¶ Tota die uides. Hanc questionem decidit bart. in l. fi. id. in princip. ff. de iur. om. iu. & uide tu bar. in l. in offerendis. in i. q. j. eo. quid e contra, uide quz dixi post bar. in l. i. §. i. ff. de iur. om. iu. Quid autem, si questio est super interesse aliquo, quod a principio est inestimabile quis cognoscat, & nō. Barto. hic & dicit bar. in l. 4. §. p̄tor. in fi. de dam. inf. & ibi Lud. in fi.

De temporibus appella. Rub.

LEX PRIMA.

Siquis Breuiter dicit, tempus exercendae appellationis interpositum a nominatione ad muna est duorum mensium a tempore sententiae. h. d. ¶ Op poni. s. ti. j. auth. hodie. Dicunt quā q̄ hic est speciale, q̄ non uide tur uerū, ut l. j. §. q̄ in sententiis. ff. quando app. sit Dicat ergo, q̄ hic loquitur de tempore appellationis exercendae, ibi de tpe appellōnis iuterponendae. Sed q̄ hoc opp. q̄ ad exercendā appellatōnē statuit maius tps, ut j. eo. l. fin. §. illud. Sol. speciale est in hoc casu, ut ita modicū tempus statuatur ad appellatōnē exercendam.

LEX II.

- 1 Fatalia, qua currant at pellanti in appellatione prosequenda.
- 2 Quando parti datur dilatio octo dierum ad aliquid faciendum, tunc si in ultima die illud facit, non est necessaria citatio aduersarij.
- 3 Priuilegium, quando impetratur a principe in his, quae causa cognitionem non requirunt, uel partem modice ledunt, non debet pars citari.
- 4 Si dies termini cadit in diem feriatam, quando debeamus inspicere praecedentem diem non feriatam.
- 5 Quando unus solus litigat, iudex potest supplere de facto pro parte.
- 6 Si iudex statuit terminum unius mensis, de quot diebus intelligatur,

Tempora

¶ Breuiter dicit. Si appellat ab ordinario, ad appellationis p̄secutionē inchoandā primū fatale est sex mensium: & dantur alia tria unius mēsis, pro quolibet & a principe p̄t intra tres mēses reparatio postulari, nec partis citatio requirit. Si appellat a delegato, eadē sunt fatalia reparatione accepta: sed si appellat a delegato illustri, uel spectabilis, primū fatale ē duorū mēsiū, cetera nō mutant. Et si ultima dies cadit in feriatam p̄cedens inspicit & fatalib. elapsis, pro nō appellatē h̄. h. d. h̄c l. ad q̄ aduerte. Pro cuius declaratione & euidētia scias, q̄ quoddam est tps appellationis interponendae, de quo loq̄t l. eos. in fi. & auth. hodie. s. ti. j. Quoddā est tēpus appellationis introducendae seu producendae. de illo loquit l. in offerendis. s. ti. j. Quoddā ē tēpus inchoandi processum sup appellatione, & de illo loq̄t h̄c lex, & l. cū anteriorib. j. e. usq; ad §. in his. licet gl. aliter intelligat. quoddā est tēpus appellationis exercendae, & finiendae. de hoc loq̄t i d. l. cū anteriorib. §. illud. Alia tēpora declarabo sup auth. ¶ Primo nō. q̄ qn̄ dat dilatio parti octo dierū, ad aliqd faciendū, si illud uult facere ultima die termini nō dēt facere citari aduersariū, q̄ ultima dies termini ē nota aduersario. Sed si uellet facere intra terminū, nō possit, nisi faceret partem citari, q̄ qua die cōpareat intra terminū, dēt esse notū parti, ut p̄bat hac l. & dixi uobis, de uerbor. obli. l. q̄ ante. b̄ licet h̄c lex quātū ad appellatōnē recipiat mutationē, ut j. eo. l. cū anteriorib. §. j. ¶ Secūdo nō. q̄ qn̄ a principe impetratur priuilegium, nō est necesse, q̄ citetur pars, quod est uerum, in his, quae partem nō ledunt, uel ledūt modice, seu causae cognitionē nō requirūt, ut l. ij. §. merito. & §. si quis a principe. ff. ne quid in lo. pub. de prec. Imper. offer. l. quoties. & ita loquit hic. In his uero q̄ causae cognitionē requirūt, uel partē lederet multū, dēt citari pars, ut l. ij. de nara. restit. & de ado. l. nā ita diuus. No. ex §. illud. ¶ q̄, qn̄ dies termini cadit i diē feriatā, debemus inspicere praecedentē diē, nō feriatā. De hoc tāgitur per Spe. in ti. de cita. §. j. uer. item excipitur quod citatio, & de dila. §. j. uer. sed pone iudex. Nec tamen iudicio meo illum passum usquequaque perfecte declarat. Possimus tamē breuiter sic dicere, quandoque statuitur alicui terminus in quo aliquid faciat, quādoque statuitur terminus intra quem aliquid faciat. Si statuitur termi-

nus in quo, si illa dies cadat in feriatam diem potest pars se praesentare, non ut procedat, sed ut sequenti die nō feriatam procedat. ut in c. ueniens. extra de accu. Sed si uellet, potest cōparere, si quidē compareret ad impediendū processum fiendum contra eū ratione cōtumaciae, tunc potest, sed ad impediendum officium iam confirmatum propter contumaciā non potest, ut in c. cum dilecti. extra. de dolo & contu. & d. c. neniens. Si uero statuitur terminus intra quē ueniat, tunc si cadit in diē feriatam feriis solennibus, inspicitur praecedens dies nō feriatā, ut hic. Sed si cadit in ferias repentinas, sibi subuenitur, ut l. sed & si per p̄torē. §. si ferre. qui. ex cau. maio. Diceret tu, h̄c lex nō loquitur de termino, intra quē, imo de termino, in quo, quū ultima dies termini est fatalis, ut l. cū anteriorib. §. j. j. eo. Respondeo, concedo, q̄ ultima dies termini est fatalis, quantum ad hoc ut possit procedere parte non citata, sed si uult facere citari partē, tunc potest intra tempus fatale. Ita loquitur hic, ita potest loqui j. l. proximi. ¶ ¶ Ultimo nō. q̄ quando unus solus litigat, iudex potest supplere de facto pro parte. Vidistis. s. ti. j. Ampliore. in prin. Ultimo potest induci h̄c lex ad q. ¶ iudex statuit terminum unius mensis, de quot diebus intelligitur? H̄c lex facit, quod intelligitur de xxx. diebus, do. lo. And. mouet istā questionē in c. quanto sit extra. de elect. lib. vj. Et dicit, q̄ intelligitur de tot diebus, quot dies habet ille mensis, in quo terminus datur, ut quot dies deficiūt ex illo mense, tot suppleantur ex alio mense, dixi de uerbo. signi. l. cum bisextus. Alia ponentur. in l. fi. huius ti. ubi melius cadent.

ADDITIONES

- a Alex. ¶ Euidētia. uide bar. in auth. ei qui. & in auth. sed lis. j. eo. ¶ Adde tēpus fatalium currit etiā impedito, licet concedatur restitutio, Alex. confi. 72. col. pen. & ul. lib. 3. & quando & qualiter uide infra. in authent. Item si hoc eo, cit. ferret. confi. 56.
- b Alex. ¶ L. qui ante. Et in litem illa. de const. pec. bal. in l. fi. qui adm. & Lud. ibi.
- c Alex. ¶ Citetur pars. An quando impetratur a principe requiratur scia partis, faciunt nō. in l. fi. de leg. Et ita uidetur tenere Bal. in l. fi. de fur. & in l. fin. qui res in. & uide Pau. de Ca. in confi. 2. & Bar. in l. Galus. §. & quid si tantū, & Inn. in c. ex parte nostra. & in c. cum olim. de uerb. sig. & uide in l. fi. quis consortium. de fab. lib. x. Et intellige, nisi sit de plenitudine potestatis Principis, tollitur citatio, secundum Host & alios in c. nostra. de proc. & uide si per uiam gratiz docto. in c. inter. & dicit Old. in confi. 222. circa fi. quod quando, per scriptum confirmatur q̄ de iure non tenuit, sed quando iuri communi congruit non debet citari. Ita dicit in praefato confi. in prin. alle. pro parte nepotis. uer. si. sententia. Primo allegat, q̄ quando priuilegium impetratur a principe, est necesse, quod pars citetur. Vide per Cano. in c. cum olim. de re iudi. & in c. ustra. de procu. & in c. inter. quatuor. de ma. & obe. & per bar. in l. ad op. de ad op. & per Bald. in l. fi. de fru. & lic. ex pen. ut d. l. fi. qui. res iud. non noc. per Imo. in c. cum dilecta. de con. fir. util. uel inutil.
- d Alex. ¶ Feriatam. Quando dies termini cadit in diem feriatam, uide Bar. & do. in l. j. §. nuntiatio. de ope. nō. nun. & ibi doc. Adde Bal. in l. j. de dila. & in l. eos. §. si autem. de appel. ibi etiam quid si die termini fuit impeditus. Et uide Bald. hic, quid si ultima dies instantiae est feriatā. Et ista procedunt in dilacione iudiciali. Quid autem in legali uel statutaria, uide Bar. in l. fi. pater. j. quando prouo. & cum Bar. hic transit Imo. in c. cupientes. §. quod si per uiginti. de elec. in vj. per Bal. in l. ii. ff. si quis in ius uocat. adde. Ioā. And. in addi. ad Spec. in tit. de ser. §. j. uer. pen. ubi dicit, q̄ si iurisdictione delegati finit in die feriatā, quod illa die poterit sententiare, si non fuit in culpa, & uide Fede. confi. 75. officii. Adde de hoc ut per Pet. de Anch. confi. 98.

LEX III.

- 1 Per cursum omnium fatalium non datur reparatio, etiam ex iusta causa impediendi.
 - 2 Statutum, si dicit quod potestas debet aliquid facere in principio sui officij, qualiter intelligatur principium.
- Nemo arbitretur** uerū intellectu. Primo prohibet prorogare tēpus inchoandi processum super appellatione ultra tps̄ statutū s. l. proxima. Secundo dicit tēpus appellationis introducendae seu producendae, non debere spectari usque ad finem. Et sic primo loquitur de tēpore inchoandi processum. Secundo, loquitur de tpe appellationis producendae seu intimandae. Secunda ibi, ita ut. ¶ No. ex isto principio, q̄ post cursum omnium fataliū, non datur reparatio, & ex iusta cā impediendi, unde etiā per restitutionem in integ. nō subuenitur, q̄ patet ex eo q̄ tex. dicit neque sub p̄textu quoddā altero. Contra, q̄ uidetur q̄ notatur in auth. ei q̄ appellat. Sed dic. ut ibi dicā. Opp. ad ultimū responsū, & uidetur, q̄ sufficiat uenire in ultima die termini, ut j. eo. l. fi. §. & cū antea. Dicit gl. q̄ iste uerū, q̄tinet q̄ si. non p̄ceptū. Et dicit uerū gl. si h̄c lex intelligeret in tpe substituto ad inchoandū p̄cessum sup appellōne. Sed ueritas est, q̄ loquitur de tpe substituto, ad appellatōnē inchoandā seu p̄ducendā, & ideo dēt p̄duci ante mediū illius termini substituti, ut §. tit. j. l. in offerendis. & j. e. l. fi. §. i. his. Et ita tenebat l. a. Bur. & l. a. de Ar.
- 2 ¶ Ultimo facit hic tex. ad q. Dicit statuit, q̄ p̄tas dēt aliqd facere, in principio sui officij, qualiter intelligitur principium? H̄c lex praestat arg. q̄ intelligitur in principio, hoc est, ante mediū sui officij, ut totū illud ante mediū, dicatur in principio, arg. pro hoc in gl. not. ff. si quis ius dic. non obtēpe. l. j. in gl. mag. Dic plene in l. iij. ff. de fur.

ADDITIO

- a Barb. ¶ Vicimo. Allegauit istud. Abb. in c. s. de ser. & uide quz ibi dixi.

L E X V. Cum anterioribus. Lex prima. & eo per hanc l. corrigitur, & fm diuersitate loco...

Et cum antea. Lex ij. s. e. corrigitur hic, & ultimus dies termini solum, non intelligitur esse fatalis...

In his. Super tota hac l. habuistis de tpe pcesso ad initiandū pcessum super appellatione...

- 1 In causa appellationis, interponitur exordium, etiā una parte absente, quod fit per citationem.
2 In causa appellationis proceditur, lite non contest. si pars est absens.
3 Tempus prosequenda appellationis hodie, currit a tempore interposita appellationis.

Illud. Qñq; statuit terminus ad appellationē pducēdā, ut uidi. s. proximi. Qñq; appellatione pducta, statuit terminus ad pcessum initiandū...

ADDITIONES.

- a Exordium, Adde qd & si nō currant fatalia in consistorio principis tamen intelligit si fuerit appellatio introducta uel pcesserit exordium causae. Ita Bal & Sa.
b Alex. Lite non contestata. Vtrū in cā appellationis, requirat litis contestata. Inn. uidetur tenere qd nō, in c. Rayn. de test. in gl. in uer. contest. & Bar. in l. 3. ff. de ap. pel.
c Ale. Prosequendū. Et an per solam libelli oblationem, absque citatione dicatur quis prosequi appellationem, uide in consi. bar. in consi. 154. alias 147.

Sinautem. Partes. Hic est no. casus. Potest per pactum futuræ appellationis renunciari. h. d. Not. qd dixi in sumario. Facit l. j. §. j. ff. a. qui. app. non lic. & hoc est uerū, quia possunt tempora mutari, & prorogari: ante ista tempora nō possent, ut s. de iudi. l. properandum. §. & si quidam, & c.

ADDITIONES.

- a Bara. Partes. Adde, bal. in l. tale pactum. §. qui prouocauit, de pac.
b Alex. Renunciari. bal. & doc. in l. j. §. de pac. & Ant. in c. ab excommunicato, de rescri. ubi uult, qd postquam appellatio est presentata superiori, non possunt partes illi renunciare, Imo. contra. Vnde si ambæ partes consentiant, & hoc saltem in causa prophana, secundum eum, forte dictū Ant. posset tollerari in causa beneficiari, in qua nō possent in praiudicium superioris. arg. c. cū uobis, de elec. in c. bonz de postu. praela. in cle. quamuis, de elec. & in l. si quis libellos, de appel. Paris. Renunciari. Secus in reductione ad arbitriū boni uiri, uide Ant. consi. 13. uide etiam Io. de Dama. consi. l. ubi etiam ponit, de reductione.

A V T H E N.

- 1 Tempus appellationis exercenda, & etiam inchoandi processum hodie est annus, & ex causa biennium.
2 Appellatione deserta, per cursum temporis, prima sententia remanet firma, & ex ea oritur actio.
3 Quā biennium, & sic secundus terminus est datus ex iusta cā, ad appellationem exercendam, & in eo contingat impedimentum, datur alius, impetrata restitut. onc. prout ibi.

Appellatus, si faciat citari aduersarium, prosequetur, etiam ante finem biennij, & nu. 7. Contra contumacem nunquam proceditur, altera parte non instante. Post primum annum non confirmatur sententia, nisi biennium sit elapsum.

Ei qui appellat. Ista auth. recte legit super hac l. ultimo loquitur. n. de tempore exercenda appellationis, & diuiditur in tres partes. Primo, qñ cōparet appellas tū: uel utraq; pars. Scđo, qñ cōparet appellatus tū. Tertio, qñ neuter. Secunda, ibi, appellatore cessante. Tertia ibi, neutro. Not. qd hodie tempus appellationis exercenda, & etiā inchoandi processum, est annus, & ex causa biennium. Secundo no. quod appellatione deserta per cursum tēporis, prima sententia remanet firma, & ex ea oritur actio, ut dixi in l. eos. §. ti. j. & habes hoc in prima parte, & per partes expediamus. Opp. & uidetur, qd a iā tēpora dentur ut s. co. l. ij. & l. fi. in princ. & §. j. Sol. Veritas est ista, qd tēpora, que olim dabantur ad appellationem producēdā, de qua loquitur l. in offerēdis. §. ti. j. & l. cum anterioribus. §. in his. & etiā tēpora qd dabant ad pcessum initiandū super appellatione, de quo loquitur l. ij. & l. fi. in princ. & §. j. & ij. in hoc tit. Ista tpa sunt correctā per hāc auth. dat hodie annus, & ex cā biennium, ad appellationem producēdā et ad inchoandū pcessum super ea, & et ad finiēdū, ut hac auth. Sed in hoc

ADDITIONES.

Paris. § appellat. limita ad illud, qd dicitur in hac auth. qd tēpus decē dierū datū ad app. nō currit nisi a tpe sententiæ. fallit in litigāte p. procuratorē. Ita Ant. & ceteri in c. j. extra, ut lite nō ptest. & de materia decennij. Feli. ad Bart. in aut hodie. §. de app. appellat. Ista auth. canonizata est. quæst. v. Quæro, an elapso isto biennio appellans possit prosequi appellationem. Vt qd non, per l. si. cum si. §. de fruct. & lit. expen. Dic tamē, aut appellatus nō fuit appellationē prosequutus, & tunc et appellatus dicit tpe decarso, appellationē psequi nō poterit, et si appellans psonat. casus in cle. si appellationem. de appellatione. Aut appellans, est prosequutus appellationem, coram iudice, ad quem, licet ad finem non duxerit & tūc perempta instantia poterit appellatus inuito appellante psequi eam. Ita tex. fm gl. sed in c. ex parte. de rescrip. que sequitur Io. And. & Ant. in c. sepe. de app. do. de Ro. & Bart. j. proximi. de hoc per gl. in l. si appellatione. de app. & tex. in c. ex parte. de rescrip. & Imo. no. in c. ex parte. No. qd impetrans sup appellatione, dicit ea prosequi. & facit, qd si quis presentat pcessum iudici apponens, dicitur capisse psequi. qd not. est p p. statuta, quæ exigunt ceptā, psequutionem, & facit c. dilectus. el. 2. de resc. & dixi §. post Bar. in rubr. de in ius uoc. tex. & Bar. §. ea l. §. illud. Quæro, uideo quod per desertionem appellationis, uel causa prima sententia mandatur executioni, & uidetur differens renunciare lit. cōtest. & instantiz, ut no. gl. in l. properandum. §. si. in uer. uigore. §. de iu. & no. bar. in l. postquam liti. in princ. j. de pac. sed utrum perdat possessionem talis differens uel renuncians, gl. quod non in l. sciendū §. si fundus. §. qui fat. cog. secundū Bal. & Ang. ibi Bart. ibi contra. Sed dubitatur, utrum tps statutum ad prosequendum in diffinitiuā, per hanc auth. habeat locū in interlocutoria, dic quod sic. tex. in c. cum sit Romana. de app. Et aliqui allegant cle. sicut. de appe. et no. per Istud dicit Ant. in c. ex rōne, extra eo. in prin. & ad materiā not. Mod. in l. si expressim. in gl. presc. dicit Imo. in c. ex ratione. & post. eum Ioan. And. quod si quis appellat, non solum hēt neesse intra annum causam appellationis prosequi immo intra annum ipsam finire, nisi impediatur iusto impedimēto, qd tripliciter euenire potest. Primo, ex parte iudicis, qui non potest, uel non uult in causa procedere. bal. in auth. si appellat. j. eo. Secundo ex parte aduersarij, qui opponit multas exceptiones, uel petit, & obtinet multas dilationes: uel quia infirmus non potest uenire ad causam, nec in graui causa tenetur mittere procuratorem. c. quærelā. de procurat. Tertio, ex parte ipsius appellantis impeditur propter ipsius inopiā, uel impotentiam, ut propter ipsius infirmitatem, & alium casum fortuitum. Et subdit, quod postquam appellationem cepit prosequi, si per unum diem tantū fuerit impeditus, quominus intra annum super causa appellationis possit ferri sententia, totus annus ipso iure sine beneficio restitutionis indulgetur. Ad hoc ultimum, quod no. bar. in l. si ita stipulatus. la. 2. iij. ff. de uerb. ob. & per bal. hic & ad hanc auth. facit cle. sicut. de app. Et quanto tempore debeat esse impeditus de primo anno, ut habeat secundum, uide Bar. in authent. Item. j. eo. & per doc. in c. ex ratione. extra eo. quid fuit negligens in primo anno. Et an tempus possit prorogari uide post bar. in l. properandum. §. de iud. adde quod bal. de pace cōstan. in uerbo consensu dicit quod. cum ampliacione potest prorogari. Ad quod facit. j. de tempo. app. l. ult. secundum Odo. ut in d. tit. de pac. constans. quod est not. secundum bal. ibi. Et cōiter dicitur quod tale tempus p. suspendi per compromissum, uel aliter de psonu partium, ut hic. & in auth. si tamen. j. eo. & quod ibi scriptū. & uide in c. oblat. de appel. & clarius Io. And. in addi. Spe. in tit. de app. §. nunc breuiter. bal. in auth. hodie. §. de app. & hic, & per cle. appa. tenet, qd tempus interponendum non possit per partes prorogari, sed per statutum uel consuetudinem gl. secundum eum in l. 2. §. si contra ius, uel uti. pub. tempus potest per partes prorogari, secundum eum in d. l. si. j. eo. uide bar. in l. 3. ff. de iudi. C. si contra ius uel uti. pub. per consuetudinē, & statutum etiam secundum ipsum. Ibi etiam dicit, quod potest modificari istud tempus, adde Io. And. in Spe. de iud. deleg. §. restat. uer. sed nūquid. Et de hoc, qñ p cōsensum cōem possit tps appellationis prorogari, etiā statutarium, uide Ant. in c. ex rōne. de app. & bal. hic. in auth. ci qui bar. in l. cū anterioribus. §. si. sup. e. & ibi etiā bal. & tex. cle. sicut appellatione. de app. adde dum sup. dicit, quod si per unā diē fuerit impeditus, quod totus annus restituitur. Ang. consi. 304. ubi dicit, quod etiā si per horam fuerit impeditus, quia forte iudex sedere debeat laturus sniam, propter tale impedimentum ineuitabile, est neesse intrare secundū annū. Et de hac materia uide Oldr. consi. 60. & 177. Pau. de Cast. consi. 21. & consi. 22. & Rom. consi. 215. Et ad materiam huius Auth. uide Dec. consi. 436. ubi ex quo impedimento datur annus secundus, et quid probari debeat. P V T E V S.

Bart. super secunda. Cod.

Hoc hodie nō est qd, qd tēpus appellationis exercēdē de quo loq̄t hęc authen. incipit currere a tpe appellationis interpositę. licet de hoc olim esset dubiū, ut j. e. l. fi. §. illud. & ibi no. in gl. ¶ Quāro, cir ca istā partē. ¶ qd si intra biēniū impediatur ex iusta cā. ¶ gl. dicit, qd dabitur sibi aliud tēpus, impetrata restōne, ex cā generali posita in l. j. ff. ex qb. cau. maio. & vide gl. Contra istam determinationem vñ. l. nemo. s. co. ubi post cursum fatalium, ex nulla cā, pōt concedi aliud tēpus. Puto gl. bene dicere. Videbitis statim tex. in auth. si appellatione. Rñ. ad l. nemo. qñq; secundus terminus datur alicui, ad purgandū morā adhibita in primo, absq; alia cā, solū ex miseratione legis, & tūc impediētū contingēs in illo scdo termino, nō est cā restōnis. Hic est casus in l. nemo hic est tex. no. in l. sancimus. cir ca fi. j. de fideiuss. ubi casus ptingens intra tps, quo pōt mora purgari, nō pdest debitori. Qñq; secundus terminus dat ex iusta cā, tūc impediētū in scdo ptingens, est cā restōnis. Ita loq̄t ista g. & aut. si appellatione. j. e. & hoc facit ad quęst. sępe occurrētē in hac ciuitate. Dicit statutū, qd hęc instm testamēti, uel codicillorū, debeat illud insinuare intra primos sex mēses anni, incipiēdo in calēdis Ianuarij, qd si factū nō fuerit, possit peti cassatio: saluo, qd si nō fuerit petita quolibet anno, intra dictos sex mēses, possit peti insinuatio. Mō ptingit, qd in scdo semestri fuit impedit⁹ aliq; insinuare, pp de factū iudicis, utrū illud tps debeat sibi restitui. Vñ qd nō, vñ secūd⁹ terminus dat sibi absq; aliqua cā: ergo, & c. ut s. dc m. ē. In p̄riū facit, qd aliqua cā vñ eē negligētia eius, qd cassari nō petit, & de hoc cogitabitur studiose. Venio ad secundā partē. ¶ Ex qua nota, qd appellatore cessante p̄t appellatus uenire, solū ultimo mēse biēnij, & p̄seg cām suam. Cōtra hoc oppo. b & vñ, qd possit uenire incōtinēri, ut s. quom. & qñ iudex. aut. q. semel. & s. e. l. fi. §. illud. Huius timore, qd dā dicunt, qd p̄ria sunt uera, & istud qd hic dī de mēse, nō ponit taxatiue, quasi inferiori tēpore nō liceat cōparere. Nō obstat. aut. q. semel. qd aliud est tēpus in cā principali, aliud in cā appellationis. Et ita p̄trāsuit Inn. in c. ex rōne. circa fi. extra e. ti. Mihi, vñ, salua meliori deliberatione, qd debeamus sic dicere. Aut appellatus uult uenire ad p̄sequēdā appellationē, nō req̄sito reo, nisi forte in curia, ad q̄ est appellatū, & tunc nō pōt, nisi circa finē biēnij, cū mensis superest. Ita loq̄t hic: Aut uult uenire ad p̄sequēdā appellationē, & uult reū moneri personaliter, uel ad domū suā, ut ueniat ad p̄cedendum in cā, & optime pōt, ut s. co. l. fi. §. illud. Venio ad fi. ex quo nota qd neutra parte cōparēte, rata remanet snia. ¶ Ex quo habes qd q̄ aliquem cōtumacē nunquā p̄cedit altera parte nō instan te, ut l. propter adū. §. & si quidē. s. de iudi. l. ad p̄emptoriū. ff. eo. & s. q̄no & qñ iudex. auth. qui semel. Scdo no. ¶ qd post primū annū elapsū, non cōfirmatur snia, nisi biēniū sit elapsū, ibi post fm fatalē, & c. ¶ Vltimo scias, quod illud, qd dixi, qd appellans potest uenire solū ad p̄sequēdā appellationē. citato aduersario, Inn. intelligit, nisi ei denūciauerit, uel ei statuerit tēpus, fm formā c. sępe. ex. e. ti.

ADDITIONES.

- a Paris. ¶ Ex iusta causa. Circa materiā impediēti pbandā, & quale requirit, ad excusandum, Alex. conf. 439. Pau. conf. 21. & conf. 28. circa fin. Item san p̄batione istius impediēti deferatur iuramentū in supplementū, Ro. qd nō, sing. ccc. inci. tu scis, qd datur annus. circa materiā impediēti no. Bar. in l. senatus consul. de offi. p̄fici. an requiratur protestatio. Itē app. qñ dicatur deserta, & ex quib. cau. succurratur, Bertac. in uer. appellatio deserta. & quis de cauta delertio nis cognoscit, & quō, & qñ. Itē, de impediēto ex facto iudicis, quō succurratur, Bar. in auth. Item. j. eo. Item, quale impediēti requiratur, & an possit de ferri iuramentū ad ipsum probandum & de protestatione quę fieri debet, Ioan. de Dama. conf. j. cum addi. Bal. & Io. & de Dama no. quō p̄cedat dictū Spec. qd dicebat, qd sufficiebat iuramentū ad probandum impediēti in causa appella tionis. Ale. conf. 144. in 2. uol. Perus. in c. ex ratione. extra de. appel. ponit de im pedimento ex facto iudicis, & per discursum de omnib. aliis impediētis, ponit, an probari possit impediēti per iuramentū, uide etiā Card. Ale. ibidē. etiā uide Alex. de protestatione fienda in tali impediēto, & qd pluries fieri de beat in conf. 29. in j. parte. & habes ad Bar. in l. Titia. §. usuras. de leg. ij. Perus. in d. c. ex ratione. ubi tenet, qd opus est pluries protestari, & qd ex necessitate requiritur protestatio, & an sit necesse, qd adeatur superior, ut cogat iudicē uide ibi Peru. uer. sed ulterius aduerte. & pondera in hoc ult. Alex. con. 72. in 2. uolu. Itē quō in impedito currat tēpus in cā app. uide Felin. in c. uenerabilis. de iud. & ibi etiā an requiratur p̄testatio de impediēto. Item, qñ restitutio datur solū ad tantū tēpus, quantū fuit impediēti, an cessante impediēto debeat peti re stitutio in tantū tēpus, uide Arc. in §. rursus. Insti. de act. Itē, qd in causa appel. licet ex impediēto iudicis non currat dies impediēti uel absentię, maxime si sunt utiles, qd tamē requiratur protestatio partis, in illis dieb. facta iudici, uide Alex. conf. 174. uol. v. an autem impedito ex facto iudicis currat tempus in cau sa app. uide Alex. quod non in primo Fatal. secus in 2. conf. 71. uol. 5.
- b Paris. ¶ Contra hoc oppo. An sufficiat appella. incipere in termino & p̄sequi post terminum, uide Pan. in c. ex parte. post med. extra. de referi.
- c Alex. ¶ Non confirmatur. Per lapsum primi anni non confirmatur prima sen tentia, Adde Bar. in l. j. in ff. nil no. & Bal. in Leos. in prin. s. ti. j. quosdam Cano nistas in c. ex ratione. extra eo.

A V T H E N.

- 1 Compromisso pendente, tempus instantie appellationis non labitur, sed subducitur de medio, & nu. 3.
- 2 Biennium datum ad appellationem exercendam, incipit currere a die appellationis interpositę.
- 3 Tempus appellationis p̄sequendę, potest prorogari per compromissum.

a Si tamen. ¶ Brevitet, dicit, ¶ Nō currit tps, ei, qd litigat & corā arbitro. h. d. Nō. qd hic dicit, cā appellationis morę, uel nō morę. ¶ Ex quo apparet manifeste, qd biennium incipit currere a die appellationis interpositę, nō a die ichoan. p̄cessus, dixit. p̄xima auth. Nota scđo qd tps, quo qs corā arbitro litigat, subdo cit de medio. Et sic vñ, qd p̄ pactū p̄hētiū, possit prorogari tps appellationis, qd est p̄ illud qd no. in l. p̄perandū. §. & si qdē. s. de iud. & dixi in l. ult. §. fi. s. e. Sol. Illud est uerū, qd nō p̄t prorogari nuda p̄uētio ne. se per p̄promissum sic. ¶ Et ratio est, qd semper litigant, ut gl. hic dicit. Vltimo illum excessum in loquēdo ibi: & si decies milles, & c.

ADDITIONES.

- a Alex. ¶ Si tñ. Vide que scripsi in l. fi. §. sed & si quis s. cōsa de leg. x. Adde qd p̄cedit hęc auth. etiā si fuerit factum cōpromissum super cā principali, ut per Bald. in l. eos. §. Apostolos s. tit. p̄ced. & plures limit. ad hanc auth. uide per. Dec. in c. ex ratione. col. ij. extra de appella. P V T.
- Paris. ¶ Si tñ. Quid aut si p̄dēte lite i cā principali, uel app. ille, p̄ quo lata erat snia, faciat simplr p̄promissum, an dicat eo ipso renūciare sniz lata, adeo qd, nō possit amplius ad eam redire, ita qd exp̄sse sit renūciatū liti & sniz, vñ dām qd nō nisi exp̄sse esset renūciatū, ut dicit Alex. & Pau. de Ca. in l. cognita. s. de tral. bal. in l. fi. diuersa. & ibi Taf. circa fi. C. eo. ti. de eo, qd cōpromittit post rē iudicatam, Imo uideret, qd possit redire ad primā litē, & eo ipso, qd rediret, solueret cōpro missum, iuxta l. fi. qd rē. ff. de arb. In p̄riū tñ uide Bal. in l. eos. §. ap̄ost. circa fi. s. de app. & Alex. hic in ap̄ost. intelligēdo tñ in arbitratore, ut ibi scriptū ad Bar. & rē diuersitatis est elara, qd si sit p̄promissum in arbitratore, est qd dā transactio, qd ni hil aliud est proprie, quā transitus a lite. l. j. de transact. Ideo sicut si fuisset facta transactio obstat exceptio redeūti ad litē, & ad actionē, ita ergo eodē mō de facto p̄promisso in arbitratore. In arbitro aut secus est, ut potes p̄siderare ad no. in d. l. fi. cōgnita. Aduerte tñ qd talis renūciatio ēt si exp̄sse esset facta, nō o perat aliquid nisi in arbitratore arbitrare: eo aut nō arbitrare quasi differret p̄ditio sub qua fuit facta, & nihil p̄iudicat, fm Bal. in l. fi. diuersa s. de transa. uide Alex. super hoc p̄. 22. in prin. & conf. 430. ad fi. Felin. in c. eū olim. ad fi. extra. ¶ p̄sc. Itē, de materia huius auth. qd p̄promissum instantia cause app. intellige si sit p̄promissum actualiter factū: secus si solū partes obtulissent separatas facere nō tamen actualiter fecerūt, uide Alex. conf. 439. & con. 71. uol. v. & uide de ma teria istius auth. Perus. in c. ex rōne. ex. de app. ubi Fel. uide etiam Marr. no. 22.
- b Ale. ¶ Prorogari tempus. Quando p̄ pactū contrahentiū possit prorogari instā tia appellationis, adde qd dixi in d. l. p̄perandū, & quz no. doc. in c. uenerabilis, de iud. & do. Io. in l. Scius. ad l. Fal. dicit, qd de iure Cano. non solū per cōpromis sum, ut hic, sed ēt per pactū possit prorogari. in clem. quandiu. de appe. & qd dicitur est s. p̄xi. auth. ubi scriptū. & no. Bald. in d. l. p̄perandū. & ibi Bar. Quid autē, si lata snia & appellatione interposita, uide qd p̄promissum de cā principali, non de cā appellationis, an currat tēpus. Vide Bal. in l. eos. §. ap̄ostolos. in fi. de appella. Quid autē si pendente cōpromisso appellationis, uult soluere p̄cā cōpromis si, & reuerti ad appellationē. uel similiter lato laudo. Dic qd pōt. secundum gl. in cle. quandiu. & Bal. in d. §. ap̄ostolos. & hoc, qd intelligitur in arbitro: secus in ar bitratore, Et quando partes possint progare tempus appellationis, uide Cy. in auth. ei qui. ad fi. s. eo. & Bal. in l. Centurio. ad fi. supra de uulg. & pu. & in authen. hodie. cum si. supra de app. scriptū post Mod. in d. l. j. de test. tu.
- b Paris. ¶ Cōpromissum sic. uide Ale. in l. p̄perandū. in prin. s. de iud. Math. no. 22. de quo s. in princ. de instantia aut causz principalis, an possit prorogari. & qd si lata snia de consensu partiū tēpus non curreret, uide ad Bar. in l. p̄perandū. in prin. s. de iud. Itē, sicut pōt instantia cā app. suspēdi, ita pōt prorogari, uide Felin. qd sic, in c. de rōne. extra. de app. post prin. ibi etiā, qd oportet, qd taliter progās uel suspendens hēat speciale mandatū. Itē, qd instantia cause prin. etiā pro gari uel suspendi possit per cōpromissum, tenet barb. in c. causis. de offi. deleg.

A V T H E N.

- 1 Fatalia non currunt ad appellandum, si stat per iudicem, & nu. 3.
- 2 Ille, cui conceditur biennium ad appellationem exercendam, debet esse impeditus tanto tempore, quo si litem appellationis fuisset p̄secutus, non potuisset finire.
- 3 Tempus appellationis p̄sequendę currit, licet stet per iudicem, sed datur restitutio, prout ibi.
- 4 Si tertius impediuit, currit tempus, sed agitur contra eum de dolo, si est soluendo, alias datur restitutio.

a Item si appellatione. ¶ Ista auth. vñ manifeste p̄tra auth. ei qui app. s. e. t. ubi dicitur, qd datur annus, & ex cā biēniū. hic uero dī qd p̄parere sufficiat in ultima die dilationis, & sic absque alia cā, vñ qd habeat biēniū. Videte, ista auth. pōt intelligi duob. mod. Vno modo, qd intelligit in nouissima induciarum die, & intra dilationem nouissime datā per auth. ei qui app. uel dicam in nouissima induciarū die, id est, in nouissimo mense illius biēnij, in appellato, ut in auth. ei qui app. qd ponit in appellatore primi anni. Et secundū hoc apparet soluta ista qd. ¶ Dī in auth. ei qd app. qd datur annus, & ex cā biēniū, quāto tpe dēt esse ipeditus i primo anno, ad hoc ut hēat biēniū? Rñ. & dnt doc. qd dēt eē ipedit⁹ tāto tpe, qd si litē appellationis fuisset p̄secutus illo tpe potuisset finire: sec⁹ si i oitpe. ar. l. i. cū exceptioe. §. qd si hō. ff. qd me cā, & patet p̄ cau. l. qd p̄meatus. ff. d. re mi. & p̄sumit lex

ADDITIONES.

- a Ale. ¶ Si apellōne. uide Bar. in l. j. ff. de libe. dimiss. Et adde qd tps fatale pō currit ipedito, pp inimicitias capitales, saluo: nisi potuerit p̄ iudicē ipetrare tolli ipediētū, qd qñq; fieri p̄t iuxta. not. i l. denūciatio. s. de his qd eccl. p̄su. Et ita tenet Bal. & post eū Imo. arg. istur tex. in l. quib. dieb. in prin. ff. de adi. & demō.
- b Ale. ¶ Esse impeditus. Quāto tpe dēt esse impeditus de primo anno, ut habeat fm, uide qd dixi j. in auth. ei qui. in ap̄ost. uide ibi Bal. & Ang. & doct. in l. i. ita sti pulatus essem abs te. de uerb. ob. uide gl. in c. si electio. de elect. in vi. Paris. ¶ Impeditus. uide Ang. conf. 186. inci. in p̄supposita questione.

q̄ ista cā potuerit intra mēsem expediri, & finiri, vñ sufficit, q̄ p mēsem fuerit i prima cā ipeditus. ar. auth. ei q̄ app. Et si dicis, quō p̄t fieri: nōne forte inducerent p̄bōnes ab utaq; parte, uel testes re. p̄barant. Dicit Inn. q̄ ista cā nō atēdunt, ut d. c. ex rōne. ex. e. ti. q̄ tene mēti. ¶ Op. & i vñ q̄ licet stet p̄ iudicē, tñ tps̄ currit, sed dat restitūtio, ut l. sed & si p̄ p̄torē. §. ait p̄tor. q̄ ex cau. ma. Sol. Fateor, q̄ sibi currat et tps̄, sed restituit. Sed aduerte q̄ hęc restō dabit, nullo dato libello, sed incidēter dicit iudex, q̄ talis fuit ipeditus factō nro, iō eū p̄ntē, & petentē ad tale tps̄ restituius. Probat. ex. de of. iud. ca. ult. Op. ad hoc de l. p̄perandū. §. si. §. de iudi. Sol. Ibi loquit de tpe primæ instātiæ, aduersus cursum cuius, q̄s nō restituit. Rō, q̄a ibi licet petat instantia, non perit ius partis, sed in tpe appellationis perit instantia, & ius partis merito restituitur. ¶ ¶ Vltimo, querit gl. qd si fuit impeditus per tertiu? Dic, ut in gl. & hic per Azo. in summa.

ADDITIONES.

a Ale. ¶ Stet p̄ iudicē. Secundum gl. in auth. de appel. §. an hęc & in l. i. & ibi per. doc. f. q̄ ap. sit, vñ tenere, q̄ non sit opus restōne, imo ipso iure tps̄ nō currit q̄ gl. hic, q̄ ur̄ seq. Bar. & male. Et adde, qd̄ h̄r p̄ gl. & doc. i. l. arbitrio. §. cuius dolo. §. de dolo. & qd̄ dixi in l. si. in prin. §. de tēp. in inte. rest. & Bar. in l. i. §. dies. q̄n ap. sit. Quid si tpe instātiæ principalis, dicit Bal. in d. l. p̄perandū. §. sin autem. §. de iud. & hic. Adde Cano. in c. ex rōne. de app. & §. Bar. tenet hic Bal. in d. auth. qui semel. in fin. de proba. q̄ si stat per iudicem, q̄ testes non recipiantur, tunc debet suppleri dilatio. Et de hęc materia, per Ant. in c. ex rōne. de app. & per Imo. in l. si. §. de re iud. & per Ant. in c. i. de re iud. §. Adde, q̄ Bar. hic rēphēdit p̄ Abb. in c. ex rōne col. ult. extra. de app. ubi q̄ licet quis fuerit impeditus: tñ fuerit etiā negligens tanto tpe q̄ potuisset cā expediri q̄ non debet secundus annus p̄cedi & hoc q̄ p̄cessit impedimētū, sin aut p̄cessit negligentia: uide ibi p̄ eū, qui vñ cōcordare cū Bar. que tñ saluat ibi Dec. col. 12. plura aut in materia impedimenti uide quā posui ad Bar. in l. qui commeat. §. de remil. PVT.

b Paris. ¶ Currat etiam tempus. Vide Alex. consi. 439. Pau. de Cast. cōsi. 22. Am. de But. consi. 64. circa si. uide. §. c. auth. ei qui.

c Ale. ¶ Sed aduerte. Limita, ut per Bar. in l. ita demum. §. de procu. ubi dixi.

d Ale. ¶ Properandū. Vide gl. & Bar. i. l. p̄perandū. §. siue at utraq;. & uide ibi apoll.

A V T H E N.

- 1 Tempus non currit in causis, quæ apud principem cognoscuntur.
- 2 Tempus appellationis interponenda, hodie, sed est decem dierum.
- 3 Tempus petendorum & concedendorum Apostolorum est triginta dierum.
- 4 Tempus proponenda querela, de iudice, qui appellationem recipit, & Apostolos non dat.
- 5 Tempus comparandi coram iudice ad quem, & ad presentandum Apostolos acta prima causa.
- 6 Tempus inchoandi processum super appellatione.
- 7 Tempus appellationis exercenda, & finiende.

Sed lis quæ. No. t̄q̄ in causis, q̄ debent examinari, etiā in p̄istorio principis, non currit tps̄. qd̄ est uerū, si fuerit notū principi, ut hic in gl. tua d̄. Vltimo, uideamus de temp. istis q̄ dant in cā applonis. circa qd̄ est sciendū, q̄ multa sunt tpa. ¶ Quoddā est tps̄ appellationis faciēdæ, seu interponēdæ, & illud erat olim biduū, uel triduū, hodie decenniu, ut §. ti. j. eos. & auth. hodie. ¶ Itē, erat tps̄ petendorum, & p̄cedendorum apostolorū, & illud erat xxx. dierū. & illud hodie non est immutatū. §. ti. j. eos. circa si. & ff. de lib. dimis. l. j. ¶ Itē, erat aliud tps̄ p̄ponēdæ, q̄relæ de iudice, q̄ appellationē nō recipit, & apostolos nō dat, ut §. ti. j. l. si appellationē. ¶ Itē est aliud tps̄, qd̄ dat ad cōparandū, corā iudice ad quem appellat, & ad p̄sentandū apostolos, & acta primæ causæ. Et istud tps̄ erat olim duo. mo. Q̄nq; statuebat tps̄ arbitrio iudicis. §. ti. j. l. p̄fes puinciz. & ibi no. & istis tps̄. nihil est hodie immutatū. Q̄nque statuebat tps̄ a lad inducendū appellationē, ut l. in offerendis. §. ti. j. & §. c. l. si. §. in his. ¶ Itē est tps̄ inchoandi p̄cessum, sup appellatione, ut uidistis in l. ij. & si. §. c. Itē est tps̄ appellationis exercēdæ, & finiende de quo uidistis in fi. §. illud. ista tpa hodie sunt mutata, & ad ista dat annus hodie, & ex cā biēnium, ut in aut. ei qui. Q̄nq; dantur maiora tpa ex cā, ut in auth. si tñ. & in auth. item si appellatione. Sed i cā, quæ dēt examinari in p̄istorio principis, tps̄ nō currit, ut hac aut.

ADDITIONES.

a Alex. ¶ De temporibus. No. hic de temporib. omnib. appellationis. uide Bar. in l. i. ff. de lib. dimis. bar. in l. ii. eo. ti. auth. ei qui §. eo. in principio.

LEX IIII.

- 1 Quæ nō fuerūt p̄bata i prima instātia, possūt p̄bari in secūda appellationis.
- 2 Appellatione pendente, nil debet innouari per iudicem, a quo est appellatū.
- 3 In causa appellationis ab interlocutoria, iudicatur ex primis actis.
- 4 Capitulum nouum dicitur quod actionem, uel exceptionem propositam non respicit, nec coadiuuat.
- 5 In causa appellationis, non possunt testes produci super eisdem articulis, super quibus iam fuerunt recepti.
- 6 Sed super nouis articulis respicientib. actionem primam, produci possunt, et nu. 6. Et ibi, cur post aperturam testium non admittatur probatio, nu. 5.

Per hanc. Ista est notabilis. l. ualde. Et diuidit in tres partes secundo, non probatū probari. Tertio, rōnē assignat. Secūda ibi, sed & si qua. Tertia ibi, quo exercitatis. B̄r dicit, ¶ In cā appellationis licet utriusque parti non propositum proponere, & nō p̄batū p̄bare. si actionem antiquam respiciat, alias secus. h. d. Opp. & vñ. ¶ q̄ post

apponē nihil innouet, ut §. tit. j. l. applonē. ff. nihil no. app. p̄den. l. j. Gl. dicit, fallit hic. Tu dic, q̄ nil debet in ouari applonē pendē. f. p̄ iudicē, a quo, est appellatū, sed p̄ iudicē, ad quē appellatū est, nihil prohibet. ¶ ¶ Secundo op. ex. eo. c. appellati. in cle. Sol. Ibi loq̄t q̄n q̄s appellat ab interlocutoria: in quo casu dēt iudicari ex primis actis, hic, q̄n appellat a diffinitiuā. Rō, q̄a q̄n appellat ab interlocutoria, nō appellat tñ ab iniquitate snā, q̄tum a grauamine sibi illato p̄ iudicē. Et iō dicit Decretalis, q̄ in cā applonis ab interlocutoria dēt iseri iusta cā grauaminis, &c. de ap. c. j. l. vj. Sed iudex nō potuit grauare p̄tē, nisi ex primis actis, merito nouæ p̄bōnes nō admittūtur. Ideo dicerē, qd̄ p̄ statuta terrarū i quib. q̄nq; p̄stituunt aliq̄ officiales, q̄ uocant exgrauatores, q̄ tales officiales nō p̄nt nouas p̄bōnes recipere: q̄a nō sunt positi, nisi ad tollēdū grauamē, respectu iudicis loquor, ut habuistis. §. tit. j. l. eos. Op. tertio. ex. de test. c. fraternitatis, ubi d̄r totū p̄rium huius. l. qd̄ sup nouo capitulo p̄nt admitti noue p̄bōnes, nō sup antiquo. Dnt qd̄a, ut hic t̄git in j. gl. mag. in fi. qd̄ aliud est de iure cano. c. aliud de iure ciui. Vel dic, qd̄ ibi appellat nouū capitulū, nouā assertionē, q̄ tñ respiciat actionē p̄positā, & sic cōcordat cū ista. Hoc satis placet, ut j. dicā. Venio ad q̄ones, & q̄ro primo, hic dicit, qd̄ nō ad nouū capit. & c. p̄ro declaratione. ¶ ¶ q̄ro, qd̄ dicat nouū capitulū & qd̄ antiquū. In hoc sunt multæ opi. Nā qd̄a nouū capitulū & antiquū recipiūt ex tpe, qd̄a ex re, qd̄a ex cā. Ex tpe, q̄a nouū capitulū, d̄r, ius nouiter acq̄sitū: antiquū ius, qd̄ cōpetit tpe primæ cāæ. Et addūt isti, qd̄ illud ius nouiter acq̄sitū, in cā prima poterat p̄poni, in scāa non. qd̄ gl. nō placet, & uide gl. Ista opi. nō placet gl. & merito. Nā si ius acquirit de nouo, ex cā de p̄terito, & tūc p̄t deduci in primo iudicio, & eadē rōne in cā applonis, ut h̄r i. l. x. diles. §. itē sciendū. ff. de x. dil. edi. & l. si rē in fi. ff. de pig. act. & l. si māduero. la. picola. ff. mād. Si uero orit ex cā noua, tūc nō p̄t deduci i iudicio primo, nec in iudicio applonis ut l. nō p̄t. §. de iudi. & ideo ista lec. q̄ nō p̄mittit istud nouū capitulū p̄duci in cā applonis, sed i cā prima, nō b̄n facit. P̄t tñ hęc lec. a tr̄ intelligi, ut illud qd̄ dicit, sed an p̄t, & c. nō intelligat an hoc est i p̄rio iudicio, sed intelligat an, i. ius q̄sitū. q. d. ius an q̄sitū p̄t i cā applonis p̄duci, i postea q̄sitū, nō. Et isto mō p̄t sustineri ista lec. ut j. dicā.

ADDITIONES.

a Alex. Per hanc. Ista l. nō habet locum in appellatione ab interlocutoria, fm Bal. in addi. Spe. facit cle. fi. de appe. & cle. j. de re iud. in uer. sententias. Bar. uidetur sentire p̄rium in l. eius qui. ff. de app. recip. Et ad intellectum uide. Lud. in l. admonendi. & quod ibi dixi. ff. de iure iur. & adde quod no. Bald. in l. generaliter. §. j. de re. cred. & not. bene, quod dicit Bal. in l. inuitus. §. de procu. quod licet ius commune, uel statutum dicat, quod in causa nullitatis, uel appel. non possint recipi nouæ probationes, istud intelligitur, nisi de nouo emergant: & no. quod ista l. habet locum tam in cā nullitatis, sicut app. ut not. Bal. in l. j. quan. proc. in uer. iuxta p̄dicta q̄ro. Itē adde, quod in cā appellat. deduci accessoria p̄nt, quæ non fuerunt deducta, fm gl. in d. §. de illo. in auth. de his quæ ingrediuntur ad appellationem, in uer. occur. & uide tex. in l. ampliorē. in uer. in resutatoris, de app. Et ad intellectum huius, uide Inn. in d. c. p̄sti. el. ij. de app. & Bal. in l. ita demum. §. de proc. limita istam l. per gl. in c. ad audientiam de rescriptis, habere locum tñ in probationib. quas non potuit primo producere: secus, si in primo potuisset producere, & ibi no. illa gl. Ant. de Bu. b̄n facit gl. si. in c. pastoralis de ex. & uide Ang. de Are. in l. admonendi. de iure i. Paris. ¶ Limita reg. huius. l. ut procedat solum in petitione corā primo iudice, secus si ius petens, uide Fel. in c. significauit. extra. de appe. Itē limita solum procedere in his, in quibus pars non fuit negligens in prima instantia, sed forte non produxit rōne ignoratiz, uel iusti impedimenti. Ita Ant. in c. ad audientiam. el. ij. extra de rescri. & imo nō procederet in his, quæ pars malitiose distulisset, fm Pano. in c. j. extra. de excep. Io. And. & Hosti. in c. cum inter. extra de excep. super quibus dictis, uide Fel. cōcludentem p̄rium in c. ad audientiam. el. ij. in uer. omisum. extra. de rescrip. & in c. inter monasterium. extra. de re iud. uer. si non deductis. Item limita, ut non p̄cedat in his, quæ opponuntur ante licem contestatam. l. ita demum. §. de rei ued. uide Alex. consi. 33. in iii. uol. & quod etiam ista reg. procedat in tortura omisfa in cā principali, & possit etiam peti in causa appe. uide Io. de Dama. consi. 1. in fi. cum addi. Bal. in fin. Item, non habet locum in appellatione ab executione uel alia interlocutoria. uide Io. de Dama. consi. 26. uide tex. in d. c. appellandi. de appel. Item in materia p̄dictæ rei, uide Fel. in c. cum io. de fide instrum. ubi ampliat & limitat multipliciter, item an ista exceptio procedat in exceptione relationis, uide & limita, ut per Iaf. in l. ita demum. §. de procu. Item, an exceptio malitiose omisfa, in cā principali, possit opponi in cā appella. uide Soc. in l. is, qui. ff. de excep. Itē, quod ubi exceptio malitiose non fuit opposita in causa principali, non possit opponi in cā appel. uide Barb. consi. 35. uol. iii. Item q̄ in causa appel. non possit opponi, nisi causæ tendentes ad impugnandum sententiam, non aliz, licet potuissent opponi ante sententiam: Puta exceptio cōpēfationis, uide Fel. in c. suborta. de re iud. allegat Bal. hic, & idem tenet Sal. hic.

¶ Et an in causa appe. possit fieri alia petitio, uel mutari ab ea quæ facta fuit in prima instantia dic, q̄ non, ut per Rom. consi. 381. ubi alleg. hunc tex. PVT.

b Alex. ¶ Exgrauatores. Exgrauatores non possunt recipere nouas probationes Facit quod habetur in d. Lillos. supra tit. j.

c Alex. De iure canonico. Vide Ang. consi. 147. in c. i. incip. in quertente. & de ueritate, uide quæ habes ad Bar. in auth. qui semel supra de proba.

d Alex. ¶ Nouum capitulum. Quod dicatur nouum capitulum, & quod antiquū, per Spe. de teste. §. satis utiliter. uer. illud autē no. doc. in c. fraternitatis de testib. & Bart. in auth. qui semel. de proba. in uer. quæro utrum testes super eo, quod nō dixerunt & dicitur nouum capitulum, dum modo addatur aliqua qualitas primo. cap. tex. & ibi doct. in c. cum olim causam. ult. de rescript.

Alij intelligunt nouum capitulum, & antiquum ex re, ut pura, in primo iudicio petebat boue, in ca apponistolo petere equu. Vel ex pre rei, primo excipiebat. de boue, nuc excipit de equo, & istud dicat nouu capitulu, quasi de re noua. Sed si sup eadem re, uolo ius mecum fundare ex nouis pbatonib. possum. Et ista lec. tenet hic gl. q lec. an sit ueta, dica j. Alij dnt nouu capitulu ex ca apponistolo possum pducere, nouas pbones, q tendunt ad pbandu illa cam, que in primo iudicio fuit deducta. Secus si ca uariaret, quia tunc diceret nouu capitulu, ut si primo diceba furtu, nunc dico uolentia. Hoc non placet gl. cu respiciat eandem re, v ptnere ad capitulu antiquu. Ita dicit gl. & tenet opi. secundu. Hoc non v veru. na sm vera opi. q tenent oes de iure nouo, & et de iure antiquo, post li. pte. non licet actione mutare, ut l. edita actio. s. de eden. & auth. qui semel. s. quo. & qn iud. Sed sm ista opin. induceret mutatio actionis, ergo, & c. Sed sustinendo gl. possemus dicere, sicut in primo iudicio admitteret cumulatio, ut no. in d. l. edita actio. ita eademe rone in ca apponistolo. Ad q rideo, q qn sit cumulatio diuersaru actionu, oportet, q fiat per nouu libellu, & sic erit noua instantia, ut no. in l. non est nouu. de ac. emp. Et sic licet forte iste nouus libellus possit dari cora iudice apponistolo, tn hoc non pertinet ad pfirmanda, uel infirmanda sniam prima, sed ad noua sniam psequenda. vn ista opi. no v usquequaq; uera. Alij, ut Ia. de Arc. b dnt, q illud v nouu capitulu, qn snia lata sup primo, sup eo, q de nouo pponit, non parit exceptione rei iudicatae. Sed si pareret exceptione rei iudicate, df ex nouo capitulo pendere l. & an eademe. s. actiones. ff. de excep. rei iud. Et est rdo dicit ipse, qd qn snia prima parit exceptione rei iudicatae in eo qd secundo pponitur, lex subuenit appellanti, quia sibi parat p iudicium, qd non est necesse, qn rei iudicatae exceptio non parat. Ita dicit Ia. licet istud dictu sit satis ronabile, tn no est ueru, ga ego reperio, q in iudicio cae principalis, noua ca pt allegari, i qua snia lata non parat pra iudicium. Hoc pbo per l. si re. s. ff. de pig. act. co iuncta. l. si m. s. eademe. de exc. rei iud. Quid ergo dicemus? Br ex parte actoris ois articulus, & ois actio, uel intentio, q casum, uel actione pposita respicit, uel coadiuuat, df pendere ex antiquis capitulis, & illis iunctis, admittent illa noua pbones. Si uero actione pposita non respicit, nec coadiuuat, tunc df nouu capitulu: Id e co ex parte rei: ois exceptio, q actione pposita respicit, df pendere ex ueterib. si actione no respicit, dica nouu capitulu. Et sm modu istum pnt intelligi oes opi. q sunt hic. Probat ista opi. in l. ult. ff. qd cum eo. & in l. E milius. ff. de min. ubi snia prima, in ca appellationis pt pfirmari ex nouis allegationib. & nouis pbonib. Secudo est uidendu, thic df, qd in ca apponistolo pnt fieri noue pbones. Quz ro, urru ista noua pbationes pnt fieri per testes. Et v, q sic, ut hic. & l. eos. s. j. s. tit. i. In q rium v in auth. de testi. s. qn uero. ubi df, qd post didicita testificata, non pnt de nouo pducere testes. Quid dnt, qd ista leges corrigunt per illa auth. & sic non posset fieri pbatio per testes. Alij dnt, qd illa auth. loquit in ca principali, sed in ca apponistolo pnt de nouo testes recipi, et super eisdeme capitulis. Et istud tenet ibi gl. & istud Ultramon. et tenent. Istud coter tenet doc. nri. Nec ob. s. qn uero. Na debetis scire, q duplex est ro, quare post apertura testi, non admittat probu. Primo timore subornationis. Secundo, pp identitate instantiae. Na in alia instantia pnt recipi. ut l. ult. s. de testi. Sed ca apponistolo, est alia instantia a prima, ut lita demu. & ibi no. s. de procur. ergo, & c. Videtis dnt, tex. iuris canonici, dicit directo q rium in c. fraternitatis. ex. de testi. & io stare illi decretali, ut dicamus sic. Aut testes pducunt sup eisdeme capitulis, sup quib. ia fuerunt recepti, & non pnt recipi, ga subest timor subornationis, sicut in ca prima. Aut qd vult recipere sup nouis articulis respicientib. actione primam, & tunc pnt. Ita loquit hic, & l. eos. s. j. s. tit. i. & in l. in offerendis. in fi. Non ob. qd dicit, & ex alia instantia, quia fateor, qd in alia instantia pnt recipi, uolente parte. Ita loquitur. l. ult. s. de testi. non aut ea inuita, & sic loquit qd nra. Vel afr. ibi loquitur, qn testes fuerunt examinati cora arbitro, hic qn fuerunt examinati cora iudice. Quo casu, iila lex non het locu, & tetigi in l. gesta. s. de re iud. Non ob. qd pt dici, qd ad aliud fine producantur in prima ca: ad alium in secunda. Na in prima pducunt, ut qs pdemnetur, uel ut qs absoluat. In secunda pducuntur, ut snia cofirmetur, uel infirmetur, ergo, & c. ut in c. ueniens. ex tra. de testi. Na rideo, quod istud pfirmare, uel infirmare, est xquipollens illi pdemnare, uel absolueri ut dixi s. tit. i. l. eos. ergo ad eundem fine producantur. Possemus hic quare, an in ca appellationis, sit locus reconuentioni. Dica in auth. & psequenter. de sen. & interlo.

ADDITIONES.

- a Ale. ¶ Cumulatio. An in ca apponistolo possit fieri cumulatio, uide Bal. in l. si q libellos. s. tit. i. in eo quod dicit l. edita. sup. de edendo. habere locu in ca appellationis. & limita p eu. ut ibi. & uide Imo. i. c. i. de libel. oblati. Adde p Ro. p. 380.
- b Ale. ¶ Jac. de Arc. Et no. hic per doct. nota. q. Bar. in l. Iulianus. in fi. ibi, sed qd si condemnatus. de conditionib. & demon. quam indeisam reliquit.
- c Paris. ¶ Ex antiquis capitulis. Quomodo aliquid dicatur pendere ex alio, uide de Arc. per illum tex. in l. si quis hares. in prin. in 3. col. ff. de acqui. hared.
- d Alex. ¶ Nouae probationes. Vtru in ca appellationis, pnt produci noui testes, & si repetant, pnt iteru iurare? Tex. est no. qd sic in d. c. fraternitatis. in fi. ex. de testi. & quod no. gl. in c. si. s. de testi. Facit l. qui bona. s. si q stipulaturus. cu ibi no.

ff. de da. infe. & uide q dixi in l. repe. ff. de qd. sed Bal. in auth. hoc sacrm. s. de iura. calum. tenet, q non requiratur nouum iuramentum, nec noua citatio. s. tenet in l. si. s. de testi. & hic prima gl. & quando sunt nouae probationes, quae sic forma sententiae in causa appellationis, uide per Spe. in v. de senten. diffinit. & interlo. cutoria. s. nunc transsum, uer. quia talis, & uide quod no. Bal. in l. si. s. de eden. & Bal. in Leos. in prin. sup. tit. i. Abb. in c. fraternitatis. de testi. q si testis produci tur super talibus actis, quae poterant sub primis comprehendi, tunc non uitiat, alijs secus. Bald. in l. haredes palam. s. sed si notam. in fi. colligit ibi ar. ad testes, quando reperuntur, ut declarent, non debent iurare.

e Alex. ¶ Tenet ibi gl. Hoc limitant aliqui. retuli post Bar. in auth. qui semel. sup. de probationib. secundum Iacobum de Beluf. & Bal. in c. i. quid sit inuestitura. & uide Bar. in auth. qui semel. in prin. & c.

Quando prouoc. non est necesse. Rub.

ADDITIO.

a Paris. ¶ Qu prouocare non est necesse. Adde circa ista rub. qn licet, qn snia est nulla, nou sit necesse appellari, ut per totu istu tit. pt tn appellari a snia nulla, & talis appo est nullius utilitatis, ut plus operetur, hille q que est lata, uelie se tue ri, qn ueniunt ex snia, dicendo ea nulla, uide Com. p. 44. inci. ab arbitrari snia.

LEX PRIMA.

- 1 Si a cotra sniam lata, q sit nulla: nec ab ea ualeat appellari, quo intelligit ab.
- 2 Si ex diuersis instantijs sequantur diuersa sententia, ualeat uisima.
- 3 Sententia lata contra iusurandum, ualeat.
- 4 Siferatur secunda sententia, etiam concordans eu prima a qua non fuit ap pellatum, non ualeat.
- 5 Si pars, que scit sententiam esse latam pro se, petit iterum iudicari, & iudi catur contra se, non ualeat secunda sententia.
- 6 Si egi contra Titium, & succubui, postea agit procurator meus, & obti nuit, que sententia ualeat.
- 7 Appellans a sententia nulla, ex defectu consensus, eam confirmat.
- 8 An procedat talis libellus, dico sententiam nullam, & si qua est, appella to.
- 9 An iudex appellationis, pnuiciando male appellatu, cofirmet sniam nullam.
- 10 Non pt iterum queri de nullitate, cu semel est super ea iudicatu, & qstio.
- 11 Si in causa appellationis, non fuit dictum, neque questum de nullitate, po terit de nullitate postea dici.
- 12 De nullitate snia pt qri duob. mod. s. p exceptione, & p principale petitione.
- 13 Succumbens in exceptione nullitatis, non prohibetur postea ordinarie age re de nullitate, per uiam principalis petitionis.
- 14 Qn principaliter petitur sententia pronuciari nulla, agitur officio iudicis.
- 15 De nullitate debet agi cora eode iudice, q iudicauit, & qn cora superiore.
- 16 Si datur libellus super nullitate, nec probat ille qui agit, potest iudex nulli tatis confirmare sententiam.
- 17 Et nouas probationes, & allegationes audire.
- 18 Et omnia intentata, prae textu illius sententiae reuocare.
- 19 Succumbens in una causa nullitatis, non potest postea aliam prosequi, qua do sententia fuit dicta simpliciter nulla.
- 20 Victor non potest principaliter agendo, petere sententiam confirmari.
- 21 Sniam lata pt iudex confirmare, qn in prima snia non esset expresse error.

Atam sententiam. Bf dicit. Snia q sniam

la, & appellare non est necesse. h. d. Primo, qro exempli

ADDITIONES.

- a Alex. ¶ Latā sniam. Vide Abb. in c. monasteriu. de re iud. nbi tenet opi. Bart. li. cet Ant. p. 3. Adde Dec. consi. 295. ubi dnt q snia contra sniam non ualeat in telligitur de snia q transiit in re iudicata. PVT.
- Paris. ¶ Latā sniam. Circa materia huius. Luide Alex. consi. 33. inci. uiso thema. ad fi. & an ista reg. pcedat, siue in eade instantia, siue in diuersa, uide Fran. consi. 72. Fel. in c. inter monasteriu, & de plurib. seq. usq; ad fi. extra. de re iud. Item de ista materia, quo, & qn snia q sniam, sit nulla, uide Ant. consi. 27. inci. i. Dei noie amen. uis p sentib. an aut snia q notariu, sit ipso iure nulla, uide Fely. in c. qn q falsam. de proba. & inci. in c. inter ceteras. uer. sexta declaratio de re iud. Peru. si. in rep. c. dilecto. de a pp. quid aut si esset notorie iniusta, uide Fel. in c. inter cete ras. ubi tn refert Peru. in d. dile. i. 55. q. tenere q rium eius, quod dicit esse Imo. bene aduerte, & uide Pau. de Leay. in 5. q. inci. in Christi nomine. an snia reddat nulla, qn notorie constat de eius iniquitate & iniustitia, uide Cur. consi. 59. barb. consi. i. in 2. uol. Fel. in c. qn q falsam. uer. fallit secundo extra. de prob. & qn est notorie iniqua, an sit nulla & qd secus sit, qn est manifeste iniusta, uide Barb. i. c. si qn. de of. dele. qd aut de snia lata ex ca falsa, an sit nulla uide Ale. in l. qui Rom. s. duo fratres. de uer. ob. in l. si is ad que. de acq. Fel. in c. inter ceteras. uer. 2. p. clu. ex. de re. iud. Barb. p. 38. uol. 4. q loquit in laudo. Itē, qd reg. huius l. pcedat, et si de consensu partiū ferat 2. snia, uide Iaf. in l. si diuersa. s. de trans. Itē, uide in materia qd snia q sniam non ualeat, & q secus, si q iurm, uel transactionem. Iaf. i. na & postea. s. si dane. de iure iud. & ibi ad fi. litat reg. non pcedere, qn sunt lapsi. 30. anni a tpe. i. snia ante i. & de snia lata per tales pbatu fuit si no pba uir, an sit nulla. uide Are. in l. si is ad quem. An aut snia lata contra tenorem in ffrj, super quo fundatur, sit nulla, in c. inter ceteras. extra. de re iud. Item de mate ria, an snia q sniam sit nulla in diuersa substantia, uide etiam barb. consi. 5. uol. 4.
- b Ale. ¶ Nulla. Et si sit lata ex consensu partiū 2. snia, sm gl. & ibi Bart. in l. si di uersa. s. de trans. & ibi uide p Bal. q in arbitro, & arbitratore, & q no. Bart. in l. acta. ff. de re iud. Itē ista l. intellige sm bal. no. hic qn in 1. snia fuit apposita excep tio rei iudicatae, & pbatu ualeat de 1. snia, at 2. snia teneret. q no. Itē, p dicta fal lunt in interlo cutoria, q licet at 2. no possit corrigi, tn ex p sensu partiū corrigi, ut no. Bal. in d. l. si diuersa. Et add Bar. in l. si post snia s. de se. & ibi, qd in arbitrio & q p sensu partiū in hoc no operet, tenet in l. i. ad h. sup. sen. sel. no pos. & mul tos alios casus, in qb. ualeat snia q sniam, ponit d. An. in c. iter mon. de re iud. & p Lu. i. d. admonedi. Et an possint ferri snia, ex ea instantia, ut ex diuersis, uide q di xi post Bar. i. d. l. duob. & q scripsi post Sal. i. l. si ca. s. de tras. add Pa. d. Ca. p. 17.

huius l. gl. ponit in rei uedi. ut ga primo fuit iudicatu re no ee mea
 sedo re mea ee. & uide gl. & doc. Mod. reprobat ista gl. Na snia tnt
 si pnt coadiuvari aliqua subdiuisione, ut in §. qb. s. i. j. pstone. Sd ista
 snia pnt coadiuvari hoc mo. ga res tpe prima snia, non erat mea;
 tpe scda snia erat mea, & sic no cent tria snia. Ista opi. no plz. na
 sm q intelligo, hac lex det itelli, qn ex ead. ista tia sequunt duz snie
 2 pcedit ex eplu gl. ppositu. Sed si ex diuersis istatis, sequeret diuer
 buistis no. s. si ptes una snia. l. j. Vterius qro, q e ro, q ij. snia no ua
 lel. Dnt qda, q j. snia facit ius, ergo ij. snia vt lata ius. Ista est falsa,
 sm gl. q no e expssus error i snia. Præterea, ex gl. snia lata ius no
 redacti in corpore iuris, no est ipso iure nulla, ut l. cu. platis. ff. d. re
 iu. sed illa j. snia no erat redacta i corpore iuris, ergo, & c. Dnt ergo
 alij, q ista est ro, ut sit litiu finis, & i hoc residet gl. nri. Certe no pla
 cet, ga ead. rone snia lata i iurim, no ualeret, q est falsum, ut j. dca.
 Et ead. rone snia lata i transactione no ualeret, q est falsum, ut l. ele
 gater. §. si qs post. ff. de pdi. inde. cu ius iuradu, & trãfactio sint intro
 ducta, ut sit litiu finis, sicut snia, ut l. j. ff. de iurei. & s. de trãf. l. frs. q
 est ergo ro? Dico sic. Lata snia, iudex functus e officio suo, ut de re
 iud. l. iudex. & s. de se. l. post snia. Itẽ lata. j. snia pempta e j. istatia, ut
 l. Græce. §. post litẽ. ff. de fide. & l. cu. apud. ff. iud. so. & s. de pc. l. in
 uitus. Vn si fert noua snia, apparet, q fert sine istatia, no pcedere li
 bello, no pcedere pstone, neq; aliquo actu, ergo & c. ut s. de sen. l.
 plarã. Sed si renouaret noua instatia, ualeret saja, ut dem est. s. His
 pmisiss op. ff. de sen. sine app. resc. l. j. in prin. Sol. Ibi erat dubiu, an
 3 eet iudicatu, hic no. Sedo op. de l. na postea. §. danc. ff. de iurei. gl.
 dicit aliud in iureiu. aliud in snia. Sed q est ro? Dic. ro est, q ius iu
 randu ordinat ad sniam, neq; perimit istatia. Põr. n. iudex pdenare
 ad illud, q est iuratu, & sic adhuc instatia durat. Merito, si iudicat i
 ius iuradu, ualebit snia, s. snia no ordinat ad sniam, s. istantia peri
 4 mit, & illi instatia sine imponit. Ita det itelli hic. Querit glo. qd
 a si ij. snia pcordat cu j. Gl. vñ hic tenere, q ualeat secuda. & uide gl.
 Doc. tnt triu, q et teneo p rone q dixi. s. ga remanet ij. snia lata, si
 ne istatia. Præterea, sicut trãfactio scã post sniam no ualeat, ut l. ele
 gater. §. si post. ff. de pdi. inde. ead. rone snia. Facit ad idẽ l. si qs an.
 ff. de acq. pos. Facit q dicimus, q qs non pnt decedere cu duo. testis,
 ea. ro ead. lis, & idẽ dubiu no pnt hre duas snias, q imponerent finẽ.
 Illa tñ e tutissima ro, ga instatia est perẽpra. Et p illã rationem mihi
 no placet distinctio. Gulan j. snia sit pdenatoria, uel absolutoria: ga
 5 est ead. ro? Quæro, qd si pars, q scit sniam ee lata p se, petit iteru iu
 dicari. & iudicat i se, an ualeat gl. in c. inter monasteriu. ex. de re iu.
 vt tenere, & ualeat. & imputer sibi, q hoc petit. Cõtrariu puto. Na
 non põt p sensu partiu iuris solenitas tolli, q no det libellus, no con
 testet lis, uel sita, ut uidistis in auth. offerat. de lit. contẽ. Sed, ut dixi,
 b ista sententia reperitur data, instantia no pcedente, ergo, & c. Quæ
 6 ro ecce ego egit i Titiu, & succubui, postea agit pcurator meus &
 obtinuit, q sententia ualeat? Respondeo, ex prædictis apparet, si qui
 dem pcurator agit in tentando, uel incohando nouam instantia
 ualeat ij. sententia, & etiam prima, sed si egit super prima instantia,
 erit scda sententia ipso iure nulla, quia instatia perẽpra est, ut dixi. s.
 7 Venio. Ad alia mam, q tractat hic ad explicadu gl. sunt for
 mada tres qones. i. Prima, utrum ille, q appellat a snia
 nulla ea pfirmet. Sedo, utru pcedat talis libellus, dico sniam nullã,
 & si qua est, appello. Tertia, an iudex, pnunciã male appellatũ, ni
 deat pfirmare primã sniam nullã. Et hæc oia trac. hic gl. qua uide.
 c Circa primã partẽ, est clara rãtio. Aut. n. snia est nulla, ex defectu
 psonis, & p appõnẽ pfirmat. ut l. ij. §. ff. rã. ha. Aut est nulla, p
 aliũ defectũ, & p alia appõnẽ non pfirmat. ut l. si expssim. ff. de
 d app. Circa secũdã, an ualeat talis appõ, dico sniam nullã, & si qua
 8 est, appello. reperio Inu. uariante. Na in c. dilecto. ex. de ap. dubitar.
 in e pstitutus. de inte. rest. hoc asserit pstanti, q pcedit iste libellus
 & q sup utroq; iã sup nullitate, q super iniquitate admittent pbões
 sit, & semel. Nec obi. si dicit, imo det eligere, ut l. q in hrdẽ. §. elige
 re. ff. de tri. & s. de fur. l. j. Rõ, quia illud est uerũ, qn actor est cert.
 Sed ibi actor est incertus, nescit, n. quã sup nullitate pbabit. Ista sua
 opi. vñ mihi i casum. de inof. test. l. j. maiores. ubi donec pcedet iudi
 e ciu nullitatis, non põt agi qrela inofficiosi, & hoc rone prietatis.
 Quid ergo dicemus? Bñ dico sic, Aut qs dicit sniam in uno capitu
 lo iustã, & in alio iniquã, & põt, ut l. Carmelia. de iu. par. & fa. erc. l. q
 da mulier. Aut sup eo. capi. dicit nullã, & si qua est, appellat, & dico,
 qet tuc talis libellus pcedit. Casus est in d. c. pstitutus. ex. de int. rest.
 & pbat i d. l. j. maiores. intelligẽdo, ut j. dca. An sit sã, & semel pos
 f sit utraq; cãm pleg & dare pbões super utraq;. Dicedũ e, q si q
 dẽ cãm nullitatis & cãm appõnõis, ueniũt ex diuersis fontib. V. g. dico
 sententiam nullam, ex defectu solennitatis, uel ex defectu iudicis,
 uel litiuantis. Et eam dico iniquam respectu tenoris sententia, tuc
 in prosecutione non possum mihi contrarius esse. Quid. n. repu
 gnat, reũ fore minorem, & ego probo de iure meo. Et ita põt itelli
 opi. Inn. quam communis consuetudo obseruat, Sed si causã appel
 lionis, & nullitatis procedit ex eisdẽ fontib. ita, q haberem ne

esse mihi contrariari in processu, tuc debet procedi sup nullitate
 primo, & in appõne ips no curret, ut dicã il. j. maiores. s. de inof
 te. Na ibi psequendo qrela, non possum mihi in possessione hrdi
 tatis adire, & sic testũ eet ualidũ: vñ essem mihi Trius. Consuetudo
 g hoc obseruat, & istud teneatis. Circa tertiã, an iudex appõnis
 9 pnunciando male appellatũ, pfirmet sniam nullã. gl. distinguit, aut
 iudex inferuit cãm, quare pnunciãuit male appellatũ, ga snia nulla,
 & no pfirmat eã Secus si simpfr, ut hic hẽtis. ¶ Contrariã gl. hẽm
 Il. si expssim. ff. de ap. ¶ Dy. dicit, qnq; sic. Aut ille q appellauit, scie
 bat sniam nullã, & pfirmabit, ut hic. Secus si ignorabat, vt hẽtis in
 gl. tria. Et hæc itãgũ op. Spe. de sen. §. iuxta. Sed hæc opi. no e uera.
 Na p sensus ptis, non pnt ualidare sniam, ut ualeat snia, bñ tñ posset
 facere, q ualeret, ut pactũ ut l. ij. s. cõ. utri. iu. Sile dicemus i testis, ut
 l. no dubiu. s. de te. licet gl. vñ aliud notare in l. j. s. q p sua iuris. sed
 male, ut ibi dicã. Facit, qd no. in l. si diuersas. s. de trãf. Vel aũr dicit
 Dy. Aut in appõne fuit deductũ de nullitate, & vñ pfirmare. Ita lo
 quit hic gl. als secus, ut in gl. tria. Et sm hoc male dixit ista gl. i eo,
 q dicit maxime si appellat, & c. Ista opi. no vñ uera, ga i cãm appõnõis
 uenit cãm nullitatis, et si no dicat. ut d. l. qda mulier. fa. erc. l. Corne
 lia Pia. de iu. pa. Vñ alij se referunt ad pcessum. Aut qs est psecutus
 cãm nullitatis, aut no. Bñ vñ mihi dãm, qn snia prima est nulla, ipso
 iure, expssõ errore i snia, & tuc iudex appõnõis no pnt pfirmare, ga
 eet idẽ error in 2. snia, q erat in prima, ut l. j. ff. q sen. sine app. resc. &
 dixi uobis de errore calculi. l. j. Si uero erat nulla alia cãm, & tunc si
 quidẽ iudex dicat simpfr appõnẽ n tenere, uel pnunciãuit male ap
 10 pellantũ esse, nec adiciat bñ, seu rite, seu iuste iudicatu, tuc i. snia nul
 lo mo vñ pfirmari, qã eius uerba hoc no sonant, & uerba snia dnt
 stricte intelligi, put iacent, ut l. j. s. si plu. vna sen. & de lib. cãm. diu.
 & l. si a te. de exce. rei iud. & sic ista gl. dicit male simpfr. Sed si adij
 ceret iudex in snia, pnuncio bñ iudicatu, & male appellatũ, tunc bñ
 10 vñ pfirmare sniam. ut l. eos. s. d. ap. ¶ Sed an ille, q appellauit, phibe
 tur postea dicere de nullitate? Rñ. si qdẽ dicit, dico sniam nullã, &
 si qua est appello, put ibi dẽ in gl. vel cãm nullitatis expsse psecut
 est, tunc iteru de nullitate qri non poterit, cãm semel sit iudicatu, &
 11 qstũ, ut l. ij. s. si ex fal. instr. de fid. instr. l. si. ¶ Sed si de hoc no fuisset
 dictũ neq; qstũ poterit de nullitate postea dicere, ar. l. eũ qui. s. de
 h inof. test. Et hẽs de hoc hodie casum in c. j. de re iud. in cle. Nec ob.
 si dicas. i appõne uenit nullitas, & si no exprimat, ga dico q uenit
 incidenter, & ea q incidẽter ueniũt in uno iudicio, si plene no exa
 minant no nocẽt in alio, ut l. a diuo Pio. §. si sup reb. ff. de re iu. & l.
 sed si an. ff. de exce. & no. in l. p. ff. de his q sunt sui, uel alic iu. Et ista
 sufficiunt circa nullitates, q ueniũt in appõnib. Videndũ est, qn de
 nullitate agit principfr, & est uidẽdũ quãt practicat hæc lex, qro,
 12 & qua forma dicebat istã sniam nullã. ¶ Rñ. de nullitate snia, pnt q
 ri duo. mod. Vno mo p modũ exceptionis oppositã p executionẽ
 & iste modus uidebat intetatus hic, q apparet ex rãsiõne Principis,
 dũ dicit, eius re pbationẽ, si pmpã hẽtis. Na ut dixi uobis in l. si. s.
 si ex fal. instr. exceptio nullitatis tuc impedit executionẽ, qn q est
 paratus pbare icõtinẽti. lõ dixit hic Imperator, si pmpã, & c. q. d.
 13 ista exceptio executionẽ no impediret. ¶ Sed in ita exceptione, si
 reus succuberet, no phiberet postea ordinarie agere de nullitate,
 & e. mo dico, si actor succuberet, n phiberet postea agere exordi
 narie, & petere sniam pfirmari, ut l. a diuo Pio. §. si sup reb. ff. de re
 iu. Sedo mo de nullitate cognoscitur dato libello principfr super
 hoc. Et illos duos mōs. s. excepti. & principalem petitionem, ponit
 gl. ff. q sen. sine app. resc. l. j. circa prin. & sm hoc posset intelligitur,
 14 hæc lex. ¶ Quæro ergo, quo iure agitur, qn principfr petit snia p
 nunciari nulla. Inno. vñ dicere q offõ iudicis. ex. de of. iud. ultimo,
 vñ pbare. ff. de feriis. l. ij. §. 1. & j. eo. l. si pater tuus. & hac l. sm istam
 15 sec. Quæro secundo, corã quo iudice debeat agi de nullitate. Dic,
 q coram ipso, q iudicauit, uel corã superiore, sm ea q dixi. s. quõ
 &

ADDITIONES.

a Paris. ¶ Cum prima gl. uide Are. in l. eum qui duob. de acq. hære.
 b Alex. ¶ Quæro ecce. Si ille, pro quo est lata snia, petit pro se iterum iudicari &
 i ipsũ fert sententia, an ualeat, facit tex. in l. ampliorẽ in princ. & q ibi dixi post
 Bar. s. ti. i. & uide Bar. in l. post sententiam de sen. adde Fed. consi. 143.
 c Ale. ¶ Circa primã. Vtrũ ille qui appellat a sententia nulla, illam confirmet, uide
 in l. si expssim. & Bal. in l. si diuersã de tranfã. & hic.
 d Ale. ¶ Circa secundã. An ualeat libellus, si dico sententia nullã, & si qua est, ap
 pello, per Bald. in l. i. s. de fur. & uide Bar. in l. cum & minores. s. si aduersus rem
 iud. adde Old. consi. 12.
 e Ale. ¶ Agi querela. Adde Bart. in l. pe. in fi. s. si aduer. rem iud. & quod possit iu
 dex appellationis reformare sententia, uide in l. cum apud. & q ibi dixi iud. so.
 f Ale. ¶ Prosequi. Vtrũ cãm appõnõis & nullitatis possint simul & semel psequi,
 uide s. proxime. & Bar. in l. expssim. adde Bal. consi. 370. 4. libr.
 g Ale. ¶ Circa tertiã. An hoc expsse facere poterit, uide text. in fi. l. hic adde Ioã.
 An. post Spec. in addi. in §. ut aut uer. ibi aut. ubi dicit Iac. de Are. dixisse iudicẽ
 appõnõis dẽre sic pronuciare, dico sententiam nullam, & appellationẽ, ex abũ
 danti interpositã. & ita etiam dicit Cy. in Leos. supra de app.
 h Ale. ¶ Nec obi. Adde cle. 1. de iud. & uide Mo. in l. si expssim. cum. Bar. hic
 sequitur Pet. de Anc. in d. cle. & Bal. in l. i. infra ne liceat tertio prouo.

16 & quando ind. l. si ut proponis. ¶ Quæro quid si datur libellus a fu-
 a per nullitate, nec probat ille qui agit, utrum iudex possit confirma-
 re sententiam, uel debeat simpliciter conuenienter absolueret ab illa
 petitione. Inn. in c. cum contingat. extra. de offi. deleg. in gl. mag. di-
 cit, quod non potest confirmare sententiam. Ego dico, quod po-
 17 test confirmare sententiam, etiam ex noua causa, & ¶ potest nouas
 probationes, & nouas allegationes audire, sicut in causa appel. Hic
 18 est tex. si recte inspiciatur in l. j. §. j. quæ sen. sine app. rescin. ¶ Item
 b puto qd sicut iudex appel. omnia intetata pendente app. ex suo of-
 fic. reducit in pristinum statum, ut l. chyrographis. §. j. ff. de admi. tu-
 c to. & ff. nil no. app. pen. per totū. Ita iudex nullitatis potest omnia
 intentata prætenu illius sententiæ reuocare, ut l. absentem. j. de ac-
 cu. Facit ad hoc extra. de procur. c. ex insinuatione. & quod ibi no.
 19 per Inn. ¶ Quæro, utrum si prosecutus est unam causam nullitatis,
 & succubuit, utrum possit postea prosequi aliam? Quidam dicunt,
 qd sic, ut s. c. ex insinuatione. Mihi uidetur dicendum, qd causa nulli-
 tatis est finis causæ motæ super actione reali. Nam sicut dominium
 alterius rei non potest esse meum, ex plurib. causis, diuersis tempo-
 rib. concurrentib. ut l. iij. §. ex plurib. ff. de acq. pos. Ita sententia nō
 potest esse nulla, ex plurib. causis concurrentib. diuersis temporib.
 quia qd est nullum, ex post facto postea ualidari non potest, ut ff. de
 iniu. rup. & irri. test. l. nam & si. uer. post defectum. & ideo si quidē
 sententia fuit dicta simpliciter nulla, nec fuit expressa causa, licet v-
 nam tantum causam est prosecutus præiudicatur sibi in omnibus.
 Secus si causam unam tantū expressit in libello, ut dicimus in reali,
 ut l. si mater. §. j. & l. & an eadem. §. acti. de except. rei iudic. Quæro,
 20 utrum sicut condemnatus potest dicere sententiam nullam prin-
 cipaliter agendo, ita uictor posset principaliter agendo petere sen-
 tentiam confirmari. Doc. decretorum dicunt qd sic, & habent de
 hoc rubricam de confirma. ut il. uel inutil. quæ st. rim sequitur post
 tit. de app. & dicunt, qd sicut uictus appellat, ita uictor potest petere
 sententiam confirmari. Satis hoc puto æquum, ut uictor petat sen-
 tentiam confirmari, & uictor contra uictorem per p-tuum silentiū
 imponi. Pro hoc uidetur expressum, ut lite pendens. l. si. alias seque-
 retur iniquum. Nam si in exceptione, quando petebatur executio
 reus obtinuerit, actor nullum haberet remedium, & sic summaria
 d cognitio sibi præiudicaret, contra. l. a diuo Pio. §. si super reb. d. ff.
 21 de re iud. Sed tunc est uidendum, utrum sententiam nullam iudex
 posset confirmare. Respon. ut s. dixi, si quidem in prima sententiā,
 non esset expressus error, iudex posset confirmare eam, & haberet
 uim ex secunda sententia, non ex prima. De hoc per Decretistas in
 c. j. extra. de confir. uti. uel in ti. De instrumentis autem uenditionū,
 & alijs extraiudicialibus, qualiter petatur cassatio dic, ut l. si sub cō-
 ditione. de in diem additio.

ADDITIONES.

a Ale. ¶ Datur libellus. Adde, quod si coram iudice appel. petitur est primā
 sententiam infirmari, si eam repetit confirmandam poterit confirmare, etiam non
 perito. & e contra si petitur fuit eam confirmari, & reperit infirmandā, potest
 infirmari, ut no. Inno. c. cum contingat. de offi. deleg. in c. oblatz. de appel. Bart.
 in l. cum aliud. iud. sol. cum Cy. & Bar. in l. si expressim. in fi. de app. Fallit Bar. J.
 eo. in l. fina.
 b Alex. ¶ Item puto. Vtrum nullitate pendente possit innouari aliquid Bald. in l.
 appellatione. in fi. de app. & Bar. in l. j. §. si seruus. ff. de acqui. pos. Adde tamen,
 quod nullitate pendente, & etiam restitutione in integrum, præsumitur pro sen-
 tentia, secus, in appellatione, secundum Spe. de proba. §. 2. uerū. negatiuam. cum
 seq. sequitur Im. An. de Buc. in c. quoniam. contra & Ange. & Imo. in l. j. §. con-
 demnatum. de re iud. adde, qualiter intelligatur nil nouari & c. Fed. de Sen. confi.
 235. Et an acta app. pendente illa deserta confirmetur per Old. confi. 215. Et an
 qui non est prosecutus ap. possit redire ad nullitatem, uide Ang. confi. 266.
 c Paris. ¶ Nullitatis. Vide Alex. confi. 2. uol. 3. ad fi. ¶ Et an attentata pendente
 causā nullitatis debeant reuocari sicut attentata pendente appellatione, uide
 Cast. in l. 4. §. condemnatum. ff. de re iud. qui uidetur, tenere contra Bart. hic, &
 ibi Alex. PVT.
 d Alex. ¶ Si super rebus. Et uide, ibi, sed tunc est uidendum, & in l. i. de re iud.

LEX VII.

a Si cum inter. Breuiter dicit. Sententia lata contra ius con-
 stitutionis est ipso iure nulla secus si con-
 tra ius litigatoris, h. d. Opp. de re iud. l. cum prolatis. Dicunt quidam,
 quod hic tex. debet intelligi, si iudex putabat se contra ius iudicare,
 alias secus. Vel dic, ut dicit gl. quod ibi non fuit expressus error. Ista
 est bona solu. ad l. præses. ff. de re iudic. Ad l. cum prolatis. sunt alie
 duæ solu. ualde no. hic sententia lata fuit manifeste contra ius, ibi li-
 cet contra ius fuit lata, non tamen manifeste, quia ibi erant opi. Ita
 uidetur ibi intelligere gl. & hic tex. uidetur innuere. Vel aliter, hic
 contra ius incertum in corpore iuris. ibi contra ius in corpore iu-
 ris non redactum. Tene quam uis. Op. de l. Seia. egressæ. ff. de turo.
 & cura. da. ab his. Dicit gloss. fallit, ibi, unde ibi loquitur in decreto
 ipsius præ. oris hic in sententia. Circa illud, decretum, dixi plene in
 l. is cui bonis, de uer. ob. & ibi doct. tangunt.

ADDITIONES.

a Alex. ¶ Iure nulla. Limita in iudice delegato ut per Hosti. in c. fi. de præben. Itē
 limita secundum Bar. in l. idem proferre. §. stari. de arbi. & Bar. in l. societatem. §.
 arbitratorum, ff. pro socio. Item limita si pars in libello concluderet, sibi iusticiam

ministrat, & sententia sic lata pro eo libellante, qui non habet ius, uide per Bal.
 in l. si. circa fin. ff. de iusti. & iure. uide Moder. in ca. 1. de offic. deleg. Item fallit, si
 est lata contra notorium, Abba. in capit. super. de offic. delega. & per Moder. &
 Bald. in l. ciues. §. de appel. in princip. uide. l. cum prolatis post Bar. hic allegata.
 & Bal. in l. prima. §. de error. calcul. quod sententia lata expresso iuris errore, nō
 tenet. ut hic: & qd limita ut dicit Innocen. in c. j. de officio delegat. Secundo
 fallit si fuit lata cōtra extraneantem Bar. in d. l. cum prolatis & Io. Mon. in re-
 gu. ignorantia. Item est uerum, si sit expressio iuris specialiter scripti. Imo. in c.
 cum speciali. in prin. de appellatio. & no. l. cum prolatis. Item fallit, si est expres-
 sio iuris non facientis ad causam. doctor. in c. per tuas. de sen. excō. Sed gl. uide-
 tur contra. in c. sacro. co. titu. in glo. tertia. Itē fallit, si sententia sit lata ex plu-
 ribus causis, & in una tantum sit expressus error iuris, secundum Anton. in cap.
 per tuas. qui filii sunt legiti. & in l. si quis ad exhiben. ff. de exceptio. rei iudicat. &
 prædicta ratio. nō. per doct. in cap. ab excommunicato. de rescrip. Item propter
 magnam uarietatem & obliuiscitatem ualeat sententia contra legem, secundum
 Bar. in proemio de nouo Codic. compo. in princip. Adde. Bal. in l. error. §. de in-
 ris & fact. ignoran. ubi etiam uoluit, qd si sit expressus error consilij sapientis in-
 periti, non ualeat sententia, etiam ex consensu partium, & dum allegauit Inno. in
 cum speciali. Adde Imo. in dicta l. cum prolatis. Anton. in c. j. de constitutio. Et
 uide Ant. in c. ab excommunicato. de rescrip. & in dicto cap. j. de re iudicat. &
 per Abba. Item fallit si sit expressio erroris iuris consuetudinarij, ut per Cynū,
 & Baldum hic. Et per Abba. in c. inter ceteras. de re iudicata. & uide Modern.
 in l. si expressi in de appellationibus. & Imo. in l. cum prolatis. & Bar. ibi. & uide
 gl. prima l. ij. de appellatio. in glo. magna in fine, quando dicatur error expressus
 quia sufficit, qd sit error iuris, inspecta regula iuris, licet non inspectis casibus
 speculibus. Et dum dixi sententiam latam inter opiniones dubias tenere, dicas
 quod est uerum, nisi per constitutionem fuerit postea declaratum, talem opinio-
 nem esse malam. Et cuius opinionis debet esse iudex, uide supra, de pena iudi-
 cis. l. de eodem.

LEX VIII.

a Si ut proponis. Causa præiudicialis, impedit electionē
 ad munera. h. d.

LEX IIIII.

a Cum magistratus. Non ualeat scia pluriū delegato-
 rum, nisi omnes sententiet. h. d.
 De iste mā, uide plene in l. Pōponius scribit, si uni. ff. de re iud. & c.

LEX V.

1 Multam si iudex imponit, ultra quam possit, est nulla.
 2 Certa ratione. ¶ Impositio multæ, ultra quam iudex
 possit, est ipso iure nulla. h. d. Quæro, an
 b annuletur tota sententia an uero in ea parte, in qua modum ex-
 cessit. Dic, ut dixi in l. rei iudi. §. de re iudi.

ADDITIONES.

a Bar. b. ¶ Certa ratione. Casus pro glo. in clementin. secunda de iure patronū,
 ubi, si est datus modus procedendi, licet per statutum non annuletur si aliter
 fiat, tamen processus est ipso iure nullus, si modus egredietur. Et adde, quod sen-
 tentia lata per probationem a iure improbatam, est ipso iure nulla, ut in cap. ii.
 de purga. uulga. per Ioannes Andreas in c. quoniam contra. de probationibus,
 quod facit pro statutis improbantibus ceteras probationes.
 b Alexan. ¶ Nulla. Vide Barto. in l. fina. de iuris. omni. iudi. Bal. in l. si ius si aduer-
 rem iudicat. & uide eum in contrarium. l. ij. §. de sportul.

LEX VI.

a Cum non ex co. Istam legem habuistis in l. si ut pro-
 ponis. quo. & quā iud. Bf. dicit. Sen-
 tentia, quæ non fuit lata in termino prætorio, est ipso iure nulla
 LEX VII.

1 Sententia uenales, nulla sunt.
 a Venales. ¶ Sententiæ latæ pretio, sunt ipso iure nullæ: se-
 cus, si essent latæ gratia. h. d.

ADDITIONES.

a Alexan. ¶ Venales. Et ibi no. Bar. in l. sed si per prætorē. §. ait prætor. ff. ex qui-
 tau. ma. & quod sententiæ latæ dolo iudicis sine pretio, non sint nullæ ipso iure
 tex. in l. ij. ff. quod quisque iur. Sed ibi ponderat Ange. ut refert Alex. hanc legē,
 uide gl. & Bar. in l. j. §. de pe. iud. qui male iudi. & in l. ij. eodem tit. ubi uide.
 ¶ Adde an talis sententia sit ipso iure nulla: uel exigat declarationem, uel sen-
 tentiam, uide Bar. in l. eius qui ff. de iure fisci. in l. j. §. de pena iud. & quid quando
 lex dicit qd quis habeatur pro conuicto uel confesso, an exigatur sententia, uel
 intelligatur ipso iure: uide doc. in l. si quis maior. §. de trans. & an sententia lata
 ex falsis testibus uel instrumentis ualeat: uide Fel. in cap. licet causam. colum.
 16. de prob. PVT.

1 Per officium iudicis, quod est ipso iure nullum, tollitur, quantum de falso
 processit.

LEX VIII.

1 Si pater. Breuiter dicit ¶ Defectus ætatis, facit nominationē
 ad munera ipso iure nullam. & uide gl. & tex. quod
 per officium iudicis, quod est ipso iure nullum, tollitur quantum
 de facto processit, quod nota.

LEX IX.

a Veteranis. Breuiter dicit. Veteranus si eligitur ad munera
 non tenet electio, nec est appellare necesse. h. d.

LEX X.

1 A taxatione expensarum non potest appellari. & nu. 2.
 3 Viso non appellante, potest uictor appellare pro sumptibus.
 4 Index qui omisit condemnationem expensarum petitam, senetur parti.

1 **Omniem.** Bf dicit. Si uictus appellone psequit, uictor no pot appellare, pp adnatione expensaru omisa, sed iudex p eo iudicare debeat. idē si nō psequit. h. d. No. q dixi in **2** **summario.** Scdo no. q hic vī casus q a taxatione expensaru, non possit appellari ibi: uel minus quā oportuerit uisa est. Canonistā tā **3** **gūt istā q. nescio qd dāt, hic vī casus.** Circa prin. q rot qd si uictus n appellauit, an uictor possit appellare p sumptib. Quidā dnt q nō, & dnt, q hic ē casus i hac l. ij. rñ. & sic hac. l. intelligūt, q i primo casu uictus appellauit. In scdo nō, & ponit hęc le. i gl. puula, sup uerbo **4** **introducēz.** Ista lec. vī fuisse Hug. & tāgī i gl. pcedēti. p nros doc. nō tenet, imo vī, q tūc, hic uictor possit appellare, q a nullū aliud remediū sibi remaneret, quo sibi succurrat i sumptib. ut l. teriatio. d fruc. & lit. expē. Pro hoc vī casus. s. de usu. l. i. bonæ fidei. q Scdo, q ro, an iudex qd adnatione expensaru omisit, teneat parti. gl. hic tenet q sic, in gl. parua, sup uer. qfiteat. Hoc intellige uerū, si fuit petita cōdēnatio expensaru, alias secus, ut l. iij. §. hoc aut iudiciū. ff. de dā. infec. & ibi de hoc dixi, & ibi per Dy. Tertio, qro, in quo differat primū rñsum, a scdo? Rñdeo, tres sunt lect. Prima, q a in primo casu, uictus appellauit, & psequitur, in secundo casu appellauit, & nō psequitur, & hac uobis posui. Secūdo, q in primo casu appellauit, in scdo nō, istā uobis reprobaui. Tertia lec. est nrorū doc. satis notabilis, uidelicet, q in primo casu, uictor uolebat appellare, q a omi sit iudex cōdēnatioe expensarum. In scdo uolebat appellare, quia omisit cōdēnare reum in una ex reb. petitis, uel in uno articulo cū petitis plures articulos contineret. Et rñdetur, q non pōt, immo iudex super toto cognosceret, & ita intelligunt hic doctores.

ADDITIO.

2 **Alex. q Expensaru.** An a taxatione expensaru, possit appellari, uide tex. in l. ab executor. in prin. ff. de ap. De materia huius. l. uide Spe. in ti. de ap. §. in qb. autē casib. in uer. licet uictos. cū duob. uer. se. Et an si qd appellauit a forte tm. uideat appellasse ab expensis, uide p Mod. in l. cū in una. de ap. Sed ad banc l. qro, pone iudex adēnauit reū in forte, & in expēis absoluit, & reus acquieuit suiz, sed actor appellauit a suia expensaru, nunqd in cā appōnis reus poterit q̄ueri de ini qrate suiz fortis? Gui. de Suz. hic tenet, q nō, q a principale nō recipit fomentū a successorio. l. nuda. de zh. & cōmi. stip. q limita, ar. eorū q hic dnt in l. i. expres. sim. Et idē si actor appellauit ab uno capitulo, nō pōt reus appellans proseq. in articulo appōnis. Ad hoc. c. cordi. & c. cū sit Romana. de ap. in vj. ideo uterque appellet. c. Raynal. de test. Pet. de Anc. in c. j. de cau. pos. & pprie. ubi ē vī tex. & uide Cy. & Bar. in l. i. q libellos. s. de ap. & in l. ampliorē. e. ti. q p̄dicta tenet. Ant. in c. cū Io. de fid. int. Adde, q no. Ioan. Andr. in add. Spe. ubi s. dicit opinio. Guil. de Suz. probari in c. uno. de conse. ecclē. uel alta. lib. vj. * Adde ad intellec. huius l. & uide Abb. in c. significat. 2. opp. de excep. & ibi feli. in prin. cum dem Abb. in c. cōm Ioannes col. ul. de fid. instr. ibi limita c. hanc l. P V T.

Quorum appellationes non recipiuntur. Rub.

Continua, ut in glossa.

LEX PRIMA.

- 1** *Verus contumax non appellat.*
- 2** *Verus contumax dī, qui personaliter citatus non uenit in casu huius legis*
- 3** *Iudex si causa non cognita, & partibus non citatis, & sic incontinenti respuat appellationem, non potest appellari.*

1 **Ius qui** Verus contumax nō appellat. h. d. Op. de iu. Sol. Hic loquitur in uero contumace, ibi in fūto. Et dī uerus contumax fm istā gl. q psonalr citatus, nō uenit de hoc no. in l. ex cōsensu. in fi. ff. de app. & l. fi. ff. de in inte. rest. ple ne, per Cy. in l. pperādī. §. sinaut. s. de iu. Op. de iu. c. l. creditor. §. iustus. ff. de ap. Sol. Ibi fuit cōtumax in nō restituēdo, hic in nō ueniēdo, q sola contumacia punit, ut appellare nō possit. Et p. h. d. gl. q contumax in nō iurando de calūnia pōt appellare. Idē uidistis no. in l. ij. §. sinaut. reus. s. de iur. cal. & in d. l. creditor. §. iustus. Op. dī hic, summam negotio pscrutato, immo vī q dēat plene cognosci, ut s. de iud. l. iudices. & l. pperandū. §. j. e. ti. Gl. sol. trib. mo. primo, q summam iō dī, q a una pars est abñs. Vñ respectu abñis dī summam, respectu pñtis cognoscit plene. Secūdu istū modū loquēdi, intellige gl. q est in l. Fulcinius. §. j. q. ex cau. in po. ea. ubi dicit, q ad uenditōne pceditur negotio summam cognito. Intellige summam respectu abñis, q a respectu eius sp dī summam, sed respectu pñtis sp cognoscit plene, ut uidebitis in l. fi. j. de bo. aut. iu. pos. q Secundo mō sol. q hic erat cā, in qua sufficiebat sūmaria cognitio, & uide gl. Et ex hoc hēs, q in q̄tib. in qb. sufficit summam cognitio **2** **uerus contumax nō appellat.** q Tertio mō solū, q dēat cognosci plenarie, ut i rñis. Nec ob. hic tex. q illud aduerbiū sūmatī, respicit sequētia. q. d. an appō recipi dēat, vñ nō, dēt cognosci sūmatī, sed sup negotio principali plenarie q̄n cognosceret. Ista lec. nō plz gl. q a an appō sit recipiēda, plene dē exāri. Et uidē gl. Ex hoc no. rogo te, q iudex nō dēt respuec appōne, nisi cā cognita, & sic dēt fieri **3** **partib. citatis. & quocatis, ut l. i. cā. §. cā cognita. ff. d. min. Et p hoc si iudex respuat appōne icōtinēti, ab ista reiectione possit appellari.**

ADDITIOES.

- 2** **Alex. q Summatim.** Not. quot modis dicatur cognosci summam, & ad intellec. tum istius legis hic, uide per Mod. in l. ex consensu. §. cum qui. circa prin. de ap. pe. & adde, & uide Bar. in extraua. ad reprimen. in uer. summam.
- 3** **Ale. q Nō appellat.** Et dicit bal in l. de statu. j. all. q i dub. iud. x dēt deferre appellationi. idē in iudicio dēt iudex admittere articulos, circa probationem fm.

Hof. in c. per tuas extra. de testib. idē Bal. in l. properandum. §. sin autem reus. **4** **Alt. q Respuere.** Iudex non pōt respuere appōne, nisi parte citata, & cā aperta, alias pōt appellari. no. Bal. in l. de statu. ff. ne de sta. de. Bar. in l. sciendū. de ap. rec. ubi contrariū. in l. addictos. s. de epis. aud. & Inn. in c. si quando. de offi. deleg. ubi quando licet resistere iudici. De quo per Bal. in l. j. s. unde ui. per gl. in ca. sine culpa de re iud. in vj. etiam in l. facultas. & in l. prohibitorum. j. de iur. fil. lib. x. & l. quoniam. s. de app. post gl. in l. ut uim. ff. de iusti. & iur.

LEX II.

- 1** *Conuictus, & sponte confessus non appellat.*
- 2** *Maleficium potest probari per instrumenta.*
- 3** *Confessio facta metu tormentorum nocet, si in ea perseveretur*

1 **Obsuare.** Bf dicit. Ad hoc, ut qd non possit appellare, requirit q sit quictus, & spōte p̄fessus. si q eo **2** **rū de fecerit appellatio admittit.** h. d. No. q vī esse casus, q maleficium potest probari per instrumenta. Ista q. disp. lac. de Arc. quā Cy. ponit in l. sciant. s. de prob. Dixi uobis hoc anno. in l. in senatus in prin. ad Tur. Op. de l. cōstitutiōes. ff. de ap. & j. de rap. uir. l. j. So. Fallit in casib. in quib. cōdēnatus nullo modo appellat, qui ponuntur in illis ll. q Itē opp. de l. nō tm. ff. de ap. & s. de epis. aud. l. addictos. Sol. Ibi non fuit p̄fessus, uel fuit p̄fessus post sniam, uel ibi nō **3** **fuit quictus.** q Itē op. de l. j. §. diuus. ff. de q̄st. So. q Cōfessio facta metu tormentorū, nō nocet, nisi in ea p̄seueret. Ita debetis hoc intelligere. q Quāro, utrū hęc lex hēat locū in aliis casib. q in his, q enumerantur hic. Quidam dnt, q nō, q a cū ista lex sit odiosa, & sic restringenda. gl. hic, vī tenere p̄rium. & l. creditor. §. iustus. de app. & l. nō tm. e. ti. Et istā partē credo ueram. p. l. abstinendū. j. eo. ti. & ibi **4** **uidebitis.** q Sed quāro, bquid prodest appellare confesso? Rñd. q poterit reuocare confessionem in causa app. si nō reuocauit in prima, ut l. ij. de erro. aduo. & no. in l. creditor. §. iustus. de appellatio.

ADDITIOES.

2 **Ape. q Obsuare.** In hac l. obsuare. uide Bal. in materia an uerus contumax appellet, de qua in l. ex consensu. ff. de ap. sed de iure Can. dī, q p̄fessus tm p̄t appellat in c. cū spale. §. porro. de ap. c. cū sit Ro. e. ti. li. 6. Secus, si est quictus an sniam, & p̄fessus post, gl. est no. in l. nō tm. ff. de ap. canonizata. ij. q. v. Sunt quorundā & uide in l. q sniam. j. de pe. per Spe. in d. ti. de p̄f. §. postremo. uer. sed nunquid. & in tit. de appō. §. ii. uer. & an confessus sponte possit appellare. Dicit Bal. in l. i. s. d. lit. p̄. & in l. si debitori. de iudi. & in l. ait p̄tor. §. p̄mittitur. ff. de mino. Bald. in reperto. Inn. dicit, q appellatur a processu facto in confessum, & q pōt probari error in cā ap. in uer. app. in uer. appellatur a multis. & per Bar. in l. non tm. de appe. & per Ang. in repe. §. iustus. de appe. & Bal. in l. j. s. ne ex deli. defun. Ista l. limita per gl. no. & ibi dixi in l. non tm. ff. de ap. & per Ang. in repeti. l. i. §. iustus. de app. l. Et per Bal. in rub. s. ne ex deli. defun. Itē per gl. no. in l. non tantū. ff. de ap. & ibi dixi. Et q̄n p̄fessus appellet, & quomodo, uide. §. istū de app. ut dixi. & Bal. hic in l. i. s. de confes. Sed an ualeat statutum, q contumax ex sola contumacia nō p̄stando aliter de crimine, possit p̄demnari ad mortē? dicit Spe. q sic, in tit. de fideiuf. Itē dicit Io. An. in nouel. in c. ueritatis. in fin. de dolo, & contu. & sequitur Bal. in c. i. §. iniuria. uerū. seu furtū. de pac. iura. fir. & uide Bal. in c. i. ad fi. q luc. te ne. Et dixi in l. absentem. de pe. & uide bal. in l. i. s. quō, & q̄n iud per Ludo. in l. lex Corn. ad fi. & Bal. in auth. sed nouo iure. s. de ser. fug. Facit. l. si seruus. s. de his q ad ecclē. conf. Idē tenet Spe. & Io. Andr. in §. sequitur. alleg. gl. in l. locorū. j. de omni agro deser. lib. xi. & etiā firmat q ualeat. Nel. de sanct. Gemina. in trac. bā nitorū, & Bal. in l. i. s. de asser. tol. & in l. omnes, populi. & per bal. in rub. cōmo. in fin. Et habet locū ista lex, ut dicit Bal. in l. omnes populi. ff. de iust. & iure. qd si statuto cauetur, q contumax in respondendo positionib. habeatur pro confesso, & conuicto, an tunc poterit appellari. Vide Imo. in l. si insulam. in uerū. quid autem si statuto cauetur. j. de uerb. obli. * Et quis dicatur uerus contumax: uide Ale. in l. properandum. §. sin autem & s. de iud. in l. Diuus & in linter minores. ff. de in integ. rest. P V T.

3 **Ale. q Sed qro.** Dicit Bal. no. in l. i. s. de prob. q in criminali si quis sit ex uehementib. indicio tortus, & p̄fiteatur, non appellat. Secus si ex aliquib. indicis non grauib. fuit tortus, & p̄fessus fuit, q no. p dānatione et p̄sumptione iuris & de iure q nō pōt appellari. Ita dicit. no. p illū tex. in l. si q adulteri. j. de adul. & adde q conuictus per testes in causa criminali: & si torqueatur per imperitum & neget, q potest nihilominus cōdemnari, teste Gram. conf. r. 2. nu. 9. nu. 21. P V.

LEX III.

1 **Nulli officialium.** Officialis alicuius iudicis, a snia **2** **ficio per eundē iudicē, ab illo iudice nō app. secus si in alia cā fuit uictus.** h. d. q Hic fuit qd, est ne uerū indistincte, q officialis cōdēnatus a sindico nō appellat quidā dnt, q sic, per hunc tex. Ego repe **3** **rio istam. l. limitatam, primo, q hic loquit, q̄n est p̄dēnatus crialiter de delicto cōmissō in officio, & ita sentit hic gl. q Secundo, in eo q hic dī, proprii iudicis. q ista lex nō hēt locū, nisi q̄n nūcius, uel notarius, uel assessor p̄dēnat ab illo iudice, cui⁹ erat officialis, nō. n. p̄su **4** **mi⁹ q iudex ferat q̄n iniquā sniam, nisi clare reperisset delictū.** Ista fuit opi. Plac. quā Azo ponit hic in summa sua, & gl. iuris Can. intelligūt ita hęc. l. ij. q. vj. c. ei q, §. nulli quoq. ubi ē canonizata ista. l.**

ADDITIOES.

- 2** **Ale. q Officialium.** Et adde, q istā l. alleg. in l. ne diu. s. de pe. Et an officialis committens furtum in officio possit ueniri, officio durante, uide Bal. in l. iij. §. e. mō ff. nau. caup. Bene facit l. datur. ff. ad l. lul. repet. Et uide no. in auth. ut iudi. sine quoquo supra. §. necessitatem. ibi no. quid in eo qui non committit in officio, nec officij contemplatione, dicit hic Guli. q non pōt de eo sindicari. sequitur Bald. per illum tex. j. ubi de ratiociniis agi opo. quod habetur in l. si. ff. nau. caup.
- 3** **Ale. q P̄sumitur.** Refert, & sequitur Pe. de Anch. in c. Romana. §. contrahentes, de foro compe. in vi. Reperio quod Spe. tenet contrarium in tit. de compe. iud. ad §. sequitur. uerū. nota alleg.

LEX IIII.

Abstinendum. Debitor publicus uictus, non appellat. h. d. Quæro, quid uelit dicere, dum dicit hic, publici aut priuati, Dñt quidã. priuati, scilicet parrimonij Imperatoris, quidam alij dicunt priuati, scilicet cuiuslibet. Sed tunc ista lex uideret rram, in l. maiorib. s. de appel. Sed itellige hic p fof, i. quictos, & sic nõ poterit appellare, ut dixi, in l. obseruare. s. e.

ADDITIO.

Alex. ¶ Abstinendum. uide Abb. in confi. 31.

LEX V.

- 1 Appellari non potest ab executione, nisi excedatur modus.
2 Ab interlocutoria, quæ fertur post diffinitiuam sententiam, appellatur.
3 Si appellat a captura personæ, debet captus, pēdēte appellatione detineri.
4 Qualiter excedatur modus in exequendo.
5 Exceptio, quando potest opponi post sententiam, potest etiam opponi, post quadrimestre tempus.
6 Appellari potest ab eo, qui male interpretatus fuit suam sententiam.

Ab executione. Ab executione non potest appellari, nisi excedat modus in exequendo, & tunc res mobiles, & fructus rei mobilis sequestratur, & perperã appellans punit. h. d. ¶ Op. s. de ap. l. in maiorib. Sol. Dicit gl. ab executione facti nõ potest appellari. Ita est casus hic. Sed si iudex pronũciaret sniam exequendã, uel nõ, de hoc posset appellari. Ita loquitur lex rria, & uide gl. j. l. d. no. in l. ab executore. ff. de ap. Ex quo no. ¶ q ab interlocutoria, quæ fert post diffinitiuã sniam, appellatur. ¶ Op. s. de phi. seque. l. j. Sol. Hoc est spale. ¶ Item oppo. s. de appe. l. appone. Sol. ut in gl. quã no. bñ. Ex quo no. ¶ q si aliq capitur pp debitum & ab ipsa captura appellat, non det statim relaxari, sed pendente app. debet detineri, sicut dicimus hic de alia re mobili quæ det poni i sequestrũ. ¶ Op. s. prædicta de l. Imperatores. ff. de app. Sol. lbi timebat de dilapidatione fructuũ, alias secus. ¶ Op. ad fi. & v. quod alia pœna puniatur, ut s. de app. l. eos. s. ne temere. & l. iudicib. e. ti. Rñde. ut ibi dixi i l. iudicib. ¶ ¶ Quæro, quare excedat modus i exequendo gl. dicit, q pot esse respectu rei, in qua fit executio, respectu qritatis, pro qua fit, respectu ipis, in quo fit. respectu causæ, q a erat exceptio, q poterat opponi i executione, ut patet ex gl. & no. ex hac gl. unũ q i casib. I qb. dixi posse exceptione d opponi post sniam, ut s. de iur. & fac. igno. l. i. p̄ opponi et post quadrimestre tps. l. ta te ner gl. & mirabiliter sup uer. excedat. circa me. ¶ ¶ Quæro an ab eo qui male interpretatus fuit suã sniam possit appellari. Dic ut in gl. & casus est in l. ab executore. ff. e. Dñ hic, si appellat ab arti, Quæro quid appellat hic articulus. P̄iures sunt opi. inter alias est una, & illã tene menti, q articulu appellat interlocutoriã. Vnde appellas ab interlocutoria, perperã succumbens, punitur pœna huius. l. & c.

ADDITIOES.

- Ab executione. Adde quando regulariter non appellatur appellans debet casum specialem exprimere alias admitti non debet. & licet regulariter casus non sit exprimenda quando appellatur a diffinitiuã: si tamen exprimat & inepte: actum uiciat Dec. post Abb. in c. 3. col. p̄n. & ul. extra de appel, quã autem appellatur ab executione uide Grat. confi. 16. lib. ii. & secundum magis comunẽ opi. ab ordinatione de exequendo appellari non potest Fel. in c. quod ad consultatione col. 9. de re iud. Dec. in c. nouit. de appella. P. V. T.
Ale. ¶ Relaxari. Si appellatur a captura, captus non relaxatur, sed penes quem iudicem debet retineri talis carceratus. uide in l. i. & quod ibi dixi. ff. de custo. reo.
Ale. ¶ Op. contra prædicta. Pœna appellatis frustra per bal. alias bar. in la proconfilib. s. de app.
Ale. ¶ Exceptionem. Exceptio, quæ potest opponi post sententiam, potest etiam opponi post quadrimestre, non tamen post executionem factam, in l. i. ff. de iur. & fac. igno. a contrario sensu. & ibi. bal. & bal. hic gl. uide.

LEX VI.

Quisquis. Ne testis aperiat, uel scriptus hæres in possessionem mittatur, appellari non potest. h. d.

LEX VII.

Ante. Ab interlocutoria appellari non potest. h. d. ¶ Op. ff. de app. reci. l. ij. qui satisf. cog. l. arbitro. s. de app. l. si qs puocatione ff. de mino. l. intra utile. pp quas leges dñt quidã, q regula est, q pot appellari ab interlocutoria. Fallit hoc in istis iudicib. q hic nominantur, gl. nfa tenet rriũ, & ad dictas leges rñdet. Tu aut ut oia cõplectaris, dicas sic. ¶ Aut interlocutoria pfertur post diffinitiuã sniam, & p̄t appellari, ut habuistis no. s. eo. in l. ab executione. Aut profertur ante, & tunc, aut nulla alia diffinitiuã speratur. & p̄t appellari, ut l. ait p̄tor s. p̄mittit. ff. de min. Aut sperat alia diffinitiuã, & tunc aut grauamẽ illam ab interlocutoria nõ pot reparari p apponeã a diffinitiuã, & pot appellari, ut l. ij. ff. de ap. reci. & q satisf. cog. l. Arbitro. Aut p̄t reparari, & tunc, aut est talis interlocutoriã, q perimit totũ negotiũ, & poterit appellari, ut l. itra utile. ff. de mi. Aut totũ negotiũ nõ p̄mit, & appellari nõ poterit, ut hic, & l. ij. de epi. au.

CONTRARIETAS.

Aduerte. Sententia interlocutoria, quæ decidit quasi totam causam de iure cui patitur appellationem, licet tale grauamen possit reparari per appellationem a diffinitiuã. Ita Bar. in hac l. ante. Contrarium alle. Velle. in l. ij. ff. de appella. re. & in l. intra utile. ff. de mino.

CONCORDIA.

Pro concordia. Solue, ut per ipsummet Bar. in d. l. intra, q ibi est speciale propter illam interlocu. quæ datur super ætate, & facit ius, quo ad omnes, & in aliis causis. Vel solue, secundum no. distin. de qua in hac l. ante.

ADDITIOES.

- Ale. ¶ Ante. Istum tex. alleg. Bald. no. in l. ij. quando si uel priua. q a sententia lata super executione non potest appellari. Bar. uidetur tenere contrarium in la diuo. ff. de re iu.
Ale. ¶ Complectaris. His uerbis ipse utitur in l. quod ius sit. ff. de re iud.
Ale. ¶ Totum negotium. Contrarium tenet Bar. in l. j. circa prin. ff. de app. & in d. l. intra utile.

LEX VIII.

Et publicorum. Publicus debitor, manifeste cõuictus non appellat. h. d.

Si pendente appellatione mors interuenerit. Rub.

Continua, ut in gl.

LEX PRIM A.

Instantia ad heredem transit. Breviter dicitur ista causa appellatio ad heredem transit. h. d. ¶ Op. j. l. proximi. & l. iij. So. Ibi fuit appellatum in causa criminali, hic in ciuili. De ista materia qualiter instantia trãseat ad heredem, uel alium successorem, dixi uobis plene, in l. si cum hominem. ff. de fideiussor.

LEX II.

Eius qui. Secundum lect. magis notabile, Bf dicit. Ab annotatione potest appellari, & appone pēdēte, morte rei, pœna extinguitur. h. d. ¶ Op. j. l. proximi. Sol. qñq; ab ipsa annotatione appellatur, & tunc habet locum ista lex. quæque appellatur a sententia lata super crimine principali, & ita habet locũ. j. l. proxima. ¶ Quæro, qualiter fiebat ista annotatio? Dic, ut habes in gl.

LEX III.

Si is qui. Ademptio expressa bonorum, morte appellatis, non perimitur, secus in tacita. h. d. ¶ Circa hæc l. formo unam qõ. quid si in crimine, in quo uenit tacita bonorum ademptio iudex expresserit ademptionem bonorum? Doc. Ultram. tangunt istã qõ. & dñt, q tunc expressio nihil operatur, ut l. iij. ff. de leg. j. Eandem qõnem postea disputauit do. Bartholucius de Pratis, nõ recordor, quid determinauit, tñ istã determinationẽ v̄ casus in hac l. in si. ibi. sola capitis, & c. ¶ Nõ ponitur ergo hic in si. quã reus erat dñatus de crimine capitali, & bona nõ adēpta, quo casu nõ erat dubiũ tacite sequi adēptionẽ bonorum, ut l. j. in si. s. de bo. dam. & de bo. p̄scrip. l. ij. Ad idẽ. ff. e. l. j. ubi d̄ de damnato in metallũ, seu deportato. Bf dicerẽ sic. Qñq; ademptio bonorum, exprimitur per eum modũ, per quẽ inest, ut puta, accessorie, cõdēno eũ ad mortẽ, cũ ademptione bonorum, & tunc expressio nihil operatur ut ff. de lega. j. l. iij. & j. de fideiuss. l. nõ recte. Quandoque exprimitur per alium modũ ut puta principaliter, uidelicet condemnamus eum ad mortem, et bona adimimus, tunc expressio operatur. Hic est casus, hic, & c. j. ff. e.

LEX IIII.

Si pater. Bf dicit. Causa apponnis super munerib. personalib. morte finitur. h. d. Si uero fieret qõ Abbatis, uel episcopatus, finitur morte Episcopi, uel Abbatis. tene menti.

LEX V.

Quamuis. Mortua ancilla, durat causa pp peculium. h. d. Simile habes in l. utique. de rei uend. Dic, ut ibi.

ADDITIO.

Ale. Quamuis. Per istum tex. dicit, Fed. in confi. 1. quod in usurarium potest inquiri ad restitutionem usurarum post mortem, adde in usuris, an possit procedi per inquisitionem bal. confi. 66.

LEX VI.

Si unus. Singularis lex est, & habet duas partes, & h. d. ¶ Ultra id tẽpus, q datur appellati, h̄s eius habet quatuor menses, h. d. prima particula, quæ est clarissima. Secunda legitur duob. modis, v̄ no modo. secundũ gl. Alio modo, secundũ doc. magis nõ secundũ gl. breuiter dicit. Dicit quatuor menses elapso tẽpore, q hæredib. datur ad deliberandum, non currunt. h. d. secundum aliquos, uel aliter, & breuiter. Hæres ultra tẽpus datũ ad deliberandũ per l. cum antiquiorib. habet quatuor menses, h. d. secundum doct. Prima lect. uidetur esse magis amicaliter: tñ tene menti secundã.

ADDITIO.

Ale. Si unus. Istud dictum non uidetur uerum, per l. fi. s. sed quia quidam s. de iudeli. de quo p̄r ang & Im. in l. uentre de acq. hz. licet bal. idem teneat hic, & uide per Bar. in d. l. cum antiquioribus.

De his qui propter metum iudicis non appellauerunt. Rub.

ADDITIO.

Barb. ¶ De his qui propter metum. Ad declarationem huius titu. uide Bar. in l. fi. s. qui separatim. de appe.

LEX PRIM A.

Contra. Presumptio iusti timoris, cessat in curia principis. h. d. Simile in l. non est uerisimile. ff. quod met. cau.

LEX II.

His qui. Qui omittit appellationem absque iusto timore, ac quiescit sententia: qui vero iuste timuit, protestatione de hoc tpe legitime facta, ac si appellasset, auditur. h.d. ¶ No. ergo de uirtute huius protestationis, quia facit haberi perinde, ac si appellasset. Simile habetis in l. de pupillo. §. si qs ipsi. de no. oper. nun. & qualiter iustus metus probetur, ibi plene dixi, qñ repetui illu. §.

ADDITIO.

Alex. ¶ Appellationem. Vtrum in casu huius. l. debeat fieri appellatio coram iudice ad quem, licet de iudice a quo timeat. Mihi uidetur, quod sic, per tex. in l. j. §. si quis ipsius. ff. quando app. fit per tex. in c. fi. de app.

Si unus ex pluribus appellauerit. Rub.

LEX PRIMA.

1 Sententia lata contra plures, si unus tantum appellauerit, & uictoriam obtinuerit, proderit alijs. Idem colligitur ex l. seq.

2 Quando fiat articulus, quod instrumentum super quo fuit facta condemnatio, de quo fit mentio in sententia, & instrumentum, quod hodie producitur, sit unum & idem.

3 Si fines, seu possessiones finium uarietur, fiat articulus, quod possessio, que hodie est posita intra tales fines, & possessio que erat olim posita, inter tales fines, est una & ead.

4 Iudici. ¶ Causa possessionis paritas, facit, ut snia in ca. ap. data p uno alijs pfit. h.d. tene me

1 ti ista. Lad practica, quam habui alias. ¶ Producit unum instrm, b super quo ia fuit facta pdenatio, ego possum

2 ibi facere articulu, q instrm illud, de quo fit metio in snia, & instrm

3 q hodie pducit, est unu & ide. Et uide tex. sitem, qñ tuariant fines, seu possessiones finiu ex cursu tps, certe fiet talis articulus, q pos

4 sessio, q hodie est posita intra tales fines, & possessio, que erat olim posita inter tales fines, est una & ead: quid repugnet, certe nescio.

5 Et ideo ad hoc, ut pcludas, 'facias positiones tuas tales, quales dixi tibi, t & ide sit de psona. Qñ pcludit, q aliquis est homicida, & tu

6 uis eu defendere, qa ille occisus erat exbannitus: & est uariatio i no mine inter bannum, & inquisitione q homicidam factam: facias

7 positione, q ille, qui uocatur in inquisitione, & ille qui uocatur in banno, erat una & ead persona, quod no qa quotidie practicatur.

ADDITIOES.

1 Alex. ¶ Si iudici. Et de materia huius l. uide Bart. in prin. in la snia. ff. de app. & ro huius l. esse p, qa, cum appellatio reducat rem in eu statu in quo erat lit. pte. fultu requirit, q est quid indiuidu, & immo unius appo prodest alijs p ea que dixit Bar. in l. j. §. de cofor. eiusde lit. Et adde no. in c. fi. una snia. de ap. Et ad ma

2 teriam huius l. per Bal. in l. fi qui separatim. §. fi. ff. de appe. ¶ Et de ratione huius tex. & quare unius appellatio omnib. profit. uide bar. & doc. in l. unic. §. fi in co

3 muni. eademque eius. in integ. postul. PVT.

4 Ale. Vnu instrumentu. Adde bar. in l. demonstratio. in fi. prin. de cond. & dem.

5 Ale. ¶ Vt cocludas. Bene facit, q no. bar. in linter stipulat. §. i. in fi. de uerb. ob.

LEX II.

Si in una. Vides ergo, q licet appellatio facta ab uno profit alteri, tamen restitutio facta uni, non prodest alteri: quia datur fauore minoris etatis.

1 Si de momentanea possessione fuerit appellatum. Rub.

LEX VNICA.

1 Appellari non potest a sententia lata super possessione, causa proprietatis integra remanente.

2 Possessio dicitur momentanea, quia momento est permansura penes h d e.

3 Quod ista lex habeat locum, etiam in possessione recuperanda, & adipiscenda possessionis.

4 Sententia lata super possessorio, est diffinitiu.

5 Sicut prohibita est appellatio in possessorio, an eodem modo sit prohibita, in integrum restitutio.

1 Vm de posse. ¶ A snia lata, super possessioe non pot appellari, ca proprie

2 tatis integra remanente. h.d. ¶ Quærit gl. qd uult dicere de possessione, & eius momento: De quo dic, ut in gl.

3 ¶ Quærit secundo quare dicitur momentanea. De quo dic, ut in gl.

4 & illa est uera, quia momento est permansura penes possidete. His pmissis op. §. de ap. l. j. Sol. ibi appellat rone ordinis omiffi. hic uero appellat, rone snia late super possessione. Op. ij. de l. & maiorib. §. de ap. Sol. Spale est hic. Op. tertio de. l. si qs in tanta. j. unde u. Sol. ubi possessoriu habet in se cam proprietatis, merito pot appellari.

5 ¶ Quæro primo utrum hæc lex hea locu in omni possessorio, an tñ retinenda. Quidã dicebant, q no hea locu, nisi in possessorio retinende. Veritas e, q hea locu i possessorio recuperade, & adipiscende possessionis, ut §. quoru ap. no reci. l. quisquis. & hac. l. fi. ibi, pos

6 sessionis reformatione, & c. Ex quo tex. apparet secudu expositione gl. q hæc l. habet locu, etiã cu de adipiscenda, uel recuperadapof

7 sessione agitur. ¶ ¶ Quæro, utru snia lata super possessorio, sit diffinitiu, uel interlocutoria. Quidã dicebat eã interlocutoria, q est falsum in alia lis debeat contestari, & pcedi ordine iudicario, ex ea sequitur sententia diffinitiu, ut l. incerti. j. de inter. & insti. de inter di. §. retinenda. Et hoc tenet gl. tua hic, & in l. q iussit. de re iud. ¶ Vl-

d ti. quærit gl. d. tan sicu t prohibita est appo in possessorio, eo. mō
5 sit prohibita in integ. resti. Gl. arguit p & q multu clare. Dic, ut i ca
A D D I T I O N E S.

1 Alex. ¶ Cum de possessione. Ad istum tit. uide no. in l. j. §. de bono, poss. secundum tab. in prin. Sed de iure Can. uidetur, quod in casu huius l. possit appellari. c. ex conuentione. de rest. spol. & in c. significauerunt. de testi. & Bald. hic. Et ad intellectum huius tit. uide Bar. in l. fi §. j. per illum tex. ff. de col. & no. ita Mod. in l. fi. §. iustus. ff. de app. uide qualiter, quomodo, & quando hæc lex procedat. circa fi. Vtrum autem in hypothecaria possit appellari, quæ auocat. solam possessionem, dicas quod sic. Ita uoluit in l. j. Bar. de sol. & in l. i. j. eo. ti. Et de hac l. per Bar. in l. ii. de app. re.

2 ¶ Adde, an a possessorio momentaneo possit appellari. Bal. confi. 326. ii. li. con. 83. i. li. per Abb. confi. 55. ii. lib. Et an appellatio possit interponi a mero possessorio, & misto, & q dicatur merum, & mistum, per Bal. confi. 284. li. iii. & confi. 126. eo. lib. & confi. 324. cum sequen.

3 Barb. ¶ Cum de possessione. Ad intellectum huius l. uide Bar. in l. ii. de app. recip. Et an habeat locum de iure Cano. uide, in cle. i. de seq. poss. & fru. & in ca. ii. de resc. gl. & alios in c. cum ad sedem. de rest. spo. & in c. significauerunt. de testi. ii. q. vi. c. lunt quorum Inn. in c. pe. de ope. no. nun. Spe. in tit. de app. §. vi. cum se. ubi per Joan. And. limita hanc. l. non habere locum in hypothecaria. secundum Bar. in l. i. de Salui. interd. licet solam possessionem auocet. l. si cum uendit or. ff. de eui. Et consului pridie in ciuitate Lucana super ista. l. i. uidelicet lata fuerat sententia in casu l. fi. ff. de rei uend. & quidem iniuste, quia ille, qui primo negauit, antequam aduersarius grauaretur onere probandi, reuocauit suam primam negationem, & confessus est se possidere, fuit dubium, utrum potuit appellare, consului, q sic primo per doc. Bar. in l. ii. §. de episc. aud. & q hic dicit Bal. quando euidenter est iniusta, & quod no. hic Sa. uide ibi in dicto confi.

4 Ale. ¶ Quærit secundo. Vtrum autem in interdico ad exhibendu possit appellari. Bar. in discursu in l. fi. §. iustus. ff. de app. q no. & inter hæc dicta, si quis condemnatus de possessione. secus si ad interesse propter possessionem. ita dicit ibi.

5 Alex. ¶ Apparet De hoc latius per Bal. in l. post sententiam ubi Bar. §. de sen. & uide Lud. in rub. de re iud. & Bal. hic.

6 Ale. ¶ Quærit gl. Et consului pro ea bar. in confi. bar. de Tuder. dicit tamē bal. in l. in caulz. ff. de min. q si contra instrumentum non poterit opponi aliqua exceptio, non poterit postulari restitutio. quid si statutum dicat, q minor 18, an possit contrahere, an possit petere restitutionem. Vide hic, & bal. in auth. si caprii. de episc. & cle. & q no. bal. in Lexigendi. §. proc. & bal. in l. fi. §. qui leg. personam. Et circa id quod in si. quærit baro. uide hic Guid. de Suza. Adde, an minor habilitatus per statutum possit petere resti. in integ. uide bar. confi. r.

7 Ne liceat in una eademque causa tertio prouocare. Rub.

8 Rubr. ponit summariu text. Sed ut latius comprehendas legem eius, dic hoc quod intendit.

LEX VNICA.

1 Qui succumbit in duplici appellatione, non potest tertio appellare, nec supplicare, & qualiter istud intelligatur, uide nu. 5.

2 Recusatio iudicis, in numero appellationum non computatur.

3 Supplicatio est prohibita in illis casibus, in quibus prohibita est appellatio.

4 In causa appellationis, quado utraque pars est presens, debet lis contestari.

5 Victor potest iudicem delegatum impetrare, ante die appellanti praesentia a lege

6 I quis. ¶ Qui in duabus appellationibus succumbit, non poterit tertio prouocare, uel supplicare, & recusatio iudicis in numero appellationum non

7 computatur. h.d. ¶ Habetis notare duo. Primo, q in illis calib. in quib. prohibita est appellatio, prohibita est supplicatio. ¶ Secundo no. q in causa appel. quado utraque pars est presens debet lis contest. ut innuit hic tex. ibi, ante litem contesta. Et ita intelligunt doct. hic. & alle. tibi extra. de appel. c. inter posita. & ibi p gl. ¶ Opp. de l. in offeredis. §. de appel. & in auth. de appe. §. illud. So lu. ibi sunt casus speciales, in quib. non licet, nisi semel tantum appellare. quandoque etiam nullo modo licet, ut uidistis. §. quo. app. non recip. per totum. Opp. secundo, q in ca appella. non requiraf ptestatio, ut l. fi. §. illud. de tep. app. Solu. Illud ueru est, qñ una pars est absens, secus, si utraque pars est presens, ut hic. ¶ Vltius opp. &

8 ¶ Vt, q hic iudex non possit recusari. Aut em impetravit eu uictus, & recusari non pot. Aut impetravit eum uictor, & non ualet impetratio. Ista distinctio probatur de lit. pte. aut. offeratur. & ex. de ap. cap. sape. Rñ. gl. q hic uictor impetravit. Nec obst. c. sape. quia ibi fuit ad impetrandu, ante tps statutu ab hoie. hic añ tps statutum a lege. ¶ ¶ Vltimo quæro, qualiter intelligat q no liceat tertio puocare. Rñ. no licet tertio puocare, s. ei, q in ca app. succubuit, sed postet eẽ, q sup diuersis causis ab eisdẽ partib. interponeret quatuor appellationes. Verbi gratia, actor in prima obtinuit, reus appellauit, & obtinuit in causa app. Secundo appellauit actor, & iteru obtinuit. Tertio, appellauit reus, & iterum obtinuit. Quarto, appellauit actor, & iterum obtinuit, & tunc reus amplius appellare no posset, qa habet primã sniam, & duas app. q se, iõ non licet a mō puocare

ADDITIOES.

1 Ale. ¶ Si quis. Ad materia huius ti. uide Bar. i l. a snia. in prin. in uers. quæro qd primus est de app. De materia huius l. no. in c. dilecto. de app. ij. q. vj. oes episco.

2 Alex. ¶ Notare duo. Adde, q non liceat in una causa tertio prouocare, tamen post duas sententias minor potest petere in integ. re. Ita bar. in l. minor autem magistratus. §. i. in prin. ff. de mi.

3 Ale. ¶ Intelligatur. Qualiter intelligitur non licere tertio prouocare, uide eum in l. quod iussit. ff. de re iud. & uide quæ dixi in l. iiii. §. condemnatum. de re iud. ¶ Et locum habet iste tit. licet sententia non fecerint transitum in rem iud. Rui confi.

conf. 79. lib. 5. & non habet locum iste tex. in iii. se opponente sententia doct. in c. cum superide re iud. PVT.

a Qui bonis cedere possunt. Rub.

ADDITIO.

a Alex. ¶ Cedere. Ad materiam huius tit. adde Bald. in l. si id quod. in arti. de illo, qui non potest soluere propter inopiam. de iur. om. iu.

Continua, ut in gl.

LEX PRIMA.

1 Cessio bonorum non liberat: sed tantum preseruat debitorem a creditor & a carceribus.

1 Cedens bonis, non potest postea, de post quasitis conueniri, nisi in quantum facere potest.

3 Cessio bonorum, potest fieri ante sententiam.

4 Ad carcerationem personae, non potest perueniri, nisi excussis prius omnib. bonis.

5 Pro debito, quis seruus alterius effici non potest.

Vibonis. ¶ Cessio bonorum non liberat debito-

re, sed facit, ne possit detrudi in carce-

tra, instit. de ac. §. si. Sol. non liberat ipso iure. ut hic, sed

ope. exceptionis, ut ibi uide gl. Alibi gl. tenet, quod liberetur ipso iure

a ciuili, remanente naturali. ut l. ubi cunq. ff. de fideiuss. Hic est ue-

ra, quicquid dicat ibi Dy. probat per tex. j. ti. j. l. iii. ¶ Op. ¶ q. in alio

2 pro fit cessio bonorum. sine conueniatur postea, de post quasitis, nisi

in quantum facere potest. ut j. c. l. iij. & l. qui bonis. ff. e. Sol. fateor. ¶

3 rium, & q. hic deficit, suppletur per illas. l. ¶ Oppo. tertio & v. q.

4 cessio posset fieri ante sententiam, ut l. pe. ff. eo. So. fateor. ¶ rium, &

5 hic ita debet intelligi iste tex. ¶ Vt iterius opp. & v. q. ad carceratio-

6 nem personae non possit perueniri, nisi excussis omnib. reb. & iuri-

7 bus. & debitorib. ut l. a diuo pio. §. in uenditione. ff. de re iud. Solu.

8 fateor. ¶ rium, & q. d. hic, q. pot. carcerari, intelligo excussis prius om-

9 nib. bonis. Et ita tenet gl. expresse. ff. de susp. tut. l. iij. §. tutores q.

10 ¶ Op. de l. ob. §. de act. & obl. Sol. gl. & bñ. fateor, q. ¶ p. debito,

11 quis seruus alterius effici non potest, sed ille q. ponitur in carcere, non

12 efficitur seruus, quia soluendo liberatur, & etiam cedendo bonis,

13 ut hic uidet, licet per statuta Tusciae accidat contrarium. ¶ Vt

14 iterius quaro, an ille q. cedit bonis, deat indicare bona sua. Cogita.

ADDITIOES.

a Paris. ¶ Qui bonis. An possit cedere bonis, uide Abb. in c. referente not. v. extra.

b Alex. ¶ Insti. de act. Adde bar. in l. qui bonis. ff. eo. bal. hic in princi.

c Alex. ¶ Vera. Vide tamen. bal. in rub.

d Ale. ¶ Perueniri. Quando fienda est incarceration, uide bal. hic, & in l. ii. ad fin. §.

e de iu. & fa.igno. Quid tamen si facta fuit, tenet, ut per bar. in d. §. in uen. & uide

bal. §. in l. ordo. de exce. rei. iud. ubi tenet idem, quod bar. hic. Contrarium tenet.

10. in d. §. in uenditione. Adde. bar. & doc. in l. alia. §. j. sol. mat.

e Ale. Indicare. Quaro, an cedens bonis deat indicare bona sua, p. bar. in l. pe. ff. eo.

LEX II.

Si quantitatem. Qui potest soluere creditorib. potest

bonorum cessionem reuocare. h. d.

1 Si tutus sum exceptione contra creditorem, possum implorare officium iudicis, ut sibi imponatur silentium.

2 Si pater. Propter debitum patris in ciuili officio, admittitur

cessio. q. in bonis filij cedentis non praeiudicat. h. d.

1 ¶ Ego sum tutus exceptione te, uolo impetrare a iudice, qd. cre-

2 ditori imponatur silentium super illo debito in quo sum tutus ex-

3 ceptione, ut l. Aure. §. centum. de lib. lega. & l. si contendat de fide-

4 iuss. & est tex. hic, q. possum implorare officium iudicis, ne fiat mi-

5 hi molestia, uel inqueratio, & sic imponat sibi silentium. q. no. bene.

ADDITIO.

1 Barb. Si pater. Vide. Io. de Imo. in d. l. si contendat. ubi uidetur tenere contra, non

2 tamen facit mentionem de isto tex. ego dixi in c. fin autem. de rescri. ubi hoc te-

3 net. Ant. & alii Moder. uide Lud. Rom. in confi. 241. ubi alleg. istam leg.

LEX IIII.

Legis Iuliae. Facta cessione bonorum, non possunt credi-

tores bona, propria autoritate tenere, iure

domini: secus si data fuerunt insolutum. h. d.

LEX V.

Propter. Propter onera ciuilia, bonorum cessio non admit-

titur. h. d. in summa.

LEX VII.

1 Filiusfam. potest cedere bonis.

2 An filio familias condemnato, possit fieri executio, durante patria potestate.

1 Cum & filij. ¶ Filiusfam. siue habeat castrense peculium, siue

2 non, potest cedere bonis. h. d. Nos habemus

3 duas gl. quae dnt q. filiof. condemnato, non pot. fieri executio, dua-

4 te patria praesens, sed postea differit. Ita no. in l. iii. §. sed utrum. de min.

5 & l. q. si minor. §. seruus. eo. ti. Illae gl. sunt q. istu. tex. q. siue filiusfam.

6 habeat, siue non, pot. fieri executio, q. pot. cedere bonis, seu poni i car-

7 cerem, ut hic est casus. ¶ Secundo habemus gl. quae uiderur uelle, q.

8 in peculio profectitio non possit fieri executio. Ita no. insti. de no

9 xal. §. fin. & l. si condemnatus. de nox. & ira sentit hic gl. si filio. la. ij.

10 ff. sol. ma. Sol. Veritas est ista. Aut filius est condemnatus, & defen-

sus, ita quod in iudicio quasi contraxit, & tunc potest fieri execu-

2 tio in peculio. ¶ Ita loquitur gl. in l. si filio. Probatur in l. iij. §. idem

scribit. de pec. Aut fuit condemnatus, ut contumax, & tunc secus.

Ita loquitur haec gl. & aliz. §. allegata. De hoc dixi plenius, quam in

omnibus istis legibus in l. si dubitetur. §. filius. de fideiuss.

ADDITIO.

a Ale. ¶ Executio in peculio. An sententia lata contra filium, exequatur in pecu-

lio profectitio, uide in l. si finita. in §. si de uecti. per bar. ff. de dam. inf. sed bal. hic

indistincte, uidetur tenere istam gl.

LEX VIII.

1 Electio est creditorum, uel dare dilationem debitori, uel admittere cessionem

et statur maiori parti, inspecto cumulo debiti, uel nu. personarum, et si

utriusque est paritas, benignior cessione eligitur.

2 An debitor possit cedere bonis, si creditores uolunt sibi dare inducias quin-

quenna.

a Cum solito. ¶ An detur dilatio, uel admittatur cessio, sta-

2 tur maiori parti creditorum, inspecto cumu-

lo debiti, uel numero personarum, q. si utriusque est paritas, senten-

3 tia benignior admittitur. h. d. ¶ Quaro utrum debitor possit ce-

4 dere bonis, si uult, non ob. q. creditores uolunt concedere dilatio-

5 nem quinquennalem. Hic tex. uidetur, q. non, dicit in prin. q. ele-

6 ctio datur creditoribus. Azo hic uidetur tenere in summa, q. ista

7 electio datur creditoribus ab ipso debitore si uult, non aliter, & idem

8 etiam tenebat Fran. Accur. §. e. l. legis. in prin. Nam legis beneficium

9 statutum est, quod admittetur cessio bonorum, & sic beneficium

10 est ampliandum.

ADDITIOES.

a Ale. cum solito. uide bar. in l. iiii. §. Cato. in ult. q. de uer. ob. tex. & ibi gl. & bart.

b Alex. ¶ Vtrum debitor. Idem tenet Sal. hic, sed bal. aliter dicit, & adde glo. hic.

Et ad istam. l. uide Ang. & Imo. in l. alia. §. eleganter. solu. matrim. Adde Ro. con

si. 39. & ibi, quid si per negligentiam, deducta est electio ad debitorem.

De bonis author. iud. pos. Rub.

Continua, ut in glo.

LEX PRIMA.

1 Qui debent habere legata a defuncto haerede, praeseruntur illis, quibus ipse

2 haeres legauit.

1 Nbonis. Hic est no. casus. Breuiter dicit. ¶ Qui

2 debent habere legata a defuncto haere-

3 de, praeseruntur legatariis ab eo. h. d. Opp. ad l. Falci. au-

4 then. sed cum testator. ubi haeres tenetur ad uniuersa

5 legata. Sol. Illud hodie est uerum, si inuentarium fecit, ut ibi.

LEX II.

Est iurisdictionis. Creditores defuncti etiam impe-

2 trant separationem bonorum, si

3 fidem haeredis non sunt sequuti. h. d.

LEX III.

1 Qui cessit bonis, an possit ulterius conueniri.

2 Qui cedit bonis tutus est exceptione.

3 Exceptio cessionis bonorum, impedit litis contestationem.

1 Ex contractu. ¶ Qui cedit bonis, ex ante gesto, non po-

2 test conueniri, nisi de eo, q. postea super

3 lucratus est, deducto, ne egeat. h. d. Ex hac. l. no. duo. ¶ Primo, q. qui

4 cedit bonis, tutus est exceptione, ut uidi stis. §. titu. j. j. & sic male

5 dicit. gl. in l. ubi cunq. ff. de fideiuss. quae dicit, quod tollitur ciuilib.

6 & remanet naturalis. ¶ Secundo not. q. hic text. uidetur innuere

7 q. exceptio cessionis bonorum impediatur litis contest. quod appa-

8 ret ex eo, q. dicit, contra iuris rationem conueniens: & ex eo q. di-

9 cit, an tunc demum iterato possit desiderare conventionem. q. d.

10 ante non potest conuenire, & sic actum conventionis impedit. De

quo dixi in l. iij. ff. eo. alio anno, quando legi.

ADDITIO.

a Alex. Impediatur. Et pro hoc est casus secundum, ang. in l. item si unus. in prin. de

arb. de quo uide quae scripsi post bar. in l. uir bonus. ff. iud. solu. & Ang. hic, & no.

latius bar. in l. pe. per illum tex. qui bonis cedere poss.

LEX IIII.

In ciuile. Non debet cogi unus ex creditorib. bona suscipe-

re, & aliis satisfacere. h. d.

LEX V.

1 Mortuo non habente haerem, creditores in possessionem bonorum mittuntur

2 Quomodo dicantur bona defuncti uacare.

3 Quando peruenitur ad secundum decretum in bonis defuncti non habentis

4 haerem, datur curator bonis.

1 Si bona. ¶ Si mortuus non habet haerem, creditores in pos-

2 sessionem mittuntur. h. d. ¶ Hic deficit, si bona de-

3 functi uacare constiterit. ¶ quomodo constabit bona defuncti ua-

4 care? Respon. debent, requiri hi qui successuri erant, ut l. j. de succe-

5 edi. de cura. bon. dan. l. j. & l. si diu. quib. ex caus. in pos. ea. Et debent

6 requiri nominati hi, quibus proxima causa successionis contin-

7 git, ut l. j. §. pe. ff. de uent. inspic. & debet eis statui terminus ad eun-

8 dam, uel repudiandam haereditatem, non minus centum dierum.

9 ut l. j. & l. seq. ff. de iure deli. & tunc si nullus comparet, uidetur con-

10 stare, q. bona uacant. Ita uidetur dicere glo. not. ad Trebel. l. sanc-

mus. §. j. Sed an fiscus deat requiri, hec lex si bn aduertat, vñ uelle qd nñd dicit. n. & hæc a fisco non agnoscat. Et sic nō apparet qd fiscus teneat pbare qd p̄stet, sed sufficit, qd nō agnoscat. Ista pcedunt q̄tū ad primū decretū. † Ad fm aut decretum in bonis defuncti, qualr poterit perueniri. cū latitet. Rñdeo, dabitur curator bonis q uendet pro satisfaciendis creditorib. ut de eura. bo. dan. l. i. & l. fin. de priui. credit. & Lab hostib. in prin. quib. ex cau. ma.

ADDITIO.

1 Ale. † Deat requiri. No. est istis dari primum decretū contra hñditatē iacentē. fm uero decretū non datur, nisi dato curatore bonis adde Bar. in l. si quis insti- tuatur. in fi. de hñr. insti. & in l. si diu. quibus ex caus. in pos. ea.

LEX VI.

1 Creditores hypothecarij, an p̄ferantur chirographarijs. 2 Petitiō ista, peto mihi dari insolutum non procedit.

1 Pro debito. † Creditores hypothecarij p̄feruntur chirographarijs nec possunt bona uendicare, sed possessionē. & uēditionē dēt impetrare. h. d. † No. hanc l. notab. qd ista petitiō, peto mihi bona dari in solutū, non procedit. ¶ Item no. quod dixi in summario.

LEX VII.

1 Si uxor tua. Pro ea parte, qua creditor succedit debitori extinguit actio, pro residuo possunt hæredes conueniri. h. d.

LEX VIII.

1 In possessionem. Missus in possessionem ex primo decreto, nunquam p̄scribit. h. d.

LEX IX.

- 1 Contra debitorem latitantem, qualiter procedatur. 2 Qualiter perueniatur ad primum decretum. 3 Quod debeat precedere peremptorium antequam ad primum decretum perueniatur. 4 Antequam interponatur, sufficit probatio debiti per iurementum. 5 Sed ad secundum decretum requiritur probatio per testes, uel instrumenta. 6 Antequam perueniatur ad secundum decretum debet transire tempus arbitrio iudicis. 7 Ad interponendum decretum, ille est iudex competens, qui habet merum uel mixtum imperium. 8 Hodie fit missio, per mensuram debiti declarati.

1 Cum proponas. † Contra debitore latitante pcedit ad missionē in poss. postea ad uendi tionē. h. d. ¶ Priō q̄ro quātr pueniat ad primū decretū. † Dicit gl. hic qd def libellus d̄ debitorē, & uide glo. 2. Istud qd d̄r, def libellus practicat duo. mo. ¶ Vno mō, qd def libellus sup actione principa li & re^o citat, ut ueniat rñsur^o, & eo existēte p̄tumace, dat possessio ex primo decreto. ¶ Sc̄do mō practicat, qd reus citat, qd ueniat rñ- surus de iure tali, & eo existēte p̄tumace, tūc def libellus i quo nar- ret, qd cū reus sæpius fuerit citat^o, & extitit p̄tumax, petat iterponi primū decretū. Et ista practica ponit Spe. Tu serua fori p̄suetudie. 3 ¶ Sc̄do q̄ro, quōt citationes debēt p̄cedere anteq̄ pueniat ad pri mū decretū. Rñ dēt citari p̄ptorie, ut l. ad p̄ceptoria. ff. de iu. Ita tenet gl. in l. si finita. §. iul. de dā. infe. ¶ Tertio q̄ro, d̄r hic cū debi torē tuū esse p̄stat quātr deat p̄stare iudici, b̄ de debito anteq̄ inter- ponat primū decretū. Gl. h. d. summatim, habita cognitione. Vñ qd qdā iatelligunt p iur̄m calūniæ, & no. gl. in auth. de exhib. & itro reis. §. suscepto. Veritas ē, qd quātū ad primū deererū credo qd suf- ficiat p̄bō debiti p iur̄m, cū faciat modicū p̄iudiciū. Ita loq̄t. d. gl. ar. l. thesaur. ff. ad exhi. ¶ Quātū uero ad fm decretū regrit p̄bō p testes: uel infra, ut uidebitis. j. l. px. iō p̄t dicit summatim, qd nt parte absēte, & ita loq̄t gl. i. l. Fulcinius. §. j. ff. e. ¶ Quæro d̄r hic tpe aut trāfacto puenit ad fm decretū. ¶ Quæro q̄tū tps † dēt trā- fire, anteq̄ pueniat ad fm decretū. Gl. ponit opi. finalr dicit, qd arbi- trio iudicis obseruat, & istud obseruat cōiter; q̄n tpa nō sunt p sta- tura limitata. ¶ Quæro, qd est iudex p̄p̄tēs, ad interponēdū decretū. Rñ. ille, qd hēt merū vñ missū ip̄eritū, ut l. iubere cauere. de iur. om. iu. de dā. ff. l. 4. §. duas. ¶ Quæro, quorū bonorū fit missio gl. dicit i oib. bonis, hodie fm mēsurā debiti declari, ut i aut. q̄ statū uidebitis.

ADDITIOES.

- 1 Ale. † Ad primum decretum. Qualiter perueniatur ad primū decretum d̄ debi torem uide in l. si finita. §. iul. de dam. infe. 2 Ale. † Cōstare iudici. Per Bar. in d. l. fulcinius. §. 2. per Bar. in l. i. ubi rē actio. §. per d. Ant. in c. qm. §. qd si sp. & §. sinautē, ut lic. con. conte. idem bal. in l. i. §. de proc. Adde Bal. in c. contingit. de do. & contu. 3 Ale. † Perueniat. Intra quantū tps perueniat ad fm decretū, uide Bar. post tex. & gl. ibi in uerb. mox. & in La diuo Pio. §. in uenditione. de re iud. & Bal. in Lor do. de execu. rei iud. uet. quæro nunquid. & Bald. hic post Iac. Bu. tenet idem qd Bar. hic adde Bar. in l. si finita. §. iul. de dam. infe.

A V T H E N.

- 1 Iudex ordinarius solus habet potestatem citandi re ipsa hoc est facere capi personaliter. 2 Missio facta, non recuperat reus possessionem, nisi refectis expensis. 3 Missio hodie fit fm mēsurā debiti declarati, examinato pri^o sūmati negotio. 4 Et qui iurat. Ista aut. est posita hic, ut determinet, & cor- rigat in aliquo leges antiq. ¶ No. hic † qd iu- dex ordinarius solus, hēt p̄tatem citandi re ipsa, hoc est facere, capi p̄sonalr. ¶ Sc̄do no. qd qd nō recuperat possessionē, b̄ missi refectis

expēsis, & p̄stata satisfactione. ¶ Tertio no. qd fm istā auth. fit mis- sio fm mēsuram debiti declarati. d̄r hic, examinato negotio, quātr examinat. Gl. dicit, summatim, qd intellige. ut di. §. l. px. ¶ Quæro, vtrū fiat missio p quantitate debiti declarati, & nō vltra. Gl. hic di- cit. & bñ, qd ēt p̄ maiori q̄titate fit missio, habita p̄sideratione ex- p̄sarū factarū & fiedarū. iō tex. d̄t declarati debiti. ¶ Quæro, iter q̄ tū tps iste ueniēs dēt audiri. Bñ, qd d̄t dicat gl. dico, qd sp̄ audit ante q̄ sit interpositū fm decretum, ut l. si finita. §. non aut. de dam. infe.

ADDITIOES.

- 1 Ale. Et qui iurat. Ad litationē huius auth. uide Bar. in l. ff. ex qui. cau. in pos. ea. 2 Ale. † Recuperat possessionē. Vide Bar. i. l. p̄peradū. §. sinautē reus. §. de iud. & i qd. bonis dēt fieri missio, an in repetita, uel quō, uide qd no. Bal. post gl. in l. i. §. de p̄. & qd legit in c. qm̄ frequenter. ut lic. non p̄te. & gl. no. in l. fulcinius. §. itē uideamus. qd. ex cau. in pos. ea. Et lita, ut p̄ Alex. in l. de die. §. tutor q̄ sat. co. Et qd in minore, reuocante tenutā, uide Bar. in l. si finita. §. si. cū l. seq. de dā. infe.

LEX X.

1 Si sunt plures creditores, an vno misso in possessionem, ceteri missi intelli- gantur. & nu. 2.

1 Cum apud. Hæc est notabilis lex. † Si unus ex creditori- bus mittat in pos. ex primo decre. eius mis- sio pdest oibus alijs credito rib. p̄sentib. intra bienniu uenientib. & debitū ostendentib. & expēsas pro rata reficientib. h. d. No. qd pos- sessio data uni pdest cæteris, ita quod alij nouo decreto opus non habent, sed pnt uti primo ostenso debito, & expēsis refectis, quod est notandū. ¶ Op. de. l. j. & ij. j. qui pot. in pig. hab. Gl. hic tangit, & est mā multū difficilis. Gl. & doc. distinguunt inter pignus p̄o- riū, & p̄uentionale. In pignore p̄uentionali pcedit regula, qui prior est tpe, potior est i iure. In pignore p̄torio distinguit, aut sunt eius- dē tituli, aut diuersorū titulorū. Et no. in l. si finita. §. si plures. de dā. infe. & l. cum unus. ff. eo. & ff. qui po. in pig. ha. l. si & iure. per Dy. in c. qui prior. de re. iu. li. 6. Ego p̄sueui alr dicere. Nā in creditorib. hoc est, qd uno imisso, statim alij vñ imissi, ut l. q̄ aut. §. sciendū. ff. de his q̄ in frau. cre. Cū igit oēs eodē tpe vñ imissi, nō est mirū, si non hēt locū r̄ta, qd prior ē tpe, qd null^o est prior altero. Sed si esset dare prioritatē, & posterioritatē, qd prior ēt tpe potior ēt i iure, ut l. si & iure. ff. q̄ po. i pig. hab. Plenissime dixi i l. cū unus. de bo. au thē. iud. pos. Forte dicā uobis in tit. qd pot. in pign. ha. ¶ Quæro, an hæc lex hēt locū hodie, qd fit mētio p mēsurā debiti declarati. Gl. hic i quadā Sol. vñ tenere, qd nō. sup uerbo, cōmoditatis. ¶ Contra riū vñ per gl. ff. e. l. cum unus. & illa uerior. quid. n. si bona non es- sent tot, quot sufficerēt primo creditori? Dic, ut ibi plenē dicetur.

1 De pecunia redacta ex uenditione facta ex secundo decreto debet credito- ribus satisfieri absq; alio processu, facta fide de debito, & nu. 2.

3 Ad secundum decretum requiritur probatio per testes, uel instrumenta.

1 §. Sinautē. Bñ dicit. † Si missus ex priō d̄creto ad uēditionē puenit, dēt priō satisfieri, & residuū deponere. ut creditorib. postea uenientib. & debitū ostendentib. satisfiat. h. d. ¶ No. de pecunia redacta ex uenditione facta ex secundo, de- creto debet credi orib. satisfieri absq; alio processu, facta fide de de- bito, & in hoc pdest sibi primum, & fm decretū interpositū ad pe- titiōnē aliorū creditorum. ¶ Sc̄do not. † ad fm decretū requiritur plena probatio per testes, uel infra, ut probat hic, in hoc tex. d̄r di- cit, debiti cautionē oñdat, ut §. l. pxi. dum dicit, certum faciat, & c.

ADDITIO.

- 1 Alex. † Sinautem. Ex isto §. no. quod corporalis tenuta potest cedi. quod not. & est hic in fi. d. l. in uer. celsionis.

§. Vt aut. Vt cesset fraus, debet de deposito, & uenditione fieri scriptura cum solennitate, hac l. expressa. h. d. ¶ Hoc autem qd dicitur de isto modo, hodie non seruatur.

De priuilegio fisci.

Rub.

LEX PRIMA.

- 1 Mulier p̄feratur fisco in rebus proprijs. 2 Petens renocari tenutam de aliquibus bonis per aliū possessis, qua asserit esse sua, debet illud probare.

1 **B**ona. † Mulier in reb. pprijs est potior fisco a credi- tore, nisi ex cā principali. h. d. ¶ Opp. de l. fa- tis. j. in quib. cau. pig. ta. p̄tra. Sol. aliud in reb. dotalibus mulieris, aliud in proprijs. ¶ Vltimo no. dicit gl. qd il- le, qui petit reuocari tenutam de aliquib. bonis, quæ asserit esse sua, dēt illud pbare, & uide gl. si. quā p̄petuo tene mēti. Istud est uerū, qd istæ res possidebant ab eo, in cuius bonis facta ē missio. Secus, si possiderēt ab eo, qd petit reuocari illud. Ita no. in l. ob maritorū. §. ne uxor pro marito, & l. a diuo Pio. §. si sup. ff. de re iud. & ibi dixi.

ADDITIO.

- 1 Alex. † Potior fisco. Verū mulier sit potior fisco, dic, qd non, si loquimur i do- te p̄stante matrimonio, cum non sit dña, nec possessionem habeat, nec p̄t impe- dire mulier publicationem bonorum, et quantum ad dorem. l. si marito. in prin. ff. sol. mar. & tñ, cum hodie sit dña dotis ipsa mulier, per Lin reb. §. de iur. dot. ip sa poterit impedire publicationem bonorum. Alleg. no. in l. si. de bo. uac. lib. ro. & quod d̄r in l. ob maritorum. §. ne uxor pro ma. & in l. si quis post hac. j. de bo. p̄scrip. & quod no. & legitur hic. Ita vñ Ang. & Io. in d. l. si marito. & quod no. Bar. in l. j. ff. so. ma. in uno tñ est potior mulier, si reperiretur instm̄ fisci, & mulie- ris, p̄sumitur prius factum instm̄ mulieris, fm Balu d. l. dotis. §. de iu. de.

Bar. super secund. Cod.

M LEX

LEX II.
Quamuis. Mulier in dote, & fiscus, parib. passib. ambulat, ut qui prior est tēpore, potior sit in iure.

LEX III.
Si cum pecuniam. Fiscus praefertur omnibus creditoribus hypothecam non habentibus. h. d. ¶ No. quod dixi in summario.

LEX IIII.
Si debitor. Obligatio, & privilegium fisci, non extendit ad bona debitoris nisi uendita. h. d. ¶ No. quod dixi in summario, quod intellexit verum, nisi essent ante uendita in fraude, ut §. de iur. fil. l. j. li. x.

LEX V.
Pecunia. Fiscus potest reuocare pecuniam, alij creditori solutam, sine usuris. Pet. dicit, quia pecunia vni creditori soluta reuocet. habes plene in l. pupillus. ff. de his que in frau. cre. & l. si non expedierit. §. j. de bon. auth. iud. poss. l. de ferre. de iure fil.

LEX VI.
Cum patrem. Fiscus alienata reuocat per suum debitorem, causa dotis constituenda. h. d.

LEX VII.
Si in te. Privilegium fisci, potest transferri per cessionem. h. d. ¶ Sed quaero, quare est ratio, quod privilegium pupilli non transferatur per cessionem, ut l. ex pluribus. de adm. tut. & privilegium fisci sic. Dicam §. l. proxima.

De privilegio dotis. Rub.

Continua Rub. ut in glo. ¶ Quare gl. circa Rub. sicut dos habet privilegia multa, quaedam inter personales actiones, quaedam inter hypothecarias, de quo privilegio loquatur hic. Gl. dicit, quod loquitur de privilegio quod habet inter personales actiones: de alio uero, quod habet inter hypothecarias loquitur. §. qui pot. in pig. hab. l. assiduis.

LEX VNICA.

- 1 Privilegium, quod datur ratione persona, transit ad suos heredes descendentes, non extraneos, & nu. 2.
- 3 In realib. actionib. hypothecarijs, praefertur ille creditor, qui est prior tpe.
- 4 In tacita tamen hypothecaria, praefertur dos.
- 5 Quid de privilegijs personalibus: & quae extimentur ex causa non ex tēpore.
- 6 Privilegium dotis, an competat ipsi actioni de dote, an mulieri.
- 7 An possit transferri, per cessionem dotis, & nu. 8.
- 7 Privilegium pupilli, in actione tutela, ad heredes proprios ipsius pupilli non transit.

Sic debet. ¶ Privilegium, quod datur ratione personae, ad heredes non transit. Ad hoc

alle. ¶ Op. §. qui po. in pig. hab. l. assiduis. §. exce. & l. et. in prin. sol. mar. Sol. gl. non transit ad heredes extraneos, ut hic, iecus si ad suos, ut in §. rito, & intelligunt sui, hoc est, descendentes ex se, quia mulier suum heredem non potest habere, id est, non habet in potestate filium, Mo gl. intrat hic mater ualde magna, in qua insisto plene, quia tenerem uos nimis. ¶ Quare primo, quid in realibus actionibus, hoc est hypothecarijs, quis creditor praefertur. Glo. dicit hic, ibi est regula, qui prior est tēpore, potior est iure. ¶ tñ fallit in tacita hypothecaria, cui praefertur dos, ut d. l. assiduis. qui pot. in pig. hab. ¶ Quare secundo, quid de privilegijs personalibus. Gl. dicit, quod privilegia personalia aestimantur ex causa, non ex tēpore. De hoc hic per gl. & ff. de priuil. credi. l. privilegia. & ibi per gl. & per Dy. de re. iur. c. qui prior. lib. 6. ¶ Quare igitur, utrum privilegium dotis, competat ipsi actioni de dote, an mulieri. Et quod competat ipsi actioni, seu ipsi dote, facit ista rub. quae dicit, de priu. dotis, non dicit, de priu. mulieris, idem uero, §. de rei ux. actio. l. §. & ut plenius ibi ita, & in hmoi, actione damus. Pro hoc facit. ff. solu. mar. l. j. in prin. ubi dicit, dotis causa praecipua est, non dicit aliquid de muliere. In §. rium uero §. et hu. ius. l. ibi, quo mulieres utuntur. ff. de priu. cred. l. dabimus. Instit. de act. §. fuerat. Ista leges uero uelle, quod istud privilegium competat ipsi mulieri, non actioni. Bf. ut consueui dicere lat. ur. ff. sol. matr. l. j. hic dico Bf. Dos habet multa privilegia, inter caetera, habet duo privilegia, quae dantur ipsi mulieri. Vnum est privilegium personale, ut praefertur in personis. Ita loquitur hic, & l. dabimus. de priu. cre. Aliud privilegium est, quod praefertur in hypothecarijs habentibus. tacia. & istud sicut datur ipsi mulieri, ut l. assiduis. qui po. in pig. hab. & in d. §. fuerat. Et ista privilegia, cum dantur personae, ad heredes non transeunt. Et ita loquitur hic. Habet alia privilegia, quae habeat hypothecam, non dico privilegiata, sed dico hypothecam simpliciter, & istud datur ipsi actioni, ut l. §. & ut plenius, de rei ux. actio. Et istud privilegium, transit ad quemcumque actio transit. ¶ Item habet privilegia alia, quae non curo examinare hic.

¶ Quare, utrum privilegium dotis possit transferri per cessionem dotis. Vt quod non, quia non sunt transmissibilia ad heredes, non sunt cessibilia, ut l. ex pluribus. de adm. tut. Sed privilegium dotis, non transit ad heredes, ut hic, ergo nec ad cessionarium. In §. rium facit, quia mulier, & fiscus paribus passibus ambulat, ut §. tit. l. ij, sed privilegium fisci transferretur per cessionem ut §. titu. l. l. si. ergo, & c. Bf. quicquid Cy. ibi dicit, antequam ueniam ad sol. quoniam oportet uos scire, primo utrum privilegium pupilli in actione tutela, transeat ad heredes,

gl. in l. dabimus. §. j. de priu. cre. & in d. l. ex pluribus. ff. de adm. tut. tenet quod transit ad heredes suos, non ad extraneos, sicut privilegium dotis, quod reprehendit. la. de Arc. & per l. non solu. §. si puella. de rit. nup.

c Prae circa, probo alia ratione. Privilegium dotis transit ad heredes suos. si eiusdem matrimonij, sicut uera opus. ut l. assiduis. §. exce. qui po. in pig. hab. & ibi dicit. Si ergo essent heredes sui. si creditoris tamen, & non debitoris, ad eos non transiret privilegium. merito ergo privilegium pupilli in actione tutela ad heredes proprios ipsius pupilli non debet transire.

¶ Hoc praemisso, pro sol. quoniam primo dico sic, quod quaedam sunt privilegia, quae non transeunt ad suos heredes, neque ad extraneos, & illa non possunt cedi, ut d. l. ex pluribus. Quaedam sunt privilegia, quae non transeunt ad heredem suum, & non ad extraneum, & tunc, si quod cessio fiat ex uoluntate, tunc tale privilegium non transit, ar. de hoc. in l. peto. §. p. dium. ff. de le. 2. ¶ Et quod dicimus in operis libertorum, quod non possunt cedi ex uoluntate, sed ex necessitate sic, ut l. pronus qui operas. & l. si libertus art. de ope. lib. no. in l. si non sort. §. libertus. ff. de ad. indeb. esset quodrendum nunquid est, utrum uero, quae sunt transmissibilia ad heredem, sint cessibilia. Dic, ut dixi in l. si ita stipulatus fuero. in prin. de uer. obl.

ADDITIONES.

- a Ale. ¶ Quare igitur. Adde, quod habet privilegium dotis, ne pro debito uiri uel uxoris, possit in eam fieri executio, ut no. Bar. in l. a diuo pio. §. exequantur. de re. iur. & Bal. in l. ob maritorum.
- b Ale. ¶ Transfertur. Vtrum privilegium dotis transferat per cessionem, uide Bar. & Imo. in l. post dote, circa ff. sol. matr. qui aliter sentit, quod hic, & uide Bar. in l. j. so. matr.
- c Ale. ¶ Ad heredes. Privilegium dotis transit ad heredes filios eiusdem matrimonij, uide Bar. Bal. Ang. & oes in l. et. in prin. ff. so. ma. & doc. l. si cum procuratore. de re. iur. & et tenet ibi Bar. in ea. l. in prin. & Bal. in rub. Bar. & Bal. in d. l. assiduis.

De reuocan. his quae in fraud. cred. Rub.

¶ Continua, ut in glo. & colligitur continuatio clarius. §. ea. lignoti. & ibi uidebitis.

LEX PRIMA.

Ad actiones reuocatorias puenit demum, bonis principalis excussis, & n. 2.

Si haeres. Breuiter dicit sicut eodem modum legendi. ¶ Ad eum in quem res in fraudem sunt alienatae, peruenitur demum, bonis principalis excussis. h. d. ¶ No. quod ad actiones reuocatorias peruenitur demum, bonis principalis excussis. Contra hoc opp. & uero, quod discussio non sit necessaria, nisi, cum agitur hypothecaria contra extraneos possessores, ut §. de pig. auth. hoc si debitor. Glo. dicit, quod hic sit discussio ex uoluntate, non ex necessitate, quoniam fraus fit in proposito: sed si re ipsa, tunc, ex necessitate fit discussio. Non alleg. aliquid. & uide gl. Doc. Ultramon. reprehendunt istam gl. & dicunt, quod de iure antiquo, quoniam agebatur reuocatoria semper praecedere debebat discussio, ut hic, & §. co. lignoti. & lair pto. §. j. ff. eo. Pro declaratione huius, dico, quod haec lex debet intelligi duo modis. Primo, quod hic creditores hereditarij fuerint secuti fidem heredis, uel nolunt impetrare bonorum separationem, sed uolunt agere reuocatoria, & tunc praecedat discussio. Iste plane, & est uera opus. Ultramon. ¶ Secundo modo potest intelligi, quod ubi creditores hereditarij uolunt facere reuocationem per edictum de separationibus non secuta, alias secuta forma illius tit. de his, quae in frau. cred. & tunc non est necessaria discussio, ut l. j. in prin. & §. j. ff. de separa. & l. si creditores. eo. ti. In casu tamen non esset discussio necessaria, ut l. pe. ff. de sepa. & isto modo intelligendo posset procedere glo. nostra.

ADDITIONES.

- a Ale. ¶ Discussio. In reuocatoria requirebatur excussio olim & hodie, uide Bal. in l. j. si in fraudem patroni.

LEX II.

Si successione. Breuiter dicit. Ea, quae sunt data in dote, si non sunt obligata, neque in fraudem data a creditoribus, non reuocantur. h. d. No. hanc l. quam intellige, ut optime declarat tex. in l. si. §. j. ff. eo.

LEX III.

Si paterna. Filius non haeres, pro debitis patris conueniri non potest. h. d. ista lex. quod no.

LEX IIII.

Filios. ¶ Haeres non auditur, allegando turpitudinem defuncti. h. d. Op. quod etiam ipsemet, qui alienauit, possit reuocare, quia fictitia, & imaginaria uenditio, non est uenditio, ut l. em. pro. de aqua plu. arcen. & de re. iud. l. imaginaria. & §. plus ualere quod agitur. per totum tit. Sol. quandoque quis dicit alienationem non esse ueram, sed fictitiam, & imaginariam, istud potest optime allegari, ut l. contraria. Quandoque, quis confitetur alienationem esse ueram, sed factam in fraudem alterius, & tunc ipse, qui fecit, uel haeres eius, hoc allegare non potest, ut est tex. hic.

ADDITIONES.

- a Alex. ¶ Filios. Et ad istam l. uide Bar. in l. j. si in fraudem pat.
- b Alex. ¶ Allegare non potest. Et quoniam quis possit allegare turpitudinem eius, cuius est haeres, adde Bar. in l. iusurandum. §. procurator. ff. de iur. iur. ubi etiam ponit, quo ad hanc l. Adde quae ibi posui post Bar.